לאומי | דוחות כספיים מאוחדים
2024

דוח זה אינו מהווה דוח תקופתי בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970. הדוח התקופתי (אשר כולל את כל הפרטים לגבי דירקטורים ונושאי משרה בכירה הדרושים לפי הוראות בנק ישראל) דוח על הסיכונים והערכת האקטואר של זכויות עובדים נמצאים באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך www.magna.isa.gov.il. הדוח על הסיכונים ותיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il אודות > מידע כספי > גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
דוח כספי שנתי 2024

תוכן העניינים

	עמוד
דבר יו"ר הדירקטוריון	5
דין וחשבון של הדירקטוריון וההנהלה	
א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	
תיאור עסקי קבוצת לאומי	7
היעדים והאסטרטגיה העסקית	7
מגמות מרכזיות בסביבת הפעילות	9
מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים	12
מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון וההנהלה	15
סיכונים עיקריים הגלומים בפעילות הבנק	15
ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי	
מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים	16
סיכונים מובילים ומתפתחים בסביבת הפעילות	20
שינויים עיקריים בשנה החולפת	21
שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים	26
התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר	28
המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון	35
מגזרי פעילות - גישת ההנהלה	50
מגזרי פעילות פיקוחיים	53
חברות מוחזקות עיקריות	59
ג. סקירת הסיכונים	
החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם	61
סיכוני אשראי	64
סיכוני שוק	89
סיכון הנזילות וסיכון המימון	94
סיכונים תפעוליים	99
סיכון אקלים וסביבה	101
סיכונים אחרים	103
ד. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים	
מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים	109
בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי	115
דירקטוריון	116

	עמוד
הצהרה Certification	117
דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי	119
דוח רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי	120
דוחות כספיים	
דוח רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות - דוחות כספיים שנתיים	121
דוח רווח והפסד מאוחד	124
דוח מאוחד על הרווח הכולל	125
מאזן מאוחד	126
דוח על השינויים בהון מאוחד	127
דוח על תזרימי מזומנים מאוחד	128
פירוט הביאורים	131
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים	
א. ממשל תאגידי	
חברי דירקטוריון הבנק	310
שינויים בדירקטוריון	312
חברי הנהלת הבנק ותפקידיהם	313
מבקרת פנימית	314
שכר רואי החשבון המבקרים	317
מדיניות תגמול נושאי משרה	318
שכר נושאי משרה בכירה	319
ב. פרטים נוספים	
תרשים חברות מוחזקות עיקריות והשקעות של הבנק	322
השליטה בבנק	323
רכוש קבוע ומתקנים	323
נכסים לא מוחשיים	324
משאבי אנוש	325
מבנה ארגוני	327
הליכים משפטיים	330
הסכמים מהותיים	330
חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית	331
מיסוי	349
דירוג האשראי	349
מגזרי פעילות עיקריים לפי גישת הנהלה - פרטים נוספים	351
ג. נספחים	
שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	357
דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני	361
מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני	364
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב שנתי	365
מאזן מאוחד - מידע רב שנתי	366
מילון מונחים	367
אינדקס	378

דבר יו"ר הדירקטוריון

שנת 2024 תיזכר כאחת השנים המורכבות מאז קום המדינה. המלחמה בחזיתות השונות המשיכה להשפיע על אורחות חיינו ועל מצבנו כאומה מבחינה גיאופוליטית, ביטחונית, כלכלית וחברתית. אין בית בישראל אשר לא הושפע בשנה החולפת מהמלחמה ומהשלכותיה.

לצד זאת, החברה הישראלית התגלתה במלוא תפארתה. בהירתמות, בהתנדבות ובערבות ההדדית - ועל כך יש להוקיר תודה. מטבע הדברים, להימשכות המלחמה הייתה השפעה ישירה ומשמעותית גם על המשק הישראלי, לצד תהליכים גיאופוליטיים שמתרחשים ברחבי העולם ואשר צפויים ללוות אותנו גם בשנת 2025.

קצב הצמיחה העולמי בשנים הקרובות צפוי להישאר נמוך מהפוטנציאל, וזאת למרות שהפחתות הריבית ברחבי העולם צפויות להימשך. לצד זאת, שינויים בהנהגה במספר מדינות מובילות, ובראשן ארה"ב, צפויים להשפיע על קצב הצמיחה. בישראל, הפעילות הכלכלית בשנת 2024 התאוששה בהדרגה, אך עדיין הושפעה לשלילה מהמצב הביטחוני. בשנת 2025 צפויה האצה בצמיחה, בהובלת הביקושים המקומיים.

בתוך כך, בנק לאומי, כגוף הפיננסי הגדול והמוביל במשק, ממשיך להוות עוגן משמעותי עבור הכלכלה הישראלית, עבור לקוחותיו ועבור הקהילה - במיוחד בתקופה זו. אני מאוד גאה על כך שמתחילת המלחמה ועד היום, עובדות ועובדי הבנק התגייסו במסירות רבה כדי לעמוד לצד לקוחותינו מכל המגזרים, תוך שמירה על המשכיות עסקית מיטבית ומתן שירות נגיש ומותאם לצורכי הלקוחות. הבנק יזם מספר מתווי הקלות מקיפים עבור לקוחות פרטיים ועסקיים בכל הארץ - ובפרט עבור תושבי קו העימות בדרום ובצפון, במטרה להקל עליהם ככל שניתן.

בנוסף, הבנק יזם ומימן שורה של מיזמי סיוע ייחודיים לטובת שיקום הדרום ואוכלוסיות נוספות שנפגעו במלחמה, ביניהם: ליווי מתמשך רב-שנתי של קהילת קיבוץ בארי עד לשיקומה המלא; פרויקט "קטיף לאומי", שבמסגרתו סטודנטים אשר התנדבו לסייע באופן רציף לחקלאים בקטיף, קיבלו מהבנק מלגת מימון מלאה עבור שנת לימודים אקדמית; מיזם "בגרויות לאומי", שבמסגרתו הבנק מסייע לבני נוער בכל רחבי הארץ לצורך הכנה למבחני הבגרות; ו"פרויקט החתונות הלאומי", במסגרתו הבנק מימן אירוע חתונה עבור עשרות בני זוג ששירתו תקופה ממושכת במילואים במהלך המלחמה.

השנה, במסגרת יישום תכנית רב-שנתית, השלים לאומי את המעבר של כל יחידות המטה של הבנק מאזור תל-אביב לקמפוס החדש בלוד. כיום, אלפים מעובדי הבנק נהנים מקמפוס חדשני, נוח ותוסס.

גם השנה לאומי המשיך לבסס את עצמו כבנק הכי נוח בישראל. במסגרת מהפכת השירות שהבנק מוביל במערכת הבנקאית, הושקו שורת מוצרים פורצי דרך למען הלקוחות. זאת, הודות לקפיצת המדרגה המשמעותית שעשה הבנק בתחום הטרנספורמציה הדיגיטלית, במסגרתה פיתחנו יכולות טכנולוגיות מתקדמות, מבוססות דאטה ו-AI.

אסטרטגיית השירות שמוביל הבנק משלבת בין אנושיות לבין טכנולוגיה מתקדמת. מחד, אין פעולה בנקאית בלאומי שלא ניתן לבצע מרחוק, בין אם באפליקציה ובין באמצעים אחרים. מאידך, אנו משקיעים רבות בהיבט הקשר האנושי שבין הבנקאים לבין הלקוחות ובחיזוק קשר זה.

את פירותיה של מהפכת השירות אנו קוטפים בימים אלה, עם מגמת עלייה קבועה ומתמדת בשביעות הרצון של לקוחות הבנק, בכל קווי העסקים ובכל הפרמטרים.

כמוסד הפיננסי המוביל בישראל, אנחנו מאמינים שמוטלת עלינו אחריות מיוחדת לסביבה שבה אנו עוסקים. תחום האחריות התאגידית (ESG) מהווה נדבך בלתי נפרד מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק. חזון ה-ESG של לאומי מבוסס על קביעת יעדים אסטרטגיים, יישום של פרקטיקות מיטביות, ושיתופי פעולה עם גורמים מקומיים ובינלאומיים. בשנת 2024 הבנק המשיך והעמיק אסטרטגיה זו בכלל תחומי פעילותו, ובכלל זה הרחיב את יעדיו האסטרטגיים המרכזיים בתחום, לרבות הגדלת יעד המימון וההשקעה הירוקים לשנת 2030, מ-35 מיליארד ש"ח ל-40 מיליארד ש"ח.

התוצאות הכספיות המרשימות שאנו מציגים היום בדוח זה מעידות יותר מכל על יציבותו וחוסנו של בנק לאומי ועל תפקידו המרכזי בהנעת הכלכלה הישראלית קדימה, גם בעת מלחמה וגם ביום שאחריה. כמובן שההישגים הללו הם בראש ובראשונה הודות למחויבות של עובדות ועובדי הבנק, שהפגינו בשנה החולפת מסירות אין קץ, מקצועיות ללא פשרות ורגישות, הן בעבודה השוטפת מול הלקוחות והן בעשייה החברתית במסגרת מגוון פרויקטים התנדבותיים למען הקהילה.

בהזדמנות זו אני רוצה להודות גם לבעלי המניות שלנו על האמון הרב שהם נותנים בנו לאורך השנים, כמו גם ללקוחותינו שבוחרים בנו בכל יום מחדש.

בשלהי 2024 בחר דירקטוריון לאומי בי כיו"ר הדירקטוריון של הבנק במקומו של ד"ר מולי בן צבי. אני מבקש לנצל הזדמנות זו על מנת לשוב ולהודות לחברי דירקטוריון הבנק על האמון ולהתחייב שאמשיך במסורת המרשימה של העשייה מצד יושבי ראש דירקטוריון לאומי לדורותיו.

שנת 2025 צפויה להיות שנה מאתגרת אף היא. השפעות המלחמה ילוו אותנו עוד זמן רב ועלינו להוסיף ולעמוד לצד לקוחותינו בתקופה זו ולהמשיך להניע את הכלכלה הישראלית. אני סמוך ובטוח כי הנהלת הבנק ועובדיו ימשיכו לנווט את "ספינת" לאומי גם מול הסערות והאתגרים שעוד נכונו לנו.

אני וחבריי לדירקטוריון מתפללים להשבת כל החטופים במהרה, להחלמת כל הפצועים בגוף ובנפש, ומחבקים את משפחות הנופלים.

בברכה,

אורי אלון
יושב ראש הדירקטוריון

3 במרס 2025

דין וחשבון של הדירקטוריון וההנהלה
סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה
תיאור עסקי קבוצת לאומי

הבנק הינו "תאגיד בנקאי" הפועל מכח חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. את פעילותו של הבנק מסדירים חוקים, צווים ותקנות, ובנוסף גם, כללים, הנחיות ועמדות של הרגולטורים.

החזון של לאומי

"להוביל בנקאות יוזמת, חדשנית ואחראית עבור הלקוחות ולצמוח בצורה מואצת עם הלקוחות שבמיקוד"

ברוח החזון של לאומי, בנק לאומי יהיה הבית הפיננסי שמעניק פתרון הכי מתאים, פשוט, מהיר וחכם ללקוחות שבמיקוד.

בבסיס החזון המשלב מובילות עסקית ונוחות גם יחד, עומדת השאיפה לתת מענה מיטבי לצרכיהם הפיננסיים של לקוחותינו, בסביבה עסקית דינמית, תוך התבססות על ערכים של שקיפות, אחריות והוגנות. מימוש ערכים אלו נעשה, באמצעות טיפוח ההון האנושי והטמעת חדשנות ויצירתיות, והכל תוך שמירה על יציבות הבנק והשגת רווחיות נאותה.

כקבוצה הפיננסית המובילה בישראל ובעלת השפעה משמעותית על הציבור כולו, לאומי בוחן את המגמות והשינויים בסביבה העסקית בה הוא פועל, ומטמיע אסטרטגיה הנותנת מענה לשינויים אלו. בנוסף, ומתוך הבנה של השפעת הקבוצה על המרחב העסקי והציבורי, לאומי רואה גם במחויבותו לקהילה עוגן חברתי וערכי שאותו ימשיך לטפח.

היעדים והאסטרטגיה העסקית

בסוף שנת 2024, אישרו הנהלת ודירקטוריון הבנק תכנית אסטרטגית רב-שנתית לשנים 2025 עד 2027. התכנית האסטרטגית תומכת בהמשך צמיחה אחראית בסגמנטים נבחרים אשר במיקוד, וזאת לצד המשך עשייה ביחס לסגמנטים שהוגדרו במיקוד בתכנית האסטרטגית הקודמת.

התכנית האסטרטגית הרב שנתית מגדירה את הנדבכים האסטרטגיים והמיקודים הנדרשים בכדי להשיג את המטרות האסטרטגיות שהוגדרו. בתהליך בוצעה בחינה של המגמות בעולם והתמורות הצפויות בסביבה העסקית המקומית, שינויים בציפיות והרגלי הצרכן, הסביבה התחרותית, רגולציה ועוד.

כנגזרת של התכנית האסטרטגית הוגדרו יעדים תלת שנתיים ולאורם נקבעות תכניות העבודה של כלל חטיבות הבנק. וכן הוגדרו יוזמות ופרויקטים אסטרטגיים במספר מיקודים מרכזיים:

1. **המשך צמיחה אחראית בסגמנטים במיקוד** - המשך הובלה וצמיחה אחראית תוך איזון בין קווי העסקים ומיקוד באזורים מוטי תשואה להון.
2. **מיקוד בלקוח** - הבנק יישאף להיות הבנק העיקרי ללקוחותינו באמצעות הובלה בשירות אנושי ודיגיטלי יוצא דופן. בתוך כך, בשנה החולפת, הבנק נמצא בעיצומו של תהליך טרנספורמציה בשירות ללקוחותיו. בתוך כך קידם הבנק שורה של מהלכים משמעותיים, ביניהם סגירת מעגל טיפול בתוך יום עסקים, בנקאי בזום, הרחבת שעות פעילות מוקדי השירות, שירות במוצ"ש, ערוץ ווטסאפ ישיר למנהלי הסניפים ועוד. הבנק ימשיך להשקיע משאבים להנגשת כלל המוצרים והשירותים הבנקאיים בפלטפורמות הדיגיטליות של הבנק, בזמינות 24/7, תוך שיפור מתמיד של חווית המשתמש והרחבת הפונקציונאליות.
3. **טכנולוגיה ויעילות** - המשך ביסוס המובילות הטכנולוגית של הבנק והיעילות התפעולית שלו.
4. **יכולות דאטה מתקדמות** - מינוף יכולות דאטה מתקדמות מהווה נדבך מרכזי ביישום הנחוש של אסטרטגיית הקבוצה. הבנק מקדם יישום בנקאות מבוססת דאטה ומודלים מתקדמים, המשמשים הן בתהליכי חיתום ותימחור, הן במודלי השירות והן בפרסונליזציה של הצעות הערך ללקוח, תוך שמירה על מדיניות פרטיות הלקוח ועמידה ברגולציה.
5. **חדשנות ושיתופי פעולה עם חברות פינטק** - האצת אימוץ החדשנות בבנק בין היתר דרך חיבור בין הבנק לחברות פינטק ומינוף שיתופי הפעולה לטובת קידום חדשנות מוצרית ושירותית בפלטפורמות הבנק ומחוצה להן. בנוסף, מקדם הבנק שיתופי פעולה סינרגטיים עם סטארט-אפים בתחומי הפינטק, הסייבר (Fin-Sec), דאטה ו-AI דרך השקעתו בקרן הון סיכון - Garage Ventures ופתיחת שעריו לחברות בהן הקרן מושקעת.
6. **ESG** - כחלק מאסטרטגיית הקבוצה, מקדם הבנק יישום נחוש של יוזמות סביבתיות וחברתיות ושילובן בפעילות העסקית, תוך הטמעת תהליכים ומנגנוני מדידה ודיווח בהתאם לסטנדרטים בינלאומיים.
חזון ואסטרטגיית ה-ESG של הבנק נגזרים מחזון ואסטרטגיית הבנק ובבסיסם, מובילות בתחום ה-ESG, באמצעות שלושה עוגנים מרכזיים: קביעת יעדים אסטרטגיים, יישום סטנדרטיזציה בהתאם לפרקטיקות מיטביות, ושיתופי פעולה עם גורמים בינלאומיים ומקומיים.

להרחבה ראו להלן בפרק מגמות מרכזיות בסביבת הפעילות.

יעדי התכנית האסטרטגית

אלה היעדים במדדים האסטרטגיים של הבנק שהוגדרו:

מדד	יעד 2025-2026 (בכל אחת מהשנים)
תשואה להון	15%-16%*
רווח נקי קבוצה	9-11 מיליארד ש"ח
שיעור צמיחה בתיק האשראי לציבור	8%-10% שיעור שנתי ממוצע
שיעור חלוקת רווחים	לפחות 50% מהרווח הנקי*

* בכפוף להנחיות בנק ישראל.

היעדים המפורטים לעיל הם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססים על תכניות שגיבשה הנהלת הבנק כפי שהן נכון למועד פרסום זה, בשים לב למידע המצוי בידיה ולהערכותיה. יעדים אלו מתבססים על אומדנים, הערכות והנחות אשר אין ודאות כי יתממשו והתממשותם אינה בהכרח בשליטת הבנק. בין ההנחות והאומדנים עליהם מבוססים היעדים, גם ההנחות המאקרו כלכליות הבאות: הונח כי ריבית בנק ישראל הממוצעת בתקופה הרלוונטית תעמוד על 3.75%-4.25%; הונח כי האינפלציה השנתית הממוצעת תעמוד על שיעור של 2.5%-3% בשנות התחזית. יעד שיעור חלוקת הרווחים השנתי כפוף, בין היתר, להסרת מגבלות חלוקה בידי בנק ישראל ולהנחיות בנק ישראל. כמו כן, היעדים אינם כוללים השפעות של אירועים חד-פעמיים אשר יכול שיתרחשו בתקופת התחזית. היעדים מבוססים על ההוראות הרגולטוריות שהינן בתוקף במועד פרסום הדוח, ולא נלקחו בחשבון השפעות אפשריות של "מתווה בנק ישראל" כפי שפורסם ביום 26 בפברואר 2025 (ראו פירוט בפרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית). תכנון לטווח של מספר שנים כרוך, מטבעו, באי וודאות. היעדים עשויים שלא להתממש, כולם או חלקם, והתוצאות העסקיות של הבנק עשויות להיות שונות, ואף מהותית, בין היתר אם ההנחות המפורטות לעיל לא יתממשו, או יתממשו באופן שונה מההנחות המפורטות לעיל, אם יחולו שינויים בסביבה הכלכלית והרגולטורית או במצב הגיאו-פוליטי או הביטחוני, התפתחויות טכנולוגיות, תחרותיות, שינויים בדפוסי הצריכה ובציפיות הלקוחות או התממשות של איזה מגורמי הסיכון המנויים בפרק סקירת הסיכונים שלהלן. הבנק לא יהיה מחויב לעדכן את המידע הנוגע ליעדים המתוארים לעיל, בכפוף להוראות הדין.

דרכי מימוש האסטרטגיה

על מנת לתמוך ביישום אסטרטגיית הבנק, הבנק פועל בארבעה קווי עסקים מרכזיים, המתמחים במתן שירותים בנקאיים ופיננסיים למגזר לקוחות מסוים:

1. **הבנקאות הקמעונאית** - מתמקדת במתן שירותים בנקאיים בעיקר למשקי בית, ללקוחות עתירי נכסים (Private Banking), ללקוחות מיקרו-עסקים ועסקים קטנים. הבנקאות הקמעונאית מציעה שירות אישי ללקוחותיה במגוון ערוצים, כגון: אפליקציה, אתר, פגישות פרונטליות בסניפי הרשת בפריסה ארצית, מענה טלפוני והתכתבות באפליקציית הבנק, מרכזי בנקאות, מרכזי שירות, עמדות מידע וכספומטים.
2. **משכנתאות** - קו פעילות זה מהווה מיקוד אסטרטגי לצמיחה ומינוף הצעת הערך לקהלי היעד של הבנק.
3. **הבנקאות העסקית** - מתמקדת במתן שירותים לתאגידים ישראלים ובינלאומיים בהיקפי פעילות שונים ובמגוון תחומי עיסוק. הבנקאות העסקית מקדמת כל העת התאמות במוצרים ושירותים במטרה להתאים באופן מיטבי את הצעת הערך לצרכי לקוחותיה המגוונים.
4. **שוקי הון וניהול פיננסי** - מיקוד בניהול כספי הנוסטרו, הנכסים וההתחייבויות (ALM) של הבנק ובנוסף אמונה על הפעלת כלל חדרי העסקאות בבנק במטרה לתת שירות ללקוחות הפועלים בשוק ההון, לרבות הלקוחות המוסדיים.

במקביל לקווי העסקים המנוהלים באופן ישיר בבנק, קבוצת לאומי פועלת גם באמצעות חברות הבנות שלה בארץ ובחו"ל:

פעילות חברות הבנות בארץ - פעילות ההשקעות הריאליות, החיתום ובנקאות ההשקעות מבוצעת בעיקרה באמצעות חברת הבת, לאומי פרטנרס. בנוסף פועלת חברת הבת, לאומי שירותי שוק ההון, אשר הינה הגוף המוביל בישראל למתן שירותי תפעול מקיפים לגופים פיננסיים.

פעילות חברת בת בבריטניה (LUK) - Leumi UK Group עוסקת במתן אשראי בעיקר בתחומי הנדל"ן, מלונאות ו-ABL, וזאת ללקוחות מסחריים בלבד בבריטניה ובאירופה, לרבות לקוחות ישראלים הפועלים באזורים אלה, ובכלל זה השקעות ופיתוח של נדל"ן למגורים ומימון נדל"ן מסחרי.

למידע נוסף ראו פרק חברות מוחזקות עיקריות.

בתכנון אסטרטגי קיימת מידה לא מעטה של אי וודאות, כאשר יישום תכניות אסטרטגיות ארוכות טווח תלוי בגורמים משתנים רבים, ובהם: מצב השווקים בישראל ובחו"ל, המצב הביטחוני, וכן השפעות מתמשכות של השינויים הרגולטוריים, אשר עדיין לא ניתן לומר בוודאות מה יהיה היקפם ומיקודם בטווח של שנים.

המידע המובא בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראו פרק מידע צופה פני עתיד.

מגמות מרכזיות בסביבת הפעילות

האסטרטגיה שאומצה על ידי לאומי, המפורטת לעיל, מבוססת ומתחשבת, בין היתר, במגמות הבאות:

א. מאקרו/גיאופוליטיות

1. קצב הצמיחה העולמי בשנים הקרובות צפוי להישאר נמוך במעט מהפוטנציאל, וזאת למרות שהפחתות הריבית ברחבי העולם צפויות להימשך. צפוי שגורמים גיאופוליטיים ושינויים בהנהגה במספר מדינות מובילות, ישפיעו על קצב הצמיחה. מלבד ההשפעה של הימשכות קונפליקטים צבאיים בעולם, ואף התפתחותם של נוספים, העולם עלול להגיע למצב של "מלחמות סחר/מטבעות", זאת בהובלת ארה"ב וסין ותוך כדי הצטרפותם של גושים אחרים לכך.

2. מלחמת "חרבות ברזל", אשר פרצה בעקבות מתקפת הפתע של ארגון החמאס ב-7 באוקטובר 2023, הביאה עימה השלכות על האוכלוסייה, המשק והכלכלה בישראל, ובתוך כך על משקי הבית והעסקים. בעקבות המלחמה נערך הבנק למתן הקלות, דחיות וביטול תשלומים בהתאם להנחיות בנק ישראל, ואף מעבר למתווה הרגולטורי. בנוסף, נקט הבנק צעדים להבטחת המשכיות עסקית ומתן שירות רציף ללקוחותיו, תוך רגישות מוגברת לצורכי הלקוחות והקשיים עמם הם מתמודדים.

3. בישראל, הפעילות הכלכלית בשנת 2024 התאוששה בהדרגה, אך עדיין הייתה מושפעת לשלילה מן המצב הביטחוני. בשנת 2025 צפויה, לפי התרחיש המרכזי, האצה בצמיחה בהובלת הביקושים המקומיים. האינפלציה צפויה לשוב במהלך 2025 לסביבת הגבול העליון של יעד יציבות המחירים של הממשלה (1%-3%), בין היתר הודות להתייצבות המטבע ברקע השיפור בפרמיית הסיכון של ישראל בשווקים הפיננסיים בחלק האחרון של 2024. לאור זאת, צפויה הפחתת ריבית מצד בנק ישראל במחצית השנייה של 2025. שיפור בסביבה המאקרו כלכלית, שכולל האצה בצמיחה, התכנסות אינפלציונית, הפחתת ריבית הדרגתית, שיפור בשווקים הפיננסיים, והתחזקות השקל, עשוי להשפיע לחיוב על רווחי הבנקים. מצד שני, להפחתת הריבית ישנה השפעה שלילית על הבנקים, לדוגמא: ירידה בהכנסות מריבית.

4. רגולציה עולמית - נמשכת מגמת חקיקה המעודדת תחרות בשוק האשראי, בדגש על תחום האשראי הקמעונאי ותחום התשלומים. תחום המטבעות הדיגיטליים מצוי גם הוא במוקד תשומת הלב הרגולטורית בארה"ב ובאיחוד האירופי, כולל שיח מתקדם סביב מטבעות דיגיטליים של בנקים מרכזיים (CBDC).

   בנוסף, מתחזקת ההכרה במשבר האקלים. במדינות שונות בעולם מתגבשות תכניות פעולה להתמודדות עם הנושא. הרגולטורים משתלבים בתכניות אלה בעיקר בדרישה לשילוב של סיכוני האקלים בתחומים הבאים: תהליכי ניהול סיכונים, מדיניות האשראי ומדיניות ההשקעה של המוסדות הפיננסיים.

5. הרגולציה בישראל ממשיכה לקדם את התחרות תוך יישום יוזמות כדוגמת מאגר נתוני אשראי, פרסום נתוני ריביות על פיקדונות ואשראי, פרסום נתוני עמלות ובנקאות פתוחה לצד מהלכים נוספים בבחינה כדוגמת הצעה למתווה רישוי בנקאי מדורג, טיוטת הוראה לפרסום נתוני קרנות כספיות ומק"מ, בחינת שינויים אפשריים במבנה העמלות והתגמול בפעילות הציבור בניירות ערך.

ב. תחרות/סביבת הצרכן

1. סביבת התחרות ממשיכה להתרחב מצד פינטקים, neo banks וגופים טכנולוגים אחרים המציעים חווית לקוח פרסונלית ומתקדמת. זאת לצד מגמה של שיתופי פעולה והטמעת הפתרונות המתקדמים כחלק מהצעת הערך של הבנק ללקוחותיו בכדי לתת מענה לציפיות הצרכניות המשתנות.

2. בבנקאות הקמעונאית, משבר הקורונה האיץ את קצב אימוץ הבנקאות הדיגיטלית ושיעורי השימוש בדיגיטל נותרו גבוהים גם לאחריו. לצד זאת, ברור כי אין תחליף לשירות אנושי ומקצועי בתחומים מורכבים בהם העדפת הלקוח היא לנציג אנושי. לאור זאת, הובלה בשירות מחייבת לספק חווית דיגיטל מלאה ונוחה מקצה לקצה בזמינות 24/7, לצד מתן שירות אנושי ואישי לפי הצורך.

הרחבה בנושא התחרות:

בנקים מקומיים

- התחרות בין הבנקים המקומיים ניכרת בכל מגזרי הפעילות העסקיים: ממשקי הבית ומגזרי העסקים הקטנים והבינוניים, האצת התחרות בשוק המשכנתאות, ועד מגזרי עסקים גדולים. כלל הבנקים מפרסמים ומשיקים הצעות ערך ללקוחות המתבססות על שירות משופר, חדשנות טכנולוגית ודיגיטלית, והצעות מוצריות מגוונות.

מתחרים חוץ בנקאיים

- הלוואות המועמדות על ידי גופים מוסדיים – בשנים האחרונות ניכרת מגמה של גידול באשראי שניתן על ידי גופים מוסדיים למגזר העסקי והמסחרי, לרבות מתן מימון לפרויקטים תשתיתיים וכן לנכסים מניבים ואף בליווי ההקמה של פרויקטים למגורים. גופים אלה נכנסים בהדרגה גם לעולם האשראי הפרטי. בצד ההשקעות, גופים אלה משיקים גם מוצרים המתחרים במוצרי הבנקאות המסורתית כגון: קופת גמל להשקעה או פוליסת חסכון.

- בנוסף, לאור השינויים הרגולטוריים בשנים האחרונות, המעודדים פעילות בתחום האשראי הצרכני והמסחרי על ידי גופים פיננסיים שאינם בנקים, גדלה באופן עקבי הפעילות של גופים חוץ בנקאיים לרבות אשראי למשקי בית.

- פתרונות מבוססי טכנולוגיה (BigTech ו-FinTech) המתחרים בתחומי פעילות בנקאיים ספציפיים – בשנים האחרונות, עם התרחבות השימוש בטכנולוגיה מתקדמת, הולכים ומתרחבים היצע ואיכות המיזמים והשירותים הפיננסיים החדשניים מבוססי טכנולוגיה מתקדמת. המיזמים הללו מאיצים את החדשנות גם בתעשייה הפיננסית המסורתית, ובעוד שמרביתם אינם מהווים תחרות כוללת אל מול הבנקים, הם מאיימים להקטין את חלקם של הבנקים בתחומי פעילות מסוימים.

- בתוך כך, בשוק התשלומים, אפל, גוגל ואפליקציות תשלום שונות מספקות שירותי תשלום בנייד, מה שמהווה מישור תחרות נוסף.

בנקאות פתוחה

הבנקאות הפתוחה היא יוזמה רגולטורית המעודדת שימוש בטכנולוגיות חדשניות ומאובטחות, ומאפשרת ללקוחות הבנקים וחברות כרטיסי האשראי לשתף צדדים שלישיים במידע הפיננסי שלהם, זאת במטרה לקבל הצעות ערך מתחרות מגופים נוספים.

לאומי פועל על מנת למקסם את הפוטנציאל שביוזמת הבנקאות הפתוחה עבור לקוחותיו, בין היתר על ידי הנגשה של מוצרים ושירותים מתקדמים.

היבטי סביבה, חברה וממשל (ESG)

- נושא הקיימות תופס תאוצה בקרב הציבור, המשקיעים והרגולטורים בארץ ובעולם. מדובר במידע צופה פני עתיד, שהתממשותו אינה וודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד, בשים לב לכך שמדובר בתחום מתפתח.

- כחלק מפעילות לאומי לחיזוק העשייה והתרומה להיבטי סביבה, חברה וממשל, גובשה על ידי הבנק אסטרטגיה לניהול ההיבטים הסביבתיים אשר אושרה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. במסגרת אישור האסטרטגיה, התקבלה בלאומי החלטה להעמיק ולהרחיב את שילובם של היבטי ESG בפעילות העסקית של הבנק, בין היתר, באמצעות הגדלת המימון וההשקעות בפרויקטים המקדמים סביבה ירוקה ופיתוח מוצרים פיננסיים ירוקים.

- הבנק פועל לזיהוי וקידום הזדמנויות עסקיות המקדמות את יישום האסטרטגיה שגובשה ופועל לפיתוח מוצרים למימון פעילות ירוקה.

  הזדמנויות אלה כוללות בעיקר:
  1. מתן אשראי עסקי למימון מיזמים ירוקים וחברות ירוקות
  2. השקעות ירוקות בנוסטרו
  3. השקעות בחברות ופרויקטים ירוקים באמצעות חברת הבת לאומי פרטנרס

- התמודדות עם משבר האקלים דורשת שיתוף פעולה ומאמץ אפקטיבי הכולל, ממשלות, רגולטורים, גופים פיננסיים וחברות עסקיות. לאור האמור, הבנק הגדיר את שיתופי הפעולה עם גורמים מקומיים ובינלאומיים בתחומי ה-ESG כאחד מהנדבכים המרכזיים ביישום אסטרטגיית ה-ESG של הבנק.

- אחד הגופים המרכזיים והמובילים בעולם בהקשר זה הינו ה-European Investment Bank (EIB), בנק ההשקעות של האיחוד האירופי, המתמקד בתחומי האקלים והסביבה, פיתוח תשתיות ותמיכה בעסקים קטנים ובינוניים.

- ללאומי שותפות אסטרטגית ייחודית עם ה-EIB, במסגרתה ה-EIB יעמיד ללאומי קו מימון בהיקף כולל של 750 מיליון אירו, אשר ישמש להעמדת אשראי בתנאים מועדפים לעסקים קטנים ובינוניים בישראל, בדגש על אשראי ירוק ומימון פרויקטים ירוקים וחברתיים. (ראו גם דיווח מיידי מיום 1 בפברואר 2024, אסמכתא 2024-01-012258).

בנוסף, הבנק קבע יעדים לצמצום הפליטות שנובעות מפעולותיו העצמיות (צמצום שטחים, צמצום תביעת רגל פחמנית, מעבר לתחבורה היברידית וחשמלית).

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראו פרק מידע צופה פני עתיד.

השינויים בסביבה הרגולטורית

- כאמור, השפעת הרגולציה על ענף הבנקאות ממשיכה להתעצם. שינויים תכופים ומורכבות רגולטורית מגבילים את מקורות ההכנסה, מביאים לגידול בהוצאות הנדרשות לשם עמידה בהוראות הרגולציה ומחייבים שיפור מתמיד בתהליכי העבודה וכן באמצעים הטכנולוגיים והדיגיטליים של הבנק.
- מגמת ריבוי הרגולציה משתקפת בהוראות הנוגעות (לפי האמור בהן) לנושאים תחרותיים. כך למשל, גובשו יוזמות חקיקה שונות, שנועדו להקל על כניסתם לשוק של שחקנים חדשים; זאת, בין היתר, באמצעות הגדלת המקורות שיעמדו לרשותם, קביעת מדרגות רגולטוריות מקלות, מתן הקלה בהתחברות למערכות התשלומים והסליקה וכן העברה ושיתוף של המידע המצוי בבנקים. במסגרת זו ניתן למנות, בין היתר, את רפורמת הבנקאות הפתוחה, הרפורמה לעניין הפרדת חברות כרטיסי האשראי מהבנקים הגדולים, רפורמת מעבר בין בנקים וחוק מאגר נתוני אשראי, השקת קרנות כספיות חדשות הדומות במאפייניהן לפיקדונות תוך החרגתן מחוק הייעוץ והרחבת ערוצי ההפצה שלהן והקמת צוות לבחינת שינויים אפשריים במבנה העמלות והתגמול בפעילות הציבור בניירות ערך.
- לצד התגברות והידוק הרגולציה, מתמודד הבנק גם עם דרישות ציות מחמירות, וכן דרישות מתחום ניהול הסיכונים.
- הסביבה הרגולטורית אינה חלה באופן זהה על הגופים השונים הפועלים במערכת, כך בעוד שהרגולציה הבנקאית מתגברת והולכת, הרי שאין התפתחות דומה בכל הקשור לרגולציה החלה על גופים שאינם תאגידים בנקאיים. עובדה זו יוצרת שוני מהותי ופערים גדולים בין השחקנים השונים.
- הרגולציה הינה, אם כן, נושא המשפיע באופן מיידי על שורה של החלטות עסקיות ואסטרטגיות של הבנק, לרבות בעניין תחומי פעילותו ועיסוקיו השונים של הבנק.

למידע נוסף בנוגע לסביבה הרגולטורית והשלכות היוזמות המרכזיות ראו פרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית.

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

להלן מדדי ביצוע עיקריים (ב-%)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2024	2023	2022[י]	2021	2020
תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון	**16.9**[יב]	13.7[ט][יב]	17.0[ח]	15.0	5.7
תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק לנכסים ממוצעים[ד]	**1.3**	1.0	1.2	1.0	0.4
יחס הכנסות[ב] לנכסים ממוצעים[ד]	**3.08**	3.02	2.72	2.70	2.55
יחס יעילות	**29.9**	32.6	37.5	46.8	53.8
יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים[ד]	**2.20**	2.28	1.97	1.76	1.70
יחס עמלות לנכסים ממוצעים[ד]	**0.51**	0.53	0.53	0.60	0.64
שיעור הפרשה למס מהרווח לפני מיסים	**35.0**[יא]	33.5	32.7	35.4	38.8
הכנסות ריבית נטו, ליתרה ממוצעת של נכסים נושאי ריבית (NIM)	**2.44**	2.57	2.21	1.95	1.90
סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים הממוצעים בניהול הקבוצה[ב][ג]	**1.04**	1.06	0.89	0.83	0.81
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כל הנכסים הממוצעים בניהול הקבוצה[ג]	**0.31**	0.34	0.33	0.39	0.44

	ליום 31 בדצמבר				
	2024	2023	2022	2021	2020
יחס הון עצמי רובד 1[ז]	**12.17**	11.66	11.46	11.50	11.87
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון[א][ז]	**14.83**	14.72	14.29	14.21	15.58
יחס מינוף[ה]	**6.94**	6.65	6.36	6.06	6.57
יחס כיסוי נזילות[ה]	**123**	124	131	124	137
יחס מימון יציב נטו (NSFR)[ו]	**118**	118	128	131	
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק למאזן	**7.8**	7.5	7.1	6.3	6.8

להלן מדדי איכות אשראי עיקריים (ב-%)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2024	2023	2022[י]	2021	2020
שיעור ההוצאה (ההכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	**0.16**	0.58	0.13	(0.25)	0.88
שיעור ההוצאה (ההכנסה) הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	**0.23**	0.50	0.25	(0.10)	0.65
שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין האשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור	**1.49**	1.58	1.28	1.30	1.76
שיעור האשראי לציבור לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור	**0.53**	0.88	0.52	1.02	1.42
שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור	**0.10**	0.13	0.07	(0.03)	0.18

ראו הערות בעמוד הבא.

הערות:

(א) הון – בתוספת זכויות שאינן מקנות שליטה והתאמות שונות.

(ב) סך כל ההכנסות – הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.

(ג) כולל פעילות חוץ מאזנית.

(ד) הנכסים הממוצעים הינם סך הנכסים המאזניים המניבים והאחרים. למידע נוסף ראו נספח 1 – שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית.

(ה) למידע נוסף בנוגע ליחס המינוף ראו פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימון ההון, סעיף ההון והלימות ההון. ולמידע נוסף בנוגע ליחס כיסוי נזילות ראו פרק חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם.

(ו) יחס מימון יציב נטו (NSFR) מחושב החל מהדוחות הכספים ליום 31 בדצמבר 2021. למידע נוסף ראו פרק סיכון הנזילות וסיכון המימון.

(ז) לפרטים נוספים, לרבות שינויים רגולטוריים צפויים בנוגע למדידת הלימות ההון, ראו פרק הון והלימות ההון.

(ח) תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון לשנת 2022 בנטרול הרווח מעסקת המיזוג עם Valley הינה 15.6%.

(ט) תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון הושפעה במחצית השנייה של שנת 2023 מגידול מהותי בהוצאות להפסדי האשראי כתוצאה מאומדן ההשפעה הצפויה של המלחמה, ראו פרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר, הוצאות בגין הפסדי אשראי.

(י) כולל תוצאות בנק לאומי ארה"ב אשר החל מיום 1 באפריל 2022 אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

(יא) למידע נוסף ראו ביאור 8.יג.

(יב) תשואת הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק להון בנטרול ירידת הערך בגין השקעה בחברה כלולה Valley שבוצעה ברבעון השני הינה כ-17.9% (כ-15.9% בשנת 2023 בנטרול ירידת הערך בגין שווי ההשקעה ב-Valley שבוצעה ברבעון ראשון 2023).

מדדי סביבה, חברה וממשל (ESG) עיקריים

	2024	2023
מימון והשקעות סביבתיים[א]	כ-27.2 מיליארד ש"ח	כ-23.8 מיליארד ש"ח
הפחתת מדרך פחמני תפעולי[ב]	הפחתה של 24%	הפחתה של 12.3%
שוויון מגדרי[ג]	נשים מהוות כ-53% מההנהלה הבכירה	נשים מהוות כ-52.5% מההנהלה הבכירה
נשים בדירקטוריון[ד]	40%	40%

(א) כולל מכשירי אשראי חוץ מאזניים. יעד הבנק ל-2030, הינו 40 מיליארד ש"ח. עיקר השינוי בין שנת 2024 לבין שנת 2023 נובע מאנרגיות מתחדשות ובנייה ירוקה, כולל בגין זיהוי נכסים שמומנו על ידי הבנק ועומדים בהיתר הבנייה הירוקה הנדרש על פי מתודולוגיית הבנק.

(ב) ביחס לשנת הבסיס 2021. יעד הבנק ל-2030, הינו הפחתת המדרך הפחמני ב-50% ביחס לשנת הבסיס 2021. עיקר השינוי בין שנת 2024 לבין שנת 2023 נובע מצמצום צריכת חשמל הנובע מהתייעלות אנרגטית לצד צמצום שטחי משרדים עם מעבר הבנק לקמפוס בלוד, צמצום צרכי דלקים לתחבורה וצמצום גזי קירור עקב מניעת תקלות ודליפות.

(ג) הנהלה בכירה הינה שכבת ראשי המערכים וראשי האגפים בבנק (סולו) (ככלל, שכבת ההנהלה ברמה השנייה מתחת למנכ"ל הבנק).

(ד) בשנת 2024 התקבלה החלטה בדירקטוריון לפיה יש לתת משקל להבטחת מינימום של 40% ייצוג לכל מגדר בהרכב הדירקטוריון ולשאוף להגיע לשיעור של 50% עד סוף שנת 2030.

להלן נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד לשנת הדיווח

	2024	2023	2022	2021	2020
	במיליוני ש"ח				
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	**9,798**	7,027	7,709	6,028	2,102
הכנסות ריבית, נטו	**16,509**	15,997	13,211	10,346	8,723
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	**713**	2,383	498	(812)	2,552
הכנסות שאינן מריבית	**6,599**	5,181	5,018	5,511	4,366
מזה: עמלות	**3,823**	3,737	3,535	3,506	3,281
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	**6,904**	6,894	6,835	7,428	7,046
מזה: משכורות והוצאות נלוות	**3,796**	3,484	3,935	4,242	3,742
רווח נקי למניה המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי (בשקלים חדשים):					
רווח נקי בסיסי	**6.46**	4.58	5.14	4.15	1.44
רווח נקי מדולל	**6.46**	4.58	5.14	4.15	1.44

להלן נתונים עיקריים מהמאזן, לסוף שנת הדיווח

	2024	2023	2022	2021	2020
	במיליוני ש"ח				
סך כל הנכסים	**785,551**	731,497	699,166	656,454	556,035
מזה: מזומנים ופיקדונות בבנקים	**155,828**	105,476	186,569	197,402	136,194
ניירות ערך	**124,101**	160,048	82,950	86,927	92,297
אשראי לציבור, נטו	**455,519**	419,486	384,782	342,879	295,341
סך כל ההתחייבויות	**723,888**	676,995	649,723	614,402	517,940
מזה: פיקדונות הציבור	**618,301**	567,824	557,084	537,269	447,031
פיקדונות מבנקים	**18,043**	20,776	22,306	25,370	15,143
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	**31,969**	32,114	27,805	15,428	16,303
הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	**61,658**	54,497	49,438	41,610	37,664
נתונים נוספים:					
מחיר למניה (בשקלים חדשים)	**43.4**	29.5	29.3	33.5	18.9
דיבידנד למניה (באגורות)(א)(ב)	**169.50**	135.56	111.52	137.48	20.29
מספר משרות ממוצע	**7,865**	7,962	8,173	8,664	9,080

(א) על פי מועד ההכרזה.
(ב) למידע נוסף ראו ביאור 24א.ב. – תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק 2024.

מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון וההנהלה

דוח הדירקטוריון וההנהלה כולל, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע והערכות המתייחסים לעתיד, המוגדרים בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן - החוק) כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים כגון "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "צפוי", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשפיע", "אומדן", "תרחיש", "עשוי", "יכול", "יהיה", "אופטימי", פסימי" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

מידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח הדירקטוריון וההנהלה נסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות, למצב הגיאופוליטי והביטחוני בארץ ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות את התממשותן של תחזיות אלה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי וודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

סיכונים עיקריים הגלומים בפעילות הבנק

סיכון האשראי - הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו.
סיכון זה גלום בעסקי הליבה של הקבוצה ובא לידי ביטוי בפעילות מול לקוחות עסקיים, מסחריים וקמעונאיים וגם בפעילות הנוסטרו. הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי, בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311, ניהול בנקאי תקין מספר 311A בנושא ניהול אשראי צרכני ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון. כמו כן, הבנק מקפיד על ניהול הסיכון בהתאם להנחיות ודרישות נוספות שנכללות בהוראות הפיקוח על הבנקים.

למידע נוסף בנוגע לסיכון האשראי וניהולו ראו פרק סיכוני אשראי.

סיכון שוק וסיכון נזילות - סיכון שוק הינו הסיכון להפסד הנובע משינוי בשווי הנכסים וההתחייבויות בשל שינוי ברמת מחירים בשווקים, שינוי בשיעורי הריבית, שער חליפין, אינפלציה ומחירי מניות. סיכון הנזילות הינו הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי. הניהול השוטף של סיכוני השוק נועד לתמוך בהשגת היעדים העסקיים, תוך הערכת הרווח החזוי לצד הנזקים העלולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים אלה. החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות באופן דינאמי במסגרת מערכת מגבלות שנקבעה על ידי הדירקטוריון וועדות הסיכונים ברמות השונות, אשר תוחמת את השפעת חשיפות השוק על השווי ההוגן, הרווח החשבונאי, קרן ההון ומצב הנזילות.

למידע נוסף בנוגע לסיכון השוק וניהולו ראו פרק סיכוני שוק. למידע נוסף בנוגע לסיכון הנזילות וניהולו ראו פרק סיכון הנזילות וסיכון המימון.

בפעילות הבנק כמתווך פיננסי קיימים סיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכוני אבטחת מידע וסייבר, סיכוני טכנולוגיה, סיכוני מעילות והונאות, סיכוני המשכיות עסקית, סיכונים משפטיים וסיכוני ציות.

סיכון תפעולי - הינו הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, כשל מערכות, מעילות או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

סיכוני אבטחת מידע וסייבר - פוטנציאל לנזק מהותי הנובע מאירוע סייבר אשר תוצאותיו עשויות לבוא לידי ביטוי בגניבת מידע, בגניבת נכסים פיננסיים ו/או פגיעה ברציפות התפקודית (על ידי שיבוש מידע ו/או פגיעה בזמינות).

בנוסף, בפעילות הבנק קיימים סיכונים נוספים הכוללים, בין היתר, סיכון מאקרו כלכלי, סיכון רגולציה, סיכון אסטרטגי, סיכון מודל, סיכון הבנקאות ההוגנת סיכון אקלים וסביבה וסיכון מוניטין.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול הסיכון, בהתאם לנדרש בהוראות ובכלל זה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350, תוך יישום תהליכי זיהוי והערכת הסיכונים, מנגנוני בקרה, ניטור ודיווח.

למידע נוסף בנוגע לסיכון התפעולי וניהולו ראו פרק סיכונים תפעוליים.

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות עיקריות במשק[1]

רקע כללי וחומרת גורמי הסיכון במשק הישראלי

החל מ-7 באוקטובר 2023, מדינת ישראל נמצאת במלחמה שנכפתה עליה - מלחמת "חרבות ברזל".

המלחמה הובילה לשיבושים ניכרים בפעילות הכלכלית, אשר התבטאו בירידה ניכרת בתוצר ברבעון הרביעי של 2023. שנת 2024 התאפיינה בחזרה לפעילות בצל המלחמה, ובהתאוששות חלקית והדרגתית מהשפעות המלחמה. בין תחומי הפעילות העיקריים שנפגעו באופן משמעותי מהמלחמה ופעילותם טרם חזרה לרמתה טרום המלחמה, ניתן לציין את ענפי תיירות החוץ, בנייה וחקלאות.

לפירוט השינויים בענף הבנייה ראו פרק סיכונים בענפי הבינוי והנדל"ן.

שנת 2024 הסתכמה בקצב צמיחה נמוך משמעותית מזה שהוערך ערב המלחמה, כאשר התחזית לשנת 2025 והלאה תלויה בהתפתחויות הביטחוניות. ככל שתישמרנה הפסקות האש בגבול הצפון ובגבול עזה, הדבר צפוי לסייע בהאצת תהליך ההתאוששות של המשק, ובקיטון הסיכונים הקשורים בסנטימנט של השווקים כלפי ישראל. זאת, בהמשך לירידה שחלה בסיכונים אלה בחודשים האחרונים, על רקע ההתפתחויות הביטחוניות האחרונות, אשר באו לידי ביטוי בירידת מרווח ה-CDS של ישראל (אם כי רמתו עדיין גבוהה בהשוואה לרמה טרום המלחמה), ביצועי יתר של מדד המניות של ת"א ביחס לארה"ב וגם פער התשואות ל-10 שנים ישראל (שקלי)-ארה"ב, אשר הפך שלילי לקראת סוף 2024 (התשואה השקלית בישראל נמוכה מזו של ארה"ב), ומהווה ביטוי לעוצמה היחסית של שוק האג"ח הישראלי מול החולשה של שווקים אחרים בעולם.

על רקע המלחמה והשלכותיה המידיות וארוכות הטווח על הפעילות הכלכלית במשק ועל המצב הפיסקאלי של ישראל, דירוג האשראי של ישראל הופחת במהלך שנת 2024, וכך גם אופק הדירוג, שעודכן כלפי מטה לשלילי בכל סוכנויות הדירוג המובילות. השיפור שחל בסביבת הסיכון של המשק עשוי לבוא לידי ביטוי בדירוג ובאופק הדירוג של ישראל בהמשך הדרך.

ביום 21 בינואר 2025 פרסמו סוכנויות הדירוג Fitch ו-Moody's דוחות בעלי מסר חיובי, לפיו הסיכון מפני הרעה נוספת בדירוג האשראי של ישראל נבלם, ועתה, כתלות בהמשך היציבות, הכיוון עשוי להיות חיובי. סיום של המלחמה בעזה יפחית את הסיכונים הכלולים באופק השלילי של דירוג האשראי של ישראל. דהיינו, אם הסכם הפסקת האש בין ישראל לחמאס אכן יתממש במלואו, יהיה בכך כדי להפחית את מידת הסיכונים בישראל ובאזור כולו. כמו כן, צוין כי ההשלכות הכלכליות השליליות של המלחמה היו מתונות מהחששות שהיו בעת הפחתות הדירוג, ולא הייתה פגיעה של ממש בתשתיות ובהשקעות בישראל. עם זאת, הודגש כי ההסכם הנוכחי לעצירת הלחימה בגבול עזה מוגבל בהיקפו ובמשכו ולכן הארכת הפסקת האש נותרה לא וודאית, לצד אתגרים ביישום השלבים הבאים. כמו כן, אתגרים פוליטיים פנימיים וחששות ביטחוניים בישראל עלולים לעכב את ההתקדמות.

דירוג האשראי של מדינת ישראל נכון ליום אישור הדוח

סוכנות דירוג	דירוג אשראי	אופק הדירוג	עדכון אחרון
S&P	A	שלילי	1 באוקטובר 2024 הפחתת דירוג תוך שמירה על אופק שלילי
Moody's	Baa1	שלילי	27 בספטמבר 2024 הפחתת דירוג ב-2 דרגות תוך שמירה על אופק שלילי
Fitch	A	שלילי	12 באוגוסט 2024 הפחתת דירוג תוך שמירה על אופק שלילי

למידע נוסף אודות דירוג האשראי ותחזית הדירוג של המדינה והבנק ראו פרק דירוג האשראי בדוח ממשל תאגידי.

לפרטים אודות השפעה אפשרית של הורדת דירוג מדינת ישראל על יחסי הלימות ההון של הבנק ראו פרק הון והלימות ההון.

[1] מקורות הנתונים: פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד האוצר, הבורסה לניירות ערך, IMF.

המשק העולמי

ב-17 בינואר 2025, עדכנה קרן המטבע הבינלאומית (IMF) את אומדניה לפעילות הכלכלית בשנת 2024 ואת תחזיותיה לשנת 2025. ביחס להערכה הקודמת מחודש אוקטובר 2024, אומדני הצמיחה העולמית לשנת 2024 עודכנו מעט כלפי מטה, ובפרט נרשם עדכון כלפי מטה לצמיחת התוצר בבריטניה, יפן והודו. לפי האומדן הנוכחי, תוצר המשק העולמי התרחב בכ-3.2% בשנת 2024 לאחר צמיחה של 3.3% בשנת 2023. תחזית הצמיחה של קרן המטבע לשנת 2025 עודכנה מעט כלפי מעלה ביחס לתחזית קודמת, בעיקר הודות לעדכון כלפי מעלה של תחזית הצמיחה לתוצר של ארה"ב.

להערכת קרן המטבע, הצמיחה העולמית צפויה להישאר יציבה אך חלשה יחסית, עם תחזית לצמיחה בשיעור של 3.3% בשנים 2025-2026, אשר הינו נמוך מהממוצע ההיסטורי (2000-2019), שעומד על 3.7%, תוך שונות בין כלכלות העולם. בארצות הברית, הביקושים המקומיים נותרו חזקים, בזכות השפעות עושר משמעותיות, מדיניות מוניטרית מקלה יותר ותנאים פיננסיים תומכים, כמו גם שוק עבודה חזק וצפי לעליית היקף ההשקעות. בגוש האירו, צפוי שיפור מתון בקצב הצמיחה, כאשר מתחים גיאופוליטיים ממשיכים להכביד על הסנטימנט הכללי. התאוששות משמעותית יותר צפויה בשנת 2026, הודות לצפי לעלייה בביקוש המקומי, שיפור בתנאים פיננסיים, עלייה באמון הציבור וירידה מסוימת במידת אי-הוודאות. בסין, שיעור הצמיחה החזוי משקף את השפעת חבילת התמריצים הפיסקלית שהוכרזה בנובמבר 2024, אשר מפצה במידה מסוימת על חולשת ההשקעות, שנובעת מאי וודאות גוברת במדיניות הסחר ומהקשיים והסיכונים בשוק הנדל"ן המקומי. בהודו, הצמיחה צפויה להיות חזקה, ברמה של 6.5%. קרן המטבע עדכנה מעט כלפי מטה את התחזית לצמיחת נפח הסחר העולמי לשנים 2025-2026, זאת ברקע עלייה חדה במידת אי הוודאות במדיניות הסחר, בהובלת ממשל טראמפ, אשר עלולה לפגוע בהשקעות, במיוחד בקרב חברות שתלויות במידה רבה בסחר. עם זאת, בתרחיש הבסיס, השפעת אי הוודאות הגוברת צפויה להיות זמנית.

האינפלציה הגלובלית צפויה לרדת ל-4.2% ב-2025 ול-3.5% ב-2026, תוך שהיא צפויה להתכנס חזרה ליעדי יציבות המחירים מוקדם יותר בכלכלות מפותחות מאשר בכלכלות מתפתחות. תהליך התכנסות האינפלציה העולמית, נתמך, בין היתר, בהתקררות ההדרגתית של שוקי העבודה, אשר צפויה לשמור על לחצי ביקוש מינימליים, ובירידה החזויה במחירי האנרגיה. בארה"ב, האינפלציה צפויה להיות קרובה אך עדיין מעל היעד של 2% בשנת 2025, בעוד שבגוש האירו סביבת האינפלציה צפויה להיות מתונה יותר. בסין, האינפלציה צפויה להישאר נמוכה. כתוצאה מכך, הפער בין שיעורי הריבית החזויים בארצות הברית לבין מדינות אחרות צפוי להתרחב.

מפת הסיכונים מוטה כלפי מטה, וכוללת בין היתר, סיכונים הנובעים משיבושים בתהליך הפחתת האינפלציה, שעלולים לעכב את תהליך ההקלה של המדיניות המוניטרית, ולכך יהיו השלכות על המדיניות הפיסקלית והיציבות הפיננסית. הגברת מדיניות פרוטקציוניסטית, למשל באמצעות גל חדש של מכסי מגן, עשויה להחריף מתחים במסחר, לפגוע בהשקעות, להפחית את יעילות השוק, לעוות את תנועות הסחר ולפגוע בשרשראות האספקה. הצמיחה עשויה להיפגע הן בטווח הקצר והן בטווח הבינוני, אך במידה שונה בין כלכלות שונות. זעזועים נוספים בצד ההיצע, כגון שיבושים בכח העבודה הנובעים מירידה בזרם המהגרים לארה"ב, עלולים להפחית את התוצר הפוטנציאלי ולהעלות את האינפלציה. כמו כן, ישנם סיכונים הנובעים משינויי אקלים וסיכונים גיאופוליטיים שונים, וכן פגיעה חדה מהצפוי בפעילות הכלכלית בסין, בדגש על משבר סקטור הנדל"ן בסין, עלולה לפגוע בצריכה הפרטית של הצרכנים הסיניים, ולגרום להשפעות שליליות ברחבי העולם לאור משקלה הגדול של סין בסחר העולמי.

צמיחה עולמית/שיעור שינוי ריאלי

מקור: IMF - World economic outlook/January 2025

	2025	2024
עולם	3.3%	3.2%
ארה"ב	2.7%	2.8%
אזור האירו	1.0%	0.8%
יפן	1.1%	(0.2)%
בריטניה	1.6%	0.9%
סין	4.6%	4.8%

המשק הישראלי

הצמיחה במשק הישראלי

המשק הישראלי צמח בשיעור ריאלי של כ-1.0% בשנת 2024, זאת לאחר צמיחה של 1.8% בשנת 2023, לאחר שעודכנה כלפי מטה משיעור של 2.0%. נציין כי זו השנה השנייה ברציפות בה נרשמה התכווצות בתוצר לנפש. לאור השפעות המלחמה, הרכיב העיקרי שתמך בצמיחה בשנה שעברה הינו הצריכה הציבורית שעלתה בחדות, ברקע הגידול הניכר בצריכה הביטחונית, בעיקר, וגם האזרחית. גם הצריכה הפרטית תרמה חיובית לצמיחה אשתקד, ומנגד ההשקעות ויצוא הסחורות והשירותים קיזזו את קצב הצמיחה בשנת 2024.

על פי תחזית חטיבת המחקר של בנק ישראל, התוצר צפוי לצמוח בשיעור של 4.0% בשנת 2025 ובשיעור של 4.5% בשנת 2026. שיעור הצמיחה בשנת 2025 עודכן מעט כלפי מעלה, ברקע צפי לצמיחה מהירה יותר של הצריכה הפרטית והיצוא, זאת, בין היתר, לנוכח הצפי לשיפור במצב הגיאופוליטי וביקוש גובר ליצוא בטחוני. התחזית מניחה המשך של המלחמה בעצימות מתונה, תוך השפעה כלכלית ישירה שלה עד סוף הרבעון הראשון של 2025. כמו כן, לפי חטיבת המחקר הסיכונים כלפי מטה לתחזית הצטמצמו בעקבות ההתפתחויות הביטחוניות בחודשים האחרונים, אך הם עדיין גבוהים בהשוואה לתקופות של עסקים כרגיל. בנק ישראל מציין כי הפעילות בענף הבינוי נותרה נמוכה ביחס לערב המלחמה, ומושפעת בעיקר ממגבלות כח האדם, אשר עדיין משמעותיות. שיעור האבטלה בהגדרתו הסטנדרטית (בלתי מועסקים בלבד) עמד בשנת 2024 על 3.0% (בממוצע שנתי) לעומת 3.4% בשנת 2023. שיעור האבטלה בהגדרתו הרחבה (שכוללת בנוסף על הבלתי מועסקים, שנכללים בהגדרה הרגילה, גם עובדים הנעדרים זמנית מהעבודה מסיבות כלכליות, עובדים אשר לא משתתפים בכח העבודה שפוטרו בשנתיים האחרונות והמתייאשים מחיפוש עבודה, אך לא כולל עובדים שנעדרו מסיבות לא כלכליות, כגון: מילואים, טיפול בילדים בהיעדר מסגרות ועוד) גם כן ירד במהלך השנה החולפת, ועמד על 4.3% בדצמבר 2024 לעומת 7.5% בדצמבר 2023. ירידה זו, מקורה בירידת היקף הנעדרים זמנית מעבודה מסיבות כלכליות (בעיקר בשל צמצום בהיקף העבודה או השבתה של מקום העבודה בעקבות המלחמה) לרמה הנמוכה ביותר שנרשמה מאז פרוץ המלחמה, כמו גם היקף הנעדרים בגין גיוס למילואים.

תקציב המדינה ומימונו

שנת 2024 הסתכמה בגירעון של כ-136.2 מיליארד ש"ח (כ-6.9% תוצר על פי אומדן משרד האוצר) בתקציב המדינה, גבוה מיעד הגירעון לשנה זו שנקבע על ידי האוצר (6.6% תוצר, תקציב מקורי) וגבוה מהגירעון בשנת 2023, שהסתכם בכ-77.1 מיליארד ש"ח (כ-4.1% תוצר). ההרעה בביצוע התקציב בהשוואה לשנה הקודמת חלה על רקע הגידול הניכר בהוצאות הממשלה, בגין מלחמת "חרבות ברזל". כמו כן, הרמה של הגירעון בשנת 2024 הינה הגבוהה ביותר שנרשמה במהלך שני העשורים האחרונים, להוציא שנת פרוץ משבר הקורונה (2020).

במבט קדימה, על פי תיקון שהוגש לוועדת הכספים לתקציב שהוגש לאישור הכנסת, תקרת הגירעון בשנת 2025 תעמוד על 4.9% תוצר. התקציב כולל צעדי התאמה להפחתת הגירעון, כגון העלאת המע"מ ומיסים אחרים, לצד צפי כי הוצאות הביטחון יהיו גבוהות יותר מכפי שהוערך תחילה, זאת בעקבות המלצות ועדת "נגל".

סחר חוץ ונתוני יצוא השירותים

הגירעון המסחרי של ישראל, הסתכם בשנת 2024 בכ-34.2 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-31.8 מיליארד דולר בשנת 2023. הגידול בגירעון מקורו בירידת היצוא, אשר ירד בכ-2.0 מיליארד דולר, במונחים דולריים נומינליים, ובעליית היבוא, שרשם עלייה של כ-0.4 מיליארד דולר. עליית היבוא מקורה בעיקר בעלייה של יבוא מוצרי צריכה וחומרי גלם לצד ירידה ביבוא של מוצרי השקעה. זאת, לנוכח השיפור במצב הביטחוני, ובשל התגברות הצריכה וההיערכות של הסקטור העסקי לקראת שינויי החקיקה שחלו בראשית 2025. יצוא השירותים של ישראל (ללא חברות הזנק ויהלומים) ירד בשנת 2024 בכ-4.6%, וזאת לאחר קיפאון (שיעור שינוי ריאלי של 0.0%) בשנת 2023. ברקע השפעות המלחמה, ירידה חדה נרשמה ביצוא שירותי התיירות, לצד ירידה מתונה ביצוא השירותים העסקיים (שכולל ברובו יצוא שירותי טכנולוגיה).

שער החליפין ויתרות המט"ח

במהלך שנת 2024 השקל פוחת ביחס לדולר בשיעור של כ-0.6%, אך ביחס לאירו ולסל המטבעות השקל התחזק. נרשם ייסוף של השקל מול האירו בשיעור של כ-5.4%, זאת לאחר שנתיים רצופות של פיחות, ומול סל המטבעות נרשם ייסוף של כ-4.4%. במהלך הרבעון הרביעי של 2024 השקל התחזק מול הדולר, האירו וסל המטבעות.

במהלך שנת 2024, שער החליפין של השקל התאפיין בתנודתיות, שהושפעה בעיקר מההתפתחויות הגיאופוליטיות. השקל איבד מעוצמתו ונסחר ברמה המשקפת חולשה ביחס לרמתו בעבר, אך התחזק במהלך הרבעון הרביעי של השנה. זאת, ברקע עלייה משמעותית בפרמיית הסיכון של המשק, כפי שהיא נמדדת על ידי ה-CDS ומרווחי האג"ח הממשלתיות, אשר ירדה בחדות לקראת סוף השנה, אולם נותרה גבוהה ביחס לרמתה טרום המלחמה. מגמת התחזקות השקל האיצה עם כניסת הפסקת האש בצפון הארץ לתוקף בסוף חודש נובמבר. ברקע האמור, ולאור הרמה הגבוהה יחסית של החשבון השוטף של מאזן התשלומים, אנו מעריכים כי שער החליפין של השקל מול הדולר, בתרחיש מרכזי, צפוי להמשיך במהלך השנה הקרובה במגמת ייסוף, אך בקצב איטי יותר ביחס לקצב הייסוף המואץ שהיה בשבועות האחרונים של 2024.

יתרות מטבע החוץ בבנק ישראל עמדו בסוף חודש דצמבר 2024, על כ-214.6 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-204.7 מיליארד דולר בסוף חודש דצמבר 2023. העלייה ביתרות מוסברת בעיקר בהשפעות שערוך ופעולות הממשלה במט"ח. בתקופת הדוח, בנק ישראל לא פעל בשוק המט"ח.

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

מדד המחירים לצרכן (המדד "בגין") עלה בשנת 2024 ב-3.2%, זאת לעומת 3.0% בשנת 2023. בכך, האינפלציה חרגה שוב אל מעבר לתחום יעד יציבות המחירים של הממשלה (1%-3%). המדד ללא מחירי האנרגיה עלה ב-3.3%. אמנם לא היה שינוי משמעותי באינפלציה בסיכום שנת 2024 לעומת שנת 2023, אולם האינפלציה (השנתית) נעה במגמות שונות במהלך השנה. רמתה הנמוכה ביותר נרשמה בחודש פברואר (2.5%) והגבוהה ביותר בחודש אוגוסט (3.6%). הגורמים שעמדו ברקע להאצת האינפלציה, מקורם בעיקר בהשפעות המלחמה, ובהם: ירידה בהיצע הטיסות, שיבוש בהיצע העובדים של המשק (גיוס מילואים נרחב, איסור כניסת עובדים פלסטינים, קצב איטי של קליטת עובדים זרים) תוך עלייה בביקוש לעובדים, עלייה חדה בפרמיית הסיכון של השקל שבאה לידי ביטוי בהיחלשות המטבע, הרחבה פיסקלית משמעותית, פגיעה בתשתיות חקלאיות ובגישה אליהן, עליית מחירי השילוח ופגיעה בנתיב הסחר הימי בים האדום, בענפים מסוימים ביקוש גבוה יחסית ברקע ירידה ביציאות של ישראלים לחו"ל (כמו, מזון והלבשה) וציפיות אינפלציה גבוהות במרבית חודשי השנה. במבט קדימה, במחצית הראשונה של 2025 האינפלציה (השנתית) צפויה לעלות זמנית לכיוון סביבה של 4% מלמטה, ברקע העלאת המחירים הצפויה במשק, עקב העלאות המיסים והצעדים הממשלתיים האחרים, וכן בשל הפער שבין הגידול בביקוש לבין המחסור בהיצע במשק, ולאחר מכן לרדת.

מדד המחירים לצרכן ("הידוע") עלה בשנת 2024, ב-3.4%.

בשנת 2024 ריבית בנק ישראל הופחתה ב-0.25%, והיא עמדה בסוף השנה על 4.50%.

בהחלטת הריבית שנערכה ב-24 בפברואר 2025, החליטה הוועדה המוניטארית להותיר את הריבית ללא שינוי, ברמה של 4.50%, רמתה מאז ינואר 2024. בנק ישראל ציין את הימשכות ההתאוששות בפעילות הכלכלית, אם כי, בקצב מתון יחסית, וכן את הצפי לעליית האינפלציה בחודשים הקרובים עקב שינויי מיסוי, ולנוכח ביקושים עודפים, על רקע עלייה בביקוש בשילוב עם מגבלות היצע. זאת, לצד ההערכה כי האינפלציה צפויה להתמתן בחזרה אל תוך היעד במהלך המחצית השנייה של 2025. יחד עם זאת, הודגשו סיכונים להאצה אפשרית באינפלציה, בין היתר, עקב שוק העבודה ההדוק, מגבלות היצע מתמשכות והשפעות של ההתפתחויות הגיאופוליטיות על המשק. בנוסף, הדגיש הנגיד כי פרמיית הסיכון של המשק ירדה משמעותית, אך נותרה גבוהה ביחס לרמתה ערב המלחמה, וכן את התחזקות השקל. הגורמים העיקריים שהובילו לירידת פרמיית הסיכון של המשק, הם: הסכמי הפסקת האש בצפון ובעזה, ירידה בעצימות הלחימה, אישור התקציב בממשלה, וחבילת צעדי המיסוי בכנסת. לגבי ההמשך, בנק ישראל הדגיש כי על רקע המשך הלחימה, מדיניות הוועדה המוניטארית מתמקדת בייצוב השווקים והפחתת אי הוודאות, לצד יציבות מחירים ותמיכה בפעילות. תוואי הריבית ייקבע בהתאם להתכנסות האינפלציה ליעדה, המשך היציבות בשווקים הפיננסיים, הפעילות הכלכלית והמדיניות הפיסקלית. תהליך הפחתת הריבית צפוי להתחדש במהלך המחצית השנייה של 2025. להערכת חטיבת המחקר של בנק ישראל, הריבית צפויה לעמוד על 4.00%-4.25% בממוצע ברבעון הרביעי של 2025.

שוק ההון הישראלי

מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה עלה בשנת 2024 בשיעור חד של כ-30.7%, לאחר שעלה בשנת 2023 ב-4.9%. זאת, ברקע ההתאוששות בפעילות הכלכלית לאחר הירידה החדה שחלה עם פרוץ מלחמת "חרבות ברזל", וכן במקביל לירידת פרמיית הסיכון של ישראל בשווקים הפיננסיים, ברקע ההתפתחויות הביטחוניות ברבעון האחרון של השנה והסכמי הפסקת האש בצפון ובגבול עזה. בסיכום שנת 2024 ביצועי שוק המניות המקומי, בלטו לחיוב ביחס למדדי המניות המובילים בעולם. מנגד, יש לציין כי מדדי הסיכון של ישראל מצביעים עדיין על מידת חוסר וודאות גבוהה ביחס לעבר, אשר ייתכן שתבוא לידי ביטוי בתנודתיות בשווקים הפיננסיים.

מחזור המסחר היומי הממוצע של המניות וניירות הערך הניתנים להמרה, הסתכם בשנת 2024 בכ-2.198 מיליארד ש"ח, עלייה של כ-10.0% ביחס לרמתו הממוצעת בשנת 2023.

מדד אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד עלה בשנה שחלפה בכ-2.3% ואילו מדד אגרות החוב הממשלתיות הלא-צמודות עלה בשיעור של כ-3.0%. מדד אגרות החוב הלא-ממשלתיות (אג"ח חברות) צמודות המדד, עלה בשנת 2024, בכ-6.9%.

סיכונים מובילים ומתפתחים בסביבת הפעילות

סיכונים מובילים ומתפתחים נגזרים מסביבת הפעילות של הבנק המושפעת מאד בשנים האחרונות מסיכונים הקשורים לרגולציה ולחקיקה, לסביבה מאקרו כלכלית תנודתית, לשינויים החלים במודל העסקי, ובכלל זה המעבר ל"בנקאות החדשה" המבוססת על הדיגיטל ולמגמות חברתיות וצרכניות. בשנים האחרונות, לנוכח שינויים בסביבה התחרותית, בסביבת הצרכן, בסביבה הרגולטורית ובסביבה הטכנולוגית, ניכרת מגמת התפתחות בסיכונים שאינם פיננסיים.

להלן הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים ביותר:

- סיכון אבטחת מידע וסייבר
- סיכון מאקרו כלכלי
- סיכון אסטרטגי
- סיכון טכנולוגיה
- סיכון רגולציה
- סיכון ענף בינוי ונדל"ן
- סיכון אקלים וסביבה

לפירוט על סיכונים אלו ראו בפרק סקירת הסיכונים, החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם. וכן פרק הסיכונים המובילים והמתפתחים המהותיים ביותר בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024.

שינויים עיקריים בשנה החולפת

מלחמת "חרבות ברזל"

החל מ-7 באוקטובר 2023, מדינת ישראל נמצאת במלחמה שנכפתה עליה - מלחמת "חרבות ברזל".

למלחמה והשלכותיה המיידיות וארוכות הטווח על הפעילות הכלכלית במשק והמצב הפיסקאלי של ישראל, יש השפעה גם על דירוג האשראי והתחזית של המדינה ושל הבנק.

למידע נוסף ראו פרק התפתחויות עיקריות במשק - רקע כללי וחומרת גורמי הסיכון ופרק דירוג האשראי בדוח ממשל תאגידי.

על רקע המלחמה, פרסם בנק ישראל הוראות ודגשים פיקוחיים למערכת הבנקאית.

למידע מפורט על הפרסומים הרלוונטיים של בנק ישראל ראו פרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי.

הקלות במסגרת ההתמודדות עם השלכות המלחמה

בהמשך למפורט בפרק שינויים עיקריים בשנה החולפת בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023, ביום 4 במרס 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים הודעה בדבר הארכה נוספת של מתווה סיוע ללקוחות הבנקים להקלה על נטל האשראי והעמלות בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות הברזל" למשך שלושה חודשים, החל מיום 1 באפריל 2024, ועל הרחבתו לאוכלוסיות נוספות החל מאותו מועד. ביום 23 ביוני 2024 הודיע בנק ישראל על הארכה והרחבה נוספת של מתווה הסיוע ללקוחות המערכת הבנקאית לשלושה חודשים נוספים החל מתאריך 1 ביולי 2024 ועד לתאריך 30 בספטמבר 2024. ביום 22 בספטמבר 2024 הודיע בנק ישראל על הארכה והרחבה נוספת של מתווה הסיוע ללקוחות המערכת הבנקאית, לשלושה חודשים נוספים החל מתאריך 1 באוקטובר 2024 ועד לתאריך 31 בדצמבר 2024 וביום 3 בדצמבר 2024 הודיע בנק ישראל על הארכה והרחבה נוספת של מתווה הסיוע ללקוחות המערכת הבנקאית לשלושה חודשים נוספים, החל מתאריך 1 בינואר 2025 ועד לתאריך 31 במרס 2025, כאשר ניתן להגיש בקשה להיכלל במתווה המעודכן החל מה-10 בדצמבר 2024 ועד 10 בפברואר 2025. בהתאם למתווה המעודכן, אוכלוסייה המתגוררת או בעלת עסק הממוקם בטווח של עד 7 ק"מ מרצועת עזה הוסרה מן הזכאות להקלות, וכן הוגדר מתווה הקלות יעודי לבעלי עסקים הפועלים באזור הצפון.

הבנק אימץ את המתווים ויישם הקלות נוספות ללקוחותיו כמפורט להלן:

הקלות בתחום המשכנתאות

(א) בתקופה שמיום 1 באפריל 2024 ועד יום 30 ביוני 2024 ניתנה האפשרות ללקוחות במעגל הראשון, לשוטרי משטרת ישראל וללקוחות שהנכס ששעבדו לטובת ההלוואה נמצא ביישובי קו העימות בדרום או בצפון לדחות, ללא ריבית וללא עמלות, תשלומי משכנתא לתקופה של שלושה חודשים נוספים, כך שסך כל תקופת הדחיה המקסימלית (כולל חודשי הפטור) תהיה תשעה חודשים במצטבר. ההקלה האמורה הוארכה ביום 1 ביולי 2024, ביום 1 באוקטובר 2024 וביום 1 בינואר 2025 והיא עומדת בתוקפה עד 31 במרס 2025. החל מיום 1 באוקטובר 2024 עבור לקוחות המתגוררים או שהינם בעלי עסק ביישובי הצפון שפונו וכן עבור לקוחות שהינם חיילי מילואים בשירות פעיל תקופת הדחיה המקסימאלית תהיה שנים עשר חודשים במצטבר (כל האמור לעיל בהתייחס לדירה ראשונה ומשפרי דיור).

(ב) בתקופה שמיום 1 באפריל 2024 ועד יום 30 ביוני 2024 ניתנה האפשרות לכלל הלקוחות לדחות, ללא עמלות, תשלומי משכנתא לתקופה נוספת כך שסך כל תקופת הדחיה המקסימלית ללקוחות שדחו תשלומי משכנתא במתווים קודמים תהיה תשעה חודשים במצטבר וללקוחות שלא ניצלו עד אותה עת דחיה כלשהי - ששה חודשים. ההקלה האמורה הוארכה ביום 1 ביולי 2024, ביום 1 באוקטובר 2024 וביום 1 בינואר 2025 והיא עומדת בתוקפה עד 31 במרס 2025. כמו כן החל מיום 8 באוקטובר 2023 ניתנת האפשרות לדחות חלק מתשלומי המשכנתא לתקופה של עד עשרים וארבעה חודשים במצטבר (מאוקטובר 2023).

הקלות בתשלומי הלוואות ללקוחות פרטיים ועסקיים

(א) בתקופה שמיום 1 באפריל 2024 ועד יום 30 ביוני 2024 ניתנה ללקוחות פרטיים במעגל הראשון האפשרות לדחות, ללא ריבית וללא עמלות, תשלומי הלוואות שיתרתן במצטבר עד 100,000 ש"ח לתקופה של שלושה חודשים נוספים כך שסך כל תקופת הדחיה המקסימלית תהיה תשעה חודשים במצטבר. ההקלה האמורה הוארכה ביום 1 ביולי 2024, ביום 1 באוקטובר 2024 וביום 1 בינואר 2025 והיא עומדת בתוקפה עד 31 במרס 2025 עבור לקוחות המתגוררים או שהינם בעלי עסק ביישובי הצפון שפונו וכן עבור לקוחות שהינם חיילי מילואים בשירות פעיל תקופת הדחיה המקסימאלית תהיה שנים עשר חודשים במצטבר.

(ב) בתקופה שמיום 1 באפריל 2024 ועד יום 30 ביוני 2024 ניתנה ללקוחות עסקיים במעגל הראשון בעלי מחזור פעילות עד 25,000,000 ש"ח האפשרות לדחות, ללא ריבית וללא עמלות, תשלומי הלוואות שיתרתן במצטבר עד 2,000,000 ש"ח (לא כולל הלוואות בשת"פ מסחרי עם צד שלישי) לתקופה של שלושה חודשים נוספים כך שסך כל תקופת הדחיה המקסימלית תהיה תשעה חודשים במצטבר. ההקלה האמורה הוארכה ביום 1 ביולי 2024, ביום 1 באוקטובר 2024 וביום 1 בינואר 2025 והיא עומדת בתוקפה עד 31 במרס 2025. עבור לקוחות המתגוררים או שהינם בעלי עסק

ביישובי הצפון שפונו וכן עבור לקוחות שהינם חיילי מילואים בשירות פעיל תקופת הדחיה המקסימאלית תהיה שנים עשר חודשים במצטבר.

בנוסף, החל מיום 1 בינואר 2025 בהתאם למתווה היעודי לבעלי עסקים הפועלים באזור הצפון הקלות בדחיית אשראי עסקי, בכפוף לבקשת הלקוח ובהתקיים המאפיינים הבאים: עסק עם מחזור פעילות עד 25 מיליון ש"ח בשנה, יהיה זכאי לדחות אשראי עסקי בסכום מצטבר של עד 2 מיליון ש"ח (לא כולל הלוואות בשת"פ מסחרי עם צד שלישי), למשך שלושה חודשים ללא חיוב בריבית נוספת ובעמלות, אופן פריסת התשלומים יהיה הוספת התשלומים בסוף תקופת ההלוואה. הגדרת האוכלוסייה הזכאית תהא בכפוף להמצאת אסמכתא שתצורף לבקשת הדחיה לפי אחת משתי החלופות הללו, לבחירת הלקוח: (1) העתק הבקשה שהגיש בעל העסק לקבלת פיצוי ממס רכוש, מתאריך 1 במאי 2024; (2) אישור של רואה חשבון/יועץ מס מייצג לפיו חלה ירידה בשיעור של 25% או יותר בפדיון העסק, בתשעת החודשים הראשונים של 2024 ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.

(ג) בתקופה שמיום 1 באפריל 2024 ועד יום 30 ביוני 2024 ניתנה לכלל הלקוחות האפשרות לדחות ללא עמלות תשלומי הלוואות (ליחידים עד 100,000 ש"ח ולעסקים עד 2,000,000 ש"ח, לא כולל הלוואות בשת"פ מסחרי עם צד שלישי) לתקופה של שלושה חודשים נוספים כך שסך כל תקופת הדחיה המקסימלית תהיה תשעה חודשים במצטבר. ההקלה האמורה הוארכה ביום 1 ביולי 2024, ביום 1 באוקטובר 2024 וביום 1 בינואר 2025 והיא עומדת בתוקפה עד 31 במרס 2025.

פטור מריבית על יתרת חובה

(א) ביום 1 באפריל 2024, ביום 1 ביולי 2024, ביום 1 באוקטובר 2024 וביום 1 בינואר 2025 הוארכה, בכל פעם לשלושה חודשים, ההטבה של פטור מריבית על יתרת חובה עד 10,000 ש"ח, המהווה חלק ממסגרת האשראי המאושרת בחשבון ללקוחות פרטיים במעגל הראשון שחשבונם היה ביתרת חובה ב-3 במרס 2024, ביום 21 ביוני 2024, ביום 20 בספטמבר 2024 וביום 2 בדצמבר 2024 בהתאמה.

(ב) ביום 1 באפריל 2024, ביום 1 ביולי 2024, ביום 1 באוקטובר 2024 וביום 1 בינואר 2025 הוארכה, בכל פעם לשלושה חודשים, ההטבה של פטור מריבית על יתרת חובה עד 30,000 ש"ח המהווה חלק ממסגרת האשראי המאושרת בחשבון ללקוחות עסקיים במעגל ראשון בעלי מחזור פעילות עד 5,000,000 ש"ח (לתקופה שמיום 1 באפריל ועד 30 ביוני 2024) או עד 10,000,000 ש"ח (לתקופה שמיום 1 ביולי עד 31 בדצמבר 2024) שחשבונם היה ביתרת חובה ביום 3 במרס 2024, ביום 21 ביוני 2024, ביום 20 בספטמבר 2024 וביום 2 בדצמבר 2024 בהתאמה.

פטור מעמלות ללקוחות פרטיים ולעסקים קטנים

החל מיום 1 באפריל 2024 בנק ישראל האריך והרחיב מעת לעת את מתווה הסיוע ללקוחות המערכת הבנקאית, כך שנכון למועד פרסום הדוח המתווה בתוקף עד ליום 31 במרס 2025.

הטבות למשרתי המילואים

הבנק העניק שורת הטבות ללקוחותיו משרתי המילואים (ששירתו במילואים במסגרת במלחמת חרבות ברזל במשך 90 ימים לפחות):

הלוואה עד סך 100,000 ש"ח - עד סך 20,000 ש"ח לתקופה של שנתיים ללא ריבית ועד סך 80,000 ש"ח לתקופה של שש שנים בריבית פריים; או, לפי בחירת הלקוח, פיקדון לשנה עד 50,000 ש"ח בריבית שנתית קבועה של 5.5%.

בנוסף - משכנתא ללא ריבית וללא הצמדה למדד עד 120,000 ש"ח או 10% מסכום המשכנתא, הנמוך מביניהם (לנוטלי משכנתא חדשה בלבד לרכישת דירה ראשונה יחידה מקבלן או מיד שניה ובלבד ששוויה לא עולה על 2,500,000 ש"ח).

תרומות ומענקים

מתחילת מלחמת חרבות ברזל מיקד הבנק את משאבי התרומות והאחריות החברתית שלו בשיקום אוכלוסיות שנפגעו במלחמה. בין השאר, הכריז הבנק על ליווי קיבוץ בארי; השיק את מיזם "קטיף לאומי" שמימן מלגות לסטודנטים שהתנדבו למשך תקופה משמעותית לסייע לחקלאים ברחבי הארץ; יזם את פרויקט "בגרויות לאומי" שמימן מרתוני הכנה לבגרויות לילדים באזורים שפונו מביתם; מימן לזוגות ששירתו תקופת מילואים ממושכת חתונה במסגרת "פרויקט החתונות הלאומי" ועוד.

לצד זאת, הבנק העניק תרומה ייעודית לתמיכה בחיילי וחיילות מילואים ובני/בנות זוגם, שהינם בעלי עסקים עצמאיים, ושבמקרים רבים חוו מצוקה כלכלית. המענקים ניתנו באמצעות מיזם "עוטף לעסק מילואים".

לאחר תקופת הדוח, יצא הבנק עם "פרויקט ההוקרה הלאומי", במסגרתו אנשים פרטיים שהקימו מיזם התנדבותי משמעותי במהלך המלחמה, זוכים להוקרה על פועלם ומקבלים מאות חופשות במלונות ובצימרים בצפון במימון הבנק.

ההטבות שניתנו לציבור בתקופת המלחמה

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2024					לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024	לשנת 2023
	דיור	אנשים פרטיים - אחר	עסקים זעירים וקטנים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	סך הכל	סך הכל	סך הכל
	במיליוני ש"ח						
הטבות שהבנק העניק במסגרת התמודדות עם המלחמה							
שינויים בתנאי חובות[א]	3	4	9	–	–	16	70	87
הלוואות ללא ריבית או בריבית מופחתת	4	1	–	–	–	5	27	3
ויתור על עמלות	1	6	3	–	–	10	71	30
הטבות אחרות[ב]	1	17	–	–	–	18	66	16
סך כל ההטבות שהבנק העניק	9	28	12	–	–	49	234	136
הטבות עומדות אשר טרם נוצלו ליום הדיווח	53	83	20	–	–	156	156	317
מידע נוסף על פעילויות לטובת הלווים בתקופת המלחמה								
סך האשראי שעבר שינוי בתנאים, במהלך תקופת הדיווח[ג]:								
שינוי בתנאים ללווים בקשיים פיננסיים[ד][ה][ז]	14	75	53	–	–	142	533	1,106
שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים[ח]	2,420	422	779	89	–	3,710	21,296	27,117
סך הכל אשראי	2,434	497	832	89	–	3,852	21,829	28,223

	ליום 31 בדצמבר 2024					ליום 30 בספטמבר 2024	ליום 31 בדצמבר 2023
יתרת האשראי שעבר שינוי בתנאים:							
שינוי בתנאים ללווים בקשיים פיננסיים[ד][ה][ז]	167	567	398	127	328	1,587	1,631	1,722
שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים[ח]:								
אשראי עם דחיית תשלומים ו/ או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחיה טרם הסתיימה[ט]	3,018	461	832	223	257	4,791	5,062	25,479
סכום התשלומים שנדחו[ט]	152	60	202	23	32	469	491[כ]	1,071
דחיית תשלומים ממוצעת בחודשים[ט]	9	5	7	7	7	8	8	4
אשראי עם שינוי אחר בתנאים	991	–	–	–	–	991	1,084	1,148
סך הכל	4,176	1,028	1,230	350	585	7,369	7,777	28,349
מידע נוסף על שינוי בתנאים ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים[ח]:								
יתרת אשראי עם דחיית תשלומים ו/ או הארכת תקופה, שבו תקופת הדחיה טרם הסתיימה	3,018	461	832	223	257	4,791	5,062	25,479
מזה: אשראי בעייתי	11	20	23	–	–	54	62	557
מזה: אשראי לא בעייתי, בפיגור של 30 ימים או יותר	40	2	3	–	–	45	12	98
יתרת אשראי בו דחיית התשלומים הסתיימה	11,430	1,404	4,326	1,969	1,804	20,933	21,199	268
מזה: חובות שכשלו לאחר שעברו שינוי בתנאים	309	97	119	31	2	558	589	–
יתרת הלוואות שניתנו ללא ריבית או בריבית מופחתת								
יתרת אשראי	–	241	96	4	–	341	441	166
שיעור ריבית ממוצע (%)	–	2.04	–	–	–	1.45	1.20	–
שיעור ממוצע של ריבית הפריים בתקופה האמורה – 6.10%								
הלוואות שניתנו במסגרת קרנות בערבות המדינה								
יתרת אשראי	–	–	2,083	309	56	2,448	2,571	1,460
שיעור ריבית ממוצע (%)	–	–	6.75	7.44	7.60	6.86	6.86	6.79
מזה:								
יתרת אשראי שניתנה במימון בנק ישראל	–	–	987	–	–	987	1,037	693
שיעור ריבית ממוצע (%)	–	–	6.00	–	–	6.00	6.00	6.00
יתרת הלוואות שניתנו במימון בנק ישראל (לרבות באמצעות קרנות בערבות המדינה)								
יתרת אשראי	–	–	1,551	29	6	1,586	2,553	2,247
שיעור ריבית ממוצע (%)	–	–	6.02	5.99	6.00	6.02	6.00	6.00

תשלום מיוחד למדינה לאור המלחמה

להתייחסות להוצאות שנרשמו בסעיף מיסים על ההכנסה בגין חוק "תשלום מיוחד לשם השגת יעדי תקציב (הוראת שעה - חברות ברזל)", התשפ"ד-2024, ראו ביאור 8.יג.

ראו הערות בעמוד הבא.

הערות:
(א) לרבות ויתור על קרן, פטור מריבית חובה בעו"ש ודחיית תשלומים.
(ב) תרומות ומענקים שניתנו הוצגו תחת מגזר פעילות אנשים פרטיים - אחר.
(ג) אשראי שעבר שינוי תנאים במהלך תקופת הדיווח כולל גם אשראי שבו ניתנה דחיה חוזרת בתשלומים במהלך תקופת הדיווח.
(ד) בשינויים בתנאי חוב שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2023 - אשראי שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי.
(ה) למידע נוסף ראו ביאור 29.
(ו) לרבות דחיית תשלומים ללא ריבית בתקופת הדחיה. במקרה שניתנה לחוב דחיה חוזרת בתשלומים, מוצג משך הדחיה המצטבר. דחיית התשלומים אינה כוללת דחיה שבה נוצלה זכאות, לה הלווה זכאי לפי כל דין.
(ז) בגין פעילות בישראל.
(ח) במסגרת ההתמודדות עם המלחמה.
(ט) סווג מחדש.

האומדן וההערכה לעיל וההשפעות הכמותיות על התוצאות הכספיות של הבנק בגין ההקלות לעיל, הינם בבחינת מידע צופה פני עתיד, כמשמעו בחוק ניירות ערך, המבוסס על שיקול דעת משמעותי, הנחות והערכות שהופעלו המאופיינת בחוסר וודאות רבה לאור המצב הכלכלי והביטחוני, התמשכותו וההשפעה המיידית והמצטברת שלו על המשק בכללותו ועל לקוחות הבנק בפרט. בהתאם לכך, המידע והנתונים לעיל, עלולים שלא להתממש במלואם או להתממש באופן חלקי, על פי התקיימותם בפועל של ההנחות וההערכות לעיל ו/או שינויים שעשויים לחול בהמשך בהיקף ההקלות.

בהיבט סיכון האשראי, עדיין קיים חוסר וודאות, אם כי בעוצמה נמוכה יותר, ביחס להשפעות המלחמה, ולכן לא ניתן לאמוד במדויק את עוצמת הפגיעה הפוטנציאלית בתיק האשראי של הבנק אשר תלויה, בין היתר, בהתפתחויות כאמור לעיל.

השלכות פוטנציאליות אלו, כמו גם התייחסות לענפים החשופים להשפעות המלחמה, מקבלות ביטוי בחישוב ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי.

למידע נוסף ראו פרק סיכוני אשראי.

בהיבט סיכון השוק, המלחמה והאתגרים המלווים לה יצרו חוסר וודאות בשווקים הפיננסיים והתנודתיות בהם עשויה להימשך, אם כי במידה מופחתת.

הערכות הבנק בדבר השפעות המלחמה על חומרתם של כלל גורמי הסיכון, רווחיות עתידית של הבנק, יחסי ההון והנזילות אינן וודאיות ועשויות להשתנות בהתאם להתפתחויות הביטחוניות והשלכותיהן על הכלכלה וכן על עסקי הבנק.

למידע נוסף ראו פרק סיכון הנזילות ופרק הון והלימות ההון.

ירידת ערך ההשקעה במניות Valley

כמפורט בביאור 15.א, ההשקעה של הבנק במניות Valley רשומה בספרי הבנק על בסיס שיטת השווי המאזני. לאור ירידות במחיר מניית Valley מתחילת שנת 2024, הבנק בחן את הצורך בהפחתת שווי מניות Valley הרשומות בספרי הבנק. בהתאם לכך, רשם הבנק ברבעון השני של שנת 2024 ירידת ערך בגין שווי ההשקעה ב-Valley בסך של כ-0.6 מיליארד ש"ח לאחר השפעת המס. ירידת הערך לוותה בהקצאה מחודשת של הרכב חשבון ההשקעה, בהתאם להערכת שווי עדכנית למועד ירידת הערך.

להפחתת השווי לא היתה השפעה משמעותית על הלימות ההון הרגולטורית של הבנק.

לאחר תאריך המאזן ועד בסמוך למועד פרסום הדוח, שווי השוק של מניות Valley שמוחזקות על ידי הבנק נע בטווח של 2.3-2.7 מיליארד ש"ח.

למידע נוסף בדבר ירידות ערך שהוכרו בשנים 2023 ו-2024 ראו ביאור 15.א.

חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2024 ושינוי שיעור מס שכר ורווח

ביום 17 במרס 2024, פורסם החוק[1], לפיו בנק שאינו בעל היקף פעילות קטן ישלם לאוצר המדינה לגבי התקופה שמיום 1 באפריל 2024 ועד ליום 31 בדצמבר 2025 ("התקופה הקובעת") תשלום שנתי בסכום השווה ל-6% מהרווח שהפיק על פעילותו בישראל בכפוף לתקרה לתשלום.

בנוסף, שיעור המס שישלם בנק משלם על פעילותו בישראל בשנת 2025 יהיה 17% מהשכר ששילם והרווח שהפיק.

במקביל, ביום 28 בפברואר 2024 פורסם צו מס ערך מוסף, לפיו החל מיום 1 בינואר 2025 יועלה שיעור מס ערך מוסף ל-18%. בהתאמה, ביום 11 במרס 2024 אישרה הכנסת את צו מס ערך מוסף לפיו יבוצע עדכון שיעור מס השכר ומס הרווח בהתאמה לעליית שיעור המע"מ, העדכון יחול בפועל משנת 2026.

בהתאם לאמור לעיל, שיעור המס המשולב החל על הבנק בשנת 2024, בהתחשב בתקופה הקובעת, הינו 38.03%, וצפוי לעלות בשנת 2025 ל-39.32%. כמו כן, שיעור מס הרווח על הבנק יעלה החל מיום 1 בינואר 2026 ל-18%, כך ששיעור המס המשולב שיחול על הבנק בשנים 2026 ואילך יהא 34.75%.

למידע נוסף ראו ביאור 8.יג.

[1] חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2024 ("החוק").

שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים

מלחמת "חרבות ברזל"

להרחבה בנושא השפעות המלחמה ראו פרק שינויים עיקריים בשנה החולפת.

מכירת בנייני המטה בתל-אביב

"בית לין" – ביום 25 במרס 2024 הושלמה עסקת בית לין, שולמה לבנק יתרת התמורה והחזקה בנכס נמסרה לרוכשת. בגין עסקת בית לין, נכלל בשנת 2024 רווח הון (לפני מס) של כ-271 מיליון ש"ח.

"בית מאני" – ביום 29 בפברואר 2024 הושלמה עסקת בית מאני, שולמה לבנק יתרת התמורה והחזקה בנכס נמסרה לרוכשת. בגין עסקת בית מאני, נכלל בשנת 2024 רווח הון (לפני מס) של כ-559 מיליון ש"ח.

להלן ניתוח התוצאות של שנת 2024:

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות (להלן – "הרווח הנקי") בשנת 2024 הסתכם לסך של כ-9,798 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-7,027 מיליון ש"ח בשנת 2023.

מלחמת "חרבות ברזל", שהחלה ביום 7 באוקטובר 2023, הובילה, בין היתר, לעלייה חדה באי הוודאות במשק, בהיקפי הפעילות בו ולעליית הסיכון לגבי האינדיקטורים הכלכליים המרכזיים של הפעילות הפיננסית בישראל, לרבות הורדות דירוג האשראי של מדינת ישראל ושל הבנקים. על רקע ההתפתחויות הביטחוניות האחרונות, ובצל הפסקות האש בגבול הצפון ובגבול עזה בחודשים האחרונים חלה ירידה בסיכוני המאקרו, סיכוני האשראי וסיכונים הקשורים בסנטימנט של השווקים כלפי ישראל. בהקשר זה, נציין כי ביום 21 בינואר 2025 פרסמו סוכנויות הדירוג Fitch ו-Moody's דוחות בעלי מסר חיובי, לפיו הסיכון מפני הרעה נוספת בדירוג האשראי של ישראל נבלם, ועתה, כתלות בהמשך היציבות, הכיוון עשוי להיות חיובי.

על אף הירידה בסיכונים כמתואר לעיל, ועל אף כי נכון למועד פרסום דוח זה, השלכות המלחמה בפועל מתונות בהרבה מההנחות הכלולות במסגרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, אומדן ההפרשה להפסדי אשראי, משקף את המשך חוסר הוודאות הביטחונית והכלכלית בעקבות אי הוודאות בהמשך הפסקת האש בגבול עזה לצד האתגרים הביטחוניים והפוליטיים, וכן שמרנות באינדיקטורים המאקרו כלכליים והפרמטרים המשמשים להנחות במודל ניבוי שיעורי כשל עתידיים של לקוחות.

הרווח בשנת 2024 כולל רווחי הון בגין מכירת בנייני המטה בתל-אביב בסך של כ-0.6 מיליארד ש"ח לאחר מס, וכן הוצאה בסכום זהה בגין ירידת הערך של שווי ההשקעה ב-Valley.

התשואה להון בשנת 2024 עמדה על שיעור של כ-16.9% בהשוואה לכ-13.7% בשנת 2023 (כ-17.9% בשנת 2024 וכ-15.9% בשנת 2023 בנטרול ירידות הערך בגין שווי ההשקעה ב-Valley).

הגידול בתשואה להון מקורו בעיקר מגידול בהכנסות הריבית נטו, רווחי הון ממכירת בנייני המטה בתל-אביב, כאמור לעיל, קיטון בהוצאות הפסדי אשראי ומירידת ערך נמוכה יותר שנרשמה בשנת 2024 בגין שווי ההשקעה ב-Valley בהשוואה לזו שנרשמה בשנת 2023.

התשואה להון ברבעון הרביעי של השנה עמדה על שיעור של 16.2% בהשוואה לשיעור של 13.8% ברבעון הרביעי אשתקד, בין היתר על רקע הגידול בהכנסות מימון שאינן מריבית והקיטון בהוצאות הפסדי אשראי.

הכנסות הריבית נטו בשנת 2024 הסתכמו לסך של כ-16,509 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-15,997 מיליון ש"ח בשנת 2023, גידול בשיעור של כ-3.2%. הגידול בהכנסות הריבית נובע בעיקר מהשפעת המדד, שעלה בכ-3.4% בשנת 2024 בהשוואה לעלייה בשיעור של כ-3.3% בשנת 2023 ומהגידול בתיק האשראי ובתיק הנוסטרו של הבנק. עלייה זו קוזזה בחלקה משחיקה במרווחי האשראי והפיקדונות. ברבעון הרביעי של השנה ירד המדד בשיעור של כ-(0.1%) בהשוואה לעלייה של כ-0.1% ברבעון המקביל אשתקד.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2024 משקפות הוצאה בשיעור של כ-0.16% מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור לעומת הוצאה בשיעור של כ-0.58% בשנת 2023. הקיטון בשיעור ההוצאה בשנת 2024 נובע הן מקיטון בשיעור ההוצאה הפרטנית והן מקיטון בשיעור ההוצאה הקבוצתית כפי שמפורט להלן. שיעור ההכנסה הפרטנית בגין הפסדי אשראי בשנת 2024 עמד על (0.07%) בהשוואה להוצאה בשיעור של 0.08% בשנת 2023, הקיטון נובע בעיקר מהקטנת הפרשה ומגביות שנרשמו בשנת 2024 לעומת הגדלות הפרשה בגין מספר מצומצם של לווים שנרשמו בשנת 2023. שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי בשנת 2024 עמד על 0.23% בהשוואה ל-0.50% בשנת 2023, הקיטון בהוצאה הקבוצתית נובע בעיקר מירידה בשיעור החובות הבעייתיים וכן מהוצאה גבוהה בשנת 2023 המיוחסת להחמרת האינדיקטורים וההנחות המאקרו כלכליות בשל פרוץ מלחמת "חרבות ברזל". שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ביחס ליתרת האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2024 עמד על כ-1.49%.

הכנסות מימון שאינן מריבית בשנת 2024 הסתכמו להכנסה בסך של כ-1,820 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-1,279 מיליון ש"ח בשנת 2023. הגידול נובע בעיקר מגידול בהכנסות מהשקעה במניות, הפרשי שער ונגזרים.

העמלות התפעוליות והאחרות בשנת 2024 הסתכמו לסך של כ-3,823 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-3,737 מיליון ש"ח בשנת 2023. עיקר העלייה מקורה בעמלות מפעילות בניירות ערך ומכרטיסי אשראי אשר קוזזה בחלקה מירידה בעמלות ניהול חשבון.

ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2024 הסתכמו לסך של כ-6,904 מיליון ש"ח בדומה לסך של כ-6,894 מיליון ש"ח בשנת 2023.

חלקו של הבנק בהפסדים של חברות כלולות לאחר מיסים בשנת 2024 הסתכם לסך של כ-271 מיליון ש"ח בהשוואה ל-886 מיליון ש"ח בשנת 2023. ההפסד בשנת 2024 נובע בעיקר מרישום הפסד מירידת ערך של שווי ההשקעה ב-Valley בסך של כ-0.6 מיליארד ש"ח לעומת הפסד כאמור בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח שנרשם בשנת 2023.

יחס היעילות בשנת 2024 עומד על כ-29.9% בהשוואה ל-32.6% בשנת 2023. השיפור המהותי ביחס היעילות נובע מהצמיחה בפעילות העסקית של הבנק ומהגידול בהכנסות שאינן מריבית תוך שמירה על אותה רמת הוצאות.

הרווח הבסיסי הנקי למניה המיוחס לבעלי המניות בשנת 2024 הסתכם לרווח של כ-6.46 ש"ח לעומת רווח של כ-4.58 ש"ח בשנת 2023.

יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון עמד ליום 31 בדצמבר 2024 על שיעור של 12.17% בהשוואה ל-11.66% ליום 31 בדצמבר 2023.

יחס ההון הכולל ליום 31 בדצמבר 2024 עמד על שיעור של 14.83% בהשוואה ל-14.72% ליום 31 בדצמבר 2023.

לפרטים נוספים, לרבות שינויים רגולטוריים צפויים בנוגע למדידת הלימות ההון, ראו פרק הון והלימות ההון.

ביום 3 במרס 2025 אישר דירקטוריון הבנק חלוקת רווחים בשיעור כולל של 40% מהרווח הנקי, מזה כ-29% בדיבידנד במזומן בסך של כ-706 מיליון ש"ח, והיתרה באמצעות רכישה עצמית בסך של כ-274 מיליון ש"ח.

לפרטים נוספים ראו פרק הון והלימות ההון.

בנוגע לתוצאות לפי רבעונים ראו נספח דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני.

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

בעקבות פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" פרסם בנק ישראל מתווה לסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות המלחמה, להרחבה בנושא ראו פרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי.

הכנסות ריבית, נטו

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2024		2023	
	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)
	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
הכנסות ריבית	**37,462**	**5.54**	33,655	5.41
הוצאות ריבית	**(20,953)**	**(4.17)**	(17,658)	(4.00)
הכנסות ריבית, נטו	**16,509**	**1.37**	15,997	1.41
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (NIM)		**2.44**		2.57

מידע נוסף:		
מרווח אשראי[א]	**8,346**	7,955[ג]
מרווח פיקדונות[א]	**7,740**	7,990
אחר[ב]	**423**	52[ג]

(א) מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור הינו הפער בין הריבית המתקבלת מהאשראי לבין עלות גיוס המקורות ששימשו להעמדת האשראי (להלן – "מחירי מעבר"). מחירי מעבר אלו הינם פונקציה של תקופה, מטבע וסוג הריבית של העסקה. מחירי מעבר הינם כלי לתמחור פנימי של הבנק המבוססים על מודלים פנימיים ושיקול דעתו של הבנק. מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור הינו הפער בין מחירי המעבר לריבית המשולמת ללקוחות עבור אותם הפיקדונות. מרווחי האשראי והפיקדונות, בטבלה לעיל, מושפעים הן מהכמות והן מהמחיר.

(ב) אחר מיוחס למגזר ניהול פיננסי וכולל הכנסות והוצאות ריבית של המגזר המועברות לחטיבות הבנק בגין המקורות.

(ג) סווג מחדש – החל מהרבעון הראשון בשנת 2024 הריבית התיאורטית על ההון העצמי המיוחסת לכל מגזר פעילות מוצגת במרווח אחר במקום במרווח מפעילות מתן אשראי לציבור. מספרי ההשוואה סווגו מחדש בהתאם.

הכנסות הריבית נטו בשנת 2024 הסתכמו לסך של כ-16,509 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-15,997 מיליון ש"ח בשנת 2023, גידול של כ-3.2%. הגידול בהכנסות הריבית נובע בעיקר מהשפעת מדד המחירים לצרכן שעלה בכ-3.4% בשנת 2024 בהשוואה לעלייה של כ-3.3 אשתקד ומהגידול בתיק האשראי ובתיק הנוסטרו של הבנק. השפעה זו קוזזה בחלקה משחיקה במרווחי האשראי והפיקדונות.

הכנסות הריבית נטו ברבעון הרביעי של השנה הסתכמו לסך של כ-3,819 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-3,850 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. המדד ברבעון הרביעי של השנה עמד על שיעור שלילי של (0.1%) וברבעון המקביל אשתקד עמד על שיעור חיובי של 0.1%. הקיטון בהכנסות הריבית נטו בהשוואה לרבעון המקביל אשתקד נובע בעיקר מירידת הריבית ושחיקת מרווחי האשראי והפיקדונות. השפעה זו קוזזה בחלקה מצמיחה בתיק האשראי.

ריבית הפריים בשנת 2024 עמדה על שיעור ממוצע של כ-6.0% בדומה לשנת 2023.

מרווח הפיקדונות מושפע מתמהיל הפיקדונות נושאי ריבית ושאינם נושאי ריבית, ולכן ככל שתימשך מגמת המעבר לפיקדונות נושאי ריבית מרווח הפיקדונות צפוי להישחק.

הכנסות הריבית נטו בשנת 2024 הושפעו לטובה מהצמדה למדד של הקרן והריבית החוזית בסך של כ-1,465 מיליון ש"ח, בעוד שבשנת 2023 הן הושפעו לטובה מהצמדה למדד של הקרן והריבית החוזית בסך של כ-1,226 מיליון ש"ח.

שיעור ההכנסה עלה ב-0.13%, בעיקר לאור הגידול בנכסים נושאי ריבית ועליית המדד אשר קוזזה בחלקה משחיקת מרווחי האשראי.

שיעור ההוצאה עלה ב-0.17% בין התקופות, בעיקר בגין עליית המדד, כתבי התחייבות ושחיקת מרווחי הפיקדונות (בין היתר ממעבר מעו"ש לפיקדונות).

הקיטון בתשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (NIM) בשנת 2024 נובע בעיקר משחיקת מרווחי האשראי והפיקדונות, אשר קוזז בחלקו מעליית המדד.

פער הריבית הכולל בשנת 2024 הינו של כ-1.37% לעומת פער של כ-1.41% בשנת 2023.

להלן נתונים על פערי הריבית מפעילות בישראל בחלוקה למגזרי הצמדה בשנת 2024:

במגזר השקלי הלא צמוד פער הריבית בשנת 2024 הינו 1.73% לעומת 1.96% בשנת 2023. במגזר המדדי פער הריבית בשנת 2024 עמד על שיעור של 1.67% לעומת 1.68% בשנת 2023. במגזר המט"ח פער הריבית בשנת 2024 הינו (0.10%) לעומת (0.56%) בשנת 2023.

להלן נתונים על הכנסות ריבית נטו לפי רבעונים

	2024							
	רבעון רביעי		רבעון שלישי		רבעון שני		רבעון ראשון	
	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)
	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
הכנסות ריבית	8,877	5.14	9,966	6.00	9,792	5.83	8,827	5.20
הוצאות ריבית	(5,058)	(3.90)	(5,421)	(4.41)	(5,414)	(4.37)	(5,060)	(4.02)
הכנסות ריבית, נטו	3,819	1.24	4,545	1.59	4,378	1.46	3,767	1.18
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (NIM)		2.21		2.73		2.61		2.22
מידע נוסף:								
מרווח אשראי	2,120		2,109		2,144		1,973	
מרווח פיקדונות	2,169		1,994		1,989		1,879	
אחר	(470)		442		245		(85)	

	2023							
	רבעון רביעי		רבעון שלישי		רבעון שני		רבעון ראשון	
	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)
	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
הכנסות ריבית	8,662	5.41	8,758	5.58	8,663	5.63	7,572	4.99
הוצאות ריבית	(4,812)	(4.09)	(4,823)	(4.26)	(4,379)	(4.17)	(3,644)	(3.51)
הכנסות ריבית, נטו	3,850	1.32	3,935	1.32	4,284	1.46	3,928	1.48
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (NIM)		2.40		2.51		2.79		2.59
מידע נוסף:								
מרווח אשראי	2,069		2,069		1,936		1,881	
מרווח פיקדונות	2,229		1,896		1,976		1,889	
אחר	(448)		(30)		372		158	

למידע נוסף בנוגע להכנסות והוצאות ריבית ראו נספח 1 – שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית.

למידע נוסף ראו שינויים עיקריים בתוצאות פעילות המגזרים הפיקוחיים בפרק מגזרי פעילות פיקוחיים.

הוצאות בגין הפסדי אשראי

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2024	2023	השינוי	
	במיליוני ש"ח			באחוזים
הוצאה (הכנסה) פרטנית בגין הפסדי אשראי	**(328)**	350	(678)	
הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי	**1,041**	2,033	(992)	(48.8)
סך כל ההוצאה בגין הפסדי אשראי	**713**	2,383	(1,670)	(70.1)
מזה:				
הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי	**250**	1,550	(1,300)	(83.9)
הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור	**36**	221	(185)	(83.7)
הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר	**397**	649	(252)	(38.8)
הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים, ממשלות ואגרות חוב	**30**	(37)	67	
סך כל ההוצאה בגין הפסדי אשראי	**713**	2,383	(1,670)	(70.1)
יחסים באחוזים:				
שיעור ההוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	**(0.07)**	0.08		
שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	**0.23**	0.50		
שיעור ההוצאה להפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	**0.16**	0.58		
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	**0.10**	0.13		
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור	**6.42**	7.85		

ההוצאות להפסדי אשראי בשנת 2024 הסתכמו לסך של 713 מיליון ש"ח, בהשוואה להוצאות בסך של 2,383 מיליון ש"ח בשנת 2023. הקיטון בהוצאות להפסדי אשראי נובע הן מההוצאה הקבוצתית והן מההוצאה הפרטנית כמפורט להלן.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2024 משקפות הוצאה בשיעור של כ-0.16% מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור לעומת הוצאה בשיעור של כ-0.58% בשנת 2023. הקיטון בשיעור ההוצאה בשנת 2024 נובע הן מקיטון בשיעור ההוצאה הפרטנית והן מקיטון בשיעור ההוצאה הקבוצתית כפי שמפורט להלן. שיעור ההכנסה הפרטנית בגין הפסדי אשראי בשנת 2024 עמד על (0.07%) בהשוואה להוצאה בשיעור של 0.08% בשנת 2023, הקיטון נובע בעיקר מהקטנת הפרשה ומגביות שנרשמו בשנת 2024 לעומת הגדלות הפרשה בגין מספר מצומצם של לווים שנרשמו בשנת 2023. שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי בשנת 2024 עמד על 0.23% בהשוואה ל-0.50% בשנת 2023, הקיטון בהוצאה הקבוצתית נובע בעיקר מירידה בשיעור החובות הבעייתיים וכן מהוצאה גבוהה בשנת 2023 המיוחסת להחמרת האינדיקטורים וההנחות המאקרו כלכליות בשל פרוץ מלחמת "חרבות ברזל". על רקע ההתפתחויות הביטחוניות האחרונות, ובצל הפסקות האש בגבול הצפון ובגבול עזה בחודשים האחרונים חלה ירידה בסיכוני המאקרו, סיכוני האשראי וסיכונים הקשורים בסנטימנט של השווקים כלפי ישראל.

אומדן ההפרשה להפסדי אשראי כאמור, משקף את המשך חוסר הוודאות לאור האתגרים הביטחוניים והכלכליים.

המגמות שתוארו לעיל, מקבלות ביטוי בשיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ביחס לאשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2024 שהסתכם ל-1.49%, לעומת 1.58% לסוף שנת 2023, ו-1.28% לסוף שנת 2022.

למידע נוסף בנוגע לסיכוני אשראי והשפעתם על ההפרשה להפסדי אשראי ובנוגע להוצאות הפסדי אשראי ראו פרק סיכוני אשראי, ביאור 13 וביאור 29.

הכנסות שאינן מריבית

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2024	2023	השינוי	
	במיליוני ש"ח			באחוזים
הכנסות מימון שאינן מריבית	**1,820**	1,279	541	42.3
עמלות	**3,823**	3,737	86	2.3
הכנסות אחרות	**956**(א)	165	791	479.4
סך הכל	**6,599**	5,181	1,418	27.4

(א) כולל רווחי הון ממכירת בנייני המטה בתל-אביב. לפרטים נוספים ראו ביאור 3.35.

משקל ההכנסות שאינן מריבית מסך כל ההכנסות (קרי, הכנסות מריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית) בשנת 2024 עמד על שיעור של 28.6% לעומת 24.5% בשנת 2023. הפער בין השנים מקורו בעיקר מגידול בהכנסות מהשקעה במניות, הפרשי שער, נגזרים ורווחי הון בגין מכירת בנייני המטה בתל-אביב.

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2024	2023	השינוי	
	במיליוני ש"ח			באחוזים
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	**1,047**	585	462	79.0
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו	**(465)**	(331)	(134)	40.5
רווחים שמומשו ושטרם מומשו, נטו(א) ודיבידנד ממניות שאינן למסחר	**658**	335	323	96.4
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים בגין פעילויות למטרות מסחר	**599**	600	(1)	(0.2)
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו(א) ודיבידנד ממניות למסחר	**(19)**	90	(109)	
סך הכל	**1,820**	1,279	541	42.3

(א) רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר ושאינן למסחר, נטו כוללים גם השפעת הפרשי שער וירידות ערך.

להלן פירוט העמלות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2024	2023	השינוי	
	במיליוני ש"ח			באחוזים
ניהול חשבון	**582**	616	(34)	(5.5)
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים	**654**	591	63	10.7
כרטיסי אשראי	**422**	383	39	10.2
טיפול באשראי	**255**	248	7	2.8
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	**241**	225	16	7.1
הפרשי המרה	**498**	501	(3)	(0.6)
עמלות מעסקי מימון	**803**	801	2	0.2
עמלות אחרות	**368**	372	(4)	(1.1)
סך כל העמלות	**3,823**	3,737	86	2.3

העלייה בעמלות בשיעור של 2.3% בהשוואה לשנת 2023, מקורה בעיקר בעמלות מפעילות בניירות ערך ומכרטיסי אשראי כתוצאה מגידול בפעילות. העלייה כאמור קוזזה בחלקה בירידה בעמלות ניהול חשבון כתוצאה ממתווי הסיוע ללקוחות כמפורט בפרק שינויים עיקריים בשנה החולפת.

להלן פירוט ההכנסות האחרות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2024	2023	השינוי	
	במיליוני ש"ח			באחוזים
רווחים מקופה מרכזית לפיצויים	**7**	2	5	250.0
הכנסות אחרות כולל ממכירת בניינים וציוד, נטו	**949**(א)	163	786	482.2
סך הכל	**956**	165	791	479.4

(א) נובע בעיקר מרווחי הון ממכירת בנייני המטה בתל-אביב. לפרטים נוספים ראו ביאור ג.35.

הוצאות תפעוליות ואחרות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2024	2023	השינוי	
	במיליוני ש"ח			באחוזים
משכורות והוצאות נלוות	**3,796**	3,484	312	9.0
פחת והפחתות	**613**	675	(62)	(9.2)
הוצאות אחזקת בניינים וציוד	**907**	866	41	4.7
הוצאות אחרות	**1,588**	1,869	(281)	(15.0)
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	**6,904**	6,894	10	0.1

בשנת 2024 חלה עלייה בסך של כ-10 מיליון ש"ח בהוצאות התפעוליות ואחרות לעומת שנת 2023. העלייה נובעת בעיקרה מעלייה בהוצאות השכר כתוצאה מגידול במענקים מותני תשואה. הקיטון בהוצאות האחרות מקורו, בעיקר, מקיטון בהוצאות הפנסיה על ההתחייבויות האקטואריות.

יחס היעילות בשנת 2024 עומד על כ-29.9% בהשוואה ל-32.6% בשנת 2023. השיפור המהותי ביחס היעילות נובע מהצמיחה בפעילות העסקית של הבנק ומהגידול בהכנסות שאינן מריבית תוך שמירה על אותה רמת הוצאות.

סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות מהוות 0.88% מסך כל המאזן, לעומת 0.94% בשנת 2023.

הוצאות שכר

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2024	2023	השינוי	
	במיליוני ש"ח			באחוזים
שכר ונלוות	**3,439**	3,132	307	9.8
הוצאות פנסיה, פיצויים ופרישה	**357**	352	5	1.4
סך הכל הוצאות שכר	**3,796**	3,484	312	9.0

סך הוצאות השכר מהוות כ-55.0% מסך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2024, לעומת כ-50.5% בשנת 2023.

העלייה בהוצאות השכר הינה בעיקר כתוצאה מעלייה בהוצאות בגין מענקים מותני תשואה.

לפרטים ראו ביאור ב.22.ו.

הוצאות והשקעות בגין מערך טכנולוגיית המידע

להלן הוצאות והשקעות בגין מערך טכנולוגיית המידע

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024			
	תוכנה	חומרה[א]	אחר	סך הכל
	במיליוני ש"ח			
הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד:				
הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות	522	116	–	638
הוצאות בגין רכישות או רישיונות שימוש שלא הוונו לנכסים	297	34	–	331
הוצאות בגין מיקור חוץ	39	–	3	42
הוצאות בגין פחת	472	70	9	551
הוצאות אחרות	40	6	34	80
סך הכל הוצאות	1,370	226	46	1,642
תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נזקפו כהוצאה:				
עלויות בגין שכר עבודה ונלוות	408	–	–	408
עלויות בגין מיקור חוץ	163	–	–	163
עלויות רכישה או רישיונות שימוש[ב][ג]	41	42	–	83
עלויות ציוד, בניינים ומקרקעין	–	–	14	14
סך הכל עלויות	612	42	14	668
יתרות נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע				
סך הכל עלות מופחתת	1,071	154	392	1,617

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
	תוכנה	חומרה[א]	אחר	סך הכל
	במיליוני ש"ח			
הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד:				
הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות	485	85	–	570
הוצאות בגין רכישות או רישיונות שימוש שלא הוונו לנכסים	227	30	–	257
הוצאות בגין מיקור חוץ	39	–	3	42
הוצאות בגין פחת	532	71	9	612
הוצאות אחרות	43	4	37	84
סך הכל הוצאות	1,326	190	49	1,565
תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נזקפו כהוצאה:				
עלויות בגין שכר עבודה ונלוות	388	–	–	388
עלויות בגין מיקור חוץ	128	–	–	128
עלויות רכישה או רישיונות שימוש[ב][ג]	48	104	–	152
עלויות ציוד, בניינים ומקרקעין	–	–	13	13
סך הכל עלויות	564	104	13	681
יתרות נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע				
סך הכל עלות מופחתת	929	160	376	1,465

(א) לרבות תשתיות תקשורת.
(ב) עלויות רכישה או רישיונות שימוש בגין מערך טכנולוגיית המידע אשר לא סווגו בדוחות הכספיים כרכוש קבוע (עלויות ציוד, בניינים ומקרקעין) אלא כהוצאה מראש.
(ג) לרבות רכישות ורישיונות שימוש של תוכנה וחומרה לכלל החטיבות בתאגיד הבנקאי.

להלן תמצית דוח על הרווח הכולל

הרווח הכולל לשנת 2024 הסתכם לסך של 10,409 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 7,733 מיליון ש"ח בשנת 2023.

בשנת 2024 נרשמו התאמות חיוביות בגין אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 298 מיליון ש"ח לפני מס. התאמות אלו התווספו להתאמות חיוביות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים בסך של 606 מיליון ש"ח לפני מס אשר נובעות בעיקרן מעליית ריבית ההיוון. התאמות אלה נזקפות ישירות לרווח כולל אחר.

יצוין כי השינוי בשווי אגרות החוב נזקף מיידית להון הפיקוחי. לגבי אופן מדידת ההתחייבויות הפנסיוניות והנכסים שיועדו מראש לגידור לצורכי ההון הפיקוחי החל מיום 1 ביולי 2022 ראו פרק ההון והלימות ההון.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	**9,798**	7,027
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר, המיוחס לבעלי המניות של הבנק:		
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו	**298**	641
התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים	**606**	378
התאמות אחרות[א]	**29**	60
השפעת המס המתייחס	**(322)**	(373)
רווח כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים	**611**	706
בניכוי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה[ב]	**–**	–
רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק לאחר מיסים	**611**	706
רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק	**10,409**	7,733

(א) להרכב ההתאמות האחרות ראו ביאור 10.
(ב) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן של קבוצת לאומי הסתכם ב-31 בדצמבר 2024 ב-785.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-731.5 מיליארד ש"ח בסוף 2023 - גידול של 7.4%. מאזן הבנק הסתכם ב-31 בדצמבר 2024 ב-786.6 מיליארד ש"ח לעומת 732.3 מיליארד ש"ח בסוף 2023, גידול של 7.4%.

ערך הנכסים הכספיים הנקובים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ מסך מאזן הקבוצה ב-31 בדצמבר 2024 הינו כ-142.7 מיליארד ש"ח, כ-18.2% מסך הנכסים. ב-2024 פוחת השקל ביחס לדולר של ארה"ב ב-0.6%, יוסף ביחס לאירו ב-5.4% ויוסף ביחס לליש"ט ב-1.0%. השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ תרם לירידה בשיעור של כ-0.1% בסך כל המאזן המאוחד של הקבוצה.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה, סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות וקופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי וניהול פיקדון, מסתכמים בכ-2,400 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2024, לעומת 2,082 מיליארד ש"ח בסוף 2023.

1. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים

	31 בדצמבר			
	2024	2023	השינוי	
	במיליוני ש"ח			באחוזים
סך כל המאזן	**785,551**	731,497	54,054	7.4
מזומנים ופיקדונות בבנקים	**155,828**	105,476	50,352	47.7
ניירות ערך	**124,101**	160,048	(35,947)	(22.5)
אשראי לציבור, נטו	**455,519**	419,486	36,033	8.6
בניינים וציוד	**2,822**	2,874	(52)	(1.8)
פיקדונות הציבור	**618,301**	567,824	50,477	8.9
פיקדונות מבנקים	**18,043**	20,776	(2,733)	(13.2)
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים[א]	**31,969**	32,114	(145)	(0.5)
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	**61,658**	54,497	7,161	13.1

(א) למידע נוסף ראו פרק אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים.

2. להלן התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים

	31 בדצמבר			
	2024	2023	השינוי	
	במיליוני ש"ח			באחוזים
אשראי תעודות, נטו	**1,176**	639	537	84.0
ערבויות והתחייבויות אחרות, נטו	**81,202**	70,514	10,688	15.2
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו, נטו	**14,424**	13,882	542	3.9
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה, שלא נוצלו, נטו	**17,349**	18,986	(1,637)	(8.6)
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן והתחייבויות להוצאת ערבויות, נטו	**106,419**	93,726	12,693	13.5
מכשירים נגזרים[א][ב]	**1,655,783**	1,221,136	434,647	35.6
אופציות מכל הסוגים[ב]	**301,001**	223,871	77,130	34.5
נכסים כספיים חוץ מאזניים של לקוחות	**1,614,157**	1,350,872	263,285	19.5

(א) כולל עסקאות "פורוורד", חוזי החלפות פיננסיות, futures, swaps ונגזרי אשראי.
(ב) למידע נוסף ראו ביאור 27ב.

האשראי לציבור, נטו

האשראי לציבור ברוטו גדל בשנת 2024 בשיעור של 8.5% למול יתרת סוף 2023.

האשראי לציבור נטו בקבוצת לאומי, הסתכם בסוף 2024 ב-455.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-419.5 מיליארד ש"ח בסוף 2023, גידול בשיעור של כ-8.6%. בנטרול השפעת השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ, גדל האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2024 בשיעור של 8.6% בהשוואה לסוף שנת 2023.

האשראי לציבור נטו, מהווה 58.0% מסך כל המאזן לעומת 57.3% בסוף 2023.

בנוסף לאשראי לציבור משקיעה הקבוצה בניירות ערך של חברות המסתכמים בסוף 2024 ב-26,429 מיליון ש"ח בהשוואה ל-25,922 מיליון ש"ח בסוף 2023, והמגלמים גם כן סיכוני אשראי.

האשראי לציבור נטו בשקלים לא צמודים מהווה ליום 31 בדצמבר 2024 כ-74.5% מסך האשראי, וכ-75.0% לסוף שנת 2023. האשראי הצמוד מהווה ליום 31 בדצמבר 2024 14.5% מסך האשראי, בהשוואה לכ-14.5% לסוף שנת 2023.

להלן התפתחות האשראי לציבור, לאחר הפרשה להפסדי אשראי לפי ענפי משק עיקריים

	31 בדצמבר			
	2024	2023	השינוי	
	במיליוני ש"ח			באחוזים
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	**143,993**	130,002	13,991	10.8
אנשים פרטיים - אחר	**29,590**	28,903	687	2.4
בינוי ונדל"ן	**127,498**	116,722	10,776	9.2
מסחר	**33,382**	32,701	681	2.1
תעשיה	**21,613**	21,924	(311)	(1.4)
אחר	**99,443**	89,234	10,209	11.4
סך הכל	**455,519**	419,486	36,033	8.6

למידע נוסף בנוגע להפרשה להפסדי אשראי בעקבות המלחמה ולמידע בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראו פרק סיכוני אשראי.

סיכון אשראי בעייתי

להלן סיכון אשראי בעייתי לאחר הפרשות פרטניות וקבוצתיות

	31 בדצמבר					
	2024			2023		
	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל
	במיליוני ש"ח					
סיכון אשראי לא צובר, נטו	**1,588**	**90**	**1,678**	2,718	115	2,833
סיכון אשראי צובר, נטו	**3,361**	**416**	**3,777**	2,779	577	3,356
סך הכל	**4,949**	**506**	**5,455**	5,497	692	6,189

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
סיכון אשראי בעייתי מסחרי	**5,711**	6,604
סיכון אשראי בעייתי קמעונאי	**1,631**	1,808
סך הכל	**7,342**	8,412
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	**1,887**	2,223
סיכון אשראי בעייתי לאחר הפרשה להפסדי אשראי	**5,455**	6,189

למידע נוסף בנוגע לאשראי בעייתי ראו פרק סיכוני אשראי וביאור 29.

ניירות ערך

מדיניות ניהול ההשקעות בניירות ערך (הנוסטרו)

מדיניות ניהול ההשקעות בניירות ערך (הנוסטרו) של הקבוצה מוגדרת במסגרת תכנית העבודה השנתית והרב-שנתית של הקבוצה. המדיניות מגדירה את תיאבון הסיכון המאושר להשגת היעדים העסקיים. תיאבון הסיכון כולל עקרונות ומגבלות כמותיות להפסדים שהקבוצה מוכנה לספוג בתרחישים ברמות שונות של חומרה. המגבלות העיקריות מתייחסות לסכומי ההשקעה, רמות סיכון (דירוגי אשראי, מח"מ, ריבית, וכו'), חשיפה למנפיק, חשיפה למנהל השקעות/למנהל קרן, חשיפה גיאוגרפית, וכו'. כל ההשקעות מבוצעות מתוך רשימה של מכשירי השקעה מותרים להשקעה.

תיקי הנוסטרו מנוהלים מתוך ראייה כוללת ברמת הבנק והקבוצה בהיותם מרכיב מרכזי בניהול סיכוני הנזילות וסיכוני השוק.

הראייה הכוללת משתקפת בעקרון העדפת השקעות בעלות מתאם חלקי/נמוך עם יתר פעילות הבנק והקבוצה. בהתאם לכך, מובא בחשבון היתרון הגלום בהשקעות הנוסטרו במט"ח בניירות ערך שהונפקו בחו"ל, התורמות לפיזור סיכונים מחוץ למשק הישראלי.

פיזור הסיכונים בתיק הנוסטרו רב מימדי: פיזור גיאוגרפי, בין ענפי משק, בין מנפיקים, בין מנהלי השקעות, בין מכשירי השקעה וכד'.

ההשקעות מבוצעות על בסיס שיקולי רווחיות מתואמת סיכון תוך התחשבות בדרישות ההון המתאימות.

בשיקולי ההשקעה מיוחס דגש מיוחד להימנעות מהפסדים משמעותיים (Tail Risk).

פעילות הנוסטרו מתמקדת בעיקרה בשווקים מרכזיים, המתפקדים בסביבה פיקוחית מפותחת ואפקטיבית.

אישור המכשירים המותרים להשקעה מביא בחשבון היבטים שונים כגון שקיפות וקלות גישה למקור בלתי תלוי ואמין לשערוך/תמחור השווי, ומזעור המורכבות והסיכונים התפעוליים והמשפטיים.

השקעות הקבוצה בניירות ערך ב-31 בדצמבר 2024 הסתכמו ב-124 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-160 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2023, קיטון של 22%.

ניירות הערך בקבוצה מסווגים לארבע קטגוריות: ניירות ערך למסחר, מניות וקרנות שאינן למסחר, אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב מוחזקות לפדיון.

סיווג נייר ערך הנרכש על ידי הבנק לתיק ניירות ערך למסחר, לאגרות חוב זמינות למכירה, למניות וקרנות שאינן למסחר או לתיק אגרות חוב מוחזקות לפדיון מתבצע במועד רכישתו ונעשה בהתאם לכוונת הבנק לשימוש בנייר. ניירות שנרכשים לצורכי מסחר (או במטרה לגדר רכיבים אחרים של התיק למסחר), לצורכי עשיית שוק או במסגרת חדר עסקאות, מסווגים לתיק ניירות ערך למסחר. ניירות הנרכשים במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק מסווגים בתיק הזמין למכירה או כמניות שאינן למסחר. אגרות חוב הנרכשות על מנת להחזיקן עד לפדיונם מסווגות בתיק המוחזק לפדיון.

ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לדוח רווח והפסד. אגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת מוצג בסעיף נפרד בהון ברווח כולל אחר שנקרא "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן" בניכוי המס המתייחס. בכל מקרה שבו קיימת ירידת ערך ההפרש נזקף לרווח והפסד. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי עלות מופחתת. מניות וקרנות שאינן למסחר, שקיים לגביהן שווי הוגן זמין, מוצגות במאזן לפי שווין ההוגן וההפרש בין השווי ההוגן לעלות נזקף לדוח רווח והפסד. מניות וקרנות שאינן למסחר, שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין, מוצגות במאזן לפי עלות בניכוי ירידת ערך בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשינויים במחירים נצפים כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.

החל מ-1 בינואר 2022, הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מדידת הפסדי אשראי הנובעים ממכשירים פיננסיים כמפורט בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC 326) - מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי. הנחיות אלו חלות בין היתר על אגרות חוב, לפרטים נוספים ראו ביאור 1.ח.

אופן חישוב השווי ההוגן

השווי ההוגן של ניירות ערך ישראלים מתבסס בעיקרו על מחירים מצוטטים מהבורסה לניירות ערך בתל-אביב ובניירות ערך זרים על מחירים המתקבלים ממקורות חיצוניים. מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות לפי עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות דומות או זהות של אותו מנפיק.

אגרות החוב בישראל הנקובות בשקלים ואינן סחירות משוערכות באמצעות מודל, מכיוון שאין שוק פעיל לאגרות החוב הללו.

להלן סיווג וניתוח סעיף ניירות הערך במאזן המאוחד

	31 בדצמבר									
	2024					2023				
	אגרות חוב מוחזקות לפדיון[ה]	אגרות חוב זמינות למכירה[א]	מניות וקרנות לא למסחר[ב]	ניירות ערך למסחר[ג][ו]	סך הכל	אגרות חוב מוחזקות לפדיון[ה]	אגרות חוב זמינות למכירה[א]	מניות וקרנות לא למסחר[ב]	ניירות ערך למסחר[ג]	סך הכל
	במיליוני ש"ח									
אגרות חוב										
של ממשלת ישראל	**10,835**	**47,725**		**6,825**	**65,385**	8,093	74,888		12,905	95,886
של ממשלות זרות[ד]	**–**	**17,555**		**307**	**17,862**	–	26,916		–	26,916
של מוסדות פיננסיים בישראל	**–**	**176**		**61**	**237**	–	45		436	481
של מוסדות פיננסיים זרים	**1,460**	**8,487**		**132**	**10,079**	1,389	8,882		26	10,297
מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	**6,235**	**11,502**		**12**	**17,749**	5,591	9,951		25	15,567
של אחרים בישראל	**–**	**1,022**		**137**	**1,159**	–	823		159	982
של אחרים זרים	**337**	**4,033**		**71**	**4,441**	333	4,632		37	5,002
מניות וקרנות נאמנות			**7,178**	**11**	**7,189**			4,828	89	4,917
סך כל ניירות הערך	**18,867**	**90,500**	**7,178**	**7,556**	**124,101**	15,406	126,137	4,828	13,677	160,048

(א) כולל הפסדים, נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך (2,695) מיליון ש"ח שנרשמו ברווח כולל אחר (31 בדצמבר 2023 – הפסדים, נטו בסך (3,013) מיליון ש"ח).

(ב) כולל רווחים, נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 150 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח והפסד (31 בדצמבר 2023 – רווחים, נטו בסך 317 מיליון ש"ח).

(ג) כולל רווחים, נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך 24 מיליון ש"ח שנרשמו ברווח והפסד (31 בדצמבר 2023– הפסדים, נטו בסך (14) מיליון ש"ח).

(ד) מזה: ממשלת ארה"ב בסך 15.1 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2023 בסך 21.9 מיליארד ש"ח).

(ה) יתרות אגרות חוב לפדיון מוצגות בניכוי הפרשה להפסדי אשראי בסך 2 מיליון ש"ח. (31 בדצמבר 2023 – 3 מיליון ש"ח).

(ו) מזה אגרות חוב בסך של כ–1,224 מיליון ש"ח שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר למדוד אותן לראשונה בהתאם לחלופת השווי ההוגן, למרות שהן לא נרכשו למטרות מסחר.

ליום 31 בדצמבר 2024 כ–72.9% מתיק הנוסטרו של הקבוצה סווג כזמין למכירה, כ–6.1% כתיק למסחר, כ–5.8% כמניות וקרנות שאינן למסחר וכ–15.2% בתיק לפדיון.

למידע בנוגע לשווי ניירות ערך לפי אופן המדידה ראו ביאור 32א.

התיק הזמין למכירה

1. בשנת 2024 חל גידול ברווח כולל אחר בגין אגרות חוב זמינות למכירה בסך 298 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בהשוואה לגידול ברווח כולל אחר בגין אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 641 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בשנת 2023.

2. בשנת 2024 נזקפו לרווח והפסד הפסדים נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 465 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בהשוואה להפסדים נטו בסך 331 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בשנת 2023.

היתרה המצטברת נטו של התאמות לשווי הוגן של אגרות חוב המוחזקות בתיק הזמין למכירה ליום 31 בדצמבר 2024 מסתכמת בסכום שלילי של (1,334) מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס), לעומת סכום שלילי של (1,517) מיליון ש"ח בסוף 2023. סכומים אלה מייצגים הפסדים נטו (לאחר השפעת המס) שטרם מומשו לתאריכי הדוחות.

למידע בנוגע להתאמות לשווי הוגן של ניירות זמינים למכירה שנזקפו להון ראו ביאור 12.

התיק למסחר

נכון ליום 31 בדצמבר 2024, בתיק למסחר יש כ–7.5 מיליארד ש"ח אגרות חוב לעומת 13.6 מיליארד ש"ח אגרות חוב ב–31 בדצמבר 2023. נכון ל–31 בדצמבר 2024 התיק למסחר מהווה כ–6.1% מסך תיק הנוסטרו של הקבוצה לעומת 8.5% ב–31 בדצמבר 2023.

בגין אגרות חוב למסחר נרשמו בדוח רווח והפסד הפסדים שמומשו וטרם מומשו בסך של (26) מיליון ש"ח לעומת רווחים בסך 85 מיליון ש"ח בשנת 2023.

השקעות במניות ובקרנות

סך כל ההשקעות במניות ובקרנות מסתכמות ליום 31 בדצמבר 2024 בכ-7,189 מיליון ש"ח, מזה מניות וקרנות סחירות בסך של 3,190 מיליון ש"ח ושאינן סחירות 3,999 מיליון ש"ח.

בגין המניות והקרנות נרשמו בשנת 2024 בדוח רווח והפסד רווחים בנטו שמומשו וטרם מומשו (כולל דיבידנד) בסך של 665 מיליון ש"ח בהשוואה לרווחים בנטו בסך 340 מיליון ש"ח בשנת 2023.

למידע נוסף בנוגע להרכב התיק ראו ביאור 12.

השקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל

א. השקעות בניירות ערך מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

תיק ניירות ערך מגובי נכסים של הקבוצה (משכנתאות ושאינם משכנתאות), שכולו מדורג בדירוג השקעה (Investment Grade), מסתכם בכ-17.7 מיליארד ש"ח (כ-4.9 מיליארד דולר) ל-31 בדצמבר 2024 לעומת 15.6 מיליארד ש"ח בסוף 2023. מתוך התיק הנ"ל ל-31 בדצמבר 2024 כ-11.5 מיליארד ש"ח (כ-3.2 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון.

התיק הזמין למכירה של השקעות בניירות ערך מגובי נכסים בחו"ל ליום 31 בדצמבר 2024 כולל השקעה באגרות חוב מגובות משכנתאות בסכום של כ-7.1 מיליארד ש"ח. 94.5% מסך אגרות החוב המגובות משכנתאות שבתיק הזמין הונפקו על ידי סוכנויות פדראליות בארה"ב (FNMA, FHLMC, GNMA) ומדורגות, נכון למועד הדוח, בדירוג AAA.

נכון ליום 31 בדצמבר 2024 הסתכמה ירידת הערך המצטברת נטו שנזקפה להון עצמי הנובעת מתיק אגרות החוב המגובות משכנתאות בכ-588 מיליון ש"ח.

סך אגרות החוב המגובות משכנתאות שאינן בערבות מדינה (ארה"ב) ואינן בחסות מוסדות פדראליים אמריקאים מסתכם בכ-393 מיליון ש"ח.

התקופה החזויה לפדיון של כל תיק אגרות החוב המגובות משכנתאות היא כ-4.81 שנים בממוצע (מח"מ). בנוסף לאגרות החוב המגובות משכנתאות, כולל התיק הזמין למכירה של הקבוצה גם אגרות חוב אחרות מגובות נכסים שאינם משכנתאות בסך של כ-4.4 מיליארד ש"ח מתוכן אגרות חוב מסוג CLO בסך של כ-2.9 מיליארד ש"ח. התקופה החזויה לפדיון של תיק אגרות החוב המגובות נכסים שאינם משכנתאות היא כ-4.25 שנים בממוצע.

למידע נוסף בנוגע להשקעות באגרות חוב מגובות נכסים ראו ביאור 12.

ב. השקעות בניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה ב-31 בדצמבר 2024 כ-52.8 מיליארד ש"ח (14.5 מיליארד דולר) ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל. 40.1 מיליארד ש"ח (11.0 מיליארד דולר) מניירות הערך הללו מסווגים בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון. 96.81% מסך ניירות הערך הינם בדירוג השקעה והם כוללים בעיקר ניירות ערך של ממשלת ארה"ב, בנקים ומוסדות פיננסיים, אגרות חוב של חברות בדירוג השקעה והיתר בעיקר ניירות ערך של ממשלת ישראל.

למידע נוסף בנוגע לחשיפה למוסדות פיננסיים זרים ראו פרק סיכוני אשראי.

ליום 31 בדצמבר 2024 הסתכמה יתרת ירידת הערך המצטברת בקרן ההון בגין ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל, ושנכללו בתיק הזמין למכירה ב-1,190 מיליון ש"ח (שהם 737 מיליון ש"ח לאחר מס).

כאמור, בנוסף לתיק הזמין למכירה קיימים ניירות ערך שאינם מגובים בנכסים גם בתיק למסחר ובתיק לפדיון. התיק למסחר כולל בעיקר ניירות ערך של מדינות, בנקים ומוסדות פיננסיים. 98.3% מניירות הערך שבתיק למסחר הינם בדירוג השקעה (Investment Grade).

שווי התיק למסחר שאינו מגובה בנכסים ב-31 בדצמבר 2024 הסתכם ב-1,245 מיליון ש"ח (341.4 מיליון דולר).

השקעות באגרות חוב שהונפקו בישראל

ההשקעות באגרות חוב שהונפקו בישראל בשקלים הסתכמו ב-31 בדצמבר 2024 ב-51.4 מיליארד ש"ח, מזה סך של 50.0 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל, והיתר אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות. כ-85.8% מההשקעות באגרות חוב חברות שהם כ-1.2 מיליארד ש"ח נכללו בתיק הזמין למכירה, והיתר בתיק למסחר.

תיק אגרות החוב של חברות, שבתיק הזמין למכירה בהיקף של 1.2 מיליארד ש"ח כולל קרן הון חיובית בסך של 2 מיליון ש"ח.

כל אגרות החוב של החברות שבתיק למסחר רשומות למסחר וסחירות בבורסה.

למידע בנוגע לשעבוד ניירות ערך ראו ביאור 26.

פיקדונות הציבור

להלן יתרות פיקדונות הציבור

	31 בדצמבר		
	2024	2023	השינוי
	במיליוני ש"ח		באחוזים
לפי דרישה			
אינם נושאים ריבית	**142,366**	150,365	(5.3)
נושאים ריבית	**142,950**	137,351	4.1
סך הכל לפי דרישה	**285,316**	287,716	(0.8)
לזמן קצוב	**332,985**	280,108	18.9
סך כל פיקדונות הציבור	**618,301**	567,824	8.9

הגידול ביתרת הפיקדונות במהלך התקופה נבע בעיקר מעלייה בפיקדונות של לקוחות שוק ההון.

להלן תמהיל פיקדונות הציבור לפי סוגים ומגזרי הצמדה

	31 בדצמבר		
	2024	2023	השינוי
	במיליוני ש"ח		באחוזים
מטבע ישראלי לא צמוד	**452,040**	406,980	45,060	11.1
מטבע ישראלי צמוד למדד	**11,685**	11,941	(256)	(2.1)
מטבע חוץ כולל צמוד מטבע חוץ	**149,437**	142,065	7,372	5.2
לא כספי	**5,139**	6,838	(1,699)	(24.8)
סך הכל	**618,301**	567,824	50,477	8.9

פיקדונות הציבור בשקלים לא צמודים גדלו ב-11.1%, לעומת 31 בדצמבר 2023. הגידול נובע בעיקר מגידול בפיקדונות לזמן קצוב שקוזז בחלקו מקיטון בפיקדונות לפי דרישה.

נכסים כספיים חוץ מאזניים של לקוחות

להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים של הלקוחות בקבוצת לאומי

	31 בדצמבר		
	2024	2023	השינוי
	במיליוני ש"ח		באחוזים
תיקי ניירות ערך[א]	**1,160,059**	964,128	195,931	20.3
נכסים בגינם ניתנים שירותי תפעול:[א][ב][ג]			
קופות גמל ופנסיה	**246,299**	210,734	35,565	16.9
קרנות השתלמות	**207,799**	176,010	31,789	18.1

(א) לרבות שינוי בשווי השוק של ניירות ערך ושווי הניירות שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות וקופות גמל, לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמורת.
(ב) הקבוצה בארץ אינה מנהלת קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות.
(ג) נכסי לקוחות לגביהם מעניקה הקבוצה שירותי ניהול תפעולי, כולל יתרות הקופות של לקוחות מיועצים בלאומי.

פיקדונות מממשלות

פיקדונות מממשלות הסתכמו לסוף 2024 בכ-172.0 מיליון ש"ח לעומת 160.0 מיליון ש"ח בסוף 2023, עלייה של 12.0 מיליון ש"ח לעומת שנת 2023.

פיקדונות בבנקים ופיקדונות מבנקים

א. פיקדונות בבנקים (בנק ישראל ומסחריים)

	31 בדצמבר			
	2024		2023	
	בנק ישראל	בבנקים מסחריים	בנק ישראל	בבנקים מסחריים
	במיליוני ש"ח			
מטבע ישראלי:				
לא צמוד	**133,874**	**3,311**	82,246	2,576
צמוד מדד	**-**	**-**	-	1
מט"ח כולל צמוד מט"ח(א)	**213**	**14,946**	683	16,969
סך כל הפיקדונות בבנקים	**134,087**	**18,257**	82,929	19,546

(א) כולל פריטים שאינם כספיים.

בסך כל הפיקדונות בבנקים חלה עלייה בשיעור של 48.7%, הנובעת מגידול ביתרת ההפקדות בבנק ישראל.

ביום 31 בדצמבר 2024 הסתכמו כל הפיקדונות של הקבוצה בבנק ישראל לסך של כ-134 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2023 כ-83 מיליארד ש"ח).

מצב הנזילות בקבוצה גבוה ולקבוצה פיקדונות נטו בבנקים בהיקף של כ-134.3 מיליארד ש"ח (31 בדצמבר 2023 כ-81.7 מיליארד ש"ח).

ב. פיקדונות מבנקים (מרכזיים ומסחריים)

	31 בדצמבר			
	2024		2023	
	מבנקים מרכזיים	מבנקים מסחריים	מבנקים מרכזיים	מבנקים מסחריים
	במיליוני ש"ח			
מטבע ישראלי:				
לא צמוד	**5,874**	**2,876**	10,121	2,522
מט"ח כולל צמוד מט"ח	**-**	**9,293**	-	8,133
סך כל הפיקדונות מבנקים	**5,874**	**12,169**	10,121	10,655

למידע נוסף ראו ביאור 26.

הירידה ביתרת הפיקדונות מבנקים מרכזיים נובעת מפירעון הלוואות מוניטריות שנלקחו במסגרת הלוואות קורונה.

אגרות חוב, ניירות ערך מסחריים וכתבי התחייבות נדחים

	31 בדצמבר			
	2024	2023	השינוי	
	במיליוני ש"ח			באחוזים
אגרות חוב	**19,526**	22,379	(2,853)	(12.7)
כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון	**12,443**	9,735	2,708	27.8
סך הכל	**31,969**	32,114	(145)	(0.5)

תשקיף מדף והנפקת כתבי התחייבות צמודי אשראי

ביום 28 במאי 2024 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מרשות ניירות ערך. תשקיף המדף יעמוד בתוקף לתקופה של שנתיים ממועד פרסומו.

ביום 17 באפריל 2024 הנפיק הבנק סך של כ-0.8 מיליארד ש"ח ערך נקוב כתבי התחייבות צמודי אשראי CLN (credit linked note), סדרה לאומי אג"ח 2 ר"מ.

ביום 22 בדצמבר 2024 הנפיק הבנק סך של כ-1.47 מיליארד ש"ח ערך נקוב כתבי התחייבות צמודי אשראי CLN (credit linked note), סדרה לאומי אג"ח 3 ר"מ.

כתב התחייבות צמוד אשראי הינו מכשיר פיננסי המקושר למספר הלוואות שהעמיד הבנק בתחום הנדל"ן, ונושא את סיכון האשראי של הלוואות אלו.

הבנק מתחייב לפרוע את סכום של כל אחת מסדרות כתבי ההתחייבות, אג"ח 2 ר"מ ואג"ח 3 ר"מ (לרבות ריבית על פי תנאי השטר), כשהתחייבות הבנק מותנית באי התממשות סיכון האשראי הגלום בהלוואות כאמור, בהתאם לנוסח השטר. התשלום על ידי הבנק לרוכש השטר יופחת בהתאמה באם איזו מן ההלוואות אליה הוא מוצמד תהיה במצב של כשל תשלום, או חדלות פירעון או פשיטת רגל של הלווה, והפירעון למחזיק השטר יהיה רק כנגד סכומים שהבנק הצליח לגבות בגינן, הכל כמפורט בתנאי השטר.

תמורת ההנפקה של סדרות אג"ח 2 ר"מ ואג"ח 3 ר"מ מוכרת כביטחון פיננסי כשיר בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 וכן כביטחון המותר בניכוי בחישוב חבות לקוח לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313.

סדרות לאומי אג"ח 2 ר"מ ולאומי אג"ח 3 ר"מ נרשמו למסחר ברצף מוסדיים בבורסה בתל-אביב.

למידע נוסף אודות תנאי ההנפקה ראו ביאור 24א ודיווחים מיידיים מיום 16 באפריל 2024 ומיום 19 בדצמבר 2024.

הנפקת אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים וניירות ערך מסחריים

ביום 10 בספטמבר 2024 הנפיק הבנק סך של כ-0.62 מיליארד ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 185) אשר הונפקו בדרך של הרחבת סדרה בתמורה לכ-0.63 מיליארד ש"ח, סך של כ-1.44 מיליארד ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 186) אשר הונפקו בדרך של הרחבת סדרה בתמורה לכ-1.46 מיליארד ש"ח וכן סך של כ-1.8 מיליארד ש"ח ע.נ. ניירות ערך מסחריים (סדרה 6) אשר הונפקו בדרך של הנפקת סדרה חדשה.

קרן ניירות ערך מסחריים (סדרה 6) והריבית בגינה יעמדו לפירעון בתשלום אחד ביום 9 בספטמבר 2025, היא אינה צמודה, ונושאת ריבית בשיעור של 0.05% מעל לריבית בנק ישראל.

הנפקות לאחר תאריך הדוח

ביום 23 בינואר 2025 הנפיק הבנק סך של כ-1.346 מיליארד ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 185) אשר הונפקו בדרך של הרחבת סדרה בתמורה לכ-1.387 מיליארד ש"ח, וכן סך של כ-1.5 מיליארד ש"ח ע.נ. ניירות ערך מסחריים (סדרה 7) אשר הונפקו בדרך של הנפקת סדרה חדשה.

קרן הנע"מ סדרה 7 והריבית בגינה יעמדו לפירעון בתשלום אחד ביום 23 בינואר 2026, היא אינה צמודה, ונושאת ריבית בשיעור של 0.02% מעל לריבית בנק ישראל.

אגרות החוב (סדרות 185 ו-186) וניירות ערך מסחריים (סדרה 6 וסדרה 7) אינם מוכרים לצורך הון פיקוחי.

למידע נוסף ראו דיווחים מיידיים מיום 10 בספטמבר 2024 ומיום 23 בינואר 2025.

בנוסף, הנפיק הבנק ביום 23 בינואר 2025 סך של כ-1.535 מיליארד ש"ח ע.נ. כתבי התחייבות נדחים סדרה 406.

כתבי התחייבות סדרה 406 כשירים להיכלל בהון רובד 2 החל ממועד ההנפקה.

למידע נוסף אודות תנאי ההנפקה ראו ביאור 24א ודיווח מיידי מיום 23 בינואר 2025.

פדיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים

ביום 4 בספטמבר 2024 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא את כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה 404) אשר הונפקו לציבור ביולי 2019. בהתאם לכך, ביום 30 בספטמבר 2024 נפדו כתבי התחייבות בסך כולל של כ-1.44 מיליארד ש"ח (כולל הפרשי הצמדה).

למידע נוסף ראו דיווחים מיידיים מיום 4 בספטמבר 2024 ומיום 16 בספטמבר 2024.

פדיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים לאחר תאריך הדוח

ביום 29 בינואר 2025 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא את כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה 403) אשר הונפקו לציבור בינואר ובמרס 2019. בהתאם לכך, ביום 28 בפברואר 2025 נפדו כתבי התחייבות בסך כולל של כ-1.71 מיליארד ש"ח (כולל הפרשי הצמדה).

למידע נוסף ראו דיווחים מיידיים מיום 29 בינואר 2025 ו-17 בפברואר 2025.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-31 בדצמבר 2024 ב-61,658 מיליון ש"ח, לעומת 54,497 מיליון ש"ח בסוף 2023.

הון זה מהווה בסיס לחישוב ההון הפיקוחי המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק בתוספת מכשירים הוניים והתאמות פיקוחיות כפי שנקבע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 של הפיקוח על הבנקים.

יחס הון למאזן ב-31 בדצמבר 2024 הינו 7.8%.

מבנה הלימות ההון[א]

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים[ג][ה]	**61,255**	53,892
הון רובד 2, לאחר ניכויים	**13,372**	14,141
סך הכל הון כולל	**74,627**	68,033
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי[ג][ד]	**460,765**	426,399
סיכוני שוק	**7,332**	5,834
סיכון תפעולי	**35,182**	29,943
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	**503,279**	462,176
יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	**12.17%**	11.66%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	**14.83%**	14.72%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים[ב]	**10.24%**	10.22%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים[ב]	**13.50%**	13.50%

(א) למידע נוסף בגין מבנה הלימות ההון ראו ביאור 24ב.
(ב) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש ליום 31 בדצמבר 2024 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור.
(ג) נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. לפרטים נוספים אודות ההתאמות ראו בהמשך פרק זה.
(ד) סיכון אשראי חושב לאחר יישום העדכונים להוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-203A בנושא "מדידה והלימות ההון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי". לפרטים נוספים ראו הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים בפרק זה.
(ה) נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת הלוואות בסיכון מוגבר לרכישת קרקע. לפרטים נוספים ראו סעיף שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 בדצמבר 2023.

יחס הון עצמי רובד 1 בשנת 2024 הושפע בעיקר מהרווח הנקי לתקופה, בניכוי הדיבידנד והרכישה העצמית ומהגידול בתיק האשראי. להפחתת שווי ההשקעה במניית Valley שנרשמה ברבעון השני של שנת 2024 אין השפעה מהותית על יחסי ההון של הבנק.

להרחבה ופרטים בגין שינויים רגולטוריים נוספים בתקופת הדיווח ושינויים צפויים בנוגע למדידת הלימות ההון ראו להלן בהמשך הפרק.

מבנה ההון הפיקוחי

במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים את ההוראות הסופיות ליישום באזל 3 בישראל, וזאת על ידי תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 211-201 (להלן בפרק זה: "ההוראות"). הוראות אלה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014 בכפוף להוראות המעבר שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים.

על פי הוראות אלו, רכיבי ההון בקבוצה לצורך חישוב הלימות ההון משויכים לשני רבדים:

1. הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף.
2. הון רובד 2.

סיכום הרבדים האלו מכונה "בסיס ההון לצורך הלימות ההון" או "ההון הפיקוחי" או "ההון הכולל".

הון עצמי רובד 1

הון עצמי רובד 1 (Common Equity Tier 1) כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מזכויות המיעוט (זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים.

בנוסף לאלו, נכללות התאמות להון עצמי רובד 1, אשר נובעות ממדידת ההתחייבות הפנסיונית והנכסים שיועדו מראש לגידור לצורכי ההון הפיקוחי החל מיום 1 ביולי 2022, וכן מיישומן של הוראות רגולטוריות שונות המפורטות בהמשך.

פירוט לגבי הדרישה הרגולטורית ליחס הון עצמי רובד 1 מזערי מופיע להלן בפסקת הלימות ההון.

הון רובד 1

על פי הוראות הפיקוח על הבנקים, הון רובד 1 יכלול, בנוסף להון עצמי רובד 1, גם הון רובד 1 נוסף (Additional Tier 1), אשר מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202.

עד כה לא נקבעה בישראל דרישה רגולטורית ליחס הון רובד 1 נוסף מזערי, ובקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון רובד 1 נוסף.

הון רובד 2

הון רובד 2 (Tier 2) כולל מכשירי הון ויתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בכפוף לתקרה שנקבעה בהוראות.

מכשירי הון נדרשים לעמוד בקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 לצורך הכללתם בהון. הקריטריונים העיקריים שעל המכשיר לכלול הינם: (1) מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה למניות רגילות או הפחתת המכשיר כאשר יחס הון עצמי רובד 1 של התאגיד הבנקאי יורד מ-5%; (2) סעיף הקובע שבהתרחש האירוע המכונן לאי-קיימות (כמוגדר בנספח ה' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202), יומר המכשיר באופן מיידי למניות רגילות או יימחק.

תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il בפרק אודות > מידע כספי > גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

הלימות ההון

יחסי ההון מחושבים כיחס שבין ההון לנכסי הסיכון המשוקללים. יחס הון עצמי רובד 1 מחושב כיחס שבין סכום הון עצמי רובד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים, ויחס ההון הכולל מחושב כיחס שבין סכום ההון הכולל לנכסי הסיכון המשוקללים.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל

לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות", תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, נדרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי בשיעור של 13.5%. דרישה זו חלה על בנק לאומי.

ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור, שהן למטרת מימון זכויות במקרקעין. בהתאם, דרישות ההון המזעריות שחלו על הבנק ליום 31 בדצמבר 2024 הינן 10.24% ליחס הון עצמי רובד 1 (כולל דרישת ההון בגין יתרת ההלוואות לדיור) ו-13.50% ליחס ההון הכולל.

תכנון ההון ויעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי הבנק

תכנון ההון בקבוצת לאומי משקף ראייה צופה פני עתיד של תיאבון ופרופיל הסיכון, האסטרטגיה העסקית והלימות ההון הנדרשת כתוצאה מכך. תכנון ההון מאושר על ידי ההנהלה ודירקטוריון הבנק ולוקח בחשבון את הצמיחה בפעילות של מרכזי הרווח השונים בקבוצה וגורמים נוספים המשפיעים על עמידת הבנק בדרישות ההון, כגון: תחזיות רווח, שינויים ברווח כולל אחר, התאמות פיקוחיות, השפעת הוראות מעבר ושיעור הגידול בנכסי הסיכון. תחזית יחסי ההון נבחנת גם תחת מבחני רגישות ותרחישי קיצון שונים.

מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדירקטוריון, הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף המזערי שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל ואשר לא תפחת משיעור ההון הנדרש לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדי הון לעת אירוע תרחיש קיצון. לפירוט תהליך ה-ICAAP והשימוש במבחני קיצון, ראו דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024.

ביום 29 בנובמבר 2023 אישר דירקטוריון הבנק לקבוע את יעד ההון העצמי רובד 1 הפנימי של הבנק באופן שיעמוד על 10.6%.

מדיניות חלוקת דיבידנד

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 6 במרס 2019, קובעת כי מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 50% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

ביום 3 במרס 2025 אישר הדירקטוריון חלוקת רווחים בשיעור כולל של 40% מהרווח הנקי לרבעון הרביעי של שנת 2024. מזה כ-29% בדיבידנד במזומן בסך של כ-706 מיליון ש"ח, והיתרה באמצעות רכישה עצמית של מניות בסך 274 מיליון ש"ח, כפי שיפורט בהמשך. סכום הדיבידנד שאושר לכל מניה בת 1 ש"ח ע.נ. הינו כ-47.01 אגורות. סכום הדיבידנד הסופי למניה יותאם לשינויים עקב רכישה עצמית של מניות ומימוש ניירות ערך המירים של הבנק ויפורסם עד יומיים לפני היום הקובע. הדירקטוריון קבע את יום 12 במרס 2025 כיום הקובע לעניין תשלום דיבידנד ואת יום 20 במרס 2025 כיום התשלום.

פרטים בדבר דיבידנד ששולם במזומן

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
14 במרס 2023	4 באפריל 2023	45.20	698
23 במאי 2023	15 ביוני 2023	19.10	294
15 באוגוסט 2023	7 בספטמבר 2023	48.05	736
29 בנובמבר 2023	17 בדצמבר 2023	23.21	353
19 במרס 2024	11 באפריל 2024	23.97	365
28 במאי 2024	20 ביוני 2024	54.91	835
14 באוגוסט 2024	5 בספטמבר 2024	44.99	681
19 בנובמבר 2024	5 בדצמבר 2024	[1]45.63	688

תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק 2024

ביום 27 במאי 2024 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 1 מיליארד ש"ח, החל מיום 29 במאי 2024 ועד ליום 22 במאי 2025 או עד לרכישת כל סכום התכנית, כמוקדם ביניהם.

תכנית הרכישה מבוצעת במסגרת המסחר בבורסה ו/או בעסקאות מחוץ לבורסה, באמצעות חבר בורסה חיצוני ובלתי תלוי שפועל על פי ייפוי כח בלתי חוזר, בהתאם למנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה רשות ניירות ערך. תכנית הרכישה מבוצעת בארבעה שלבים נפרדים, שכל אחד מהם בלתי הדיר, בהתאם לתנאי מנגנון נמל מבטחים (להלן: "שלב א'" ו-"שלב ב'" ו-"שלב ג'" ו-"שלב ד'").

במסגרת שלבים א' ו-ב' רכש הבנק (באמצעות חבר בורסה בלתי תלוי עמו התקשר) 15,091,044 מניות הבנק בהיקף כולל של 497 מיליון ש"ח מכח התכנית האמורה.

ביצוע שלב ג' החל ביום 20 בנובמבר 2024, והסתיים ביום 12 בינואר 2025 במסגרתו רכש הבנק (באמצעות חבר בורסה בלתי תלוי עמו התקשר) 5,356,635 מניות הבנק בהיקף של 229 מיליון ש"ח מכח התכנית האמורה.

ערב פרסום דוח זה החליט הבנק לבצע את שלב ד', ונתן לחבר הבורסה הוראה בלתי הדירה להתחיל בביצוע שלב ד' ביום 5 במרס 2025. שלב ד' יסתיים במוקדם מבין: (א) יום 22 במאי 2025; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 274 מיליון ש"ח.

אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע תכנית הרכישה, כנדרש בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 332, התקבל ביום 22 במאי 2024, בכפוף לעמידה במגבלות וביעדי ההון, ובכלל זאת התנאי לפיו התכנית תופסק לאלתר אם במהלך תקופת התכנית יתברר כי על פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו הבנק אינו עומד ביחס הון עצמי רובד 1 של 10.9% לפחות, ובכפוף לכך שהיקף הרכישה העצמית בכל אחד מהשלבים ייקבע בשים לב למצב הגיאופוליטי וכן ליחסי ההון בפועל של הבנק ולכריות ההוניות הנדרשות בתרחישים האפשריים השונים.

נכון למועד פרסום הדוח, בבעלות הבנק 113,220,946 מניות רדומות.

למידע נוסף ראו דיווח מיידי מיום 28 במאי 2024.

[1] בהתאם לדיווח מיידי משלים מיום 27 בנובמבר 2024.

התאמות להון עצמי רובד 1 ושינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון

מדידת ההתחייבות בגין זכויות עובדים ונכסים מגדרים

החל מיום 1 ביולי 2022 מדידת ההתחייבויות הפנסיוניות לצורכי ההון הפיקוחי מבוצעת כדלקמן: בכל רבעון הבנק מחשב את השינוי בהתחייבות לפנסיה כתוצאה משינויים בריבית ההיוון בניכוי השינוי בשווי הנכסים שיועדו מראש לגידור התחייבויות אלו. השינוי בהתחייבות לפנסיה נטו, לאחר השפעת המס, נפרס באופן לינארי על פני ארבעה רבעונים, החל מהרבעון עבורו בוצע החישוב. שיטה זו הינה בתוקף עד המוקדם מבין השניים: א) דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2029 (כולל) או ב) מועד הדוח הכספי בו הממוצע לאורך ארבעה רבעונים האחרונים של סכום ההתחייבויות הפנסיונית יהיה נמוך מסך של 10 מיליארד ש"ח, צמוד למדד (מהמדד הידוע ביום 1 ביולי 2022 ועד למדד הידוע בתאריך הדוח הכספי הרלוונטי).

למידע בנוגע למתודולוגית ההיוון ראו פרק מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים.

טיוטת עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 – מדידה והלימות הון – מבוא, תחולה וחישוב דרישות

ביום 11 בפברואר 2025 נשלחה לתאגידים הבנקאיים טיוטת ההוראה שהובאה להערותיהם, לפיה מוצע להחליף את הוראת ניהול בנקאי מספר 201 בהוראה חדשה, במטרה לשפר את ההלימה בין דרישות ההון הפיקוחיות החלות על התאגידים הבנקאיים בישראל לבין המלצות ועדת באזל ונוהגים מקובלים בעולם.

טיוטת ההוראה כוללת התייחסות לדרישות רגולטוריות ליחסי הון לפיהן התאגיד הבנקאי ידרש לעמוד ביחסי הון מזעריים ולהחזיק בכריות הון ובתוספת הון מעל ליחסי ההון המזעריים. הבנק בוחן התייחסותו לטיוטה והשפעותיה האפשריות.

התפתחויות בהוראות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים בנוגע למדידת הלימות ההון

בשנת 2017 סיימה ועדת באזל לפיקוח על הבנקים את עבודתה לעדכון המסגרת הכוללת של "באזל 3" להלימות ההון. במסגרת העדכונים, אשר לעתים מקבלים את הכינוי "באזל 4", נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. היישום של הסטנדרטים השונים הכלולים במסגרת העדכון הכוללת, כפי שנקבע על ידי ועדת באזל, חל בשנת 2025.

בהתאם למדיניות האימוץ של סטנדרטים בינלאומיים מקובלים, הפיקוח על הבנקים מאמץ את הוראות ועדת באזל משנת 2017 בנושא חישוב דרישות הון בגין סיכון תפעולי. ביום 19 ביוני 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 206 "מדידה והלימות הון – סיכון תפעולי" במסגרת החוזר נקבעה הגדרה מעודכנת של חישוב הקצאת ההון בגין סיכון תפעולי כך שהיא מבוססת, בין השאר, על רכיבי האינדיקאטור העסקי ועל מכפיל ההפסד הפנימי שמבוסס על ממוצע ההפסדים ההיסטוריים של התאגיד הבנקאי. יישום ההוראה יחול ביום 1 בינואר 2026. עם זאת, עד ליום 31 בדצמבר 2028 מכפיל ההפסד הפנימי יקבע על אחד.

כמו כן, ביום 11 בפברואר 2025, הפיקוח על הבנקים העביר לתאגידים הבנקאים סקר לבחינת ההשפעה הכמותית (QIS) של הרפורמה בחישוב נכסי הסיכון בגישה הסטנדרטית – "מדידה והלימות הון – חישוב נכסי סיכון עבור סיכון אשראי", בהתאם לעדכונים שנקבעו בוועדת באזל כאמור לעיל.

הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים

ביום 1 בדצמבר 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לעדכון הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים (יישום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203A ו–208A) במטרה להתאים את הוראות בנק ישראל לעדכון הוראות ועדת באזל בכל הקשור לסיכון אשראי צד נגדי.
החל מיום 1 ביולי 2022 מיישם הבנק את הוראה 203A "טיפול בסיכון אשראי של צד נגדי".

הוראה 208A "התאמת שווי בגין סיכון אשראי (CVA)" קובעת גישות חדשות לחישוב הקצאת הון בגין סיכון CVA, ובהן הגישה הבסיסית BA-CVA, אשר משקלי הסיכון בה מבוססים על ענף המשק וסיכון האשראי של הלווה.

תאריך היישום של הוראה 208A חל ב–1 בינואר 2025.

ליישום ההוראה החדשה לא צפויה השפעה מהותית על יחסי ההון עצמי של הבנק.

חוזר בנושא "הון פיקוחי – השפעת יישום כללי חשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים" לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299, וחוזר בנושא "הפסדי אשראי צפויים ממכשירים פיננסיים"

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את הוראות המעבר שפרסם הפיקוח על הבנקים בנושא "הון פיקוחי – השפעת יישום כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים". כמו כן, הבנק מיישם את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 בנושא "מדידה והלימות הון – הון פיקוחי", ומנכה מהון עצמי רובד 1 סכומים בגין הלוואות לדיור שמסווגות לאורך זמן כהלוואות שאינן צוברות.

בהתאם להוראות המעבר שפרסם הפיקוח על הבנקים, מאחר וכתוצאה מהיישום לראשונה חל קיטון בהון עצמי רובד 1 של הבנק ל-1 בינואר 2022, הוסיף הבנק באופן חלקי בהון עצמי רובד 1 75% מהקיטון בהון העצמי רובד 1 שבמועד היישום לראשונה (בהתאם לכך, כל תחילת שנה ממועד היישום לראשונה, חל קיטון של 25% בתוספת להון עצמי רובד 1, עד לתוספת של 0% ב-1 בינואר של שנת היישום הרביעית). בהתאם, ביום 1 בינואר 2024 25% מהקיטון בהון עצמי רובד 1 שבמועד היישום לראשונה התווסף להון עצמי רובד 1.

להלן ניתוח רגישות לגורמים העיקריים המשפיעים על הלימות ההון של קבוצת לאומי

- שינוי היקף נכסי סיכון - נכסי הסיכון של לאומי מסתכמים ליום 31 בדצמבר 2024 בכ-503.2 מיליארד ש"ח. כל גידול של 1 מיליארד ש"ח בנכסי הסיכון, יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 בכ-0.02% ואת יחס ההון הכולל בכ-0.03%.
- שינוי הון עצמי רובד 1 - הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2024 מסתכם בכ-61.2 מיליארד ש"ח. קיטון ב-100 מיליון ש"ח בהון עצמי רובד 1, יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ואת יחס ההון הכולל בכ-0.02%.
- שינוי בשער החליפין - פיחות של 1% בשער החליפין של השקל מול כל המטבעות יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ואת יחס ההון הכולל בכ-0.02%.
- עלייה של 1% בעקום הריבית חסרת הסיכון בכלל המטבעות על חשיפת ההון הפיקוחי, משמעה קיטון של כ-0.1% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס הון כולל.
- דירוג מדינת ישראל משפיע על דרישות ההון בגין חשיפות הבנק לממשלת ישראל וכן בגין חשיפות לבנקים, גופים מוסדיים וישויות בסקטור הציבורי בישראל. הירידה בדירוג האשראי של מדינת ישראל עליה הודיעה חברת הדירוג Moody's ביום 27 בספטמבר 2024, בשני נוטשים (notches), כשלעצמה, לא משפיעה על יחסי הלימות ההון של הבנק. להערכת הבנק, להורדת דירוג נוספת של מדינת ישראל בנוטש אחד בידי איזו מחברות הדירוג האחרות לא צפויה השפעה מהותית על יחסי הלימות ההון של הבנק.
אם וככל שתהיה ירידה של שני נוטשים ומעלה בדירוג מדינת ישראל בידי אחת או שתי חברות הדירוג, Fitch ו-S&P, צפויה ירידה של כ-0.4% ביחס הון עצמי רובד 1 וכ-0.49% ביחס ההון הכולל של הבנק, כפי שהם ליום 31 בדצמבר 2024 (העומדים על: 12.17% ו-14.83% בהתאמה).

למידע נוסף ראו פרק דירוג האשראי בדוח ממשל תאגידי, ודיווח מיידי מיום 11 בפברואר 2024 ומיום 29 בספטמבר 2024.

המידע הנ"ל לגבי הלימות ההון וניהולה מתייחס לפעולות עתידיות של הבנק, והוא בגדר "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראו פרק מידע צופה פני עתיד.

יחס מינוף

יחס המינוף מחושב באחוזים ומוגדר כמדידת ההון הרגולטורי מחולק במדידת החשיפה. ההון הרגולטורי לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, בהתאם להתאמות פיקוחיות לעניין חישוב ההון. מדידת החשיפה של תאגיד בנקאי היא סכום החשיפות המאזניות, החשיפות לנגזרים, החשיפות לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. יחס המינוף הינו מדד משלים ליחס ההון ומהווה מגבלה נוספת על רמת המינוף של המגזר הבנקאי.

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
בנתוני המאוחד		
הון רובד 1[ג]	**61,255**	53,892
סך החשיפות[ב]	**882,958**	810,014
יחס מינוף		
יחס מינוף	**6.94%**	6.65%
יחס מינוף מזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים[א]	**5.50%**	5.50%

למידע נוסף בנושא הלימות הון ומינוף ראו סעיף הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים לעיל וביאור 24ב.

(א) כפי עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 "יחס המינוף", ההקלה בדרישת יחס מינוף מזערי של 5.5% (חלף 6%) בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2025. תאגיד שינצל את ההקלה עד למועד זה יידרש לשוב ולעמוד ביחס המינוף הנדרש טרום ההקלה תוך שני רבעונים, עד ליום 30 ביוני 2026.

(ב) סך החשיפות חושב לאחר יישום העדכונים להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218" יחס המינוף" בעקבות עדכון הוראות 203, 203A בנושא "מדידה והלימות ההון – הגישה הסטנדרטית – סיכון אשראי". לפרטים נוספים ראו סעיף הוראות הנוגעות להקצאת הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים לעיל.

(ג) בחישוב יחס המינוף הובאו בחשבון התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024 והתאמות מיישום שיטת המדידה בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות. לפרטים נוספים ראו ביאור 24ב.

מגזרי פעילות - גישת ההנהלה

מגזר פעילות - מרכיב בתאגיד הבנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות, תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי מנכ"ל הבנק לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו. כמו כן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק.

קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

פעילות הבנק בארץ מנוהלת כדלקמן:

1. בנקאית - מתן שירותים בנקאיים ללקוחות הפרטיים והעסקים הקטנים. קו העסקים. פועל במבנה של שלושה מערכים: פרטיים, עסקים קטנים ובנקאות פרטית. השירות והמוצרים מותאמים לכל מגזרי הלקוחות באופן דיפרנציאלי, על פי אופי פעילותם הבנקאית, מאפייניהם וצרכיהם.
2. משכנתאות - מתן הלוואות המיועדות לרכישת דירת מגורים או הלוואות הניתנות במשכון דירת מגורים או נכס אחר.
3. מסחרית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות בינוניות (Middle Market) ובעלי העניין של חברות אלו.
4. עסקית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות גדולות ולחברות בינלאומיות במשק, בפעילותן בארץ ובעולם.
5. נדל"ן - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לענף הבינוי והנדל"ן.
6. שוקי הון - ניהול הנוסטרו של הבנק, ניהול נכסים והתחייבויות וניהול השקעות נכסים פיננסיים.
7. אחר - פעילויות שאינן נזקפות לקווי העסקים האחרים.

תוצאות הפעילות נזקפות לקו העסקים שבו מתנהל חשבון הלקוח.

- הכנסות ריבית נטו - קו העסקים מזוכה בריבית המתקבלת מהלוואות שהעמיד, בניכוי עלות גיוס המקורות (מחיר מעבר). כמו כן, קו העסקים מזוכה במחיר מעבר בגין פיקדונות שגייס בניכוי הריבית ששולמה ללקוחות.
- הכנסות שאינן מריבית (הכנסות מימון שאינן מריבית, עמלות והכנסות אחרות) - מיוחסות לקווי העסקים בהתאם לפעילות הלקוח.
- הוצאות קווי העסקים - כוללות את ההוצאות הישירות של קווי העסקים, ובנוסף מועמסות על קווי העסקים, הוצאות יחידות המטה הנותנות להם שירותים.

תוצאות פעילות קווי העסקים, הן בצד המאזני והן בצד הרווח והפסד, נבחנות באופן שוטף על ידי הדירקטוריון וההנהלה. בחינת התוצאות מבוצעת אל מול יעדים הנקבעים במסגרת תכנית עבודה שנתית ומול נתוני תקופה מקבילה אשתקד. כמו כן, מבוצעת בחינה של מגוון מדדים נוספים הנוגעים לפעילות קווי העסקים.

למידע נוסף על מגזרי פעילות עיקריים לפי גישת הנהלה, ראו פרק מגזרי פעילות עיקריים לפי גישת הנהלה בדוח ממשל תאגידי.

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת ההנהלה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024										
	בנק								חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות		
	במיליוני ש"ח										
הכנסות ריבית נטו - מחיצוניים	(3,133)	894	(2,239)	7,482	1,482	2,081	4,250	2,457	58	734	16,509
הכנסות ריבית נטו - בינמגזרי	8,607	1,206	9,813	(6,144)	1,236	(961)	(2,792)	(809)	(4)	(384)	-
הכנסות ריבית נטו	5,474	2,100	7,574	1,338	2,718	1,120	1,458	1,648	54	350	16,509
הכנסות שאינן מריבית	1,557	483	2,040	9	584	323	426	1,651	963[ב]	82	6,599
סך כל ההכנסות	7,031	2,583	9,614	1,347	3,302	1,443	1,884	3,299	1,017	432	23,108
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	470	94	564	62	194	(139)	55	8	(8)	(37)	713
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,922	920	3,842	439	723	304	179	463	629	116	6,904
רווח לפני מס	3,639	1,569	5,208	846	2,385	1,278	1,650	2,828	396	353	15,491
הפרשה (הטבה) למס	1,384	597	1,981	322	907	486	627	1,064	(198)	120	5,422
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	2,255	972	3,227	524	1,478	792	1,023	1,441[א]	594	233	9,798
יתרה ליום 31 בדצמבר 2024											
אשראי לציבור, נטו	30,579	27,574	58,153	146,630	65,101	66,216	71,054	31,057	6,843	9,209	455,519
פיקדונות הציבור	225,833	61,164	286,997	-	86,666	41,773	13,640	189,221	4	-	618,301

(א) כולל הפסד מירידת ערך השקעה במניות Valley בסך של כ-0.6 מיליארד ש"ח. למידע נוסף ראו ביאור 15.א.
(ב) כולל רווחי הון בגין מכירת בנייני המטה בתל-אביב בסך של כ-830 מיליון ש"ח.

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023											
	בנק									חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות			
	במיליוני ש"ח											
הכנסות ריבית נטו - מחיצוניים	(2,113)	1,113	(1,000)	6,689	1,577	2,098	3,829	2,045	24	141	594	15,997
הכנסות ריבית נטו - בינמגזרי	7,732	1,051	8,783	(5,270)	1,372	(996)	(2,453)	(1,120)	1	27	(344)	-
הכנסות ריבית נטו	5,619	2,164	7,783	1,419	2,949	1,102	1,376	925	25	168	250	15,997
הכנסות שאינן מריבית	1,558	496	2,054	15	580	331	391	1,395	67	296	52	5,181
סך כל ההכנסות	7,177	2,660	9,837	1,434	3,529	1,433	1,767	2,320	92	464	302	21,178
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	844	389	1,233	261	354	59	430	(35)	(4)	65	20	2,383
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,833	929	3,762	385	721	290	170	384	858	193	131	6,894
רווח (הפסד) לפני מס	3,500	1,342	4,842	788	2,454	1,084	1,167	1,971	(762)	206	151	11,901
הפרשה (הטבה) למס	1,197	459	1,656	269	839	371	399	674	(337)	44	73	3,988
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	2,303	883	3,186	519	1,615	713	768	403[א]	(425)	170	78	7,027

יתרה ליום 31 בדצמבר 2023												
אשראי לציבור, נטו	30,180	26,159	56,339	132,074	62,567	60,667	66,692	25,655	5,987	1,103	8,402	419,486
פיקדונות הציבור	216,898	56,087	272,985	-	88,206	36,305	10,107	160,215	6	-	-	567,824

(א) כולל הפסד מירידת ערך השקעה במניות Valley בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח. למידע נוסף ראו ביאור 15.א.

מגזרי פעילות פיקוחיים

הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים מתבצע בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, כמפורט להלן:

1. מגזר משקי בית – אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
2. מגזר בנקאות פרטית – אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
3. מגזר עסקים זעירים – עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) קטן מ-10 מיליון ש"ח.
4. מגזר עסקים קטנים – עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) גדול או שווה ל-10 מיליון ש"ח וקטן מ-50 מיליון ש"ח.
5. מגזר עסקים בינוניים – עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) גדול או שווה ל-50 מיליון ש"ח וקטן מ-250 מיליון ש"ח.
6. מגזר עסקים גדולים – עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) גדול או שווה ל-250 מיליון ש"ח.
7. מגזר גופים מוסדיים – מכיל לקוחות מוסדיים כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה המנהלים כספי לקוחות
8. מגזר ניהול פיננסי – כולל את הפעילויות הבאות:

א. פעילות למסחר – השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקאות רכש חוזר ושאילה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ב. פעילות ניהול נכסים והתחייבויות – לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לבנק מלבד ניירות ערך), מכשירים נגזרים מגדרים ומכשירים נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, גידור או הגנה על הפרשי שער של השקעות בשלוחות בחו"ל, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות.

ג. פעילות השקעה ריאלית – השקעה במניות שאינן למסחר והשקעות בחברות כלולות של עסקים.

ד. אחר – שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.

9. מגזר אחר – לרבות פעילויות שהופסקו, רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים, והתאמות בין סך כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך הכל הפריטים בדוח הכספי המאוחד.

סיווג לקוחות

בהתאם לחוזר, כאשר לתאגיד בנקאי אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות כלפי התאגיד הבנקאי (לרבות מסגרת אשראי וכו'), התאגיד הבנקאי רשאי לסווג אותו למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10. כמו כן כאשר לדעת הבנק מחזור ההכנסות אינו מייצג את היקף הפעילות של הלקוח יסווג הלקוח כדלקמן: לקוח שחבותו נמוכה מ-100 מיליון ש"ח בהתאם לסך הנכסים במאזן העסק כפי הכללים שפורטו בקובץ שאלות ותשובות ולקוח שחבותו עולה על 100 מיליון ש"ח יסווג למגזר עסקים גדולים.

במהלך התקופה בוצעו פעולות להשלמת מידע שחסר בעיקר בנוגע למחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. במקרים בהם המידע טרם הושלם, סווגו הלקוחות בהתאם להערכות ומידע נוסף שנמצא בידי הבנק. הבנק פועל להשלמת המידע ותהליך טיוב הנתונים.

למידע נוסף ראו ביאור 28א.

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024										
	פעילות ישראל									פעילות חו"ל	סך הכל
	משקי בית										
	הלוואות לדיור	אחר	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר		
	במיליוני ש"ח										
הכנסות ריבית נטו	1,602	4,291	366	3,868	1,968	4,053	804	(850)	57	350	16,509
הכנסות שאינן מריבית	41	1,002	175	925	343	948	205	2,011	867[ג]	82	6,599
סך כל ההכנסות	1,643	5,293	541	4,793	2,311	5,001	1,009	1,161	924	432	23,108
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	36	397	–	168	3	118	3	25	–	(37)	713
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	446	2,390	128	1,634	489	575	268	323	535	116	6,904
רווח לפני מס	1,161	2,506	413	2,991	1,819	4,308	738	813	389	353	15,491
הפרשה למס	423	908	149	1,084	660	1,564	267	174	73	120	5,422
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	738	1,598	264	1,907	1,159	2,744	471	368[ב]	316	233	9,798

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2024										
אשראי לציבור, ברוטו	144,387	30,670	458[א]	75,044	39,611	159,390	3,604	–	–	9,242	462,406
פיקדונות הציבור	–	139,802	35,781	101,224	59,641	109,860	171,993	–	–	–	618,301

(א) כולל יתרת הלוואות לדיור ליום 31 בדצמבר 2024 בסך 232 מיליון ש"ח.
(ב) כולל הפסד מירידת ערך השקעה במניות Valley בסך של כ-0.6 מיליארד ש"ח. למידע נוסף ראו ביאור 15.א.
(ג) כולל רווחי הון בגין מכירת בנייני המטה בתל-אביב בסך של כ-830 מיליון ש"ח.

להלן תמצית הפעילות לפי מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023										
	פעילות ישראל									פעילות חו"ל	סך הכל
	משקי בית										
	הלוואות לדיור	אחר	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר		
	במיליוני ש"ח										
הכנסות ריבית נטו	1,571	4,377	398	3,878	2,109	3,543	590	(758)	39	250	15,997
הכנסות שאינן מריבית	46	1,046	159	931	359	875	181	1,491	41	52	5,181
סך כל ההכנסות	1,617	5,423	557	4,809	2,468	4,418	771	733	80	302	21,178
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	221	649	–	681	160	673	(9)	(12)	–	20	2,383
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	379	2,352	104	1,560	459	519	228	300	862	131	6,894
רווח (הפסד) לפני מס	1,017	2,422	453	2,568	1,849	3,226	552	445	(782)	151	11,901
הפרשה (הטבה) למס	348	837	156	891	638	1,146	192	(25)	(268)	73	3,988
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	669	1,585	297	1,677	1,211	2,080	360	(416)[ב]	(514)	78	7,027
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023											
אשראי לציבור, ברוטו	130,410	29,946	330[א]	66,554	40,038	142,404	8,046	–	–	8,475	426,203
פיקדונות הציבור	–	137,230	32,558	103,573	62,171	93,814	138,478	–	–	–	567,824

(א) כולל יתרת הלוואות לדיור ליום 31 בדצמבר 2023 בסך 158 מיליון ש"ח.
(ב) כולל הפסד מירידת ערך השקעה במניות Valley בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח. למידע נוסף ראו ביאור 15.א.

להלן שינויים עיקריים בתוצאות פעילות המגזרים הפיקוחיים:

מגזר משקי בית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר משקי בית לשנת 2024 הסתכם בכ-2,336 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,254 מיליון ש"ח בשנת 2023.

הגידול ברווח נובע בעיקר מקיטון בהוצאה להפסדי אשראי, שקוזז בחלקו מקיטון בהכנסות ריבית נטו ומגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הכנסות ריבית, נטו לשנת 2024 הסתכמו בכ-5,893 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-5,948 מיליון ש"ח בשנת 2023. הקיטון בהכנסות הריבית נטו נובע משחיקה במרווחי האשראי אשר קוזז חלקית על ידי צמיחה בתיק האשראי במגזר.

שיעור הוצאות הריבית לחיצוניים מהיתרה הממוצעת של פיקדונות הציבור לשנת 2024 הינו 2.1% לעומת שיעור של 1.9% בשנת 2023.

ההכנסות שאינן מריבית לשנת 2024 הסתכמו בכ-1,043 מיליון ש"ח בהשוואה ל-1,092 מיליון ש"ח בשנת 2023. עיקר הקיטון נובע מקיטון בהכנסות אחרות ומעמלות ניהול חשבון עקב הטבות שהוענקו ללקוחות.

בשנת 2024 נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך כ-433 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאה של כ-870 מיליון ש"ח בשנת 2023. הקיטון נובע בעיקר מקיטון בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי בין היתר כתוצאה מרישום הוצאה גבוהה בשנת 2023 כתוצאה מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל".

ההוצאות התפעוליות והאחרות לשנת 2024 הסתכמו בכ-2,836 מיליון ש"ח בהשוואה ל-2,731 מיליון ש"ח בשנת 2023, הגידול נובע בעיקר מגידול במענקים מותני תשואה.

יתרת האשראי לציבור ליום 31 לדצמבר 2024 הסתכמה לסך של 175.1 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-160.4 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2023. הגידול מקורו מצמיחה בתיקי ההלוואות לדיור.

יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 לדצמבר 2024 הסתכמה לסך של 139.8 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-137.2 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2023.

מגזר בנקאות פרטית

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר הבנקאות הפרטית לשנת 2024 הסתכם בכ-264 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-297 מיליון ש"ח בשנת 2023. הקיטון נובע בעיקר מקיטון בהכנסות ריבית נטו ומגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות.

הכנסות ריבית, נטו לשנת 2024 הסתכמו בכ-366 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-398 מיליון ש"ח בשנת 2023. הקיטון נובע בעיקר משחיקה במרווחי הפיקדונות.

שיעור הוצאות הריבית לחיצוניים מהיתרה הממוצעת של פיקדונות הציבור לשנת 2024 הינו 3.7% לעומת שיעור של 3.3% בשנת 2023.

הכנסות שאינן מריבית לשנת 2024 הסתכמו בכ-175 מיליון ש"ח, בהשוואה לכ-159 מיליון ש"ח בשנת 2023. הגידול נובע בעיקר מגידול מפעילות בניירות ערך ומעמלת הפצת מוצרים פיננסיים כתוצאה מגידול ביתרות הנכסים בניהול.

מגזר עסקים זעירים וקטנים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר עסקים זעירים וקטנים לשנת 2024 הסתכם בכ-1,907 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,677 מיליון ש"ח בשנת 2023. הגידול ברווח נבע בעיקר מקיטון בהוצאות להפסדי אשראי.

הכנסות ריבית, נטו לשנת 2024 הסתכמו בכ-3,868 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-3,878 מיליון ש"ח בשנת 2023. עיקר הקיטון נובע משחיקת מרווחי האשראי והפיקדונות.

שיעור הוצאות הריבית לחיצוניים מהיתרה הממוצעת של פיקדונות הציבור לשנת 2024 הינו 2.7% בדומה לשנת 2023.

ההכנסות שאינן מריבית לשנת 2024 הסתכמו בכ-925 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-931 מיליון ש"ח בשנת 2023.

בשנת 2024 נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך כ-168 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאה של כ-681 מיליון ש"ח בשנת 2023. הקיטון נובע בעיקר מההוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי בין היתר כתוצאה מרישום הוצאה גבוהה בשנת 2023 כתוצאה מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל".

ההוצאות התפעוליות והאחרות לשנת 2024 הסכמו בכ-1,634 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-1,560 מיליון ש"ח בשנת 2023, הגידול נובע בעיקר מגידול במענקים מותני תשואה.

יתרת האשראי לציבור ליום 31 לדצמבר 2024 הסתכמה לסך של 75.0 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-66.6 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2023.

יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 לדצמבר 2024 הסתכמה לסך של 101.2 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-103.6 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2023.

מגזר עסקים בינוניים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר עסקים בינוניים לשנת 2024 הסתכם בכ-1,159 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,211 מיליון ש"ח בשנת 2023. הקיטון ברווח נובע בעיקר מקיטון בהכנסות ריבית, נטו ומגידול בהוצאות התפעוליות והאחרות שקוזזו חלקית על ידי קיטון בהוצאה להפסדי אשראי.

הכנסות ריבית, נטו לשנת 2024 הסתכמו בכ-1,968 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-2,109 המיליון ש"ח בשנת 2023. עיקר הקיטון נובע מקיטון ביתרת הפיקדונות ומשחיקת מרווחי האשראי.

שיעור הוצאות הריבית לחיצוניים מהיתרה הממוצעת של פיקדונות הציבור לשנת 2024 הינו 3.2% לעומת שיעור של 2.9% בשנת 2023.

ההכנסות שאינן מריבית לשנת 2024 הסתכמו בכ-343 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-359 מיליון ש"ח בשנת 2023. הקיטון נובע בעיקר מקיטון מעמלות טיפול באשראי ועמלות מעסקי מימון.

בשנת 2024 נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך כ-3 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאה של כ-160 מיליון ש"ח בשנת 2023. הקיטון נובע בעיקר מגידול בגביות בתקופת הדוח ביחס לשנת 2023 ומקיטון בהפרשה הקבוצתית.

ההוצאות התפעוליות והאחרות לשנת 2024 הסתכמו בכ-489 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-459 מיליון ש"ח בשנת 2023, הגידול נובע בעיקר מגידול במענקים מותני תשואה.

יתרת האשראי לציבור ליום 31 לדצמבר 2024 הסתכמה לסך של 39.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-40.0 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2023.

יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 לדצמבר 2024 הסתכמה לסך של 59.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-62.2 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2023.

מגזר עסקים גדולים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר עסקים גדולים לשנת 2024 הסתכם בכ-2,744 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-2,080 מיליון ש"ח בשנת 2023. הגידול נבע בעיקר מקיטון בהוצאה להפסדי אשראי ומגידול בהכנסות ריבית נטו.

הכנסות ריבית, נטו לשנת 2024 הסתכמו בכ-4,053 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-3,543 מיליון ש"ח בשנת 2023. הגידול נובע בעיקר מצמיחה באשראי ובפיקדונות.

שיעור הוצאות הריבית לחיצוניים מהיתרה הממוצעת של פיקדונות הציבור לשנת 2024 הינו 4.2% לעומת שיעור של 3.9% בשנת 2023.

ההכנסות שאינן מריבית לשנת 2024 הסתכמו בכ-948 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-875 מיליון ש"ח בשנת 2023. הגידול נובע בעיקר מגידול עמלות מעסקי מימון וטיפול באשראי וחוזים.

בשנת 2024 נרשמה הוצאה להפסדי אשראי בסך כ-118 מיליון ש"ח בהשוואה להוצאה של כ-673 מיליון ש"ח בשנת 2023. הקיטון נובע בעיקר מהקטנות בהפרשה הפרטנית ומגידול בגביות בתקופת הדוח ביחס לשנת 2023 ומקיטון בהפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בין היתר כתוצאה מרישום הוצאה גבוהה בשנת 2023 כתוצאה מפרוץ מלחמת "חרבות ברזל".

ההוצאות התפעוליות והאחרות לשנת 2024 הסתכמו בכ-575 מיליון ש"ח בהשוואה ל-519 מיליון ש"ח בשנת 2023. הגידול נובע בעיקר מגידול מענקים מותני תשואה.

יתרת האשראי לציבור ליום 31 לדצמבר 2024 הסתכמה לסך של 159.4 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-142.4 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2023. מרבית הגידול מקורו מצמיחה ביתרות בינוי ונדל"ן.

יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 לדצמבר 2024 הסתכמה לסך של 109.9 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-93.8 מיליארד ש"ח לסוף שנת 2023.

מגזר ניהול פיננסי

הרווח הנקי של מגזר ניהול פיננסי המיוחס לבעלי מניות הבנק לשנת 2024 הסתכם בכ-368 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד נקי בסך של כ-(416) מיליון ש"ח בשנת 2023. תוצאות מגזר זה כוללות הוצאות לירידת ערך מההשקעה בחברה כלולה Valley בסך של 0.6 מיליארד ש"ח בתקופה הנוכחית ובסך של 1.1 מיליארד ש"ח בשנת 2023.

למידע נוסף ראו ביאור 15.א.

סך ההכנסות לשנת 2024 הסתכמו בכ-1,161 מיליון ש"ח בהשוואה להכנסות בסך כ-733 מיליון ש"ח בשנת 2023. הגידול נובע בעיקר מגידול בהכנסות מניירות ערך אשר קוזז בחלקו מהתייקרות המקורות שנרשמו במגזר.

ההוצאות התפעוליות והאחרות לשנת 2024 הסתכמו בכ-323 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-300 מיליון ש"ח בשנת 2023, הגידול נובע בעיקר מגידול במענקים מותני תשואה.

מגזר אחר

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של מגזר אחר לשנת 2024 הסתכם בכ-316 מיליון ש"ח, בהשוואה להפסד של כ-(514) מיליון ש"ח בשנת 2023. הגידול נבע בעיקר מהכנסות מרווחי הון בסך 830 מיליון ש"ח (לפני מס) ממכירת בנייני המטה בתל-אביב.

ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנת 2024 הסתכמו בכ-535 מיליון ש"ח בהשוואה לכ-862 מיליון ש"ח בשנת 2023. הקיטון נובע בעיקר מקיטון בהוצאות אחרות בגין ההתחייבויות הפנסיונית ביחס לשנת 2023.

מידע לפי אזורים גיאוגרפיים[א]

להלן נתונים עיקריים לפי אזורים גיאוגרפיים

	סך הכל מאזן			אשראי לציבור, נטו			פיקדונות הציבור		
	31 בדצמבר			31 בדצמבר			31 בדצמבר		
	2024	2023	השינוי	**2024**	2023	השינוי	**2024**	2023	השינוי
	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים
ישראל	**775,995**	722,775	7.4	**446,310**	411,084	8.6	**618,301**	567,824	8.9
בריטניה	**9,524**	8,688	9.6	**9,209**	8,402	9.6	**–**	–	–
אחרות בחו"ל	**32**	34	(5.9)	**–**	–	–	**–**	–	–
סך הכל	**785,551**	731,497	7.4	**455,519**	419,486	8.6	**618,301**	567,824	8.9

להלן פירוט התפלגות הרווח הנקי לפי אזורים גיאוגרפיים

	רווח נקי			
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2024	2023	השינוי	
	במיליוני ש"ח			באחוזים
ישראל	**9,191**	6,402	2,789	43.6
בריטניה	**613**	622	(9)	(1.4)
אחרות בחו"ל	**(6)**	3	(9)	
סך הכל	**9,798**	7,027	2,771	39.4

(א) מסווג לפי מקום המשרד.

למידע נוסף ראו פרקים חברות מוחזקות עיקריות, סיכוני אשראי וביאור 28א.ב.

חברות מוחזקות[1] עיקריות

קבוצת לאומי פועלת נכון למועד פרסום הדוח בעיקר בישראל, באמצעות הבנק וחברות בנות שהינן חברות לשירותים פיננסיים. בנוסף, הקבוצה משקיעה הן בתאגידים פיננסיים והן בתאגידים ריאליים העוסקים בפעילות לא בנקאית.

סך כל השקעות הבנק בחברות מוחזקות (כולל השקעות בשטרי הון) הסתכם ליום 31 בדצמבר 2024 בכ-15.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-15.5 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023. התרומה של החברות המוחזקות בשנת 2024 לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה ברווח בסך של כ-415 מיליון ש"ח לעומת הפסד בסך של כ-444 מיליון ש"ח בשנת 2023. העלייה נובעת בעיקר מגידול ברווחים מהשקעה במניות ומגידול בהכנסות מריבית וכן ומירידת ערך נמוכה יותר שנרשמה בשנת 2024 בגין שווי ההשקעה ב-Valley בהשוואה לזו שנרשמה בשנת 2023 (הפסד בסך של כ-0.6 מיליארד ש"ח בשנת 2024 לעומת הפסד בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח, בשנת 2023).

למידע בנוגע להשקעה והתרומה לרווח הקבוצה של כל אחת מהחברות העיקריות ולמידע נוסף בגין ירידת ערך השקעה ב-Valley ראו ביאור 15.

חברות מאוחדות בארץ

סך כל השקעות הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בחברות המאוחדות בארץ הסתכם ב-31 בדצמבר 2024 ב-9,108 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-8,560 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023. התרומה של החברות המאוחדות בארץ לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה בשנת 2024 ברווח בסך 524 מיליון ש"ח, בהשוואה לרווח בסך 170 מיליון ש"ח בשנת 2023. העלייה נובעת בעיקר מגידול ברווחים מהשקעה במניות ומגידול בהכנסות מריבית. תשואת הקבוצה על ההשקעה בחברות מאוחדות בארץ היתה בשנת 2024 6.1% לעומת 2.1% בשנת 2023.

לאומי פרטנרס בע"מ

לאומי פרטנרס מהווה את זרוע הבנקאות להשקעות של קבוצת לאומי.

לאומי פרטנרס סיימה את שנת 2024 ברווח נקי של כ-461 מיליון ש"ח אשר נבע בעיקר מרווחים שמומשו מהשקעות ומהכנסות מריבית, וזאת בהשוואה לרווח של כ-120 מיליון ש"ח בשנת 2023.

ההון העצמי של לאומי פרטנרס הסתכם ב-31 בדצמבר 2024 ל-5,316 מיליון ש"ח, לעומת 4,853 מיליון ש"ח בסוף 2023.

לאומי פרטנרס עוסקת בשלושה תחומי פעילות עיקריים:

1. **ניהול תיק ההשקעות הריאליות של קבוצת לאומי**
לאומי פרטנרס עוסקת בייזום, איתור וביצוע של השקעות ישירות ועקיפות בחברות, בפרויקטים ובקרנות השקעה פרטיות.

מדיניות ההשקעות הריאליות של קבוצת לאומי מותאמת לתיאבון הסיכון שלה ולמגבלות חוק הבנקאות (רישוי), ולפיכך כוללת החזקות מיעוט בלבד (עד 20% מכל אחד מאמצעי השליטה, וללא שליטה). החברה מתמקדת בהשקעות בעלות אופק בינוני וארוך, המתאימות למדיניות שנקבעה. אסטרטגיית ההשקעות הריאליות קובעת העדפה לחברות פרטיות ולהיתכנות מימוש גבוהה.

במהלך שנת 2024 לאומי פרטנרס ביצעה והתחייבה לבצע השקעות חדשות בחברות, קרנות, הלוואות המירות והלוואות מזנין בהיקף של כ-1.5 מיליארד ש"ח. יתרת ההשקעות הריאליות של החברה ליום 31 בדצמבר 2024 היא כ-5.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-4.7 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2023. נכון ליום 31 בדצמבר 2024 קיימות התחייבויות של לאומי פרטנרס להשקעה בסך של כ-1.6 מיליארד ש"ח בהשוואה לכ-1.5 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2023.

2. **חיתום, ייעוץ וניהול של גיוסי הון פרטיים וציבוריים בישראל**
באמצעות חברת הבת לאומי פרטנרס חתמים בע"מ, מעניקה לאומי פרטנרס מגוון רחב של שירותים בתחום החיתום והייעוץ לחברות ולבעלי עניין.

בשנת 2024 השתתפה לאומי פרטנרס חתמים בהנפקות ציבוריות בהיקף כולל של כ-14 מיליארד ש"ח, והובילה כ-22 הנפקות ציבוריות בהיקף של כ-10 מיליארד ש"ח.

3. **ייעוץ וניהול תהליכי מיזוגים ורכישות (M&A) וגיוסי הון**
השירותים ניתנים לחברות ישראליות וזרות המבקשות לבצע התרחבות אסטרטגית באמצעות רכישות, או למשקיעים או בעלי שליטה המעוניינים למכור או להקטין את השקעותיהם.

---

[1] להגדרת חברות מוחזקות - ראו ביאור 1.ב.

סל השירותים במסגרת זו כולל: סיוע באפיון הצרכים והמטרות האסטרטגיים של החברה, אפיון ההשקעה/המשקיע האופטימלי להגשמת מטרות אלה, איתור על בסיס גלובלי של מטרות ההשקעה/משקיעים, סיוע ביצירת מגעים עם חברת המטרה, ליווי המו"מ עד למיצויו, בניית עסקה (Deal Structuring) באופן שישרת את מטרות הלקוח, וסיוע בגישה למקורות מימון לעסקה.

בפעילותה משתפת לאומי פרטנרס פעולה עם בתי השקעות וגורמים אחרים בארץ ובחו"ל.

חברות מאוחדות בחו"ל

סך כל ההשקעות של הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בחברות מאוחדות בחו"ל ליום 31 בדצמבר 2024 הסתכם ב-4,365 מיליון ש"ח בהשוואה ל-4,209 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023. התרומה של החברות המאוחדות בחו"ל לרווח הנקי בשקלים של הקבוצה בשנת 2024 הסתכמה ברווח בסך 215 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 279 מיליון ש"ח בשנת 2023. הירידה נובעת בעיקר מפיחות של השקל ביחס לליש"ט בשנת 2024 לעומת ייסוף של השקל ביחס לליש"ט בשנת 2023.

למידע נוסף בנוגע לתרומת השלוחות לרווח הקבוצה - ראו ביאור 15.

Leumi UK Group

פעילות הבנק באמצעות שלוחות בחו"ל, נעשית כיום רק באמצעות שלוחת הבנק בבריטניה.

Leumi UK Group עוסקת במתן אשראי בעיקר בתחומי הנדל"ן, מלונאות ו-ABL, וזאת ללקוחות מסחריים בלבד בבריטניה ובאירופה, לרבות לקוחות ישראלים הפועלים באזורים אלה, ובכלל זה השקעות ופיתוח של נדל"ן למגורים ומימון נדל"ן מסחרי.

הרווח הנקי של Leumi UK Group בשנת 2024 הסתכם לסך של כ-202 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-261 מיליון ש"ח בשנת 2023 (בשנת 2024 הסתכם לסך של כ-47 מיליון ליש"ט בהשוואה לסך של כ-27 מיליון ליש"ט בשנת 2023). הירידה נובעת בעיקר מפיחות של השקל ביחס לליש"ט בשנת 2024 לעומת ייסוף של השקל ביחס לליש"ט בשנת 2023 שקוזז בחלקו מגידול בהכנסות מריבית.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

ניהול סיכונים בלאומי

הפעילות העסקית של הבנק כרוכה בניהול סיכונים פיננסיים ושאינם פיננסיים. הסיכונים הפיננסיים המרכזיים אותם מנהל הבנק הינם: סיכוני אשראי שהינם אינטגרליים בעיסוק הליבה של הבנק וכן סיכוני שוק ונזילות. לצד ניהול הסיכונים הפיננסיים, פעילות הבנק כרוכה בסיכונים שאינם פיננסיים אשר ניהולם הינו תנאי הכרחי לעמידה במטרות השוטפות ובמטרות ארוכות הטווח של הקבוצה. בין סיכונים אלה נכללים סיכונים תפעוליים, לרבות סיכונים טכנולוגיים, סיכון סייבר, סיכון רגולציה, סיכון ציות, סיכון משפטי, סיכון מוניטין, סיכון אסטרטגי, סיכון מודלים, סיכון אקלים, סיכון הבנקאות ההוגנת (conduct) וסיכון מאקרו כלכלי.

אסטרטגיית ניהול הסיכונים בלאומי הינה שמירה על יציבות הקבוצה ותמיכה בהשגת היעדים העסקיים. מטרות אלו מושגות תוך עמידה בתיאבון הסיכון שהוגדר, במדיניות ובמגבלות הנגזרות מהם, אשר יוצרות גבולות גזרה לפעילות העסקית. מסגרת ניהול הסיכונים כוללת מנגנונים לזיהוי סיכונים ואמידתם, הגדרת מבנה ארגוני ותחומי אחריות לניהולם לרבות מנגנוני בקרה ודיווח נאותים.

בבנק מתבצעת פעילות מתמדת לשדרוג תשתית ניהול הסיכונים וניתוח תמונת הסיכון, דבר המאפשר קבלת החלטות באופן מושכל.

המבנה הארגוני של ניהול הסיכונים בקבוצת לאומי

ניהול הסיכונים בלאומי מבוסס על שלושה "קווי הגנה" כפי שנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310 – "ניהול סיכונים".

1. קו הגנה ראשון – הנהלות קווי העסקים, יחידות התמך ולאומי טכנולוגיות, נושאות באחריות מלאה לניהול הסיכונים המובנים במוצרים, בפעילויות, בתהליכים ובמערכות הנתונות לאחריותם וליישום סביבת בקרה נאותה על פעילותם באמצעות תהליכי זיהוי, מדידה, ניטור, בקרה הפחתה ודיווח.
2. קו הגנה שני – החטיבה לניהול סיכונים, שהינה פונקציה בלתי תלויה האחראית לתכנון ולפיתוח של מסגרת העבודה הכוללת לניהול סיכונים בבנק. תחומי האחריות המרכזיים של החטיבה לניהול סיכונים עומדים בהגדרת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 310, לרבות אחריות על ניהול הסיכונים ברמת הקבוצה והבנק, יצירת תמונה כוללת ועדכנית של הסיכון לצורך קבלת החלטות, הובלה בכתיבת מדיניות הסיכונים של לאומי בכל הסיכונים המרכזיים, סיוע לדירקטוריון בגיבוש תיאבון הסיכון של הבנק והובלת תהליך הערכת נאותות הלימות ההון (ICAAP).

   קו ההגנה השני כולל פונקציות נוספות, כגון: היועצת המשפטית הראשית של הבנק האחראית על ניהול הסיכונים המשפטיים והחשבונאית הראשית אשר באחריותה הדיווח הכספי וה-SOX.
3. קו הגנה שלישי – הביקורת הפנימית כפופה ישירות לדירקטוריון. באחריות הביקורת הפנימית ביצוע ביקורת בלתי תלויה ואובייקטיבית תוך אתגור של הבקרות, התהליכים והמערכות הממוכנות בתאגיד הבנקאי. הביקורת מתבצעת לרוב בדיעבד, על קו ההגנה הראשון והשני תוך וידוא יישום הוראות חוק והנחיות של ההנהלה והדירקטוריון.

דירקטוריון הבנק אחראי, בין השאר, על התוויית אסטרטגית הסיכון הכוללת לרבות תיאבון הסיכון, פיקוח על מסגרת ניהול הסיכונים בקבוצה, אישור המבנה הארגוני, אישור מדיניות ניהול סיכונים עבור כל אחד מהסיכונים המהותיים, פיקוח ואתגור של רמות הסיכון אליהם נחשפים הקבוצה והבנק תוך וידוא הלימה לתיאבון הסיכון וציות להוראות חוק ורגולציה.

מנהל הסיכונים הראשי, אשר הינו חבר הנהלת הבנק וראש החטיבה לניהול סיכונים, אחראי להובלת ניהול הסיכונים העיקריים בקבוצה ובבנק.

בכפוף למנהל הסיכונים הראשי מכהנים ראשי מערכים וראשי אגפים לניהול הסיכונים השונים, שניהולם כקו שני הינו באחריות החטיבה לניהול סיכונים, ובהם סיכוני אשראי, סיכוני שוק, סיכוני ציות, סיכונים תפעוליים וסיכוני מודלים.

הבנק פועל ליישום מסגרת ניהול סיכונים קבוצתית, הכוללת עקרונות בתחום הממשל התאגידי ובקרה, ככל שאינם סותרים את הוראות החוק והרגולציה המקומית. בחברות הבנות העיקריות בארץ ובשלוחה בבריטניה מונה מנהל סיכונים ראשי אשר כפוף ניהולית למנכ"ל חברת הבת ובכפיפות מקצועית עקיפה (Dotted Line) למנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה.

שינויים בסביבת הסיכון והשפעתם על הקבוצה

פעילות הבנק מושפעת, בין היתר, מהתפתחויות מאקרו כלכליות והסביבה העסקית. הפעילות הכלכלית ברמה הגלובלית ממשיכה להתרחב, אך בקצב נמוך ביחס לשנים קודמות, בעיקר עקב ההשפעה המצטברת של האינפלציה הגבוהה מהיעד ברוב מדינות העולם וכתוצאה מהעלייה בסביבת הריבית. האינפלציה מצויה במגמת התמתנות ברורה, אך עדיין לא קרובה להתכנסות של ממש לסביבה של יציבות מחירים ברוב המדינות, ובמקביל, נתוני הצמיחה והתעסוקה ברוב המדינות המפותחות מצביעים על האטה מסוימת. על רקע זה, חלק מן הבנקים המרכזיים במדינות השונות החלו כבר להפחית את שיעורי הריבית, לרבות ארה"ב, גוש האירו ואנגליה. במקביל, שוקי המניות במהלך שנת 2024 התאפיינו בעליות שערים. הסיכונים העיקריים לפעילות הכלכלית הגלובלית, הם, בין היתר, החרפה והתרחבות של אירועים גיאופוליטיים משמעותיים, סיכונים פוליטיים שמלבים אי שקט חברתי ואירועי מזג אוויר קיצוניים שמעוררים את האינפלציה העולמית מחדש ומשבשים פעילות כלכלית.

פרופיל הסיכון של לאומי נבחן רבעונית במסגרת דוח החשיפות המדווח לדירקטוריון. בחינת פרופיל הסיכון מתבצעת, בין השאר, באמצעות מתודולוגיה לסיווג רמת החומרה של החשיפות לסיכונים השונים. המתודולוגיה מבוססת על כימות השפעת התממשות תרחישים שונים על הון הקבוצה, קרי על יציבותה, וכוללת גם "הערכות מומחה" מקרב הגורמים הרלוונטיים בבנק.

שינויים בחומרת גורמי הסיכון ראו טבלת חומרת גורמי סיכון.

תהליך הערכת נאותות הלימות ההון (ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process)

תהליך הערכת נאותות הלימות ההון (ICAAP) משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, הן במצב עסקים רגיל והן תחת תרחיש קיצון, על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן. במסגרת התהליך נבחנו תיאבון הסיכון וסיבולת הסיכון ונערך תהליך מקיף של מיפוי והערכת הסיכונים אליהם הקבוצה חשופה.

מביצוע התהליך עולה כי לבנק יש הון ונזילות הולמים להתמודדות עם כלל הסיכונים שזוהו, הן במצב עסקים רגיל והן בהתממשות תרחישי קיצון חמורים.

תוצרי התהליך מרוכזים במסמך ה-ICAAP שמוגש לפיקוח על הבנקים מדי שנה.

למידע נוסף, ראו פרק מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024.

תיאבון הסיכון של הקבוצה

תיאבון הסיכון של הקבוצה מתווה את גבולות הגזרה לפעילות העסקית, הן בשגרה והן תחת תרחיש קיצון. תיאבון הסיכון מותאם לאסטרטגיה של לאומי ולגבולות המיקוד העסקי שבהם בחר להתמקד בפועל ובראיה צופה פני עתיד. תיאבון הסיכון מתייחס לאופן ההתנהלות של לאומי בזיהוי, מדידה, בקרה, ניהול והפחתה של הסיכונים, כאשר להתנהלות זו השפעה ישירה על פרופיל הסיכון השיורי של הקבוצה. מגבלות תיאבון הסיכון נבחנות מידי שנה במסגרות היעודיות השונות ומאושרות בראייה כוללת על ידי הדירקטוריון במסגרת תהליך ה-ICAAP.

מסמך תיאבון הסיכון מהווה נקודת ייחוס למסמכי המדיניות הספציפיים לכל סוג סיכון אשר בהם מפורטות מגבלות סיכון נוספות והנחיות לניהול הסיכון.

הצהרת תיאבון הסיכון של הקבוצה דנה בהיקף וסוגי הסיכון המצרפי שהבנק מעוניין לשאת על מנת להשיג את היעדים העסקיים שלו. נקבעו מדדים בתחומים שונים, הן כמותיים והן איכותיים, המבוססים על הנחות צופות פני עתיד ואשר מבטאים את הצהרות תיאבון הסיכון המצרפי של הקבוצה.

שימוש במבחני קיצון במסגרת ניהול הסיכונים

ביצוע מבחן קיצון אחיד הינו סטנדרט בין-לאומי מקובל ונדרש בהתאם להמלצות ועדת באזל, ותורם להבנת מוקדי הסיכון להם חשופה המערכת הבנקאית ובנק בודד. תהליך זה מחזק את השקיפות במערכת הבנקאית, מאפשר לבחון את עמידותם של התאגידים הבנקאיים במצב של התפתחות תנאי שוק שליליים ולהשוות ביניהם. התהליך תומך בשיפור המתודולוגיות והבנת גורמי הסיכון בתאגידים הבנקאיים ובפיקוח על הבנקים.

החל משנת 2012 הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל עורך מבחן קיצון מאקרו כלכלי למערכת הבנקאית המבוסס על תרחיש אחיד. במסגרת זו אומד הבנק את תוצאות המבחן באמצעות מגוון של מודלים ומתודולוגיות המתבססות גם על "הערכות מומחה" סובייקטיביות.

במהלך הרבעון השני של שנת 2024 הוערכו בבנק השפעות התרחיש האחיד לשנת 2023, כפי שהוגדר על ידי בנק ישראל, שהינו תרחיש מלחמה אזורי.

הפיקוח על הבנקים משלב את תוצאות מבחן הקיצון האחיד כרכיב משלים בתהליכי ההערכה הפיקוחיים (SREP), לרבות התייחסות כמותית ואיכותית. במקביל נדרשים התאגידים הבנקאיים לשלב את מבחן הקיצון האחיד בתהליך פנימי להערכת נאותות הלימות ההון בבנקים (ICAAP).

בנוסף, בקבוצת לאומי קיים סט של מבחני קיצון פנימיים המתעדכן באופן שוטף, במטרה לבחון מוקדי סיכון עיקריים לאור ההתפתחויות השונות בסביבה בה פועל הבנק.

השפעת מבחני הקיצון החמורים ביותר נבחנת גם לגבי תכנון ההון של הקבוצה במטרה לבדוק שהקבוצה עומדת בכל המגבלות הרגולטוריות והפנימיות שנקבעו בקשר להתממשות התרחישים.

למידע נוסף, ראו פרק מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראו פרק מידע צופה פני עתיד.

סיכוני אשראי

אשראי הינו פעילות ליבה של הבנק והקבוצה, המתקיימת באופן מבוזר במספר קווי עסקים.

סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי כפי שסוכמו.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות: אשראי לציבור, אשראי לבנקים, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים, השקעות באגרות חוב וחשיפות בגין פעילות בנגזרים.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא ניהול סיכון אשראי, ניהול בנקאי תקין מספר 311A בנושא ניהול אשראי צרכני ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון. כמו כן, הבנק מקפיד על ניהול הסיכון בהתאם להנחיות ודרישות נוספות שנכללות בהוראות הפיקוח על הבנקים תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

במסגרת ניהול סיכוני אשראי הבנק מנטר את איכות תיק האשראי, לרבות נאותות כוללת של ההפרשה להפסדי אשראי לכיסוי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, ריכוזיות תיק האשראי ופעילות לפי מוצרים עיקריים, כגון: אשראי לענף בינוי ונדל"ן, הלוואות לדיור, אשראי לאנשים פרטיים ואשראי ממונף. כמו כן, כחלק מתפיסה ארגונית לניהול מקיף של סיכון אשראי, נדרש להביא בחשבון סיכוני אקלים וסביבה ומידת השפעתם על פרופיל הסיכון. הבנק גיבש תכנית רב שנתית לבנייה והטמעה של תהליכים שיאפשרו זיהוי, מדידה, הערכה, ניטור, דיווח ובקרה של סיכונים אלה, לרבות דרכי ניהולם והפחתת השפעתם על חשיפות האשראי. לפירוט נוסף ראו פרק סביבה בדוח סביבה, חברה וממשל תאגידי (ESG) של הבנק לשנת 2024.

במסגרת ניהול סיכון האשראי מבוצעות באופן שוטף התאמות בניהול סיכון האשראי ובתיאבון הסיכון, ככל שנדרש.

במהלך שנת 2024, לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי הקשור לסיכון אשראי.

להרחבה בנושא עדכוני רגולציה ראו פרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי.

השפעות מאקרו כלכליות ומלחמת "חרבות ברזל"

פעילות הבנק מושפעת, בין היתר, מהתפתחויות מאקרו כלכליות, בסביבה העסקית המקומית ומההאטה בפעילות הכלכלית העולמית.

שנת 2024 הסתכמה בצמיחה כלכלית נמוכה משמעותית מזו שהוערכה ערב המלחמה. בין תחומי הפעילות העיקריים שנפגעו באופן משמעותי מהמלחמה שפעילותם טרם חזרה לרמתה טרום המלחמה ניתן לציין את הענפים: בנייה, תיירות חוץ וחקלאות. התחזית הכלכלית לשנת 2025 והלאה תלויה, במגוון של גורמים ובהם: התפתחויות כלכליות עולמיות, המדיניות הכלכלית בישראל, המצב הביטחוני בישראל ועוד.

למידע נוסף ראו פרק התפתחויות עיקריות במשק בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

נוכח העלייה ברמת הסיכון מתחילת המלחמה, חודדו דגשים בתחום האשראי בקווי העסקים השונים, כאשר לאורך שנת 2024 בוצעו התאמות בהתאם לקצב התאוששות המשק.

עדיין קיימת מידה רבה של חוסר וודאות, אם כי בעוצמה נמוכה יותר מאשר בשיא הלחימה ולכן לא ניתן לאמוד במדויק את עוצמת הפגיעה הפוטנציאלית בתיק האשראי של הבנק אשר תלויה, בין היתר, בהתפתחויות כאמור לעיל.

הוצאות להפסדי אשראי

ההפרשה להפסדי אשראי של הבנק מייצגת את אומדני הבנק. הפרשה זו מהווה אומדן המבוסס על שיקול דעת שהופעל ברבעון הרביעי בסביבה משתנה המאופיינת בחוסר וודאות. לצורך גיבוש אומדן הפסדי האשראי הצפויים, הבנק מתחשב באופן עקבי בהנחיות הפיקוח על הבנקים, בתחזיות, בתרחישים, בהנחות ובהערכות, שמתייחסים להשלכות האפשריות של המלחמה.

תהליך גיבוש האומדן הותאם לתחזיות רלוונטיות לתנאי המלחמה והתפתחותה וכולל את ההפסד הצפוי לבנק ברמה הקבוצתית. במסגרת זו מתבסס הבנק על בחינת פרופיל הסיכון של ענפי המשק השונים, בדגש על ענפי משק שלהערכת הבנק חשופים יותר לנזקי המלחמה, כלי המדידה הקיימים ברשותו, כגון: היקף המחיקות, פרופיל הסיכון של ענף המשק, תקופת החוב, סיווג החוב, תיאבון הסיכון, מודלים מאקרו כלכליים להערכת הפסדי אשראי לשיקוף השפעות שינויים בתחזיות לפרמטרים כלכליים מרכזיים בשנה הקרובה (כגון: תחזיות צמיחה, צריכה פרטית, שערי חליפין, שיעור אבטלה במשק ושיעור הריבית). גיבוש האומדן מבוסס על תרחישים ברמות חומרה שונות, לאור התארכות המלחמה ואי הוודאות החמיר הבנק במהלך שנת 2024 את ההסתברות להתממשות תרחישים פסימיים יותר ביחס לתרחיש הבסיס. המשך החמרה בכל אחד מהפרמטרים, ו/או החמרת משקל התרחישים הפסימיים, עלול להביא להגדלת ההפרשה להפסדי אשראי.

נוכח ההשתנות התכופה בתנאים הכלכליים והמשקיים, הבנק בחן במהלך הרבעון הרביעי של 2024 ועד לסמוך לתאריך פרסום הדוח את הפרמטרים המרכזיים בתהליך ההפרשה וביצע את העדכונים שנמצאו מתאימים.

על רקע ההתפתחויות הביטחוניות האחרונות, ובצל הפסקות האש בגבול הצפון ובגבול עזה בחודשים האחרונים חלה ירידה בסיכוני המאקרו, סיכוני האשראי וסיכונים הקשורים בסנטימנט של השווקים כלפי ישראל. בהקשר זה, נציין כי ביום 21 בינואר 2025 פרסמו סוכנויות הדירוג Fitch ו-Moody's דוחות בעלי מסר חיובי, לפיו הסיכון מפני הרעה נוספת בדירוג האשראי של ישראל נבלם, ועתה, כתלות בהמשך היציבות, הכיוון עשוי להיות חיובי.

על אף הירידה בסיכונים כמתואר לעיל, ועל אף כי נכון למועד פרסום דוח זה, השלכות המלחמה בפועל מתונות בהרבה מההנחות הכלולות במסגרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי, אומדן ההפרשה להפסדי אשראי, משקף את המשך חוסר הוודאות הביטחונית והכלכלית בעקבות אי הוודאות בהמשך הפסקת האש בגבול עזה לצד האתגרים הביטחוניים והפוליטיים, וכן שמרנות באינדיקטורים המאקרו כלכליים והפרמטרים המשמשים להנחות במודל ניבוי שיעורי כשל עתידיים של לקוחות.

ההוצאות להפסדי אשראי הסתכמו ברבעון הרביעי של 2024 בסך של 197 מיליון ש"ח, מתוכן נרשמה הוצאה בסך של 220 מיליון ש"ח בגין הפרשה קבוצתית.

על מנת לבחון את רגישות ההפרשה הקבוצתית לשינויים היפותטיים ברמת הסיכון של ענפי המשק ובפרמטרים המאקרו כלכליים שבבסיס האומדן, ביצע הבנק הערכה להשפעת שינוי אחיד בפרמטרים המאקרו כלכליים (החמרה והטבה בשיעור אחיד של 1%), ולהסתברות להתממשות התרחישים השונים (תרחיש מרכזי, פסימי, אופטימי וקיצון) בכל אחד ממבחני הרגישות.

הפרמטרים המאקרו כלכליים המרכזים בהם בוצע שינוי בתרחישי הייחוס הינם, בין היתר, התוצר, צריכה פרטית, אינפלציה, ריבית בנק ישראל ושער חליפין.

השפעת ההחמרה בפרמטרים תשקף תוספת להפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ברבעון הרביעי של 2024 בסך של כ-668 מיליון ש"ח. הטבה בפרמטרים תביא להקטנת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי ברבעון הרביעי של 2024 ביחס לתרחיש הייחוס בסך של כ-663 מיליון ש"ח.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראו פרק מידע צופה פני עתיד.

הקלות ושינויים בתנאי אשראי במסגרת ההתמודדות עם השלכות המלחמה

הבנק אימץ את מתווי הסיוע של בנק ישראל ומיישם את ההנחיות שקבעו הפיקוח על הבנקים ורגולטורים נוספים.

למידע מפורט והרחבה של כלל הפרסומים הרלוונטיים של בנק ישראל ראו פרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית, צעדים רגולטוריים עקב מלחמת "חרבות ברזל" בדוח ממשל תאגידי.

כמו כן, הבנק ממשיך ליישם הקלות נוספות ללקוחותיו, במטרה להקל עליהם את ההתמודדות עם השלכות המלחמה.

הערכת סיכון וסיווג חובות שעברו שינויים בתנאים על רקע מלחמת "חרבות ברזל"

בהתאם להנחיות הפיקוח, הבנק מאפשר ללווים אשר הושפעו מהמלחמה, גמישות נוספת בפירעון הלוואות. במסגרת זו בוצעו הסדרי פירעון הכוללים שינויים בתנאי ההלוואות, לרבות דחיית ופריסת תשלומי הלוואות.

ללקוחות העונים לקריטריונים של מתווה בנק ישראל נקבעו הסדרי פירעון גורפים וליתר הלקוחות בוצעו שינויים, תוך הערכת סיכון החוב והלווה, לצורך זיהוי חובות בעייתיים או חובות בקשיים שתנאיהם שונו. זאת בשים לב, כי ככלל ועל פי הנחיית בנק ישראל, הסדרי פירעון כאמור, כשלעצמם, אינם בהכרח מעידים על כך שהלקוח נמצא בקשים פיננסיים לעניין סימון החובות כחובות ללווים בקשיים פיננסיים שעברו שינויים בתנאים.

במסגרת הערכת הסיכון של החובות בהם בוצעו הסדרי פירעון, נבחן מצב הלווה או החוב במועד השינוי, בין היתר בהתייחס לנושאים הבאים:

- הרקע לשינוי התנאים, קרי האם השינוי המבוקש נובע מקשיים פיננסיים או תפעוליים כתוצאה מהשלכות המלחמה
- היסטורית פירעון תשלומי החובות של הלווה בדגש על תשלום ההלוואות כסדרן וללא חריגות לפני המלחמה
- יכולת שירות החוב בהתחשב בכלל תזרימי הלקוח לרבות אלו הנובעים מתמיכה ממשלתית
- תקופת הדחיה/פריסה המבוקשת בהתחשב בצפי למשך ההשפעה של השלכות המלחמה

ככל שעל פי הערכת הסיכון לעיל, מזוהה כי מדובר בפגיעה זמנית ביכולת שירות החוב של הלקוח (קרי מדובר בלקוח שלא היה בקשיים לפני המלחמה, השינוי בתנאי החוב הנו על רקע השלכות המלחמה וקיים צפי לפירעון החוב בתנאים החדשים), החוב לא מסווג כחוב בעייתי או כחוב בקשיים שתנאיו שונו. לעומת זאת, ככל שהערכת הסיכון מצביעה על כך שהקשיים הפיננסיים של הלווה החלו טרום המלחמה וקיים צפי לפגיעה ביכולת שירות החוב במלואו, נבחן הצורך בסיווג החוב כחוב בעייתי או כחוב בקשיים שתנאיו שונו, בהתאם לתבחינים, קריטריונים ותחשיבים כמותיים הנהוגים בבנק.

יודגש כי חובות בהם בוצעו הסדרי חוב ולא סווגו, מנוטרים במסגרת הניהול השוטף של חובות בהם חלה הרעה בסיכון, בהתאם לתבחינים וקריטריונים הנהוגים בבנק.

חוב כאמור שלא היו בגינו תשלומים בפיגור במועד תחילת המלחמה, לא מדווח כחוב בפיגור אם לא קיים פיגור בתשלומים בהתאם לתנאים המעודכנים של החוב. בנוסף, חובות שהיו בגינם תשלומים בפיגור במועד תחילת המלחמה, הותאם בגינם מצב הפיגור חזרה למצב כפי שהיה במועד תחילת המלחמה ולמעשה הוקפאה ספירת הפיגור במשך תקופת דחיית התשלום.

למידע אודות ההקלות הניתנות על ידי הבנק ופירוט ההשפעה הכמותית הצפויה בגין הקלות אלו עד סמוך למועד פרסום הדוחות ראו פרק שינויים עיקריים בשנה החולפת – מלחמת "חרבות ברזל" בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים

	31 בדצמבר 2024			
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל
	במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי[א]:				
סיכון אשראי מאזני	300,149	141,410	28,041	469,600
סיכון אשראי חוץ מאזני[ג]	166,945	5,745	17,209	189,899
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי	467,094	147,155	45,250	659,499
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי				
א. לא בעייתי	959	2,523	1,612	5,094
ב. סך הכל בעייתי	5,096	700	899	6,695
בעייתי צובר	3,683	23	694	4,400
בעייתי לא צובר	1,413	677	205	2,295
סך הכל סיכון אשראי מאזני	6,055	3,223	2,511	11,789
סיכון אשראי חוץ מאזני[ג]	793	63	195	1,051
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	6,848	3,286	2,706	12,840
מזה: חובות צוברים הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר	91	–	87	178
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור[ב]	473,942	150,441	47,956	672,339
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים				
א. חובות לא צוברים	1,413	677	205	2,295
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו	26	–	–	26
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור	1,439	677	205	2,321
שיעור אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור				0.50%

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
(ב) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר.
(ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

למידע נוסף לגבי חובות בדחיית תשלומים של 180 ימים או יותר, אשר אינם מסווגים כבעייתיים, ראו ביאור 29.ב.1.

סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים (המשך)

	31 בדצמבר 2023			
	מסחרי	לדיור	פרטי אחר	סך הכל
	במיליוני ש"ח			
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי[א]:				
סיכון אשראי מאזני	276,981	125,825	27,195	430,001
סיכון אשראי חוץ מאזני[ג]	143,904	4,993	17,326	166,223
סך סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי	420,885	130,818	44,521	596,224
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי				
א. לא בעייתי	570	4,087	1,579	6,236
ב. סך הכל בעייתי	5,809	712	1,053	7,574
בעייתי צובר	3,230	24	710	3,964
בעייתי לא צובר	2,579	688	343	3,610
סך הכל סיכון אשראי מאזני	6,379	4,799	2,632	13,810
סיכון אשראי חוץ מאזני[ג]	956	1	170	1,127
סך סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	7,335	4,800	2,802	14,937
מזה: חובות צוברים הכנסות ריבית, בפיגור של 90 ימים או יותר	69	–	80	149
סך הכל סיכון אשראי כולל של הציבור[ב]	428,220	135,618	47,323	611,161
מידע נוסף על סך נכסים שאינם מבצעים				
א. חובות לא צוברים	2,579	688	343	3,610
ב. נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו	10	–	–	10
סך הכל נכסים שאינם מבצעים של הציבור	2,589	688	343	3,620
שיעור אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור				0.85%

(א) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
(ב) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר.
(ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.

תנועה באשראי לציבור לא צובר

תנועה באשראי לציבור לא צובר

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2024			2023		
	מסחרי	פרטי[א]	סך הכל	מסחרי	פרטי[א]	סך הכל
	במיליוני ש"ח					
יתרת חובות לא צוברים לתחילת השנה	**2,579**	**1,031**	**3,610**	1,127	781	1,908
חובות שסווגו כחובות לא צוברים במהלך התקופה	**752**	**833**	**1,585**	2,249	1,125	3,374
חובות שחזרו לסיווג צובר	**(648)**	**(501)**	**(1,149)**	(177)	(554)	(731)
חובות לא צוברים שנמחקו	**(441)**	**(155)**	**(596)**	(267)	(174)	(441)
חובות לא צוברים שנפרעו	**(827)**	**(326)**	**(1,153)**	(347)	(147)	(494)
אחר	**(2)**	**–**	**(2)**	(6)	–	(6)
יתרת חובות לא צוברים לסוף השנה	**1,413**	**882**	**2,295**	2,579	1,031	3,610

(א) כולל יתרת חובות של פרטי אחר והלוואות לדיור.

גילוי, הערכה, סיווג וכללי הפרשה להפסדי אשראי

בנושא הוצאות בגין הפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים הבנק מיישם את הוראות הפיקוח על הבנקים שנכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2022 המאמצות את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי (CECL) והוראות ספציפיות נוספות בנושא הלוואות לדיור ועדכונים של הוראות נוספות ממועד זה בנושא סיווג חובות. בהתאם למתודולוגיה המעודכנת, ההפרשה להפסדי אשראי מורכבת הן מנדבך כמותי והן מנדבך איכותי. ככלל, אומדני הבנק מבוססים על הפסדי עבר לאחר התאמתם בגין השתנות מאפייני האשראי, התאמה בגין התנאים הכלכליים הנוכחיים ותחזיות סבירות לעתיד. כתלות בתיק האשראי, הרכיבים הכמותיים מבוססים בין היתר, על מחיקות חשבונאיות נטו (net charge-offs), הסתברויות לכשל (Probability of Default) והפסד בהינתן כשל (Loss Given Default). אומדנים אלה מתחשבים בשורה של מאפייני סיכון ומאפיינים כלכליים כגון היקף הפסדי העבר, פרופיל הסיכון של קבוצות הסיכון, סיווג החוב, הרכב תיק האשראי, מצב הביטחונות, תיאבון הסיכון, תנאי הכלכלה הקיימים והחזויים וכיוצא באלה. אומדני הבנק כוללים הערכות המשקפות, בין היתר, תנאי אי וודאות ומטבעם יכולים להשתנות מעת לעת. למידע נוסף בנושא יישום כללי החשבונאות החדשים ראו ביאור 1.כד.1.

להלן פירוט מדדי ניתוח איכות האשראי לציבור, ההוצאות וההפרשה להפסדי אשראי

	31 בדצמבר							
	2024				2023			
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל
	באחוזים							
ניתוח איכות האשראי לציבור								
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מיתרת האשראי לציבור	**0.49**	**0.47**	**0.67**	**0.50**	0.97	0.53	1.15	0.85
שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית או שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור	**0.52**	**0.47**	**0.96**	**0.53**	1.00	0.53	1.42	0.88
שיעור אשראי בעייתי מיתרת האשראי לציבור	**1.77**	**0.48**	**2.94**	**1.45**	2.19	0.55	3.53	1.78
שיעור אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי מיתרת האשראי לציבור	**2.11**	**2.23**	**8.22**	**2.55**	2.40	3.67	8.83	3.24
ניתוח ההוצאות בגין הפסדי האשראי לתקופת הדיווח								
שיעור ההוצאות להפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	**0.09**	**0.03**	**1.35**	**0.16**[א]	0.60	0.18	2.14	0.58[א]
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת	**0.03**	–[ג]	**1.25**	**0.10**	0.04	–[ג]	1.40	0.13
ניתוח ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור								
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור	**1.84**	**0.44**	**3.12**	**1.49**	1.95	0.48	3.08	1.58
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית	**374.66**	**94.53**	**464.88**	**300.09**	200.70	90.41	267.93	186.07
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית או נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר	**351.99**	**94.53**	**326.37**	**278.49**	195.47	90.41	217.26	178.69
יחס יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מהמחיקות החשבונאיות נטו בגין אשראי לציבור[ב]	**70.59**	**640.00**	**2.60**	**15.58**	53.36	103.67	2.17	12.75

(א) כולל הוצאות להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, בנקים, ממשלות ואג"ח.
(ב) אינו מוצג באחוזים.
(ג) שיעור נמוך מ-0.01 אחוז.

בשנת 2024 חל שיפור במרבית מדדי איכות האשראי בתיק המסחרי, בתיק לדיור ובתיק הפרטי בהשוואה לשנת 2023. השיפור במדדי האשראי בא לידי ביטוי בקיטון בשיעור האשראי שאינו צובר, קיטון בשיעור האשראי הבעייתי ובקיטון בשיעור האשראי שאינו בדירוג ביצוע. בנוסף חל קיטון בשיעור המחיקות נטו בהשוואה לשנת 2023.

ריכוזיות האשראי

סיכון הריכוזיות מוגדר כחשיפה בודדת או קבוצה של חשיפות בעלות מכנה משותף שיוצרת פוטנציאל לגרימת הפסדים משמעותיים. ניהול סיכוני הריכוזיות מתבצע בעיקר על ידי קביעת מגבלות מעקב ובקרה אחרי עמידה בהן.

מקורות הריכוזיות הרלוונטיים לתיק האשראי של הבנק הינם: ענפי משק, לווה בודד וקבוצות לווים.

סיכון הריכוזיות מנוהל באמצעות הקפדה על עמידה בכל המגבלות הרגולטוריות, וכן באמצעות הגדרה וניטור שוטף לגבי העמידה במכלול של מגבלות פנימיות (שהינן בעיקרן מחמירות בהשוואה למגבלות הרגולטוריות).

פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים

תיק האשראי של הבנק מפוצל בין ענפי המשק השונים במטרה לפזר את הסיכון הגלום במצב של ריכוז גבוה בענף אחד. בענפי משק המאופיינים ברמת סיכון נמוכה יחסית, אנו שואפים להגיע לשיעור מימון גבוה מחלקנו במערכת.

מדיניות האשראי של הבנק לגבי מגזרי פעילות שונים ולגבי ענפי משק שונים משתנה מעת לעת בהתאם לסביבה העסקית, למיקוד העסקי של הבנק, לתיאבון הסיכון של הבנק ולהנחיות כלליות וספציפיות של בנק ישראל.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק

	31 בדצמבר 2024						
					הפסדי אשראי[ג]		
	סיכון אשראי כולל[א]	מזה: דירוג ביצוע אשראי[ה]	מזה: סיכון אשראי בעייתי[ד]	מזה: סיכון אשראי לא צובר	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
	במיליוני ש"ח						
בגין פעילות לווים בישראל							
ציבור-מסחרי							
תעשיה	35,312	34,495	791	188	(17)	(71)	(569)
בינוי ונדל"ן - בינוי[ו]	132,957	131,625	1,023	407	100	118	(1,638)
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	55,413	54,774	380	117	42	(68)	(1,186)
מסחר[ז]	42,736	41,879	813	332	42	50	(744)
שירותים פיננסיים	66,665	66,633	30	20	(27)	8	(216)
חקלאות[ז]	2,443	2,342	63	12	(24)	5	(125)
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל[ז]	4,997	4,632	86	22	(13)	(5)	(49)
ענפים אחרים	55,627	54,006	1,525	212	150	(31)	(1,242)
סך הכל מסחרי	396,150	390,386	4,711	1,310	253	6	(5,769)
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	150,383	147,097	700	677	36	1	(669)
אנשים פרטיים - אחר	47,933	45,228	930	204	397	366	(988)
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	594,466	582,711	6,341	2,191	686	373	(7,426)
בנקים וממשלות בישראל	71,182	71,182	-	-	17	-	(19)
סך הכל פעילות בישראל	665,648	653,893	6,341	2,191	703	373	(7,445)
בגין פעילות לווים בחו"ל							
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	77,873[ח]	76,788	1,001	267	(3)	69	(281)
בנקים וממשלות בחו"ל	60,673	60,673	-	-	13	-	(26)
סך הכל פעילות בחו"ל	138,546	137,461	1,001	267	10	69	(307)
סך הכל פעילות בישראל ובחו"ל	804,194	791,354	7,342	2,458	713	442	(7,752)

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות[ב], אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 468,801, 116,912, 4,684, 57,625, 156,172 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(ז) להערכת הבנק, פעילות ענפים אלו חשופה במיוחד לנזקי המלחמה.

(ח) כולל סיכון אשראי שנובע מהשקעות באגרות חוב המגובות בנכסים. למידע נוסף ראו ביאור 12.

סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק (המשך)

	31 בדצמבר 2023						
					הפסדי אשראי[ג]		
	סיכון אשראי כולל[א]	מזה: דירוג ביצוע אשראי[ה]	מזה: סיכון אשראי בעייתי[ד]	מזה: סיכון אשראי לא צובר	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי
	במיליוני ש"ח						
בגין פעילות לווים בישראל							
ציבור-מסחרי							
תעשיה	35,530	34,515	912	174	48	(41)	(514)
בינוי ונדל"ן - בינוי[ו]	120,160	118,420	1,479	1,113	708	62	(1,697)
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	51,813	51,213	412	149	152	(13)	(1,039)
מסחר[ז]	40,570	39,763	775	282	303	54	(749)
שירותים פיננסיים	54,350	54,276	73	40	29	(1)	(250)
חקלאות[ז]	2,555	2,372	159	25	17	-	(158)
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל[ז]	4,496	4,338	97	19	11	(2)	(56)
ענפים אחרים	52,381	51,164	1,161	222	230	49	(1,053)
סך הכל מסחרי	361,855	356,061	5,068	2,024	1,498	108	(5,516)
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	135,561	130,761	713	688	221	6	(634)
אנשים פרטיים - אחר	47,308	44,507	1,094	343	649	424	(957)
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	544,724	531,329	6,875	3,055	2,368	538	(7,107)
בנקים וממשלות בישראל	100,194	100,194	-	-	(1)	-	(2)
סך הכל פעילות בישראל	644,918	631,523	6,875	3,055	2,367	538	(7,109)
בגין פעילות לווים בחו"ל							
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	66,437[ח]	64,895	1,537	728	42	(11)	(358)
בנקים וממשלות בחו"ל	68,887	68,887	-	-	(26)	-	(14)
סך הכל פעילות בחו"ל	135,324	133,782	1,537	728	16	(11)	(372)
סך הכל פעילות בישראל ובחו"ל	780,242	765,305	8,412	3,783	2,383	527	(7,481)

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות[ב], אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 435,814, 155,133, 3,053, 41,957, 144,285 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ד) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.

(ה) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ו) כולל הלוואות לדיור, שהועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

(ז) להערכת הבנק, פעילות ענפים אלו חשופה במיוחד לנזקי המלחמה.

(ח) כולל סיכון אשראי שנובע מהשקעות באגרות חוב המגובות בנכסים. למידע נוסף ראו ביאור 12.

סיכונים בענפי הבינוי והנדל"ן

הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן

ענף הבינוי והנדל"ן הינו תחום פעילות שבו לבנק חשיפת אשראי משמעותית, בין היתר לאור צרכי הדיור הנובעים מהביקוש הטבעי למגורים בישראל, אשר עולים לאורך זמן, והעובדה שמדובר באשראי המגובה בביטחונות ממשיים. בדומה לענפי המשק האחרים, מוגדרים במדיניות האשראי של הבנק מתודולוגיות ופרמטרים פנימיים למימון עסקאות בכל אחד מענפי המשנה של תחום הנדל"ן.

האשראי לענף הנדל"ן תואם את תיאבון הסיכון של הבנק, לאור חיתום קפדני, שיטת מימון ופיקוח הדוקה, גיבוי בביטחונות נדל"ן ותמחור הולם.

המעקב אחר תיק האשראי בתחום הנדל"ן מבוצע באופן הדוק תוך ניטור המגמות בנתונים המאקרו כלכליים במשק וניטור התפתחות מאפייני הסיכון של סגמנט זה בבנק, לרבות השלכות המלחמה, עליית הריבית והביקושים לדיור על חברות הנדל"ן.

לאומי פועל באופן אקטיבי להרחבת הייזום בתיק הנדל"ן, תוך מיקוד בסגמנט המגורים ובלקוחות נבחרים בעלי חוסן פיננסי גבוה. הבנק מקפיד על פיזור בין אזורים גיאוגרפיים שבהם מוקמים הפרויקטים בהתאם לביקושים ובהתאם לתחזיות מאקרו כלכליות.

אתגרי התקופה בגין המלחמה, ובכלל זה, המחסור בעובדים, עליית מחירי התשומות ועלייה בהוצאות המימון הביאו להתארכות משך הבנייה בחלק מהאתרים ולעלייה בתקציבי הפרויקטים.

בשנה החולפת עלה היקפן של שיטות תשלום לא לינאריות (20/80) ו/או הלוואות מסובסדות על ידי היזמים. מדובר במהלך שיווקי וותיק, שנפוץ בין יזמי הנדל"ן מזה שנים והיקפו משתנה בהתאם לתנודות השוק ונתונים מאקרו כלכליים אחרים.

יודגש כי בגין כל פרויקט, לרבות בפרויקטים בהם קיימות שיטות תשלום לא לינאריות, מתקיים תהליך חיתום מוקפד. במסגרת חיתום הפרויקטים אנו מביאים בחשבון את ההשפעות הנ"ל, ובכלל זה את הוצאות המימון העדכניות, וכן מוודאים שגם המפקחים נותנים לכך ביטוי בדוחות האפס ובדוחות המעקב ומתייחסים לעלויות המעודכנות. כמו כן, במסגרת תהליך החיתום ולאורך ניהול הפרויקט נבחנים הצרכים התזרימיים של הפרויקט בהתאם להשפעות השונות, לרבות שיטות התשלום השונות עבור המכירות בפרויקט.

עוד יצוין, כי כל התקציבים כוללים סעיף "בלתי צפוי מראש" משמעותי הנגזר מהעלות הכוללת, אשר נותן כרית נוספת להתמודדות עם החשיפה הנגרמת מאחת או יותר מהסיבות לעיל.

הבנק מבטח את תיק הערבויות חוק מכר (דירות), חלק מתיק האשראי הכספי למימון קרקעות, וכן חלק מתיק ערבויות הביצוע והפורמאליות המשויך לענפי משק בינוי ונדל"ן.

נכון ליום 31 לדצמבר 2024 הבנק עומד במגבלה הרגולטורית בקשר עם יחס הריכוזיות. בנוסף, הבנק קבע מגבלות פנימיות שהינן בהלימה להערכת הבנק את הסיכון בענפי המשנה השונים. יחד עם זאת, בשים לב לצרכי האשראי המשמעותיים בענף מחד, ולמגבלה הרגולטורית מאידך, הבנק מנהל באופן עקבי ושיטתי את יחס הריכוזיות באמצעות מכשירים שונים.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל ליום 31 בדצמבר 2024 הינה בסך של 2,824 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 2,736 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023. שיעור יתרת ההפרשה בגין סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן מתוך סיכון האשראי הכולל של התיק ליום 31 בדצמבר 2024 הינו 1.50%.

יתרת סיכון האשראי הבעייתי בענפי הבינוי והנדל"ן בישראל ליום 31 בדצמבר 2024 הינה בסך של 1,403 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של 1,891 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2023. שיעור סיכון האשראי הבעייתי בענפי הבינוי והנדל"ן מתוך סיכון האשראי הכולל בתיק ליום 31 בדצמבר 2024 הינו 0.74% בהשוואה לשיעור של 1.10% ליום 31 בדצמבר 2023.

על אף השיפור במדדי איכות האשראי כאמור, הגידול בסכומי ההפרשה להפסדי אשראי משקפים, בין היתר, את הגידול ביתרות סיכון האשראי הכולל ואת השפעות הימשכות המלחמה וחוסר הוודאות במשק ביחס לענפי הבינוי והנדל"ן.

למידע נוסף לגבי כושר הספיגה ושיעור המימון בענפי המשק בינוי ונדל"ן בישראל בבנק ראו בהמשך פרק זה.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראו פרק מידע צופה פני עתיד.

השפעות מאקרו כלכליות ומלחמת "חרבות ברזל"

בנוסף למפורט בפרק האשראי לעיל, בתחום הבנייה למגורים, במהלך 2024 חלה ירידה בגמר הבנייה של דירות, כפי הנראה בשל הירידה בהיקף כח האדם בחלק מאתרי הבנייה, תוך החלפה של עובדי בנייה פלסטינים בעובדי בנייה אחרים (ישראלים וזרים) וגם בעקבות השפעה על מידת היכולת לקיים עבודות תחת אש. ההאטה בהתחלות הבנייה נמשכה בשנת 2024, בהמשך למגמה שהחלה עוד לפני המלחמה ברקע סביבת אינפלציה וריבית גבוהות.

בצד הביקוש, חלה בשנת 2024 מגמה של שיפור במכירת הדירות החדשות יחסית לשנתיים הקודמות, אשר לוותה גם בעליית מחירים. מחירי הדירות עשויים להמשיך ולעלות במהלך השנה הקרובה. זאת, על רקע הפגיעה של המלחמה בפעילות הבנייה ובתמיכת הירידה הצפויה בריבית בנק ישראל בהמשך השנה.

בתחום הנדל"ן למסחר, ערב המלחמה, חלה האטה בפעילות ענפי המסחר הקמעונאי, זאת לאור ההרעה בסביבת המאקרו (פגיעת האינפלציה ועליית הריבית בכח הקנייה של הציבור, לצד התגברות חוסר הוודאות הכלכלית והיחלשות הסנטימנט הצרכני) והמשך התרחבות נתח הסחר המקוון. מאז פרוץ המלחמה הושפעה הפעילות במרכזי המסחר לחיוב מהתמיכות הממשלתיות הנרחבות במשקי הבית וממיעוט יציאות ישראלים לחו"ל. הדעיכה הצפויה של השפעות אלה במהלך השנה הקרובה, לצד הפגיעה בכח הקנייה של הציבור כתוצאה מהעלאות המיסים ותעריפי השירותים הממשלתיים בראשית 2025, עלולות להוביל לפגיעה בפעילות המרכזים המסחריים במהלך 2025. עיקר ההשפעה השלילית עשויה להיות מורגשת במרכזים המסחריים הגדולים, בעוד שמרכזים שכונתיים עשויים להפגין המשך ביצועים טובים יותר.

שוק המשרדים חווה האטה ניכרת בביקוש מאז המחצית השנייה של 2022, לרבות ירידה מתמשכת במחירי השכירות בתל-אביב וסביבתה הקרובה וירידה משמעותית בשיעורי התפוסה בחלק מפרברי תל-אביב. תהליך ההתאוששות של המשק מהמלחמה, ככל שיצבור תאוצה, עשוי לתמוך בהתייצבות מחירי שכירות המשרדים במהלך השנה הקרובה וייתכן גם בעלייה מחודשת שלהם, בפרט בתל-אביב. מנגד, המשך גידול משמעותי בהיצע המשרדים החדשים (בפרט בפרברי תל-אביב ובירושלים), הם גורמים שעשויים עשוי להכביד על המחירים והתפוסות בשוק בשנה הקרובה וייתכן אף להוביל לירידה בהם, בפרט בפרברי תל-אביב ובירושלים.

על מנת לשקף את חוסר הוודאות באשר להשפעות המלחמה על ענפי הבינוי והנדל"ן, בוצעה הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בענפים אלו, כאמור לעיל.

יובהר כי חוסר הוודאות לגבי אופן התפתחות המלחמה והשלכותיה עדיין גבוה, כך שההפרשה יכולה שתשתנה - תגדל או תקטן - בעתיד בהתאם להתפתחויות.

חלק מהמידע המובא לעיל הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו ראו פרק מידע צופה פני עתיד.

התפתחות סיכון אשראי כולל לענף בינוי ונדל"ן (בישראל ובחו"ל)

	31 בדצמבר			
	2024	2023	השינוי	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	באחוזים
סיכון אשראי מאזני	**130,376**	119,714	10,662	8.9
ערבויות לרוכשי דירות[א]	**12,203**	9,915	2,288	23.1
סיכון אשראי חוץ מאזני אחר[א]	**60,967**	55,023	5,944	10.8
סך הכל סיכון אשראי כולל	**203,546**	184,652	18,894	10.2

(א) במונחי סיכון אשראי.

להלן פרטים על סיכון אשראי כולל בענף משק בינוי ונדל"ן בישראל לפי שיעור המימון וכושר ספיגה - הבנק

	31 בדצמבר 2024			
	סיכון אשראי[א] כולל			
	קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה למגורים	נדל"ן שבנייתו הושלמה	סך הכל
	במיליוני ש"ח			
שיעור המימון[ב]				
עד 45%	2,014		9,945	11,959
מעל 45% עד 65%	4,360		16,396	20,756
מעל 65% עד 80%	26,230		18,520	44,750
מעל 80%	[ד]3,049		3,793	6,842
כושר ספיגה[ג]				
מעל 25% עד 50%		9,633		9,633
מעל 50% עד 75%		10,309		10,309
מעל 75%		16,350		16,350
פרויקטים שטרם החלו		19,023		19,023
אחר[ה]				48,245
סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן בישראל				187,867

	31 בדצמבר 2023			
	סיכון אשראי[א] כולל			
	קרקעות	נדל"ן בתהליכי בנייה למגורים	נדל"ן שבנייתו הושלמה	סך הכל
	במיליוני ש"ח			
שיעור המימון[ב]				
עד 45%	1,267		8,831	10,098
מעל 45% עד 65%	6,384		16,156	22,540
מעל 65% עד 80%	22,668		16,350	39,018
מעל 80%	[ד]8,950		5,771	14,721
כושר ספיגה[ג]				
עד 25%		799		799
מעל 25% עד 50%		10,472		10,472
מעל 50% עד 75%		4,824		4,824
מעל 75%		14,554		14,554
פרויקטים שטרם החלו		10,203		10,203
אחר[ה]				44,744
סך הכל סיכון אשראי לבינוי ונדל"ן בישראל				171,973

(א) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.
(ב) שיעור המימון - היחס בין יתרת סיכון האשראי הכולל למועד הדיווח לבין השווי של ביטחון הנדל"ן המבטיח את סיכון האשראי למועד הדיווח.
(ג) כושר ספיגה - מדד המבטא את השיעור המירבי של שחיקת מחירי מלאי הדירות, כך שעדיין יהיה מקור כיסוי מספק לעלויות הפרויקט וזאת בהתחשב בהון העצמי שהושקע ובמכירה מוקדמת.
(ד) מרבית היתרה מתייחסת לאשראי שמגובה גם בביטחון שאינו קרקע ו/או מקור סילוק אחר.
(ה) אשראי אחר מתייחס לכל אשראי שאינו עונה להגדרות לעיל וכולל, בין היתר, אשראי שניתן כנגד ביטחונות שאינם נדל"ן, נדל"ן בתהליכי בנייה שאינם למגורים ונדל"ן שאינו מיועד למכירה במהלך הבנייה.

להלן הרכב ייעוד האשראי בביטחון נדל"ן בישראל - הבנק

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	סיכון אשראי[א] כולל	
	במיליוני ש"ח	
דיור	**98,089**	86,065
משרדים	**23,429**	23,253
תעשיה	**9,363**	7,993
מסחר ושירותים	**26,907**	25,146
סך הכל סיכון אשראי כולל בביטחון נדל"ן בישראל	**157,788**	142,457

(א) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לצורך חבות של לווה.

ניתוח סיכון האשראי הכולל בענפי הבינוי והנדל"ן (בישראל ובחו"ל)

	31 בדצמבר		
	2024	2023	
	במיליוני ש"ח		שינוי באחוזים
סיכון אשראי בדירוג ביצוע אשראי			
סיכון אשראי שאינו בעייתי	**201,275**	182,080	10.5
סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי			
שאינו בעייתי	**568**	450	26.2
בעייתי צובר	**1,096**	744	47.3
לא צובר	**607**	1,378	(56.0)
סך הכל סיכון אשראי שאינו בדירוג ביצוע אשראי	**2,271**	2,572	(11.7)
סך הכל	**203,546**	184,652	10.2

ריכוזיות ענפית בתיק האשראי

הבנק מקיים תהליכי מעקב סדורים על מנת לוודא כי הוא ממלא אחר מגבלות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 "מגבלות חבות ענפית" בהוראות הפיקוח על הבנקים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2024, הבנק עומד במגבלות הקבועות בהוראה.

ביום 29 באוקטובר 2024 פורסם תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 "מגבלות חבות ענפית".

עקב התמשכות מלחמת "חרבות ברזל", ובמטרה לתמוך בצרכי האשראי של המשק, הפיקוח על הבנקים האריך בשנתיים נוספות (עד ליום 31 בדצמבר 2027) הקלה זמנית קיימת בשיעור מגבלת ענף בינוי ונדלן כך שסך חבויות ענף בינוי ונדל"ן לא יעלה על הגבוה מבין: סך חבויות "בינוי נדל"ן ותעשייה ומסחר של מוצרי בנייה" לא יעלה על 26% מסך חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי; וסך חבויות "בינוי נדל"ן ותעשייה ומסחר של מוצרי בנייה" בניכוי חבויות למימון פרויקטים בשותפות המגזר הציבורי עם המגזר הפרטי הכלולות בענף "עבודות הנדסה אזרחית" לא יעלה על 22% מסך חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי.
בנוסף, הפיקוח על הבנקים הוסיף הקלה בנוגע לשיעור המגבלה לענף שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח, כך שעד ליום 31 בדצמבר 2027 המגבלה תיבחן בנפרד ביחס לפעילות בישראל ולפעילות בחו"ל, לפיה סך החבויות של כל אחת מהן בנפרד לא תעלה על 20% מסך כל חבויות הציבור לבנק כאשר המגבלה המצרפית (ישראל וחו"ל) לא תעלה על 25%.

התיקון להוראה נכנס לתוקף במועד פרסומו 29 באוקטובר 2024.

קבוצות לווים[1]

הבנק מקיים תהליכי מעקב סדורים על מנת לוודא כי הוא ממלא אחר מגבלות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2024, הבנק עומד במגבלות הקבועות בהוראה.

בהתאם למדיניות האימוץ של סטנדרטים בינלאומיים מקובלים, הפיקוח על הבנקים מאמץ את הוראות ועדת באזל בנושא פיקוח על חשיפות גדולות. במסגרת זו פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטת עדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים". בהתאם לטיוטה זו, תיקבענה הגדרות חדשות ללווה/קבוצת לווים, וכמו כן יבוצעו התאמות למדידת החשיפה. בהתאם לדרישת הפיקוח, הבנק ערך סקר כמותי אשר דווח לפיקוח על הבנקים.
בהתאם לטיוטת ההוראה, מועד הכניסה לתוקף הינו 1 בינואר 2026.

[1] קבוצת לווים הם כל אלה יחד: הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה. כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. תאגיד מוחזק שהינו מהותי עבור מחזיק שאין לו שליטה, וכל הנשלט על ידם. לווים הקשורים באופן שפגיעה ביציבות הפיננסית של אחד מהם עלולה להשליך על היציבות הפיננסית של האחר, או שאותם גורמים עלולים להשליך על היציבות הפיננסית של שניהם.

להלן נתונים נוספים על האשראי הכולל

להלן התפלגות סך כל האשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ-מאזני לפי גודל האשראי ללווה בודד

תקרת האשראי באלפי ש"ח		31 בדצמבר					
		2024			2023		
		שיעור ממספר סך הכל הלווים	שיעור מסך הכל האשראי המאזני	שיעור מסך הכל אשראי חוץ מאזני	שיעור ממספר סך הכל הלווים	שיעור מסך הכל האשראי המאזני	שיעור מסך הכל אשראי חוץ מאזני
מ-	עד	באחוזים					
-	80	**70.9**	**2.2**	**7.0**	72.1	2.4	8.1
80	600	**20.5**	**12.8**	**5.7**	20.1	13.7	6.1
600	1,200	**5.0**	**13.9**	**2.3**	4.7	14.3	2.6
1,200	2,000	**2.2**	**9.9**	**2.3**	1.9	9.4	2.4
2,000	8,000	**1.0**	**9.2**	**3.8**	0.9	8.7	3.9
8,000	20,000	**0.2**	**5.0**	**2.9**	0.1	5.3	3.5
20,000	40,000	**0.07**	**4.7**	**3.8**	0.07	5.2	3.9
40,000	200,000	**0.08**	**16.6**	**15.1**	0.08	17.1	17.7
200,000	800,000	**0.02**[א]	**14.8**	**24.4**	0.02[א]	14.4	23.9
מעל 800,000		**-**[ב]	**10.9**	**32.7**	-[ב]	9.5	27.9
סך הכל		**100.0**	**100.0**	**100.0**	100.0	100.0	100.0

(א) ב-2024 - 317 לווים וב-2023 - 277 לווים.
(ב) ב-2024 - 69 לווים וב-2023 - 51 לווים (באחוזים פחות מ-0.01).

למידע נוסף על חלוקת האשראי לפי גודל - ראו ביאור 3.ג.29.

להלן סיכון אשראי לפי גודל אשראי של לווה שהיקפו עולה על 800 מיליון ש"ח

תקרת האשראי במיליוני ש"ח		31 בדצמבר					
		2024			2023		
		מספר לווים	אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני	מספר לווים	אשראי מאזני	סיכון אשראי חוץ מאזני
מ-	עד		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
800	1,200	**35**	**16,793**	**16,340**	21	10,649	9,679
1,200	1,600	**11**	**8,991**	**6,489**	11	8,613	6,845
1,600	2,000	**9**	**5,196**	**10,823**	8	7,039	7,133
2,000	2,400	**4**	**5,356**	**3,664**	3	3,656	3,373
2,400	2,800	**2**	**4,864**	**263**	2	4,107	1,001
2,800	3,200	**3**	**4,849**	**4,165**	1	958	2,027
מעל 3,200		**5**	**3,599**	**20,709**	5	4,797	16,680
סך הכל		**69**	**49,648**	**62,453**	51	39,819	46,738

חשיפה למדינות זרות

מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים במאוחד או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם:

	31 בדצמבר					
	2024			2023		
	חשיפה[א][ב][ג]			חשיפה[א][ב][ג]		
	מאזנית	חוץ מאזנית[ד]	סך הכל	מאזנית	חוץ מאזנית[ד]	סך הכל
	במיליוני ש"ח					
ארה"ב	**45,681**	**9,161**	**54,842**	45,373	9,412	54,785
בריטניה	**18,299**	**30,651**	**48,950**	16,890	24,137	41,027
צרפת	**1,033**	**4,624**	**5,657**	1,529	1,418	2,947
שוויץ	**2,831**	**3,657**	**6,488**	4,184	3,967	8,151
גרמניה	**3,458**	**5,692**	**9,150**	5,531	4,381	9,912
איי קיימן	**8,562**	**673**	**9,235**	6,495	776	7,271
אחרות	**15,453**	**7,586**	**23,039**	19,734	7,793	27,527
סך הכל החשיפה למדינות זרות	**95,317**	**62,044**	**157,361**	99,736	51,884	151,620
מזה: סך החשיפות למדינות ה-GIPS[ה]	**604**	**167**	**771**	253	174	427
מזה: סך החשיפות למדינות ה-LDC[ו]	**1,207**	**1,591**	**2,798**	1,264	1,726	2,990
מזה: סך החשיפות למדינות עם בעיות נזילות[ז]	**685**	**[ח]1,648**	**2,333**	440	[ח]1,599	2,039

(א) החשיפה למדינות זרות מוצגת על בסיס סיכון סופי.
(ב) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני, מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המותרים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים.
(ג) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים מוצג לאחר הפחתת סיכון אשראי.
(ד) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
(ה) החשיפה למדינות ה-GIPS כוללת את המדינות: יוון, איטליה, פורטוגל וספרד.
(ו) החשיפה למדינות ה-LDC כוללת את המדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות, שהינן ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
(ז) הבנק קבע מספר קריטריונים שעל פיהם נקבעה רשימת המדינות אשר התנאים הנוכחיים בהן עשויים להעיד על בעיות נזילות ויתכן שיהיו בעלי השפעה על יכולת הפירעון שלהן. היתרה מתייחסת ל-30 מדינות (31 בדצמבר 2023 ל-24 מדינות). לא נכללות במדידה חשיפות למדינות בדירוגי השקעה, אלא אם זוהו פרטנית ככאלה עם בעיות נזילות הצפויות להיות בעלות השפעה מהותית על כושר הפירעון שלהן.
(ח) היתרה כוללת חשיפה בגין פוליסות ביטוח המגבות תיקי משכנתאות בישראל, כאשר חברת הביטוח רשומה בברבדוס והינה חברת בת של קבוצת ביטוח בינלאומית המאוגדת בקנדה.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים מתייחסת לבנקים, לבנקים להשקעות, דילרים/ברוקרים, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.

הבנק מנהל מעקב הדוק אחר מצבם של בנקים בעולם ומנתח באופן תדיר את איתנותם הפיננסית. הבנק מנהל רשימה מצומצמת של בנקים איכותיים שמולם יש חשיפות אשראי קבוצתיות וככלל דואג לפיזור חשיפות נאות בין הבנקים השונים.

האירועים הגיאופוליטיים כמו גם צעדי הבנקים המרכזיים בעולם עשויים להשפיע על מצבם הפיננסי של המוסדות הפיננסיים מולם פועל הבנק. הבנק מנטר את מצבם הפיננסי של המוסדות הפיננסיים הזרים זאת כחלק מאופן ניהול החשיפה למוסדות פיננסיים זרים ומתאים את החשיפה בהתאם לשינויים בסביבת הסיכון והערכת השפעת שינויים אלו על המוסדות הפיננסיים השונים.

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים[א]

	31 בדצמבר 2024[ה]		
	סיכון אשראי מאזני[ב]	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי[ג]	חשיפת אשראי נוכחית
	במיליוני ש"ח		
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים[ד]			
AAA עד -AA	25,981	1,374	27,355
+A עד -A	7,228	1,235	8,463
+BBB עד -BBB	354	156	510
+BB עד -B	101	3	104
נמוך מ: -B	3	–	3
ללא דירוג	1,025	–	1,025
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים[ו]	34,692	2,768	37,460

	31 בדצמבר 2023[ה]		
	סיכון אשראי מאזני[ב]	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי[ג]	חשיפת אשראי נוכחית
	במיליוני ש"ח		
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים[ד]			
AAA עד -AA	26,281	1,257	27,538
+A עד -A	2,980	1,414	4,394
+BBB עד -BBB	109	171	280
+BB עד -B	50	10	60
נמוך מ: -B	13	–	13
ללא דירוג	363	–	363
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים	29,796	2,852	32,648

(א) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, דילרים/ברוקרים, חברות ביטוח וגופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו.
(ב) סיכון אשראי מאזני כולל: פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים והשקעות באגרות חוב כולל אגרות חוב של בנקים מסוג Subordinated ב-31 בדצמבר 2024 בשווי של 1,002 מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2023 בשווי של 776 מיליון ש"ח.
(ג) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
(ד) הבנק משתמש בדירוג של סוכנויות הדירוג המוכרות - ECAI.
(ה) נכון לימים 31 בדצמבר 2024 ו-31 בדצמבר 2023, לא קיים סיכון אשראי בעייתי מול מוסדות פיננסיים זרים.
(ו) מזה: לארה"ב - סיכון אשראי מאזני 6,436 מיליון ש"ח וסיכון אשראי חוץ מאזני 314 מיליון ש"ח. רובם המכריע של המוסדות בגינם קיים סיכון האשראי הינם בדירוג -A ומעלה ואינם בנקים אזוריים.

הערות:
1. חשיפות האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (למידע נוסף ראו ביאור 12).
2. חלק מהבנקים קיבלו תמיכות ממשלתיות באופנים שונים, ובכלל זה בהשקעה ישירה בהון הבנק, בערבות ממשלתית לתיקי נכסים מסוימים של הבנקים, בערבויות לגיוס מקורות לבנקים, וכו'.
3. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראו ביאור 27ב.ג.

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

התפתחויות בסיכוני אשראי

לאחר עלייה ניכרת במכירת הדירות במשך במחצית הראשונה של 2024, חלה מאז ועד ערב הפסקת האש בצפון ירידה מסוימת בהיקף המכירות וגם קצב העלייה הרבעוני במחירי הדירות התמתן, בהובלת פלח הדירות מיד שנייה. זאת, ברקע סביבה מאקרו כלכלית פחות תומכת ביקושים (רמת אי וודאות גבוהה, אינפלציה וריבית גבוהות יחסית). היקף פעילות הבנייה למגורים המשיך להתאושש במחצית השנייה של 2024, אך התפוקות של הענף עדיין נמוכות משהיו ערב המלחמה, בשל המחסור המשמעותי בעובדי בנייה במרבית השנה האחרונה.

ברבעון הרביעי של שנת 2024, הוארכו פעם נוספת ההקלות אשר ניתנו ללקוחות על ידי בנק ישראל, לרבות הקלות להקפאת תשלומי משכנתא. יצוין כי הקפאות רבות, אשר ניתנו לאורך התקופה האחרונה, הגיעו לסיומן ולא הוארכו על ידי הלווים.

כפועל יוצא, היקף ההלוואות בהן קיימת הקפאת תשלומים נכון לסוף חודש דצמבר 2024 הינו כ-3.2 מיליארד ש"ח, ביחס לכ-3.4 מיליארד ש"ח בחודש ספטמבר 2024, 4.4 מיליארד ש"ח לסוף חודש יוני 2024 ו-9.0 מיליארד ש"ח לסוף חודש מרס 2024.

בשנה החולפת עלה היקפן של הלוואות מסובסדות על ידי היזם בסגמנט דירות יד ראשונה ככלי משמש לעידוד שיווק הפרויקט ולהקטנת הוצאות המימון. יודגש כי במסגרת תהליך החיתום המוקפד מתבצע חיתום למשכנתא על מלוא היקף המימון כבר בשלב הראשוני של ההלוואה המסובסדת, על מנת לוודא שהלווה שמקבל את האשראי הינו בעל יכולת מלאה לפירעון החוב בפרמטרים המקובלים.

בחודש נובמבר 2024 הודיע הבנק על כוונתו להגדיר מגבלות פנימיות על שיעור המימון והיקף ההון העצמי הנדרש בהלוואות בסבסוד קבלן.

למידע מפורט והרחבה של כלל הפרסומים הרלוונטיים של בנק ישראל והקלות נוספות הניתנות על ידי הבנק, ראו פרק שינויים עיקריים בשנה החולפת – מלחמת "חרבות ברזל" בדוח הדירקטוריון וההנהלה ובפרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי.

הבנק ממשיך להקפיד על מדיניות חיתום המתחשבת ביכולת ההחזר של הלווה, בסיס ההצמדה והריבית, שיעור המימון ועוד, זאת תוך עמידה בכל דרישות הפיקוח על הבנקים.

תיק ההלוואות לדיור מנוטר באופן שוטף לרבות ניתוח מגמות במאפייני ובמוקדי הסיכון.

ניהול הסיכון במקרה של אי פירעון האשראי נעשה על ידי הבנק בשני אופנים, הראשון מניעתי, הקטנת ההסתברות להגיע לכשל והשני גביית החוב במצב בו האשראי בכשל.

השלב הראשון – פעולות להקטנת ההסתברות לכשל:

- חיתום – מבוסס על מגבלות הרגולציה (הוראה 329 בחינת כושר החזר, אחוזי מימון ותמהיל אשראי) ומגובה במודלים לבחינת סיכון האשראי אשר נשענים בין היתר על מידע מחשבון הלקוח בלאומי ו/או ממאגר נתוני האשראי של בנק ישראל.
- בניית תמהיל מותאם ללקוח, אשר יאפשר עמידה בתשלום ההחזר החודשי.
- בטוחת נדל"ן – האשראי מועמד כפוף לקבלת ביטחונות לשביעות רצון הבנק בהתאם לאופי האשראי והנכס. הביטחונות נבדקים על ידי יועצי המשכנתאות ובתיקים מורכבים נעשית בקרה נוספת.
- דחיית תשלומים ("הקפאות") – אפשרות להקפיא חלקית את תשלומי המשכנתא בהתאם להוראות חוק הבנקאות שירות ללקוח.

השלב השני – גבייה:

- גבייה רכה – מוקד טלפוני אשר יוצר קשר עם הלקוחות שמתקשים בתשלום ההחזר החודשי מיד עם היווצרותו של הפיגור הראשון, סיוע ללקוחות בהסדרי חוב וליווי עד לסילוקו.
- תביעה משפטית –
  - גביית חוב כספית באמצעות פתיחת תיק הוצאה לפועל.
  - מימוש הנכס באמצעות הבטוחות שהתקבלו.

להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים בישראל

	2024	2023	
	סך הכל שנתי	סך הכל שנתי	שיעור השינוי
	במיליוני ש"ח		באחוזים
מכספי הבנק	**27,484**	21,209	29.6
מכספי האוצר	**171**	174	(1.7)
הלוואות חדשות	**27,655**	21,383	29.3
הלוואות שמוחזרו(א)	**5,941**	9,131	(34.9)
סך כל ביצועים	**33,596**	30,514	10.1

(א) כולל הקפאות שבוצעו לתקופה מעל שלושה חודשים.

ההלוואה הממוצעת שהועמדה על ידי הבנק בשנת 2024 הייתה 987 אלפי ש"ח, לעומת 946 אלפי ש"ח בשנת 2023.

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו

	יתרת תיק האשראי	שיעור השינוי
	במיליוני ש"ח	באחוזים
31 בדצמבר 2022	119,272	15.7
31 בדצמבר 2023	129,987	9.0
31 בדצמבר 2024	**143,979**	**10.8**

במסגרת הניטור אחר מוקדי הסיכון בתיק ההלוואות לדיור נערך מעקב גם על מאפייני התיק ומאפייני האשראי החדש, וביניהם על התפלגות האשראי החדש לפי שיעורי מימון (שיעור מימון הינו היחס בין סך האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד בעת העמדת מסגרת האשראי) ויחס ההחזר (יחס החזר מוגדר כיחס בין ההכנסה החודשית הפנויה ובין ההחזר החודשי).

התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור על פי בסיסי הצמדה וכשיעור מיתרת תיק האשראי של הבנק

	מגזר לא צמוד				מגזר צמוד מדד				מגזר מט"ח			
	ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית קבועה		ריבית משתנה		ריבית משתנה			סך כל
	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק האשראי ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק האשראי ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק האשראי ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק האשראי ב-%	יתרה במיליוני ש"ח	שיעור מתיק האשראי ב-%		תיק האשראי במיליוני ש"ח
31 בדצמבר 2022	29,061	24.3	49,991	41.9	16,050	13.5	23,694	19.9	476	0.4		119,272
31 בדצמבר 2023	32,114	24.7	54,005	41.5	18,313	14.1	25,119	19.3	436	0.3		129,987
31 בדצמבר 2024	**38,011**	**26.4**	**60,067**	**41.7**	**20,059**	**13.9**	**25,455**	**17.7**	**387**	**0.3**		**143,979**

התפתחות האשראי החדש לדיור על פי מסלולי ריבית בישראל

להלן התפתחות ביצוע האשראי החדש על פי מסלולי ריבית משתנה וקבועה (הלוואה בריבית משתנה הינה הלוואה שהריבית שהיא נושאת עשויה להשתנות לאורך תקופת חיי ההלוואה):

	2024				2023	2022
	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	ממוצע שנתי	ממוצע שנתי
	שיעור מביצוע					
	באחוזים					
קבועה – צמודה	11.8	14.6	16.6	14.8	17.6	9.9
משתנה כל 5 שנים ומעלה – צמודה	1.3	1.8	2.6	3.5	8.6	8.4
משתנה עד 5 שנים – צמודה	7.0	7.6	7.5	6.9	4.6	7.5
קבועה – לא צמודה	35.3	31.8	28.9	29.9	25.4	31.2
משתנה כל 5 שנים ומעלה – לא צמודה	19.6	18.8	20.0	21.5	17.3	1.2
משתנה עד 5 שנים – לא צמודה	24.9	25.3	24.2	23.2	26.3	41.8
משתנה – מט"ח	0.1	0.1	0.2	0.2	0.3	0.2

שיעור האשראי החדש שהעמיד הבנק בהלוואות לדיור בריבית משתנה במהלך שנת 2024 עמד על 54.1% לעומת כ-55.7% במהלך שנת 2023.

להלן יתרת תיק ההלוואות לדיור והיתרות של חובות לא צוברים או בפיגור מעל 90 יום פיגור

	יתרת חוב רשומה	סכום בפיגור	שיעור הסכום בפיגור
	במיליוני ש"ח		באחוזים
31 בדצמבר 2022	119,690	559	0.47
31 בדצמבר 2023	130,609	688	0.53
31 בדצמבר 2024	**144,619**	**677**	**0.47**

יתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2024, בגין תיק ההלוואות לדיור הינה 640 מיליון ש"ח המהווה 0.44% מיתרת האשראי לדיור המאזני לאותו מועד, לעומת יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2023, בסך של 622 מיליון ש"ח המהווה 0.48% מיתרת האשראי לדיור לאותו מועד.

התפתחות שיעור מימון, באשראי חדש, מעל 60% בישראל

להלן התפתחות האשראי החדש שהעמיד הבנק בשיעור מימון הגבוה מ-60% (שיעור מימון הינו היחס בין שיעור האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד, בעת העמדת מסגרת האשראי):

	2024				2023	2022
	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון שני	רבעון ראשון	ממוצע שנתי	ממוצע שנתי
שיעור מימון	באחוזים[א]					
מעל 60 ועד 70 כולל	24.1	24.2	22.2	20.1	21.1	22.6
מעל 70 ועד 75 כולל	20.2	21.2	21.4	18.6	21.9	25.3
מעל 75	0.1	0.2	0.4	0.2	0.2	0.3

(א) מסך האשראי החדש לדיור שהעמיד הבנק.

התפתחות שיעור מימון, יתרת תיק האשראי בישראל

שיעור המימון הממוצע של יתרת תיק האשראי ליום 31 בדצמבר 2024 עומד על 48.9% לעומת 48.0% בשנת 2023.

התפתחות באשראי חדש, בו יחס ההחזר נמוך מ-2.5 בישראל

יחס ההחזר מוגדר כיחס בין ההכנסה החודשית הפנויה ובין ההחזר החודשי.
שיעור ההלוואות שהועמדו בשנת 2024 בהן יחס ההחזר נמוך מ-2.5 במועד אישור האשראי, עמד על 1.09% מסך העמדות האשראי החדשות לעומת 0.78% בשנת 2023.
חישוב זה תואם את הנחיות בנק ישראל לצורך הדיווח על פי הוראה 876.

התפתחות באשראי חדש, בו מועדי הפירעון ארוכים מ-25 שנה בישראל

שיעור האשראי החדש של הלוואות לדיור בשנת 2024, בהן מועדי הפירעון על פי חוזי ההלוואה ארוכים מ-25 שנה, עמד בממוצע על כ-51% מסך האשראי החדש שהועמד, לעומת שיעור ממוצע של כ-58% במהלך שנת 2023.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

האשראי הפרטי, אשר יכולת ההחזר שלו מבוססת בעיקרה על כושר ההשתכרות של משקי הבית, מאופיין בפיזור נרחב מאוד של לווים, במגוון של מוצרי אשראי (הלוואות לסוגיהן, עו"ש, כרטיסי אשראי) ובהיקף נמוך (בממוצע) של אשראי ללקוח בודד. פעילות הלקוחות הפרטיים מרוכזת, רובה ככולה, בחטיבה הבנקאית.

בחטיבה הבנקאית פועלות מזה מספר שנים יחידות ייעודיות ומתמחות, כאשר המרכזיות שבהן:

מרכז ניהול אשראי וסיכונים - בבנק פועל מרכז אשראי אחד המרכז את הטיפול בכל בקשות האשראי שאינן במודלים האוטומטיים או שהן מעבר לסמכויות הסניפים, תוך יצירת הפרדה בין מנהל הלקוח לגורם המאתגר את מתן האשראי; המרכז מהווה עוגן מקצועי לאנשי האשראי בסניפים; מנהל שגרת מעקב ובקרה אשר תוצאותיה משוקפות הן לדרג השטח בסניפים והן להנהלת החטיבה.

יחידות גביה מוקדמת ומרכזי חוב"ב - מרכזים את הטיפול בחובות שבהם קיימת חריגה או אותר פיגור בתשלומים טרום סיווג הלווה כבעייתי, וכן בלקוחות שסווגו כבעייתיים. יחידות אלה מקיימות שירות מקצועי של הליכי טיפול, הסדרים וגביה, ובכלל זה על ידי הפעלת משרדי עורכי דין חיצוניים.

בחטיבה לניהול סיכונים מבוצעים ניטור ובקרת קו הגנה שני, הכוללים בין היתר: איתור מגמות וסגמנטים בתיק האשראי הפרטי, מעקב אחר טיב הניבוי של המודלים לאמידת סיכון הלווים, בחינת טיבם ושלמותם של נוהלי הבקרה של הגורמים העסקיים, בחינת מדגמים של תיקים פרטניים לפי הצורך ועוד.

מדיניות האשראי הפרטי, אותה מגבשת החטיבה לניהול סיכונים בשיתוף החטיבה הבנקאית, מהווה נדבך מרכזי בהתוויית תיאבון הסיכון ובהכוונת הניהול השוטף של פעילות זאת.

בנוסף להקפדה על תהליכי החיתום, הניהול והבקרה ברמת הלווה הבודד, מתקיים ניטור שוטף אחר האשראי הפרטי ברמה האגרגטיבית, בין השאר על בסיס סט מדדים ומגבלות פנימי.

סט המדדים והמגבלות מנוטר באופן שוטף, בתדירות רבעונית לפחות. הפרמטרים הנבחנים מתייחסים להיבטים ולמאפיינים רבים המשקפים נקודות מבט מגוונות ומשלימות על סיכון התיק והאשראי החדש והם מבטאים את גבולות תיאבון הסיכון הרצוי ברמת תיק האשראי הפרטי.

ההשפעות הפוטנציאליות של המלחמה, בנוסף למגמות המאקרו כלכליות במהלך השנתיים האחרונות (בעיקר עליית הריבית והאינפלציה) משפיעות על יכולת ההחזר של הלווים הפרטיים, כאשר חומרת ההשפעה העתידית תהיה תלויה, בין היתר, בהתפתחויות בקשר עם סביבת המאקרו, המשך המלחמה והיקף התמיכה הממשלתית.

הבנק מנטר באופן שוטף את תיק האשראי ואת השפעות התפתחויות אלה ואחרות על פרופיל הסיכון בתיק.

למידע נוסף ופירוט לגבי השפעות מאקרו כלכליות והמלחמה ראו סעיף השפעות מאקרו כלכליות ומלחמת "חרבות ברזל" בתחילת פרק זה.

להלן התפתחות יתרות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

	יתרת סיכון אשראי
	במיליוני ש"ח
31 בדצמבר 2022	43,561
31 בדצמבר 2023	47,287
31 בדצמבר 2024	**47,891**

להלן התפלגות של סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי התקופה הנותרת לפירעון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

	31 בדצמבר			
	2024		2023	
	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%
עד שנה	**6,732**	**22.0**	6,210	20.8
מעל שנה עד 3 שנים	**4,472**	**14.6**	4,634	15.5
מעל 3 שנים עד 5 שנים	**6,865**	**22.5**	7,104	23.8
מעל 5 שנים עד 7 שנים	**3,831**	**12.6**	4,890	16.4
מעל 7 שנים	**5,671**	**18.6**	4,045	13.6
ללא תקופת פירעון[א]	**2,962**	**9.7**	2,933	9.9
סך הכל	**30,533**	**100.0**	29,816	100.0

(א) יתרה זאת כוללת יתרות חובה בחשבונות עובר ושב ויתרות אשראי בפיגור.

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גודל החבות ללווה בודד (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

		31 בדצמבר			
גודל סיכון האשראי באלפי ש"ח		**2024**		2023	
מ-	עד	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%
-	25	**6,406**	**13.3**	6,627	14.0
25	50	**6,741**	**14.1**	6,793	14.4
50	75	**5,599**	**11.7**	5,606	11.9
75	100	**4,682**	**9.8**	4,752	10.0
100	150	**6,812**	**14.2**	6,878	14.6
150	200	**5,209**	**10.9**	5,025	10.6
200	300	**6,644**	**13.9**	6,244	13.2
מעל 300		**5,798**	**12.1**	5,362	11.3
סך הכל סיכון אשראי כולל		**47,891**	**100.0**	47,287	100.0

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי מוצרי אשראי עיקריים (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

	31 בדצמבר			
	2024		2023	
	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%
יתרות עובר ושב ויתרות מנוצלות בכרטיסי אשראי	**7,476**	**15.8**	6,925	14.6
הלוואות לרכישת רכב (ששועבד)	**1,353**	**2.9**	1,431	3.0
הלוואות אחרות	**21,704**	**44.9**	21,460	45.4
סך הכל סיכון אשראי מאזני	**30,533**	**63.6**	29,816	63.0
מסגרת עובר ושב לא מנוצלת	**7,588**	**15.9**	7,467	15.8
מסגרת כרטיסי אשראי לא מנוצלת	**9,473**	**19.7**	9,547	20.2
סיכון אשראי חוץ מאזני אחר	**297**	**0.8**	457	1.0
סך הכל סיכון אשראי חוץ מאזני	**17,358**	**36.4**	17,471	37.0
סך הכל סיכון אשראי כולל	**47,891**	**100.0**	47,287	100.0

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק בחלוקה למגזרי הצמדה ובסיסי ריבית (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

	31 בדצמבר 2024				
	לא צמוד	צמוד	מט"ח	סך הכל סיכון האשראי המאזני	שיעור מהתיק
	במיליוני ש"ח				ב-%
הלוואות בריבית משתנה[א]	**27,249**	**37**	**102**	**27,388**	**89.7**
הלוואות בריבית קבועה	**3,087**	**9**	**49**	**3,145**	**10.3**
סך הכל סיכון אשראי מאזני	**30,336**	**46**	**151**	**30,533**	**100.0**

	31 בדצמבר 2023				
	לא צמוד	צמוד	מט"ח	סך הכל סיכון האשראי המאזני	שיעור מהתיק
	במיליוני ש"ח				ב-%
הלוואות בריבית משתנה[א]	27,092	33	64	27,189	91.2
הלוואות בריבית קבועה	2,589	11	27	2,627	8.8
סך הכל סיכון אשראי מאזני	29,681	44	91	29,816	100.0

(א) הלוואות בריבית משתנה חשופות להשפעת עליית ריבית העלולה להשפיע על יכולת ההחזר של הלווים.
כאמור לעיל, תיק האשראי הפרטי של הבנק מנוטר באופן שוטף, לרבות ניתוח ההשפעות הצפויות במקרה של המשך עליית הריבית.

להלן יתרות תיק הנכסים הפיננסיים של האנשים הפרטיים בבנק בעלי סיכון אשראי כולל (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
פיקדונות הציבור	**114,989**	111,020
תיקי ניירות ערך	**73,055**	59,343
סך תיק הנכסים הפיננסיים	**188,044**	170,363
סך החבות הכוללת ללקוחות בעלי תיק נכסים פיננסיים	**35,108**	34,464

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גובה ההכנסה הקבועה[א] לחשבון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

	31 בדצמבר			
	2024		2023	
גובה הכנסה	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%
חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון	**3,385**	**11.1**	3,447	11.6
מזה: חשבונות לפירעון אשראי[ב]	**1,446**	**4.7**	1,616	5.4
נמוכה מ-10 אלפי ש"ח	**4,975**	**16.3**	5,958	20.0
הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח	**10,649**	**34.9**	10,524	35.3
בגובה 20 אלפי ש"ח ומעלה	**11,524**	**37.7**	9,887	33.1
סך הכל	**30,533**	**100.0**	29,816	100.0

(א) הכנסה קבועה לחשבון (לפי תעודת זהות) כוללת את הזיכויים הקבועים בחשבון לקוח ובכלל זה משכורת, העברות מבנק/מחשבון אחר, הפקדות מזומן ושקים ועוד. ההכנסה הקבועה החודשית מחושבת על בסיס ממוצע ההכנסה במשך מספר חודשים רצופים, ובנטרול זיכויים חריגים.

(ב) חשבונות לפירעון אשראי הינם חשבונות שהפעילות היחידה המבוצעת בהם הינה פירעון הלוואה בלבד, בעוד שעיקר פעילותו השוטפת של הלקוח מרוכזת בבנק אחר.

כאמור לעיל, מדיניות האשראי של הבנק לאנשים פרטיים מבוססת על יכולת שירות החוב של הלווה מתוך ההכנסות. בהלימה לכך, למעלה מ-85% מהאשראי המאזני הינו בקרב בעלי הכנסה קבועה.

התפלגות סיכון אשראי מאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
אשראי תקין	**29,635**	28,763
אשראי בעייתי צובר	**694**	710
אשראי בעייתי לא צובר	**204**	343
סך הכל סיכון אשראי מאזני	**30,533**	29,816
שיעור סיכון אשראי בעייתי מסך סיכון אשראי מאזני לאנשים פרטיים	**2.9%**	3.5%
מחיקות חשבונאיות, נטו (לשנה שהסתיימה)	**366**	424
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	**953**	919

יתרת ההפרשה המאזנית להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2024, בגין אנשים פרטיים (ללא דיור) הינה 953 מיליון ש"ח המהווה 3.12% מיתרת האשראי בגין אנשים פרטיים (ללא דיור, מאזני) לאותו מועד, לעומת יתרת ההפרשה ליום 31 בדצמבר 2023, בסך של 919 מיליון ש"ח המהווה 3.08% מיתרת האשראי לאנשים פרטיים (ללא דיור, מאזני) לאותו מועד. הגידול נובע, בין היתר, מהשפעות המלחמה וסביבת הריבית הגבוהה ומבטא, על אף השיפור במדדי האשראי, את המשך חוסר הוודאות ביחס להשפעות המלחמה על משקי הבית.

למידע נוסף ובכלל זה הנוגע לחובות בעייתיים והוצאות בגין הפסדי אשראי ראו ביאור 13 וביאור 29 ובפרק החשיפה לסיכונים, סיכוני אשראי סעיף סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק. וכמו כן בפרק סיכוני אשראי בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

חשיפת הבנק למימון ממונף

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 נקבע כי מדיניות אשראי של בנק תתייחס, בין היתר, למימון ממונף. הבנק פועל על פי עקרונות ייחודיים במדיניות האשראי לסגמנט זה, ובכלל זה בהיבט של פרמטרים פיננסיים, סמכויות אשראי ועוד.

נכון ליום 31 בדצמבר 2024 מימון ממונף מוגדר על ידי הבנק בהלימה להוראות בנק ישראל, וכולל הלוואות/לווים/קבוצות לווים העומדים באחד מהקריטריונים הבאים (ואשר החבות ברוטו בגין כל אחד מהם עולה על 0.5% מהון רובד 1 של הבנק):

1. אשראי למטרת עסקה הונית כהגדרתו לעניין המגבלה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 323, כאשר אשראי למימון רכישת אמצעי שליטה ללא זכות חזרה או כנגד אמצעי שליטה ללא זכות חזרה, נכלל בכל שיעור מימון (גם אם נמוך מהמוגדר בהוראה).
2. מימון לחברות החזקה שכל או עיקר פעילותן הינה החזקה בחברות בנות (ללא פעילות עצמאית משמעותית), כהגדרתן במדיניות הבנק.
3. מימון ללווה, בסגמנטים השונים של ענפי המשק שהוגדרו, המאופיין בערכים חריגים משמעותית של פרמטרים מסוימים ביחס לנורמות בתחום ענף המשק הרלוונטי.

נכון ליום 31 בדצמבר 2024 סך יתרת החבות ברוטו של האשראי הממונף כפי הגדרת הבנק עומד על כ-2.8 מיליארד ש"ח, עלייה של 0.13 מיליארד ש"ח מסוף שנה קודמת. הבנק עומד בדרישות הוראות בנק ישראל.

יתרות האשראי המצרפיות ללווים ממונפים

	31 בדצמבר					
	2024			2023		
	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל	מאזני	חוץ מאזני	סך הכל
ענף משק	במיליוני ש"ח					
מסחר	**512**	**2**	**514**	–	–	–
תחבורה ואחסנה	**883**	**25**	**908**	1,038	23	1,061
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	**400**	–	**400**	431	–	431
בינוי ונדל"ן	**97**	**219**	**316**	211	318	529
אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אויר	**415**	**275**	**690**	157	491	648
סך הכל	**2,307**	**521**	**2,828**	1,837	832	2,669

למידע כמותי ואיכותי נוסף בנוגע לסיכוני אשראי ראו דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024.

סיכוני שוק

סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד הנובע משינוי בשווי הנכסים וההתחייבויות בשל שינוי ברמת מחירים בשווקים, שינוי בשיעורי ריבית, שער חליפין, אינפלציה ומחירי מניות. החשיפה לסיכוני שוק מתבטאת בתוצאות העסקיות, בשווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות, בהון העצמי ובתזרימי המזומנים.

הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול סיכוני השוק של הקבוצה, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 333 בנושא "ניהול סיכון ריבית" ומספר 339 בנושא "ניהול סיכוני שוק". במסגרת יישום הוראות אלה נקבעו עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה, תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה". לתיאור המבנה הארגוני והאחריות לניהול הסיכון ראו פרק מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו בדוח על הסיכונים.

במהלך שנת 2024 לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי, במדיניות ובמסגרת ניהול סיכון השוק.

המגמה המובילה מצד הבנקים המרכזיים בארה"ב ובאירופה הינה להפחית את הריבית בשנים הקרובות תוך התחשבות בהתפתחות פרמטרים כלכליים מרכזיים, כגון: שיעורי אבטלה, צמיחה ומידת ההתכנסות ליעדי האינפלציה. בישראל צפויות הפחתות ריבית בשנה הקרובה אך בקצב מתון יותר ביחס למגמה של הבנקים המרכזיים בארה"ב ובאירופה בכפוף לעמידה ביעד האינפלציה של בנק ישראל ועל רקע הצפי לגידול בהוצאות הממשלה וגיוסי החוב הכרוכים בכך.

מלחמת "חרבות ברזל"

המלחמה והאתגרים הנילווים לה יצרו חוסר וודאות בשווקים הפיננסיים, והתנודתיות בהם עשויה להימשך, אם כי במידה מופחתת.

הבנק מבצע ניטור הדוק ומעקב שוטף אחר ההתפתחויות תוך ניהול סיכונים מוקפד, ביצוע תרחישי קיצון ובחינה מתמדת של התפתחות האירועים ודרכי הפעולה, על מנת להיערך מבעוד מועד ולהתאים את הפעילות, ככל שיידרש.

מדיניות ניהול סיכוני השוק

מדיניות ניהול סיכוני השוק מהווה ביטוי לאסטרטגית ניהול סיכון השוק של הקבוצה. זאת, לצד הנהלים הקיימים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיתוח ובקרה אחר סיכוני השוק. המדיניות נועדה מחד לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת הסיכונים והסיכויים שיכולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים וזאת בהשוואה לרווח הצפוי מהם, ומאידך, נועדה להפחית את רמת הסיכון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק, ובכלל זה לשמור על רמת נזילות גבוהה.

המדיניות מהווה כלי חשוב להגדרת תיאבון הסיכון של הבנק בתחום הנוסטרו, חדרי העסקות וחשיפות השוק בכלל קבוצת לאומי. המדיניות מגדירה את הממשל התאגידי, חלוקת האחריות הארגונית ומנגנוני האסקלציה. תיאבון הסיכון בא לידי ביטוי במגבלות שנקבעו.

במסגרת המדיניות לניהול סיכוני השוק נקבעו מגבלות דירקטוריון לכל גורם סיכון שוק מהותי. כמו כן, נקבעו מגבלות ברמת מנהל סיכונים ראשי ומגבלות נוספות משלימות למגבלות אלו. מגבלות אלו נועדו להגביל את הנזק שעלול להיגרם כתוצאה משינויים לא צפויים בגורמי הסיכון השונים הקיימים בשווקים, כגון: שיעורי הריבית, אינפלציה, שערי חליפין, מרווחי אשראי סחיר ומחירי מניות.

החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות באופן שוטף ברמת הקבוצה.

במטרה לפקח ולבקר את יישום מדיניות ניהול סיכוני השוק, מקבל הדירקטוריון אחת לרבעון דיווח על עיקרי החשיפות לסיכוני שוק אל מול המגבלות שהוקצו, הצפת הסיכונים המרכזיים לפי קווי פעילות, מוצרים ומוקדי סיכון של הקבוצה, ודיווח על אירועים חריגים.

ניהול סיכוני השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים: התיק הבנקאי והתיק למסחר.

חשיפה לסיכוני שוק הנובעים מההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים

הבנק מיישם את כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, כפי שנקבעו על ידי בנק ישראל. המחויבות האקטוארית לעובדים בעלת מח"מ ארוך ומושפעת באופן משמעותי משינויים בריבית ההיוון. שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבויות האקטואריות לזכויות עובדים מחושב כפי הוראות בנק ישראל על בסיס תשואת אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח קבוע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

סיכון הריבית

סיכון הריבית הוא הסיכון לרווחים או להון הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית והוא נובע ממספר מקורות, כלהלן: סיכון תמחור מחדש (הבדלי עיתוי בתקופות לפירעון ובמועדי התמחור מחדש של נכסים, התחייבויות ופוזיציות חוץ מאזניות), סיכון עקום התשואה (תזוזות בלתי צפויות של עקום התשואה), סיכון בסיס Basis Risk (מתאם לא מושלם בשינויים של שיעורי הריבית בשווקים פיננסיים שונים או במכשירים שונים הדומים במאפייני התמחור מחדש) וסיכון אופציונליות (שינוי בעיתוי או בהיקף של תזרים מזומנים של מכשיר פיננסי עקב שינויים בשיעורי ריבית השוק).

הבנק מנהל את סיכון הריבית והשפעתו על הרווחיות, ההון ושווי הנכסים וההתחייבויות, תחת הנחות שונות של שינויים בריבית, לרבות תרחישים של שינויים קיצוניים בריבית על בסיס תרחישים היסטוריים וסימולציות היפותטיות. בנוסף נעשה שימוש במודל האומד את השינוי בהכנסה המימונית הצפויה, כתוצאה משינויים בריבית ובמרווח העתידי ורגישות של ההון הפיקוחי, הכולל את ההשפעות על ההון וקרן ההון כתוצאה משינוי מיידי בריבית. על מדדים אלה קיימות מגבלות ברמות היררכיה שונות.

סיכון הריבית נמדד ומנוהל בפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. על פי ניסיון העבר, הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש כהתחייבות לזמן ארוך. כמו כן, קיימות הנחות בהתייחס לפירעונות המוקדמים במשכנתאות על בסיס מודל סטטיסטי, המנסה לחזות את הפירעונות המוקדמים כתלות בריבית. להערכות אלו חשיבות גדולה בניהול סיכוני הריבית, בין היתר בשל הגידול המשמעותי ביתרות אלו בשנים האחרונות. הכלים לניהול ולגידור החשיפות בתיק הבנקאי הינם מדיניות המחירים, ניהול תיק אגרות החוב, הנפקת מכשירי חוב, עסקאות חוץ-מאזניות ועוד. כמו כן, ניהול החשיפות מסתמך, בין היתר, על תחזיות והנחות עבודה לגבי ההתפתחויות הצפויות בשוקי הכספים וההון בארץ ובעולם.

מדידת החשיפה לשינויים בריבית מבוצעת הן לעלייה והן לירידת ריבית בכל מגזר הצמדה. מדידה זו נועדה לבחון את רגישות מבנה שווי הנכסים וההתחייבויות הקיים, לרבות ההתחייבויות הפנסיוניות, לשינויי ריבית.

ככלל, הרגישות לריבית נמדדת לפחות אחת לחודש.

בתאריך 20 בדצמבר 2023 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 333 הסופית בנושא סיכון ריבית בתיק הבנקאי. ההוראה צפויה להיכנס לתוקף בחודש יולי 2025. הבנק נערך ליישום ההוראה.

למידע נוסף ראו פרק סיכון הריבית בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024.

מידע כמותי על סיכון ריבית - ניתוח רגישות
שווי הוגן נטו מותאם[א] של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

	31 בדצמבר					
	2024		2023[ג]			
	שקל	מט"ח	סך הכל	שקל	מט"ח	סך הכל
	במיליוני ש"ח					
יתרה מאזנית נטו	**47,654**	**(6,476)**	**41,178**	40,459	(7,007)	33,452
שווי הוגן נטו מותאם[א][ב]	**54,832**	**(4,831)**	**50,001**	45,978	(5,029)	40,949
מזה: תיק בנקאי	**51,420**	**(4,802)**	**46,618**	32,596	(5,295)	27,301
מזה: השפעת הנחות התנהגותיות	**8,341**	**2,251**	**10,592**	7,948	2,098	10,046
מזה:השפעת ייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה	**8,758**	**2,261**	**11,019**	7,978	2,111	10,089
מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור	**(417)**	**(10)**	**(427)**	(30)	(13)	(43)

(א) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים, כולל התחייבות לזכויות עובדים בקיזוז כל נכסי התכנית המתנהלים כנגדה וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.

(ב) במהלך שנת 2024 הבנק עדכן את אומדן השווי ההוגן המותאם של הנכסים הפיננסיים. ההשפעה ליום 31 בדצמבר 2023, לו היה מיושם האומדן האמור, הנה קיטון של השווי ההוגן המותאם של נכסים פיננסיים בסך של כ-0.5 מיליארד ש"ח וגידול בהשפעת מודל פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור בסך של כ-0.2 מיליארד ש"ח.

(ג) הוצג מחדש.

למידע נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן המותאם של המכשירים הפיננסיים ראו ביאור 32א.

הפער שבין יתרת השווי הוגן נטו מותאם לבין היתרה המאזנית נטו עומד על כ-8.8 מיליארד ש"ח, גידול של כ-1.3 מיליארד ש"ח ביחס לפער בשנת 2023.

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על שווי הוגן נטו מותאם[א] על הבנק וחברות מאוחדות שלו

	31 בדצמבר					
	2024			2023		
	שקל	מט"ח	סך הכל*	שקל	מט"ח	סך הכל*
	במיליוני ש"ח					
שינויים מקבילים						
עלייה במקביל של 1%	(2,165)	(1,023)	(3,188)	(1,464)	(592)	(2,056)
מזה: תיק בנקאי	(2,106)	(992)	(3,098)	(1,397)	(574)	(1,971)
מזה: השפעת הנחות התנהגותיות	2,504	531	3,035	2,335	436	2,771
מזה: השפעת ייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה	1,754	477	2,231	1,799	493	2,292
מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור	751	4	755	536	5	541
עלייה במקביל של 2%	(4,298)	(2,071)	(6,369)	(2,904)	(1,237)	(4,141)
מזה: תיק בנקאי	(4,186)	(2,010)	(6,196)	(2,647)	(1,200)	(3,847)
ירידה במקביל של 1%	1,419	1,028	2,447	684	583	1,267
מזה: תיק בנקאי	1,359	1,018	2,377	626	570	1,196
מזה: השפעת הנחות התנהגותיות	(3,675)	(661)	(4,336)	(3,437)	(544)	(3,981)
מזה: השפעת ייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה	(1,885)	(510)	(2,395)	(1,933)	(528)	(2,461)
מזה: השפעת פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור	(1,789)	(4)	(1,793)	(1,504)	(5)	(1,509)
ירידה במקביל של 2%	1,757	1,967	3,724	281	1,097	1,378
מזה: תיק בנקאי	1,618	1,982	3,600	30	1,075	1,105
שינויים לא מקבילים						
התללה[ב]	(981)	(819)	(1,800)	(459)	(497)	(956)
השטחה[ג]	574	325	899	205	187	392
עליית ריבית בטווח הקצר	(179)	(316)	(495)	(174)	(230)	(404)
ירידת ריבית בטווח הקצר	193	348	541	192	261	453

(א) שווי הוגן נטו של המכשירים הפיננסיים, למעט פריטים לא כספיים, כולל התחייבות לזכויות עובדים בקיזוז כל נכסי התכנית המתנהלים כנגדה וייחוס לתקופות של פיקדונות לפי דרישה.
(ב) התללה – ירידה בריבית בטווח הקצר ועלייה בריבית בטווח הארוך.
(ג) השטחה – עלייה בריבית בטווח הקצר וירידה בריבית בטווח הארוך.

* לאחר השפעות מקזזות.

חשיפה במט"ו בתיק הבנקאי – מתחילת השנה חל גידול של כ-709 מיליון ש"ח בחשיפה לעלייה של 1%. עיקר הגידול נובע מהגידול בתיק המשכנתאות שקוזזה חלקית על ידי ביצוע הנפקות וגיוס פיקדונות, וכן מפעילות בתיק הנוסטרו.

חשיפה במט"ח בתיק הבנקאי – מתחילת השנה חל גידול של כ-418 מיליון ש"ח בחשיפה לעלייה של 1%, עיקר הגידול נובע מפעילות בתיק הנוסטרו.

בשנת 2024 לא בוצע עדכון למודלים ההתנהגותיים. בשנת 2023 עדכון מודל פירעונות מוקדמים בהלוואות לדיור הגדיל את החשיפה לעלייה של 1% בסך של כ-170 מיליון ש"ח, עלייה זו קוזזה על ידי עדכון שבוצע במודל פריסת הפיקדונות לפי דרישה בסך של כ-200 מיליון ש"ח. פירוט השפעת מודלים התנהגותיים מהותיים מופיע בטבלה לעיל. כמו כן נציין כי לו הבנק היה מניח ניצול מלא של תחנת יציאה ראשונה בפיקדונות הציבור שקיימת בהם נקודת יציאה, חשיפת השווי ההוגן, נטו במקרה של עלייה במקביל של 1% נכון ליום 31 בדצמבר 2024 הייתה גדלה בכ-200 מיליון ש"ח, ביחס לחשיפה שדווחה בטבלה לעיל.

הערה: בטבלה זו מוצג השינוי בשווי ההוגן נטו המותאם של כל המכשירים הפיננסיים, בהנחה שחל השינוי שצוין בכל עקומי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

השפעת תרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על הכנסות ריבית נטו ועל הכנסות מימון שאינן מריבית

	31 בדצמבר					
	2024			2023		
	הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית	סך הכל*	הכנסות ריבית	הכנסות מימון שאינן מריבית	סך הכל*
	במיליוני ש"ח					
שינויים מקבילים						
עלייה במקביל של 1%	**516**	**36**	**552**	441	276	717
מזה: תיק בנקאי	**516**	**123**	**639**	441	359	800
ירידה במקביל של 1%	**(704)**	**(55)**	**(759)**	(625)	(289)	(914)
מזה: תיק בנקאי	**(704)**	**(123)**	**(827)**	(625)	(359)	(984)

* לאחר השפעות מקזזות.

רגישות ההכנסה בטבלה לעיל הינה אומדן תאורטי אשר חושב על בסיס שינוי מקבילי של כלל עקומי הריבית, תוך שימוש בהנחות לגבי שינויים במרווחים על הפיקדונות, ללא שינוי בתמהיל הנכסים וההתחייבויות, למעט עדכון הפריסה של המודלים ההתנהגותיים כתוצאה מהשינוי בריבית, ככל שבוצע.

במהלך שנת 2024 סך חשיפת ההכנסות לירידה בריבית של 1% הצטמצמה בכ-155 מיליון ש"ח. רוב הקיטון נובע מצמצום החשיפה בהכנסות שאינן מריבית כתוצאה מפעילות בנגזרים.

למידע נוסף ראו דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024.

השפעת התרחישים של שינויים בשיעורי הריבית על ההון העצמי[א]

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
עלייה במקביל של 1%	**(1,041)**	(395)
ירידה מקבילה של 1%	**875**	182

(א) ההשפעה המוצגת הינה לפני השפעת מס.

במהלך שנת 2024 נרשם גידול בחשיפת ההון העצמי של כ-646 מיליון ש"ח לעלייה של 1% שנובע ברובו מפעילות בתיק הזמין.

סיכון בסיס (מטבע חוץ ומדד)

סיכון בסיס הצמדה הינו הסיכון להפסד כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים לשווי התחייבויות, זאת לרבות, בגין השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה.

לאומי פועל בשוקי המטבע באמצעות עסקאות ספוט, פורוורד ואופציות הן עבור לקוחותיו והן עבור פעילות הנוסטרו. נגזרים בתיק הבנקאי מבוצעים בעיקר על מנת לגדר כלכלית את הפעילות המאזנית. עם זאת, על פי הכללים החשבונאיים הם אינם נחשבים ברובם גידור מושלם ולכן יוצרים השפעה על הרווח וההפסד החשבונאי, כתוצאה מהשוני ברישום החשבונאי בין הנכסים וההתחייבויות המאזניים לבין הנגזרים. השפעה זו מנוהלת, מנוטרת ומדווחת במסגרת ועדות ההשקעה וניהול נכסים והתחייבויות.

חשיפת בסיס ההצמדה מנוהלת תחת מגבלות דירקטוריון.

החשיפה הכלכלית בפועל ברמת הקבוצה, הנתונים מוצגים במונחים של אחוז מההון החשבונאי

	המצב בפועל	
	31 בדצמבר	
	2024	2023
	באחוזים	
לא צמוד	**(44.3)**	(42.0)
צמוד מדד	**42.5**	41.3
מטבע חוץ	**1.8**	0.7

בשנת 2024 ההשפעה של שינוי בשערי חליפין על הרווח הנקי אינה מהותית מאחר והבנק אינו מנהל חשיפות משמעותיות במגזר המט"ח.

למידע כמותי נוסף בנוגע ליתרות בבסיסי ההצמדה ראו ביאור 30.

הרגישות לשינויים בשערי החליפין של מטבעות החוץ העיקריים ליום 31 בדצמבר 2024

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על הון הבנק וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים

	דולר	אירו	ליש"ט	פר"ש	יין
	במיליוני ש"ח				
עלייה של 10% בשע"ח	**133**	**3**	**29**	**(1)**	**5**
ירידה של 10% בשע"ח	**(30)**	**21**	**(27)**	**1**	**(3)**

הרגישות לשינויים במדד ליום 31 בדצמבר 2024

המדידה מתייחסת להשפעת השינויים על הון הבנק וכוללת את הפעילות במכשירים מאזניים וחוץ מאזניים

	השפעת השינויים על הון הבנק
	במיליוני ש"ח
עלייה של 3% במדד	**778**
ירידה של 3% במדד	**(778)**

סיכון השקעה במניות ובקרנות

הבנק הגדיר מדיניות השקעה של הקבוצה, לרבות קביעת מגבלות הן להיקף ההשקעה הכולל והן לחברה בודדת, תמהיל ההשקעות ורמות הסיכון השונות בין סוגי ההשקעות.

החשיפה של ההשקעה במניות וקרנות בתיק הבנקאי

	יתרה מאזנית ושווי הוגן	
	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
מניות וקרנות סחירות בתיק שאינו למסחר	**3,179**	2,011
מניות לא סחירות בתיק שאינו למסחר	**3,999**	2,817
סך הכל	**7,178**	4,828

למידע כמותי ואיכותי נוסף בנוגע לסיכוני שוק ראו דוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024.

סיכון הנזילות וסיכון המימון

סיכון הנזילות הוא הסיכון לרווחי התאגיד הבנקאי וליציבותו הנובע מאי יכולתו לספק את צרכי נזילותו.

סיכון מימון הינו הסיכון לאי יכולת לגייס מקורות חדשים או למחזר מקורות קיימים, הנחוצים לשימושים השוטפים, או שגיוס המקורות יבוצע בתקופות ובתנאים אשר יפגעו באופן משמעותי בהכנסות הבנק נטו מריבית.

תמהיל וריכוזיות המקורות מנוהלים במסגרת ניהול סיכוני הנזילות בבנק. הבנק מבצע מעקב אחר מבנה המקורות וריכוזיותם, בחלוקה לגודל וסוג לקוח. הבנק מבצע ניטור שוטף והדוק של מדדי הנזילות ומעקב אחר נורות אזהרה המאפשרים לבנק זיהוי מוקדם של צרכי נזילות ושינויים במגמות בקשר למקורותיו.

הבנק שומר על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת תיק הנוסטרו בנכסים איכותיים המפוזרים בשקלים ובמט"ח, ובאמצעות גיוס מקורות יציבים ומגוונים ולטווחי זמן שונים, בדגש על גיוס פיקדונות קמעונאיים, פיקדונות עסקיים קטנים, בינוניים וגדולים וכן גיוס של אג"ח לתקופות ארוכות.

פיקדונות הציבור במט"י ובמט"ח הינם מקור מימון עיקרי של הבנק והם מהווים כ-91% מסך התחייבויות הכספיות למעט נגזרים ליום 31 בדצמבר 2024, פיקדונות קמעונאיים של משקי בית ועסקים קטנים מהווים כ-45% מפיקדונות הציבור. התקופה החוזית של פיקדונות הינה קצרה, כ-97% מתזרים המזומנים בהתאם למועד הפירעון החוזי של פיקדונות הציבור (כולל יתרות זכות בחשבונות העו"ש של הלקוחות) הינו בעל מועד פירעון חוזי לתקופה של עד שנה. יחד עם זאת, פיקדונות הציבור לרוב מתגלגלים ונשארים בבנק לאורך זמן.

בשנת 2024 גדלו היתרות הממוצעות של פיקדונות הציבור בכ-45 מיליארד ש"ח, מתוכם כ-31 מיליארד ש"ח במגזר המוסדיים. עיקר הגידול, כ-37 מיליארד ש"ח, נובע מגידול בפיקדונות לזמן קצוב ונרשם בכל מגזרי הפעילות הפיקוחיים, למעט עסקים בינוניים. הגידול העיקרי בפיקדונות זמן קצוב חל במגזר גופים מוסדיים (כ-15 מיליארד ש"ח), במגזר משקי בית (כ-7 מיליארד ש"ח) ובמגזר עסקים גדולים (כ-11 מיליארד ש"ח).

שיעור ההוצאה המשוקלל הממוצע על סך כל פיקדונות הציבור במונחים שנתיים לשנת 2024 עמד על כ-3.2%, עלייה של כ-0.25% לעומת הנתון המקביל לשנת 2023. עלייה זו נובעת ברובה מעלייה בשיעור ההוצאה על מוסדיים, העסקים הגדולים ומשקי בית, העומדת על כ-0.18%, כ-0.34% וכ-0.26% בהתאמה.

נכון לתאריך 31 בדצמבר 2024 יתרת הפיקדונות של שלושת קבוצות המפקידים הגדולים לפי הגדרת חוק הבנקאות תשמ"א-1981, עומדת על כ-58.5 מיליארד ש"ח. שלושת מפקידים אלו נכללים תחת הגדרת פיקדונות הציבור מתאגידים פיננסיים כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 יחס כיסוי הנזילות, ומהווים כ-37% מסך כל פיקדונות הציבור מתאגידים פיננסיים (בהתאמה כ-50 מיליארד ש"ח וכ-37% ליום 31 בדצמבר 2023). מרבית היתרות של שלושת המפקידים הגדולים הינן בטווח פירעון של עד חודש וכתוצאה מכך מקבלות שיעור משיכה של 100% גם במדידת יחס כיסוי הנזילות הרגולטורי ה-LCR לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 וגם לפי המודל הפנימי של הבנק לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342. כלומר, פיקדונות פיננסיים אלו אינם מהווים מקור שהבנק נישען עליו לצורך ניהול סיכון הנזילות. נציין כי לקוחות אלו מקיימים עם הבנק פעילות עסקית במוצרים שונים ומגוונים ולכן הבנק מסווג חלק קטן מהיתרות הנ"ל כפיקדונות תפעוליים והם מקבלים שיעורי משיכה מופחתים בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221.

אג"ח וכתבי התחייבות נדחים מהווים מקור מימון נוסף של הבנק, מקור ארוך יותר ביחס לפיקדונות הציבור. נכון ליום 31 בדצמבר 2024 אג"ח וכתבי התחייבויות נדחים מהווים כ-5% מסך התחייבויות הכספיות למעט נגזרים. כ-91% מתזרים המזומנים החוזי העתידי של האג"ח וכתבי ההתחייבות הנדחים הינו בעל מועד פירעון חוזי לתקופה של מעל שנה.

יתרת האג"ח וכתבי ההתחייבויות הנדחים ליום 31 בדצמבר 2024 עומדת על כ-32 מיליארד ש"ח, בדומה ליתרה ליום 31 בדצמבר 2023. יתרה הממוצעת במהלך שנת 2024 עמדה על כ-31.1 מיליארד ש"ח, ביחס ליתרה ממוצעת של כ-29.2 מיליארד ש"ח במהלך שנת 2023. שיעור ההוצאה הסתכם בשנת 2024 בכ-4.83%, ביחס לכ-4.21% במהלך שנת 2023.

לפירוט נוסף בדבר מכשירים אלו ראו ביאור 20.

יתרת האשראי לציבור במט"י ומט"ח ליום 31 בדצמבר 2024 מסתכמת בכ-448.2 מיליארד ש"ח. התקופה החוזית של האשראי לציבור לרוב ארוכה יותר ביחס לפיקדונות הציבור, כ-57% מתזרים המזומנים החוזי העתידי של האשראי הינו לתקופה העולה על שנה.

לפרוט נוסף לגבי תזרימי מזומנים בהתאם למועד הפירעון החזוי ראו ביאור 31.

פער בין תזרימי המזומנים החוזיים העתידיים של הפיקדונות והאשראים הינו רכיב עיקרי בניהול סיכון הנזילות.

הבנק קובע יעדים לגידול הן בצד המקורות והן בצד השימושים ומקיים תהליך ניטור שוטף אחר עמידה ביעדים אלה. כחלק מניהול סיכון הנזילות והמימון, הבנק עוקב בין השאר אחר תחזית פירעון הפיקדונות הגדולים ותחזית פירעון אג"ח וכתבי התחייבויות נדחים וכן מנהל תחזית ומעקב אחר קצב העמדות האשראי ובהלימה, נערך מראש לגיוס המקורות.

הבנק מנטר את סיכון הנזילות, בין היתר, באמצעות מודלים רגולטוריים וביניהם יחס כיסוי נזילות (LCR) ויחס מימון יציב נטו (NSFR). ההוראות הרגולטוריות מגדירות מקדמי יציבות לסוגי המקורות השונים (בהתאם לסוג הלקוח), דבר שנלקח בחשבון במסגרת ניהול סיכון הנזילות ומשפיע על היקף הנכסים הנזילים שהבנק מחזיק.

להלן פירוט לגבי מלאי הנכסים הנזילים של הבנק

מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה[א], כפי המתודולוגיה של בנק ישראל לפי יתרות ממוצעות ברבעון

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר					
	2024			2023		
	מטבע ישראלי	מטבע חוץ	מטבע ישראלי ומט"ח	מטבע ישראלי	מטבע חוץ	מטבע ישראלי ומט"ח
	סך ערך משוקלל במיליוני ש"ח					
סך הכל נכסי רמה 1	**137,058**	**45,118**	**182,176**	123,889	37,558	161,447
סך הכל נכסי רמה 2א	**–**	**3,352**	**3,352**	–	4,476	4,476
סך הכל נכסי רמה 2ב	**118**	**158**	**276**	305	244	549
סך הכל הנכסים הנזילים באיכות גבוהה	**137,176**	**48,628**	**185,804**	124,194	42,278	166,472

(א) ראו הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221.

מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה כפי המתודולוגיה של בנק ישראל לסוף התקופה

	ליום 31 בדצמבר					
	2024			2023		
	מטבע ישראלי	מטבע חוץ	מטבע ישראלי ומט"ח	מטבע ישראלי	מטבע חוץ	מטבע ישראלי ומט"ח
	סך ערך משוקלל במיליוני ש"ח					
סך הכל נכסי רמה 1	**157,255**	**39,939**	**197,194**	137,766	43,691	181,457
סך הכל נכסי רמה 2א	**–**	**3,575**	**3,575**	–	4,577	4,577
סך הכל נכסי רמה 2ב	**77**	**128**	**205**	331	238	569
סך הכל הנכסים הנזילים באיכות גבוהה	**157,332**	**43,642**	**200,974**	138,097	48,506	186,603

במלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה נכללים הנכסים שניתן להמירם למזומן בקלות ובמהירות, תוך הפסד ערך קטן או ללא הפסד. סיווג הנכסים הינו בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 221. הנכסים אינם משועבדים.

לפירוט הנכסים שהבנק משעבד לבנק המרכזי, מסלקות ועוד ראו ביאור 26 ודוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024.

נכסי רמה 1 מהווים כ-98% מסך מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה בבנק ליום 31 בדצמבר 2024 והם כוללים בעיקר מזומן, יתרות בבנק ישראל, אג"ח ממשלת ישראל בשקל ומט"ח, אג"ח ממשלת ארה"ב ואג"ח בערבות מלאה של ממשלת ארה"ב.

יתרות בבנק ישראל (עו"ש ופיקדונות מוניטריים) עמדו ליום 31 דצמבר 2024 על כ-134 מיליארד ש"ח, לעומת כ-82 מיליארד ש"ח בסוף דצמבר 2023.

הבנק יכול להנזיל את הנכסים הנזילים באיכות גבוהה הן על ידי המכירה בשווקים והן על ידי ביצוע עסקאות REPO. לבנק קיימת תשתית תפעולית ומשפטית לביצוע עסקאות אלה.

בנוסף, קיימת לבנק אפשרות לקחת אשראי מבנק ישראל במסגרת מכרזים מוניטריים של הבנק המרכזי. אשראי זה ניתן כנגד שעבודים ו/או כנגד פיקדונות המופקדים בבנק ישראל, לרבות: אג"ח ממשלת ישראל וני"ע זרים של ממשלות וחברות לפי קריטריונים מסוימים (דירוג, מח"מ וכו').

מדיניות ניהול סיכון הנזילות

מדיניות ניהול סיכון הנזילות מהווה חלק אינטגרלי מהניהול העסקי האסטרטגי של קבוצת לאומי והיא מותאמת לדרישות הוראות ניהול בנקאי תקין. ניהול החשיפה לסיכוני נזילות נבחן, מבוקר ונדון באופן שוטף וייעודי ברמת דירקטוריון, והנהלה. במסגרת זו, מבוצע מעקב שוטף אחר תחזיות של תזרימי המזומנים, מגמות בסגמנטים שונים של פיקדונות, ריכוזיות מפקידים ועלויות הגיוס.

לבנק תשתית רחבה, שגרות ניהול וכלים ייעודיים לניהול הנזילות במט"י ובמט"ח ובכלל זה מעקב יומי אחר סט מדדי סיכון פנימיים ומגבלות פנימיות ורגולטוריות. לאומי מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות שלו באמצעות מדדים המיועדים להתריע על שינויים במצב הנזילות, בין היתר באמצעות מודלים רגולטורים וכן מודלים פנימיים שפותחו בלאומי בהתאם להוראת בנק ישראל ובהתאם לסטנדרטים המקובלים בעולם. לבנק קיימת תכנית מגירה לזיהוי מוקדם וטיפול במשבר נזילות אשר כוללת מערכת סימני אזהרה אשר יכולים להעיד על שינוי במצב הנזילות של הבנק, ומתכונת פעולה לטיפול במקרים שכאלו.

דירקטוריון הבנק, מגדיר את תיאבון הסיכון ומחליט על מגבלות פנימיות הדוקות יותר מהמגבלות הרגולטוריות לצורך ניהול סיכון הנזילות. ה-CRO קובע מגבלות פנימיות הדוקות יותר מהרמה שנקבעה על ידי הדירקטוריון לצורך הניהול השוטף. המגבלות הפנימיות מהוות רזרבה נוספת לעמידה בתרחישי נזילות.

הבנק מודד ומנהל את סיכון הנזילות באמצעות מודלים עבור כלל המטבעות ועבור המט"ח באופן נפרד כדלקמן:

- המדד הרגולטורי LCR, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, מודד את היחס שבין האמצעים הנזילים האיכותיים העומדים לרשות הבנק (מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה) לבין התזרים היוצא נטו בתרחיש במהלך 30 יום. היחס נמדד עבור כלל המטבעות ועבור המט"ח.

היחס נועד להבטיח שהתאגיד הבנקאי יחזיק מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה (מורכב ממזומן ונכסים לא משועבדים), שניתן להמירם למזומן בשווקים ללא אובדן ערך או אובדן קטן, על מנת לענות על צרכי הנזילות של התאגיד. יחס כיסוי הנזילות (LCR) מדמה את מצב נזילות הבנק בתרחיש קיצון משולב של נזילות (תרחיש החל על לאומי וגם על המערכת) הנמשך 30 ימים.

יחס ה-LCR נמדד בתדירות יומית. הדרישה הרגולטורית הינה שיחס ה-LCR לא יפחת מ 100% בסולו ובמאוחד. הדיווח על היחס להנהלה הבכירה מבוצע לפחות אחת לחודש ולדירקטוריון לפחות אחת לרבעון.

- המודל הפנימי לאמידת סיכון הנזילות:

מודד את סיכון הנזילות של הבנק בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342, תחת מגוון תרחישים ולמספר תקופות נזילות הנעות בין שבוע לשלושה חודשים, המתייחסים למצבי שוק שונים הנוגעים לכלל המערכת הבנקאית וללאומי באופן ספציפי. המגבלות הפנימיות על המודל הפנימי גבוהות יותר מהמגבלות על יחס ה-LCR ונועדו להבטיח עתודה נוספת לעמידה בתרחישי הנזילות, המודל הפנימי נמדד עבור כלל המטבעות ועבור המט"ח וכולל 4 סוגי תרחישים:

- תרחיש המדמה תנאים רגילים ("תרחיש רגיל") תרחיש המדמה לחץ במערכת הבנקאות בארץ על רקע לחץ בעולם ("תרחיש מערכתי")
- תרחיש המדמה לחץ בבנק לאומי ("תרחיש ספציפי")
- תרחיש המדמה שילוב של תרחיש מערכתי ותרחיש ספציפי בלאומי ("תרחיש משולב"), תרחיש הנחשב לתרחיש החמור ביותר

- יחס מימון יציב נטו NSFR (Net Stable Funding Ratio), בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 222:

יחס ה-NSFR נועד לשפר את ניהול פרופיל סיכון הנזילות ויציבות הבנק בטווח הארוך (שנה). דורש מהתאגידים הבנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם ופעילויותיהם החוץ מאזניות.
שמירה על מבנה מימון בר קיימא לאורך זמן נועדה להפחית את הסיכויים ששיבושים במקורות המימון הקבועים של התאגיד הבנקאי ישחקו את מצב הנזילות שלו באופן שיגביר את הסיכון שלו לכשל ויוביל לתרחיש מערכתי רחב יותר.

יחס המימון היציב נטו מגביל הסתמכות יתר על מימון סיטונאי קצר טווח, מעודד הערכה משופרת של סיכון גיוס נזילות בכל הפריטים המאזניים והחוץ מאזניים ומקדם את יציבות המימון.

תוצאת יחס ה-NSFR מושפעת ממצב הבנק ליום הנבחן כפי המשתקף מכלל סעיפי מאזן הבנק ליום הבחינה. דורש שמירה על היקף מימון זמין (צד המקורות) המותאם להיקף המימון הנדרש (צד השימושים).

יחס מימון יציב NSFR, נמדד בתדירות רבעונית ומדווח בדוח הכספי רמת סולו ובמאוחד עבור כלל המטבעות. בנוסף הבנק מבצע חישוב פנימי לאומדן היחס בתדירות חודשית.

הדרישה הרגולטורית הינה שלא יפחת מ 100% בסולו ובמאוחד. יש לדווח על יחס המימון היציב נטו להנהלה הבכירה ולדירקטוריון לפחות אחת לרבעון.

מלחמת "חרבות ברזל"

מאז פרוץ המלחמה מתבצע ניטור מוגבר של מצב הנזילות של הבנק בכפוף לתרחישים השונים.

יחס כיסוי הנזילות

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר	
	2024	2023
	באחוזים	
א. בנתוני המאוחד		
יחס כיסוי הנזילות	**123**	124
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים	**100**	100
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי		
יחס כיסוי הנזילות	**120**	120
יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים	**100**	100

הערה: מחושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

למידע נוסף ראו פרק סיכון נזילות בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024 וביאור 24ב.

בשנת 2024 הבנק עמד במגבלות הרגולטוריות לעניין יחס כיסוי הנזילות.
יחס כיסוי הנזילות המאוחד הממוצע לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2024 העומד על 123% ירד באחוז אחד בהשוואה ליחס כיסוי הנזילות הממוצע לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2023 בעיקר כתוצאה מהשפעת פעילות עסקית למתן אשראי שקוזזה כמעט במלואה על ידי גידול בפיקדונות הציבור.

ברבעון הרביעי לשנת 2024 יחס ה-LCR במט"ח ובכלל המטבעות היה גבוה מהדרישה הרגולטורית, היחס המאוחד הכולל לתאריך 31 בדצמבר 2024 עמד על 129%.

יחס מימון יציב נטו

	ליום 31 בדצמבר	
	2024	2023
	באחוזים	
א. בנתוני המאוחד		
יחס מימון יציב נטו	**118**	118
יחס מימון יציב נטו הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים	**100**	100
ב. בנתוני התאגיד הבנקאי		
יחס מימון יציב נטו	**116**	117
יחס מימון יציב נטו הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים	**100**	100

הבנק עמד במגבלה הרגולטורית לעניין יחס מימון יציב נטו ליום 31 בדצמבר 2024.

הבנק קבע מגבלות פנימיות לנושא יחס מימון יציב נטו המצטרפות לניהול המגבלות בקשר עם ניהול סיכון הנזילות.

יחס המימון היציב נטו המאוחד ליום 31 בדצמבר 2024 עומד על 118% ללא שינוי מהיחס ליום 31 בדצמבר 2023, וזאת בעיקר מכיוון שבמהלך שנת 2024 הגידול בפיקדונות הציבור והגידול ברכיבי הון (רווחי הבנק והנפקות ארוכות) קוזזו על ידי גידול באשראי לציבור.

הורדות הדירוג של מדינת ישראל לשנת 2024 לא השפיעו על יכולת הבנק לגייס מקורות.

למידע על דירוג האשראי של הבנק ראו פרק התפתחויות עיקריות במשק בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

למידע כמותי ואיכותי בנוגע לסיכון הנזילות והמימון ראו גם פרק סיכון נזילות וסיכון מימון בדוח על הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024 וביאור 31.

מצב ההצמדה

להלן תמצית מצב מאזני ההצמדה, כפי שעולה מביאור 30

	31 בדצמבר					
	2024		2023			
	לא צמוד	צמוד מדד	מטבע חוץ[ב]	לא צמוד	צמוד מדד	מטבע חוץ[ב]
	במיליוני ש"ח					
סך הנכסים[א]	**540,129**	**70,979**	**186,129**	501,707	65,358	182,884
סך התחייבויות[א]	**513,020**	**44,959**	**192,048**	475,220	44,405	189,415
עודף (גרעון) הנכסים במגזר	**27,109**	**26,020**	**(5,919)**[ג]	26,487	20,953	(6,531)[ג]

(א) כולל עסקאות עתידיות ואופציות.
(ב) כולל צמוד מטבע חוץ.
(ג) עודף ההתחייבויות במט"ח נובע ממימון השקעות בחו"ל, השקעות בקרנות המסווגות כפריט לא כספי, וכן מעסקת החיסוי כנגד חשיפת המס על ההשקעה בשלוחת הבנק בחו"ל.

הניהול והדיווח השוטף של חשיפת הבנק לסיכוני בסיס מתבצעים על פי הגישה הכלכלית הכוללת התאמות ותוספות לגישה החשבונאית המוצגת לעיל. החשיפה בבסיס המחושבת על פי הגישה הכלכלית מפורטת בפרק חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם.

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

קבוצת לאומי פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות ולפיכך חשופה לסיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכוני אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים, סיכוני המשכיות עסקית וסיכוני מעילות והונאות.

תפיסת ניהול הסיכון הינה בהלימה לאסטרטגית קבוצת לאומי, מהווה בסיס להגדרת סובלנות הסיכון, לאופן ניהול הסיכון והממשל התאגידי ולקביעת המיקוד והדגשים בתהליכי ניהול הסיכונים התפעוליים, ומאפשרת ניהול סיכונים מושכל וממוקד תוך תיעדוף משימות ומשאבים.

במהלך שנת 2024 לא חלו שינויים מהותיים במבנה הממשל התאגידי, במדיניות ובמסגרת ניהול הסיכון התפעולי.

ההון הרגולטורי הנדרש בגין סיכונים תפעוליים מחושב על בסיס הגישה הסטנדרטית בהוראת מדידת הלימות ההון של הפיקוח על הבנקים. נציין כי בנק ישראל פרסם עדכון להוראה זו המאמצת את הוראת באזל.

להרחבה ופרטים בגין שינויים רגולטוריים בתקופת הדיווח ושינויים צפויים בנוגע למדידת הלימות ההון ראו פרק הון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מבנה הממשל התאגידי

בנוסף למידע אודות מבנה הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים בבנק המתואר בפרק "מידע נוסף על חשיפה לסיכון והערכתו", להלן מידע נוסף בנוגע לניהול הסיכון התפעולי:

קו הגנה ראשון – הנהלות קווי העסקים, יחידות התמך וחטיבת טכנולוגיות נושאות באחריות לניהול הסיכונים התפעוליים שבתחומי אחריותם, הן באופן שוטף והן במסגרת פרויקטים ומוצרים חדשים.

קו הגנה שני – אגף סיכונים תפעוליים, IT וסייבר בחטיבה לניהול סיכונים אחראי ומוביל את תהליך ניהול הסיכונים התפעוליים, תוך גיבוש המלצות למדיניות ולסובלנות הסיכון, פיתוח מתודולוגיות וכן אחריות מקצועית, הנחיה ואתגור רמת האפקטיביות (בכפוף למהותיות) של קו ההגנה הראשון בתהליך ניהול הסיכונים.

קו ההגנה השלישי – ביקורת פנימית. באחריות הביקורת הפנימית ביצוע ביקורת בלתי תלויה ואובייקטיבית תוך אתגור של הבקרות, התהליכים, והמערכות הממוכנות בתאגיד הבנקאי. הביקורת מתבצעת לרוב בדיעבד, על קו ההגנה הראשון והשני תוך וידוא יישום הנחיות של ההנהלה והדירקטוריון.

ועדות הנהלה ודירקטוריון – אחת לרבעון מתקיים דיון על החשיפות המהותיות לסיכונים תפעוליים. מדיניות ניהול סיכונים תפעוליים מובאת לדיון ואישור הדירקטוריון אחת לשנה.

מדיניות ומסגרת ניהול הסיכונים התפעוליים

מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים הקבוצתית מעגנת עקרונות, קווים מנחים ומסגרת לניהול הסיכון התפעולי בלאומי, ובכלל זה: ניהול סיכון מוכוון ומותאם לפעילות קווי העסקים ומיקוד בסיכונים בעלי פוטנציאל להשלכה משמעותית על פעילות הבנק.

במטרה לאפשר לדירקטוריון ולהנהלה ממשל תאגידי הולם, הוגדרה סובלנות לסיכון התפעולי אשר באה לידי ביטוי באמצעות מגבלות כמותיות והצהרות איכותיות.

פרופיל הסיכון התפעולי מנוטר תקופתית ומדווח מדי רבעון להנהלת הבנק ולדירקטוריון, כבסיס לקבלת החלטות.

הבנק מעדכן את מפת הסיכונים התפעוליים מעת לעת. העדכון מתבצע על ידי יחידות הקו הראשון תוך הכוונה, אתגור וסיוע של החטיבה לניהול סיכונים. התהליך כולל זיהוי הסיכונים, הערכתם (איכותית וכמותית) והמלצות למזעורם (תכניות הפחתה). כמו כן, קיימת מערכת התומכת בדיווח סיכונים, תיעוד בקרות, תכניות מזעור ואירועי כשל.

הבנק מנהל סיכונים בפרויקטים ומוצרים חדשים מהותיים על בסיס מתודולוגיה הכוללת זיהוי סיכונים והיערכות למזעורם וזאת במטרה לעמוד ביעדים העסקיים והתפעוליים של לאומי.

מאחר והסיכונים התפעוליים הינם חוצי ארגון ופעילויות, החטיבה לניהול סיכונים פועלת להטמעת תרבות ניהול סיכונים מתקדמת ובכלל זה דיווח וטיפול באירועים וביצוע הפקות לקחים.

מוקדי הסיכון העיקריים בסיכונים התפעוליים:

סיכון אבטחת מידע וסייבר

במהלך תקופת הדוח נמשכה מגמת העלייה בתקיפות סייבר על ארגונים פיננסיים בארץ ובעולם, לרבות לאומי, ועל גופי שרשרת האספקה של ארגונים אלו. פרוץ המלחמה הוביל לעלייה נוספת בתקיפות ובסיכון, ובעקבות זאת לאומי הגביר את ההיערכות.

ניסיונות אלו היו ללא כל השפעה עסקית ומיעוטם עם השפעה זניחה על השירות.

מאפייני התקיפה הפוטנציאליים מגוונים וביניהם תקיפות כופרה, ניסיונות פישינג והנדסה חברתית. הסבירות לחשיפה בגין התממשות אירוע סייבר עולה בין היתר כתוצאה משימוש גובר של לקוחות בערוצים דיגיטליים ועבודה של עובדים וספקים מרחוק.

לאומי נוקט במספר צעדים להפחתת הסיכונים ובכלל זה: יישום בקרות מונעות ומגלות, ביצוע סקרי אבטחת מידע, הגברת הניטור לשם הסרת אתרים מתחזים, הידוק תהליכי ניהול ובקרת הרשאות והעלאת מודעות עובדים להנחיות אבטחת מידע.

במהלך שנת 2024 לא התגלו אירועי סייבר שהשפיעו על הדוחות הכספיים של לאומי.

סיכוני טכנולוגיה

לאומי מייחס חשיבות רבה לכך שהתשתית הטכנולוגית המשרתת את לקוחותיו ואת עובדיו תאפשר זמינות ורציפות עסקית ותפעולית, ומשקיע לשם כך משאבים רבים. הבנק פועל על פי מדיניות מוצר חדש אשר מתווה את תהליכי ניהול הסיכונים הכרוכים בהכנסת מוצרים חדשים ובכלל זה יוזמות טכנולוגיות וחדשנות.

לאומי מיישם תכנית עסקית-טכנולוגית לצורך השגת יעדיו העסקיים בשנים הבאות. התכנית מנוהלת במסגרת ממשל תאגידי הדוק.

סיכון המשכיות עסקית

בנק לאומי שואף לשמור על רציפות פעילותו בכל עת. בהיותו מפעל חיוני הוא נערך להתמודדות עם תרחישים חיצוניים ופנימיים שעלולים לגרום לשיבושים תפעוליים משמעותיים בפעילותו העסקית.

בבנק מוגדרת מדיניות המשכיות עסקית אשר מתווה קווים מנחים ומהווה מסגרת עבודה כוללת לניהול ההמשכיות העסקית ברמת הקבוצה. במסגרת העבודה נכללים המרכיבים הבאים - ניתוח השלכות עסקיות, אסטרטגיית התאוששות (כולל גיבויים ויכולות אחזור), תכנית המשכיות עסקית וביצוע תרגולים שוטפים טכנולוגים ועסקיים. לאומי מנהל ומיישם תהליכים שתכליתם לאפשר התאוששות מהירה וחזרה לשגרה באירועי חירום וקיצון, תוך מזעור הפגיעה בפעילות העסקית.

אירועי מלחמת "חרבות ברזל" ו"אסקלציה בצפון" - הבנק נקט בצעדים יישומיים מגוונים להתמודדות עם איומי התרחיש - ננקטו פעולות בהיבטים עסקיים, טכנולוגיים, תפעוליים ובהיבטי כח אדם. ביוזמת בנק ישראל, במטרה לקבלת תיעדוף בהקצאת משאבים לאומיים למערכת הבנקאית, בוצע מיפוי של האתרים הקריטיים לאספקת חשמל ומופו קווי התקשורת הקריטיים להבטחת רציפות תפקודית.

סיכון מיקור חוץ וספקים

לאומי מתקשר עם ספקים וספקי משנה לצרכים עסקיים מגוונים ומאמץ מוצרים ושירותים חדשים שפותחו על ידי גורמים חיצוניים. זאת תוך יישום תפיסת הגנה וניהול מושכל של הסיכונים הטכנולוגיים והעסקיים.

התלות בספקים חושפת את הבנק לסיכונים שונים, וביניהם פגיעה ברציפות התפקודית, שיבוש ודלף מידע. סיכונים אלו מנוהלים באופן שוטף בתהליכי ניהול סיכונים ומוצר חדש, תהליכי רכש, המשכיות עסקית, אבטחת מידע וסייבר ומעוגנים בהתאם במסמכי מדיניות ונהלים.

קיימת מדיניות מיקור חוץ ובמדיניות הסיכונים התפעוליים קיים פרק ייעודי לניהול סיכוני צד ג'.

מעילות

הבנק פועל במספר מישורים ביחס לסיכון המעילות ובכלל זה העלאת המודעות בקרב כלל עובדי הבנק, מהלכי תקשור למנהלי סיכונים וניטור מוגבר על עובדים העומדים בפני סיום עבודה בבנק, תיקשור מנגנון Speakup המעודד עובדים לדווח על אירועי הפרה ועוד.

קיים פרק ייעודי לנושא ניהול סיכוני מעילות והונאות במדיניות ניהול סיכונים תפעוליים ומוסד פורום מעילות לריכוז הטיפול בנושא.

הונאות

הרחבת השימוש בדיגיטל עלולה להביא לעלייה בחשיפה לסיכוני הונאות הן בהיבט גניבת זהות וגניבת כספים והן בהיבט פגיעה בתפקודיות, חשיפת פרטי לקוחות ושימוש לרעה במידע. לאומי משקיע משאבים רבים בזיהוי והפחתה של סיכונים אלו בפעילות שוטפת ובפעילות ניטור ממוקדת כולל פורום הונאות לריכוז הטיפול בנושא.

סיכון המשאב האנושי

השינויים בסביבה העסקית והבנקאית משפיעים גם על עולמות ניהול ההון האנושי, ובהתאם על הצורך להתאים את כח האדם לצרכי העולם המשתנה. לאומי נוקט במספר דרכים להתמודדות עם הסיכון.

סיכון אקלים וסביבה

סיכוני אקלים וסביבה מהווים חשיפה של הבנק לנזקים פוטנציאליים שעלולים להיגרם כתוצאה מאירועים או מתהליכים שקשורים לסביבה ולשינויי אקלים.

סיכונים סביבתיים נובעים מחשיפה של הבנק לפעילויות שקיים פוטנציאל שיגרמו לנזקים סביבתיים או יושפעו מהם, כגון זיהום אויר, זיהום קרקע, מחסור במים, מידבור, אובדן מגוון ביולוגי, בירוא יערות, רעידות אדמה.
סיכוני אקלים נובעים מהחשיפה לסיכונים פיזיים או סיכוני מעבר שנגרמים או קשורים לשינויי אקלים. נהוג לחלק את סיכוני סביבה ואקלים לשלושה סוגים:

- סיכונים פיזיים – סיכונים פיננסיים שנובעים מהחשיפה לנזקי אירועי קיצון אקוטיים שקשורים לאקלים או למזג האוויר (כגון גלי חום, בצורות, מפולות, שיטפונות, הצפות, שריפות, סופות ועוד) ו/או לנזקי תהליכים כרוניים הדרגתיים שקשורים לשינויי אקלים (כגון עליית מפלס פני הים, עלייה בטמפרטורה הממוצעת).
- סיכוני מעבר – סיכונים פיננסיים שנובעים מהחשיפה לתהליך המעבר לכלכלה דלת פליטות גזי חממה, שעשוי לכלול, למשל, שינויים במדיניות האקלימית והסביבתית, שינויים טכנולוגיים או שינויים בהעדפות הציבור.
- סיכון אחריות – סיכונים פיננסיים שנובעים מהחשיפה לתביעות משפטיות, שבהן התובעים מבקשים להטיל אחריות ו/או לקבל פיצוי כנגד נזקים או הפסדים הקשורים לשינויי אקלים.

הבנק חשוף לסיכונים אלה הן באופן ישיר והן באופן עקיף.

לסיכונים הסביבתיים עשויה להיות השפעה פיננסית ושאינה פיננסית על הבנק כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון נזילות, וכן לסיכון תפעולי, סיכון ציות, סיכון משפטי, סיכון רגולטורי, סיכון מוניטין (כגון במקרה בו ייוחס לבנק קשר לגורם מפגע סביבתי, בין באופן ישיר כיוצר המפגע ובין באופן עקיף כממן של המפגע).

דירקטוריון הבנק רואה בניהול סיכוני סביבה ואקלים חלק בלתי נפרד מהאסטרטגיה העסקית ומיעדי הבנק, לשם שמירה על יציבות הבנק, לאור מרכזיותו וחשיבותו לכלכלה ולחברה הישראלית וכהזדמנות עסקית-אסטרטגית. לאומי מכיר באחריות הכלכלית, החברתית והסביבתית המוטלת עליו בליווי ובתמיכה בלקוחותינו בתהליך המעבר באמצעות, מתן אשראי וביצוע השקעות תומכות. התמקדות בניהול והערכת החשיפה לסיכון הקשור לאקלים לצד זיהוי ההזדמנויות הוא חלק בלתי נפרד מהתהליך.

ביום ה-12 ביוני 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 345 בנושא "עקרונות לניהול אפקטיבי של סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים". ההוראה קובעת "עקרונות על" לניהול אפקטיבי ולפיקוח על סיכונים פיננסיים שקשורים לאקלים, על פיהם נדרשים התאגידים הבנקאיים לפעול כדי לנהל בצורה מיטבית את חשיפתם לסיכונים פיננסיים אלה. ההוראה תחול החל מיוני 2025, הבנק נערך ליישומה.

מסגרת ומדיניות לניהול סיכוני אקלים

הבנק גיבש מדיניות לניהול היבטי סביבה ואקלים, הקובעת עקרונות לזיהוי ולניהול הסיכונים וכן מגדירה תחומי אחריות ומנגנוני דיווח. בנוסף, גובשה תכנית עבודה הכוללת שיפור המתודולוגיות ושיטות המדידה, לצד פעולות שהבנק נוקט לזיהוי ומיפוי החשיפה לסיכוני אקלים וסביבה ולצמצומם.

מדובר במידע צופה פני עתיד, שהתממשותו אינה וודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד, בשים לב לכך שמדובר בתחום "מתפתח".

למידע נוסף ראו פרק סביבה בדוח סביבה, חברה וממשל תאגידי (ESG) של הבנק לשנת 2024.

זיהוי וניהול סיכוני אקלים בניהול סיכונים עיקריים

הבנק מכיר בכך שזיהוי והערכת הסיכון הסביבתי הינו חלק מתהליך נאות של הערכת הסיכונים ופועל להטמעת נושא ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי ובכלל זה סיכון אקלים (הסיכון הפיזי וסיכון המעבר), כמפורט:

- **ניהול סיכון במסגרת פעילות האשראי** – הבנק גיבש מתודולוגיה להערכת פוטנציאל החשיפה של ענפי משק בישראל לגורמי סיכון מרכזיים בהיבטי סיכוני אקלים סביבה וכלים ומתודולוגיות להערכת סיכוני אשראי פרטניים ללווים, מבוססת סיכון ומהותיות, לצורך זיהוי, מדידה, הערכה, ניטור, דיווח ובקרה של הסיכון, לרבות דרכי ניהולו והפחתת השפעתו על חשיפות האשראי.
- **סיכון השקעות ונוסטרו** – מדיניות לניהול סיכוני השוק וההשקעות קובעת הנחיות לניהול הסיכון לרבות שילוב סיכוני סביבה ואקלים בתהליך קבלת החלטות השקעה ובניהול ההשקעות הקיימות. תכנית העבודה לשיפור המתודולוגיות וכלי המדידה לניהול סיכוני סביבה ואקלים כוללת גם את תחום ההשקעות במטרה לפתח כלים ומומחיות לקידום סביבה ירוקה ולזיהוי הזדמנויות עסקיות.

- **סיכון תפעולי** – הבנק שם לעצמו מטרה שההשפעה הישירה והעקיפה של פעילותו תוביל לצמצום ההשלכות השליליות על איכות הסביבה.
- **סיכון מוניטין** – גובשה מדיניות לניהול סיכון המוניטין המותאמת לאסטרטגית הבנק וכוללת התייחסות לנושא סביבה ואקלים. תכנית העבודה השנתית כוללת תקשור מהלכים עסקיים בנושא.

הטבלה להלן מציגה את חלקם של ענפי המשק עתירי הפליטות, בעלי חשיפה מוגברת לסיכוני מעבר, מסך יתרות סיכון האשראי – בנק.

חשיפה לענפי משק עתירי פליטות, המאופיינים בסיכון מעבר מוגבר[א] – הבנק

	תעשייה כימית ויצרני מלט[ב]	תחבורה, הובלה וייצור כלי רכב[ג]	יצרני מוצרי מתכת ומוצרי עץ ונייר[ד]	ייצור חשמל מדלקים פוסיליים[ה]	חקלאות בעלי חיים[ו]	דלקים פוסיליים[ז]	סך הכל
31 בדצמבר 2024	**1.33%**	**1.08%**	**0.49%**	**0.71%**	**0.13%**	**0.96%**	**4.70%**
31 בדצמבר 2023	1.42%	1.22%	0.55%	0.71%	0.16%	1.03%	5.09%

(א) על מנת להגדיר ענפים עתירי פליטות, המאופיינים בחשיפה מוגברת לחלק מסיכוני המעבר הקשורים להיקפי הפליטות (כגון מיסוי פחמן, רגולציות להפחתת פליטות, חבות משפטית וחשיפה לסיכוני טכנולוגיה וחדשנות משבשת), השתמש הבנק ברשימות ענפים עתירי פליטות של מסגרות עבודה גלובליות מובילות בנושא – UNEP-FI, PACTA, SBTI.
(ב) ייצור כימיקלים ומוצריהם, תעשיית תרופות, תעשיית מוצרי גומי ופלסטיקה ויצרני מלט.
(ג) ענפי משק הובלה יבשתית, הובלה ימית, הובלה אווירית, שירותי דואר ובלדרות לאומיים, תעשיית כלי רכב מנועיים ובניית ספינות ואוניות.
(ד) ענפי משק ייצור מוצרי עץ ונייר (פרט לרהיטים) וייצור מוצרי מתכת (ברזל ופלדה, מתכות אל ברזליות).
(ה) ענף משק אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אויר, תמסורת וחלוקה של חשמל.
(ו) ענפי המשק גידול בעלי חיים, ענף הדייג וחקלאות ימית לרבות ניהול משק חקלאי מעורב.
(ז) פעילויות של הפקת נפט גז טבעי וכריית פחם לרבות אספקה הובלה ומסחר קמעונאי של דלק.

ניתוח תרחיש

בשנת 2024 ביצע הבנק מבחני לחץ, ביחס לסיכון המעבר, המבוססים על תרחישי אקלים שונים, בהתאם לפרקטיקות הגלובליות המובילות. בשנת 2025 הבנק ישלים את מבחני הלחץ ביחס לסיכון הפיזי.

ככלל, תוצאות התרחישים עולים בקנה אחד עם הערכת הבנק לרמת הסיכון האקלים בחלוקה ענפית (מפת חום). בהתאם, הענפים החשופים יותר, אשר פרופיל הסיכון שלהם צפוי לעלות עקב התממשות תרחישי האקלים המסוכנים לעיל, הם ענפי אנרגיה, הדלקים, התעשיות הכימיות ותעשיות כבדות אחרות (כגון חומרי בנייה), וכן, צפויה עליה משמעותית בטווח הזמן הארוך בענפי שירותי ותשתיות איכות הסביבה השונים.

ביחס לכל אחד מהענפים שזוהו כבעלי פוטנציאל משמעותי להיפגע מהתממשות סיכון האקלים, יבחן הבנק את הצורך בהתאמת מדיניות האשראי והפחתת השפעת הסיכון על חשיפות האשראי תוך התייחסות למגבלות המובנות של התרחיש (היעדר נתונים פרטניים לישראל, אי-רגישות לאופי השוק הישראלי, ההפרדה בין הסיכונים הפיזיים וסיכוני המעבר, והמיקוד במחיר הפחמן כמשתנה מסביר מרכזי לתוצאות). בנוסף, הבנק ימשיך לנתח את הסיכונים הפרטניים של הלווים שעומדים בספי המהותיות שהוגדרו, באמצעות המתודולוגיה הייעודית שהבנק פיתח לנושא.

למידע נוסף בנוגע לתרחישי האקלים שהבנק ביצע ראו פרק ניתוח תרחישי אקלים בדוח סביבה, חברה וממשל תאגידי (ESG) של הבנק לשנת 2024.

סיכון אקלים הינו סיכון "מתפתח". סיכונים מתפתחים מתאפיינים בהיעדר מידע כמותי עם עומק היסטורי מספק לאמידתם ובהשתנות גבוהה יותר מסיכונים אחרים לאורך זמן, דבר המחייב מיסוד תהליכים להתאמת הכלים לניהולם ומדידתם.
הבנק עוקב כל העת אחר התפתחויות רגולטוריות, טכנולוגיות וחברתיות בתחום, לומד את הנושא ופועל להתאמת הכלים והמתודולוגיות לניהול הסיכון.

המידע המובא בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראו פרק מידע צופה פני עתיד.

למידע נוסף ראו פרק סביבה בדוח סביבה, חברה וממשל תאגידי (ESG) של הבנק לשנת 2024.

סיכונים אחרים

סיכון רגולציה

סיכון רגולציה הוא הסיכון כי שינויים ברגולציה ישפיעו על היקף ההכנסות וההוצאות של הקבוצה, ההון, תחומי הפעילות של הקבוצה או הסביבה העסקית בה היא פועלת.

קבוצת לאומי פועלת בסביבה רגולטורית מורכבת ורב תחומית. שינויים מהותיים ומתמשכים בתחומי רגולציה מגוונים מחייבים היערכות מתאימה ומתמשכת בפעילות הבנק.

בעת האחרונה הושם עיקר הדגש על הוראות בתחומים הבאים:

יוזמות רגולטוריות שעניינן קידום תחרות במגזר הפיננסי לרבות בתחומי הבנקאות הפתוחה, קודמו תיקוני חקיקה שונים המאפשרים, בין היתר, כניסה של גופים חוץ בנקאיים לתחום שירותי התשלום; וכן השקת קרנות כספיות חדשות הדומות במאפייניהן לפיקדונות תוך החרגתן מחוק הייעוץ והרחבת ערוצי ההפצה שלהן. בנוסף, הוקמו צוותים בין משרדיים לבחינת יוזמות חקיקה בנושאים שונים, ביניהם: מתווה מדורג של רישוי ורגולציה לגופים חוץ בנקאיים; צמצום ארביטראז' רגולטורי במכשירי השקעה וחסכון לטווח קצר ובינוני; בחינת השימוש בבינה מלאכותית בסקטור הפיננסי; בחינת שינויים אפשריים במבנה העמלות והתגמול בפעילות הציבור בניירות ערך. במקביל, מקודמות יוזמות רגולטוריות נוספות הנוגעות ליחסי בנק-לקוח וקונדקט ובפרט בתחום העמלות; הוראות מתחום ניהול הסיכונים לרבות סיכוני סביבה, חברה וממשל (ESG); הוראות בעניין סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור; הוראות הנוגעות להגנת הפרטיות ואבטחת מידע; כן פורסם קול קורא להתייחסות הציבור בנושא הקריטריונים הנשקלים בתהליך בחינת בקשות בנקים לסגירת סניפים קבועים.

כמו כן, כחלק מהתכנית המאזנת להשגת יעדי התקציב לשנת 2024, אושר חוק הקובע תשלום מיוחד של הבנקים שאינם בנק בעל היקף פעילות קטן (בנק ששווי נכסיו נמוך פחות מ-5% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל) בשנים 2024 ו-2025 לשם השגת יעדי התקציב, כהוראת שעה בעקבות מלחמת "חרבות ברזל".

על רקע המלחמה והשלכותיה על האוכלוסייה, המשק והכלכלה בישראל, ובתוך כך על משקי הבית והעסקים, קבעו הפיקוח על הבנקים ורגולטורים נוספים, שורה של צעדים רגולטוריים, ובהם התאמות, הקלות ודחיות מועדים בהוראות רגולטוריות שונות, במטרה להבטיח המשכיות עסקית ומתן שירותים רציף על ידי המערכת הבנקאית בהתאמה למגבלות המצב הביטחוני, וכן לצורך הענקת הסיוע הנדרש ללקוחות המערכת הבנקאית, תוך רגישות מוגברת לצורכי הלקוחות והקשיים עמם הם מתמודדים. כמו כן אושרו בחקיקה הסדרים שונים שנועדו לתת מענה לצרכי המשק, אוכלוסיות מסוימות והציבור בתקופת המלחמה ולחלקם יש השפעה על פעילות הבנק.

מגמות ושינויים אלה משפיעים וצפויים להשפיע בשנים הקרובות על המערכת הבנקאית בישראל. הבנק פועל לניטור ואיתור הוראות הרגולציה הרלוונטיות, בוחן את היערכותו לתנאי השוק המשתנים, להגברת התחרות והשקיפות, לכניסתם של שחקנים חדשים לתחומי הבנקאות הקלאסיים, לשימוש במאגרי המידע והנתונים של לקוחות הבנק על ידי גופים חוץ-בנקאיים, וכן למתן הצעות ערך מתאימות ללקוחות הבנק. במקביל, הרגולציה גורמת לשחיקה בהכנסות, לגידול בהוצאות הנדרשות לשם עמידה בהוראות הרגולציה, ולצורך בשיפור מתמיד ברמת השירות והחדשנות.

לפירוט נוסף ראו פרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי.

סיכון ציות

סיכון ציות הינו הסיכון להטלת סנקציה, להפסד פיננסי מהותי, או לנזק תדמיתי, אשר התאגיד הבנקאי עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות החוק/הרגולציה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 308 "ציות ופונקציית הציות בתאגיד הבנקאי" מגדירה את תחומי האחריות של הציות באופן פורמאלי וברמה הקבוצתית. ההוראה קובעת כי נדרש להעריך את אפקטיביות ניהול סיכון הציות ולמצוא אמצעים למדידתו כאשר הסיכון נגזר ממכלול החקיקה הרלוונטית לפעילות הבנק.

על פי מדיניות הבנק, מנוהל סיכון הציות על בסיס קבוצתי. במסגרת זו, ננקטים צעדים שונים לפיקוח ובקרה על השלוחה בחו"ל וחברות הבנות לצורך מעקב על יישום נושאי הציות בכללותם ויישום מדיניות הציות הקבוצתית.

לצורך ניהול אפקטיבי של סיכוני הציות פועל בלאומי מערך ציות ואכיפה שבראשו עומד קצין הציות הראשי (Chief Compliance Officer). קצין הציות הראשי אחראי, בין היתר, למילוי החובות לפי הוראות החקיקה בנושאי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור ויישום משטרי הסנקציות הבינלאומיים בהתאם למדיניות הבנק.

במסגרת יישום משטרי הסנקציות הבינלאומיים בוצעו בשנה האחרונה ההתאמות הנדרשות בנהלי העבודה נוכח הרחבת משטרי הסנקציות הבינלאומיים כנגד רוסיה ובלארוס, ובכלל זה האיסור לאפשר פעילות בנקאית התומכת בתעשיה הצבאית הרוסית.

קצין הציות הראשי משמש גם כממונה על האכיפה בתחום דיני ניירות ערך, כממונה על הגנת הפרטיות וכממונה על יישום ה-FATCA, ה-CRS והסכם ה-QI.

מערך ציות ואכיפה כפוף למנהל הסיכונים הראשי.

א. איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

שמירה על תרבות ציות נאותה, לרוחב הארגון, מחייבת קיומה של מסגרת בקרה ואכיפה אפקטיבית. לצורך כך, נקבעו נהלי עבודה ותהליכי בקרה ואכיפה סדורים על מכלול תהליכי העבודה וסיכוני הציות הנגזרים מהם. מטרתה של מסגרת הבקרה והאכיפה הינה, בין היתר, לאתר פערים וחשיפות קיימים ופוטנציאלים לשם בחינת הצורך בעדכון תהליכי עבודה, וביצוע הדרכות.

מערך הציות נמצא בקשר שוטף עם חברות הבנות בארץ ובחו"ל לצורך מעקב ליישום נושאי הציות בכללותם ויישום מדיניות הציות הקבוצתית.

ב. אכיפה מנהלית

חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 בא לייעל את הליכי האכיפה של הוראות החקיקה בתחום דיני ניירות הערך. במסגרת חקיקה זו ניתן יהיה להטיל סנקציות שונות על תאגיד, שהפר את ההוראות הרלוונטיות וכן על עובדי התאגיד, לרבות נושאי המשרה.

קצין הציות הראשי של הקבוצה משמש גם כממונה על האכיפה, האחראי על יישום תכנית האכיפה הפנימית בתחום ניירות הערך וניהול השקעות אשר אושרה על ידי דירקטוריון הבנק.

ג. FATCA - Foreign Account Tax Compliance Act, CRS - Common Reporting Standard ומדיניות כסף מוצהר

ביום 14 ביולי 2016 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 227), התשע"ו-2016 בנושא יישום הסכם FATCA שנחתם בין מדינת ישראל לארה"ב והסכמים לחילופי מידע בין מדינת ישראל למדינות אחרות לפי התקן לחילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים שפרסם ה-OECD.

תקנות מס הכנסה (יישום תקן אחיד לדיווח ולבדיקת נאותות של מידע על חשבונות פיננסיים), התשע"ט-2019 פורסמו ביום 6 בפברואר 2019, ומכוחן נדרש הבנק לבצע הליכים לזיהוי לקוחות תושבי מדינות זרות, ולדווח על לקוחות שזוהו כתושבי מדינות שישראל חתומה עמן על הסכמים לחילופי מידע לרשות המיסים בישראל לצורך העברת המידע לרשות המוסמכת במדינת התושבות שלהם.

הבנק מבצע את הדיווחים הנדרשים לרשות המיסים בישראל בהתאם להוראות החקיקה האמורה.

הבנק מיישם מדיניות כסף מוצהר תוך הקפדה כי לא ינוהלו בבנק כספים שאינם מוצהרים לרשויות המס הרלוונטיות, בהקשר זה נערכו מהלכים רבים לאיתור וזיהוי האוכלוסיות הרלוונטיות. במידת הצורך, נדרשים לקוחות להמציא הצהרות ואישורים שונים.

ביום 12 בפברואר 2024 וביום 29 באוקטובר 2024 הוטלו על הבנק עיצומים כספיים שהתקבלו מהפיקוח על הבנקים. להרחבה אודות העיצומים הכספיים ראו ביאור 25.ד.

סיכון משפטי

הסיכון המשפטי מוגדר כחשיפה לנזק/הפסד כתוצאה מתביעות כנגד הבנק, מתן חוות דעת משפטית לקויה, עריכת הסכמים לקויים, אי מתן הנחיות משפטיות מתאימות עקב שינויים בדין או בפסיקה ו/או אגב סוגיות משפטיות המתעוררות במסגרת הטמעה או יישום של חקיקה, רגולציה ופסיקה ו/או כתוצאה מקנסות שיושתו על הבנק ופעילות פיקוחית.

סיכונים משפטיים נובעים מחמישה תחומים עיקריים:

- סיכוני חקיקה - סיכונים הנובעים מפעילות הבנק אם הניתוח המשפטי אינו תואם הוראת חקיקה ראשית או משנית, הוראות בנק ישראל או הוראות רשויות מוסמכות אחרות.
- סיכוני התקשרות חוזית - סיכונים הנובעים מפעילות הבנק מול לקוחות, ספקים וגורמים אחרים שהבנק מתקשר עמם בהסכמים שונים, אם אינה מגובה בהסכם המסדיר מלוא זכויות הבנק, או שההסכם אינו ניתן לאכיפה מלאה או שהוא כולל התניות שאינן חוקיות.
- סיכוני פסיקה - סיכונים הנובעים מפעילות הבנק אם אינה תואמת פסיקה תקדימית.
- סיכונים הנובעים מהליכים משפטיים המתנהלים נגד הבנק.
- סיכונים הנובעים משינויים במדיניות אכיפה.

מדיניות ומסגרת ניהול הסיכונים המשפטיים

היועצת המשפטית הראשית, אשר הינה חברת הנהלה בבנק וראש חטיבת הייעוץ המשפטי, הינה מנהלת הסיכונים המשפטיים של הבנק והיא אחראית להובלת ניהול הסיכונים המשפטיים.

בקבוצה מיושמת תכנית ניהול סיכונים משפטיים שמטרתה לאתר, למנוע, לנהל ולמזער את הסיכונים המשפטיים. התכנית כוללת מסמכי מדיניות וממשק בין חטיבת הייעוץ המשפטי לבין יחידות הבנק, וכן נהלים פנימיים החלים בתוך חטיבת הייעוץ המשפטי שמטרתם לוודא כי הייעוץ המשפטי הניתן בבנק הינו ייעוץ מקצועי ומעודכן. החברות הבנות של הבנק בארץ ובחו"ל מיישמות מדיניות לניהול סיכונים משפטיים במסגרת מסמכי מדיניות ייעודיים ונהלים פנימיים לניהול סיכונים משפטיים התואמים את פעילותן ואת מדיניות הקבוצה בנושא. בהתאם לנהלי הסיכון המשפטי בחברות הבנות, על החברות הבנות להפנות נושאים מסוימים לייעוץ משפטי מתאים. בנוסף, החברות הבנות מעבירות דוחות תקופתיים ומיידיים למנהלת הסיכונים המשפטיים של הבנק, בהתאם לנדרש במסמכי המדיניות.

במסגרת התכנית לניהול סיכונים משפטיים ניתן דגש על:

- איתור מוקדי הסיכונים המשפטיים המהותיים והטיפול בהם.
- מניעה ומזעור סיכונים משפטיים, בין היתר, באמצעות:
  - הכנת הסכמים, הנחיות ונהלים מתאימים.
  - בדיקת הוראות רגולטוריות וחקיקתיות (לרבות פסיקה), ובחינת השלכותיהן על פעילות הבנק.
  - הפקת לקחים בנושאים שונים ויישום הלקחים במסמכים המשפטיים הנהוגים בבנק, וכן העברת חוות דעת רלוונטיות ליחידות המתאימות בבנק.

לצורך ביצוע תכנית ניהול הסיכונים המשפטיים, פועלים בחטיבת הייעוץ המשפטי גורמים יעודיים וועדות, שתפקידם לאתר באופן שוטף דברי חקיקה ופסקי דין חדשים בעלי השלכה על פעילות הבנק, לבחנם ולרכז הטיפול בהשלכותיהם.
כמו כן, חטיבת הייעוץ המשפטי מאתרת ומטפלת, במידת הצורך, בהוראות רגולטוריות חדשות (חקיקה ראשית, חקיקה משנית, הוראות רגולטוריות), כבר בשלב הצעת החוק, או בשלב גיבוש הרגולציה הרלוונטית.

פעילותם של הגורמים והוועדות הנ"ל מוסדרת בנהלי עבודה פנימיים של חטיבת הייעוץ המשפטי. בין היתר קובעים הנהלים את ממשק העברת המידע בין כל אחד מהגורמים הנ"ל לבין צוות הסיכונים המשפטיים הפועל בחטיבה, הנהלת החטיבה ומנהלת הסיכונים המשפטיים.

חשיפה משפטית כללית

קיימת חשיפה משפטית כללית, אשר לא ניתן להעריכה או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הבנק והחברות המאוחדות, ללקוחותיהם. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות הנוגעות לתנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את כל סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם שירותי הבנק והחברות המאוחדות, המועלות, בין היתר, בבקשות לאישור תובענות ייצוגיות.

כמו כן, קיימת חשיפה משפטית בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הפיקוח על הבנקים, רשות ניירות ערך ורגולטורים אחרים להם כפופה פעילות הבנק.

ההתקשרויות עם הלקוחות הינן, בחלקן, התקשרויות הנמשכות לאורך שנים רבות, במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. הבנק והחברות המאוחדות פועלים באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, נדרשת התאמתן באופן שוטף למציאות המשתנה. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומשפטית מוגברת.

בנוסף קיימת חשיפה משפטית כללית הנובעת מכך שכנגד הבנק והחברות המאוחדות מוגשות מעת לעת תלונות לפיקוח על הבנקים, שעלולות בנסיבות מסוימות להביא לנקיטת הליכים משפטיים נגד הבנק. לעת הזו, לא ניתן להעריך האם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הפיקוח בעניין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות או אחרות כתוצאה מהליכים אלה, וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה.

סיכון מוניטין

סיכון מוניטין מתייחס לתפיסותיהם של בעלי העניין בבנק לאומי – (לקוחות, בעלי מניות, מחזיקי אג"ח, הציבור הרחב), ומשקף את פער הציפיות בין בעלי העניין להתנהלות הבנק, אשר עשויה להוביל לשיח מותגי שלילי על הבנק בערוצי התקשורת השונים (עיתונות, טלוויזיה, רדיו) וברשתות החברתיות.

סיכון המוניטין הינו סיכון רוחבי אשר קשור קשר ישיר גם להתממשותם של סיכונים אחרים אשר הבנק, על יחידותיו השונות, מנהל ומושפע מהם בצורה מהותית.

אגף הדוברות נוקט בפעילות תקשורתית אקטיבית ומוביל יוזמות תקשורתיות ושיווקיות להגברת החשיפה החיובית של הבנק, מנטר באופן שוטף את השיח התקשורתי על הבנק ועל שאר המערכת הבנקאית, ומנהל ממשק שוטף עם כלל יחידות הבנק על מנת לאפשר טיפול תקשורתי מיטבי בעת התממשות אירועים אשר יש להם פוטנציאל השפעה שלילי על מוניטין הבנק.

סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי הוא הסיכון לפגיעה משמעותית בחוסן הפיננסי הנוכחי והעתידי כתוצאה מהחלטות אסטרטגיות שגויות, יישום לקוי של החלטות אסטרטגיות או חוסר תגובה לשינויים בסקטור הבנקאי ובסביבה התפעולית.

התעשייה הפיננסית והסקטור הבנקאי חווים שינויים משמעותיים המשפיעים על הסיכון האסטרטגי ומחייבים התאמת המודל העסקי, בכלל זה: כניסת שחקנים חדשים, חברות פינטק, חברות ביטוח, חברות אשראי חוץ בנקאי ובנקים דיגיטליים הנהנים לעתים מארביטרז' רגולטורי מול הרגולציה שחלה על בנקים וכן ממערכות מחשב גמישות. בנוסף, שינויים רגולטוריים התומכים בעידוד התחרות כגון יוזמת בנקאות פתוחה, רישיון מדורג לבנק, כלים של הפיקוח על הבנק להשוואה בין בנקים בהיבטים שונים ועוד.

בבסיס האסטרטגיה של הבנק עומד החזון להוביל בנקאות יוזמת, חדשנית ואחראית עבור הלקוחות ולצמוח בצורה מואצת עם הלקוחות שבמיקוד. כחלק מיישום האסטרטגיה הבנק מוביל, בשנים האחרונות, מהלכים משמעותיים לשיפור השירות כולל הרחבת היצע השירותים והמוצרים הדיגיטליים ללקוחותיו.

הסיכון האסטרטגי מנוהל על ידי דירקטוריון והנהלת הבנק. חטיבת אסטרטגיה מלווה את הדירקטוריון וההנהלה ומהווה מקור ידע ומענה מקצועי למנכ"ל ולחטיבות השונות בנושאים בעלי השלכה אסטרטגית.

התכנית האסטרטגית של הבנק הינה תלת שנתית ומאושרת על ידי ההנהלה והדירקטוריון. התוכנית האסטרטגית נקבעת לאחר קיום תהליך מקיף של בחינת מגמות ושינויים בסביבה העסקית, בסביבה התחרותית, בסביבה הטכנולוגית והעדפות הלקוחות, ובמטרה לזהות ולאתר איומים והזדמנויות.

במהלך 2024 בוצע תהליך של תכנון והגדרת האסטרטגיה, המדדים והיעדים האסטרטגיים בסופו התקיים דיון בהנהלת הבנק לאישור תכנית העבודה והאסטרטגיה ובכלל זה התייחסות חטיבת ניהול סיכונים כקו שני לניהול סיכון זה.

סיכון מודל

סיכון מודל הינו החשיפה להפסד או פגיעה במוניטין הבנק עקב קבלת החלטות שגויה, מבוססת מודל, כתוצאה משימוש במודל שגוי, הישענות על נתונים לא משקפים, טעויות ביישום המודל ו/או שימוש שגוי במודל.

מדיניות ניהול סיכוני מודל אושרה על ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון מתוך ראייה כי טיב ואיכות המודלים חיוניים לפעילות השוטפת. המדיניות מתייחסת לעקרונות בניהול סיכוני המודל, הגדרת ממשל תאגידי, בעלי תפקידים ומדרגי סמכויות.
בהתאם למדיניות עוגנה תכנית עבודה רב שנתית מבוססת סיכון לניהול וצמצום סיכוני מודל, הבנק ממשיך ביישום תכנית העבודה לצמצום הסיכונים.
אסטרטגיית הבנק למעבר לשימוש בכלים דיגיטליים ותהליכים מבוססי מודלים מגבירה הישענות על מודלים בתהליכי העבודה. מגמה זו מגבירה את יעילות, שקיפות ואובייקטיביות התהליכים ועל כן מקטינה סיכוני בנקאות הוגנת (conduct), שירות, חיתום אשראי וכו' אך מגבירה את סיכוני המודלים. תוכנית העבודה לניהול וניטור סיכוני מודלים מותאמת לעליית סיכונים אלו.

הבנק ממשיך במעקב אחר השפעת השינויים המאקרו כלכליים על סביבת ניהול סיכון המודלים.

ביום 21 באוגוסט 2024 פורסמה הוראת ניהול בנקאי חדשה מספר 369 בנושא ניהול אפקטיבי של סיכוני מודלים. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לתהליכי פיתוח, יישום ושימוש הולמים במודלים, תהליך תיקוף המודל וכן מנגנוני הממשל התאגידי והבקרה ההוראה מחליפה את מכתב המפקח בנושא תיקוף מודלים מחודש אוקטובר 2010 והיא מבוססת על ההנחיה של הרגולטורים האמריקאים בנושא ניהול סיכוני מודל (SR Letter11-7). תחילת ההוראה ביום 21 באוגוסט 2025 (ככלל, למעט מודלים חריגים לגביהם נקבעו מועדים שונים). הבנק נערך ליישומה.

סיכון הבנקאות ההוגנת (Conduct)

סיכון הבנקאות ההוגנת הינו הסיכון שהתנהלות הבנק תוביל לתוצאה בלתי רצויה עבור לקוח בשל מתן שירות באופן לא הולם, מתן שירות שאינו מתאים או התנהלות בלתי הוגנת. בסיכון זה נכללת גם התנהגות לא ראויה המשפיעה על מהימנות השוק (MARKET INTEGRITY, אמון הציבור בפעילות המגזר הבנקאי). התממשות הסיכון עלול לגרום לבנק הפסדים הנובעים מתביעות משפטיות (לרבות תביעות ייצוגיות), מהטלת עיצומים או קנסות (בשל הפרת הוראות ציות אשר משיקות לנושאי הקונדקט) ו/או מנזקי מוניטין.

הבנק מקפיד על התנהלות שקופה והוגנת במטרה להעניק ללקוחותיו שירותים ומוצרים בעלי ערך. עיקרון זה מקבל ביטוי בחזון הבנק – להוביל בנקאות יוזמת, חדשנית ואחראית עבור הלקוחות ולצמוח בצורה מואצת עם הלקוחות שבמיקוד. כמו כן, תהליכי הייזום והמכירה כפופים לנהלים ולבקרות התומכים בהתנהלות ראויה ואשר נבחנים באופן שוטף, במטרה לשדרגם.

נמשכת מגמת הרגולציה הצרכנית בדגש על הוגנות (Conduct). במסגרת זו, הבנק ממשיך להקפיד על יישום עקרונות ההוגנות ופועל ליישום הוראת בנק ישראל 501 בנושא "ניהול מערך שירות ותמיכה ללקוחות".

הבנק ממשיך לקדם מתן שירותים פיננסיים באמצעות פלטפורמות דיגיטליות ושימוש במודלים וההערכה היא שמהלך זה, בין יתר יתרונותיו, מפחית את סיכון הבנקאות ההוגנת.

סיכון מאקרו כלכלי

למידע על סיכון מאקרו כלכלי ראו פרק התפתחויות עיקריות במשק בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

פרופיל הסיכון – הגדרת חומרת גורמי הסיכון

המתודולוגיה לסיווג רמת החומרה של החשיפות לסיכונים השונים, כפי שמתוארים בטבלת חומרת גורמי הסיכון שלהלן, מבוססת על כימות השפעת התממשות תרחישים שונים על הון הקבוצה, קרי על יציבותה.
רמות החומרה מציגות את הסיכון בחלוקה לחמש רמות, כאשר פגיעה שתוביל לירידת יחס הלימות הון עצמי רובד 1 מתחת למגבלת תיאבון הסיכון (יחס הון עצמי רובד 1 של 6.5%) מוגדרת כסיכון ברמת חומרה גבוהה. הסיווג לרמות הסיכון האחרות מתבצע כפונקציה של היקף הפגיעה ביחס הלימות הון עצמי רובד 1 של הקבוצה והערכה סובייקטיבית רלוונטית. הגורמים המשפיעים על הערכה זו מורכבים משיקולים שונים, כגון: תהליכי ניהול הסיכון, השפעת קשרי הגומלין מול סיכונים אחרים ושינויים בסביבת הסיכון החיצונית היכולים להעלות או להוריד את הערכת החומרה של הסיכונים מעבר למשתקף בהערכת הפגיעה הכמותית להון. ההערכה הסובייקטיבית כוללת גם "הערכות מומחה" מקרב הגורמים הרלוונטיים בבנק. במקרים בהם תרחיש כמותי כלשהו אינו נותן, להערכתנו, ביטוי מספיק גבוה לחומרת גורם הסיכון, יינתן משקל גבוה יותר להערכה איכותית.

לאור האמור לעיל, נדגיש כי ישנה שונות באופן בחינת ההשפעה של גורמי הסיכון השונים בין הבנקים ולכן יש לנקוט משנה זהירות בביצוע השוואות שונות.

חלק מהמידע המובא בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראו פרק מידע צופה פני עתיד.

טבלת חומרת גורמי הסיכון

			רמת חומרה*	
	סיכון	הגדרה	**2024**	2023
1	סיכון אשראי כולל	סיכון להפסד כתוצאה מהאפשרות שצד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי. ההתייחסות היא לסיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני.	**בינונית-גבוהה**	בינונית-גבוהה
1.1	סיכון איכות לווים וביטחונות	סיכון בגין כניסה לכשל של לווה/צד נגדי הגורמת לאי עמידתו בהתחייבויות כספיות חוזיות, כניסה לכשל של לווה או של צד נגדי בנגזרים והסיכון השיורי בגין אי יכולת לממש ביטחונות.	**בינונית-גבוהה**	בינונית-גבוהה
1.2	סיכון ריכוזיות לווה גדול וקבוצת לווים	סיכון אשראי הנובע מגודלם היחסי של לווים בתיק האשראי של הבנק.	**נמוכה**	נמוכה
1.3	סיכון ריכוזיות ענפית ומגזרית	סיכון אשראי הנובע מריכוז של אשראי ללווים בענפי משק ובמגזרים מסוימים.	**בינונית**	בינונית
2	סיכון שוק כולל	סיכון החשיפה של נכסי הקבוצה לשינויים בשערי חליפין, בריבית, באינפלציה ובמחירי נכסים, הקורלציה ביניהם ורמות התנודתיות שלהם.	**נמוכה-בינונית**	נמוכה-בינונית

	סיכון	הגדרה	רמת חומרה*	
			2024	2023
2.1	סיכון בסיס	הסיכון עקב תנודות בשער חליפין, כולל אינפלציה (תיק למסחר ובנקאי).	**נמוכה**	נמוכה
2.2	סיכון ריבית	הסיכון עקב תנודות בשערי ריבית (תיק למסחר ותיק בנקאי).	**נמוכה-בינונית**	נמוכה-בינונית
2.3	סיכון מרווח ומחירי מניות	הסיכון עקב תנודות במחירי מניות ואג"ח בתיק המסחרי ובתיק הבנקאי עבור נכסים המשוערכים לפי מחיר שוק.	**נמוכה-בינונית**	נמוכה-בינונית
3	סיכון נזילות	הסיכון בחוסר היכולת לעמוד באי הוודאות ביחס לאפשרות לגייס מקורות ו/או לממש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.	**נמוכה-בינונית**	נמוכה-בינונית
4	סיכון תפעולי	סיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים.	**בינונית**	בינונית
4.1	סיכון אבטחת מידע וסייבר	סיכון הנובע מתקיפת מערכות המחשוב ו/או תשתיות מחשב, אשר תוצאותיה עשויות לבוא לידי ביטוי בגניבת מידע, בגניבת נכסים פיננסיים (כסף ושווה כסף) ו/או פגיעה ברציפות התפקודית (על ידי שיבוש מידע ו/או פגיעה בזמינות).	**בינונית-גבוהה**	בינונית-גבוהה
4.2	סיכון טכנולוגיה	סיכון להפסד כתוצאה מתקלות וכשלים מיכוניים, כתוצאה מתהליכים לקידום ויישום חדשנות טכנולוגית/מוצרים ושירותים חדשניים ו/או פרויקטים	**בינונית**	בינונית
5	סיכון מודל	החשיפה להפסד או פגיעה במוניטין הבנק עקב קבלת החלטות שגויה, מבוססת מודל כתוצאה משימוש במודל שגוי, הישענות על נתונים שאינם משקפים, טעויות ביישום המודל ושימוש שגוי במודל.	**בינונית**	בינונית
6	סיכון משפטי ורגולציה	מכלול הסיכונים של הסיכון המשפטי וסיכון הרגולציה המפורטים בדוח.	**בינונית**	בינונית
7	סיכון ציות	סיכון הנובע מאי ציות להוראות חקיקה ותקנות מחייבות.	**בינונית**	בינונית
8	סיכון מוניטין	הסיכון שפרסום שלילי יגרום לירידה בבסיס הלקוחות, ירידה בהכנסות, בנזילות או עלויות משפטיות גבוהות.	**נמוכה-בינונית**	נמוכה-בינונית
9	סיכון אסטרטגי	סיכון אסטרטגי הוא הסיכון לפגיעה משמעותית בחוסן הפיננסי הנוכחי והעתידי כתוצאה מהחלטות אסטרטגיות מזיקות, יישום לקוי של החלטות אסטרטגיות או חוסר תגובה לשינויים בסקטור הבנקאי ובסביבה התפעולית.	**בינונית**	בינונית
10	סיכון מערכתי עולמי	סיכונים הנגרמים עקב אירועים חיצוניים גלובליים שעלולים לגרור התממשות של מספר סיכונים במקביל.	**בינונית**	בינונית
11	סיכון מערכתי מקומי**	סיכונים הנגרמים עקב אירועים מקומיים שעלולים לגרור התממשות של מספר סיכונים במקביל.	**בינונית-גבוהה**	גבוהה

* בהתייחס לפגיעה אפשרית בהלימות ההון והערכה סובייקטיבית של השפעת סיכונים קשים לכימות. רמת הסיכון אינה מבטאת את ההסתברות להתממשותו, אלא את הפגיעה בבנק בקרות התרחיש.

** ברבעון הרביעי לשנת 2024 הוחלט להקטין את רמת החומרה של הסיכון המערכתי מקומי מ-"גבוהה" ל-"בינונית-גבוהה" על רקע התאוששות הצמיחה ברבעון השלישי לשנת 2024 והצפי להאצה בצמיחה בשנת 2025. כמו כן, חל שיפור במדדי הסיכון מבוססי השוק של ישראל ובכלל זה צמצום פערי התשואות השונים של אג"ח ממשלתיות מרמות השיא (לדוגמא ישראל-ארה"ב במט"ח); פרמיית ה-CDS של ישראל, התחזקות מחודשת של השקל; התחזקות יחסית של שוק המניות של ישראל לעומת שווקים אחרים.

מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים

כללי

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים דורשת מההנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות (לרבות התחייבויות תלויות) וכן על סכומי הכנסות והוצאות.

האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר תוך הפעלת שיקול דעת אשר ההנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת עריכת הדוחות הכספיים. חלק מהאומדנים וההערכות אלו, מגלמים רמה גבוהה של אי וודאות ויתכן ויושפעו או יהיו רגישים ברמה גבוהה לשינויים בעתיד. אומדנים והערכות אלו, שמידת השתנותם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות של הבנק, נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים קריטיים.

התוצאות בפועל של סעיפים אלה עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות.

בביאור 1 מובאים בפירוט עיקרי המדיניות החשבונאית אותה יישמה קבוצת לאומי.

להלן תיאור תמציתי של נושאים חשבונאיים קריטיים עיקריים המגלמים הערכות ואומדנים של ההנהלה ואשר נדונו בין הדירקטוריון, ההנהלה ורואי החשבון המבקרים המשותפים:

הפרשה להפסדי אשראי וסיווג חובות בעייתיים

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את הוראות המפקח על הבנקים בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים (Current Expected Credit Losses – CECL), כפי שפורסמו בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC 326) בדבר "מכשירים פיננסיים – הפסדי אשראי". הכללים החדשים מציגים מתודולוגיה חדשה לרישום הפסדי אשראי, אשר בעיקרה מביאה להכרה מוקדמת יותר בהפסדי אשראי. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי באמצעות הקדמת רישום ההפרשות להפסדי אשראי, באופן שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים, וחיזוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין האופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים. זאת, תוך התבססות על שיטות ותהליכים קיימים.

כתוצאה מיישום הכללים החדשים, הבנק עדכן והתאים את מתודולוגיית ההפרשה להפסדי אשראי, בהתאם למתודולוגיה המעודכנת, ההפרשה להפסדי אשראי מורכבת הן מנדבך כמותי והן מנדבך איכותי. ככלל, אומדני הבנק מבוססים על הפסדי עבר לאחר התאמתם בגין השתנות מאפייני האשראי, התאמה בגין התנאים הכלכליים הנוכחיים ותחזיות סבירות לעתיד. כתלות בתיק האשראי, הרכיבים הכמותיים מבוססים בין היתר, על מחיקות חשבונאיות נטו (net charge-offs), הסתברויות לכשל (Probability of Default) והפסד בהינתן כשל (Loss Given Default). אומדנים אלה מתחשבים בשורה של מאפייני סיכון ומאפיינים כלכליים כגון היקף הפסדי העבר, פרופיל הסיכון של קבוצות הסיכון, סיווג החוב, הרכב תיק האשראי, מצב הביטחונות, תיאבון הסיכון, תנאי הכלכלה הקיימים והחזויים וכיוצא באלה. אומדני הבנק כוללים הערכות המשקפות, בין היתר, תנאי אי וודאות ומטבעם יכולים להשתנות מעת לעת.

הבנק קבע נהלים לקיום הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני.

ככלל, אומדן ההפרשה להפסדי אשראי צפויים מחושב על פני התקופה החוזית של הנכס הפיננסי תוך הבאה בחשבון של אומדני פירעון מוקדם בהתאם לשיטות כמותיות שגיבש הבנק, ותוך התחשבות בצפי לביצוע שינויים בתנאים של חובות בקשיים פיננסיים עם הלווה, ככל שרלוונטי. הפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בגין הלוואות מבוססת ככלל על יתרת החוב הרשומה, למעט ריבית שנצברה למועד הדיווח.

מדידת ההפרשה להפסדי אשראי מבוססת על חלוקת תיק האשראי של הבנק לקבוצות החולקות מאפייני סיכון דומים (תהליך המכונה "סגמנטציה"). תמצית גישת הבנק לסגמנטציה מתייחסת לתיקים, ענפי משק ולמערכים עסקיים כדלקמן: הבנק מפלח את האשראי לציבור לארבעה תיקים ראשיים כאשר כל תיק מחולק לקבוצות משנה: (1) אשראי עסקי-מסחרי בחטיבה העסקית; (2) אשראי מסחרי, המשקף בעיקר אשראי לעסקים קטנים, בחטיבה הבנקאית; (3) אשראי פרטי שאינו לדיור ו-(4) אשראי לדיור. ככלל, אשראי מסחרי מפולח לענפי משק, בעוד אשראי לאנשים פרטיים מפולח לקווי עסקים מרכזיים. בהתייחס לאשראי לדיור מתבססת המדידה על מאפיינים ברמת ההלוואה הבודדת. בשלב הבא, הבנק מבחין בין אשראי תקין לבין אשראי בסיווג בעייתי.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: הפרשה קבוצתית והפרשה פרטנית, לפרטים ראו ביאור 1.ח.

הפרשה קבוצתית

1. בסגמנטים שאינם לדיור, אמידת ההפרשה נעשית ככלל בשיטת שיעור ההפסד (Loss-rate). תהליך זה מבוסס בראשיתו על ממוצע הפסדי העבר בתיק, המיוצג על ידי מחיקות חשבונאיות נטו (net charge-offs) החל משנת 2011 ועד לרבעון שקדם למועד הדיווח. הפסדי העבר מותאמים בהמשך התהליך בגין שורה של מאפייני סיכון ומאפיינים כלכליים כגון היקף הפסדי העבר, פרופיל הסיכון של קבוצות הסיכון, סיווג החוב, הרכב תיק האשראי, מצב הביטחונות, תיאבון הסיכון, ריכוזיות תיק האשראי, דירוגי הסיכון, מדיניות ונוהלי מתן האשראי של הבנק ותנאים נוספים. תהליך זה נועד להתאים את המידע ההיסטורי כדי לשקף את המידה שבה התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות והניתנות לביסוס עשויים להיות שונים מהתנאים ששררו בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי. בשלב הבא משלב הבנק תחזיות סבירות וניתנות לביסוס לשנה אחת, ולאחריה שב על פני שנה אחת למידע ההיסטורי המותאם בגין תנאים נוכחיים על בסיס ליניארי. בסופו של התהליך, מותאמת ההפרשה בגין אומדנים לגביות (recoveries) צפויות ביחס לחובות שנמחקו חשבונאית. שינויים באומדנים אלה מוכרים במועד התהוותם כנגד ההפרשה להפסדי אשראי.

   ההפרשה בגין אשראי חוץ מאזני מוכרת בגין מחויבויות אשר אינן ניתנות לביטול ללא תנאי על ידי הבנק, ומבוססת על אותה הסגמנטציה שתוארה לעיל, תוך התחשבות באומדני הבנק ביחס לסבירות הניצול של הפריטים החוץ מאזניים השונים (היינו, מקדמי המרה לאשראי). אומדנים אלה מבוססים הן על ניסיון עבר שנצבר בבנק המצביע על שיעורי המימוש לאשראי והן על שיקול דעת סובייקטיבי. הפרשה זו מוצגת במאזן במסגרת התחייבויות אחרות.

   תהליך זה מלווה בשיקול דעת משמעותי ובהנחות מומחה, על מנת לשקף את מיטב ציפיות ההנהלה והערכותיה באשר להפסדי האשראי הצפויים.

2. בסגמנט האשראי לדיור, מודד הבנק את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס הסתברויות לכשל (Probability of Default) והפסד בהינתן כשל (Loss Given Default). תהליך זה מתחיל אף הוא ממידע היסטורי אשר מותאם בגין תנאים נוכחיים ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס לתקופה של שנה אחת. לאחר תקופה זו שב הבנק על פני שלוש שנים למידע היסטורי המותאם בגין תנאים נוכחיים על בסיס ליניארי. הפרשה בגין אשראי חוץ מאזני מוכרת על בסיס אומדני הבנק ביחס להסתברות לניצול מסגרות האשראי המחייבות. שינויים בהפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור, לרבות בגין הלוואות לדיור בסיווג לא צובר, מוצגות כהוצאה להפסדי אשראי בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי.

סיווג חובות בעייתיים והפרשה פרטנית

הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את תיק האשראי במטרה לאתר, מוקדם ככל הניתן, לווים בהם עלתה רמת הסיכון והחשיפה, והזקוקים לתשומת לב ניהולית מיוחדת וליווי צמוד. זאת, על רקע מאפייני סיכון או כתוצאה מתנאים כלכליים/משקיים העלולים להשפיע על מצב הלווים, במטרה לשפר את מצבם. לגבי הלקוחות העסקיים הערכת עומק הבעיה נעשית תוך הפעלת שיקול דעת על ידי הגורמים העסקיים המטפלים בלווה, על ידי יחידות ניהול סיכוני האשראי (נס"א) בחטיבה לניהול סיכונים ובאמצעות הערכה אובייקטיבית ככל האפשר של הקשיים שאותרו, במטרה לקבוע את דירוג הסיכון שלהם.

ככלל, חוב מסחרי שיתרתו החוזית הינה 1 מיליון ש"ח או יותר נבדק פרטנית על ידי הגורמים המוסמכים בבנק לעניין סיווגם כחובות בעייתיים, לרבות רישום מחיקה חשבונאית ככל שרלוונטי. יתר לקוחות הבנק, ככלל, נבחנים לצורך סיווג על בסיס מצב הפיגור ובהתאם לתסמינים שליליים מסוימים שמוגדרים ומופעלים מיכונית.

חובות לא צוברים, למעט אשראי לדיור, הינם חובות אשר הבנק סבור כי אינם חולקים מאפייני סיכון משותפים עם חובות צוברים, ולפיכך מעריך את ההפרשה בגינם על בסיס פרטני.

כחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכוני האשראי, מבוצעים בכל קווי העסקים (בכל אחד, בהתאמה למאפייניו) מהלכים לאיתור חובות בעייתיים מבעוד מועד. בחטיבה העסקית מבוצעת בחינה שבין היתר מבוססת קריטריונים המהווים התראה מוקדמת לאפשרות הפיכתו של חוב לבעייתי. בהתאם לכך במידה ונדרש, מעודכן דירוג הסיכון והחוב מוגדר רגיש. בחטיבה הבנקאית איתור הלקוחות הרגישים מבוצע בעיקרו באופן ממוכן וזאת בהתבסס על קריטריונים שהוגדרו עבור סוג זה של לקוחות.

לקוחות שאותרו כרגישים, נבחן הצורך בסיווגם, מדי רבעון לפני פרסום הדוח הכספי.

מתודולוגית הטיפול בחובות בעייתיים מחייבת בין היתר, בחינה שיטתית של נאותות ההפרשה להפסדי אשראי בגין החובות המסווגים כלא צוברים. ההפרשה מוערכת בהתאם לפער בין יתרת החוב הרשומה לערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לשירות החוב מהפעילות של הלקוח וממימוש ביטחונות ונכסים אחרים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית של החוב. לגבי חובות שההחזר שלהם נסמך על ביטחונות (חובות מותנים בביטחון) ואין מקורות החזר זמינים ואמינים אחרים, ההפרשה נקבעת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש ולאחר הפעלת מקדמי ביטחון בכל הקשור לשווי הבטוחה שיהיה ניתן לממשו ולהיפרע ממנו. בהקשר זה יצוין כי הבנק מיישם את דרישות בנק ישראל על פיהן קביעת סיווג של חוב מתבססת על יכולת התשלום של החייב כלומר, החוזק הצפוי של מקור ההחזר הראשוני של החוב וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים כגון: ביטחונות וערבים.

בדומה לבחינת נאותות הסיווגים מבוצעת מידי רבעון גם בחינת נאותות ההפרשה בהתאם לדרישות בנק ישראל.

בהתאם לעדכונים בהוראות ניהול בנקאי תקין, האחריות הכוללת לנאותות הסיווגים וההפרשות מוטלת על החטיבה לניהול סיכונים. בנוסף לדיונים המתקיימים בהשתתפות הנהלות החטיבות העסקיות ונציגי החטיבה לניהול סיכונים, מתקיים מידי רבעון דיון גם בוועדת הפרשות של הבנק בראשות המנכ"ל הראשי, לגבי הסך המצרפי של ההפרשות הנדרשות לאותו רבעון, וכן בהתייחס לסווג והפרשות ספציפיים (מעבר לסף סכום שנקבע).

מדידות שווי הוגן

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בנושא 820 בקודיפיקציה אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות, קביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא. הפריטים העיקריים אותם מודד הבנק בשווי הוגן מדי תקופה הינם אגרות חוב זמינות למכירה, ניירות ערך למסחר, מניות שאינן למסחר לגביהן קיים שווי הוגן זמין ומכשירים פיננסיים נגזרים.

שווי הוגן מוגדר כסכום/מחיר אשר היה מתקבל ממכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, ההוראות מחייבות לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים ככלל את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

ASC 820 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה המבוססות על הקביעה אם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

הרמה במדרג השווי ההוגן שאליה משתייכת מדידת השווי ההוגן של מכשיר הפיננסי תיקבע על בסיס הרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהינו משמעותי למדידת השווי ההוגן בכללותו.

השווי ההוגן של ניירות ערך ישראלים מתבסס בעיקרו על מחירים מצוטטים מהבורסה לניירות ערך בתל-אביב ובניירות ערך זרים על מחירים המתקבלים ממקורות חיצוניים. לעניין ניירות ערך זרים רובו של התיק מחושב באופן יומי על ידי מוסד בינלאומי מוכר שעיסוקו בחישוב שווי הוגן של נכסים פיננסיים לצורך גילוי השווי בדוחות כספיים. מוסד זה הוא בלתי תלוי בגופים המנפיקים ובלתי תלוי בגופים המשווקים. החישוב מתבסס בעיקרו על מחירי עסקאות בשווקים פעילים ועל שיערוך עסקאות דומות. החישוב משקף את המחיר שקונה מרצון בשוק ישלם עבור ניירות ערך על בסיס מידע שוטף הנצפה בשוק. מכיוון שרק חלק מניירות הערך נסחרים בעולם בתדירות יומית, המשערך מבסס את נתוניו לצורך קביעת מחיר, באמצעות אלגוריתם תמחור על עסקאות שבוצעו בפועל, אינדיקציות למחירים מבנקים גלובליים ומקומיים, ברוקרים ובורסות. במידה ונתוני שוק מועטים או לא קיימים, המשערך משתמש במודלים מתוחכמים להערכת שווי, תוך התחשבות בזהות המנפיק והענף הרלוונטי.

בניירות ערך שהם אגרות חוב שאינן סחירות של חברות בישראל השווי ההוגן מתבסס על נתונים המתקבלים מחברת "מרווח הוגן". הבנק תיקף את המודל ווידא ברמה סבירה של ביטחון את נכונות השווי ההוגן.
לעיתים, מטעמי שמרנות, כאשר קיימים אינדיקטורים, הבנק מבצע התאמות למודל ו/או מחיר שוק במטרה לקבוע שווי הוגן נכון יותר. בנושא מכשירים פיננסיים נגזרים, מיישם הבנק את הוראות נושא 815 בקודיפיקציה ואת הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא.

בפרט, הבנק משקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידו ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

נקבעו הנחיות ספציפיות בנוגע למתודולוגיה ולנתונים שישמשו בחישוב השווי ההוגן של מכשירים נגזרים. הבנק מבצע את חישוב ההפרשה בגין סיכון אשראי ברמת לקוח, תוך שימוש במדד לאיכות האשראי בהתבסס על מודלים פנימיים או על נתוני שוק.

לפירוט בדבר השפעת סיכון האשראי על הנגזרים ראו ביאור 27ב.ג.

למידע נוסף בנוגע לקביעת שווי הוגן ראו ביאור 1.ז.

ירידות ערך של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה

הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בגין אגרות חוב בתיק הזמין למכירה בכל מועד דיווח כאשר השווי ההוגן של הנייר נמוך מעלותו המופחתת. בכל מצב כאמור, בוחן הבנק אם ישנה כוונה למכור את הנייר או אם הבנק מאמין כי יותר-סביר-מאשר-לא שהוא יידרש למכור את הנייר לפני השבת ערכו בספרים. אם התשובה חיובית - מלוא הפער שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן מוכר ברווח והפסד. אם התשובה שלילית - הבנק בוחן אם הירידה בשווי ההוגן נובעת מהפסדי אשראי או מגורמים אחרים, וירידת ערך אשר הבנק מעריך כי נובעת מהפסדי אשראי מוכרת באמצעות ההפרשה להפסדי אשראי, בעוד כל ירידת ערך אחרת מוכרת כנגד רווח כולל אחר. הפסד אשראי קיים כאשר הבנק לא צופה לקבל תזרימי קרן וריבית מספקים על מנת להשיב את מלוא העלות המופחתת של הנייר. ההפרשה בגין הפסדי אשראי מוגבלת לסכום שבו עולה העלות המופחתת של הנייר על שוויו ההוגן. סכום ההפרשה מתעדכן מעלה או מטה בהתאם לשינויים בהערכות בתקופות עוקבות.

במסגרת הערכת הבנק בדבר קיומו של הפסד אשראי, בוחן הבנק נתונים, הערכות ופריטי מידע שונים.

בהתאם לכללים החדשים, הבנק אינו מתחשב לעניין זה במשך הזמן שבמהלכו השווי ההוגן של הנייר היה נמוך מעלותו.

במקרים בהם הבנק החליט לבצע בדיקה כמותית תתבצע הבחינה באמצעות שיטת PD LGD. במסגרת בחינה זו תבוצע השוואה של היוון תזרימי המזומנים אל מול השווי ההוגן ואל מול העלות המופחתת. במצב בו היוון תזרימי המזומנים הצפויים נמוך מהעלות המפוחתת יוכר ההפרש כהפרשה להפסדי אשראי. במקרה בו השווי ההוגן של האיגרת גבוה מסכום היוון תזרימי המזומנים תוכר הפרשה עד לרצפת השווי ההוגן.

למידע נוסף בנוגע לבחינת ירידת ערך ראו ביאור 1.ח.

למידע נוסף ראו פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון סעיף ניירות ערך.

התחייבויות לזכויות עובדים

זכויות הפרישה והפנסיה בבנק נקבעות על פי סיווג תקופות ההעסקה השונות בבנק, כאשר לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 1 בינואר 1999 וטרם קבלו קביעות במועד חתימת הסכם קיבוצי מיוחד בשנת 2000 בעניין הסדר פנסיוני, קיימות הפקדות שוטפות לתכנית פנסיה חיצונית ולגביהם לבנק אין חבות פנסיונית למעט השלמה לפיצויי פיטורין במקרים מסוימים בהתאם להסכם (עובדי דור ב'). לעובדים שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999 וקיבלו קביעות עד מועד חתימת ההסכם דלעיל, הפורשים מעבודתם בבנק בגיל פרישה, הזכות לבחור בקבלת פיצויי פרישה וכספי התגמולים או בקבלת פנסיה מהבנק, הכל בהתאם ובכפוף להוראות ההסכמים השונים החלים על העובדים (עובדי דור א'). הבנק מפקיד עבור עובדים אלה כספים לתגמולים ופיצויים בקופת גמל לתגמולים ופיצויים של עובדי הבנק, אשר מנוהלת על ידי חברה מנהלת המוחזקת על ידי עמיתי הקופה.

הבנק מעביר מעת לעת כספי תגמולים וכספי פיצויים של עובדים שנצברו או ייצברו בקופת התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק, שבחרו או יבחרו בעת פרישה במסלול של הסדר ביטחון סוציאלי, לקופה משלמת. כמו כן, הבנק רוכש מעת לעת פוליסת ביטוח לפורשים ממקורותיו העצמיים.

הסכומים של ההתחייבויות לפנסיה מחושבים על פי מודלים אקטואריים. שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבות האקטוארית לזכויות עובדים, של הבנק לפנסיה נקבע על בסיס תשואות השוק בהתאם להוראות שקבע בנק ישראל, לפיהם העקום מורכב מתשואת אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

כמו כן החישובים האקטואריים לוקחים בחשבון את תחזית עליית השכר הנומינלית על סמך ניסיון העבר.

זאת ועוד, בהתאם להוראות הדיווח לציבור מעריך הבנק, את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה בתיק עם הרכב נכסים דומה.

המודלים האקטואריים כוללים, בין היתר, הנחות לגבי: תוחלת חיים, שיעורי עזיבה, שיעורי עזיבה עם תנאים מועדפים, שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכת כספי פיצויים ותגמולים וכד'. הפרמטרים נקבעו תוך הפעלת שיקול דעת ובהתבסס על אומדנים פנימיים וחיצוניים, יובהר כי, שינוי בכל אחד מהפרמטרים האקטואריים או בכמה מהם ו/או בשיעור ההיוון ו/או בשיעור עליית השכר, עשוי להביא לשינוי מהותי בגובה ההתחייבויות של הבנק.

חישוב ההתחייבות האקטוארית מושפע מהנחות המבוססות על מחקרים ואומדנים רבים, ההנחות האקטואריות מתוקפות במחקרים לפחות אחת לשלוש שנים. הפרמטרים לצורך קביעת ההתחייבות האקטוארית כוללים:

- מקורות חיצוניים – בפרמטרים מסוימים, כגון לוחות תמותה כפי שמפרסם המפקח על שוק ההון או הנחיות מפורשות של המפקח על הבנקים בנושא שיעור היוון הבנק משתמש במקורות החיצוניים.
- אומדנים פנימיים – בפרמטרים מסוימים שהם פרטניים לבנק, הבנק עושה שימוש באומדנים פנימיים שמתבססים בעיקר על ניסיון העבר (כגון מחקרים ביחס לשיעור עליית שכר, מחקרים ביחס לשיעור עזיבות ועוד) ועל תוכניות העבודה של הבנק המאושרות בהנהלת הבנק ובדירקטוריון.

חישוב ההתחייבות האקטוארית עובר תיקוף בלתי תלוי אחת לחצי שנה על ידי האקטואר המתקף של הבנק.

במהלך שנת 2024 בוצעו עדכונים להנחות האקטואריות, ללא השפעה מהותית. עודכנו לוחות תמותה בהתאם לחוזר ביטוח 2024-9-8.

להלן ניתוח רגישות כמותי להשפעת הנחות עיקריות בחישוב ההתחייבויות האקטואריות

גידול/קיטון של 1.0% בשיעור ההיוון של ההתחייבויות המפורטות לעיל יגרום לקיטון/גידול בסך של כ-2.5/2.0 מיליארד ש"ח בהתאמה בסך ההתחייבויות. גידול/קיטון של 1.0% בעליית השכר יגרום לגידול/קיטון בסך של כ-0.3/0.4 מיליארד ש"ח בסך ההתחייבויות. עלייה של 5% בתוחלת החיים תגרום לגידול בסך של כ-289 מיליון ש"ח בסך ההתחייבויות.

הערכת האקטואר של זכויות העובדים נמצאת באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך וכתובתו: www.magna.isa.gov.il

ליום 31 בדצמבר 2024 יתרת רווח כולל אחר מצטבר בגין הטבות לעובדים הסתכמה ביתרה שלילית בסך של 740 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס, לעומת יתרת קרן שלילית בסך של 1,147 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס, ליום 31 בדצמבר 2023.

יתרת ההתחייבות להטבות לעובדים ליום 31 בדצמבר 2024 לפי שיעור היוון על בסיס אגרות חוב קונצרניות בישראל ("שוק עמוק לגישת הרשות לניירות ערך") נמוכה בכ-663 מיליון ש"ח מיתרת ההתחייבות בפועל.

התחייבויות בגין תביעות משפטיות

בין יתר התחייבויות הבנק קיימות גם הפרשות בגין תביעות משפטיות שונות שננקטו נגד הבנק, ביניהן גם בקשות לאישור תביעות ייצוגיות. ההפרשות נקבעו על פי הערכת ההנהלה ומבוססות על חוות דעת משפטיות.

אחת לרבעון נערך דיון בוועדת ההפרשות של הבנק בראשות המנכ"ל וכן בוועדת הביקורת של הדירקטוריון לגבי הפרשות בגין תביעות מעל סכום מסוים שהוגשו נגד הבנק.

לצורך הערכת הסיכונים בהליכים משפטיים המוגשים כנגד הבנק מתבססת הנהלת הבנק על חוות דעתם של היועצים המשפטיים החיצוניים המייצגים את הבנק בתביעות אלו.

חוות דעת אלו ניתנו על ידי היועצים המשפטיים החיצוניים על פי מיטב שיקול דעתם, על יסוד העובדות המוצגות להם על ידי הבנק ועל יסוד המצב המשפטי (הדין והפסיקה) כפי שהם ידועים במועד ההערכה, אשר נתונים, לא פעם, לפרשנות ולטיעונים אפשריים סותרים.

הערכת הסיכונים הגלומים בבקשות לאישור תובענות ייצוגיות הינה מורכבת, בין היתר בשל המאפיינים היחודיים של ההליך. כמו כן, ישנן תביעות, אשר אין ביכולתם של היועצים המשפטיים החיצוניים להעריך את הסיכון הכרוך בהן בשל השלב בו מצוי ההליך.

לאור האמור לעיל, יתכן שתוצאות התביעות בפועל תהיינה שונות מההפרשות שנעשו.

מיסים על ההכנסה

מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר נרשמים ישירות בהון.

החל מיום 1 בינואר 2017 מיישמת הקבוצה את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה, וזאת בהתאם לחוזר שפרסם הפקוח על הבנקים ביום 22 באוקטובר 2015 בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מיסים על הכנסה", וביום 13 באוקטובר 2016 בנושא "דיווח של תאגידים בנקאים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב".

מיסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנת המס כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו עד לסוף תקופת הדיווח. חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".

מיסים נדחים

ההכרה במיסים נדחים לקבל/לשלם הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מיסים. המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על שיעורי המס ועל חוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח למעט לעניין חוק תשלום מס מיוחד כמפורט בביאור 8.יג. חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".

נכס מס נדחה בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי מוכר בספרים כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה יהיה ניתן לנצל אותם.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מיישם את כללי ההכרה והמדידה שנקבעו במסגרת ASC 740 בדבר פוזיציות מס לא וודאיות, בהתאם לכך, הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימאלי שסבירות התממשותו עולה על 50%.

בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הוראות הפיקוח על הבנקים מחילות על תאגידים בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sox Act. בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על ידי ה-SEC וה-Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה לקביעתם וקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה פנימית על הדיווח הכספי וחוות דעת רואי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הוראות הפיקוח קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחם.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה בקבוצת לאומי.

במהלך שנת 2024 ביצע הבנק תיקוף ועדכון של תהליכי בקרה מהותיים ובדיקות אפקטיביות של כל מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל וראשת החטיבה הפיננסית והחשבונאית הראשית, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל של הבנק וראשת החטיבה הפיננסית והחשבונאית הראשית הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2024 לא אירע כל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

דירקטוריון

בשנת 2024 התקיימו 35 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-58 ישיבות של ועדות הדירקטוריון.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 3 במרס 2025, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים - המבוקרים של הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2024 ולתקופה שנסתיימה באותו תאריך.

דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק ושל חברות הקבוצה, בארץ ובחו"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקי הקבוצה.

אורי אלון
יו"ר הדירקטוריון

חנן פרידמן
מנהל כללי

3 במרס 2025

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני חנן פרידמן מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2024 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.

4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"). וכן:

   א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

   ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;

   ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן

   ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

   א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

   ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

3 במרס 2025

חנן פרידמן
מנהל כללי

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני חגית ארגוב מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2024 (להלן: "הדוח").

2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.

3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.

4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"). וכן:

   א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;

   ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;

   ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן

   ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן

5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:

   א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן

   ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

3 במרס 2025

חגית ארגוב
סמנכ"לית בכירה
חשבונאית ראשית
ראשת החטיבה הפיננסית והחשבונאית

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן, "הבנק"), אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון וההנהלה"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של ביטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2024, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של
COSO – (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה כי ליום 31 בדצמבר 2024 הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2024 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים המשותפים של הבנק הפירמות בריטמן אלמגור זהר ושות' וסומך חייקין, כפי שצוין בדוח שלהם בעמוד מספר 120 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסויגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2024.

3 במרס 2025

אורי אלון
יו"ר הדירקטוריון

חנן פרידמן
מנהל כללי

חגית ארגוב
סמנכ"לית בכירה
חשבונאית ראשית
ראשת החטיבה הפיננסית והחשבונאית

Deloitte.

KPMG
סומך חייקין

דוח רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות של בנק לאומי לישראל בע"מ

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2024, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2024, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים המאוחדים של הבנק לימים 31 בדצמבר 2024 ו-2023 ואת דוחות רווח והפסד המאוחדים, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות המאוחדים על השינויים בהון העצמי והדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים לכל שנה בתקופה של שלוש שנים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024, והדוח שלנו, מיום 3 במרס 2025, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים.

סומך חייקין
שותפות רשומה בישראל ופירמה חברה
בארגון הגלובלי של KPMG המורכב
מפירמות עצמאיות המסונפות
ל-KPMG International Limited,
חברה אנגלית פרטית מוגבלת באחריות
רואי חשבון

בריטמן אלמגור זהר ושות'
A Firm in the Deloitte Global Network
רואי חשבון

רואי החשבון המבקרים המשותפים

3 במרס 2025

Deloitte.

KPMG
סומך חייקין

דוח רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות של בנק לאומי לישראל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המאוחדים המצורפים של בנק לאומי לישראל בע"מ והחברות המאוחדות שלו (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2024 ו-2023 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמאוחד לימים 31 בדצמבר 2024 ו-2023 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמאוחד לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024, וזאת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו (להלן - "ההוראות").

כאמור בביאור 1 לדוחות הכספיים, ההוראות מתבססות, בעיקרן, על כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית (US GAAP).

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2024, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 3 במרס 2025, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון הבנק ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביו היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעותו חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

הפרשה להפסדי אשראי

מדוע העניין נקבע כעניין מפתח בביקורת

החל מיום 1 בינואר 2022 מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא הפסדי אשראי צפויים (ASC 326) - CECL לפיהם מבצע הבנק אומדן של ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי (Life Time). אומדן זה מתבסס על מתודולוגיה שגיבש הבנק בהתאם לעקרונות התקן, על בסיס נתונים היסטוריים והתאמות נוספות שנדרשות לצורך חיזוי הפסדי האשראי הצפויים (להלן - הפרשה קבוצתית).

בנוסף מבצע הבנק בחינה פרטנית של ההפסד הצפוי בהתבסס על מצב הלווה, צפי גביה וביטחונות לכל לווה שנבחן (להלן - הפרשה פרטנית).

סך ההפרשה להפסדי אשראי של הבנק, בגין אשראי מאזני וחוץ מאזני, הינה בסך של 7,705 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2024 וכוללת הפרשה פרטנית והפרשה קבוצתית כמפורט בביאורים 13 ו-29 לדוחות הכספיים המאוחדים. המדיניות החשבונאית מפורטת בביאור 1 לדוחות הכספיים המאוחדים.

תהליך הערכת ההפסד הצפוי בתיק האשראי מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי וודאות ועל הערכות סובייקטיביות הן בשלב הזיהוי והסיווג של החובות כחובות בעייתיים או תקינים והן בשלב מדידת ההפרשה הפרטנית והקבוצתית. לשינוי באומדנים או בהערכות אלו, עשויה להיות השפעה משמעותית על ההפרשה להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.

האומדנים העיקריים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי:

- בעת זיהוי וסיווג החובות, מופעל שיקול דעת לצורך איתור וזיהוי החובות הבעייתיים על פי קריטריונים מוגדרים אשר עשויים להעיד על הפיכתו של חוב לבעייתי, אומדן הפגיעה האפשרית או הקיימת במקור ההחזר הראשוני של הלווה, קיומו של תזרים מזומנים צפוי של הלווה לפירעון החוב במלואו ובמועדו, וכן הערכת נתונים פיננסיים אחרים של הלווה שיכולים להצביע על סממנים לקיומן של חולשות או חולשות פוטנציאליות של הלווה.
- בחישוב ההפרשה הפרטנית מופעל שיקול דעת לגבי תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לשירות החוב מפעילות הלווה וממימוש ביטחונות וערבויות.
- בחישוב ההפרשה הקבוצתית מופעל שיקול דעת בקביעת אומדן ההפרשה הצפויה בתיק האשראי, תוך שימוש במתודולוגיה והנחות, על בסיס ממוצע הפסדי העבר בענפי המשק השונים וההתאמות הנדרשות על בסיס אינדיקטורים שהוגדרו על ידי הבנק. האינדיקטורים אמורים לשקף את השינויים בשיעורי הכשל ובשיעורי ההפסד החזויים הצפויים, נכון למועד המאזן, לעומת ממוצע הפסדי העבר וזאת בשל גורמים מאקרו כלכליים, התאמות איכותיות ספציפיות ובשל גורמים פנימיים.

זיהינו את האומדנים המשמשים בסיס לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי, כעניין מפתח בביקורת. ביקורת על ההפרשה להפסדי אשראי דורשת שיקול דעת של המבקר וכן ידע וניסיון על מנת לבחון את סבירות המתודולוגיה, ההנחות והנתונים ששימשו את ההנהלה בקביעת אומדן ההפרשה.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

להלן הנהלים העיקריים שביצענו בקשר לעניין מפתח זה במסגרת ביקורתנו:
בחנו את תהליך חישוב ההפרשה ואת עיצוב, יישום והאפקטיביות של בקרות פנימיות מסוימות על דיווח כספי הקשורות לקביעת אומדן ההפרשה, לרבות בקרות בנושאים הבאים:

- איתור וסיווג חובות בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים
- קביעת הפרשה פרטנית בחובות שאינם צוברים
- בחינת נאותות המתודולוגיה ויישומה לקביעת ההפרשה הקבוצתית
- נאותות המודלים והאינדיקטורים העיקריים בחישוב ההפרשה הקבוצתית
- ניתוח סבירות ההפרשה בכללותה

ביצענו נהלים מבסיסים לבדיקת ההפרשה על בסיס מצגים פנימיים וחיצוניים שקיבלנו. נהלים אלו כללו בין היתר:

- בדיקת נאותות הסיווג עבור מדגם חובות תקינים ובעייתיים
- בדיקת נאותות אומדן ההפרשה עבור מדגם חובות שאינם צוברים
- בחינת המתודולוגיה לקביעת ההפרשה הקבוצתית ובדיקה כי היא עולה בקנה אחד עם כללי החשבונאות שחלים על הבנק
- בדיקת המודלים והאינדקטורים העיקריים המשמשים לקביעת ההפרשה הקבוצתית לרבות ההנחות הגלומות בהם
- בדיקת שלמות ודיוק המידע והנתונים המשמשים במודל ההפרשה הקבוצתית
- בחינת סבירות אומדן ההפרשה להפסדי אשראי בכללותה

חישוב אקטוארי של אומדן ההתחייבות בגין הטבות לעובדים

מדוע העניין נקבע כעניין מפתח בביקורת

כפי שמתואר בביאור 22 לדוחות הכספיים המאוחדים, הבנק מציג התחייבות בגין פיצויי פרישה ופנסיה של עובדים (להלן – ההתחייבות) בהתאם לחישוב אקטוארי כנדרש בכללי החשבונאות החלים על הבנק ולפי מתודולוגיות אקטואריות מקובלות לחישוב ההתחייבויות וקביעת אומדן ההנחות הפיננסיות וההנחות הדמוגרפיות שבבסיס החישוב. ההנחות נקבעות על סמך ניסיון העבר, תחזיות כלכליות נוכחיות וציפות ההנהלה (להלן "מודל האקטואריה").

ההתחייבות ברוטו בגין הטבות לעובדים הסתכמה לסך של 16,899 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2024.

בקביעת אומדן ההתחייבות נעזרת ההנהלה באקטואר חיצוני מומחה.

Deloitte.

KPMG
סומך חייקין

זיהינו את חישוב ההתחייבות בהתאם למודל האקטואריה כעניין מפתח בביקורת בשל המורכבות בחישוב המחייבת הכשרה מקצועית, שיקול דעת והבנה מעמיקה במתודולוגיות לבניית חישובים אקטואריים על בסיס הנחות עתידיות.

ביקורת ההתחייבות דורשת מומחיות על מנת לוודא כי ההתחייבות חושבה לפי מתודולוגיות אקטואריות מקובלות.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

להלן הנהלים העיקריים שביצענו בקשר עם עניין מפתח זה בביקורת:
בדקנו את תהליכי העבודה לגבי קביעת מודל האקטואריה ויישומו ואת אפקטיביות העיצוב, היישום והביצוע של בקרות פנימיות מסוימות על דיווח כספי הקשורות לביסוס נאותות ההתחייבות, כולל בקרות ביחס לנושאים הבאים:

- הערכת המתודולוגיה ששימשה לחישוב המודל האקטוארי
- תהליך קביעת ההנחות
- חישוב ההתחייבות האקטוארית

במסגרת ביקורתנו ביצענו נהלים מבסיסים לבדיקת החישוב האקטוארי, בעזרת אקטוארים מומחים מטעמנו.
נהלים אלו כללו בין היתר:

- בדיקה כי המתודולוגיה ששימשה את האקטואר בקביעת ההנחות ובחישוב ההתחייבות הינה בהתאם למתודולוגיות אקטואריות מקובלות.
- בדיקה כי ההנחות עודכנו בהתאם למחקרים אקטוארים בתדירות נאותה וכי ההנחות המעודכנות נכללו בחישוב
- בדיקות חישובים מדגמיות והשוואתם לתחשיב האקטוארי

סומך חייקין
שותפות רשומה בישראל ופירמה חברה
בארגון הגלובלי של KPMG המורכב
מפירמות עצמאיות המסונפות
ל-KPMG International Limited,
חברה אנגלית פרטית מוגבלת באחריות
רואי חשבון
מכהנים כרואי חשבון המבקרים
של הבנק משנת 1950

בריטמן אלמגור זהר ושות'
A Firm in the Deloitte Global Network
רואי חשבון
מכהנים כרואי חשבון המבקרים
של הבנק משנת 2020

רואי החשבון המבקרים המשותפים

3 במרס 2025

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח רווח והפסד מאוחד
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

	ביאור	2024	2023	2022
		במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית	2	**37,462**	33,655	18,795
הוצאות ריבית	2	**20,953**	17,658	5,584
הכנסות ריבית, נטו	2	**16,509**	15,997	13,211
הוצאות בגין הפסדי אשראי	13, 29	**713**	2,383	498
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי		**15,796**	13,614	12,713
הכנסות שאינן מריבית				
הכנסות מימון שאינן מריבית	3	**1,820**	1,279	1,408
עמלות	4, 4א	**3,823**	3,737	3,535
הכנסות אחרות	5	**956**	165	75
סך כל ההכנסות שאינן מריבית		**6,599**	5,181	5,018
הוצאות תפעוליות ואחרות				
משכורות והוצאות נלוות	6	**3,796**	3,484	3,935
אחזקה ופחת בניינים וציוד	16	**1,520**	1,541	1,357
הוצאות אחרות	7	**1,588**	1,869	1,543
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		**6,904**	6,894	6,835
רווח לפני מיסים		**15,491**	11,901	10,896
הפרשה למיסים על הרווח	8	**5,422**	3,988	3,564
רווח לאחר מיסים		**10,069**	7,913	7,332
חלקו של הבנק ב(הפסדים) רווחים נטו, של חברות כלולות לאחר השפעת המס	15	**(271)**	(886)	387
רווח נקי				
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		**9,798**	7,027	7,719
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה		**–(א)**	–(א)	(10)
המיוחס לבעלי מניות הבנק		**9,798**	7,027	7,709
רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים)				
רווח נקי בסיסי ומדולל המיוחס לבעלי מניות הבנק	9	**6.46**	4.58	5.14

(א) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראו ביאור 34.

אורי אלון
יושב ראש הדירקטוריון

חנן פרידמן
מנהל כללי

חגית ארגוב
סמנכ"לית בכירה
חשבונאית ראשית
ראשת החטיבה הפיננסית
והחשבונאית

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 3 במרס 2025

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח מאוחד על הרווח הכולל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	**9,798**	7,027	7,719
בניכוי רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	**–**(ד)	–(ד)	10
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	**9,798**	7,027	7,709
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:			
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו	**298**	641	(4,265)
התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו(א), לאחר השפעת גידורים(ב)	**–**	–	436
(הפסדים) רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים	**(2)**	5	(3)
התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים(ג)	**606**	378	3,133
השפעות של שינויים בסיכון אשראי של התחייבויות	**3**		
רווח (הפסד) כולל אחר בגין חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	**28**	55	(16)
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים	**933**	1,079	(715)
השפעת המס המתייחס	**(322)**	(373)	335
רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים	**611**	706	(380)
בניכוי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	**–**(ד)	–(ד)	96
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק לאחר מיסים	**611**	706	(476)
הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	**10,409**	7,733	7,339
בניכוי רווח כולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	**–**(ד)	–(ד)	106
רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק	**10,409**	7,733	7,233

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
(ב) גידורים – רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
(ג) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף שנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר. ראו גם ביאור 22.
(ד) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ראו גם ביאור 10 בדבר רווח כולל אחר מצטבר.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
מאזן מאוחד
ליום 31 בדצמבר

	ביאור	2024	2023
		במיליוני ש"ח	
נכסים			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	11	**155,828**	105,476
ניירות ערך:			
אגרות חוב מוחזקות לפדיון		**18,867**	15,406
אגרות חוב זמינות למכירה		**90,500**	126,137
מניות שאינן למסחר		**7,178**	4,828
ניירות ערך למסחר		**7,556**	13,677
סך הכל ניירות ערך[א][ב]	12	**124,101**	160,048
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר		**4,684**	3,053
אשראי לציבור	13, 29	**462,406**	426,203
הפרשה להפסדי אשראי	13, 29	**(6,887)**	(6,717)
אשראי לציבור, נטו		**455,519**	419,486
אשראי לממשלות	14	**2,509**	1,806
השקעות בחברות כלולות	15	**3,580**	4,014
בניינים וציוד	16	**2,822**	2,874
נכסים בגין מכשירים נגזרים	27א, 27ב	**29,193**	27,410
נכסים אחרים	17	**7,315**	7,330
סך כל הנכסים		**785,551**	731,497
התחייבויות והון			
פיקדונות הציבור	18	**618,301**	567,824
פיקדונות מבנקים	19	**18,043**	20,776
פיקדונות מממשלות		**172**	160
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר		**11,686**	13,776
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	20	**31,969**	32,114
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	27א, 27ב	**27,752**	26,636
התחייבויות אחרות[א][ג]	21, 29ד	**15,965**	15,709
סך כל ההתחייבויות		**723,888**	676,995
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	24א	**61,658**	54,497
זכויות שאינן מקנות שליטה		**5**	5
סך כל ההון		**61,663**	54,502
סך כל ההתחייבויות וההון		**785,551**	731,497

(א) לפרטים בדבר סכומים הנמדדים בשווי הוגן ראו ביאור 32א.
(ב) מזה: ניירות ערך בסך 13,007 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 – 13,624 מיליון ש"ח) שועבדו למלווים. ראו ביאור 26.
(ג) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים 842 מיליון ש"ח (ביום 31 בדצמבר 2023 – 747 מיליון ש"ח).

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראו ביאור 34.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח על השינויים בהון
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

	הון מניות	מפרמיה	קרנות הון: מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות[א]	סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו[ב]	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
	במיליוני ש"ח								
יתרה ליום 1 בינואר 2022	7,041	184	53	7,278	(2,877)	37,209	41,610	442	42,052
השפעה מצטברת בגין היישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב[ג]	–	–	–	–	–	(479)	(479)	(4)	(483)
רווח נקי	–	–	–	–	–	7,709	7,709	10	7,719
הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	–	–	–	–	(921)	–	(921)	(21)	(942)
דיבידנד ששולם	–	–	–	–	–	(1,665)	(1,665)	–	(1,665)
הנפקת מניות	91	2,645	–	2,736	–	–	2,736	–	2,736
הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	–	–	3	3	–	–	3	1	4
מכירת מניות של חברה מאוחדת לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה[ד]	–	–	–	–	445	–	445	(423)	22
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	7,132	2,829	56	10,017	(3,353)	42,774	49,438	5	49,443
רווח נקי	–	–	–	–	–	7,027	7,027	–	7,027
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	–	–	–	–	706	–	706	–	706
דיבידנד ששולם	–	–	–	–	–	(2,081)	(2,081)	–	(2,081)
רכישה עצמית של מניות	(21)	(579)	–	(600)	–	–	(600)	–	(600)
הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	–	–	7	7	–	–	7	–	7
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	7,111	2,250	63	9,424	(2,647)	47,720	54,497	5	54,502
רווח נקי	–	–	–	–	–	9,798	9,798	–	9,798
רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס	–	–	–	–	611	–	611	–	611
דיבידנד ששולם	–	–	–	–	–	(2,569)	(2,569)	–	(2,569)
רכישה עצמית של מניות	(19)	(663)	–	(682)	–	–	(682)	–	(682)
הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	–	3	–	3	–	–	3	–	3
יתרה ליום 31 בדצמבר 2024	**7,092**	**1,590**	**63**	**8,745**	**(2,036)**	**54,949**	**61,658**	**5**	**61,663**

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

(ב) כולל 5,323 מיליון ש"ח שאינם ניתנים לחלוקה, מזה 2,932 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות (2023 – 5,253 מיליון ש"ח, מזה 2,250 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות, 2022 – 5,287 מיליון ש"ח, מזה 1,650 מיליון ש"ח בגין רכישה עצמית של מניות) יתרת הסכום לחלוקה כפופה להוראות בנק ישראל ולמגבלות המפורטות בהוראות ניהול בנקאי תקין.

(ג) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה ASU 2016-13. ראו ביאור 1.כד.1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

(ד) למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
רווח נקי לשנה	**9,798**	7,027	7,719
התאמות:			
חלק הקבוצה בהפסדים (רווחים), נטו בלתי מחולקים של חברות כלולות[א]	**672**	1,103	(282)
פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)	**613**	675	598
הוצאות בגין הפסדי אשראי	**713**	2,383	498
רווח ממכירת תיקי אשראי	**–**	–	(57)
הפסדים, נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה	**412**	298	136
הפסדים (רווחים), נטו שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר	**19**	(90)	164
רווחים ממכירת מניות של חברות מוחזקות	**–**	–	(830)
רווחים ממימוש בניינים וציוד – נטו	**(852)**	(22)	(52)
הפרשה לירידת ערך אגרות חוב זמינות למכירה	**53**	33	42
רווחים, נטו שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר	**(609)**	(279)	(338)
הפרשה לירידת ערך מניות שאינן למסחר	**71**	16	5
הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות	**3**	7	4
מיסים נדחים – נטו	**(45)**	(694)	(312)
פיצויי פרישה ופנסיה – (קיטון) גידול בעודף העתודה על היעודה	**(214)**	170	48
ריבית שטרם התקבלה מעבר לריבית שנצברה בתקופה בגין אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב לפדיון	**(2,486)**	(2,211)	(127)
הפרשי צבירה ושער בגין אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	**149**	379	934
השפעת הפרשי שער על יתרות מזומנים ושווי מזומנים	**619**	(173)	(740)
אחר, נטו	**–**	(2)	(1)
שינוי נטו בנכסים שוטפים:			
נכסים בגין מכשירים נגזרים	**(1,783)**	(772)	(12,667)
ניירות ערך למסחר	**6,102**	(11,327)	698
נכסים אחרים	**79**	(272)	(603)
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**1,142**	3,213	8,728
התחייבויות אחרות	**583**	405	2,527
מזומנים נטו מפעילות שוטפת (לפעילות שוטפת)	**15,039**	(133)	6,092

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראו ביאור 34.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים לפעילות השקעה			
שינוי נטו בפיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים	**(2,186)**	2,927	(2,699)
שינוי נטו באשראי לציבור(א)	**(35,832)**	(35,392)	(62,038)
שינוי נטו באשראי לממשלה	**(705)**	(696)	(171)
שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	**(1,631)**	(19)	(592)
רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון	**(4,666)**	(3,164)	(8,550)
תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון	**1,407**	2,311	418
רכישת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר	**(188,183)**	(175,653)	(114,657)
תמורה ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר	**177,752**	87,816	96,945
תמורה מפדיון אגרות חוב זמינות למכירה	**45,674**	25,929	19,487
רכישת מניות בחברות כלולות	**(168)**	(2)	(285)
תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות	**–**	–	158
תמורה ממימוש השקעה בחברות בנות שאוחדו בעבר (נספח ב')	**–**	–	(904)
רכישת תיקי אשראי	**(551)**	(1,556)	–
תמורה ממכירת תיקי אשראי	**473**	42	562
רכישת בניינים וציוד	**(737)**	(833)	(765)
תמורה ממימוש בניינים וציוד	**1,028**	41	112
קופה מרכזית לתשלום פיצויים	**4**	17	91
מזומנים נטו לפעילות השקעה	**(8,321)**	(98,232)	(72,888)
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
שינוי נטו בפיקדונות מבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים	**(2,733)**	(1,530)	(3,149)
שינוי נטו בפיקדונות הציבור	**50,473**	10,616	41,560
שינוי נטו בפיקדונות מממשלה	**12**	(87)	(53)
שינוי נטו בניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	**(2,090)**	9,824	1,665
תמורה מהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	**7,668**	10,758	11,435
פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	**(8,008)**	(6,874)	(61)
דיבידנד ששולם לבעלי המניות	**(2,569)**	(2,081)	(1,665)
הנפקת מניות	**–**	–	2,736
רכישה עצמית של מניות	**(682)**	(600)	–
מזומנים נטו מפעילות מימון	**42,071**	20,026	52,468
גידול (קיטון) במזומנים ושווי מזומנים	**48,789**	(78,339)	(14,328)
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה	**102,471**	180,637	194,225
השפעת תנועות בשער חליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים	**(619)**	173	740
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה	**150,641**	102,471	180,637

(א) כולל פעילות שוטפת מרכישת ניכיון חייבים. ראו ביאור 1.29.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראו ביאור 34.

ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
ריבית שהתקבלה	**32,671**	29,677	15,821
ריבית ששולמה	**(20,779)**	(14,078)	(3,462)
דיבידנדים שהתקבלו	**276**	208	145
מיסים על הכנסה ששולמו	**(5,814)**	(4,397)	(2,508)
מיסים על הכנסה שהתקבלו	**731**	116	200

נספח א' - פעולות השקעה ומימון שלא במזומן בתקופת הדוח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

ביום 23 בספטמבר 2021 התקשר Bank Leumi Corporation ("BLC"), תאגיד אמריקאי (המוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק) המחזיק בשליטה מלאה ב-BLUSA, בהסכם מיזוג עם "Valley".

ביום 1 באפריל 2022 הושלמה עסקת המיזוג וכחלק מהתמורה, התקבלה תמורה במניות Valley בסך של כ-3,047 מיליון ש"ח.

למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

נספח ב' - תמורה ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר[א]

נכסים והתחייבויות של חברות הבנות שאוחדו בעבר וזרימת מזומנים ממימוש השקעות בחברות הבנות שאוחדו בעבר ליום המכירה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
	במיליוני ש"ח
מזומנים שנגרעו	1,210
נכסים (למעט מזומנים)[ב]	24,855
התחייבויות	(23,378)
נכסים והתחייבויות מזוהים	2,687
נכסים והתחייבויות המיוחסים לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(423)
נכסים והתחייבויות שנגרעו	2,264
רווח הון ממימוש השקעה בחברות בנות שאוחדו בעבר[ג]	1,089
סך הכל תמורה שהתקבלה ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר	3,353
בניכוי - תמורה שלא במזומן ממימוש השקעות בחברות בנות שאוחדו בעבר	3,047
תמורה שהתקבלה במזומן	306
בניכוי - מזומנים שנגרעו	1,210
זרימת מזומנים ממימוש השקעות בחברות בנות שיצאו מאיחוד	(904)

(א) למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.
(ב) כולל מוניטין בסך 14 מיליון ש"ח.
(ג) רווח לאחר ביטול קרנות הון ומיסים בסך 752 מיליון ש"ח.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.
לתמצית הדוחות הכספיים של הבנק בלבד, ראו ביאור 34.

פירוט הביאורים

		עמוד
1	עיקרי המדיניות החשבונאית	132
2	הכנסות והוצאות ריבית	155
3	הכנסות מימון שאינן מריבית	156
4	עמלות	157
4א	הכנסות מחוזים עם לקוחות	158
5	הכנסות אחרות	161
6	משכורות והוצאות נלוות	161
7	הוצאות אחרות	162
8	הפרשה למיסים על הרווח	162
9	רווח למניה רגילה	168
10	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	169
11	מזומנים ופיקדונות בבנקים	171
12	ניירות ערך	171
13	סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	182
14	אשראי לממשלות	185
15	השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה	186
16	בניינים וציוד	190
17	נכסים אחרים	192
18	פיקדונות הציבור	193
19	פיקדונות מבנקים	194
20	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	194
21	התחייבויות אחרות	195
22	זכויות עובדים	196
23	עסקאות תשלום מבוסס מניות	208
24א	הון	210
24ב	הלימות הון, מינוף ונזילות	214
25	התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	220
26	שעבודים ותנאים מגבילים	226
27א	מכשירים נגזרים ופעילויות גידור	228
27ב	פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון	229
28א	מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים	237
28ב	מגזרי פעילות גישת ההנהלה	251
29	מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	255
30	נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	276
31	תזרימי מזומנים בהתאם למועד הפירעון החוזי	278
32א	יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים	281
32ב	פריטים הנמדדים בשווי הוגן	284
32ג	שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3	289
32ד	מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3	291
33	בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו	294
34	תמצית הדוחות הכספיים של הבנק	301
35	נושאים שונים ואירועים לאחר תאריך המאזן	306

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2024 כוללים את אלה של הבנק ושל חברות הבנות שלו וכן את זכויות הקבוצה בחברות כלולות. הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. הוראות אלו מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב (US GAAP).

פרסום הדוחות הכספיים הוא על בסיס דוחות מאוחדים בלבד. הדוחות הכספיים סולו של הבנק מוצגים בביאור 34.

הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 3 במרס 2025.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה –

הבנק – בנק לאומי לישראל בע"מ.

הקבוצה – הבנק וחברות בנות שלו.

חברות מאוחדות – חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

חברות כלולות – חברות, למעט חברות מאוחדות ולרבות שותפות או מיזם משותף, שהשקעת הבנק בהן, במישרין או בעקיפין, כלולה בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.

חברות מוחזקות – חברות מאוחדות וחברות כלולות.

שלוחות בחו"ל – נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות מאוחדות של הבנק מחוץ לישראל.

מטבע הפעילות – המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל, בדרך כלל זהו המטבע של הסביבה שבה הבנק מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

מטבע ההצגה – המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

צדדים קשורים ובעלי עניין – כהגדרתם בסעיף 80 להוראות הדיווח לציבור.

מדד – מדד המחירים לצרכן בישראל כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סכום מותאם – סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו–36 של לשכת רואי חשבון בישראל.

סכום מדווח – סכום מותאם למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

דיווח כספי נומינלי – דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

דיווח כספי מותאם – דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקנייה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל.

עלות – עלות בסכום מדווח.

שווי הוגן – מחיר שהיה מתקבל במכירת נכס או המחיר שהיה משולם בהעברת התחייבות בעסקה רגילה בין משתתפי שוק במועד המדידה.

כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב – כללי החשבונאות שבנקים אמריקאים שנסחרים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ניירות ערך בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי מספר 168 (תת–נושא 10–105 בקודיפיקציה), הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות כספית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים. בנוסף לכך, בהתאם להנחיות קביעת הפיקוח על הבנקים, למרות ההיררכיה שנקבעה בתקן אמריקאי מספר 168, הובהר כי כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב היא כלל חשבונאות המקובל בארה"ב.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו. הוראות אלו מאמצות בעיקרן את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב (US GAAP).

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקלים חדשים ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צוין אחרת.

השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק.

למידע בדבר מטבע פעילות של שלוחות בנקאיות הפועלות בחו"ל ראו סעיף (ד) להלן.

3. בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:

- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר או מכשירים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן).
- מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה.
- נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה.
- נכסי והתחייבויות מיסים נדחים.
- הפרשות.
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים.
- השקעות בחברות כלולות.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

4. שימוש באומדנים

בהכנת הדוחות הכספיים, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, נדרשת ההנהלה לעשות שימוש באומדנים, הערכות ולהפעיל שיקול דעת המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, על הגילוי המתייחס לנכסים והתחייבויות תלויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

שינוי באומדנים

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

5. סיווגים מחדש

הבנק מבצע מעת לעת התאמות לא מהותיות לסיווגים במספרי ההשוואה על מנת להתאימם לאופן הסיווג בדוחות הכספיים השוטפים לצרכי השוואתיות. לסיווגים האמורים אין השפעה על סך הרווח והפסד.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ד. מטבע חוץ והצמדה

עסקאות במטבע חוץ

נכסים והתחייבויות הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו מתורגמים לפי שערי חליפין יציגים, אשר פורסמו על ידי בנק ישראל, לתאריך המאזן או לתאריך מתאים אחר כדלקמן:

- נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין למועד הדיווח.
- נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ או הצמודים לו הנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

בדוח רווח והפסד כלולות הכנסות והוצאות ורווחים והפסדים במטבע חוץ לפי שערי החליפין היציגים השוטפים בעת ביצוע הפעולות והפרשי שער על הנכסים וההתחייבויות שבגינם נוצרו ההכנסות וההוצאות הנ"ל, למעט:

- רווח או הפסד בגין מכשיר מגדר בגידור השקעה נטו בפעילות חוץ או בגידור תזרים מזומנים, פרט לשינויים בשווי הוגן של רכיבים שנוטרלו מהערכת אפקטיביות הגידור ונבחר להכיר אותם ברווח והפסד.
- הפרשי שער בגין פריטים המהווים חלק מהשקעה נטו.

בהתאם להוראות המעבר לשנת 2024 הפרשי שער בגין מכשירי חוב זמינים למכירה ימשיכו להיות מוכרים בדוח רווח והפסד וזאת עד ליום 1 בינואר 2026. החל מתאריך זה יוכרו ברווח כולל אחר. במקרה של ירידת ערך הנובעת מהפסדי אשראי, הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר יסווגו מחדש לרווח והפסד.

מטבע הפעילות של שלוחות הפועלות בחו"ל

מטבע פעילות של ישות הוא המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועלת הישות. בדרך כלל זהו המטבע של הסביבה שבה ישות מפיקה מזומנים.
קביעת מטבע הפעילות של השלוחות בחו"ל נעשה בהתאם לקריטריונים הבאים:

- השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים במטבע זר ופעילות השלוחה בשקל הינה שולית.
- לקוחות השלוחה גויסו על ידה באופן עצמאי, כך שפעילות השלוחה מול לקוחות הבנק או צדדים הקרובים אליהם אינה משמעותית.
- פעילות השלוחה מול הבנק וצדדים קשורים לו אינה משמעותית ובין היתר אין תלות במקורות מימון של הבנק או צדדים הקשורים לו.
- פעילות השלוחה עומדת בפני עצמה ואינה מהווה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הבנק.

כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל.

פעילות חוץ

הנכסים וההתחייבויות בגין פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לשקל לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות ורווחים והפסדים של פעילויות החוץ, תורגמו לשקל לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות.

הפרשי השער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל אחר, ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים".

בעת מימוש, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

כאשר הקבוצה מממשת חלק מהשקעה שהינה חברה כלולה הכוללת פעילות חוץ תוך שימור השפעה מהותית, החלק היחסי של הסכום המצטבר של הפרשי השער מסווג מחדש לרווח והפסד.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

גידור השקעה נטו בפעילות חוץ

הקבוצה מיישמת חשבונאות גידור בגין הפרשי שער בין מטבע הפעילות של פעילות החוץ לבין מטבע הפעילות של הבנק (שקל).

הפרשי שער הנובעים מתרגום התחייבות פיננסית המגדרת השקעה נטו בפעילות חוץ נזקפים לרווח כולל אחר ומוצגים בהון במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים". בעת מימוש השקעה בגינה בוצע הגידור, מועבר הסכום המתאים שנצבר ב"התאמות מתרגום דוחות כספיים" לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד ממימוש ההשקעה.

נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים בשווי הוגן

נכסים והתחייבויות הצמודים למדד המחירים לצרכן, נכללים לפי תנאי ההצמדה שנקבעו לגבי כל יתרה.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

	31 בדצמבר			שיעור השינוי בשנת		
	2024	2023	2022	**2024**	2023	2022
	(בש"ח)			(%)		
שער החליפין של:						
הדולר של ארה"ב	**3.647**	3.627	3.519	**0.55**	3.07	13.15
אירו	**3.796**	4.012	3.753	**(5.38)**	6.90	6.62
לירה שטרלינג	**4.574**	4.621	4.238	**(1.02)**	9.04	0.83
פרנק שוויצרי	**4.028**	4.314	3.815	**(6.63)**	13.08	12.06
מדד המחירים לצרכן:	(נקודות)	(נקודות)	(נקודות)			
לחודש נובמבר - מדד ידוע	**108.7**	105.1	101.7	**3.4**	3.3	5.3

ה. בסיס האיחוד

1. חברות בנות

חברות בנות הינן ישויות הנשלטות על ידי הקבוצה. הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

יתרות ועסקאות הדדיות והכנסות והוצאות שטרם מומשו בין החברות שאוחדו בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים.

הדוחות הכספיים של חברה בבעלות מלאה שהן חברות נכסים ושירות של הבנק מאוחדים במסגרת הדוחות הכספיים סולו של הבנק.

זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה הן החלק בהון חברות בנות שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם וכוללות מרכיבים נוספים כגון: תשלום מבוסס מניות שיסולק במכשיר הוני של חברות בנות. זכויות אלה המעניקות למחזיק בהן חלק בנכסים נטו של הנרכשת, נמדדות במועד צירוף העסקים בשווי הוגן.

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה תוך שימור שליטה, מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לשינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק הבעלים של הבנק ישירות להון.

בעת שינויים בשיעור ההחזקה בחברה בת, תוך שימור שליטה, הבנק מייחס מחדש את הסכומים המצטברים שהוכרו ברווח כולל אחר בין הבעלים של הבנק לבין הזכויות שאינן מקנות שליטה.

בעת אובדן שליטה, הבנק גורע את הנכסים וההתחייבויות של החברה הבת ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברת הבת. אם הבנק נותר עם השקעה כלשהי בחברה הבת לשעבר אזי יתרת ההשקעה נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד אובדן השליטה. ההפרש בין התמורה שהתקבלה ושוויה ההוגן של יתרת ההשקעה בחברת הבת לשעבר לבין היתרות שנגרעו מוכר ברווח והפסד. הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברת בת מסווגים מחדש לרווח או הפסד. החל מאותו מועד, ההשקעה הנותרת מטופלת לפי שיטת השווי המאזני או כנכס פיננסי בהתאם למידת ההשפעה של הבנק בחברה המתייחסת.

2. חברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית, אולם בנוסף לבחינה של שיעור ההחזקה, הבנק משתמש באינדיקציות נוספות, לבחינה של קיום השפעה מהותית, כגון ייצוג משמעותי בדירקטוריון ובוועדותיו ויכולת השפעה וקבלת החלטות.

השקעה במניות חברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. כאשר הבנק משיג השפעה מהותית לראשונה בהשקעה שטופלה עד למועד השגת השפעה מהותית שלא בהתאם לשיטת השווי המאזני, מיושמת שיטת השווי המאזני ממועד זה ואילך.

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני.

בעת ירידה בשיעור ההחזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה גורעת חלק יחסי מהשקעתה ומכירה ברווח או הפסד מהמכירה. כמו כן באותו מועד חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה, מסווג מחדש לרווח והפסד.

בעת אובדן השפעה מהותית, הקבוצה מפסיקה להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבדה את ההשפעה המהותית ומטפלת בהשקעה הנותרת כנכס פיננסי המסווג בהתאם למהותו.

הבנק בוחן את הצורך ברישום ירידת ערך בגין השקעתו בחברות כלולות, ראו סעיף (כב.4) להלן.

3. הטיפול בדוחות הכספיים הנפרדים של הבנק

בעריכת דוחותיו הכספיים הנפרדים, הבנק מטפל בחברות המוחזקות לפי שיטת השווי המאזני, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בהתאם להוראות הדיווח לציבור, הדוחות הכספיים של הבנק בלבד כוללים את הדוחות הכספיים של חברת נכסים ושירות, אשר הינן בבעלות מלאה של הבנק, שמרבית נכסיהן בשימוש הבנק.

1. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

הכנסות והוצאות נכללות על בסיס צבירה למעט המפורט להלן:

- הכנסות והוצאות מניירות ערך למסחר, מניות שאינן למסחר וממכשירים נגזרים, מוכרות בהתאם לשינויים בשווי הוגן.
- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות לא צוברים מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב לא צובר. במצבים אלה סכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס הגביה בפועל.
- עמלות ליצירת אשראי – עמלות אשר חויבו ביצירת אשראי, למעט הלוואות לתקופה של עד שלושה חודשים, מוכרות לאורך חיי ההלוואה כהתאמת התשואה, למעט במקרים של שינויים בתנאים של חובות של לווים בקשיים פיננסיים בהם מוכרות העמלות באופן מיידי ברווח והפסד.
- עמלות פירעון מוקדם – עמלות שחויבו בגין פירעון מוקדם מוכרות מיידית במסגרת הכנסות ריבית למעט עמלות כאמור אשר נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- שינוי בתנאי החוב - במקרים של מימון מחדש או ארגון מחדש של חובות שאינם בעייתיים, בוחן הבנק אם תנאי ההלוואה שונו באופן מינורי או באופן שאינו מינורי. שינוי בתנאיו של מכשיר חוב אינו מינורי כאשר הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים של ההלוואה החדשה שונה לפחות ב-10% מהערך הנוכחי של תזרימי המזומנים כפי תנאי ההלוואה המקורית. במקרים בהם שונו תנאי ההלוואה באופן מינורי כל העמלות שטרם הופחתו וכן עמלות פירעון מוקדם שנגבו מהלקוח בגין שינוי בתנאי אשראי נכללות כחלק מההשקעה נטו בהלוואה החדשה ומוכרות כהתאמת תשואה כאמור לעיל. במקרים בהם השינוי בתנאי ההלוואה אינו מינורי יזקפו העמלות ישירות לרווח והפסד.
- עמלות הקצאת אשראי מטופלות בהתאם לסבירות המימוש של המחויבות למתן אשראי. במידה והסבירות קלושה, העמלה מוכרת על בסיס קו ישר לאורך תקופת המחויבות, אחרת הבנק דוחה את ההכרה בהכנסה מעמלות אלה עד למועד מימוש המחויבות או עד למועד פקיעתה, לפי המוקדם. אם המחויבות מומשה אזי העמלות מוכרות בדרך של התאמת התשואה לאורך חיי ההלוואה כאמור לעיל. באם המחויבות פקעה מבלי שמומשה, העמלות מוכרות במועד הפקיעה ומדווחות במסגרת הכנסות מעמלות.
- הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים נזקפות לרווח והפסד עם מתן השירות.
- עמלות אחרות כגון בגין ערבויות וליווי פרויקטים, מוכרות באופן יחסי על פני תקופת העסקה.

ז. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בנושא 820 בקודיפיקציה אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות, קביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות.

התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע הזמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של הבנק.

תת נושא 10-820 בקודיפיקציה מפרט היררכיה של טכניקות מדידה המבוססות על הקביעה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת השווי ההוגן הינם נצפים או לא נצפים.

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים.
- נתוני רמה 2: מחירים מצוטטים לנכסים או להתחייבויות דומים בשווקים פעילים; מחירים מצוטטים לנכסים זהים או התחייבויות זהות בשווקים שאינם פעילים; מחירים הנגזרים ממודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הינם נצפים בשוק או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים.
- נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.

היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלוונטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את רמת הנזילות של שווקים ואת מידת הרלוונטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

הרמה במדרג השווי ההוגן שאליה משתייכת מדידת השווי ההוגן של מכשיר הפיננסי תיקבע על בסיס הרמה הנמוכה ביותר של הנתון שהינו משמעותי למדידת השווי ההוגן בשלמותו.

שיטות ההערכה המיושמות על ידי הבנק למדידת שווי הוגן נבחנות בהתחשב בנסיבות הרלוונטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back-testing) של סוגי עסקאות דומות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע

נושא 820 בקודיפיקציה דורש לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראו ביאור 32א - להלן, בנושא יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר, מניות שאינן למסחר (שיש לגביהן שווי הוגן זמין) ואגרות חוב זמינות למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. המחיר המצוטט אינו מותאם בשל גודל הפוזיציה של הבנק יחסית לנפח המסחר (פקטור גודל ההחזקה). במקרים בהם מחיר שוק מצוטט אינו זמין אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים תוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי. השווי ההוגן נקבע לפי מודלים מקובלים לתמחור, בהתבסס על הערכות שהתקבלו ממומחים להערכת שווי של מכשירים פיננסיים או בהתבסס על מערכת עצמאית של הבנק. שיטות ההערכה כוללות שימוש בפרמטרים שונים, כגון עקומי ריבית, שערי מטבעות וסטיות תקן, תוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

רובו של התיק מחושב מדי חודש על ידי מוסד בינלאומי מוכר שעיסוקו בחישוב שווי הוגן והוא בלתי תלוי בגופים המנפיקים ובלתי תלוי בגופים המשווקים. החישוב מתבסס בעיקרו על מחירי עסקאות בשווקים פעילים. יתרת התיק משוערכת על בסיס ציטוטים מברוקרים או מיוצרי המכשירים, או בהתבסס על מערכת של הבנק.

מכשירים פיננסיים נגזרים

השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק עיקרי.

במקרים בהם מחיר שוק מצוטט אינו זמין אומדן השווי ההוגן נערך תוך שימוש במודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר.

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

לרוב למכשירים פיננסיים בקטגוריה זו לא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהוון בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, בהתאם להנחית הפיקוח על הבנקים, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות לא צוברים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

חלופת השווי ההוגן עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות

תת-נושא 825-10 בקודיפיקציה מאפשר לבנק לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד (instrument-by-instrument) ואינה ניתנת לביטול.

ח. חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי צפויים

המסגרת החשבונאית

הבנק מיישם את הנחיות המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, וכן עמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל הרשות לניירות ערך בארה"ב, כפי שאומצו על ידי המפקח בהוראות הדיווח לציבור. הנחיות אלה קובעות, בין היתר, כי תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מדידת הפסדי אשראי הנובעים ממכשירים פיננסיים כמפורט בנושא 326 בקודיפיקציה (ASC 326) – מכשירים פיננסיים – הפסדי אשראי.

הנחיות אלה מיושמות לגבי כל יתרות החוב, כגון: פיקדונות בבנקים, אגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור ואשראי לממשלה.

הפרשה להפסדי אשראי צפויים: מדידה

הבנק קבע נהלים לקיום הפרשה להפסדי אשראי ברמה המתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו, כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני.

ככלל, אומדן ההפרשה להפסדי אשראי צפויים מחושב על פני התקופה החוזית של הנכס הפיננסי תוך הבאה בחשבון של אומדני פירעון מוקדם בהתאם לשיטות כמותיות שגיבש הבנק, ותוך התחשבות בצפי לביצוע שינויים בתנאי החוב של לווים בקשיים פיננסיים, ככל שרלוונטי. הפרשה שחושבה על בסיס קבוצתי בגין הלוואות מבוססת ככלל על יתרת החוב הרשומה, למעט ריבית שנצברה למועד הדיווח.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מדידת ההפרשה להפסדי אשראי מבוססת על חלוקת תיק האשראי של הבנק לקבוצות החולקות מאפייני סיכון דומים (תהליך המכונה "סגמנטציה"). תמצית גישת הבנק לסגמנטציה מתייחסת לתיקים ולענפי משק כדלקמן: הבנק מפלח את האשראי לציבור לארבעה תיקים ראשיים כאשר כל תיק מחולק לקבוצות משנה: (1) אשראי עסקי-מסחרי בחטיבה העסקית; (2) אשראי מסחרי, המשקף בעיקר אשראי לעסקים קטנים, בחטיבה הבנקאית; (3) אשראי פרטי שאינו לדיור ו-(4) אשראי לדיור. ככלל, אשראי מסחרי מפולח לענפי משק ואילו באשראי לדיור מתבססת המדידה על מאפיינים ברמת ההלוואה הבודדת. בשלב הבא, הבנק מבחין בין אשראי תקין לבין אשראי בסיווג בעייתי.

ההפרשה להפסדי אשראי מורכבת הן מנדבך כמותי והן מנדבך איכותי, כדלקמן: הפסדי עבר, הסתברויות לכשל, הפסדים בהינתן כשל, מסגרת מקיפה להתאמות איכותיות (Q Factor) ותחזיות מאקרו כלכליות לשנה אחת קדימה.

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בתיק האשראי מוערכת באחד משני המסלולים הבאים:

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי

חובות לא צוברים הינם חובות אשר הבנק סבור כי אינם חולקים מאפייני סיכון משותפים עם חובות צוברים, ולפיכך מעריך את ההפרשה בגינם על בסיס פרטני.

בהתייחס לחוב מסחרי שיתרתו החוזית (ללא ניכוי: מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי וביטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח או יותר, ההפרשה נאמדת בהתבסס על הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי של החוב, או כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר צפויה תפיסת נכס, על פי השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו אשראי (בניכוי עלויות מכירה).

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

1. בסגמנטים שאינם לדיור, אמידת ההפרשה נעשית ככלל בשיטת שיעור ההפסד (Loss-rate). תהליך זה מבוסס בראשיתו על ממוצע הפסדי העבר בתיק, המיוצג על ידי מחיקות חשבונאיות נטו (net charge-offs) על פני תקופה שנמצאה נאותה. הפסדי העבר מותאמים בהמשך התהליך בגין שורה של מאפייני סיכון ומאפיינים כלכליים כגון היקף הפסדי העבר, פרופיל הסיכון של קבוצות הסיכון, סיווג החוב, הרכב תיק האשראי, מצב הביטחונות, תיאבון הסיכון, ריכוזיות תיק האשראי, דירוגי הסיכון, מדיניות ונוהלי מתן האשראי של הבנק ותנאים נוספים. תהליך זה נועד להתאים את המידע ההיסטורי כדי לשקף את המידה שבה התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות והניתנות לביסוס עשויים להיות שונים מהתנאים ששררו בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי. בשלב הבא משלב הבנק תחזיות סבירות וניתנות לביסוס לשנה אחת, ולאחריה שב על פני שנה אחת למידע ההיסטורי המותאם בגין תנאים נוכחיים על בסיס ליניארי. בסופו של התהליך, מותאמת ההפרשה בגין אומדנים לגביות (recoveries) צפויות ביחס לחובות שנמחקו חשבונאית. שינויים באומדנים אלה מוכרים במועד התהוותם כנגד ההפרשה להפסדי אשראי.

   ההפרשה בגין אשראי חוץ מאזני מוכרת בגין מחויבויות אשר אינן ניתנות לביטול ללא תנאי על ידי הבנק, ומבוססת על אותה הסגמנטציה שתוארה לעיל, תוך התחשבות באומדני הבנק ביחס לסבירות הניצול של הפריטים החוץ מאזניים השונים (היינו, מקדמי המרה לאשראי). אומדנים אלה מבוססים הן על ניסיון עבר שנצבר בבנק המצביע על שיעורי המימוש לאשראי והן על שיקול דעת סובייקטיבי. הפרשה זו מוצגת במאזן במסגרת התחייבויות אחרות.

   תהליך זה מלווה בשיקול דעת משמעותי ובהנחות מומחה, על מנת לשקף את מיטב ציפיות ההנהלה והערכותיה באשר להפסדי האשראי הצפויים, וזאת באופן שעולה בקנה אחד עם משטר ניהול הסיכונים בבנק.

2. בסגמנט האשראי לדיור, מודד הבנק את ההפרשה להפסדי אשראי צפויים על בסיס הסתברויות לכשל (Probability of Default) והפסד בהינתן כשל (Loss Given Default). תהליך זה מתחיל אף הוא ממידע היסטורי אשר מותאם בגין תנאים נוכחיים ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס לתקופה של שנה אחת. לאחר תקופה זו, שב הבנק על פני שלוש שנים למידע היסטורי המותאם בגין תנאים נוכחיים על בסיס ליניארי. הפרשה בגין אשראי חוץ מאזני מוכרת על בסיס אומדני הבנק ביחס להסתברות לניצול מסגרות האשראי המחייבות. שינויים בהפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור, לרבות בגין הלוואות לדיור בסיווג לא צובר, מוצגות כהוצאה להפסדי אשראי בגין חובות שנבדקו על בסיס קבוצתי.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ניירות ערך מוחזקים לפדיון וחשיפות נוספות

ההפרשה להפסדי אשראי צפויים בגין אגרות חוב בתיק לפדיון מבוססת על שיטת הסתברויות לכשל (Probability of Default) והפסד בהינתן כשל (Loss Given Default). הבנק אינו מכיר בהפרשה להפסדי אשראי בגין אגרות חוב ממשלתיות מסוימות וסוכנויות אשר לגביהן סבור הבנק כי הסיכוי לאי תשלום הינו אפס.

בנוסף, חשיפת הבנק בגין ניירות ערך שהושאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר מתייחסת להסכמים אשר כוללים ברובם הוראות שימור ביטחון על ידי הצד הנגדי. בהקשר זה, קובע הבנק כי הציפייה לאי התשלום של בסיס העלות המופחתת של חשיפות אלה הינו אפס, אם הישות שהעבירה את הנכסים הפיננסיים לבנק מחדשת (replenish) באופן רציף את סכום הביטחון בתגובה לשינויים בשווי ההוגן. הבנק בודק באופן רציף שהישות עומדת בהוראה לשימור הביטחון וצופה באופן סביר (reasonably expects) שהלווה ימשיך לחדש את הביטחון לפי הצורך.

בחינת נאותות ההפרשה בכללותה והשלמת תהליך כימותה

תהליך בחינת נאותות ההפרשה שזור במלאכת גיבוש רכיבים שונים באומדן ההפרשה להפסדי אשראי כגון: התאמות מידע היסטורי מתקופות עבר בגין תנאים נוכחיים, הערכת הסיכון של ענפי המשק השונים, תחזיות כלכליות לתקופות סבירות וניתנות לביסוס, הערכת סכומי הגביה הצפויים בגין חובות המצויים בקשיים פיננסיים אומדני גביות צפויות מסכומים שנמחקו חשבונאית בעבר ואומדן של פירעונות מוקדמים ביחס לתקופה החוזית של האשראי שניתן.

עם זאת, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי בהתבסס על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי, וזאת על מנת להבטיח שאומדני ההפרשה בכל תקופת דיווח מייצגים נאמנה את מיטב ציפיות והערכות ההנהלה. לצורך זה, סוקרת ההנהלה יריעה רחבה של נתונים – הן גורמים הספציפיים ללווה והן גורמים הרלוונטיים לסביבת הפעילות בכללותה. במסגרת זו, בוחנת ההנהלה את אומדני ההפסד אל מול מידע ניהולי וכלכלי הקיים ברשותה. כמו כן, במסגרת כימות ההפרשה עשוי הבנק להשתמש לעיתים בתרחישים המייצגים נסיבות ומצבים אשר לדעת ההנהלה הינם במנעד הסבירות, ולהם מייחסת ההנהלה משקלות לצורך כימות האומדן הטוב ביותר.

ירידת ערך בגין אגרות חוב זמינות למכירה

הבנק אומד את הפסדי האשראי הצפויים בגין אגרות חוב בתיק הזמין למכירה בכל מועד דיווח כאשר השווי ההוגן של הנייר נמוך מעלותו המופחתת. בכל מצב כאמור, בוחן הבנק אם ישנה כוונה למכור את הנייר או אם הבנק מאמין כי יותר-סביר-מאשר-לא שהוא יידרש למכור את הנייר לפני השבת ערכו בספרים. אם התשובה חיובית – מלוא הפער שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן מוכר ברווח והפסד. אם התשובה שלילית – הבנק בוחן אם הירידה בשווי ההוגן נובעת מהפסדי אשראי או מגורמים אחרים, וירידת ערך אשר הבנק מעריך כי נובעת מהפסדי אשראי מוכרת באמצעות ההפרשה להפסדי אשראי, בעוד כל ירידת ערך אחרת מוכרת כנגד רווח כולל אחר. הפסד אשראי קיים כאשר הבנק לא צופה לקבל תזרימי קרן וריבית מספקים על מנת להשיב את מלוא העלות המופחתת של הנייר. ההפרשה בגין הפסדי אשראי מוגבלת לסכום שבו עולה העלות המופחתת של הנייר על שוויו ההוגן. סכום ההפרשה מתעדכן מעלה או מטה בהתאם לשינויים בהערכות בתקופות עוקבות.

במסגרת הערכת הבנק בדבר קיומו של הפסד אשראי, בוחן הבנק נתונים, הערכות ופריטי מידע שונים. הקריטריונים המרכזיים לקביעה באם ירידת הערך נובעת מקיומו של הפסד אשראי מתייחסים הן לגורמים ספציפיים למנפיק והן לגורמים אחרים, כדלקמן:

- ירידה בדירוג האשראי
- אירועים משפטיים או רגולטוריים שליליים (למשל, הטלת מגבלה רגולטורית על המנפיק, המנפיק לא מצליח להשיג פטנט משמעותי או לעמוד בו)
- תשלומי ריבית או קרן שלא שולמו או אירוע של חדלות פירעון
- שינוי לרעה בציפיות המנפיק או האנליסטים ביחס לתפקודו העתידי של המנפיק
- עלייה במרווחי האשראי ברמת קבוצות דירוג
- שינויים חוקיים או רגולטוריים לרעה המשפיעים על ענף המנפיק
- הרעה משמעותית בסביבת השוק שעלולה להשפיע על שווי הבטוחות (למשל, ירידת מחירי הנדל"ן)
- הרעה משמעותית בתנאים הכלכליים
- שיבוש במודל העסקי כתוצאה משינויים בטכנולוגיה או מתחרים חדשים בתעשייה

לעניין זה, הבנק אינו מתחשב במשך הזמן שבמהלכו השווי ההוגן של הנייר היה נמוך מעלותו.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

במקרים בהם הבנק החליט לבצע בדיקה כמותית, מתבצעת הבחינה באמצעות אומדני PD ו-LGD. במסגרת זו, מבוצעת השוואה של היוון תזרימי המזומנים אל מול השווי ההוגן ואל מול העלות המופחתת. במצב בו היוון תזרימי המזומנים הצפויים נמוך מהעלות המופחתת יוכר ההפרש כהפרשה להפסדי אשראי. במקרה בו השווי ההוגן של האיגרת גבוה מסכום היוון תזרימי המזומנים תוכר הפרשה עד לרצפת השווי ההוגן.

במקרה בו הבנק צופה כי האיגרת בלתי ניתנת לגביה יוכר סכום ההפרשה להפסדי אשראי כמחיקה חשבונאית.

זיהוי וסיווג חובות בעייתיים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כלא צוברים (ראו הגדרה בסעיף קטן (1) להלן) הכנסות ריבית. בהתאם לנהלים אלה הבנק מסווג את יתרת החובות הבעייתיים המאזניים ואת הפריטים החוץ מאזניים לסיווגים הבאים: השגחה מיוחדת, נחות או לא צובר.
הבנק מיישם את ההנחיות שנכללו בקובץ השאלות והתשובות של הפיקוח על הבנקים בנושא "יישום הוראות הדיווח לציבור בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי", לרבות להוראות בנושא קביעת סיווג של חוב בהתבסס על יכולת התשלום של החייב כלומר, החוזק הצפוי של מקור ההחזר הראשוני של החוב וזאת למרות התמיכה של מקורות החזר שניים ושלישונים כגון: ביטחונות וערבים. לעניין זה, מקור החזר ראשוני - מקור מזומנים יציב לאורך זמן אשר חייב להימצא תחת שליטת החייב ואשר חייב להיות מופרד במפורש או במהות לכיסוי החוב. על מנת שמקור החזר יוכר כמקור החזר ראשוני, על הבנק להראות שהחייב צפוי בהסתברות גבוהה להפיק תוך פרק זמן סביר תזרים מזומנים מתאים מפעילות עסקית נמשכת אשר ישמש לפירעון כל התשלומים הנדרשים באופן מלא במועד שנקבע בהסכם.

חובות בפיגור נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפירעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה של 365/366 ימים. החל מיום 1 בינואר 2022, בעקבות יישום הכללים החדשים בנושא הפסדי אשראי, הלוואות לדיור מנוהלות בהתאם לימי פיגור קלנדריים.

לצורך סיווג וטיפול באשראי בעייתי (לרבות רישום מחיקה חשבונאית), הבנק מבחין, בהתאם להוראות הדיווח לציבור, בין:

1. אשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות שלא כרוכות בויתור משפטי, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי וביטחונות) הינה 1 מיליון ש"ח ומעלה, למעט חריגים מסוימים.
אשראי כאמור מסווג בעיקר על בסיס יכולת התשלום של החייב כמתואר לעיל, תוך הבחנה בין חולשות פוטנציאליות לבין חולשות קיימות או מוגדרות היטב. חוב מסווג כלא צובר כאשר צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב, וזאת בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים כגון: מצב הפיגור של החוב, מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, הערכת מקור ההחזר הראשוני של החוב, מצב הביטחונות, מצבם הפיננסי של הערבים ועוד. חוב מסווג כלא צובר בכל מקרה כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. חוב "מובטח היטב" כאשר הוא מובטח על ידי ביטחון באמצעות שעבוד של רכוש מוחשי או אישי, לרבות ניירות ערך, שערך המימוש שלו מספיק לפירעון החוב (לרבות ריבית שנצברה) או ערבות של צד בעל אחריות פיננסית מוכחת. חוב "נמצא בתהליכי גביה" אם גבייתו מתנהלת באופן תקין באמצעות הליך משפטי או, בנסיבות המתאימות, מאמצי גביה שאינם משפטיים אך צפוי שיביאו בעתיד הקרוב לפירעון החוב או להחזרתו למצב צובר.
אשראי חוץ מאזני מסווג כתלות בהסתברות מימוש ההתחייבות התלויה וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה המתאימה.

2. אשראי לאנשים פרטיים, אשראי לדיור ואשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית (כהגדרתה לעיל) נמוכה מ-1 מיליון ש"ח, למעט חריגים מסוימים. אשראי כאמור מסווג על בסיס מצב הפיגור ובהתאם לתסמינים שליליים מסוימים שמוגדרים ומופעלים מיכונית. אשראי לדיור מסווג כחוב לא צובר כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מדיניות הסדרי חוב וטיפול בשינויים בתנאים של חובות של לווים בקשיים פיננסיים

ביום 31 במרס 2022 פרסם ה-FASB את ASU 2022-02 בדבר "ארגון מחדש של חובות בעייתיים ודרישות גילוי לפי שנת העמדת אשראי". ביום 19 לאוקטובר 2023 הופץ חוזר לעדכון הוראות הדיווח לציבור, בקשר לעדכון התקינה. הפרסום מעדכן את הטיפול החשבונאי בחובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי, וכן מרחיב את הגילוי על איכות האשראי לפי שנת העמדת האשראי.

העדכון כולל, בין היתר, את השינויים הבאים:

- החלפת המונח - "חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי" ("Troubled Restructurings Debt" ובקיצור: "TDRs") במונח - "שינויים בתנאים של חובות של לווים בקשיים פיננסיים (Financial Difficulty Modifications" ובקיצור "FDMs").
- דרישות הגילוי על TDRs הוחלפו בדרישות גילוי עדכניות על FDMs, לרבות דרישות למתן גילוי על כל שינוי בתנאי חוב, ללווה בקשיים פיננסיים, הכולל ויתור על הקרן, הפחתת שיעור הריבית, או הארכת תקופה שאינה גורמת לדחיה זניחה בתשלומים של כל לווה בקשיים פיננסיים. לאור שינוי זה בוטל הצורך בבדיקה האם במסגרת הארגון מחדש ניתן ללווה ויתור כלכלי. במסגרת דרישות הגילוי העדכניות שולבו הנחיות לזיהוי לווים בקשיים פיננסיים, הדומות להנחיות הקיימות. כתוצאה מהסדרת הדרישה לבחינת קיומו של ויתור כלכלי, אוכלוסיית ההלוואות שיסווגו כ-FDMs עשויה להיות שונה מאוכלוסיית ההלוואות שבעבר סווגה כ-TDRs.
- בוטלה הדרישה לחשב הפרשה להפסדי אשראי בשיטת היוון תזרימי מזומנים עבור חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי.
- בוטלה הדרישה להתחשב ולמדוד בנפרד ארגונים מחדש צפויים. הערכת השפעת שינויים בתנאי חוב מבוצעת כחלק אינטגרלי בתהליך הערכת ההפרשה להפסדי אשראי צפויים.
- נוספה דרישת גילוי של מחיקות חשבונאיות ברוטו לפי שנת העמדת האשראי, כמפורט בביאור 1.1.ב.29.
- עבור אשראי לאנשים פרטיים, אשראי לדיור ואשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית נמוכה מ-1 מיליון ש"ח, אומצו דגשים רלוונטיים מההנחיות שפורסמו על ידי רשויות פיקוח בארה"ב אשר מטרתם חיזוק אפקטיביות הבקרה הפנימית על שינויים בתנאי חוב של אשראי מסוג זה .

ההוראות שנקבעו בחוזר חלות מיום 1 בינואר 2024. כאמור לעיל, ההשפעה העיקרית הנובעת מאימוץ ההוראות החדשות הינה הרחבת הגילוי ביחס לשינוי בתנאי חוב, הכולל ויתור על הקרן, הפחתת שיעור הריבית, או הארכת תקופה שאינה גורמת לדחיה זניחה בתשלומים של לווים בקשיים פיננסיים (שינויים אלה מכונים מעתה FDMs). הוראות הגילוי החדשות יושמו ללא הצגה מחדש של מספרי השוואה. יתרת החובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים עד ליום 31 בדצמבר 2023 נקבעה לפי יתרת החובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי עד ליום 31 בדצמבר 2023. למידע נוסף ראו ביאור 1.29.ב.2.ב.

החזרה של חוב לא צובר למצב של חוב צובר

חוב לא צובר חוזר להיות מסווג כחוב צובר בהתקיים אחד מהמצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- כאשר החוב נעשה מובטח היטב ונמצא בתהליכי גביה.

כמו כן, לגבי חוב של לווה בקשיים פיננסיים שעבר שינוי בתנאים, שסווג כחוב שאינו צובר במועד שינוי התנאים, הבנק רשאי להחזיר את החוב למצב צובר, וזאת בתנאי בוצע ניתוח אשראי עדכני ומתועד היטב, התומך בחזרה למצב צובר בהתבסס על המצב הכספי של החייב וסיכויי ההחזר בהתאם לתנאים המעודכנים. ההערכה צריכה להיות מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים, כאשר הבנק רשאי להביא בחשבון תשלומים שבוצעו במשך תקופה סבירה לפני השינוי בתנאים אם התשלומים עקביים לתנאים המעודכנים. אחרת, חוב של לווה בקשיים פיננסיים שעבר שינוי בתנאים חייב להמשיך להיות מסווג כחוב לא צובר.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כלא צובר מפסיק הבנק לצבור בגינו הכנסות ריבית. כמו כן, במועד סיווג החוב כלא צובר מבטל הבנק את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כלא צובר. לגבי חובות צוברים שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור, אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר, הבנק אינו מפסיק את צבירת הכנסות הריבית.

מחיקה חשבונאית

הבנק מבצע מחיקה חשבונאית במקרים המפורטים להלן:

- כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני שנחשב כבלתי ניתן לגביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת או חוב שבגינו ניהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים בדרך כלל כתקופה העולה על שנתיים).
- במקרה של חוב שגבייתו מותנית בביטחון, כל חלק של חוב העודף על שווי הביטחונות אשר מזוהה כאינו בר גביה יימחק מיידית כנגד ההפרשה להפסדי אשראי.
- חובות בעייתיים שנבחנים קבוצתית (היינו, אשראי לאנשים פרטיים שאינו לדיור ואשראי מסחרי בגין חוב שיתרתו החוזית כהגדרתה לעיל נמוכה מ-1 מיליון ש"ח, למעט חריגים מסוימים) ותקופת הפיגור הינה 150 יום או יותר וזאת למעט במקרה של חובות בארגון מחדש, לגביהם נבחן הצורך במחיקה במיידית. בנוסף, לגבי חובות בעייתיים בארגון מחדש שנבחנו קבוצתית וכשלו, תבוצע מחיקה כאשר החוב נמצא בפיגור של 60 ימים או יותר ביחס לתנאי הארגון מחדש, בלוויית סיווג לא צובר. בהתייחס לאשראי לדיור, יש לבצע הערכה עדכנית של שווי הביטחון לא יאוחר מהמועד שבו החובות הופכים לחובות בפיגור של 180 יום או יותר, ולמחוק חשבונאית את החלק של יתרת החוב הרשומה העודף על השווי של הביטחון (בניכוי עלויות מכירה).

יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

דרישות הגילוי

הבנק מיישם את דרישות הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי שנקבעו בנושא 310 בקודיפיקציה בדבר "חובות" ובנושא 326 בקודיפיקציה בדבר "מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי", בהתאמות הנדרשות וכפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור.

ט. ניירות ערך

1. ניירות הערך בהם משקיע הבנק מסווגים לארבעה תיקים כדלקמן:

א. אגרות חוב מוחזקות לפדיון

אגרות חוב אשר לבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט אגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת, כך שהבנק לא יכסה במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. אגרות חוב מוחזקות לפדיון מוצגות במאזן לפי הערך הנקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה ושער שנצברו, בהתחשב בחלק היחסי של הפרמיה או הניכיון, ובניכוי הפסדים בגין ירידת ערך.

אגרות חוב זמינות למכירה

אגרות חוב אשר לא סווגו כמוחזקות לפדיון או למסחר. אגרות חוב זמינות למכירה מוצגות במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. ההפרשים בין השווי ההוגן לעלות המופחתת בניכוי עתודה למס, נזקפים לסעיף נפרד בהון, במסגרת רווח כולל אחר. רווחים או הפסדים שמומשו וירידת ערך נזקפים לדוח רווח והפסד.

רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בגין אגרות חוב זמינות למכירה שיועדו כמגודרות בגידור שווי הוגן, נזקפים לדוח רווח והפסד במשך תקופת הגידור בגין הסיכון המגודר.

ב. ניירות ערך למסחר

ניירות ערך אשר נרכשו ומוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה או ניירות ערך אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן ביום הדיווח. רווחים והפסדים שמומשו וטרם מומשו נזקפים לדוח רווח והפסד.

ג. מניות שאינן למסחר

מניות שקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי שוויין ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות במאזן לפי עלות בניכוי ירידת ערך בתוספת או בניכוי שינויים במחירים נצפים בעסקאות רגילות בהשקעות דומות או זהות של אותו מנפיק. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשינויים במחירים נצפים כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.

2. הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה ושער, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח רווח והפסד.

3. הכנסות ריבית בגין זכויות מוטב שנרכשו כגון מכשירים פיננסיים מגובי נכסים כגון MBS, CLO, CDO, ו-CMO (למעט מכשירים באיכות אשראי גבוהה) מוכרות לפי שיטת הריבית הפרוספקטיבית (הריבית העתידית שכוללת גם שינויים צפויים עתידיים), תוך התאמת שיעור הריבית אשר משמש להכרה בהכנסות ריבית לשינויים באומדן תזרימי מזומנים עתידיים. זכויות מוטב באיכות אשראי גבוהה הן זכויות מוטב שהונפקו בערבות ממשלת ארה"ב או על ידי סוכנויות של ממשלת ארה"ב, וכן ניירות ערך מגובי נכסים שדירוג האשראי הבינלאומי שלהם הינו לפחות AA.

4. **מדידת שווי הוגן**
לגבי קביעת שווי הוגן ראו סעיף (ז) לעיל.

5. **ייעוד לשווי הוגן**
הוראות הפיקוח על הבנקים מאפשרות לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד מכשירים פיננסיים בשווי הוגן כך שרווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי ההוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב, למעט חריגים מסוימים. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי ההוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי ההוגן הינה לגבי כל מכשיר בנפרד ואינה ניתנת לביטול. לעניין מדידת מכשיר משולב (hybrid instrument) בשווי הוגן, ראו סעיף (י) להלן.

6. **ירידת ערך**
לעניין טיפול בירידת ערך של אגרות חוב זמינות למכירה או מוחזקות לפדיון ראו סעיף (ח) לעיל.

מניות שאינן למסחר שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין – הבנק מבצע בחינה איכותית על מנת להעריך אם חלה ירידת ערך של ההשקעה במניות ובמידת הצורך מעריך את השווי ההוגן של ההשקעה לצורך קביעת סכום ההפסד מירידת ערך.

י. מכשירים פיננסיים נגזרים לרבות חשבונאות גידור

הבנק מחזיק מכשירים פיננסיים נגזרים לצרכי גידור סיכוני מטבע חוץ, סיכוני ריבית וסיכוני מדד, וכן מבוצעת פעילות בנגזרים שלא לצורכי גידור לרבות נגזרים משובצים שהופרדו.

חשבונאות גידור

כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכונים שלעיל, הבנק מיעד מכשירים פיננסיים מסוימים כגידורי שווי הוגן, כגידורי תזרים מזומנים וכן גידורי מטבע חוץ. במועד יצירת הגידור הבנק מתעד באופן פורמאלי את יחסי הגידור. התיעוד כולל: מכשיר מגדר, הפריט המגודר, מהות הסיכון המגודר והשיטה להערכת אפקטיביות הגידור.

1. גידור שווי הוגן
הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה לשינויים בשווי ההוגן של נכס או התחייבות. שינויים בשווי ההוגן של נגזר שיועד לגידור שווי הוגן נזקפים באופן שוטף לדוח רווח והפסד ומוצגים באותו סעיף בו מוצגות השפעות הפריט המגודר. הפריט המגודר מוצג אף הוא בשווי הוגן כאשר השינויים בשווי ההוגן שניתן ליחס אותם לסיכון המגודר, נזקפים לדוח רווח והפסד. הבנק מגדר גם חלק מתיק ההלוואות לדיור בגידור שווי הוגן. במסגרת גידור זה הבנק התקשר בחוזה אשר מחליף ריבית קבועה בריבית משתנה. השפעת חשבונאות הגידור היא זקיפת השינויים בשווי ההוגן של ההלוואה אשר ניתן לייחס אותם לסיכון המגודר לדוח רווח והפסד. מנגד עומד הנגזר המגדר אשר נמדד גם הוא בשווי הוגן ומקזז את השפעת שינויי השווי אשר ניתן לייחס לסיכון המגודר. במסגרת גידור זה הבנק עשה שימוש במספר טכניקות גידור כגון: partial terms, last of layer וגידור רכיב בנצ'מרק.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. גידור תזרים מזומנים

הבנק מייעד מכשירים נגזרים כמגדרים את החשיפה להשתנות של תזרימי מזומנים עתידיים צפויים שניתן ליחס לסיכון מסוים. שינויים בשווי ההוגן של נגזר שיועד לגידור תזרים מזומנים נזקפים לרווח כולל אחר.

3. גידור פעילות חוץ - ראו סעיף (ד) לעיל.

אם המכשיר המגדר אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהוא פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש, או שהבנק מבטל את הייעוד של יחסי הגידור, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים כחלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM). השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה מוכרים ברווח והפסד עם היווצרותם.

נגזרים אחרים

מכשירים נגזרים שאינם משמשים לצרכי גידור, נמדדים בשווי הוגן כאשר השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה נזקפים מיידית לרווח והפסד.

נגזרים משובצים

מכשירים נגזרים משובצים מופרדים מהחוזה המארח ומטופלים בנפרד כמכשירים נגזרים בהתאם להוראות תת נושא 815-10 בקודיפיקציה אם: (א) אין קשר ברור והדוק בין המאפיינים הכלכליים והסיכונים של החוזה המארח ושל המכשיר הנגזר המשובץ לרבות סיכוני אשראי הנובעים מנגזרי אשראי משובצים מסוימים (ב) מכשיר נפרד בעל אותם תנאים כשל המכשיר הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר; ו-(ג) המכשיר המשולב אינו נמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

מכשירים נגזרים משובצים שהופרדו מוצגים במאזן יחד עם החוזה המארח ושינויים בשוויים ההוגן נזקפים מיידית לרווח והפסד.

במקרים מסוימים (כגון מקרים בהם לבנק אין את היכולת להפריד נגזר משובץ מהחוזה המארח), הבנק בוחר לא להפריד את הנגזר המשובץ ולמדוד את המכשיר הפיננסי המשולב (hybrid instrument) בשלמותו בשווי הוגן תוך דיווח על שינויים בשווי הוגן בדוח רווח והפסד בעת היווצרותם. הבחירה כאמור נעשית במועד רכישת המכשיר המשולב או בקרות אירועים מסוימים בהם המכשיר כפוף למדידה מחדש (re-measurement event), כגון כתוצאה מצירופי עסקים או שינויים מהותיים של מכשירי החוב. בחירת שווי הוגן כאמור הינה בלתי חוזרת.

שווי הוגן

בדבר קביעת שווי הוגן ראו סעיף (ז) לעיל.

יא. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתת נושא 860-10 בקודיפיקציה בדבר, העברות ושירות של נכסים פיננסיים, לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות. בהתאם לכללים אלו, העברה של נכס פיננסי שלם, של קבוצת נכסים פיננסיים שלמים, או של זכות משתתפת בנכס פיננסי שלם, תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל יכול לשעבד או להחליף את הנכסים שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר אינו משמר שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים שהועברו.

בהקשר זה, לזכות משתתפת יש את כל המאפיינים הבאים: (1) מתאריך ההעברה ואילך, היא מייצגת זכות בעלות יחסית (pro rata) בנכס פיננסי שלם; (2) ממועד העברה ואילך, כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכס הפיננסי השלם, מחולקים באופן יחסי בין מחזיקי הזכויות המשתתפות בסכום השווה לחלקם בבעלות; (3) לזכויותיהם של כל אחד מהזכויות המשתתפות (לרבות המעביר, בתפקידו כמחזיק זכויות משתתפות) יש קדימות זהה, ולא קיימת זכות של מחזיק זכות משתתפת כלשהו, הנחותה לעומת זכות של מחזיק זכות משתתפת אחר; וגם (4) לאף צד אין את הזכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי השלם, אלא אם כל מחזיקי הזכויות המשתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי השלם.

במידה וההעברה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. הפער בין התמורה לשווי של הנכס הנגרע מהספרים יוכר בדוח רווח והפסד. במידה וההעברה אינה עומדת בתנאים לטיפול כמכירה, היא תטופל כחוב מובטח. הנכסים הפיננסיים ימשיכו להירשם במאזן של הבנק ללא שינוי בשווי שלהם והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

עסקאות השאלת ניירות ערך

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך. הם אינם נגרעים מהמאזן וממשיכים להיות מוצגים בסעיף ניירות ערך, וכנגדם הפיקדון שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות ערך מוצג בסעיף "ניירות ערך שהושאלו במסגרת הסכמי רכש חוזר" או בסעיף "ניירות ערך שנשאלו במסגרת הסכמי רכש חוזר", לפי העניין ובהתאם לשווים ביום ביצוע העסקה.

הבנק עוקב אחר שינויים בשווי ההוגן על בסיס יומי ודרישת ביטחונות מבוצעת במקרים המתאימים. ריבית שהתקבלה או ששולמה בגין ניירות ערך כאמור מדווחת במסגרת הכנסות (הוצאות) ריבית נטו.

בהתאם להוראות המפקח, עסקאות השאלה או שאילה לא מובטחת של ניירות ערך שבהן השואל אינו מעביר לתאגיד הבנקאי מרווח ביטחון (מרג'ין) המתייחס ספציפית לעסקת השאלת ניירות ערך, מטופלות באופן הבא:

א. השאלה לא מובטחת של אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר או מהתיק למסחר – כאשר הבנק משאיל ניירות ערך הוא גורע את ניירות הערך שהושאלו ומכיר באשראי בגובה שווים בשוק של ניירות הערך ביום ההשאלה. בתקופות עוקבות, הבנק מודד את האשראי באותו אופן בו נמדד נייר הערך לפני שהושאל. הכנסות על בסיס צבירה מוכרות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי השוק (שאינם שינויים בבסיס צבירה) מסווגים כהכנסות מימון שאינן מריבית במקרה שמדובר בניירות ערך למסחר ומניות שאינן למסחר או ברווח כולל אחר כאשר מדובר באגרות חוב זמינות למכירה. בתום ההשאלה הבנק גורע את האשראי ומכיר מחדש בנייר הערך.

ב. שאילה לא מובטחת של ניירות ערך – כאשר הבנק שואל נייר ערך בעסקת שאילה לא מובטחת, הבנק מכיר בנייר הערך ופיקדון כנגדו, בגובה שווי השוק של נייר הערך שהתקבל במועד השאילה. ניירות הערך כאמור מסווגים בתיק למסחר. בתקופות עוקבות, שינויים בתקופת הדיווח הנובעים משינויים בשווי השוק של הנייר מסווגים כהכנסות מימון שאינן מריבית. כאשר הבנק מוכר בחסר נייר ערך ששאל, בכל מועד דיווח הבנק מכיר בהכנסות מימון שאינן מריבית את ההפרש, רק אם הוא חיובי, בין שווי השוק למועד הדיווח של נייר הערך שנמכר בחסר, לבין היתרה בגין עסקת השאילה הלא מובטחת הכלולה בסעיף פיקדונות.

סילוק התחייבות

הבנק גורע התחייבות אם היא סולקה. התחייבות סולקה בהתקיים אחד משני התנאים הבאים: (1) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבות בגין ההתחייבות או (2) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

יב. זכויות עובדים

הטבות לאחר פרישה – פנסיה, פיצויים והטבות אחרות – תכניות להטבה מוגדרת

הטבת פנסיה הינה חלק מהתגמול המשולם לעובד תמורת שירותיו. בתכנית פנסיה להטבה מוגדרת הבנק מבטיח לספק בנוסף לשכר השוטף, תשלומי פנסיה בשנים שלאחר שהעובד יפרוש. סכום ההטבה שישולם תלוי באירועים עתידיים מסוימים הכלולים בנוסחת ההטבה של התכנית אשר כוללת בין היתר את משך חייו של העובד או שאריו, את מספר שנות השירות שסיפק העובד והשכר של העובד בשנות העבודה שקדמו לפרישה.

הגדרות:

- שיעור להיוון ההתחייבויות בגין זכויות עובדים – שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבות האקטוארית לזכויות עובדים של הבנק מבוסס על תשואות השוק בהתאם לחלופה שהבנק בחר מתוך החלופות שנקבעו על ידי בנק ישראל לפיהם העקום מורכב מתשואת אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח של אגרות חוב קונצרניות בדירוג AA ומעלה בארה"ב.
- רווח/הפסד אקטוארי – השינוי בערך של מחויבות חזויה או של נכסי תכנית הנובע מכך שהניסיון בפועל שונה מהמשוער או שנובע משינוי בהנחה אקטוארית.
- תשואה חזויה על נכסי תכנית – הבנק מחשב את שיעור התשואה החזוי לטווח ארוך על נכסי התכנית תוך שימוש בשיעורי התשואה ההיסטוריים לאורך תקופת זמן ארוכה בתיק עם הרכב נכסים דומה.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- מחויבות בגין הטבה חזויה - הערך הנוכחי האקטוארי של כל ההטבות המיוחסות לשירות של העובד שסופק לפני מועד המאזן בהתאם לנוסחת ההטבה של התכנית.
- עלות פנסיה נטו - הסכום המוכר בדוחות הכספיים של הבנק כעלות של תכנית פנסיה לתקופה מסויימת. עלות זו כוללת עלויות שנזקפות לרווח והפסד: עלות שירות, עלות ריבית, תשואה חזויה על נכסי תכנית והפחתה של רווח/הפסד אקטוארי ועלויות שנזקפות לרווח כולל אחר: רווח והפסד אקטוארי.

רווחים והפסדים אקטוארים שנרשמים במסגרת הרווח הכולל נובעים בין היתר:
משינויים שוטפים בשיעורי ההיוון.
משינויים שנובעים מכך שהניסיון בפועל שונה מההנחה האקטוארית ששימשה לחישוב ההתחייבות.
מהפער בין התשואה החזויה לתשואה בפועל על נכסי התכנית.

רווחים והפסדים אקטוארים, כמפורט להלן, מופחתים בשיטת הקו ישר על פי תקופת השירות הממוצעת הנותרת של העובדים הצפויים לקבל הטבות על פי התכנית. כאשר כל או כמעט כל משתתפי התכנית לא יהיו פעילים עוד, תוחלת החיים הממוצעת הנותרת של העובדים הלא פעילים תשמש במקום תקופת השירות הממוצעת הנותרת.

המחויבות בגין ההטבה החזויה במאזן נרשמת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התכנית. כאשר המחויבות בגין ההטבה החזויה עולה על השווי ההוגן של נכסי התכנית תרשם במאזן התחייבות בגובה הפער האמור. אם השווי ההוגן של נכסי התכנית עולה על המחויבות בגין ההטבה החזויה, ירשם במאזן נכס בגובה הפער האמור.

הבנק מבצע מדידה אקטוארית על בסיס רבעוני.

הטבות לאחר פרישה - תכניות להפקדה מוגדרת

תכנית להפקדה מוגדרת הינה תכנית המספקת הטבות לאחר פרישה בתמורה לשירותים שסופקו. התכנית מספקת חשבון אישי לכל משתתף בתכנית ומגדירה כיצד ייקבעו ההפקדות לחשבונו של העובד. בתכנית זו ההטבות שמשתתף בתכנית יקבל תלויות אך ורק בסכום המופקד לחשבון המשתתף בתכנית, בתשואות שנצברו על ההשקעות של הפקדות אלה ובחילוטים של הטבות של משתתפים אחרים בתכנית שעשויים להיות מוקצים לחשבונו של אותו משתתף. במקרה זה עלות ההטבה נטו לתקופה תהיה ההפקדה הנדרשת לאותה תקופה.

התחייבות הבנק לתשלום פיצויים בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין מטופלות כתכנית להפקדה מוגדרת.

הטבות אחרות לאחר פרישה

הבנק צובר את ההתחייבות, לרבות "התחייבות שבמהות", לאורך תקופת העסקה בהתאם לתנאים שנקבעו.

היעדרויות בתשלום

הבנק צובר התחייבות עבור תגמול לעובדים בגין היעדרויות עתידיות אם כל התנאים הבאים מתקיימים:

- מחויבות הבנק מיוחסת לשירותים שהעובדים כבר סיפקו.
- המחויבות קשורה לזכויות שמבשילות או נצברות.
- תשלום התגמול צפוי.
- הסכום ניתן לאומדן סביר.

חופשה

ההתחייבות בגין ימי חופשה נמדדת על בסיס שוטף ללא שימוש בשיעורי היוון והנחות אקטואריות. שינויים בהתחייבות נזקפים מיידית לדוח רווח והפסד.

חופשת יובל

לצורך חישוב ההתחייבות בגין ימי חופשת יובל מובאים בחשבון שיעורי היוון והנחות אקטואריות.
שינויים בהתחייבות בגין ימי חופשת יובל, נזקפים מיידית לדוח רווח והפסד.

מחלה

הבנק צובר את ההתחייבות כהיעדרויות המזכות בפיצוי. לצורך חישוב ההתחייבות נעשה שימוש בשיעורי היוון והנחות אקטואריות. שינויים בהתחייבות נזקפים מיידית לדוח רווח והפסד.

סילוקים

הבנק מכיר ברווחים או הפסדים בגין סילוקים בתוכניותיו להטבה מוגדרת כאשר התשלומים החד-פעמיים הצפויים המתייחסים לתכנית יהיו, באופן מצטבר במשך השנה, גבוהים מסך עלות השירות ועלות הריבית השנתיות. גובה ההפסד מחושב בהתאם לשיעור שבו קטנה המחויבות האקטוארית כתוצאה מהסילוק, מוכפל ביתרת הרווחים וההפסדים האקטואריים הצבורים ברווח כולל אחר.

עסקאות תשלום מבוסס מניות

עסקאות תשלום מבוסס מניות הינן עסקאות בהן הבנק מקבל שירותים מהעובד והתמורה ניתנת במכשירים הוניים.
הבנק ככלל מכיר בהוצאה בגין תשלומים מבוססי מניות שהוא מעניק לעובדיו במועד בו נצרכים השירותים. בגין מענקים עם תנאי ביצוע תוכר הוצאה אם צפוי (Probable) שתנאי הביצוע יתקיימו.
הבנק מכיר בגידול מקביל בהון או בהתחייבות כתלות באם מדובר במענק הוני או התחייבותי.
מענקים הוניים נמדדים על בסיס השווי ההוגן של המכשירים ההוניים שהונפקו, במועד ההענקה.
מדידת עלות המכשירים ההוניים אשר מוענקים לעובדים הינה בהתאם לשווי ההוגן במועד ההענקה (grant date) של המכשירים ההוניים, אשר הבנק מחויב להנפיק במועד בו העובדים ישלימו את השירות הנדרש וכל יתר התנאים הדרושים על מנת להרוויח את הזכות ליהנות מן המכשירים ההוניים (למשל, לממש אופציות). אומדן זה מבוסס על מחיר המניה ופרמטרים רלוונטיים אחרים (כגון התנודתיות הצפויה), במועד ההענקה.
אם מענק דורש ביצוע של תנאי שוק, תנאי ביצוע או תנאי שירות, אחד או יותר, עלות התגמול מוכרת רק אם תנאי השירות הנדרש הושגו. הבנק לא מכיר בהוצאה בגין מענקים שחולטו בשל אי עמידה של העובד בתנאי שירות או תנאי ביצוע.
מענקים התחייבותיים נמדדים על בסיס השווי ההוגן במועד ההענקה וההתחייבות נמדדת מחדש עד מועד הסילוק. השפעות המס הקשורות לעסקאות תשלום מבוסס מניות מוכרות בעת סילוק (או פקיעה) דרך רווח והפסד.

לפרטים אודות הנפקת כתבי אופציה ראו ביאור 23.א.

יג. קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ומציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- בגין אותן ההתחייבויות, קיימת זכות חוקית ניתנת לאכיפה (legally enforceable right) לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים;
- קיימת כוונה לפרוע את ההתחייבות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית;
- גם הבנק וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה (Determinable Amounts).

הבנק מקזז פיקדונות שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפיקדונות אלה, כשאין לבנק סיכון להפסד מהאשראי. המרווח בפעילות הנ"ל נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "עמלות".

הבנק מקזז בין מכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי הכפופים להסדר התחשבנות נטו (master netting arrangement) לצורך חישוב חבות הלקוח המוצגת בביאורים השונים בלבד. במאזן לא מבוצע קיזוז כאמור.

יד. בניינים וציוד

הכרה ומדידה

בניינים וציוד מוצגים לפי עלות, בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למצב הפעלה באופן אליו התכוונה ההנהלה. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

בניינים המוחזקים למכירה, מוצגים לפי הערך בספרים או שווי הוגן שלהם בניכוי עלויות מכירה, כנמוך שבהם.

רווח או הפסד ממכירת רכוש קבוע נכלל בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף, נגרע מהספרים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

עלויות תוכנה

בהתאם להוראות הדיווח לציבור, הבנק מסווג בסעיף זה את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהוונו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי.

תוכנות אשר נרכשות נמדדות לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

עלויות בקשר עם פיתוח והתאמה של תוכנות מחשב לשימוש עצמי מהוונות כאשר השלב הראשוני בפרויקט הושלם ואך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, צפויה הטבה כלכלית עתידית ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. כמו כן קבע הבנק סף מהותיות בסך 750 אלפי ש"ח להיוון עלויות לפיתוח עצמי של תוכנות. עלויות שהוונו כוללות עלויות ישירות של חומרים, שירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. עלויות עוקבות בגין תוכנה מהוונות רק אם צפוי שההוצאות שהתהוו יובילו לפונקציונליות נוספת. יתר העלויות נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

פחת

הפחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר בהתאם לאורך החיים השימושי של הנכס וזאת החל מהמועד בו הנכס מוכן לשימוש. הבנק מפחית בנפרד כל חלק של רכוש קבוע שנקבע לו אורך חיים שונה. שיפורים במושכר מופחתים על פני משך תקופת השכירות לרבות אופציה שסביר שתמומש, או אורך החיים השימושיים שלהם לפי התקופה הקצרה יותר.
האומדנים בדבר אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהאומדנים הנוכחיים אינם נאותים עוד ומותאמים בעת הצורך.

בקשר עם ירידת ערך נכסים לא פיננסיים ראו סעיף (כב) להלן.

גריעה

רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע הינם הפער שבין התמורה מגריעת הנכס לערכו של הנכס בספרים. פער זה ירשם בנטו בסעיף הכנסות אחרות בדוח רווח והפסד.

חכירות

חוזים לרבות זכויות חכירה של קרקעות ממנהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים, המקנים לבנק שליטה בשימוש בנכס במסגרת חכירה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. בעת ההכרה לראשונה מוכרת התחייבות בסכום הערך הנוכחי של דמי החכירה העתידיים במהלך תקופת החכירה (תשלומים אלה אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים) ובמקביל מוכר נכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין החכירה בתוספת עלויות ראשוניות ותשלומי חכירה מראש ובניכוי תמריצים שהתקבלו. לגבי חכירות תפעוליות תרשם התחייבות ונכס זכות שימוש במידה ותקופת החכירה עולה על שניים עשר חודשים.

לאחר ההכרה לראשונה, התחייבות בגין חכירה (תפעולית ומימונית) נמדדת בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית. כמו כן, הבנק בוחן נכס זכות שימוש (בגין חכירה תפעולית ומימונית) לצורך ירידת ערך בהתאם להוראות תת נושא 35-10-360 בקודיפיקציה בדבר ירידות ערך בגין רכוש קבוע.
תקופת החכירה, היא התקופה שאינה ניתנת לביטול, שלגביה החוכר סיכם חוזית על חכירת הנכס ביחד עם תקופות נוספות כלשהן שלגביהן קיימת לחוכר אופציה להמשיך את חכירת הנכס, בתשלום נוסף או ללא תשלום נוסף, אם וודאי באופן סביר שהחוכר יממש את האופציה.
הבנק בחר בהקלה הפרקטית שלא להפריד רכיבים שאינם חכירה, כגון שירותים או תחזוקה אלא לטפל בהם כרכיב חכירה יחיד.

דמי חכירה

דמי חכירה ששולמו מראש למנהל מקרקעי ישראל בגין חכירות תפעוליות נזקפים לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת החכירה. תשלומי שכירות קבועים ומשתנים נזקפים לרווח והפסד בתקופה בגינה שולמו.

טו. הוצאות הנפקה

הוצאות הנפקת אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים מופחתות לפי שיטת הריבית האפקטיבית על פני אורך החיים הצפוי של המכשיר המונפק.

ביאור 1 – עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טז. התחייבויות תלויות

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בגין תביעות בהתאם להערכת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות, ובהתבסס על הערכות היועצים המשפטיים.

הטיפול החשבונאי בהתחייבויות תלויות הינו על פי הוראות המפקח על הבנקים שמסווגות את התביעות שהוגשו כנגד הבנק לשלוש קבוצות, בהתאם להסתברות התממשות החשיפות לסיכון, כמפורט להלן:

- סיכון צפוי – הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה מעל ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו נכללו הפרשות מתאימות בדוחות הכספיים וניתן גילוי בהתאם למהותיות.
- סיכון אפשרי – הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה בין 20% ל-70%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו בדרך כלל לא נכללות הפרשות בדוחות הכספיים וניתן גילוי בהתאם למהותיות.
- סיכון קלוש – הסתברות להתממשות החשיפות לסיכון הינה קטנה או שווה ל-20%. בגין תביעות הנכללות בקבוצת סיכון זו לא נכללו הפרשות בדוחות הכספיים ולא ניתן גילוי.

יתכנו מקרים, בהם לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על יועציה המשפטיים, טרם ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ובגין בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית, וזאת בטרם חלפו 4 רבעונים (כולל דוח שנתי אחד) ממועד הגשת התביעה. בגין תביעות הנכללות בקבוצה זו, לא מבוצעת הפרשה וניתן גילוי בהתאם למהותיות.

כמו כן, הקבוצה חשופה לדרישות משפטיות שטרם הוגשה בגינן תביעה והובאו לידיעת הקבוצה. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמכת הקבוצה על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה, את הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש ותשלומים בפשרה ככל שיהיו כאלה. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל ניתוח של הטענות לגופן. התוצאה בפועל, אם וככל שתוגש תביעה, עשויה להיות שונה מההערכה שנעשתה טרום הגשת התביעה.

תביעה שלגביה יש קביעה של המפקח על הבנקים כי הבנק נדרש להשיב כספים, מסווגת כצפויה ומבוצעת בגינה הפרשה בגובה הסכום שהבנק נדרש להשיב.

בביאור 25 בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות ניתן גילוי לתובענות כנגד הבנק וחברות מאוחדות שהסכום הנטען בהן מהותי. סף המהותיות נקבע כגבוה מבין 0.5% מהון הבנק או 5% מהרווח השנתי הנקי של הבנק.

בנוסף ניתן גילוי לסכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים, שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה.

יז. ערבויות

ערבויות הינן חוזים אשר דורשים באופן מותנה מהערב לבצע תשלומים לנערב בעת התרחשות התנאים המחייבים במימוש הערבות. התחייבות בגין ערבות מוכרת בספרים בסכום שוויה ההוגן גם אם לא צפוי שהתשלומים יבוצעו בעתיד. בערבויות שנושא 326-20 בקודיפיקציה חל עליהם, במועד ההכרה לראשונה, בנוסף להתחייבות בשווי הוגן שתוכר בהתאם להוראות נושא 460 בקודיפיקציה, תוכר התחייבות בגין הפסדי אשראי צפויים בהתאם להוראות נושא 326-20 בקודיפיקציה. בערבויות שנושא 326-20 בקודיפיקציה אינו חל עליהם, אם במועד ההכרה לראשונה הבנק נדרש להכיר בהפרשה להפסד תלוי בגין הערבות בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, אז ההתחייבות בגין הערבות נמדדת במועד ההכרה לראשונה לפי הגבוה מבין השווי ההוגן וסכום ההפרשה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה. ההתחייבות נגרעת מהספרים במועד בו הבנק משוחרר מהסיכון. מועד השחרור מהסיכון בגין הערבות תלוי במהות הערבות. בדרך כלל, הבנק גורע את ההתחייבות במועד סילוק ההתחייבות. בערבויות בהן הוכרה התחייבות בגין הפסדי אשראי צפויים, היא תימדד בהתאם להוראות נושא 326-20 בקודיפיקציה. כמו כן, כאשר הערבות נמדדה במועד ההכרה לראשונה בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה, המדידה העוקבת מתבצעת גם כן בהתאם להוראות נושא 450 בקודיפיקציה.

יח. מיסים על ההכנסה

ההפרשה למיסים על ההכנסה של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות". הדוחות הכספיים כוללים מיסים שוטפים ומיסים נדחים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

מיסים שוטפים

מיסים שוטפים הינם סכומי המיסים ששולמו או צפויים להיות משולמים (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים וחוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח. הוצאות המיסים השוטפים כוללים גם את השינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

מיסים נדחים

התחייבויות מיסים נדחים ונכסי מיסים נדחים נוצרים בגין הפרשים זמניים והפסדים מועברים הקיימים בסוף תקופה.

המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על שיעורי המס ועל חוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח. חוק יחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ב"רשומות".

הבנק מכיר בהתחייבות מיסים נדחים בגין כל ההפרשים הזמניים החייבים במס אלא אם התחייבות מיסים נדחים נובעת מהפרשים הקשורים למוניטין שאינו מופחת לצורך מס או מהתחייבות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנובעים מהשקעה בחברות בנות מקומיות עד ליום 31 בדצמבר 2016. החל מיום 1 בינואר 2017 הבנק מכיר בהתחייבות מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים שנצברו ממועד זה בגין חברות בנות מקומיות.

נכסי מיסים נדחים יוכרו בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי והפסדים מועברים. עם ההכרה בנכס יש לקבוע האם קיים רווח עתידי חייב במס אשר כנגדו ניתן יהיה לנכות את ההפרש. במקביל מכיר הבנק בהפרשה נפרדת - Valuation Allowance, עבור אותו סכום הכלול בנכס אשר יותר סביר מאשר לא שלא ימומש. שינויים עוקבים ב-Valuation Allowance יוכרו ברווח והפסד בתקופה השוטפת גם אם ההפרשה הוכרה לראשונה בהון.

הבנק מסווג הכנסות והוצאות ריבית בגין מיסים על הכנסה וקנסות לרשויות המס בסעיף מיסים על הכנסה.

קיזוז נכסים והתחייבויות בגין מיסים נדחים

הבנק מקזז כל התחייבויות ונכסי המיסים הנדחים, כמו גם כל ה-valuation allowance הקשורות, עבור רכיב משלם מס מסוים ובגבולותיו של תחום שיפוט מיסוי מסוים.

פוזיציות מס לא וודאיות

הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימאלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת. הבנק מיישם את כללי ההכרה והמדידה שנקבעו במסגרת ASC 740.

יט. רווח למניה

הבנק מציג את נתוני הרווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות של הבנק. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד, המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.

כ. דיווח על מגזרי פעילות

א. מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק מדווח על מגזרי פעילות פיקוחיים בהתאם למתכונת אחידה ובת השוואה שקבע הפיקוח על הבנקים.
מגזר פעילות פיקוחי מוגדר בעיקר בהתבסס על סיווג הלקוחות. לקוחות פרטיים מסווגים בהתאם להיקף הנכסים הפיננסיים למגזר משקי הבית ומגזר הבנקאות הפרטית. לקוחות שאינם אנשים פרטיים מסווגים בעיקר על פי מחזור הפעילות שלהם למגזרים עסקיים (תוך הפרדה בין עסקים זעירים וקטנים, עסקים בינוניים ועסקים גדולים) גופים מוסדיים ומגזר ניהול פיננסי.

ב. מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, בנק שמגזרי הפעילות שלו בהתאם לגישת ההנהלה שונים מהותית ממגזרי הפעילות הפיקוחיים, ייתן בנוסף גילוי על מגזרי פעילות בהתאם לגישת ההנהלה.
מגזר פעילות הוא מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי מנכ"ל הבנק לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.

דיווח מגזרי הפעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק. תוצאות מגזר המוצר שלא ניתן לשיוך למגזרי הלקוחות הרלוונטיים נכלל בסעיף "אחר והתאמות".

עדכון תקינה ASU 2023-07 בדבר שיפורים לגילויים לגבי מגזרי פעילות בני דיווח

ביום 27 בנובמבר 2023, פרסם ה-FASB את ASU 2023-07 בדבר שיפורים בדרישות הגילוי אודות מגזרי פעילות. עדכון תקינה זה משפר את דרישות הגילוי, לרבות: (1) מתן גילוי לפריטי הוצאה משמעותיים המיוחסים למגזר (significant segment expenses), ככל שאלה מדווחים ל"מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי" (CODM מנכ"ל הבנק) ונכללים במסגרת הרווח או ההפסד המגזרי; (2) מתן גילוי לסכום ולהרכב של פריטים מגזריים אחרים. סכום זה יתאים בין הכנסות המגזר, פחות הוצאות משמעותיות, לבין המידה המדווחת של הרווח או ההפסד המגזרי; (3) זהותו ותפקידו של "מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי" ומתן גילוי כיצד הוא משתמש ברווח או ההפסד המגזרי על מנת להעריך את ביצועי המגזר ולהחליט כיצד להקצות משאבים; (4) דיווח מדי רבעון על כל הגילויים המתייחסים לרווח או הפסד ונכסים מגזריים, לרבות המידע הנוסף הנדרש מכח עדכון תקינה זה; (5) שינוי התקן הקיים, כדי לאפשר לדווח על מספר מידות של רווח או הפסד מגזרי, בתנאים מסוימים; (6) במידה ויחול שינוי מהותי באופן דיווח ההוצאות המיוחסות למגזר אחד או יותר למקבל ההחלטות התפעוליות הראשי, תידרש הצגה מחדש של מספרי השוואה.

הוראות העדכון יושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2024.

כא. עסקאות עם בעלי שליטה

הבנק מיישם את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לטיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת הבנק. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא.

נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון.

כב. ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים

1. הבנק בוחן את הצורך ברישום הפרשה לירידת ערך בנכסים שאינם פיננסיים (כגון בניינים וציוד) כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות, המצביעים על כך שנכסיו במאזן מוצגים בסכום העולה על סכום בר ההשבה שלהם. הפסדים מירידת ערך מוכרים רק אם הערך בספרים של נכס לא שוטף אינו בר השבה ועולה על שוויו ההוגן. כלומר סך תזרימי המזומנים הלא מהוונים הצפויים לנבוע מהשימוש בנכס וממימושו נמוך מהערך שלו בספרים. במקרה זה יכיר הבנק בהפסד מירידת ערך בגובה הפער שבין ערכו של הנכס בספרים לבין שוויו ההוגן. הפסד זה ייזקף לדוח רווח והפסד.

   כאשר מוכר הפסד כאמור, הערך בספרים לאחר ירידת הערך מהווה בסיס עלות חדש. ההפסד שהוכר לא יבוטל בתקופות עוקבות גם אם תתרחש עליית ערך.

2. ירידת ערך מוניטין

   הבנק בוחן את האפשרות לקיומה של ירידת ערך אחת לתקופה או בהתרחש אירועים או שינויים בנסיבות המצביעות על כך. ירידת ערך מוניטין תוכר בגובה הפער שבין השווי ההוגן של היחידה המדווחת לבין הערך שלה בספרים. ההפסד מירידת הערך לא יעלה על סכום המוניטין שהוקצה ליחידה המדווחת.

3. ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב

   הבנק בוחן נכסים בלתי מוחשיים אשר נותרו מפרויקט תוכנה לצורך ירידת ערך כאשר מתרחשים אירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהעלות המופחתת עשויה לא להיות ברת השבה.

   להלן דוגמאות לאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על ירידת ערך:

   א. לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
   ב. חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
   ג. בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
   ד. העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
   ה. לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הבנק מכיר בהפסד מירידת ערך כאשר הערך בספרים אינו בר השבה ועולה על השווי ההוגן. הפסד מירידת ערך שהוכר לא יבוטל בתקופה מאוחרת יותר גם אם מתרחשת עליית ערך.

4. ירידת ערך של השקעות בחברות כלולות המוצגות לפי שיטת השווי המאזני

לצורך בחינה אם מתקיימים סימנים לירידת ערך של השקעה בחברה כלולה, מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, את הנחיות הרשות לניירות ערך בארה"ב ואת האמור בהחלטת רשות ניירות ערך בישראל 4-1 קווים מנחים לבחינת צורך בהפחתת השקעות קבע, בשינויים המתחייבים. בהתאם לכללים אלה, השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך כאשר אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שהערך בספרים של ההשקעה אינו בר השבה. במקרה זה תבוצע בחינה האם מדובר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, וזאת בהתבסס על משך הזמן שבו השווי ההוגן של ההשקעה נמוך מערכה בספרים וחומרת ירידת הערך, מצבה הכספי של החברה המוחזקת וכן הכוונה והיכולת של התאגיד הבנקאי להחזיק בהשקעה עד למועד שבו לא צפוי שההשקעה תימכר בהפסד. ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, תוכר בדוח רווח והפסד בסעיף: חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות", ולא תבוטל בתקופות עוקבות.

5. נכסים לא שוטפים מוחזקים למכירה

נכס לא שוטף (או קבוצת מימוש) יסווגו כמוחזקים למכירה כאשר ההנהלה מתחייבת לתכנית פעילה למכירת הנכס, הנכס זמין למכירה מיידית במצבו הנוכחי, צפוי כי מכירת הנכס תושלם בתוך שנה אחת והנכס משווק באופן פעיל לצורך המכירה.

הנכס (או קבוצת המימוש) יוצג לפי הנמוך מבין הערך בספרים או שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה. הפסד מירידת ערך המוכר בעת הסיווג לראשונה של נכס כמוחזק למכירה וכן רווחים או הפסדים עוקבים כתוצאה מהמדידה מחדש נזקפים לרווח והפסד. רווחים מעליית ערך מוכרים עד לסכום המצטבר של ההפסדים מירידת ערך שנרשמו מאז שהנכס סווג כמוחזק למכירה.

נכס בר פחת המסווג כמוחזק למכירה לא יופחת כל עוד מסווג כמוחזק למכירה.

כג. רכישת מניות הבנק על ידי הבנק

בעת רכישת מניות הבנק על ידי הבנק, סכום התמורה ששולם, הכולל עלויות ישירות, מנוכה מההון. כאשר המניות נמכרות או מונפקות מחדש, סכום התמורה שהתקבלה מוכר כגידול בהון והעודף או הגרעון שנובעים מהעסקה נזקף ליתרת הפרמיה.

כד. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים שיושמו לראשונה

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2024 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. עדכון תקינה ASU 2022-02 בדבר ארגון מחדש של חובות בעייתיים ודרישות גילוי לפי שנת העמדת האשראי

למידע אודות עדכון מדיניות חשבונאית שיושמה בעקבות יישום לראשונה של כללי החשבונאות החדשים בנושא שינויים בתנאים של חובות של לווים בקשיים פיננסיים (חלף ארגון מחדש של חובות בעייתיים) ראו סעיף (ח) לעיל "חובות לא צוברים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי צפויים - מדיניות הסדרי חוב וטיפול בשינויים בתנאים של חובות של לווים בקשיים פיננסיים".

2. עדכון תקינה ASU 2023-07 בדבר שיפורים לגילויים לגבי מגזרי פעילות בני דיווח

למידע אודות עדכון מדיניות חשבונאית שיושמה בעקבות יישום לראשונה של עדכון תקינה ASU 2023-07 בדבר שיפורים לגילויים לגבי מגזרי פעילות בני דיווח, ראו סעיף (כ.ב.) לעיל "דיווח על מגזרי פעילות".

3. חוזר מספר ח-2798-06 של הפיקוח על הבנקים בדבר "גילוי על סיכון ריבית וגילוי על סיכון נזילות ומימון"

ביום 8 באוקטובר 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא גילוי על סיכון ריבית וגילוי על סיכון נזילות ומימון. במסגרת החוזר בוצעו עדכונים בהוראות הדיווח לציבור במטרה לקבוע מסגרת גילוי מורחבת ומותאמת להשגת גילוי אפקטיבי ומקיף בניהול סיכוני ריבית, נזילות ומימון. בין היתר, עודכן ביאור 31 בדבר "נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופה לפירעון" כמפורט להלן:

- שם הביאור עודכן ל"תזרימי מזומנים בהתאם למועד הפירעון החוזי".
- הורחב הגילוי על הרכב הנכסים וההתחייבויות הכספיים.

- נוסף גילוי לתזרימים נטו לפי דרישה ועד יום, וצומצם פירוט תקופות לפירעון לזמן ארוך יותר.
- נוספה דרישה למתן גילוי רבעוני על ביאור זה, על בסיס מאוחד.

הוראות החוזר יושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2024. נתוני השוואה הוצגו בהתאם לנתונים המפורטים במתכונת הגילוי בהוראות הדיווח לציבור.

כה. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של הפיקוח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. עדכון תקינה ASU 2023-09 בדבר שיפורים לגילויים לגבי מיסים על הכנסה

ביום 14 בדצמבר 2023, פרסם ה-FASB את ASU 2023-09 בדבר "שיפורים לגילויים לגבי מיסים על הכנסה". עדכון תקינה זה משפר את הגילויים על מיסים על הכנסה שניתנים על בסיס שנתי, ובפרט מרחיב את המידע על סיכונים והזדמנויות בתחום המס אשר קיימים בפעילות הגלובלית של הישות. שיפורים אלה מתייחסים בעיקר לדרישות הבאות:

(1) הרחבת טבלת ההתאמה בין סכום המס התאורטי שהיה חל אילו הרווח מפעולות רגילות היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד, באופן הבא: (א) ביצוע ההתאמה הן על בסיס אחוזים והן על בסיס סכומים; (ב) הגדרת קטגוריות ספציפיות המהוות פירוטי משנה להתאמה; (ג) קביעת סף מהותיות לפירוט רכיבי התאמה בשיעור של 5% או יותר מהמס התיאורטי; (ד) תיאור רכיבי ההתאמה שיפורטו בהתאם למהותם או למיקום התהוותם, לפי העניין. כך לדוגמה, נדרש להרחיב את ההתאמה המתייחסת להפרש בין המס התאורטי על חברות בת מחוץ לישראל לבין ההפרשה למס בפועל, כך שתכלול פירוט לפי מדינה ואופי ההתאמה; ו-(ה) מתן אפשרות לגילוי על השינויים בהטבות מס שלא הוכרו באופן מצרפי.

(2) מתן גילוי מפורט יותר, על בסיס שנתי, למיסים ששולמו, נטו, תוך הבחנה בין מיסים מקומיים לזרים.

(3) מתן גילוי על בסיס שנתי לרווח לפני מס ולמיסים על הכנסה מפעולות רגילות, תוך הבחנה בין הארץ לחו"ל.

במקביל, עדכון התקינה מבטל חלק מדרישות הגילוי הקיימות, כגון סכום ההפרש הזמני המתייחס להתחייבות מיסים נדחים שלא הוכרה בגין חברות בנות.

מועד תחולת העדכון הינו בדוחות כספיים שנתיים החל משנת 2025. ניתן ליישם את העדכון באופן פרוספקטיבי. הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

2. עדכון תקינה ASU 2024-03 בדבר פירוט ההוצאות בדוח רווח והפסד

בנובמבר 2024 פרסם ה-FASB את ASU 2024-03 בדבר הצגת פירוט של סעיפים נבחרים בדוח רווח והפסד בביאור נפרד (להלן: "העדכון"). עיקרי התיקון כוללים בין היתר דרישות ל:

- פירוט טבלאי כמותי של סוגי הוצאות מסוימים הכלולים בכל פריט הוצאה רלוונטי בדוחות הראשיים, לרבות, תגמולי עובדים, הפחתות פריטי רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים.
- תיאור איכותי של סכומים שלא פורטו באופן כמותי.

הוראות העדכון יחולו על דוחות של ישויות ציבוריות עסקיות בארה"ב החל מתקופות שנתיות המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2026, ובתקופות ביניים המתחילות לאחר ה-15 בדצמבר 2027. אימוץ מוקדם אפשרי. בעת היישום לראשונה, נדרש ליישם את התיקונים למפרע לכל התקופות המוצגות בדוחות הכספיים או בדרך של מכאן ולהבא, לבחירת הישות. הבנק בוחן את ההשפעה של ההוראות החדשות על דוחותיו הכספיים.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
א. הכנסות ריבית[א]			
מאשראי לציבור	**26,864**	24,954	15,308
מאשראי לממשלות	**73**	54	46
מפיקדונות בבנקים	**610**	613	215
מפיקדונות בבנקים מרכזיים וממזומנים	**4,326**	3,480	1,698
מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	**174**	127	33
מאגרות חוב[ב]	**5,415**	4,427	1,495
סך כל הכנסות הריבית	**37,462**	33,655	18,795
ב. הוצאות ריבית[א]			
על פיקדונות הציבור	**(18,428)**	(15,678)	(4,404)
על פיקדונות מממשלות	**(2)**	(2)	(2)
על פיקדונות מבנק ישראל	**(89)**	(12)	(11)
על פיקדונות מבנקים	**(296)**	(105)	(33)
על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	**(633)**	(630)	(61)
על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	**(1,505)**	(1,231)	(1,073)
סך כל הוצאות הריבית	**(20,953)**	(17,658)	(5,584)
סך הכנסות ריבית, נטו	**16,509**	15,997	13,211
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים[ג]			
הכנסות ריבית	**180**	188	(2)
הוצאות ריבית	**(57)**	(17)	(2)
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב			
זמינות למכירה	**4,425**	3,776	1,168
למסחר	**375**	260	57
מוחזקות לפדיון	**615**	391	270
סך הכל כלול בהכנסות ריבית	**5,415**	4,427	1,495

(א) כולל השפעת יחסי גידור.
(ב) כולל ריבית בגין אגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS) בסך 622 מיליון ש"ח (2023 - 422 מיליון ש"ח, 2022 - 223 מיליון ש"ח).
(ג) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיף משנה א ו-ב.

ביאור 3 – הכנסות מימון שאינן מריבית

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים[א]			
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים[ב]	**1,895**	2,326	7,387
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים	**1,895**	2,326	7,387
א.2. מהשקעה באגרות חוב			
רווחים ממכירת אג"ח זמינות למכירה	**156**	48	49
הפסדים ממכירת אג"ח זמינות למכירה	**(568)**	(346)	(185)
הפרשה לירידת ערך בגין אג"ח זמינות למכירה	**(53)**	(33)	(42)
סך הכל מהשקעה באג"ח	**(465)**	(331)	(178)
א.3. הפרשי שער, נטו	**(848)**	(1,741)	(7,151)
א.4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות			
רווחים ממכירת מניות שאינן למסחר	**485**	244	304
הפרשה לירידת ערך בגין מניות שאינן למסחר	**(71)**	(16)	(5)
הפסדים ממכירת מניות שאינן למסחר	**(8)**	(17)	(107)
דיבידנד ממניות שאינן למסחר	**120**	72	40
רווחים, נטו שטרם מומשו ממניות שאינן למסחר[ד]	**132**	52	141
רווחים ממכירת מניות של חברות מוחזקות	**–**	–	830
סך הכל מהשקעה במניות	**658**	335	1,203
א.5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו	**–**	–	57
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	**1,240**	589	1,318
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר			
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים למסחר	**599**	600	254
(הפסדים) רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר, נטו[ג][ו]	**(26)**	85	(166)
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו[ד][ו]	**7**	5	2
סך הכל מפעילויות מסחר[ה]	**580**	690	90
פירוט על הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר, לפי חשיפות סיכון:			
חשיפת ריבית	**154**	70	(318)
חשיפת מטבע חוץ	**321**	538	342
חשיפה למניות	**103**	78	64
חשיפה לסחורות ואחרים	**2**	4	2
סך הכל	**580**	690	90
סך הכל הכנסות מימון שאינן מריבית	**1,820**	1,279	1,408

ראו הערות בעמוד הבא.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית (המשך)

הערות:
(א) למעט השפעת יחסי גידור.
(ב) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
(ג) מזה חלק הרווחים בסך 23 מיליון ש"ח (2023 - הפסדים בסך 10 מיליון ש"ח, 2022 - הפסדים בסך 113 מיליון ש"ח), הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
(ד) מזה חלק הרווחים בסך 2 מיליון ש"ח (2023 - הרווחים בסך 1 מיליון ש"ח, 2022 - הפסדים בסך 1 מיליון ש"ח), הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן.
(ה) להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראו ביאור 2.
(ו) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות למסחר.
(ז) לרבות רווחים והפסדים ממדידה לפי שווי הוגן של מניות שמתקיים לגביהן שווי הוגן זמין וכן התאמות מעלה או מטה של מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין.

ביאור 4 - עמלות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
ניהול חשבון	**582**	616	651
כרטיסי אשראי	**422**	383	384
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים[א]	**654**	591	664
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים[ב]	**205**	184	211
ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים[ג]	**111**	99	97
טיפול באשראי	**255**	248	211
הפרשי המרה	**498**	501	477
פעילות סחר חוץ	**148**	160	131
הכנסות נטו משירות תיקי אשראי	**6**	5	5
דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות	**36**	41	46
עמלות מעסקי מימון	**803**	801	551
עמלות אחרות	**103**	108	107
סך כל העמלות התפעוליות	**3,823**	3,737	3,535

(א) כולל עמלות מפעילות חיתום.
(ב) בעיקר דמי הפצה של קרנות נאמנות.
(ג) בעיקר תפעול קופות גמל.

ביאור 4א – הכנסות מחוזים עם לקוחות[א]

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024										
	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
	במיליוני ש"ח											
ניהול חשבון	309	137	446	–	82	27	6	19	2	–	–	582
כרטיסי אשראי	348	62	410	–	11	1	–	–	–	–	–	422
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסויימים	386	49	435	–	21	5	1	167	–	25	–	654
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	181	15	196	1	5	2	–	1	–	–	–	205
ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים	–	–	–	–	–	–	–	–	–	111	–	111
טיפול באשראי	5	25	30	7	69	26	80	–	–	–	43	255
הפרשי המרה	187	109	296	–	123	22	3	54	–	–	–	498
פעילות סחר חוץ	5	37	42	–	75	24	1	6	–	–	–	148
דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות	–	–	–	–	–	–	–	–	–	36	–	36
הכנסות נטו משירות תיקי אשראי	–	1	1	3	1	–	–	1	–	–	–	6
עמלות מעסקי מימון ואחרות	52	39	91	–	152	177	331	90	22	–	43	906
סך הכל עמלות משירותים עיקריים	1,473	474	1,947	11	539	284	422	338	24	172	86	3,823

(א) סיווג ההכנסות נעשה בהתאם למגזרי פעילות גישת ההנהלה.

ביאור 4א - הכנסות מחוזים עם לקוחות[א] (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023											
	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
	במיליוני ש"ח											
ניהול חשבון	326	146	472	–	87	27	6	24	–	–	–	616
כרטיסי אשראי	313	56	369	–	12	1	–	–	1	–	–	383
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסויימים	347	41	388	–	18	5	1	161	–	18	–	591
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	165	13	178	2	4	–	–	–	–	–	–	184
ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים	–	–	–	–	–	–	–	–	–	99	–	99
טיפול באשראי	8	32	40	9	70	25	72	–	–	–	32	248
הפרשי המרה	184	108	292	–	127	26	3	53	–	–	–	501
פעילות סחר חוץ	7	40	47	–	83	20	1	9	–	–	–	160
דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות	–	–	–	–	–	–	–	–	–	41	–	41
הכנסות נטו משירות תיקי אשראי	1	–	1	4	–	–	–	–	–	–	–	5
עמלות מעסקי מימון ואחרות	78	47	125	3	139	186	304	91	27	–	34	909
סך הכל עמלות משירותים עיקריים	1,429	483	1,912	18	540	290	387	338	28	158	66	3,737

(א) סיווג ההכנסות נעשה בהתאם למגזרי פעילות גישת ההנהלה.

ביאור 4א – הכנסות מחוזים עם לקוחות[א] (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022										
	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
	במיליוני ש"ח											
ניהול חשבון	318	147	465	–	86	23	6	23	–	–	48	651
כרטיסי אשראי	308	59	367	–	13	1	–	–	1	–	2	384
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסויימים	387	48	435	–	21	5	2	167	–	20	14	664
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	186	14	200	2	4	–	–	–	–	–	5	211
ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים	–	–	–	–	–	–	–	–	–	97	–	97
טיפול באשראי	7	28	35	10	76	18	65	1	–	–	6	211
הפרשי המרה	160	102	262	–	125	23	3	64	–	–	–	477
פעילות סחר חוץ	4	36	40	–	70	15	1	5	–	–	–	131
דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות	–	–	–	–	–	–	–	–	–	45	1	46
הכנסות נטו משירות תיקי אשראי	–	–	–	5	–	–	–	–	–	–	–	5
עמלות מעסקי מימון ואחרות	40	34	74	–	115	125	277	39	25	–	3	658
סך הכל עמלות משירותים עיקריים	1,410	468	1,878	17	510	210	354	299	26	162	79	3,535

(א) סיווג ההכנסות נעשה בהתאם למגזרי פעילות גישת ההנהלה.

ביאור 5 - הכנסות אחרות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
רווחי הון ממכירת בניינים וציוד	**856**[א]	36	81
הפסדי הון ממכירת בניינים וציוד	**(4)**	(9)	(15)
רווחים (הפסדים) מקופה מרכזית לפיצויים	**7**	2	(12)
אחרות, נטו	**97**[ב]	136[ב]	21
סך כל ההכנסות האחרות	**956**	165	75

(א) כולל רווחי הון ממכירת בנייני המטה בתל-אביב. לפרטים נוספים ראו ביאור 1.35.
(ב) בעיקר מהכנסות ממענקים מחברות כרטיסי אשראי.

ביאור 6 - משכורות והוצאות נלוות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
משכורות	**2,485**	2,254	2,667
הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות[ב]	**3**	7	4
הוצאות נלוות אחרות לרבות קרן השתלמות, חופשה ומחלה	**229**	223	210
הטבות לזמן ארוך	**(3)**	(1)	(11)
ביטוח לאומי ומס שכר	**725**	649	732
הוצאות בגין פנסיה (לרבות פיצויים ותגמולים):			
הטבה מוגדרת - עלות השירות	**112**	124	142
הפקדה מוגדרת	**224**	214	199
הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה[א]	**21**	14	(8)
סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות	**3,796**	3,484	3,935
מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל	**88**	91	177

(א) מזה: עלות שירות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה והטבות לאחר פרישה שאינן פנסיה לשנים 2024, 2023, ו-2022 הינה 6, 8 ו-8 מיליון ש"ח בהתאמה. ראו ביאור 22, בדבר זכויות עובדים.
(ב) ראו ביאור 23 בדבר עסקאות תשלום מבוסס מניות.

ביאור 7 – הוצאות אחרות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
הוצאות בגין פנסיה – הטבה מוגדרת והטבות אחרות לאחר סיום העסקה ללא עלות שירות	**529**	700	591
צמצומים, סילוקים	**–**	161	–
שיווק ופרסום	**146**	139	119
ייעוץ מקצועי: משפטיות, ביקורת חשבונות	**133**	160	189
תקשורת: דואר, טלפון, משלוחים וכו'	**122**	123	115
מחשב[א]	**42**	54	38
משרדיות	**12**	13	28
ביטוח	**24**	27	33
הדרכה והשתלמויות	**3**	6	5
עמלות	**181**	148	131
הפסד בגין נכסים שנתקבלו בגין סילוק אשראים	**–**	–	1
קנסות לבנק ישראל	**4**	2	1
אחרות[ב]	**392**	336	292
סך כל ההוצאות האחרות	**1,588**	1,869	1,543

(א) הסעיף כולל הוצאות בגין מיקור חוץ ואינו כולל הוצאות הבנק בגין מחשב מאחר ומערך התפעול הינו חלק מהבנק והוצאותיו נרשמו וסווגו בסעיפי ההוצאות השונים.

(ב) לגבי שכר דירקטורים של הבנק הכלול בסעיף זה – ראו ביאור 23.א. וביאור 33.ג.

ביאור 8 – הפרשה למיסים על הרווח

א. הרכב הסעיף

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
מיסים שוטפים:			
בגין שנת החשבון	**5,463**	4,664	3,847
בגין שנים קודמות	**4**	18	29
סך כל המיסים השוטפים	**5,467**	4,682	3,876
בתוספת (בניכוי) שינויים במיסים נדחים:			
בגין שנת החשבון	**26**	(694)	(312)
בגין שנים קודמות	**(71)**	–	–
סך הכל שינויים במיסים הנדחים	**(45)**	(694)	(312)
הפרשה למיסים על ההכנסה	**5,422**	3,988	3,564
מזה: הפרשה למיסים בחו"ל	**123**	70	47

ביאור 8 – הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

א. הרכב הסעיף (המשך)

הרכב הוצאות (הכנסות) מיסים נדחים המיוחסים לפעילויות נמשכות הינם, כדלקמן

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
הוצאות (הכנסות) מיסים נדחים לפני השפעת הפריטים המפורטים להלן:	**26**	(694)	(312)
השפעת שינויים בחוקי המס	**(71)**	–	–
סך כל הוצאות (הכנסות) מיסים נדחים	**(45)**	(694)	(312)

הטבלה אינה כוללת את השפעת המס על רווח כולל אחר. לפרטים נוספים ראו ביאור 10.

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי לבין ההפרשה למיסים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
רווח לפני מיסים	**15,491**	11,901	10,896
שיעור המס הסטטוטורי החל על הבנק	**34.19%**	34.19%	34.19%
סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי	**5,296**	4,069	3,725
מס (חסכון מס) בגין:			
הכנסות חברות מאוחדות בחו"ל	**6**	(50)	(20)
הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל	**(56)**	(11)	(4)
הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון	**(94)**	(14)	(5)
הוצאות אחרות לא מוכרות	**18**	11	10
הפסדים והפרשי עיתוי שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים	**2**	(3)	(155)
הכנסות חברות מאוחדות בארץ	**3**	–	–
שינוי מיסים נדחים עקב שינוי בשיעורי המס	**(71)**	–	–
מיסים בגין שנים קודמות	**4**	18	29
מס מיוחד[א]	**435**		
אחר	**(121)**	(32)	(16)
הפרשה למיסים על ההכנסה	**5,422**	3,988	3,564

(א) לפרטים נוספים ראו סעיף יג.

ג. שומות מס

לבנק שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2018.
בשנת 2024 חתם הבנק על הסכמי שומות חלקיים עם רשות המיסים לשנות המס 2019–2020.
כמו כן הוצאה לבנק שומה לפי מיטב שפיטה לשנת 2019. להערכת הבנק קיימות בדוחות הכספיים הפרשות מתאימות.

לחברות בנות מאוחדות עיקריות שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2019, למעט לאומי פרטנרס לה שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2021.

ביאור 8 – הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

ד. התנועה בנכסי והתחייבויות המיסים הנדחים מיוחסת לפרטים הבאים

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	השפעת השינוי בשיעור המס שנזקפה לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	אחר	יתרה ליום 31 בדצמבר 2024	שיעור מס ממוצע 2024
	במיליוני ש"ח						באחוזים
נכסי מיסים נדחים							
מהפרשה להפסדי אשראי	2,530	212	36	–	–	2,778	35
מהפרשה לחופשה ולמענקים	121	11	3	–	–	135	34
מעודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית	3,349	(27)	40	(199)	–	3,163	35
זיכוי ממס והפסדים מועברים לצורך מס	244	(97)	–	–	–	147	27
מניירות ערך	55	8	–	(10)	–	53	24
רכוש קבוע וחכירות	84	(185)	–	–	–	(101)	34
אחרים מפריטים לא כספיים	89	7	–	–	7	103	19
יתרת נכסי מיסים נדחים, ברוטו	6,472	(71)	79	(209)	7	6,278	
הפרשה לנכס מס נדחה	(211)	98	–	–	–	(113)	
יתרת נכסי מיסים נדחים בניכוי הפרשה למיסים נדחים	6,261	27	79	(209)	7	6,165	
יתרות הניתנות לקיזוז(א)	(392)	–	–	–	–	(220)	
יתרת מיסים נדחים בניכוי הפרשה	5,869	–	–	–	–	5,945	
התחייבות מיסים נדחים							
בגין השקעות בחברות מוחזקות	(383)	186	–	(9)	–	(206)	6
התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	(76)	1	–	–	–	(75)	23
אחרים מפריטים כספיים	–	(1)	–	1	–	–	23
אחר מפריטים לא כספיים	(13)	(4)	–	–	–	(17)	21
יתרת התחייבויות מיסים נדחים, ברוטו	(472)	182	–	(8)	–	(298)	
יתרות הניתנות לקיזוז(א)	(392)	–	–	–	–	(220)	
יתרת התחייבויות למיסים נדחים	(80)	–	–	–	–	(78)	
יתרת מיסים נדחים, נטו	5,789	209	79	(217)	7	5,867	

(א) יתרות המיסים הנדחים מוצגות במאזן המאוחד על פי סיווג היתרה נטו בספרי הבנק ובחברות המאוחדות.

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

ד. התנועה בנכסי והתחייבויות המיסים הנדחים מיוחסת לפרטים הבאים (המשך)

	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	שינויים שנזקפו לרווח והפסד	שינויים שנזקפו לרווח כולל אחר	יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	שיעור מס ממוצע 2023
	במיליוני ש"ח				באחוזים
נכסי מיסים נדחים					
מהפרשה להפסדי אשראי	1,920	610	–	2,530	34
מהפרשה לחופשה ולמענקים	139	(18)	–	121	34
מעודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית	3,383	94	(128)	3,349	34
זיכוי ממס והפסדים מועברים לצורך מס	179	65	–	244	34
מניירות ערך	93	(6)	(32)	55	24
רכוש קבוע וחכירות	41	43	–	84	34
אחרים מפריטים כספיים	71	18	–	89	18
יתרת נכסי מיסים נדחים, ברוטו	5,826	806	(160)	6,472	
הפרשה לנכס מס נדחה	(147)	(64)	–	(211)	
יתרת נכס מיסים נדחים בניכוי הפרשה למיסים נדחים	5,679	742	(160)	6,261	
יתרות הניתנות לקיזוז[א]	(480)	–	–	(392)	
יתרת מיסים נדחים בניכוי הפרשה	5,199	–	–	5,869	
התחייבות מיסים נדחים					
בגין השקעות בחברות מוחזקות	(474)	149	(58)	(383)	11
התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	(81)	5	–	(76)	23
אחרים מפריטים כספיים	1	1	(2)	–	34
אחר מפריטים לא כספיים	(10)	(3)	–	(13)	18
יתרת התחייבויות מיסים נדחים, ברוטו	(564)	152	(60)	(472)	
יתרות הניתנות לקיזוז[א]	(480)	–	–	(392)	
יתרת התחייבויות למיסים נדחים	(84)	–	–	(80)	
יתרת מיסים נדחים, נטו	5,115	894	(220)	5,789	

(א) יתרות המיסים הנדחים מוצגות במאזן המאוחד על פי סיווג היתרה נטו בספרי הבנק ובחברות המאוחדות.

ה. התחייבויות מיסים נדחים שלא הוכרו בגין הפרשים זמניים הקשורים להשקעות בחברות בנות מקומיות

בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים, הבנק לא הכיר בהתחייבות מס נדחה בגין הפרשים זמניים מסוימים הקשורים להשקעת הבנק בחברות בנות מקומיות, שהנה קבועה במהותה. הסכום האמור יהיה ממוסה רק בעת מכירה או פירוק של החברות הבנות.

ביאור 8 – הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

ו. הפסדים מועברים וזיכויים לצרכי מס

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024				
	נכסי מיסים נדחים	הפרשה לנכסי מיסים נדחים	נכסי מיסים נדחים, נטו	יתרת הפסד	שנת פקיעה ראשונה
	במיליוני ש"ח				
הפסדים לצרכי מס					
הבנק	70	(70)	–	306	–
חברות בנות בישראל	17	(17)	–	74	–
חברות בנות בחו"ל	–	–	–	–	–
זיכויי מס					
הבנק	60	(26)	34	–	–

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023				
	נכסי מיסים נדחים	הפרשה לנכסי מיסים נדחים	נכסי מיסים נדחים, נטו	יתרת הפסד	שנת פקיעה ראשונה
	במיליוני ש"ח				
הפסדים לצרכי מס					
הבנק	133	(133)	–	389	–
חברות בנות בישראל	23	(23)	–	67	–
חברות בנות בחו"ל	–	–	–	–	–
זיכויי מס					
הבנק	88	(55)	33	–	–

ז. המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על שיעורי המס ועל חוקי המס אשר נחקקו עד לסוף תקופת הדיווח, למעט לעניין חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה – חרבות ברזל), תשפ"ד-2024. חוק נחשב כ"חוקק" רק עם פרסומו ברשומות.

ח. בעקבות פרסום חוזר המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, אשראי והפרשה להפסדי אשראי הבנקים, ובכללם הבנק, הגיעו להסכמות עם רשות המיסים בנוגע להכרה בהפרשות להפסדי אשראי לצרכי מס. ההסכם נחתם בתאריך ה-19 במרס 2012, וחל לגבי חובות פגומים שנרשמו החל מיום 1 בינואר 2011 (ההסכם הקודם חל על חובות מסופקים שנרשמו עד 31 בדצמבר 2010). נכון למועד פרסום הדוח טרם נחתם הסכם עקרונות חדש מול רשות המיסים בישראל ביחס לאופן ההכרה בהפרשות להפסדי אשראי.

להלן עיקרי ההסכם משנת 2012:

חובות פגומים גדולים בבחינה פרטנית – ההפרשה מותרת לניכוי לצרכי מס בשנה בה נרשמה כהוצאה בדוחות הכספיים. בשנת המס בה הוקטנה יתרת ההפרשה בגין הפסדי אשראי (שלא כתוצאה מ"מחיקה חשבונאית" או מ"מחילה"), יתווסף לחבות המס של הבנק "מס נוסף", בתוספת ריבית והפרשי הצמדה, אשר יביא לגביית המס שהיה נגבה אילו לא הייתה מוכרת מלכתחילה ההפרשה שהותרה בניכוי.
לעניין זה – "חוב גדול" הינו חוב של 1 מיליון ש"ח ומעלה, או סכום נמוך יותר על פי הודעת הבנק לפקיד השומה ובהתאם למאפייני הבנק.

חובות פגומים שאינם גדולים – ההוצאות בגין "מחיקות חשבונאיות" נטו (בקיזוז גביות באותה שנה) – מחציתן יותרו לצרכי מס בשנת המס הראשונה לאחר השנה שבה נרשמה ההוצאה, ומחציתן יותרו בשנת המס השנייה לאחר השנה שבה נרשמה ההוצאה.

הפרשה קבוצתית – אינה מוכרת לצרכי מס.

ט. הסכם פשרה בין הבנק לבין פקיד השומה למפעלים גדולים מאוגוסט 1987, מסדיר תשלומי מס בישראל בגין רווחי חברות בנות של הבנק בחו"ל.

ביאור 8 - הפרשה למיסים על הרווח (המשך)

י. על פי הסדר עם שלטונות המס, רשאי הבנק לקזז סכומי מס בתנאים מסוימים במידה ושיעור המס הכולל על הכנסות הבנק בישראל יהיה גבוה משיעור המס החל על חברות בנות בחו"ל. הסכומים שטרם קוזזו מחבות המס ושבגינם לא נכלל במאזן חסכון במס בעתיד ליום 31 בדצמבר 2024 הינם כ-7 מיליון דולר (ליום 31 בדצמבר 2023 כ-15 מיליון דולר). סכום מס מקסימלי הניתן לקיזוז בשנה הינו 8 מיליון דולר.

יא. ככלל, הבנק, בתיאום עם רשויות המס, ממוסה על בסיס עליית ערך של ניירות הערך וזאת בהתאם לדרך הצגתם של ניירות הערך בדוחות הכספיים של המוסדות הפיננסיים.

יב. שיעורי המס

המיסים החלים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על פי חוק מס ערך מוסף ובשנים 2024 ו-2025 מס נוסף על פי חוק תשלום מס מיוחד. להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על תאגידים בנקאיים:

- שיעור מס חברות: 23%.
- שיעור מס רווח: 17% (החל משנת 2026 - 18%).
- שיעור מס מיוחד:
  לשנת 2024 - 4.5%.
  לשנת 2025 - 6% (ראו סעיף יג. להלן).
- שיעור מס כולל:
  לשנים 2024-2025 - 34.19% בתוספת מס מיוחד כמפורט בסעיף יג. להלן.
  לשנים 2026 ואילך - 34.75%.

יתרות המיסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס הצפויים לחול במועד ההיפוך, למעט לעניין חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2024.

יג. חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2024 ושינוי שיעור מס שכר ורווח

ביום 17 במרס 2024, כחלק מחוק התכנית המאזנת (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2024), התשפ"ד-2024, פורסם חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2024 (להלן: "החוק"), לפיו בנק שאינו בעל היקף פעילות קטן (בנק ששווי נכסיו גבוה מ-5% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל, "בנק משלם") ישלם לאוצר המדינה לגבי התקופה שמיום 1 באפריל 2024 ועד ליום 31 בדצמבר 2025 ("התקופה הקובעת") תשלום שנתי בסכום השווה ל-6% מהרווח שהפיק על פעילותו בישראל ("סכום התשלום השנתי").

אם עלה סכום התשלום השנתי של כלל הבנקים המשלמים על סכום של 1.2 מיליארד ש"ח לגבי שנת 2024 או על סכום של 1.3 מיליארד ש"ח לגבי שנת 2025 (להלן: "התקרה לתשלום"), יוחזר לבנק המשלם ההפרש שבין סכום התשלום השנתי של כלל הבנקים המשלמים ובין הסכום המרבי לשנת 2024 או לשנת 2025, לפי העניין, כשהוא מוכפל בחלק היחסי של הבנק המשלם האמור מהתשלום השנתי של כלל הבנקים המשלמים (להלן: "החזר המס העתידי").

בנוסף, שיעור המס שישלם בנק משלם על פעילותו בישראל בשנת 2025 יהיה 17% מהשכר ששילם והרווח שהפיק.

הבנק העריך את האומדן של סכום התשלום השנתי לשנת 2024 בסך של 435 מיליון ש"ח. חישוב האומדן בוצע בשים לב לתקרה לתשלום.

במקביל, ביום 28 בפברואר 2024 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין) (תיקון), התשפ"ד-2024, לפיו החל מיום 1 בינואר 2025 יועלה שיעור מס ערך מוסף ל-18%.

בהתאמה, ביום 11 במרס 2024 אישרה הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשפ"ד-2024 לפיו יבוצע עדכון שיעור מס השכר ומס הרווח בהתאמה לעליית שיעור המע"מ משנת 2025 (להלן: "הצו הנוסף"). הצו הנוסף פורסם ברשומות ביום 14, באפריל 2024 והשפעתו על שיעורי המס כאמור תהיה החל משנת 2026. לאור האמור כלל הבנק את השפעת הצו הנוסף על יתרות נכסי המיסים הנדחים ליום 31 במרס, 2024. ההשפעה כאמור הביאה לגידול ביתרות נכסי המיסים הנדחים שסך השפעתם על הרווח והפסד הינה בסך של כ-75 מיליון ש"ח.

ביאור 9 - רווח למניה רגילה

א. רווח בסיסי המיוחס לבעלי מניות

חישוב הרווח הבסיסי למניה מתבסס על הרווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, באופן הבא:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
רווח בסיסי			
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק (במיליוני ש"ח)	**9,798**	7,027	7,709
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)			
יתרה לתחילת התקופה[א]	**1,522,856**	1,543,805	1,452,896
השפעה משוקללת של אופציות לעובדים שמומשו והנפקת מניות	**11**	–	47,572
השפעה משוקללת בגין רכישה עצמית של מניות	**(6,416)**	(8,456)	–
ממוצע משוקלל של מספר המניות	**1,516,451**	1,535,349	1,500,468
רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)	**6.46**	4.58	5.14

(א) יתרה לתחילת התקופה בניכוי רכישה עצמית של מניות עד למועד החתך.

ב. רווח מדולל למניה

חישוב הרווח המדולל למניה של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, באופן הבא:

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
רווח מדולל			
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק (במיליוני ש"ח)	**9,798**	7,027	7,709
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)			
ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה	**1,516,451**	1,535,349	1,500,468
השפעה משוקללת של אופציות לעובדים שטרם מומשו	**925**	49	–[א]
ממוצע משוקלל של מספר המניות בדילול מלא	**1,517,376**	1,535,398	1,500,468
רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)	**6.46**	4.58	5.14

(א) קיימים מכשירים עם פוטנציאל דילול אך הם לא נכללו בתחשיב בתקופת הדוח מאחר והשפעתן היא אנטי מדללת. ראו ביאור 23א.

ג. הון המניות

ליום 31 בדצמבר 2024 הון המניות המונפק והנפרע בניכוי תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק במהלך השנים 2018–2024 הינו 1,503,528,372 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ.

ד. רכישה עצמית שהתרחשה לאחר מועד הדוח הכספי

מיום 1 בינואר 2025 ועד ליום 12 בינואר 2025 ביצע הבנק רכישה עצמית של 1,162,727 מניות בנות 1 ש"ח ע.נ מהונו המונפק של הבנק.

לפרטים בנושא אישור המפקח על הבנקים לצורך ביצוע רכישה עצמית ראו ביאור 24א.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה								
	התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום[א], נטו לאחר השפעת גידורים[ב]	רווחים (הפסדים), נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	השפעות של שינויים בסיכון אשראי של התחייבויות	רווח (הפסד) כולל אחר בגין חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני[א][ב]	התאמות בגין הטבות לעובדים[ג]	סך הכל	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק
	במיליוני ש"ח								
יתרה ליום 1 בינואר 2022	874	(343)	–		(26)	(3,478)	(2,973)	(96)	(2,877)
שינוי נטו במהלך השנה	(2,999)	30	(43)		16	2,054	(942)	(21)	(921)
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה[ד]	181	313	41		–	27	562	117	445
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	(1,944)	–	(2)		(10)	(1,397)	(3,353)	–[ה]	(3,353)
שינוי נטו במהלך השנה	427	–	3		26	250	706	–[ה]	706
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	(1,517)	–	1		16	(1,147)	(2,647)	–[ה]	(2,647)
שינוי נטו במהלך השנה	**183**	**–**	**(1)**	**2**	**20**	**407**	**611**	**–[ה]**	**611**
יתרה ליום 31 בדצמבר 2024	**(1,334)**	**–**	**–**	**2**	**36**	**(740)**	**(2,036)**	**–[ה]**	**(2,036)**

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
(ג) ההתאמות בגין הטבות לעובדים הינן נטו מההתאמות בגין נכסי תכנית.
(ד) למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.
(ה) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 10 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר								
	2024			2023			2022		
	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
	במיליוני ש"ח								
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:									
התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן:									
(הפסדים) רווחים נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	(167)	62	(105)	310	(101)	209	(4,719)	1,603	(3,116)
הפסדים נטו בגין אגרות חוב זמינות למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד[א]	465	(177)	288	331	(113)	218	178	(61)	117
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה[ו]	–	–	–	–	–	–	276	(95)	181
שינוי נטו במהלך התקופה	298	(115)	183	641	(214)	427	(4,265)	1,447	(2,818)
התאמות מתרגום[ב]:									
התאמות מתרגום דוחות כספיים	–	–	–	–	–	–	59	–	59
גידורים[ג]	–	–	–	–	–	–	(44)	15	(29)
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה[ו] - השפעת גידור	–	–	–	–	–	–	421	(108)	313
שינוי נטו במהלך השנה	–	–	–	–	–	–	436	(93)	343
גידור תזרים מזומנים									
(הפסדים) רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים	(2)	1	(1)	5	(2)	3	(65)	22	(43)
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה[ו]	–	–	–	–	–	–	62	(21)	41
שינוי נטו במהלך השנה	(2)	1	(1)	5	(2)	3	(3)	1	(2)
סיכון אשראי של התחייבויות									
השפעות של שינויים בסיכון אשראי של התחייבויות	3	(1)	2						
שינוי נטו במהלך התקופה	3	(1)	2						
חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני									
רווח כולל אחר בגין חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	31	(10)	21	141	(58)	83	246	(58)	188
גידורים[ג]	(34)	13	(21)	(86)	29	(57)	(262)	90	(172)
רווחים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד	31	(11)	20						
שינוי נטו במהלך השנה	28	(8)	20	55	(29)	26	(16)	32	16
הטבות לעובדים[ד]:									
רווח אקטוארי נטו	462[ז]	(152)	310	65[ז]	(21)	44	2,826[ז]	(949)	1,877
הפסדים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד[ה]	144	(47)	97	313	(107)	206	269	(92)	177
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה[ו]	–	–	–	–	–	–	38	(11)	27
שינוי נטו במהלך השנה	606	(199)	407	378	(128)	250	3,133	(1,052)	2,081
סך הכל שינוי נטו במהלך השנה	933	(322)	611	1,079	(373)	706	(715)	335	(380)
בניכוי השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה									
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה	–[ח]	–[ח]	–[ח]	–[ח]	–[ח]	–[ח]	101	(5)	96
השינויים במרכיבי רווח כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק									
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה	933	(322)	611	1,079	(373)	706	(816)	340	(476)

(א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראו ביאור 3.
(ב) לרבות התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
(ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
(ד) התאמות בגין הטבות לעובדים הינן נטו מההתאמות בגין נכסי תכנית.
(ה) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הוצאות בגין פנסיה. פירוט נוסף ראו בביאור 22.
(ו) למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.
(ז) למידע נוסף לגבי סכום הרווח האקטוארי נטו ראו ביאור 22.
(ח) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - מזומנים ופיקדונות בבנקים

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
מזומנים ופיקדונות בבנק ישראל	**137,571**	85,930
פיקדונות בבנקים מסחריים[א]	**18,257**	19,546
סך הכל[ב]	**155,828**	105,476
מזה: מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנק ישראל לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים	**150,641**	102,471

(א) בניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
(ב) מזה מזומנים משועבדים בסך 4,069 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 1,763 מיליון ש"ח).

הערה: בדבר שיעבודים ראו ביאור 26.

ביאור 12 - ניירות ערך

	31 בדצמבר 2024					
	הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[א]
	במיליוני ש"ח					
אגרות חוב המוחזקות לפדיון:						
של ממשלת ישראל	**10,835**	**10,835**	**-**	**21**	**(737)**	**10,119**
של מוסדות פיננסיים זרים	**1,460**	**1,460**	**-**	**-**	**(19)**	**1,441**
מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	**6,235**	**6,235**	**1**	**4**	**(493)**	**5,747**
של אחרים זרים	**337**	**337**	**1**	**-**	**(15)**	**323**
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון[ה]	**18,867**	**18,867**	**2**	**25**	**(1,264)**	**17,630**

	31 בדצמבר 2023					
	הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[א]
	במיליוני ש"ח					
אגרות חוב המוחזקות לפדיון:						
של ממשלת ישראל	8,093	8,093	-	1	(727)	7,367
של מוסדות פיננסיים זרים	1,389	1,389	1	-	(38)	1,352
מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	5,591	5,591	1	14	(393)	5,213
של אחרים זרים	333	333	1	-	(11)	323
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון[ה]	15,406	15,406	3	15	(1,169)	14,255

ראו הערות בעמוד 175.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

	31 בדצמבר 2024					
	הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר		שווי הוגן[א]
				רווחים	הפסדים	
	במיליוני ש"ח					
אגרות חוב זמינות למכירה:						
של ממשלת ישראל	**47,725**	**49,562**	**-**	**151**	**(1,988)**	**47,725**
של ממשלות זרות	**17,555**	**17,593**	**-**	**23**	**(61)**	**17,555**
של מוסדות פיננסיים בישראל	**176**	**178**	**-**	**1**	**(3)**	**176**
של מוסדות פיננסיים זרים	**8,487**	**8,553**	**-**	**58**	**(124)**	**8,487**
מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	**11,502**	**12,090**	**-**	**33**	**(621)**	**11,502**
של אחרים בישראל	**1,022**	**1,018**	**-**	**22**	**(18)**	**1,022**
של אחרים זרים	**4,033**	**4,201**	**-**	**19**	**(187)**	**4,033**
סך כל אגרות חוב הזמינות למכירה[ה]	**90,500**	**93,195**	**-**	**307[ג]**	**(3,002)[ג]**	**90,500**

	31 בדצמבר 2023					
	הערך במאזן	עלות מופחתת	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר		שווי הוגן[א]
				רווחים	הפסדים	
	במיליוני ש"ח					
אגרות חוב זמינות למכירה:						
של ממשלת ישראל	74,888	76,836	-	108	(2,056)	74,888
של ממשלות זרות	26,916	26,962	-	53	(99)	26,916
של מוסדות פיננסיים בישראל	45	49	-	-	(4)	45
של מוסדות פיננסיים זרים	8,882	9,067	-	51	(236)	8,882
מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	9,951	10,472	-	41	(562)	9,951
של אחרים בישראל	823	865	-	12	(54)	823
של אחרים זרים	4,632	4,899	-	23	(290)	4,632
סך כל אגרות חוב הזמינות למכירה[ה]	126,137	129,150	-	288[ג]	(3,301)[ג]	126,137

ראו הערות בעמוד 175.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

	31 בדצמבר 2024					
	הערך במאזן	עלות	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[א]
	במיליוני ש"ח					
השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:						
מניות וקרנות	7,178	7,028	–	482	(332)	7,178
מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין[ב]	3,999	4,278	–	18	(297)	3,999
סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר	7,178	7,028	–	482[ד]	(332)[ד]	7,178
סך כל ניירות ערך שאינם למסחר	116,545	119,090	2	814	(4,598)	115,308

	31 בדצמבר 2023					
	הערך במאזן	עלות	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[א]
	במיליוני ש"ח					
השקעה במניות וקרנות שאינן למסחר:						
מניות וקרנות	4,828	4,511	–	346	(29)	4,828
מזה: מניות וקרנות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין[ב]	2,817	2,817	–	–	–	2,817
סך כל מניות וקרנות שאינן למסחר	4,828	4,511	–	346[ד]	(29)[ד]	4,828
סך כל ניירות ערך שאינם למסחר	146,371	149,067	3	649	(4,499)	145,220

ראו הערות בעמוד 175.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

	31 בדצמבר 2024					
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות- עלות)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[א]
	במיליוני ש"ח					
ניירות ערך למסחר:						
אגרות חוב -						
של ממשלת ישראל	6,825	6,793	-	38	(6)	6,825
של ממשלות זרות	307	313	-	-	(6)	307
של מוסדות פיננסיים בישראל	61	63	-	-	(2)	61
של מוסדות פיננסיים זרים	132	131	-	1	-	132
מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	12	13	-	-	(1)	12
של אחרים בישראל	137	136	-	2	(1)	137
של אחרים זרים	71	72	-	-	(1)	71
סך הכל אגרות חוב	7,545	7,521	-	41	(17)	7,545
מניות וקרנות	11	11	-	-	-	11
סך כל ניירות הערך למסחר[ו]	7,556	7,532	-	41[ד]	(17)[ד]	7,556
סך כל ניירות הערך	124,101	126,622	2	855	(4,615)	122,864

	31 בדצמבר 2023					
	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות- עלות)	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן[א]
ניירות ערך למסחר:						
אגרות חוב -						
של ממשלת ישראל	12,905	12,884	-	26	(5)	12,905
של מוסדות פיננסיים בישראל	436	459	-	-	(23)	436
של מוסדות פיננסיים זרים	26	26	-	1	(1)	26
מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	25	29	-	-	(4)	25
של אחרים בישראל	159	167	-	-	(8)	159
של אחרים זרים	37	38	-	-	(1)	37
סך הכל אגרות חוב	13,588	13,603	-	27	(42)	13,588
מניות וקרנות	89	88	-	1	-	89
סך כל ניירות הערך למסחר	13,677	13,691	-	28[ד]	(42)[ד]	13,677
סך כל ניירות הערך	160,048	162,758	3	677	(4,541)	158,897

ראו הערות בעמוד הבא.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

הערות:

(א) נתוני שווי הוגן מבוססים לרוב על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(ב) מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין מוצגות לפי עלות בניכוי ירידת ערך, מותאמת מעלה או מטה למחירים נצפים בעסקאות דומות או זהות של אותו מנפיק. בשנת 2024 לא בוצעו התאמות כלפי מעלה, סך ההתאמות כלפי מעלה המצטברות הסתכמו לסך של כ-18 מיליון ש"ח. כמו כן, בשנת 2024, בוצעו התאמות כלפי מטה והפחתות בסך של כ-72 מיליון ש"ח, סך ההתאמות כלפי מטה וההפחתות המצטברות הסתכמו לסך של כ-297 מיליון ש"ח.

(ג) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת אגרות חוב זמינות למכירה לפי שווי הוגן, נטו" במסגרת רווח כולל אחר למעט ניירות ערך שיועדו כמגודרים בגידור שווי הוגן.

(ד) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.

(ה) סך של 15.5 מיליארד ש"ח מתוך סך הכל ניירות ערך במט"ח הינם Super-nationals, Sovereign and Agencies (SSA) (31 בדצמבר 2023 - 15.2 מיליארד ש"ח).

(ו) מזה אגרות חוב בסך של כ-1,224 מיליון ש"ח שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר למדוד אותן לראשונה בהתאם לחלופת השווי ההוגן, למרות שהן לא נרכשו למטרות מסחר.

הערות כלליות:

ניירות ערך שהושאלו בסך 1,163 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 63 מיליון ש"ח) מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור.

ניירות ערך ששועבדו הסתכמו בסך 13,007 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 13,624 מיליון ש"ח). ראו ביאור 26.

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב, במניות ובקרנות ראו ביאורים 2 ו-3.

ההבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות שהנפיקה את נייר הערך.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציית הפסד שטרם הוכר

	31 בדצמבר 2024									
	פחות מ-12 חודשים[א]					12 חודשים ומעלה[ב]				
		הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן			
	עלות מופחתת	0-20%[ג]	20%-40%[ד]	מעל 40%[ה]	סך הכל	עלות מופחתת	0-20%[ג]	20%-40%[ד]	מעל 40%[ה]	סך הכל
	במיליוני ש"ח									
אגרות חוב										
של ממשלת ישראל	1,202	27	-	-	27	8,485	358	352	-	710
מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	2,505	23	-	-	23	3,316	227	243	-	470
של מוסדות פיננסיים זרים	37	1	-	-	1	1,359	18	-	-	18
של אחרים זרים	-	-	-	-	-	338	15	-	-	15
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון	3,744	51	-	-	51	13,498	618	595	-	1,213

	31 בדצמבר 2023									
	פחות מ-12 חודשים[א]					12 חודשים ומעלה[ב]				
		הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן			
	עלות מופחתת	0-20%[ג]	20%-40%[ד]	מעל 40%[ה]	סך הכל	עלות מופחתת	0-20%[ג]	20%-40%[ד]	מעל 40%[ה]	סך הכל
	במיליוני ש"ח									
אגרות חוב										
של ממשלת ישראל	232	3	-	-	3	7,827	473	251	-	724
מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	708	4	-	-	4	2,860	340	49	-	389
של מוסדות פיננסיים זרים	-	-	-	-	-	1,372	38	-	-	38
של אחרים זרים	-	-	-	-	-	334	11	-	-	11
סך כל אגרות החוב המוחזקות לפדיון	940	7	-	-	7	12,393	862	300	-	1,162

(א) השקעות שהיו בפוזיציית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
(ב) השקעות שהיו בפוזיציית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
(ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
(ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 40% מהעלות המופחתת שלהן.
(ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 40% מהעלות המופחתת שלהן.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב זמינות למכירה הנמצאות בפוזיציית הפסד שטרם מומש

	31 בדצמבר 2024									
	פחות מ-12 חודשים[א]					12 חודשים ומעלה[ב]				
		הפסדים שטרם מומשו[ו]					הפסדים שטרם מומשו[ו]			
	שווי הוגן	0-20%[ג]	20%-40%[ד]	מעל 40%[ה]	סך הכל	שווי הוגן	0-20%[ג]	20%-40%[ד]	מעל 40%[ה]	סך הכל
	במיליוני ש"ח									
אגרות חוב										
של ממשלות ומוסדות פיננסיים	21,330	276	-	-	276	20,360	1,124	776	-	1,900
מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	3,098	33	-	-	33	5,034	236	352	-	588
של אחרים	1,477	32	3	-	35	1,914	142	28	-	170
סך כל אגרות חוב הזמינות למכירה	25,905	341	3	-	344	27,308	1,502	1,156	-	2,658

	31 בדצמבר 2023									
	פחות מ-12 חודשים[א]					12 חודשים ומעלה[ב]				
		הפסדים שטרם מומשו[ו]					הפסדים שטרם מומשו[ו]			
	שווי הוגן	0-20%[ג]	20%-40%[ד]	מעל 40%[ה]	סך הכל	שווי הוגן	0-20%[ג]	20%-40%[ד]	מעל 40%[ה]	סך הכל
	במיליוני ש"ח									
אגרות חוב										
של ממשלות ומוסדות פיננסיים	11,130	298	-	-	298	29,876	1,537	558	2	2,097
מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	1,225	5	-	-	5	5,836	327	230	-	557
של אחרים	248	30	2	-	32	4,313	297	15	-	312
סך כל אגרות חוב הזמינות למכירה	12,603	333	2	-	335	40,025	2,161	803	2	2,966

(א) השקעות שהיו בפוזיציית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
(ב) השקעות שהיו בפוזיציית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
(ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
(ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 40% מהעלות המופחתת שלהן.
(ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 40% מהעלות המופחתת שלהן.
(ו) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מ"רווח כולל אחר, נטו" לאחר השפעת מס.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובות משכנתאות ומגובות נכסים הנמצאות בפוזיציית הפסד שטרם מומשו

	31 בדצמבר 2024					
	פחות מ-12 חודשים[ב]		12 חודשים ומעלה[ג]		סך הכל	
	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[א]	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[א]	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[א]
	במיליוני ש"ח					
אגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS)	**1,601**	**(22)**	**2,058**	**(380)**	**3,659**	**(402)**
אגרות חוב מגובות משכנתאות אחרים (כולל CMO, REMIC ו-STRIPPED MBS)	**869**	**(10)**	**1,468**	**(184)**	**2,337**	**(194)**
אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)	**628**	**(1)**	**1,508**	**(24)**	**2,136**	**(25)**
סך הכל	**3,098**	**(33)**	**5,034**	**(588)**	**8,132**	**(621)**

	31 בדצמבר 2023					
	פחות מ-12 חודשים[ב]		12 חודשים ומעלה[ג]		סך הכל	
	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[א]	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[א]	שווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[א]
	במיליוני ש"ח					
אגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS)	608	(3)	1,906	(327)	2,514	(330)
אגרות חוב מגובות משכנתאות אחרים (כולל CMO, REMIC ו-STRIPPED MBS)	420	(2)	1,379	(189)	1,799	(191)
אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)	197	-	2,551	(41)	2,748	(41)
סך הכל	1,225	(5)	5,836	(557)	7,061	(562)

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מ"רווח כולל אחר, נטו" לאחר השפעת מס.
(ב) השקעות שהיו בפוזיציית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
(ג) השקעות שהיו בפוזיציית הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב לפדיון מגובות משכנתאות ומגובות נכסים

	31 בדצמבר							
	2024			2023				
	עלות מופחתת[א]	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן	עלות מופחתת[א]	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
	במיליוני ש"ח							
אגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS)								
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)	**4,188**	**2**	**(472)**	**3,718**	4,079	5	(388)	3,696
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA	**2,815**	**2**	**(273)**	**2,544**	2,784	4	(226)	2,562
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC	**1,373**	**–**	**(199)**	**1,174**	1,295	1	(162)	1,134
אגרות חוב מגובות משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)	**1,793**	**2**	**(21)**	**1,774**	1,262	9	(4)	1,267
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או GNMA, או בערבותם	**1,793**	**2**	**(21)**	**1,774**	1,262	9	(4)	1,267
סך הכל אגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS)	**5,981**	**4**	**(493)**	**5,492**	5,341	14	(392)	4,963
אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)	**255**	**–**	**–**	**255**	251	–	(1)	250
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO	**255**	**–**	**–**	**255**	251	–	(1)	250
סך כל אגרות החוב לפדיון מגובות משכנתאות ומגובות נכסים	**6,236**	**4**	**(493)**	**5,747**	5,592	14	(393)	5,213

(א) כולל יתרת הפרשה להפסדי אשראי בסך 1 מיליון ש"ח.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי אגרות חוב זמינות למכירה מגובות משכנתאות ומגובות נכסים

	31 בדצמבר							
	2024				2023			
			רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר[א]				רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר[א]	
	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן	עלות מופחתת	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
	במיליוני ש"ח							
אגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS)								
אגרות חוב מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)	**4,250**	**2**	**(402)**	**3,850**	3,336	7	(330)	3,013
מזה: אגרות חוב שקיימת לגביהם ערבות של GNMA	**2,680**	**2**	**(262)**	**2,420**	2,310	6	(220)	2,096
אגרות חוב שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC	**1,570**	**-**	**(140)**	**1,430**	1,026	1	(110)	917
אגרות חוב מגובות משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)	**3,436**	**6**	**(194)**	**3,248**	2,648	12	(191)	2,469
מזה: אגרות חוב שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם	**3,049**	**4**	**(193)**	**2,860**	2,322	8	(187)	2,143
סך הכל אגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS)	**7,686**	**8**	**(596)**	**7,098**	5,984	19	(521)	5,482
אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)	**4,404**	**25**	**(25)**	**4,404**	4,488	22	(41)	4,469
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO	**2,882**	**17**	**(2)**	**2,897**	3,079	19	(15)	3,083
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA	**1,073**	**3**	**(20)**	**1,056**	1,046	1	(20)	1,027
סך כל אגרות חוב הזמינות למכירה מגובות משכנתאות ומגובות נכסים	**12,090**	**33**	**(621)**	**11,502**	10,472	41	(562)	9,951

(א) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מ"רווח כולל אחר, נטו" לאחר השפעת המס.

ביאור 12 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

	31 בדצמבר							
	2024			2023				
	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[א]	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[א]	שווי הוגן	עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[א]	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן[א]	שווי הוגן
	במיליוני ש"ח							
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)								
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)	1	–	–	1	1	–	–	1
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC	1	–	–	1	1	–	–	1
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)	6	–	(1)	5	21	–	(3)	18
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם	–	–	–	–	–	–	–	–
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)	7	–	(1)	6	22	–	(3)	19
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)	6	–	–	6	7	–	(1)	6
סך כל ניירות הערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים	13	–	(1)	12	29	–	(4)	25

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי של אגרות חוב זמינות למכירה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024			
	ממשלות ומוסדות פיננסיים	מגובות נכסים או מגובות משכנתאות	של אחרים	סך הכל
	במיליוני ש"ח			
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה	–	–	–	–
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה	–	–	–	–

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
	ממשלות ומוסדות פיננסיים	מגובות נכסים או מגובות משכנתאות	של אחרים	סך הכל
	במיליוני ש"ח			
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה	24	–	9	33
הפחתות בגין ניירות ערך שנמכרו במהלך התקופה	–	–	(7)	(7)
קיטון נטו בהפרשה להפסדי אשראי בגין ניירות ערך שנרשמו בגינם הפסדי אשראי בעבר	(24)	–	(2)	(26)
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה	–	–	–	–

ביאור 13 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות[א], אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

	31 בדצמבר 2024					
	אשראי לציבור				בנקים, ממשלות ואגרות חוב	
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור		סך הכל
	במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה:						
שנבדקו על בסיס פרטני	257,989	–	653	258,642	130,156	388,798
שנבדקו על בסיס קבוצתי	29,241	144,633	29,890	203,764	–	203,764
סך הכל[1]	287,230	144,633	30,543	462,406	130,156	592,562
[1]מזה:						
חובות לא צוברים	1,413	677	205	2,295	–	2,295
חובות בפיגור 90 ימים או יותר	91	–	87	178	–	178
חובות בעייתיים אחרים	3,592	23	607	4,222	–	4,222
סך הכל חובות בעייתיים	5,096	700	899	6,695	–	6,695
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
שנבדקו על בסיס פרטני	4,247	–	219	4,466	23	4,489
שנבדקו על בסיס קבוצתי	1,047	640	734	2,421	–	2,421
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי[2]	5,294	640	953	6,887	23	6,910
[2]מזה:						
בגין חובות לא צוברים	464	109	134	707	–	707
בגין חובות בעייתיים אחרים	829	3	207	1,039	–	1,039

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 13 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות[א], אגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

	31 בדצמבר 2023					
	אשראי לציבור				בנקים, ממשלות ואגרות חוב	
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור		סך הכל
	במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה:						
שנבדקו על בסיס פרטני	239,573	–	661	240,234	162,912	403,146
שנבדקו על בסיס קבוצתי	26,184	130,624	29,161	185,969	–	185,969
סך הכל[1]	265,757	130,624	29,822	426,203	162,912	589,115
[1]מזה:						
חובות לא צוברים	2,579	688	343	3,610	–	3,610
חובות בפיגור 90 ימים או יותר	69	–	80	149	–	149
חובות בעייתיים אחרים	3,161	24	630	3,815	–	3,815
סך הכל חובות בעייתיים	5,809	712	1,053	7,574	–	7,574
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
שנבדקו על בסיס פרטני	4,324	–	275	4,599	17	4,616
שנבדקו על בסיס קבוצתי	852	622	644	2,118	–	2,118
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי[2]	5,176	622	919	6,717	17	6,734
[2]מזה:						
בגין חובות לא צוברים	617	79	196	892	–	892
בגין חובות בעייתיים אחרים	803	3	379	1,185	–	1,185

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 13 – סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024					
	הפרשה להפסדי אשראי					
	אשראי לציבור				בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור		סך הכל
	במיליוני ש"ח					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה	**5,873**	**634**	**957**	**7,464**	**17**	**7,481**
הוצאות בגין הפסדי אשראי	**250**	**36**	**397**	**683**	**30**	**713**
מחיקות חשבונאיות	**(624)**	**(4)**	**(620)**	**(1,248)**	**–**	**(1,248)**
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	**549**	**3**	**254**	**806**	**–**	**806**
מחיקות חשבונאיות נטו	**(75)**	**(1)**	**(366)**	**(442)**	**–**	**(442)**
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה[1]	**6,048**	**669**	**988**	**7,705**	**47**	**7,752**
[1]מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	**754**	**29**	**35**	**818**	**24**	**842**

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023					
	הפרשה להפסדי אשראי					
	אשראי לציבור				בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור		סך הכל
	במיליוני ש"ח					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה	4,420	419	732	5,571	54	5,625
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	1,550	221	649	2,420	(37)	2,383
מחיקות חשבונאיות	(455)	(6)	(662)	(1,123)	–	(1,123)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	358	–	238	596	–	596
מחיקות חשבונאיות נטו	(97)	(6)	(424)	(527)	–	(527)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה[1]	5,873	634	957	7,464	17	7,481
[1]מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	697	12	38	747	–	747

ביאור 13 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
	הפרשה להפסדי אשראי					
	אשראי לציבור				בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור		סך הכל
	במיליוני ש"ח					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה	3,765	489	727	4,981	3	4,984
התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת היישום לראשונה[א]	804	(165)	22	661	26	687
יתרה ליום 1 בינואר 2022	4,569	324	749	5,642	29	5,671
הוצאות בגין הפסדי אשראי	240	112	112	464	34	498
מחיקות חשבונאיות	(589)	(17)	(370)	(976)	–	(976)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	471	–	241	712	–	712
מחיקות חשבונאיות נטו	(118)	(17)	(129)	(264)	–	(264)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	5	–	–	5	–	5
בניכוי יתרות של חברת הבת בארה"ב שנמכרה[ב]	(276)	–	–	(276)	(9)	(285)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה[1]	4,420	419	732	5,571	54	5,625
[1]מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	563	1	21	585	–	585

(א) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה ASU 2016-13. ראו ביאור 1.ח.

(ב) החל מיום 1 באפריל 2022 בנק לאומי ארה"ב אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

ביאור 14 - אשראי לממשלות

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
אשראי לממשלה	**650**	643
אשראי לממשלות זרות	**1,859**	1,163
סך כל האשראי לממשלות	**2,509**	1,806

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה

א. השקעת הבנק ב-Valley National Bancorp

החל מיום 1 באפריל 2022 החזיק הבנק בכ-14.2% מהון המניות של Valley National Bancorp ("Valley") והוא אינו בעל שליטה.

הבנק מטפל בהשקעתו ב-Valley בשיטת השווי המאזני ומסווג את ההשקעה ב-Valley כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה משקל חדש.

ביום 8 בנובמבר 2024, Valley ביצעה הנפקת הון מניות רגילות בהיקף של כ-450 מיליון דולר. בעקבות ההנפקה ירד שיעור ההחזקה של הבנק במניות Valley לשיעור של 13.05%. לירידה בשיעור ההחזקה ב-Valley אין השפעה מהותית על תוצאות הבנק לשנת 2024.

ירידת ערך שהוכרה בשנת 2023

ברבעון הראשון של שנת 2023, הכיר הבנק בירידת ערך בגין ההשקעה ב-Valley בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח, לאחר השפעת המס. ירידת הערך בוצעה בעקבות ירידות משמעותיות במחיר מניות מגזר הבנקאות בארה"ב בכלל, והבנקים הבינוניים בפרט. הבנק בחן אינדיקטורים הקשורים לביצועי Valley וכן למצב המניה, וזאת בשים לב למצב הכללי בשווקים, ובפרט במערכת הבנקאית בארה"ב בדגש על בנקים בינוניים וקטנים. לאור האמור, הבנק הערך כי הירידה בשווי ההוגן הינה בעלת אופי אחר מזמני, ובהתאמה הוכר ההפרש בין השווי ההוגן של ההשקעה לערכה בספרים כהפסד מירידת ערך ברבעון הראשון של שנת 2023.

השווי ההוגן של ההשקעה ב-Valley נקבע על פי מחיר שוק מצוטט של המניה ליום 31 במרס 2023 ללא התאמות, בסך 9.24 דולר למניה.

ירידת ערך שהוכרה בשנת 2024

ברבעון השני של שנת 2024, הכיר הבנק בירידת ערך בגין ההשקעה ב-Valley בסך של כ-0.6 מיליארד ש"ח, לאחר השפעת המס. ירידת הערך בוצעה לאור ירידות במחיר מניית Valley החל מתחילת שנת 2024, הבנק בחן את הצורך בהפחתת שווי מניות Valley הרשומה בספרי הבנק.

הבנק בחן אינדיקטורים הקשורים לביצועי Valley וכן למצב המניה, וזאת בשים לב למצב הכללי בשווקים, ובפרט במערכת הבנקאית בארה"ב בדגש על בנקים בינוניים.

לאור האמור לעיל, הבנק הערך כי הירידה בשווי ההוגן הינה בעלת אופי אחר מזמני, ובהתאמה הוכר ההפרש בין השווי ההוגן של ההשקעה לערכה בספרים כהפסד מירידת ערך ברבעון השני של שנת 2024.

השווי ההוגן של ההשקעה ב-Valley נקבע על פי מחיר שוק מצוטט של המניה ליום 30 ביוני 2024 ללא התאמות, בסך 6.98 דולר למניה, ולתאריך זה הוא עומד על כ-1.9 מיליארד ש"ח.

ההפסדים מירידות הערך נזקפו לדוח רווח והפסד לסעיף "חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות", והם מדווחים תחת מגזר פעילות ניהול פיננסי. ירידות הערך לוו בהקצאה מחודשת של הרכב חשבון ההשקעה, בהתאם להערכות שווי עדכניות למועד ירידות הערך.

בגין ההפסדים מירידות הערך, הכיר הבנק בנכס מס נדחה, אשר ניתן יהיה למימוש כניכוי מההכנסה החייבת במועד מימוש ההשקעה. להפחתות השווי לא הייתה השפעה משמעותית על הלימות ההון הרגולטורית של הבנק.

לאחר תאריך המאזן ועד בסמוך למועד פרסום הדוח, שווי השוק של מניות Valley שמוחזקות על ידי הבנק נע בטווח של 2.3-2.7 מיליארד ש"ח.

למידע נוסף בנוגע לירידת ערך של השקעות בחברות כלולות המוצגות לפי שיטת השווי המאזני ראו ביאור 1.כב.4.

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ב. הרכב של חברות כלולות

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	חברות כלולות	
	במיליוני ש"ח	
סך כל השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני (לרבות מוניטין)	**3,580**	4,014
מזה - רווחים (הפסדים) שנצברו ממועד הרכישה	**(1,112)**	(841)
סעיפים שנצברו בהון ממועד הרכישה:		
התאמות בגין חברות כלולות	**375**	353
פרטים בדבר מוניטין:		
הסכום המקורי	**1,344**	1,315
יתרה	**669**	907

פרטים לגבי ערך בספרים ושווי השוק של השקעות סחירות

	31 בדצמבר			
	2024		2023	
	ערך בספרים	שווי שוק	ערך בספרים	שווי שוק
	במיליוני ש"ח			
Valley National Bancorp	**2,042**	**2,407**	2,632	2,831
טראלייט בע"מ	**77**	**79**	81	87
סאנפלאואר השקעות מתחדשות בע"מ	**48**	**44**	43	46
סך הכל	**2,167**	**2,530**	2,756	2,964

ג. חלק הקבוצה ברווחים או בהפסדים של חברות כלולות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
חלק הקבוצה ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות[א]	**(468)**	(970)	490
הפרשה למס	**197**	84	(103)
חלק הקבוצה ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר השפעת מס	**(271)**	(886)	387

(א) מזה: הפסד מירידת ערך של חברות כלולות בסך כ-0.6 מיליארד ש"ח, לאחר השפעת מס. (2023 - כ-1.1 מיליארד ש"ח, 2022 - לא נרשמה ירידת ערך).

ביאור 15 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלה (המשך)

ד. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

שם החברה	פרטים על החברה	31 בדצמבר 2024 חלק בהון המקנה זכות לקבלת רווחים באחוזים	2023	2024 חלק בזכויות בהצבעה	2023
חברות בנות מאוחדות[א]					
בישראל					
לאומי פרטנרס בע"מ	שירותים עסקיים ופיננסיים	**100.0**	100.0	**100.0**	100.0
לאומי-טק בע"מ	ליווי פיננסי לחברות היי-טק	**99.8**	99.8	**99.8**	99.8
לאומי שירותי שוק ההון בע"מ	שירותי תפעול קופות גמל וקרנות נאמנות	**100.0**	100.0	**100.0**	100.0
לאומי אחזקות פיננסיות בע"מ	החזקות פיננסיות	**100.0**	100.0	**100.0**	100.0
בחוץ לארץ					
Leumi UK Group	שירותים פיננסיים - רשומה בבריטניה	**100.0**	100.0	**100.0**	100.0
לאומי רי לימיטד	ביטוח - רשומה באיי התעלה	**100.0**	100.0	**100.0**	100.0
חברות כלולות					
Valley National Bancorp	בנקאות	**13.0**	14.2	**13.0**	14.2

(א) הנתונים לגבי החברות המאוחדות משקפים את השקעת הבנק בהן בניכוי השקעות כל חברה בחברות אחרות בקבוצת הבנק, ואת חלק הבנק בתוצאות פעולותיהן בניכוי חלקה של כל חברה בתוצאות הפעולות של חברות אחרות בקבוצת הבנק בגין ההשקעות האמורות.

(ב) השקעות הוניות אחרות כוללות שטרי הון.

(ג) שווי מאזני כולל יתרות עודפי עלות מיוחסים ומוניטין בסך (765) מיליון ש"ח ו-346 מיליון ש"ח בהתאמה. תרומה לרווח כוללת הפחתת עודפי עלות. בשנים 2023 ו-2024 בוצעו הפרשות לירידת ערך כאמור לעיל.

2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
השקעה במניות לפי שווי מאזני		השקעות הוניות אחרות[ב]		תרומה לרווח (הפסד) הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק		דיבידנד שהתקבל		רווח (הפסד) כולל אחר		ערבויות עבור החברה לטובת גופים שמחוץ לקבוצה	
במיליוני ש"ח											
5,259	4,796	**230**	226	**461**	120	**–**	–	**2**	64	**1,739**	1,566
1,061	1,028	**–**	–	**21**	10	**–**	–	**12**	17	**–**	–
78	59	**–**	–	**19**	12	**–**	–	**–**	–	**–**	–
1,645	1,642	**–**	–	**1**	1	**–**	–	**2**	1	**–**	–
778	651	**3,428**	3,330	**202**	261	**–**	–	**(4)**	(7)	**–**	–
106	93	**–**	–	**13**	13	**–**	–	**–**	–	**186**	185
2,042[ג]	2,632	**–**	–	**(328)**[ג]	(897)	**118**	116	**99**	118	**–**	–

ביאור 16 - בניינים וציוד

א. הרכב

	בניינים ומקרקעין[א]	ציוד, ריהוט וכלי רכב	עלויות תוכנה[ב]	סך הכל
	במיליוני ש"ח			
עלות נכסים				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	2,559	3,399	4,402	10,360
תוספות	185	84	564	833
גריעות	(61)	(224)	(240)	(525)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	2,683	3,259	4,726	10,668
תוספות	**40**	**74**	**623**	**737**
גריעות	**(418)**	**(112)**	**(294)**	**(824)**
יתרה ליום 31 בדצמבר 2024	**2,305**	**3,221**	**5,055**	**10,581**
פחת והפסדים מירידת ערך				
יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	1,376	2,611	3,638	7,625
פחת לשנה	47	96	532	675
גריעות	(57)	(212)	(237)	(506)
יתרה ליום 31 בדצמבר 2023	1,366	2,495	3,933	7,794
פחת לשנה	**48**	**93**	**472**	**613**
גריעות	**(243)**	**(111)**	**(294)**	**(648)**
יתרה ליום 31 בדצמבר 2024	**1,171**	**2,477**	**4,111**	**7,759**
הערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2022	1,183	788	764	2,735
הערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2023	1,317	764	793	2,874
הערך בספרים ליום 31 בדצמבר 2024	**1,134**	**744**	**944**	**2,822**

(א) לרבות התקנות ושיפורים במושכר.

(ב) לרבות הוצאות שהוונו בקשר לפיתוח עלויות תוכנה לשימוש עצמי אשר הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2024 בסך 785 מיליון ש"ח (2023 - 686 מיליון ש"ח).

ב. שיעור הפחת הממוצע

	31 בדצמבר	
	2024	2023
בניינים ומקרקעין	**2.09%**	1.95%
ציוד, ריהוט וכלי רכב	**13.06%**	12.20%
עלויות תוכנה	**30.54%**	29.45%

ג. בניינים ומקרקעין שאינם בשימוש הקבוצה, בעיקר בניינים מושכרים, כלולים במאזן בסך 29 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 25 מיליון ש"ח).

ד. נכסים בסך 34 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 41 מיליון ש"ח), טרם נרשמו על שם הבנק בלשכת רישום מקרקעין. הסיבות העיקריות לאי רישומם הינן העדר הסדר רישום מקרקעין ("פרצלציה") ואי רישום פרויקט כבית משותף על ידי הקבלן/היזם.

ביאור 16 - בניינים וציוד (המשך)

ה. היתרה המאזנית של בניינים וציוד העומדים למכירה הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2024 בסך 3 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - בסך 105 מיליון ש"ח. למידע נוסף ראו ביאור 35.ג.). לא צפוי הפסד ממימוש בניינים וציוד העומדים למכירה.

ו. ליום 31 בדצמבר 2024 אין יתרה מאזנית של רכוש קבוע בשלבי הקמה (31 בדצמבר 2023 - 164 מיליון ש"ח).

ז. סעיף בניינים וציוד כולל שיפורים וזכויות שכירות, לרבות תשלומים על חשבון חלק מהבניינים על קרקע חכורה.

ח. מידע בגין חכירות

1. הוצאות בגין חכירות

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
הוצאות בגין חכירות תפעוליות	**117**	112
הוצאות בגין חכירות לטווח קצר	**-**	-
הוצאות בגין תשלומי חכירה משתנים	**2**	1
סך הכל הוצאות בגין חכירות	**119**	113

2. מידע נוסף על חכירות

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
מזומנים ששולמו בגין יתרות שנכללו במדידה של התחייבויות בגין חכירות:		
תזרים מזומנים בגין פעילות שוטפת בגין חכירות תפעוליות	**136**	120
נכסי זכות שימוש שהוכרו בגין חכירות תפעוליות חדשות	**75**	104
יתרת תקופה משוקללת ממוצעת (בשנים):		
בגין חכירות תפעוליות	**3.8**	3.9
ריבית היוון משוקללת ממוצעת (באחוזים):		
בגין חכירות תפעוליות	**1.00**	1.00

3. תזרימי מזומנים לא מהוונים והתחייבויות בגין חכירות תפעוליות לפי תקופות פירעון

	31 בדצמבר			
	2024		2023	
	תזרימי מזומנים לא מהוונים	התחייבות בגין חכירה	תזרימי מזומנים לא מהוונים	התחייבות בגין חכירה
	במיליוני ש"ח			
עד שנה	**117**	**118**	129	129
מעל שנה עד שנתיים	**93**	**90**	103	101
מעל שנתיים עד 3 שנים	**71**	**68**	79	77
מעל 3 שנים עד 4 שנים	**59**	**57**	70	67
מעל 4 שנים עד 5 שנים	**46**	**44**	58	55
מעל 5 שנים	**212**	**194**	242	221
סך הכל	**598**	**571**	681	650

ביאור 17 - נכסים אחרים

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
מיסים נדחים לקבל, נטו - ראו ביאור 8(ד)	**5,945**	5,869
עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות	**16**	19
קופה מרכזית לתשלום פיצויים	**73**	70
נכסים שנתקבלו בגין אשראים שסולקו	**26**	10
יתרת הוצאות הנפקה להפחתה של אגרות חוב, שטרי התחייבויות וכתבי התחייבות נדחים	**77**	91
נכסים בגין פעילות במסלקת מעוף[א]	**24**	14
הוצאות מראש	**235**	214
הכנסות לקבל	**215**	235
חייבים אחרים ויתרות חובה	**110**	147
נכסי זכות שימוש בגין חכירה תפעולית[ב]	**594**	661
סך כל הנכסים האחרים	**7,315**	7,330

(א) מוצג בשווי הוגן.
(ב) למידע בגין חכירות ראו ביאור 1.יד. וביאור 16.ח.

ביאור 18 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
בישראל		
לפי דרישה:		
אינם נושאים ריבית	**142,366**	150,365
נושאים ריבית	**142,950**	137,351
סך הכל לפי דרישה	**285,316**	287,716
לזמן קצוב	**332,985**	280,108
סך הכל פיקדונות בישראל[1]	**618,301**	567,824
סך הכל פיקדונות הציבור	**618,301**	567,824
[1]מזה:		
פיקדונות של אנשים פרטיים	**175,583**	169,788
פיקדונות של גופים מוסדיים	**171,993**	138,478
פיקדונות של תאגידים ואחרים	**270,725**	259,558

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

	31 בדצמבר	
	2024	2023
תקרת הפיקדון	במיליוני ש"ח	
עד 1	**130,770**	128,159
מעל 1 ועד 10	**130,613**	125,586
מעל 10 ועד 100	**106,136**	92,257
מעל 100 ועד 500	**79,544**	57,311
מעל 500	**171,238**	164,511
סך הכל	**618,301**	567,824

ביאור 19 - פיקדונות מבנקים

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
<u>בישראל</u>		
<u>בנקים מסחריים:</u>		
פיקדונות לפי דרישה	**7,671**	8,423
פיקדונות לזמן קצוב	**3,539**	1,778
קיבולים	**959**	454
<u>בנקים מרכזיים:</u>[א]		
פיקדונות לזמן קצוב	**5,874**	10,121
סך כל פיקדונות מבנקים	**18,043**	20,776

(א) פיקדונות מבנק ישראל.

ביאור 20 - אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים[א]

	משך חיים ממוצע[ב]	שעור תשואה פנימי[ג]	31 בדצמבר	
			2024	2023
	שנים	באחוזים	במיליוני ש"ח	
אגרות חוב, כתבי התחייבות ושטרי הון שאינם ניתנים להמרה במניות:				
במטבע ישראלי לא צמוד	**1.9**	**4.7**	**5,007**	7,648
צמודות למדד המחירים לצרכן	**3.6**	**1.2**	**17,115**	13,356
בדולרים של ארה"ב	**2.4**	**5.1**	**1,803**	1,796
סך הכל[1]			**23,925**	22,800
[1]מזה: רשומים למסחר	**-**	**-**	**21,956**	22,379
כתבי התחייבות ניתנים להמרה במניות:				
צמודות למדד המחירים לצרכן	**3.5**[ד]	**1.8**	**3,497**	4,750
בדולרים של ארה"ב	**1.9**[ד]	**4.8**	**4,547**	4,564
סך כל אגרות החוב, שטרי ההתחייבות וכתבי ההתחייבות הנדחים			**31,969**	32,114
מזה כתבי ההתחייבות נדחים הנכללים בהון רובד 2[ה]			**7,594**	8,811

(א) יתרת הנכיון בקיזוז הפרמיה על אגרות חוב ועל כתבי התחייבות נדחים שטרם נזקפה לדוח רווח והפסד קוזזה מאגרות החוב.
(ב) משך חיים ממוצע, הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי.
(ג) שיעור תשואה פנימי, הינו שיעור ריבית המנכה את תזרים התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
(ד) משך חיים ממוצע למועד שינוי הריבית מבוסס על חישוב משך חיים ממוצע אפקטיבי כפי שמחושב לצורך החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית. בכתבי התחייבות נדחים, בצמודים למדד 1.64 שנים, בדולר ארה"ב 1.88 שנים (ליום 31 בדצמבר 2023 - צמודים למדד 3.14 שנים, בדולר ארה"ב 2.73 שנים).
(ה) הון רובד 2 בהתאם להוראות המעבר של באזל 3.

הערה:
למידע נוסף ראו ביאור 24א.

ביאור 21 - התחייבויות אחרות

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
עתודה למיסים נדחים, נטו - ראו ביאור 8(ד)	**78**	80
עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו	**2,282**	1,835
עודף התחייבויות בגין הטבות לעובדים על נכסי התכנית - ראו ביאור 22(יא)	**7,379**	8,192
הכנסות מראש	**649**	498
זכאים בגין פעילויות בכרטיסי אשראי	**1,555**	1,289
הוצאות לשלם בגין שכר והוצאות נלוות	**709**	518
שווי שוק של ניירות ערך שנמכרו בחסר	**414**	161
הפרשה להפסדי אשראי בגין סעיפים חוץ מאזניים	**842**	747
הוצאות לשלם	**273**	304
הפרשות אחרות בגין זכויות עובדים	**324**	325
הפרשה לחופשה	**215**	202
חופשת יובל צבורה	**16**	18
התחייבויות בגין פעילות במסלקת המעוף[א]	**24**	14
זכאים אחרים ויתרות זכות	**634**	876
התחייבויות בגין חכירות תפעוליות[ב]	**571**	650
סך כל ההתחייבויות האחרות	**15,965**	15,709

(א) מוצג בשווי הוגן.
(ב) למידע בגין חכירות ראו ביאור 1.יד. למידע על התחייבויות בגין חכירות תפעוליות לפי תקופות לפירעון ראו ביאור 16.ח.3.

ביאור 22 - זכויות עובדים

א. חתימת הסכם קיבוצי

ביום 16 באפריל 2023 חתם הבנק עם ארגון העובדים על הסכם קיבוצי מיוחד לשנים 2023-2026.

במסגרת ההסכם נקבעו העקרונות לבניית התקציב השנתי לקידומי שכר לשנים 2023-2026; הוארכה באופן מדורג תקופת ההעסקה ללא קביעות תחת ההסכם הקיבוצי עד ל-10 שנים; הוסכם על הגדלת מכסת העובדים שהבנק רשאי להעסיק במסגרת ההסכם הטכנולוגי; נקבע מתווה להסדרת הטיפול בעובדים שתפקידם התייתר באופן שיאפשר את המשך מגמת ההתייעלות בבנק; שופרו תנאים נלווים וסוציאליות לאוכלוסיות שונות; סוכם כי עובדים חדשים שיקלטו לבנק יועסקו תחת סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין ועוד.

למידע נוסף ראו ביאור 23.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023.

ב. פיצויי פרישה ופנסיה

1. כללי

לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 1 בינואר 1999 וטרם קבלו קביעות במועד חתימת ההסכם הקיבוצי בשנת 2000 בעניין הסדר פנסיוני (להלן "עובדי דור ב"), קיימות הפקדות שוטפות לתכנית פנסיה חיצונית. לבנק לא תהיה כל חבות פנסיונית כלפי עובדים אלה להוציא השלמה לפיצויי פיטורין במקרים מסוימים בהתאם להסכם. לעובדים שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999 וקיבלו קביעות עד מועד חתימת ההסכם דלעיל (להלן "עובדי דור א"), הפורשים מעבודתם בבנק בגיל פרישה, למעט אלו המוזכרים לעיל ובסעיף ג. להלן, קיימת הזכות לבחור בקבלת פיצויי פרישה וכספי התגמולים או בקבלת פנסיה מהבנק, תוך ויתור על כספי הפיצויים והתגמולים והכל בכפוף להוראות הדין. הזכאות לפנסיה מחושבת לפי שיעור של 40% בגין חמש עשרה שנות העבודה הראשונות דהיינו 2.67% לשנה ושל 1.5% לכל שנה לאחר מכן, עד לשיעור מירבי של 70%.

העתודות לפנסיה מבוססות על חישוב אקטוארי הלוקח בחשבון את גיל הפרישה על פי מחקר ובהתבסס על ניסיון העבר. החישוב האקטוארי נערך בשיטת הערכה של הטבות נצברות בהתחשב בפרמטרים שונים, ביניהם הסתברות על בסיס ניסיון העבר לגבי שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכות כספי פיצויים ותגמולים, נכות וכו'. כמו כן מבוצע החישוב בהנחת עליית שכר נומינלית המבוססת על ניסיון העבר.

צבירת ההתחייבות הינה בשיטת הקו-הישר עד לגיל הפרישה המוקדמת (ממוצע גילאי הפרישה בפועל של עובדי דור א' בשנים האחרונות, גברים ונשים). לאחר מועד זה, הטבות נוספות המיוחסות לשנים העוקבות נצברות בהתבסס על נוסחת תכנית ההטבות של עובדי דור א'.

החישוב האקטוארי מבוסס על הוראות עדכניות של משרד האוצר לגבי שיעורי תמותה מחודש יולי 2024 אשר נקבעו על ידי הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון לחברות הביטוח, ואשר אומצו לאוכלוסיית עובדי הבנק.

גובה ההתחייבות לזכויות עובדים מושפע ממספר משתנים מרכזיים, הכוללים משתני שוק (שיעורי ריביות היוון ההתחייבויות לטווחי הזמן השונים) ומשתנים אקטואריים, כאשר חלק מהמשתנים האקטואריים הינם משתנים התנהגותיים של העובדים. ייתכן כי יתקיים קשר בין שינויים במשתני השוק לבין שינויים במשתנים האקטואריים ההתנהגותיים.

חישוב ההתחייבות האקטוארית של הבנק לפנסיה נעשה על בסיס תשואת אגרות החוב הממשלתיות בישראל בתוספת מרווח ממוצע על אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA ומעלה למועד הדיווח. נקבע שחישוב המרווח יתבסס על מרווחי אגרות החוב הקונצרניות בארה"ב. בשנת 2024, עיקר השינוי בהתחייבות לפנסיה נובע מהשפעת שינויי הריבית.

ההתחייבות לפנסיה של הבנק, לגבי עובדים שפרשו ובחרו בפנסיה, וכן זו המוזכרת בסעיף ג. להלן, מכוסה בחלקה על ידי עתודה לפנסיה, המחושבת על פי הערך הנוכחי של ההתחייבות כפי שחושב על ידי אקטואר.

2. בוגרי לאומי

"בוגר לאומי" הינו עובד שהועסק במסגרת ההסכם הקיבוצי, ושסיים עבודתו בבנק לאחר שהשלים 25 שנות עבודה בבנק, או מי שסיים עבודתו לאחר 15 שנות עבודה בבנק וגילו 50 שנים ויותר.

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

ג. תנאי העסקה ופרישה לבעלי חוזים אישיים

1. כללי

תנאי ההעסקה והפרישה המקובלים לבעלי חוזים אישיים בבנק כוללים רכיבי תגמול קבוע ובכלל זה משכורת חודשית, זכויות סוציאליות, תנאים נלווים כגון קרן השתלמות, ביטוח בריאות, הסדרי ביטוח, פטור ושיפוי ותנאי פרישה וסיום העסקה, כגון תשלום הודעה מוקדמת. עוד כוללים תנאי ההעסקה לבעלי חוזים אישיים בבנק, רכיבי תגמול משתנה הכוללים כל תגמול שאינו קבוע ובכלל זה: מענק שנתי מותנה ביצועים, מענק אישי ומענק מיוחד בגין אירועים מיוחדים ותגמול הוני בצורה של אופציות ו/או מניות ו/או מכשירים מבוססי מניות. עובדים מרכזיים שאינם נושאי משרה יכול שיהיו זכאים גם למענקים נוספים כגון מענק שימור ומענק הצטיינות יתרה. חברי הנהלה בבנק יכול שיהיו זכאים, בנוסף על האמור, גם למענק הסתגלות בסכום של עד 6 משכורות חודשיות בעת סיום יחסי עבודה בבנק. כמו כן, בעלי חוזים אישיים בבנק יכול שיתחייבו כלפי הבנק לתקופת אי תחרות של עד שישה חודשים.

הסדרי פרישה ופנסיה לבעלי חוזים אישיים

זכויות הפרישה והפנסיה של בעלי החוזים האישיים בבנק נקבעות על פי סיווג תקופות ההעסקה השונות בבנק ולפי נסיבות סיום ההעסקה (פיטורין, התפטרות, או פרישה). הסדרי הפרישה בבנק לעובדים אלו כוללים זכאות לשחרור קופת הפיצויים בהתאם להסדר סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963 או לפיצויים בשיעור שבין 100% ועד ל-250%, בתוספת הכספים שנצברו בקופת התגמולים וכן אפשרות במקרים מסוימים לקבלת קצבה חודשית. זכאות זו באה במקום זכאות העובדים לפיצויים על פי דין והיא כוללת את הכספים והזכויות שנצברו בקופות הפיצויים של העובד במהלך העסקתו (לרבות רווחים).

בגין תנאי ההעסקה בדור א' רשאי העובד במקרה של סיום יחסי עובד ומעביד (פיטורין, התפטרות או פרישה, לפי העניין ולפי התנאים בחוזה) לוותר על הזכויות והכספים העומדים לזכותו בקופות התגמולים והפיצויים (בגין זכויות דור א') בתמורה לזכאות לפנסיה תקציבית מהבנק ("קצבת הפרישה"). העובד זכאי לקבל את קצבת הפרישה החל מהגעתו לגיל פרישה או, בכפוף לעמידה בתנאים של ותק וגיל, לקבל את קצבת הפרישה באופן מיידי או נדחה (מלא או מותאם, לפי העניין).

בחלק מהחוזים, בגין תנאי ההעסקה של חלק מעובדי דור ב' במקרה של סיום יחסי עובד ומעביד (פיטורין, התפטרות או פרישה, לפי העניין ולפי התנאים בחוזה) ובכפוף לעמידה בתנאים שונים, לרבות תנאים של ותק וגיל, רשאי העובד לבחור ולקבל, במקום הזכאות להשלמת פיצויים, קצבת ביניים מהבנק (מלאה או מותאמת, לפי העניין) עד למועד הזכאות לקבלת פנסיה בהתאם לתנאי תקנון הקופה החיצונית והוראות הדין.

שיעור קצבת הפרישה או קצבת הביניים לפי העניין הינו 2.67% לשנה בגין 15 שנות העבודה הראשונות. לאחר מכן - שיעור של 1.5% לשנה בגין כל שנה עד לחתימת חוזה אישי, 2% לשנה בגין כל שנה בה כיהן בחוזה אישי ו-2.5% לשנה בגין כל שנת כהונה כחבר הנהלה, והכל עד לשיעור מרבי של 70%. הזכאות לקבל קצבת פרישה מהבנק מותנית בכך שכל הזכויות והכספים שיעמדו לזכות העובד בקופת התגמולים והפיצויים (בגין זכויות דור א') יהוו מקור לתשלום קצבת הפרישה מהבנק כאמור.

סכום ההוצאה המרבית הנוספת של הבנק, במידה שהעובדים הכלולים בסעיף זה יפוטרו מיידית ועל פי הזכאות בכל תקופה, יסתכם בסך 121 מיליון ש"ח (כולל מס שכר על הפנסיה) (2023 - 138 מיליון ש"ח).

2. המנכ"ל

מר חנן פרידמן מכהן כנושא משרה בבנק החל מיום 1 בספטמבר 2014, וכמנכ"ל של הבנק החל מיום 1 בנובמבר 2019 (בסעיף זה: "מועד התחילה"). ביום 23 בדצמבר 2019 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל שחלים ממועד התחילה. תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל הינם בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, ונקבעו בהתאם לקבוע בהוראה 301A ולמגבלות הקבועות בחוק מגבלת התגמול.

ביאור 22 – זכויות עובדים (המשך)

תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל:

1. **משכורת** – המשכורת החודשית של המנכ"ל נקבעת כך שסך התגמול השנתי למנכ"ל יעמוד על התגמול המקסימלי האפשרי בהתאם לחוק מגבלת התגמול. התגמול למנכ"ל צמוד לעליית מדד המחירים לצרכן[1] וצמוד לשיעור עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק כאמור בחוק מגבלת התגמול ובמדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק ובכפוף להוראותיהם ("המשכורת"). נכון לסוף שנת 2024 התגמול המקסימלי האפשרי בהתאם לחוק מגבלת התגמול בבנק עמד על כ-3.9 מיליון ש"ח לא כולל פיצויים ותגמולים על פי דין.

המנכ"ל זכאי לרכיב תשלום קבוע נוסף, אשר גובהו יקבע כך שסך רכיבי התגמול למנכ"ל (למעט תגמול שההוצאה בגינו אינה חזויה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים) יעמדו במגבלה שנקבעה בסעיף 2(ב) לחוק מגבלת התגמול[2]. בגין רכיב קבוע זה לא יבוצעו הפרשות סוציאליות, למעט הפרשות על פי דין לפיצויי פיטורין ולתגמולים.

2. **הפסקת עבודה בהודעה מוקדמת** – הסכם ההעסקה של המנכ"ל הוא לתקופה בלתי קצובה. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות בהסכם במתן הודעה מוקדמת של שישה חודשים מראש.

3. **הפרשות וניכויים לתגמולים, לפיצויים ולזכויות סוציאליות** – הבנק יבצע הפרשות לתגמולים ולביטוח בגין אובדן כושר עבודה בגין המנכ"ל, אשר יועברו מדי חודש בחודשו לביטוח מנהלים, לקופות גמל ו/או להסדר פנסיוני, כפי שיוסכם בין הצדדים, מעת לעת, בשיעור של 7.5% וכן ינכה הבנק סכום נוסף בשיעור של 6% ממשכורת המנכ"ל לתגמולים (להלן: "ההפרשות לתגמולים"). הבנק יבצע הפרשות לפיצויים אשר יועברו מדי חודש בחודשו לקופת פיצויים, בשיעור של 8⅓% ממשכורת[3] המנכ"ל וכן יפריש עבור המנכ"ל לקרן השתלמות, מדי חודש בחודשו, סך השווה ל-7.5% מהמשכורת, ובמקביל ינכה הבנק, על חשבון המנכ"ל, סך השווה ל-2.5% מהמשכורת, וזאת עד לתקרה המזכה לצורך מס, ויעבירם לקרן השתלמות.

4. **תנאי פרישה** – כאמור לעיל, המנכ"ל מכהן כנושא משרה בבנק החל מיום 1 בספטמבר 2014. בעת כניסת חוק מגבלת התגמול לתוקף ביום 12 באוקטובר 2016 ("המועד הקובע"), עודכנו תנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה שכיהנו באותה עת בבנק בהתאם לקבוע בחוק זה, ובכלל זה תנאי הכהונה וההעסקה של מר פרידמן, לרבות זכויותיו במקרה של פרישה. לפיכך, במקרה של פרישה יהיה זכאי המנכ"ל לזכויות פרישה בגין כהונתו בבנק בתקופה שממועד תחילת כהונתו בבנק ועד למועד הקובע, וכן לזכויות פרישה בגין כהונתו בבנק בתקופה שמהמועד הקובע ועד למועד סיום יחסי העבודה עם הבנק, כמפורט להלן: במקרה של ניתוק יחסי העבודה בין המנכ"ל לבין הבנק (פיטורין, התפטרות או פרישה לפנסיה) יהיה זכאי המנכ"ל לזכויות הבאות (במצטבר):

(1) בגין תקופת עבודת המנכ"ל החל מהמועד הקובע – המנכ"ל יהיה זכאי לפיצויי פיטורין בסכום השווה ל-100%[4] מהמשכורת החודשית האחרונה הידועה בעת ניתוק יחסי העבודה בינו לבין הבנק כפול מספר השנים מהמועד הקובע ועד למועד ניתוק יחסי העבודה, ובתוספת הכספים והזכויות שנצברו בקופות התגמולים בגין הפרשות לתגמולים שנעשו על ידי הבנק והמנכ"ל בגין תקופת העסקת המנכ"ל בתקופה הנ"ל (מהמועד הקובע ועד למועד סיום יחסי העבודה).

(2) בגין תקופת עבודת המנכ"ל עד למועד הקובע: המנכ"ל יהיה זכאי לפיצויים בסכום השווה ל-250% מהמשכורת החודשית נכון לערב המועד הקובע כפול במספר שנות עבודתו בבנק עד למועד הקובע, ובתוספת הכספים והזכויות שנצברו בקופות התגמולים בגין הפרשות לתגמולים שנעשו על ידי הבנק והמנכ"ל בגין תקופת העסקת המנכ"ל בתקופה כאמור (עד המועד הקובע)[5].

5. **אי תחרות** – המנכ"ל התחייב כלפי הבנק לתקופת אי תחרות של שישה חודשים ממועד סיום עבודתו בבנק ("תקופת אי תחרות"). בתקופת אי התחרות יהיה זכאי המנכ"ל למשכורת ולכל יתר התנאים הנלווים, למעט הפרשות לתנאים סוציאליים.

---

[1] מובהר כי במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה בהתאם של המשכורת.

[2] יצוין כי בחישוב המגבלות שנקבעו בחוק מגבלת התגמול, ובהתאם לקבוע בחוק האמור, לא יכללו הפרשה לפיצויים והפרשה לתגמולים על פי דין. עוד יצוין כי הואיל וסך עלות השכר של המנכ"ל עולה על התקרה שנקבעה בסעיף 2(א) בחוק מגבלת התגמול, הרי שחלק מהשכר לא מוכר כהוצאה לצורכי מס, בהתאם לקבוע בסעיף 32 (17) בפקודת מס הכנסה.

[3] לרבות כל הרכיבים בגינם ניתן לשלם פיצויי פיטורין על פי הדין.

[4] זכאות לפיצויים כאמור מותנית בהעברה לבנק של ההפרשות לפיצויים שנעשו באותה תקופה או סכום השווה לגובה ההפרשות כאמור.

[5] זכאות לפיצויים כאמור מותנית בהעברה לבנק של ההפרשות לקופת הפיצויים.

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

6. **פטור, ביטוח ושיפוי** - המנכ"ל זכאי לפטור, ביטוח ושיפוי נושאי משרה, כמקובל בבנק מעת לעת.
7. **ימי חופשה, דמי הבראה וימי מחלה** - כמקובל לבכירים בבנק על פי נהלי הבנק.
8. **תנאים נלווים** - המנכ"ל זכאי להטבות כמקובל לבכירים בבנק.
9. **הוראות בנושא מענקים שנתיים** - המנכ"ל אינו זכאי למענק שנתי משתנה.

3. יושב ראש הדירקטוריון של הבנק

יושב ראש הדירקטוריון

מר אורי אלון החל לכהן כדירקטור בבנק ביום 30 באוגוסט 2023, והחל לכהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק ביום 18 בדצמבר 2024 (בסעיף זה: "מועד התחילה").

תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון כמתואר להלן אושרו בוועדת התגמול ובדירקטוריון הבנק, והם יובאו לאישור האסיפה הכללית של הבנק אשר תתקיים ביום 13 במרס 2025. תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון יחולו החל ממועד התחילה וכל עוד הוא מכהן בתפקיד יו"ר הדירקטוריון. תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון יכול שיעודכנו על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק בכפוף להוראות הדין והרגולציה. תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון הינם בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, בהתאם לקבוע בהוראה 301A ביחס למבנה התגמול של יו"ר דירקטוריון בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה ובהתאם לחוק מגבלת התגמול.

בהתאם לתנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון הכפופים לאישור האסיפה כאמור, יו"ר הדירקטוריון יעמיד את שירותיו לבנק, באמצעות חברת ניהול בבעלותו, כנגד הוצאת חשבונית מס לבנק. בגין שירותים אלו, יהיה זכאי היו"ר לתגמול קבוע בלבד[6], בסך כולל של כ-3.85 מיליון ש"ח בחישוב שנתי, בתוספת מע"מ כחוק, כשסכום זה צמוד לעליית המדד[7]. יובהר כי בגין כהונה בחלק משנה ישולם ליו"ר הדירקטוריון החלק היחסי של הגמול השנתי.

עוד בהתאם לתנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון, יהיה זכאי יו"ר הדירקטוריון להסדרי פטור, ביטוח ושיפוי נושאי משרה כמקובל בבנק, מעת לעת, וכן להחזר הוצאות סבירות בהתאם ובכפוף לקבוע בהוראה 301A. יושב ראש הדירקטוריון לא יקבל, נוסף על התמורה השנתית ולהחזר ההוצאות כאמור לעיל, כל תמורה, במישרין או בעקיפין, בשל כהונתו כיושב ראש הדירקטוריון או סיום כהונתו. בכלל זה יו"ר הדירקטוריון לא יהיה זכאי להודעה מוקדמת בעת סיום כהונה ולתשלום בגין מתן התחייבות לאי תחרות.

יושב ראש הדירקטוריון היוצא

ד"ר שמואל בן צבי החל לכהן כדירקטור בבנק ביום 19 ביולי 2015, והחל לכהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק (בסעיף זה: "היו"ר היוצא", או "יו"ר הדירקטוריון היוצא") ביום 16 בנובמבר 2023 (בסעיף זה: "מועד התחילה"). היו"ר היוצא סיים את כהונתו כדירקטור וכיו"ר הדירקטוריון של הבנק ביום 5 בדצמבר 2024 (בסעיף זה: "מועד הסיום"), לאחר שכהונתו כדירקטור וכיו"ר הדירקטוריון הוארכה באישור המפקח על הבנקים ולעניין זה ראו דוח מיידי של הבנק מיום 20 ביוני 2024 (מס' אסמכתא: 2024-01-062725).

תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון היוצא

ביום 4 בינואר 2024 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את תנאי הכהונה של היו"ר היוצא שחלו החל ממועד התחילה ועד למועד הסיום. תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון היוצא כאמור, היו בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק ובהתאם לקבוע בהוראה 301A ביחס למבנה התגמול של יו"ר דירקטוריון בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה.

יו"ר הדירקטוריון היוצא העמיד את שירותיו לבנק, באמצעות חברת ניהול בבעלותו, כנגד הוצאת חשבונית מס לבנק. בגין שירותים אלו, היה זכאי היו"ר היוצא לתגמול קבוע בלבד, בסך כולל של כ-3.76 מיליון ש"ח בחישוב שנתי (הגמול השנתי המקסימלי בבנק בהתאם לחוק מגבלת התגמול, כפי שהיה בעת קביעת תנאי כהונתו של היו"ר היוצא), בתוספת מע"מ כחוק, כשסכום זה היה צמוד לעליית המדד[7]. יובהר כי בגין כהונה בחלק משנה שולם ליו"ר הדירקטוריון היוצא החלק היחסי של הגמול השנתי.

---

[6] מובהר כי יו"ר הדירקטוריון אינו זכאי למענק שנתי משתנה.
[7] מובהר כי במקרה של ירידה במדד לא תהיה הקטנה של סכום התמורה.

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

עוד היה זכאי יו"ר הדירקטוריון היוצא להסדרי פטור, ביטוח ושיפוי נושאי משרה כמקובל בבנק, מעת לעת, וכן להחזר הוצאות סבירות בהתאם ובכפוף לקבוע בהוראה 301A. יושב ראש הדירקטוריון היוצא לא קיבל, נוסף על התמורה השנתית ולהחזר ההוצאות כאמור לעיל, כל תמורה, במישרין או בעקיפין, בשל כהונתו כיושב ראש הדירקטוריון או סיום כהונתו. בכלל זה יו"ר הדירקטוריון היוצא לא היה זכאי להודעה מוקדמת בעת סיום כהונה ולתשלום בגין מתן התחייבות לאי תחרות.

מובהר כי יו"ר הדירקטוריון היוצא לא היה זכאי למענק שנתי משתנה.

ד. עתודה לחופשה

בסעיף התחייבויות אחרות קיימת הפרשה בגין ימי חופשה שטרם נוצלו אשר חושבה על בסיס שכר אחרון בתוספת תשלומים נלווים. בנוסף קיימת הפרשה עבור ימי מחלה שיומרו לימי חופשה אשר חושבה על בסיס אקטוארי. נכון ליום 31 בדצמבר 2024 ההפרשות האמורות מסתכמות לסך 215 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 202 מיליון ש"ח).

ה. התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק

הבנק מפקיד, עבור העובדים בדור א', כספים לתגמולים ולמרכיב פיצויים בקופת גמל לתגמולים ולפיצויים של עובדי הבנק, אשר מנוהלת על ידי חברה מנהלת המוחזקת על ידי עמיתי הקופה. (להלן: "החברה המנהלת").

זכויות הפרישה והפנסיה בבנק נקבעות על פי סיווג תקופות ההעסקה השונות בבנק כאמור בסעיף ב.1 לעיל, עבור עובדי דור ב' קיימות הפקדות שוטפות לפיצויים ותגמולים ולגביהם לא קיימת לבנק חבות פנסיונית למעט השלמה לפיצויי פיטורין במקרים הרלוונטיים. עבור עובדי דור א' הפורשים מעבודתם בבנק, בהתקיים תנאים מסוימים, קיימת הזכות לבחור בין קבלת פיצויי פרישה וכספי התגמולים או פנסיה, או שילוב של החלופות, הכל בהתאם ובכפוף להוראות ההסכמים השונים החלים על העובדים. עבור עובדים אלה מופקדים כספים לתגמולים ולפיצויים בקופת גמל לתגמולים ופיצויים של עובדי הבנק אשר מנוהלת על ידי החברה המנהלת. במהלך שנת 2019 התקשר הבנק עם גופים מוסדיים להעברת כספי תגמולים וכספי פיצויים של עובדים שנצברו או ייצברו בקופת התגמולים והפיצויים של עובדי הבנק, שבחרו או יבחרו בעת פרישה במסלול של פנסיה, לקופה משלמת. כמו כן התקשר הבנק בהסכמים לרכישת פוליסות ביטוח לפורשים ממקורותיו העצמיים.

ו. מדיניות תגמול נושאי משרה בבנק

ביום 4 באוגוסט 2022 אישרה האסיפה הכללית של הבנק מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי המשרה בבנק (להלן: "מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול נכנסה לתוקף בתחילת שנת 2023 ותחול עד לתום שנת 2025. מדיניות התגמול מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק, על הקבוע בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ועל הוראות חוק תגמול נושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול").

מדיניות התגמול קובעת את המסגרת לתגמול נושאי המשרה בבנק והיא כוללת, בין היתר, התייחסות לרכיבי התגמול הקבוע שהינו התגמול העיקרי לנושאי המשרה, הכולל משכורת קבועה, זכויות סוציאליות, תנאים נלווים למשכורת ותנאי פרישה וסיום העסקה, וכן, לרכיבי תגמול משתנה הכוללים כל תגמול שאינו קבוע ובכלל זה: מענק שנתי מדיד מותנה ביצועים, המורכב מרכיב מענק המבוסס על תשואה משוקללת להון של הבנק, רכיב מענק המבוסס על תשואת המנייה המשוקללת של הבנק בהשוואה לתשואת מדד ת"א-בנקים, רכיב מענק המבוסס על יחס היעילות המשוקלל של הבנק, ורכיבים נוספים, ככל שוועדת התגמול והדירקטוריון יחליטו לקבוע רכיבים נוספים לגבי נושאי משרה שאינם מנכ"ל הבנק; מענק אישי איכותי, המתבסס על השגת יעדים אישיים וקריטריונים איכותיים בהתאם לתחומי אחריותו של נושא המשרה הרלוונטי; ומענק מיוחד בגין אירועים מיוחדים. יצוין כי חברי הדירקטוריון לרבות יו"ר הדירקטוריון, אינם זכאים למענק שנתי משתנה. מנכ"ל הבנק אינו זכאי למענק שנתי משתנה, אלא אם יקבע אחרת על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק.

סך המענקים המשתנים לנושא משרה מוגבל בתקרה של 8 משכורות חודשיות בשנה, כאשר בגין אירועים מיוחדים יהיו רשאים ועדת התגמול והדירקטוריון לאשר מענק מיוחד נוסף למי מנושאי המשרה, שלא יעלה על משכורת חודשית אחת.

בנוסף, לדירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישור ועדת התגמול, הסמכות להפחית (משיקולים מיוחדים) את המענק השנתי המדיד, בהתאם לשיקול דעתו. כמו כן, מדיניות התגמול קובעת, בהתאם להוראה 301A, מנגנון השבת מענקים משתנים, לרבות קריטריונים להשבה, נסיבות הפעלת מנגנון ההשבה ותקופת ההשבה.

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

עוד קבועים במסגרת מדיניות התגמול הסדרי דחיית תשלומי המענק המשתנה לנושאי המשרה, אשר תשלומם כפוף לעמידת הבנק ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההבשלה (או תנאי ההבשלה הקבועים בתגמול הוני, ככל שהחלק הנדחה של תשלומי המענק המשתנה כאמור ניתן בצורת תגמול הוני).

מדיניות התגמול קובעת מנגנונים והסדרים שונים שנועדו לאפשר לוועדת התגמול ודירקטוריון הבנק לאשר עדכונים במדיניות התגמול או ברכיבי התגמול בתנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה שמדיניות התגמול חלה עליהם במהלך תקופת מדיניות התגמול, מבלי להידרש לקבלת אישור מחודש של האסיפה הכללית של הבנק במועד העדכון כאמור. עדכונים כאמור במדיניות ייעשו ככל שהנסיבות הקיימות במועד העדכון, יצדיקו לדעת ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק את ביצוע העדכונים כאמור.

מדיניות התגמול קובעת עוד כי התגמול של מי מנושאי המשרה בבנק (שאינם יו"ר הדירקטוריון או המנכ"ל) יכול שיעלה בהתאם להחלטת ועדת התגמול והדירקטוריון על הרף הקבוע בסעיף 2(א) לחוק מגבלת התגמול, ובמקרה כזה חלק מהשכר של אותם נושאי משרה לא יוכר כהוצאה לצורכי מס, בהתאם לקבוע בסעיף 32(17) לפקודת מס הכנסה. עוד כוללת מדיניות התגמול מנגנון המאפשר להעלות את סך התגמול לו יהיו זכאים יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל אוטומטית עם עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק כאמור בחוק מגבלת התגמול (כאשר ככל שעדכון סך התגמול ליו"ר הדירקטוריון ו/או למנכ"ל יעלה על 5% כתוצאה מההצמדה לשיעור עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק כאמור בחוק מגבלת התגמול, יובא העדכון לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון).

בנוסף, מדיניות התגמול כוללת אפשרות ולפיה, בכפוף לאישור האורגנים המוסמכים בבנק ובכפוף להוראות כל דין, נושאי משרה בבנק (לרבות דירקטורים) יכול שיהיו זכאים לתגמול הוני, בצורה של אופציות, מניות או מכשירים מבוססי מניות.

ז. מדיניות תגמול עובדים מרכזיים

מדיניות תגמול מעודכנת ל"עובדים מרכזיים" בבנק, שאינם נושאי משרה, אושרה על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון בחודש ינואר 2023 והיא תחול עד תום שנת 2025. מדיניות זו קובעת את המסגרת לתגמול עובדים מרכזיים כאמור והיא כוללת, בין היתר, התייחסות למרכיב השכר, לתנאים הנלווים, למרכיב המענקים השנתי ולתנאי הפרישה. מדיניות זו גובשה בשים לב לעקרונות מדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק, בהתאמות הנדרשות ובהתאם לקבוע ולנדרש בחוק מגבלת התגמול ובהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין.

ח. מדיניות תגמול לכלל העובדים

מדיניות תגמול מעודכנת לכלל עובדי הבנק (שאינם עובדים מרכזיים) אושרה על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון בחודש ינואר 2023, והיא מושתתת על הקבוע בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין.

מדיניות התגמול לכלל עובדי הבנק כאמור, נועדה לשמש כלי לקידום עמידה ביעדים העסקיים של הבנק ובכלל זה לאפשר גיוס עובדים איכותיים לעבודה בבנק, לשמר אותם לאורך זמן, להניע אותם לשיפור ביצועים ולהשגת המטרות והיעדים העסקיים של הבנק, תוך מניעת נטילת סיכונים שחורגים מתיאבון הסיכון של הבנק.

מדיניות התגמול מתייחסת בין היתר, למשכורת, לתנאים הנלווים לשכר, לזכויות סוציאליות וכן למענקים, לתנאי פרישה ולתשלומים אחרים להם זכאים כלל העובדים.

ט. הנפקת ניירות ערך

לפרטים אודות הנפקת מניות/כתבי אופציה שאינם רשומים למסחר לעובדי הבנק ו/או עובדי חברות בנות של הבנק ולדירקטורים ראו ביאור 23.א.

י. שינוי חקיקה בשיעור המס

ביום 28 בפברואר 2024 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין) (תיקון), התשפ"ד-2024, לפיו, שיעור מס ערך מוסף יעלה ל-18% החל מיום 1 בינואר 2025 בהתאמה, ביום 11 במרס 2024 אישרה הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשפ"ד-2024 לפיו יבוצע עדכון שיעור מס השכר ומס הריווח בהתאמה לעליית שיעור המע"מ משנת 2025 (להלן: "**הצו הנוסף**"). הצו הנוסף פורסם ברשומות ביום 14 באפריל, 2024 והשפעתו על הבנק תהיה החל משנת 2026[8].

[8] ראו ביאור 8.יג.

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

יא. הרכב ההטבות

1. הטבות לעובדים

	ליום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
הטבות לאחר פרישה - פנסיה ופיצויים			
סכום ההתחייבות	**16,899**	17,210	17,214
השווי ההוגן של נכסי התכנית	**9,520**	9,018	8,816
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית	**7,379**	8,192	8,398
חופשת יובל צבורה			
סכום ההתחייבות	**16**	18	19
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)	**16**	18	19
הטבות אחרות			
סכום ההתחייבות	**518**	505	513
עודף ההתחייבות על נכסי התכנית	**518**	505	513
סך הכל			
עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"[1]	**7,928**	8,733	8,946
[1]מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל	**11**	10	-
עודף נכסים בגין הטבות לעובדים על התחייבויות שנכללו בסעיף "נכסים אחרים"[2]	**15**	18	16
[2]מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל	**-**	-	2

2. תכנית הטבה מוגדרת

א. מחויבות ומצב המימון

1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
מחויבות בגין הטבה חזויה בתחילת השנה	**17,210**	17,214	21,261
עלות שירות	**112**	124	142
עלות ריבית	**896**	858	717
הפקדות משתתפי תכנית	**21**	23	27
רווח אקטוארי	**(307)**	(209)	(3,449)
שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ	**(1)**	10	4
הטבות ששולמו	**(1,032)**	(971)	(1,401)
צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין	**-**	161	-
אחר	**-**	-	69
בניכוי יתרות של חברת הבת בארה"ב שנמכרה[א]	**-**	-	(156)
מחויבות בגין הטבה חזויה בסוף השנה	**16,899**	17,210	17,214
מחויבות בגין הטבה מצטברת בסוף השנה	**16,020**	16,235	16,594

(א) החל מיום 1 באפריל 2022 בנק לאומי ארה"ב אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. נכון ליום 31 במרס 2022 היתרות הנ"ל סווגו כמוחזקות למכירה. למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

הרווח האקטוארי בשנת 2024 נובע בעיקר מעלייה בריבית ההיוון. העלייה קוזזה בחלקה מהשפעת השינוי בלוחות התמותה.

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

יא. הרכב ההטבות (המשך)

2. תכנית הטבה מוגדרת (המשך)

א. מחויבות ומצב המימון (המשך)

2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת השנה	**9,018**	8,816	9,803
תשואה בפועל על נכסי תכנית[א]	**669**	339	(293)
הפקדות לתכנית על ידי התאגיד הבנקאי	**407**	365	248
הפקדות משתתפי תכנית	**21**	23	27
שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ	**(3)**	8	1
הטבות ששולמו	**(592)**	(533)	(869)
אחר	**-**	-	69
בניכוי יתרות של חברת הבת בארה"ב שנמכרה[ב]	**-**	-	(170)
שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף השנה	**9,520**	9,018	8,816
מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף השנה	**7,379**	8,192	8,398

(א) לרבות השפעת המעבר לקופה משלמת בגין פורשים. ראו סעיף ה. בביאור זה.

(ב) החל מיום 1 באפריל 2022 בנק לאומי ארה"ב אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. נכון ליום 31 במרס 2022 היתרות הנ"ל סווגו כמוחזקות למכירה. למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

	ליום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
סכומים שהוכרו בסעיף נכסים אחרים	**-**	-	2
סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות	**7,379**	8,192	8,400
התחייבות נטו שהוכרה בסוף שנה	**7,379**	8,192	8,398

4. סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

	ליום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
הפסד אקטוארי, נטו	**1,142**	1,737	2,109
יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר	**1,142**	1,737	2,109

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

יא. הרכב ההטבות (המשך)

2. תכנית הטבה מוגדרת (המשך)

ב. הוצאה לתקופה

1. רכיבי עלות ההטבה שנכללו ברווח והפסד

	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
עלות שירות	**112**	124	142
עלות ריבית	**896**	858	717
תשואה חזויה על נכסי התכנית	**(528)**	(487)	(402)
הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד אקטוארי נטו	**147**	311	265
אחר, לרבות הפסד מצמצום או סילוק	**-**	161	-
סך עלות ההטבה, נטו	**627**	967	722
סך הוצאה בגין תכנית פנסיה להפקדה מוגדרת	**224**	214	199
סך הוצאות שנכללו ברווח והפסד	**851**	1,181	921

2. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח כולל אחר לפני השפעת מס

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
רווח אקטוארי נטו לשנה	**(448)**	(61)	(2,754)
הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד אקטוארי נטו	**(147)**	(311)	(265)
שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ	**-**	-	6
בניכוי יתרות של חברת הבת בארה"ב שנמכרה[א]	**-**	-	(46)
סך הכל הוכר ברווח כולל אחר	**(595)**	(372)	(3,059)
סך עלות ההטבה נטו	**627**	967	722
סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח (הפסד) כולל אחר	**32**	595	(2,337)

(א) החל מיום 1 באפריל 2022 בנק לאומי ארה"ב אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. נכון ליום 31 במרס 2022 היתרות הנ"ל סווגו כמוחזקות למכירה. למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

יא. הרכב ההטבות (המשך)

3. הנחות[א]

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמדידת עלות ההטבה נטו לשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר

1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה

	31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	באחוזים		
שיעור היוון	**2.64**	2.39	2.06
שיעור עליית המדד	**2.49**	2.61[ב]	2.67
שיעור עזיבה	**0-35.9**	0-38.8	0-36.4
שיעור גידול בתגמול	**0-6.28**	0-6.41	0-6.81

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	באחוזים		
שיעור היוון	**2.74**	2.17	1.45
תשואה חזויה על נכסי תכנית לטווח ארוך	**6.00**	5.63	4.50
שיעור גידול בתגמול	**0-6.28**	0-6.41	0-6.81

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

	גידול בנקודת אחוז אחת			קיטון בנקודת אחוז אחת		
	ליום 31 בדצמבר			ליום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022	**2024**	2023	2022
	במיליוני ש"ח					
שיעור היוון	**(2,004)**	(2,056)	(2,126)	**2,428**	2,500	2,609
שיעור עליית המדד	**(334)**	(356)	(346)	**381**	406	387
שיעור עזיבה	**210**	204	192	**(143)**	(232)	(215)
שיעור גידול בתגמול	**372**	397	378	**(334)**	(355)	(339)

(א) ההנחות מתייחסות לנתוני הבנק בלבד.
(ב) הוצג מחדש כנתון אינפורמטיבי, ללא השפעה על התוצאות המדווחות.

גובה ההתחייבות לזכויות עובדים מושפע ממספר משתנים מרכזיים, הכוללים משתני שוק (שיעורי ריביות היוון ההתחייבויות לטווחי הזמן השונים) ומשתנים אקטואריים, כאשר חלק מהמשתנים האקטואריים הינם משתנים התנהגותיים של העובדים. ייתכן כי יתקיים קשר בין שינויים במשתני השוק לבין שינויים במשתנים האקטואריים ההתנהגותיים.

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

יא. הרכב ההטבות (המשך)

4. נכסי תכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

	ליום 31 בדצמבר 2024			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל
	במיליוני ש"ח			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	**228**	**-**	**-**	**228**
מניות	**1,053**	**-**	**17**	**1,070**
אגרות חוב ממשלתיות	**85**	**85**	**-**	**170**
אגרות חוב קונצרניות	**316**	**64**	**-**	**380**
אחר(א)	**58**	**46**	**7,568**	**7,672**
סך הכל	**1,740**	**195**	**7,585**	**9,520**

	ליום 31 בדצמבר 2023			
	רמה 1	רמה 2	רמה 3	סך הכל
	במיליוני ש"ח			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	191	23	-	214
מניות	971	-	20	991
אגרות חוב ממשלתיות	144	117	-	261
אגרות חוב קונצרניות	373	41	-	414
אחר(א)	52	68	7,018	7,138
סך הכל	1,731	249	7,038	9,018

(א) לרבות הפקדות בקופה משלמת ופוליסות ביטוח שנרכשו בגין פורשים. ראו סעיף ה. בביאור זה.

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2024

	יעד הקצאה	אחוז מנכסי התכנית	
	ליום 31 בדצמבר		
	2025	**2024**	2023
	באחוזים		
מזומנים ופיקדונות בבנקים	**1**	**2**	2
מניות	**13**	**11**	11
אגרות חוב ממשלתיות	**1**	**2**	3
אגרות חוב קונצרניות	**6**	**4**	5
אחר	**79**	**81**	79
סך הכל	**100**	**100**	100

ביאור 22 - זכויות עובדים (המשך)

יא. הרכב ההטבות (המשך)

4. נכסי תכנית (המשך)

ג. התנועה בשווי ההוגן של נכסי תכנית ששווים נמדד על בסיס שימוש בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024					
		תשואה בפועל על נכסי התכנית				
	יתרת פתיחה	רווחים/ (הפסדים) שמומשו	רווחים/ (הפסדים) שלא מומשו	רכישות/ מכירות וסילוקים, נטו	העברות לתוך/מחוץ לרמה 3	יתרה סגירה
	במיליוני ש"ח					
מניות	20	–	–	(3)	–	17
אחר	7,018	–	117	126	307	7,568
סך הכל	7,038	–	117	123	307	7,585

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023					
		תשואה בפועל על נכסי התכנית				
	יתרת פתיחה	רווחים/ (הפסדים) שמומשו	רווחים/ (הפסדים) שלא מומשו	רכישות/ מכירות וסילוקים, נטו	העברות לתוך/מחוץ לרמה 3	יתרה סגירה
	במיליוני ש"ח					
מניות	76	–	(53)	(3)	–	20
אחר	6,600	–	156	45	217	7,018
סך הכל	6,676	–	103	42	217	7,038

5. תזרימי מזומנים

א. הפקדות

	הפקדות בפועל			
	תחזית[א]	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2025	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח			
הפקדות	**264**	**428**	388	275

(א) אומדן ההפקדות שצפוי הבנק להפקיד לתכנית הטבה מוגדרת במהלך שנת 2025.

ב. ההטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד[א]

שנה	במיליוני ש"ח
2025	1,156
2026	961
2027	884
2028	847
2029	825
2029-2033	3,890
2034 ואילך	9,659
סך הכל	18,222

(א) בערכים מהוונים.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות

א. כללי

ביום 16 באוגוסט 2022 פרסם הבנק מתאר להצעת ניירות ערך לנושאי משרה ועובדים של קבוצת הבנק של עד 5,000,000 כתבי אופציה, מתוכם הוקצו בשנת 2022 2,460,399 כתבי אופציה לעובדים ונושאי משרה (שאינם דירקטורים ואינם המנכ"ל).

למידע נוסף ראו ביאור 24.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

ביום 30 במרס 2023 הוקצו 239,502 כתבי אופציה נוספים שאינם רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ל-13 עובדי הבנק, כאשר מתוכם שלושה נושאי משרה בבנק (שאינם דירקטורים ואינם המנכ"ל), לרבות אופציות מתוך הכמות כאמור אשר תוקצנה ותפקענה או שתתבטל זכות הניצע לקבלן, והן לא תמומשנה למניות, ותוחזרנה למאגר האופציות, והכל כמפורט במתאר.

ביום 28 ביוני 2023 אישר דירקטוריון הבנק הקצאת 117,585 כתבי אופציה נוספים שאינם רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ לתשעה עובדי הבנק, (שאינם דירקטורים ואינם המנכ"ל), לרבות אופציות מתוך הכמות כאמור אשר תוקצנה ותפקענה או שתתבטל זכות הניצע לקבלן, והן לא תמומשנה למניות, ותוחזרנה למאגר האופציות, והכל כמפורט במתאר.

ביום 28 ביוני 2023 אישר דירקטוריון הבנק הקצאת 1,135,570 כתבי אופציה למנכ"ל הבנק ול-12 נושאי משרה של הבנק שהינם חברי הנהלת הבנק ועובד אחד של חברת בת של הבנק על פי מתאר שפרסם הבנק ביום 16 באוגוסט 2022. מכלל כתבי האופציה כאמור, זכאי המנכ"ל ל-145,794 כתבי אופציה, אשר אושרה הקצאתם ביום 10 באוגוסט 2023 על ידי האסיפה הכללית של הבנק.

למידע נוסף על הקצאות בשנת 2023 ראו ביאור 24.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023.

ביום 14 באוגוסט 2024 הוקצו 156,591 כתבי אופציה נוספים שאינם רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ ל-4 עובדי הבנק, ול-3 נושאי משרה בבנק (שאינם דירקטורים ואינם המנכ"ל), לרבות אופציות מתוך הכמות כאמור אשר תוקצנה ותפקענה או שתתבטל זכות הניצע לקבלן, והן לא תמומשנה למניות, ותוחזרנה למאגר האופציות, והכל כמפורט במתאר.

במועד הבשלת כתבי האופציה יהיה הניצע זכאי למניות מימוש בכמות שתיקבע על פי מרכיב שווי ההטבה בלבד. לעניין זה, "מרכיב שווי ההטבה" הנו ההפרש בין שער הסגירה של מניה רגילה של הבנק בבורסה במועד המימוש לבין מחיר המימוש. כתבי האופציה יבשילו בשלוש מנות שנתיות שוות (כל מנה שווה ל-33⅓% מכמות כתבי האופציה שיוקצו לכל ניצע) החל ממועד ההקצאה, כדלקמן:

המנה הראשונה תבשיל בחלוף שנה ממועד ההקצאה ותפקע 24 חודשים לאחר מכן. מובהר כי מימוש המנה הראשונה כפוף גם לתקופת החסימה ולהוראות סעיף 102. המנה השנייה תבשיל בחלוף שנתיים ממועד ההקצאה ותפקע 24 חודשים לאחר מכן. המנה השלישית תבשיל בחלוף שלוש שנים ממועד ההקצאה ותפקע 24 חודשים לאחר מכן.

בתום תקופת המימוש של כל מנה יפקעו כתבי האופציה מאותה מנה (במקרה שלא פקעו או מומשו קודם לכן בהתאם להוראות תכנית האופציות) וכתבי האופציה לא יהיו ניתנים למימוש החל ממועד זה.

כתבי האופציה מוצעים לניצעים ללא תמורה, כחלק מתנאי העסקתם בבנק. מחיר המימוש של כתבי האופציה שהוקצו ביום 14 באוגוסט 2024 הנו 32.56 ש"ח למניה, אשר נקבע בהתאם למחיר הסגירה הממוצע בש"ח של מניית הבנק בשלושים ימי המסחר שקדמו למועד אישור הדירקטוריון להקצאת כתבי האופציה.

בגין הנפקתם של כתבי האופציה האמורים לעיל, רושם הבנק הוצאות שכר בהתאם לשווי ההוגן של כתבי האופציה. הוצאה זו תירשם בדוחות הכספיים של הבנק לאורך תקופת ההבשלה של האופציות.

האומדן לשווי ההוגן של כתבי האופציה ליום הקצאתם, הנו כ-1.1 מיליון ש"ח. האומדן לשווי ההוגן של כתבי האופציה נערך על ידי מעריך חיצוני ומבוסס על המודל הבינומי לתמחור אופציות, והכל בהתאם להנחות כפי שנכללו במתאר.

הבנק קיבל מרשות המיסים אישור להפעלת התכנית כ"תכנית להקצאת מניות באמצעות נאמן" במסגרת סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, במסלול מיסוי רווח הון.

ביאור 23 - עסקאות תשלום מבוסס מניות (המשך)

הענקת תגמול הוני קבוע לדירקטורים בבנק שאינם יו"ר הדירקטוריון

ביום 23 בדצמבר 2024 אישר דירקטוריון הבנק הצעה פרטית מהותית של ניירות ערך ל-9 חברי דירקטוריון של הבנק (המהווים את כלל חברי דירקטוריון הבנק, למעט יו"ר הדירקטוריון) (להלן יחדיו: "**הניצעים**"), וזאת בהמשך להחלטת האסיפה הכללית של הבנק מיום 10 באוגוסט 2023, בדבר אישור מתווה להענקת תגמול הוני קבוע לדירקטורים בבנק (שאינם יו"ר הדירקטוריון), ולאחר שביום 29 באוקטובר 2024 מונה, לראשונה מאז אישור האסיפה הכללית, דירקטור חיצוני חדש מכח הוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "**חוק החברות**") לדירקטוריון הבנק. על פי המתווה שאושר באסיפה הכללית, התגמול ההוני הינו קבוע ועל פיו, יוקצו לדירקטורים הניצעים, במועדים קבועים מראש, מניות של הבנק בנות 1 ש"ח ע.נ. כל אחת, בכמות המשקפת שווי בסכום קבוע (דהיינו, לא במספר מניות קבוע, להלן: "התגמול ההוני הקבוע").

זכאות הדירקטורים הניצעים לתגמול ההוני הקבוע, אינה מותנית, ובכלל זה אינה מותנית בתנאי ביצוע או בהמשך כהונת הדירקטור הניצע הרלוונטי בבנק לאחר מועד הענקת התגמול ההוני. מובהר, כי התגמול ההוני הקבוע יוענק רק לדירקטורים אשר יכהנו בדירקטוריון הבנק בכל אחד ממועדי ההענקה. על פי המתווה שאושר באסיפה הכללית, שווי התגמול ההוני הקבוע שיוענק לכל אחד מהדירקטורים הניצעים יהיה זהה, ויוענק אחת לרבעון בחלוקה לארבע מנות שוות בשנה (או אחת לשנה קלנדרית), בשווי 25,000 ש"ח בגין כל רבעון קלנדרי (צמוד לעליית מדד המחירים לצרכן). כמות המניות אשר מוענקת לדירקטורים הניצעים בכל אחד ממועדי ההענקה תיקבע בהתאם למחיר הסגירה הממוצע של מניית הבנק ב-30 ימי המסחר שקדמו לכל מועד הענקה.

במסגרת ההצעה הפרטית המהותית, הקצה הבנק לניצעים, 3,881 מניות רגילות של הבנק בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת (להלן: "**המניות**"). המניות הוקצו ללא כל תמורה, למעט תשלום של המחיר המזערי למניה בהתאם לתקנון הבורסה אשר עומד על סך 30 אגורות למניה.

למעט כאמור לעיל, הניצעים לא שילמו את הערך הנקוב של המניות. הבנק יהוון להון מניות את יתרת הערך הנקוב של המניות וזאת מתוך רווחים כמשמעותם בסעיף 302(ב) לחוק החברות במקום מפרמיה על מניות, או מכל מקור אחר הכלול בהונו העצמי, בכפוף להוראות סעיף 304 לחוק החברות.

ככלל, הקצאת המניות לניצעים בוצעה במסלול רווח הון (עם נאמן) לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן: "**הפקודה**") למעט לגבי ניצעים אשר מעניקים שירותים לבנק באמצעות חברה בבעלותם, ובהתאם לתוכנית תגמול הוני אשר אומצה על ידי הבנק ביום 1 ביוני 2022, ולפיכך המניות המוקצות תהיינה כפופות לתקופת חסימה מיסויית בת שנתיים במהלכה יופקדו המניות בידי נאמן שיתמנה על ידי הבנק; והכל בהתאם להוראות הפקודה ולכללי דיני המס שיחולו בעת ההענקה והמימוש.

ב. פרטים בדבר עסקאות תשלום מבוסס מניות המסולקות במכשירים הוניים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2024	2023
תנועה באופציות למניות:	מספר יחידות	
קיימות במחזור לתחילת השנה	**3,561,149**	2,460,399
הוענקו במהלך השנה	**156,591**	1,492,657
פקעו במהלך השנה	**39,192**	–
חולטו במהלך השנה	**153,865**	391,907
מומשו במהלך השנה	**531,293**	–
קיימות במחזור לתום השנה	**2,993,390**	3,561,149

ג. פרטים על סך עלות התגמול בגין הסדרי תשלום מבוסס מניות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
סכומים שנזקפו לרווח והפסד, לפני השפעת המס	**3**	7
השפעת המס	**–**	–
סכומים שנזקפו לרווח והפסד לאחר השפעת המס	**3**	7

ביאור 24א - הון

א. הון המניות

	31 בדצמבר 2024		31 בדצמבר 2023	
	רשום	מונפק ונפרע[א]	רשום	מונפק ונפרע[א]
	ש"ח			
מניות רגילות בנות 1.0 ש"ח ע.נ.	**3,215,000,000**	**1,615,761,360**	3,215,000,000	1,615,629,355

(א) כל המניות שהונפקו רשומות על שם. המניות שהונפקו ושיונפקו הומרו או יומרו לסטוק רגיל הניתן להעברה ביחידות בנות 1.0 ש"ח ע.נ. הזכויות הנלוות למניות הבנק קבועות בתקנון הבנק.

שינויים בהון הבנק

תגמול הוני לדירקטורים

לפירוט בעניין מתווה לתגמול הוני שאושר על ידי האסיפה הכללית ביום 10 באוגוסט 2023, והקצאת מניות לדירקטורים בבנק ראו ביאור 23.א. ותקנה 21 בדוח התקופתי לשנת 2024.

הקצאת כתבי אופציה

לפרטים אודות פקיעה והנפקת כתבי אופציה שאינם רשומים למסחר לעובדים ונושאי משרה בבנק לרבות מנכ"ל הבנק, של הבנק, ראו ביאור 23.א.

הסטוק הרגיל רשום למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

כתבי התחייבות נדחים

209,100,000 ש"ח ע.נ. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 402) הונפקו על ידי הבנק ביום 8 ביולי 2018, וניתנים להמרה בנסיבות מסוימות ל-21,235,891 מניות רגילות של הבנק, בהתאמה, נכון ליום 31 בדצמבר 2024.

664,150,000 ש"ח ע.נ. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 403) הונפקו על ידי הבנק ביום 31 בינואר 2019 ו-777,000,000 ש"ח ע.נ. כתבי התחייבויות נדחים (סדרה 403) נוספים הונפקו על ידי הבנק ביום 13 במרס 2019 בדרך של הרחבת סדרה. כתבי התחייבויות הנדחים הנ"ל ניתנים להמרה בנסיבות מיוחדות ל-135,635,534 מניות רגילות של הבנק, נכון ליום 31 בדצמבר 2024.

לפרטים נוספים ראו סעיף ו.

750,000,000 דולר ע.נ כתבי התחייבות נדחים (סדרה לאומי $ 2031) הונפקו על ידי הבנק ביום 29 בינואר 2020 וניתנים להמרה בנסיבות מסוימות ל-208,055,925 מניות רגילות של הבנק, נכון ליום 31 בדצמבר 2024.

631,950,000 ש"ח ע.נ. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 405) הונפקו על ידי הבנק ביום 27 במרס 2022 ו-771,950,000 ש"ח ע.נ. כתבי התחייבויות נדחים (סדרה 405) נוספים הונפקו על ידי הבנק ביום 12 בספטמבר 2022 בדרך של הרחבת סדרה. כתבי ההתחייבות הנדחים הנ"ל ניתנים להמרה בנסיבות מיוחדות ל-86,159,973 מניות רגילות של הבנק נכון ליום 31 בדצמבר 2024.

500,000,000 דולר ע.נ כתבי התחייבות נדחים (סדרה לאומי $ 2033 רמ) הונפקו על ידי הבנק ביום 18 בינואר 2023 וניתנים להמרה בנסיבות מסוימות ל-118,750,000 מניות רגילות של הבנק, נכון ליום 31 בדצמבר 2024.

1,535,042,000 ש"ח ע.נ. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 406) הונפקו על ידי הבנק ביום 23 בינואר 2025. כתבי ההתחייבות הנדחים הנ"ל ניתנים להמרה בנסיבות מיוחדות ל-68,712,712 מניות רגילות של הבנק נכון למועד ההנפקה.

ב. תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק 2024

ביום 27 במאי 2024 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 1 מיליארד ש"ח, החל מיום 29 במאי 2024 ועד ליום 22 במאי 2025 או עד לרכישת כל סכום התכנית, המוקדם ביניהם.

תכנית הרכישה מבוצעת במסגרת המסחר בבורסה ו/או בעסקאות מחוץ לבורסה, באמצעות חבר בורסה חיצוני ובלתי תלוי שפועל על פי ייפוי כח בלתי חוזר, בהתאם למנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה רשות ניירות ערך (להלן: "חבר הבורסה"). תכנית הרכישה מבוצעת בארבעה שלבים נפרדים, שכל אחד מהם בלתי הדיר, בהתאם לתנאי מנגנון נמל מבטחים (להלן: "שלב א'" ו-"שלב ב'" ו-"שלב ג'" ו-"שלב ד'").

ביאור 24א - הון (המשך)

במסגרת שלבים א' ו-ב' רכש הבנק באמצעות חבר בורסה 15,091,044 מניות הבנק בהיקף כולל של 497 מיליון ש"ח מכח התכנית האמורה.

ביצוע שלב ג' החל ביום 20 בנובמבר 2024, והסתיים ביום 12 בינואר 2025 במסגרתו רכש הבנק באמצעות חבר בורסה 5,356,635 מניות הבנק בהיקף של 229 מיליון ש"ח מכח התכנית האמורה.

ערב פרסום דוח זה החליט הבנק לבצע את שלב ד', ונתן לחבר הבורסה הוראה בלתי הדירה להתחיל בביצוע שלב ד' ביום 5 במרס 2025. שלב ד' יסתיים במוקדם מבין: (א) יום 22 במאי 2025; או (ב) השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף שלא יעלה על 274 מיליון ש"ח.

אישור הפיקוח על הבנקים לביצוע תכנית הרכישה, כנדרש בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 332, התקבל ביום 22 במאי 2024, בכפוף לעמידה במגבלות וביעדי ההון, ובכלל זאת התנאי לפיו התכנית תופסק לאלתר אם במהלך תקופת התכנית יתברר כי על פי הדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו הבנק אינו עומד ביחס הון עצמי רובד 1 של 10.9% לפחות, ובכפוף לכך שהיקף הרכישה העצמית בכל אחד מהשלבים ייקבע בשים לב למצב הגיאופוליטי וכן ליחסי ההון בפועל של הבנק ולכריות ההוניות הנדרשות בתרחישים האפשריים השונים.

נכון למועד פרסום הדוח, בבעלות הבנק 113,220,946 מניות רדומות.

ג. יעדי הלימות ההון

לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות", תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 24% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, נדרש לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי בשיעור של 13.5%. דרישה זו חלה על בנק לאומי.

ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור, שהן למטרת מימון זכויות במקרקעין, למעט הלוואות לדיור לגביהן ניתנה הקלה במסגרת הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2021.

בהתאם, דרישות ההון המזעריות שחלו על הבנק ליום 31 בדצמבר 2024 הינן 10.24% ליחס הון עצמי רובד 1 (כולל דרישת ההון בגין יתרת ההלוואות לדיור) ו-13.50% ליחס ההון הכולל.

מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדירקטוריון, הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף המזערי שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל ואשר לא תפחת משיעור ההון הנדרש לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדי הון לעת אירוע תרחיש קיצון.

ביום 29 בנובמבר 2023 אישר דירקטוריון הבנק לקבוע את יעד ההון העצמי רובד 1 הפנימי של הבנק באופן שיעמוד על 10.6%.

טיוטת עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 - מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות
ביום 11 בפברואר 2025 נשלחה לתאגידים הבנקאיים טיוטת ההוראה שהובאה להערותיהם, לפיה מוצע להחליף את הוראת ניהול בנקאי מספר 201 בהוראה חדשה, במטרה לשפר את ההלימה בין דרישות ההון הפיקוחיות החלות על התאגידים הבנקאיים בישראל לבין המלצות ועדת באזל ונוהגים מקובלים בעולם.

טיוטת ההוראה כוללת התייחסות לדרישות רגולטוריות ליחסי הון לפיהן התאגיד הבנקאי ידרש לעמוד ביחסי הון מזעריים ולהחזיק בכריות הון ובתוספת הון מעל ליחסי ההון המזעריים. הבנק בוחן התייחסותו לטיוטה והשפעותיה האפשריות.

חוזר להתאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם משבר הקורונה (הוראת שעה) - הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 250
בהתאם לחוזר שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 7 בפברואר 2024, בוטלה הוראת השעה.

ד. מדיניות חלוקת דיבידנד

מדיניות חלוקת הדיבידנד של הבנק, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 6 במרס 2019, קובעת כי מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 50% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

ביאור 24א - הון (המשך)

ביום 3 במרס 2025 אישר הדירקטוריון חלוקת רווחים בשיעור כולל של עד 40% מהרווח הנקי לרבעון הרביעי של שנת 2024. מזה כ-29% בדיבידנד במזומן בסך של כ-706 מיליון ש"ח, והיתרה באמצעות רכישה עצמית של מניות בסך 274 מיליון ש"ח, כפי שפורט לעיל. סכום הדיבידנד שאושר לכל מניה בת 1 ש"ח ע.נ. הינו כ-47.01 אגורות. סכום הדיבידנד הסופי למניה יותאם לשינויים עקב רכישה עצמית של מניות ומימוש ניירות ערך המירים של הבנק ויפורסם עד יומיים לפני היום הקובע. הדירקטוריון קבע את יום 12 במרס 2025 כיום הקובע לעניין תשלום דיבידנד ואת יום 20 במרס 2025 כיום התשלום.

פרטים בדבר דיבידנד ששולם במזומן

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
		באגורות	במיליוני ש"ח
14 במרס 2023	4 באפריל 2023	45.20	698
23 במאי 2023	15 ביוני 2023	19.10	294
15 באוגוסט 2023	7 בספטמבר 2023	48.05	736
29 בנובמבר 2023	17 בדצמבר 2023	23.21	353
19 במרס 2024	11 באפריל 2024	23.97	365
28 במאי 2024	20 ביוני 2024	54.91	835
14 באוגוסט 2024	5 בספטמבר 2024	44.99	681
19 בנובמבר 2024	5 בדצמבר 2024	[1]45.63	688

ה. תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב וניירות ערך מסחריים

תשקיף מדף והנפקת כתבי התחייבות צמודי אשראי

ביום 28 במאי 2024 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מרשות ניירות ערך. תשקיף המדף יעמוד בתוקף לתקופה של שנתיים ממועד פרסומו.

ביום 17 באפריל 2024 הנפיק הבנק סך של כ-0.8 מיליארד ש"ח ע.נ כתבי התחייבות צמודי אשראי CLN (linked note credit), סדרה לאומי אג"ח 2 ר"מ.

כתב התחייבות צמוד אשראי הינו מכשיר פיננסי המקושר למספר הלוואות שהעמיד הבנק בתחום הנדל"ן, ונושא את סיכון האשראי של הלוואות אלו.

קרן אגרות החוב תעמוד לפירעון בתשלום אחד ביום 24 באוגוסט 2030, ככל שלא יבוצע פדיון מוקדם על ידי הבנק, כמפורט בתנאי ההנפקה. היתרה הבלתי מסולקת של קרן אגרות החוב תישא ריבית שנתית בשיעור ריבית בנק ישראל בתוספת 2.3% אשר תשולם ב-76 תשלומים חודשיים, החל מיום 24 במאי 2024 עד ליום 24 באוגוסט 2030, מועד הפירעון הסופי של קרן אגרות החוב.
אגרות החוב (קרן וריבית) לא תהיינה צמודות לבסיס הצמדה כלשהו.

ביום 22 בדצמבר 2024 הנפיק הבנק סך של כ-1.47 מיליארד ש"ח ע.נ כתבי התחייבות צמודי אשראי CLN (credit linked note), סדרה לאומי אג"ח 3 ר"מ.

קרן אגרות החוב של אג"ח 3 ר"מ תעמוד לפירעון בשלושה עשר תשלומים מותאמים למועדי הפירעון הסופי של הלוואה אחת או יותר של אחד או יותר מהלווים, החל מתשלום ראשון ביום 24 ביולי 2026 ועד לתשלום האחרון ביום 24 במאי 2035, ככל שלא יבוצע פדיון מוקדם על ידי הבנק, כמפורט בתנאי ההנפקה. היתרה הבלתי מסולקת של קרן אגרות החוב תישא ריבית שנתית בשיעור קבוע של 3.69% אשר תשולם ב-125 תשלומים חודשיים, אשר ישולמו ביום ה-24 של כל חודש קלנדארי החל מחודש ינואר 2025 ועד לחודש מאי 2035, מועד הפירעון הסופי של קרן אגרות החוב.

אגרות החוב (קרן וריבית) תהיינה צמודות לעליית מדד המחירים לצרכן.

[1] בהתאם לדיווח מיידי משלים מיום 27 בנובמבר 2024.

ביאור 24א - הון (המשך)

הבנק מתחייב לפרוע את סכום של כל אחת מסדרות כתבי ההתחייבות, אג"ח 2 ר"מ ואג"ח 3 ר"מ (לרבות ריבית על פי תנאי השטר), כשהתחייבות הבנק מותנית באי התממשות סיכון האשראי הגלום בהלוואות כאמור, בהתאם לנוסח השטר. התשלום על ידי הבנק לרוכש השטר יופחת בהתאמה באם איזו מן ההלוואות אליה הוא מוצמד תהיה במצב של כשל תשלום, או חדלות פירעון או פשיטת רגל של הלווה, והפירעון למחזיק השטר יהיה רק כנגד סכומים שהבנק הצליח לגבות בגינן, הכל כמפורט בתנאי השטר.

תמורת ההנפקה של סדרות אג"ח 2 ר"מ ואג"ח 3 ר"מ מוכרת כביטחון פיננסי כשיר בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203 וכן כביטחון המותר בניכוי בחישוב חבות לקוח לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313.

סדרות לאומי אג"ח 2 ר"מ ולאומי אג"ח 3 ר"מ נרשמו למסחר ברצף מוסדיים בבורסה בתל-אביב.

הנפקת אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים וניירות ערך מסחריים

ביום 10 בספטמבר 2024 הנפיק הבנק סך של כ-0.62 מיליארד ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 185) אשר הונפקו בדרך של הרחבת סדרה בתמורה לכ-0.63 מיליארד ש"ח, סך של כ-1.44 מיליארד ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 186) אשר הונפקו בדרך של הרחבת סדרה בתמורה לכ-1.46 מיליארד ש"ח וכן סך של כ-1.8 מיליארד ש"ח ע.נ. ניירות ערך מסחריים (סדרה 6) אשר הונפקו בדרך של הנפקת סדרה חדשה.

קרן ניירות ערך מסחריים (סדרה 6) והריבית בגינה יעמדו לפירעון בתשלום אחד ביום 9 בספטמבר 2025, היא אינה צמודה, ונושאת ריבית בשיעור של 0.05% מעל לריבית בנק ישראל.

הנפקות לאחר תאריך הדוח

ביום 23 בינואר 2025 הנפיק הבנק סך של כ-1.346 מיליארד ש"ח ע.נ. אגרות חוב (סדרה 185) אשר הונפקו בדרך של הרחבת סדרה בתמורה לכ-1.387 מיליארד ש"ח, וכן סך של כ-1.5 מיליארד ש"ח ע.נ. ניירות ערך מסחריים (סדרה 7) אשר הונפקו בדרך של הנפקת סדרה חדשה.

קרן הנע"מ סדרה 7 והריבית בגינה יעמדו לפירעון בתשלום אחד ביום 23 בינואר 2026, היא אינה צמודה, ונושאת ריבית בשיעור של 0.02% מעל לריבית בנק ישראל.

אגרות חוב (סדרה 185), אגרות חוב (סדרה 186), נייר ערך מסחרי (סדרה 6) ונייר ערך מסחרי (סדרה 7) אינם מוכרים לצורך הון פיקוחי.

בנוסף, הנפיק הבנק ביום 23 בינואר 2025 סך של כ-1.535 מיליארד ש"ח ע.נ. כתבי התחייבות נדחים (סדרה 406).

כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה 406) צמודים למדד המחירים לצרכן ונושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.1% לשנה שתשולם ב-28 בפברואר בכל שנה. כתבי ההתחייבות הנדחים עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 28 בפברואר 2036 עם אופציה למנפיק לפדיון מוקדם לא לפני יום 28 בינואר 2031 ולא יאוחר מיום 28 בפברואר 2031. במועד זה, אם לא יממש הבנק את זכותו לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באיגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן במועד ההנפקה לבין ריבית העוגן במועד עדכון הריבית, כהגדרתן בדוח הצעת המדף.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, המוקדם מביניהם), יומרו כתבי ההתחייבות הנדחים סדרה 406 למניות רגילות על פי ממוצע שערי הסגירה שנקבעו למניות הבנק בבורסה ב-14 ימי המסחר העוקבים האחרונים לפני היום בו נמסרה הודעת ההמרה או על פי שער הרצפה שנקבע (22.34 ש"ח למניה, כפוף להתאמות), כגבוה מביניהם.

כתבי התחייבות הנדחים (סדרה 406) כשירים להיכלל בהון רובד 2 החל ממועד ההנפקה.

1. פדיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים

ביום 4 בספטמבר 2024 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא את כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה 404) אשר הונפקו לציבור ביולי 2019. בהתאם לכך, ביום 30 בספטמבר 2024 נפדו כתבי התחייבות בסך כולל של כ-1.44 מיליארד ש"ח (כולל הפרשי הצמדה).

פדיון מוקדם של כתבי התחייבות נדחים לאחר תאריך הדוח

ביום 29 בינואר 2025 החליט דירקטוריון הבנק לפדות בפדיון מוקדם מלא את כתבי ההתחייבות הנדחים (סדרה 403) אשר הונפקו לציבור בינואר ובמרס 2019. בהתאם לכך, ביום 28 בפברואר 2025 נפדו כתבי התחייבות בסך כולל של כ-1.71 מיליארד ש"ח (כולל הפרשי הצמדה).

ביאור 24ב - הלימות הון, מינוף ונזילות

כללי

במאי 2013 תיקן הפיקוח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

יודגש, כי הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור לנושאים הבאים:

- רכיבי ההון הפיקוחי.
- ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות.
- טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים.
- טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים.
- הקצאת הון בגין סיכון CVA.

רכיבי הון הנתונים לתנודתיות

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, היוותה גורם שהשפיע באופן מהותי על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות חושבה בהתאם לריביות שוק שגרמה לתנודתיות רבה במדידת ההון הפיקוחי של הבנק.

בהקשר זה, ביום 5 בספטמבר 2022 אישר דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישור הפיקוח על הבנקים, לשנות את אופן מדידת ההתחייבויות הפנסיוניות לצורכי ההון הפיקוחי. על פי שיטת המדידה החדשה, בכל רבעון הבנק יחשב את השינוי בהתחייבות לפנסיה כתוצאה משינויים בריבית ההיוון בניכוי השינוי בשווי הנכסים שיועדו מראש לגידור התחייבויות אלו. השינוי בהתחייבות לפנסיה נטו, לאחר השפעת המס, ייפרס באופן לינארי על פני ארבעה רבעונים, החל מהרבעון עבורו בוצע החישוב. יישום השיטה החדשה נכנס לתוקף ביום 1 ביולי 2022 ויהיה בתוקף עד המוקדם מבין השניים: א) דוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2029 (כולל) או ב) מועד הדוח הכספי בו הממוצע לאורך ארבעה רבעונים האחרונים של סכום ההתחייבויות הפנסיונית יהיה נמוך מסך של 10 מיליארד ש"ח, צמוד למדד (מהמדד הידוע ביום 1 ביולי 2022 ועד למדד הידוע בתאריך הדוח הכספי הרלוונטי).

ביום 15 בנובמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק בהתבסס על המלצת ועדת הביקורת לחשב את ההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים, על בסיס מרווח קבוע של אגרות חוב בדירוג בינלאומי AA.

להלן ניתוח השפעות השינויים על יחס הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2024:

- שינוי היקף נכסי סיכון - נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2024 מסתכמים בכ-503.2 מיליארד ש"ח. כל גידול של 1 מיליארד ש"ח בנכסי הסיכון, יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 בכ-0.02% ואת יחס ההון הכולל בכ-0.03%.
- שינוי הון עצמי רובד 1 - הון עצמי רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2024 מסתכם בכ-61.2 מיליארד ש"ח. קיטון ב-100 מיליון ש"ח בהון עצמי רובד 1, יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ואת יחס ההון הכולל בכ-0.02%.

ביאור 24ב - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
א. נתונים		
הון לצורך חישוב יחס ההון		
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים[ב][ג][ה]	**61,255**	53,892
הון רובד 2, לאחר ניכויים	**13,372**	14,141
סך הכל הון כולל	**74,627**	68,033
יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
סיכון אשראי[ב][ד]	**460,765**	426,399
סיכוני שוק	**7,332**	5,834
סיכון תפעולי	**35,182**	29,943
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	**503,279**	462,176
יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	**12.17%**	11.66%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	**14.83%**	14.72%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים[א]	**10.24%**	10.22%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים[א]	**13.50%**	13.50%

(א) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש ליום 31 בדצמבר 2024 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחס הון עצמי רובד 1 התווספה דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למעט הלוואות לדיור שניתנו בתקופת הוראת השעה. לפירוט נוסף על הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה, ראו ביאור 24א לעיל.

(ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. לפרטים נוספים על ההתאמות בגין הפסדי אשראי צפויים, ראו סעיף ג להלן.

(ג) בחישובי יחסי ההון הובאו בחשבון התאמות מיישום שיטת המדידה החדשה בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות. לפרטים נוספים אודות השפעת המעבר לשיטה החדשה ראו סעיף רכיבי הון הנתונים לתנודתיות לעיל.

(ד) סיכון אשראי חושב לאחר יישום העדכונים להוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-203A בנושא "מדידה והלימות ההון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי".

(ה) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות התייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים אשר פוחתות בהדרגה. ביום 30 ביוני 2024 ההתאמות בגין תכניות ההתייעלות הופחתו במלואן.

ביאור 24ב – הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ב. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
1. הון עצמי רובד 1		
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	**61,658**	54,497
התאמות בגין המעבר בין העקום החשבונאי לעקום פיקוחי[א]	**(124)**	(198)
סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים	**61,534**	54,299
התאמות פיקוחיות וניכויים:		
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים	**(379)**	(643)
התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים – הון עצמי רובד 1	**(20)**	(20)
סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים לפני התאמות בגין תכניות התייעלות ולפני התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים – הון עצמי רובד 1	**(399)**	(663)
סך ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות[ג]	**–**	16
סך התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים[ב]	**120**	240
סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	**61,255**	53,892
2. הון רובד 2		
הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים	**7,594**	8,811
הון רובד 2: הפרשות להפסדי אשראי, לפני ניכויים	**5,778**	5,330
סך הון רובד 2 לפני ניכויים	**13,372**	14,141
ניכויים:		
סך הכל ניכויים – הון רובד 2	**–**	–
סך הכל הון רובד 2	**13,372**	14,141
סך הכל הון כולל	**74,627**	68,033

(א) לפרטים נוספים ראו סעיף רכיבי הון הנתונים לתנודתיות לעיל.

(ב) התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. לפרטים נוספים על ההתאמות בגין הפסדי אשראי צפויים, ראו סעיף ג להלן.

(ג) התאמות בגין תכניות התייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים אשר פוחתות בהדרגה. ביום 30 ביוני 2024 ההתאמות בגין תכניות ההתייעלות הופחתו במלואן.

הערה: סך הכל הון כולל מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201–211, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014.

ביאור 24ב - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. השפעת התאמות על יחס הון עצמי רובד 1

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	באחוזים	
יחס ההון לרכיבי סיכון		
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון לפני השפעת התאמות בגין תכניות ההתייעלות והתאמות בגין הפסדי אשראי צפויים	**12.15%**	11.61%
התאמות בגין תכנית ההתייעלות[א]	**-**	0.01%
התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים[ב]	**0.02%**	0.04%
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	**12.17%**	11.66%

(א) התאמות בגין תכניות התייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים נזקפות על פני 5 שנים בקו ישר לעניין חישוב הלימות ההון. נכון ליום 30 ביוני 2024 ההתאמות בגין תכניות ההתייעלות הופחתו במלואן.

(ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין השפעת היישום לראשונה של כללי החשבונאות בנושא הפסדי אשראי צפויים, אשר פוחתות בהדרגה עד ליום 31 בדצמבר 2024. לפרטים נוספים ראו ביאור 1.כד.1. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

ד. יחס מינוף לפי הוראות הפיקוח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רובד 1 כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רובד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה, הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203A, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 6%.

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם בנק ישראל חוזר להתאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם נגיף הקורונה (הוראת שעה) (הוראה מספר 250). על פי החוזר נקבעה התאמה להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף, כך שתאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 24% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5.5%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שנדרש מהבנק הוא 5.5%. לפרטים נוספים על הוראת השעה להתמודדות עם משבר הקורונה ראו לעיל ביאור 24א.

לעניין הפחתת דרישות המינוף, ביום 20 בדצמבר 2023 ההפחתה עוגנה בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף ותוקף ההקלה הוארך עד ליום 31 בדצמבר 2025. תאגיד שינצל את ההקלה עד למועד זה יידרש לשוב ולעמוד ביחס המינוף הנדרש טרום הוראת השעה תוך שני רבעונים, עד ליום 30 ביוני 2026. עוד נקבע כי ניצול ההקלה לא יהווה חסם לחלוקת דיבידנד בכפוף לתכנון הון הכולל חזרה ליחס המינוף הנדרש.

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
בנתוני המאוחד[א][ב]		
הון רובד 1	**61,255**	53,892
סך החשיפות[ג]	**882,958**	810,014
יחס המינוף		
יחס המינוף	**6.94%**	6.65%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים	**5.50%**	5.50%

(א) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תכניות התייעלות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים. לפרטים נוספים על ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות ראו סעיף ג לעיל.
כמו כן, בחישוב יחס המינוף הובאו בחשבון התאמות מיישום שיטת המדידה החדשה בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות. לפרטים נוספים אודות השפעת המעבר לשיטה החדשה ראו סעיף ב לעיל.
(ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין הפסדי אשראי צפויים לפי הוראות הפיקוח על הבנקים.
(ג) סך החשיפות חושבו לאחר יישום העדכונים להוראת ניהול בנקאי תקין 218" יחס המינוף" בעקבות עדכון הוראות 203 ו-203A בנושא "מדידה והלימות ההון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי".

ה. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות הפיקוח על הבנקים

ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

החל מיום 1 בינואר 2017 ואילך, יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש הינו 100%. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר	
	2024	2023
	ממוצע באחוזים	
א. בנתוני המאוחד		
יחס כיסוי הנזילות	**123**	124
יחס כסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים	**100**	100
ב. בנתוני הבנק		
יחס כיסוי הנזילות	**120**	120
יחס כסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים	**100**	100

הערה: מחושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות.

הבנק עומד בדרישה הרגולטורית ליום 31 בדצמבר 2024.

ביאור 24ב - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ו. יחס מימון יציב לפי הוראות הפיקוח על הבנקים

הבנק מדווח את הוראת "יחס מימון יציב 222 (NSFR)" - הוראה זו מתבססת על פרסום של ועדת באזל. יחס מימון יציב נטו נועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח. המדידה הן במאוחד והן בסולו מתבצעת אחת לרבעון והדרישה לעמוד ביחס של 100%.

	ליום 31 בדצמבר	
	2024	2023
	באחוזים	
א. בנתוני המאוחד		
יחס מימון יציב נטו	**118**	118
יחס מימון יציב נטו המזערי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים	**100**	100

הבנק עומד בדרישה הרגולטורית ליום 31 בדצמבר 2024. הבנק קבע מגבלות פנימיות לנושא יחס מימון יציב נטו המצטרפות לניהול המגבלות הפנימיות בקשר עם ניהול סיכון הנזילות.

ביאור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה[א]

יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה[ב]

	ליום 31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
מטבע ישראלי לא צמוד	**110**	175
מטבע ישראלי צמוד למדד	**1,077**	1,037
סך הכל	**1,187**	1,212

תזרימים בגין עמלת גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת גביה ליום 31 בדצמבר

	עד שנה	מעל שנה עד שלוש שנים	מעל שלוש עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל עשר עד עשרים שנים	מעל עשרים שנים	סך הכל 2024	סך הכל 2023
	במיליוני ש"ח							
במגזר הצמוד למדד[ג]								
תזרימים חוזיים עתידיים	**2**	**3**	**2**	**3**	**4**	**1**	**15**	17
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים	**2**	**3**	**2**	**4**	**4**	**-**	**15**	16
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים[ד]	**2**	**3**	**2**	**3**	**3**	**-**	**13**	14

(א) אשראים ופיקדונות מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלות גביה (במקום מרווח).
(ב) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינן בסך 320 מיליון ש"ח (2023 - 299 מיליון ש"ח) לא נכללו בטבלה זו.
(ג) כולל מגזר מט"ח.
(ד) ההיוון בוצע לפי שיעור 2.70% (2023 - לפי שיעור 3.99%).

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות

	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה	**134**	125
הלוואות עומדות	**37**	48

ב. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

	ליום 31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
התחייבויות לרכישת ניירות ערך	**2,411**	1,145
התחייבויות להשקעה בבניינים ובציוד ורכישתם	**6**	9

ביאור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. תביעות משפטיות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים, שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-350 מיליון ש"ח.

1. להלן פירוט של תובענות שהוגשו נגד הבנק שהסכום הנטען בהן מהותי. לדעת הנהלת הבנק המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור.

1.1 תובענות תלויות ועומדות שהוגשו בתקופות דיווח קודמות

א. ביום 29 במרס 2017, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק (ותביעות מקבילות גם נגד בנקים אחרים). לטענת המבקש, הבנק אינו רשאי לגבות "עמלת קורספונדנט" בעת שהבנק מבצע העברת מט"ח מחשבון לקוח לזכות חשבון בנק בחו"ל, וזאת בניגוד להוראות חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 והכללים מכוחו ("העילה הבנקאית"), ולחילופין, טוען המבקש כי הבנק רשאי לגבות עמלת קורספונדנט רק בהתאם להוצאה הממשית שהיתה לו (הסכום שבפועל שילם הבנק לקורספונדנט), וככל שהבנק לא עשה כן, הדבר מהווה הפרת חוזה, התעשרות שלא כדין והוא בניגוד להוראות חוק השליחות, התשכ"ח-1965 ("העילה מכח חוק השליחות"). המבקש טוען כי סכום הנזק האישי שנגרם לו הוא כ-30 דולר, והנזק הקבוצתי לא ניתן להערכה. ביום 16 בפברואר 2023 ניתנה החלטת בית המשפט בה אושרה התביעה כייצוגית בעילה מכח חוק השליחות בלבד, ונדחתה העילה הבנקאית. ביום 30 במאי 2023 הוגשה בקשת רשות ערעור מטעם הבנק (וכן מספר בנקים נוספים) על ההחלטה המאשרת את התביעה כייצוגית בעילה מכח חוק השליחות. טרם ניתנה החלטה בבקשה זו. ביום 1 ביוני 2023 הוגש ערעור מטעם המבקש על ההחלטה הדוחה את אישור התביעה כייצוגית בנוגע לעילה הבנקאית. הערעור מטעם המבקש נדחה על ידי בית המשפט העליון ביום 8 בינואר 2024.

ב. ביום 6 במאי 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגיות נגד הבנק. טענת המבקש היא, כי הבנק אינו ממלא כביכול את חובתו לעשות מאמץ סביר לאיתור בעלי חשבונות ללא תנועה שמעל סכום חובת ההשקעה לפי צו הבנקאות "פיקדונות ללא תנועה" התש"ס-2000, וכי לא די בשערוך החשבונות שהבנק מבצע על פי הוראות הצו, אלא על הבנק לשערך את החשבונות בסכומים גבוהים יותר. לטענת המבקש, כלל הנזק של חברי הקבוצה לא ניתן להערכה. ביום 10 בנובמבר 2022 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט שאישרה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 5 בפברואר 2023 הוגשה בקשת רשות ערעור מטעם הבנק. ביום 11 בינואר 2024 נדחתה בקשת רשות הערעור על ידי בית המשפט העליון, והתובענה ממשיכה להתנהל בבית המשפט המחוזי.

ג. ביום 21 בינואר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. עניינה של התובענה בטענת המבקשים לפיה הבנק מחייב, לכאורה, את כלל לקוחותיו (יחידים, עסקים קטנים ועסקים גדולים) עבור עסקאות לרכישת מוצרים ו/או שירותים מחו"ל, בין אם לשימוש עצמי ובין אם לצורך העברתם לחו"ל ו/או ייבואם לארץ, לפי פרק 7 לתעריפון - "סחר חוץ" וזאת במקום לחייב בעמלות הנמוכות יותר לפי פרק 5 לתעריפון - "מטבע חוץ". המבקשים מעריכים את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה, אותה הם מתיימרים לייצג, בעשרות מיליוני שקלים. ביום 29 במרס 2024 ניתן על ידי בית המשפט פסק דין שדחה את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית. ביום 4 ביוני 2024 הגישו המבקשים ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון.

ביאור 25 – התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ד. ביום 10 במאי 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד שני בנקים אחרים. לטענת המבקשים, הבנקים פוגעים בפרטיות לקוחותיהם ומפרים חובת סודיות בכך שמעבירים מידע מזהה על לקוחות הבנק לחברות כגון פייסבוק וגוגל. כן נטען כי הבנקים עשו שימוש בכלים של צדדים שלישיים, כדי לעקוב אחרי הלקוחות שלהם בזמן ביצוע פעולות באתרים ובאפליקציות הבנקאיות וזאת לשם עריכת קמפיינים פרסומיים. המבקשים מעריכים את הנזק האישי שנגרם להם ב-1,000 ש"ח ואינם נוקבים בסכום נזק קבוצתי.

ה. במחצית שנת 2020 הוגשה לבית המשפט בניו יורק ארצות הברית תביעה של לווים נגד קונסורציום מלווים בכירים במימון פרויקט להקמת מגדל מגורים בניו יורק ("הפרויקט"), ובכללם הבנק. עניינה של התביעה בהעמדת החוב לפירעון מיידי על ידי קונסורציום המלווים בשל הפרת הסכם המימון על ידי הלווים. בחודש נובמבר 2022 הגישו הלווים תביעה מתוקנת בה עדכנו את סכום התביעה המקורית לסך של 165 מיליון דולר ארה"ב (כנגד כל הנתבעים). בחודש אפריל 2024 החליט בית המשפט על מחיקת הבנק כנתבע בהליך. במקביל מתנהל הליך משפטי נוסף בקשר עם הפרויקט – הליך משפטי שהוגש ביום 2 בספטמבר 2022 בבית המשפט בניו יורק, ארצות הברית, על ידי מלווה המזנין בפרויקט נגד קונסורציום המלווים ובכללם הבנק. הסכום הנתבע במסגרת הליך זה – סך של 170 מיליון דולר ארה"ב. ביום 22 בינואר 2025 הורה בית המשפט על מחיקת הבנק כנתבע בהליך זה. מובהר כי אין בהחלטות בדבר מחיקת הבנק כנתבע בהליכים אלה כדי לשנות את חשיפת הבנק בקשר עם התביעות נוכח התחייבותו של הבנק לשפוי אחד מהנתבעים האחרים בקונסורציום המלווים בגין התביעות, כפי חלקו של הבנק בהשתתפות במימון.

ו. ביום 16 בנובמבר 2020 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בטענה שהבנק מפר את הוראות הדין בשעה שהוא מחייב את לקוחותיו בגין הוצאות צד שלישי בסכומים שאינם מפורטים בחלק 11 לתעריפון. בבקשה נטען כי ההפרה הינה של כל אחד מ-22 הרכיבים/נושאים המנויים בחלק 11 לתעריפון ואשר בגינם נגבית מהלקוח הוצאת צד שלישי. הטענה הספציפית המתייחסת למבקשת היא לגבי גביית עלות משלוח באמצעות שליח בעת הזמנת פנקסי שיקים (למרות שניתן לה גילוי נאות מלא). המבקשים מציינים כי הנזק שנגרם למבקשת הינו 125.74 ש"ח ואינם מציינים את הערכת הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה.

ז. ביום 11 באפריל 2021 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים וגופים פיננסיים נוספים. עניינה של התובענה בטענת המבקשים, לפיה, הנתבעים פוגעים בפרטיות לקוחותיהם ומפרים את חובת הסודיות המוטלת עליהם בכך שהם מעבירים מידע פרטי של הלקוחות לצדדים שלישיים ובפרט לחברת גוגל. המבקשים מעריכים את הנזק האישי שנגרם להם ב-2,000 ש"ח ואינם נוקבים בסכום נזק קבוצתי.

ח. ביום 4 ביוני 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים נוספים. בבקשה נטען, בין היתר, כי על הבנקים להעניק ללקוחות ריבית יומית על יתרות הזכות או ליידע אותם בדבר האפשרות להפקיד את הכספים בפיקדון יומי נושא ריבית. המבקשים מעריכים את הנזק הקבוצתי בסכום של מעל 1 מיליארד ש"ח (ביחס לכל הבנקים המשיבים).

ט. ביום 21 ביוני 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי תל-אביב בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים נוספים. עניינה של הבקשה בהעלאת ריבית הפריים על ידי הבנק, לצורך קביעת ריבית החובה על יתרות חובה בעו"ש, ריבית פיגורים וריבית על הלוואות ועל יתרות חובה מסוג כלשהו, בשיעור ההעלאה של ריבית בנק ישראל ולא בהתאם לשינוי בריבית על המקורות המשמשים למימון האשראי, וזאת בתקופה שמאז חודש אפריל 2022. המבקשים מעריכים את הנזק הקבוצתי בסכום של מעל 5 מיליארד ש"ח (ביחס לכל הבנקים המשיבים).

י. ביום 19 ביולי 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים נוספים. בבקשה נטען, בין היתר, כי שיעור הריבית המשולם על פיקדונות, המופקדים באמצעות אתר האינטרנט או באפליקציה, נמוך משיעור הריבית הממוצעת ומהריבית הנהוגה והמקובלת ומהריבית המשולמת בפועל בגין פיקדונות המופקדים באמצעות פקיד, וזאת מבלי ליידע את הלקוחות על האפשרות של קבלת ריבית גבוהה יותר ובלא להזמין אותם לנהל מו"מ עם הבנק על התנאים. המבקשים מעריכים את הנזק הקבוצתי בסכום של 984 מיליון ש"ח (ביחס לכל הבנקים המשיבים).

ביאור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

1.2 תובענות שהוגשו בתקופת הדוח (ולאחר תקופת הדוח, ככל שהוגשו)

א. ביום 19 בפברואר 2024 הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בטענה שהבנק מחייב את לקוחותיו בהפרשי המרה בגין ביצוע פעולות המרת מט"ח ללא גילוי שיעור המרווח בתעריפון הבנק, במסמכי הבנק או בהסכם עם הלקוח. המבקשים אינם נוקבים בסכום נזק אישי או קבוצתי. ביום 31 באוקטובר 2024 בית המשפט הורה על סילוק על הסף של הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 13 בנובמבר 2024 הגיש המבקש ערעור על ההחלטה לבית המשפט העליון.

1.3 תובענות שהסתיימו בתקופת הדוח

א. ביום 2 בדצמבר 2013 הוגשה בקשה לאישור תובענה כייצוגית נגד הבנק בנושא עמלת פירעון מוקדם של הלוואות שלא לדיור. לטענת המבקשים, חישוב עמלת פירעון מוקדם על ידי הבנק, הן ביחס להלוואות לגביהן חלים עקרונות חישוב הקבועים בהוראות ניהול בנקאי תקין והן ביחס להלוואות לגביהן חלים כללים שקבע הבנק, לא נעשה כדין. המבקשים לא העריכו את סכום התביעה הכולל. ביום 3 בנובמבר 2019 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט המחוזי בתל-אביב שאישרה באופן חלקי את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ביחס לסוגיה של דרך חישוב עמלת הפירעון המוקדם בהלוואות שאינן מפוקחות. ביום 10 בנובמבר 2024 אישר בית המשפט הסדר פשרה בהליך זה. בכך הסתיימה התובענה.

.2 למועד פרסום הדוחות הכספיים לא מתנהלות תביעות מהותיות נגד חברות בנות של הבנק.

ד. התחייבויות תלויות והתקשרויות שונות

.1 ביום 12 בפברואר 2024 התקבלה הודעת המפקח על הבנקים בדבר הטלת עיצום כספי בסך של 1,000,000 ש"ח בגין אי דיווחים במועד ללשכת ההוצאה לפועל על קבלת תקבולים על חשבון החוב שלא באמצעות הלשכה ועל הסדרי חוב לקבלת תקבולים על חשבון החוב שלא באמצעות הלשכה, בניגוד לסעיפים 25 ו-26 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 450 בנושא הליכי גביית חובות. סכום העיצום הכספי הוא לאחר שהמפקח על הבנקים מצא לנכון להפחית 50% מסכום העיצום הכספי המקורי בשל עילות ההפחתה הקבועות בדין.

.2 ביום 29 באוקטובר 2024 התקבלה הודעת המפקח על הבנקים בדבר הטלת עיצום כספי בסך של 3,300,000 ש"ח בגין אי העברת דיווחים מסוימים (דיווחים רגילים בגין העברות שקליות מחוץ לישראל באמצעות חשבונות קורספונדנטים המנוהלים בבנק שיעדן הסופי הוא לקוח הבנק) לרשות לאיסור הלבנת הון על פי סעיף 8(א)(7) לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001. סכום העיצום הכספי שהוטל הינו לאחר שהוועדה מצאה לנכון להפחית את סכום העיצום הכספי המקסימלי שניתן להטיל לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 ובהתאם להוראות תקנות איסור הלבנת הון (עיצום כספי), התשס"ב-2001 וזאת בהתחשב בפעולות שנקט הבנק לתיקון.

ה. הליכים אחרים

ביום 28 במרס 2023 הוגשה לבית המשפט המחוזי (מחלקה כלכלית) בתל-אביב בקשה לצו עשה לגילוי ועיון במסמכים. המבקש עותר לגילוי מסמכים שונים הנוגעים לתגמול ששולם לנושאי משרה בבנק, על מנת לבחון הגשת תביעה נגזרת בשם הבנק נגד נושאי משרה בכירים ועובדים בבנק בקשר עם תגמול שמוענק לנושאי משרה בבנק בניגוד לכאורה לחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 והוראות ניהול בנקאי תקין מספר 301 ו-301A. ביום 21 באוגוסט 2024 אישר בית המשפט את הסכם הפשרה אליו הגיעו הצדדים, לפיו כל אחד מהבנקים יתן פרטים נוספים בקשר עם התגמול של נושאי המשרה בבנק במסגרת הדוחות המיידיים בדבר כינוס אסיפה כללית לאישור מדיניות תגמול לנושאי המשרה בבנק ובמסגרת הדוחות השנתיים.

.1 הבנק ערב כלפי עמיתי חלק מקופות הגמל אשר פעילותן נמכרה לפריזמה קופות גמל בע"מ ("פריזמה").

בחודש ינואר 2009 נמכרו הקופות הרלוונטיות לפסגות קופות גמל בע"מ ("פסגות"), אשר נכנסה בנעליה של פריזמה ובחודש אוקטובר 2021 הועבר ניהולן של קופות הגמל הנ"ל מפסגות לאלטשולר שחם גמל ופנסיה בע"מ ("אלטשולר").

הערבות מבטיחה את החזר סכומי הקרן המקוריים שהופקדו המסתכמים ב-31 בדצמבר 2024 בערכים נומינליים ב-1,435 מיליון ש"ח. ערך הנכסים של הקופות הנ"ל ליום 31 בדצמבר 2024 מסתכם ב-6,051 מיליון ש"ח. בנוסף,

ביאור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ערבות זו אינה חלה על הפקדות בחשבונות שנפתחו בקופות הנ"ל לאחר 22 בינואר 2007. ליום 31 בדצמבר 2024 התחייבות זו נמצאת מחוץ לכסף.

כנגד ההתחייבות האמורה, קיים שיפוי מלא של אלטשולר, ובמקרה של מימוש הערבויות או כל חלק מהן. היא תשלם לבנק השתתפות של מלא סכום המימוש.

ז. כתבי שיפוי

1. הבנק התחייב מראש לשפות את הדירקטורים, נושאי המשרה האחרים בבנק ואת בעלי החוזים האישיים הניהוליים בבנק שאינם נושאי משרה ("בעלי חוזים ניהוליים") בגין חבות כספית וזאת עקב מילוי תפקידם בבנק בגין רשימת אירועים המזכים בשיפוי, שלדעת ועדת הביקורת (או ועדת התגמול) ודירקטוריון הבנק ניתן לצפותם בהתחשב בפעילות הבנק ובנסיבות העניין הכוללים, בין היתר, את הפעילות הבנקאית השגרתית של הבנק, הצעת ניירות ערך לציבור על פי תשקיף, דיווחים לציבור ולרשויות הפיקוח, פעילות בנושא חוק ההגבלים העסקים, אירועי סייבר וכל פעילות אחרת הנלווית לפעילות הבנק, כולל פעולה ו/או עסקה הנובעת או קשורה להחזקת הבנק בחברות בנות ו/או חברות ריאליות ו/או מוחזקות, בישראל ו/או בחו"ל. הסכום המירבי שישלם הבנק בגין מימוש השיפויים בפועל של השיפויים אשר ניתנו וינתנו לכל נושאי המשרה בבנק ולנושאי המשרה בחברות הבת, במצטבר, בגין מסכת אירועים אחת מן האירועים המזכים בשיפוי, לא יעלה על 25% (עשרים וחמישה אחוזים) מההון העצמי של הבנק על פי דוחותיו הכספיים האחרונים (שנתיים או רבעוניים) הידועים לפני מועד השיפוי בפועל (להלן: "סכום השיפוי המירבי"). סכום השיפוי המירבי הינו בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת הביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכש הבנק, אם רכש ו/או במסגרת ביטוח ו/או שיפוי של צד אחר זולת הבנק (כך שסכום השיפוי המרבי לא יפחת עקב תשלומי ביטוח ו/או שיפוי כאמור ששולמו, ככל ששולמו). בנוסף, בין היתר, התחייב הבנק מראש לשפות את הדירקטורים, נושאי המשרה האחרים בבנק ובעלי החוזים הניהוליים, בגין הוצאות התדיינות סבירות, לרבות הוצאות כאמור שהוצאו עקב חקירה או הליך אשר הסתיים בלא הגשת כתב אישום ומבלי שהוטלה חבות כספית כחלופה להליך פלילי או שהסתיים בלא הגשת כתב אישום אך בהטלת חבות כספית כחלופה להליך פלילי בעבירה שאינה דורשת הוכחת מחשבה פלילית או בקשר לעיצום כספי. עוד כולל כתב השיפוי התחייבות לשיפוי בשל הוצאות ו/או תשלום לנפגע ההפרה על פי ובכפוף לקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 ("חוק ייעול הליכי אכיפה") וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך לפי פרק ז-1 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

   ביום 23 בדצמבר 2019, החליטה אסיפת בעלי מניות מיוחדת של הבנק לאשר תיקון לרשימת האירועים לכתבי ההתחייבות לשיפוי (להלן: "**כתב התחייבות לשיפוי מתוקן**") לדירקטורים המכהנים בבנק, לרבות אלה אשר יכהנו בבנק מעת לעת. רשימת האירועים עודכנה בהתאם לאירועים שלדעת הבנק הינם אירועים צפויים לאור פעילותו בפועל בעת מתן ההתחייבות לשיפוי.

   תיקון כתבי השיפוי כאמור חל גם בהתייחס לנושאי משרה אחרים בבנק ולבעלי חוזים ניהוליים שאינם נושאי משרה בבנק, בהתאם להחלטת ועדת הביקורת מיום 24 בספטמבר 2019 ודירקטוריון הבנק מיום 29 באוקטובר 2019.

   תיקון רשימת האירועים לכתב ההתחייבות לשיפוי לדירקטורים ולנושאי משרה בבנק תואם את תקנון הבנק ואת מדיניות התגמול המעודכנת של הבנק.

   בנוסף, ביום 15 בפברואר 2004 קיבלה האסיפה הכללית של הבנק החלטה על מתן פטור מראש מאחריות לדירקטורים, בשל נזק עקב הפרת חובת הזהירות שלהם כלפי הבנק. ההחלטה על מתן פטור כאמור חלה גם בהתייחס לנושאי המשרה אחרים בבנק, בהתאם להחלטת ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק מחודש יוני 2003.

2. הבנק התחייב לשפות את עובדי הבנק בגין הוצאות ו/או בכל תשלום לנפגע הפרה על פי או בכפוף לקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה, וזאת בהתאם לתנאים המקובלים בכתבי שיפוי הניתנים על ידי הבנק.

3. הבנק וחברות בנות נוהגים לשפות יועצים חיצוניים מסוימים ולרבות בקשר עם תכניות להענקת או הצעת ניירות ערך לנושאי משרה או עובדים של הבנק או חברות בנות, בהתאם לעניין, בגין חבות או הפסד, ובמקרים שונים לרבות בגין הוצאות משפטיות אחרות, בקשר עם השירותים שניתנו לבנק על ידם.

4. הבנק התחייב לשפות את חברת כרטיסי האשראי הבינלאומית, "ויזה" בגין ביצוע התחייבויות של מקס איט פיננסיים בע"מ בנוגע לפעילות בכרטיסי אשראי מסוג "ויזה".

ביאור 25 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

5. הבנק וחברות הבנות נוהגים לתת, מעת לעת, בתנאים ובנסיבות מקובלים, והכל במהלך העסקים הרגיל, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים בסכום ובתקופה, וכן כולל בהתייחס ל: (1) חובות החלות על הבנק כחבר הבורסה לניירות ערך בתל-אביב; (2) עסקאות למכירת החזקות בחברות; ו-(3) הסכמי תפעול הנפקה וסליקה עם חברות כרטיסי האשראי.

6. הבנק נותן, מעת לעת, לחברות בנות, כתבי שיפוי מוגבלים בסכום ובתקופה ושאינם מוגבלים בסכום ובתקופה, לצורך מתן השיפויים על ידיהן לנושאי משרה וזאת בשל סיכונים החלים על נושאי משרה בחברות וכן לצורך עמידה של חברות בנות בהוראות רגולטוריות ובהתחייבויות כלפי נושאי משרה בהן. כמו כן הבנק נותן כתבי שיפוי לעובדים של הבנק ולנושאי משרה של חברות בנות וזאת בגין רשימה של אירועים אשר פורטו בהם.

7. במסגרת הסכם המכירה של לאומי רומניה באפריל 2019, ניתן שיפוי לנושאים שונים, חלקם מוגבלים בסכום, וחלקם ללא הגבלה בסכום. להערכת הבנק השיפוי שאינו מוגבל בסכום מתייחס לנושאים שגם ככל ויתממשו, החשיפה בגינם אינה מהותית. כמו כן, ניתן שיפוי לדירקטורים שכיהנו בלאומי רומניה עד מועד המכירה, בהתאם לנוסח כתבי השיפוי המקובלים בבנק לדירקטורים ונושאי משרה, וכן שיפוי לעובדים בלאומי רומניה ובבנק בקשר עם הליך המכירה.

8. במסגרת הנפקות בינלאומיות של כתבי התחייבות נדחים עם מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה כפויה למניות רגילות של הבנק אשר הוצעו לרוכשים מוסדיים מאושרים בארה"ב (Qualified Institutional Investors) על פי כלל 144A לחוק ניירות ערך של ארה"ב 1933 (the United States Securities Act of 1933) (להלן: "חוק ניירות ערך של ארה"ב") ומחוץ לארה"ב בהסתמך על תקנה S לחוק ניירות ערך של ארה"ב, אשר בוצעו בינואר 2020 ובינואר 2023 וכן במסגרת הנפקה בינלאומית של אגרות חוב בכירות בלתי מובטחות למשקיעים מוסדיים בישראל, בהתאם לסעיף 15א(ב)(1) לחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 (להלן: "חוק ניירות ערך של ישראל"), ומחוץ לישראל, בהתאם לסעיף 15א(ב)(2) לחוק ניירות ערך של ישראל, כלל 144A לחוק ניירות ערך של ארה"ב ותקנה S לחוק ניירות ערך של ארה"ב, אשר בוצעה ביולי 2022 (להלן, ביחד: "ההנפקות"), נדרש הבנק תחת הסכם המכירה עם החתמים (Purchase Agreements) לשפות את החתמים וצדדים הקשורים להם בגין נזקים, תביעות והפסדים אשר ייגרמו להם, ככל שיגרמו, תחת חוק ניירות הערך בארה"ב ו/או תחת חוק המסחר בניירות ערך משנת 1934 (the United States Securities Exchange Act of 1934) ללא הגבלה בסכום ביחס לפרטים מהותיים לא נכונים, או כאלה שנטען לגביהם כי אינם נכונים, אשר נכללו במסמכי ההנפקות כאמור או בכל מידע אחר שנמסר על ידי הבנק או בשמו בקשר עם ההנפקות כאמור, או השמטה של פרטים מהותיים ו/או טענה לגבי השמטה של פרטים כאמור ממסמכים או ממידע כאמור.

במסגרת התקשרות לקבלת שירותי חיתום והפצה בקשר עם הנפקה לציבור של מניות רגילות של הבנק, בדרך של הצעה לא אחידה למשקיעים מוסדיים, כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (אופן הצעת ניירות ערך לציבור), תשס"ז-2007 ("תקנות אופן ההצעה"), לרבות ניצעים מוסדיים מחוץ לישראל, בהתאם לתקנה 11(א)(1) לתקנות אופן ההצעה, שביצע הבנק ביוני 2022, נדרש הבנק, תחת הסכם החיתום עם לידר חיתום לשפות את החתם ו/או מי מטעמו, בשל כל חבות שתוטל עליהם בגין הכללת פרט מטעה במסמכי ההנפקה, עד לגובה תמורת הנפקת המניות ברוטו, בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן, בכפוף לתנאים ולהסתייגויות כמפורט תחת אותו הסכם החיתום.

כמו כן נדרש הבנק תחת הסכם ההפצה מול המפיצים הזרים בק"ע אותה הנפקת מניות (Citigroup Global Markets Limited, Barclays Bank Plc ו-Jefferis LLC) לשפות כל אחד מהמפיצים וצדדים הקשורים להם בגין נזקים, תביעות והפסדים אשר ייגרמו להם, ככל שיגרמו, ללא הגבלה בסכום, עקב פרטים מהותיים לא נכונים, או כאלה שנטען לגביהם כי אינם נכונים, אשר נכללו במסמכי ההנפקה או בכל מידע אחר שנמסר על ידי הבנק או בשמו בקשר עם ההנפקה כאמור, או השמטה של פרטים מהותיים ו/או טענה לגבי השמטה של פרטים כאמור ממסמכי ההנפקה או ממידע כאמור.

9. בשנת 2022 הושלמה עסקה למיזוג של Bank Leumi Corporation ("BLC"), תאגיד אמריקאי (המוחזק בשיעור של 85% בידי הבנק), המחזיק בשליטה מלאה ב-BLUSA לתוך Valley National Bancorp ("Valley"). במסגרת העסקה ניתן ל-Valley שיפוי בגין כל תביעה שתוגש בעתיד על ידי בעלי מניות מיעוט ב-BLUSA, אשר חלף אחזקתם ב-BLUSA קיבלו שווה מזומן, על בסיס שווי המניות הגלום בעסקת המיזוג. למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

ביאור 26 - שעבודים ותנאים מגבילים

כחבר הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, הבנק הינו חבר בקרן הסיכונים של מסלקת הבורסה.

הסכום שהבנק מפקיד בקרן הסיכונים יהיה בגובה היתרה התקופתית לחיוב הגבוהה ביותר שהייתה לחבר בששת החודשים שהסתיימו בחודש הקלנדרי שקדם למועד העדכון. הקרן מעדכנת את הסכומים 4 פעמים בשנה.

כל אחד מהחברים בקרן הסיכונים משעבד ניירות ערך לטובת מסלקת הבורסה המהווים ביטחונות בגובה חלקו היחסי בקרן, אשר מבטיחים את חיובי החבר כלפי המסלקה ואת חלקו של החבר בקרן הסיכונים. כמו כן מבטיחים ביטחונות אלו גם את חיובי חברי קרן הסיכונים האחרים, וזאת אם הביטחונות שהעמיד החבר האחר לא יספיקו לכיסוי כל חיובי החבר האחר, ובהתאם לחלקו היחסי של כל אחד מהחברים בקרן, עד לגובה הביטחונות שניתנו או עד לגובה החיובים כלפי מסלקת הבורסה, לפי הנמוך. ל-31 בדצמבר 2024, חלקו של הבנק בקרן של מסלקת הבורסה הינו 293 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 349 מיליון ש"ח). סך כל הנכסים ששועבדו על ידי הבנק למסלקת הבורסה הינו 279 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 360 מיליון ש"ח).

הבנק הינו חבר גם בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף. הבנק התחייב כלפי מסלקת המעו"ף לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאותיו במעו"ף עבור לקוחותיו, הנוסטרו שלו ומעסקאות מעו"ף של חבש"ס (חבר בורסה אחר שאינו סולק בעצמו במסלקת מעו"ף). סכום ההתחייבות של הבנק מוצג בביאור 29.ד. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

הבנק משעבד למסלקת המעו"ף ביטחונות בגובה חלקו היחסי בקרן הסיכונים וכן בגין התחייבויותיו כאמור לעיל, אשר מבטיחים את חיוביו כלפי מסלקת המעו"ף ואת חלקו בקרן הסיכונים. בנוסף, מבטיחים הביטחונות את חיובי חברי קרן הסיכונים האחרים. במקרה שהביטחונות שהעמיד חבר אחר בקרן לא הספיקו לכיסוי כל חיוביו, רשאית מסלקת המעו"ף לממש גם את הביטחונות שהעמידו לה חברי קרן הסיכונים האחרים, בהתאם לחלקו היחסי של כל אחד מהם בקרן, עד לגובה הביטחונות שניתנו או עד לגובה החיובים כלפי מסלקת מעו"ף, לפי הנמוך.

ל-31 בדצמבר 2024, חלקו של הבנק בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף הינו 114 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 111 מיליון ש"ח).

הבנק כמו כל חבר מסלקה אחר, רשאי להבטיח את חיוביו לקרן הסיכונים של מסלקת מעו"ף, באמצעות שעבוד אגרות חוב ממשלתיות ופיקדונות. סך כל אגרות החוב ופיקדונות ששועבדו על ידי הבנק למסלקת המעו"ף, בגין פעילות הלקוחות, הנוסטרו וקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2024 הינו 1,571 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 1,069 מיליון ש"ח).

הבנק משתתף בהסדר להבטחת סופיות הסליקה במצבי כשל בהם אין יתרה מספקת בחשבון הסליקה של אחד או יותר מהמשתתפים האחרים, וזאת כמשתתף במערכת זה"ב ובעל חשבון סליקה במערכת וחבר במערכות התשלומים הפועלות בזה"ב (שיקים, מס"ב כרטיסי אשראי ו-ATM). במקרה של כשל של משתתף במסלקה של כל אחת ממערכות התשלומים, מופעל מנגנון הסדר כשל הרלוונטי לכל אחת ממערכות התשלומים.

במסלקת השיקים יישא כל משתתף שלא כשל בחיובי המשתתף שכשל, אחוזי ההשתתפות בהסדר של כל אחד מהמשתתפים בסליקה יחושבו על ידי בנק ישראל, בהתאם לנפח הפעילות של המשתתף בסליקה, אחת לחציון, על בסיס נתוני ששת החודשים האחרונים. חלקו היחסי של הבנק בהסדר להבטחת הסליקה לחציון הראשון לשנת 2025 (על בסיס נתוני החציון השני של שנת 2024) במסלקת השיקים - 21.54%. תקרה כוללת להשתתפות כל המשתתפים עומדת על 150 מיליון ש"ח.

בחודש אפריל 2023 נכנסה לתוקף הוראת בנק ישראל בדבר הפרדת מס"ב ושבא וייצוג כל אחת מהן כמסלקה העומדת בפני עצמה ומשתתפת במערכת זה"ב. בתוך כך, נדרשו מס"ב שבא ו-ATM להגדיר נוהל הסדר כשל חלף ההסדר הקודם.

במסגרת ההסדר החדש, על המשתתפים במערכת מס"ב להפקיד ביטחונות לטובת הסדר הכשל, שיופקדו במזומן בחשבון עו"ש המנוהל בבנק ישראל ע"ש מס"ב ויוחזקו בנאמנות עבור משתתפי המערכת אך ורק לטובת הסדר הכשל. גובה הביטחון שהופקד על ידי לאומי נכון ליום 31 בדצמבר 2024 הינו 561 מיליון ש"ח.

כמו כן, הוגדר נוהל הסדר כשל עבור משתתף במערכת שירותים בכרטיסי חיוב (שבא). במסגרתו כל משתתף יפקיד כספי ביטחונות במזומן בלבד בחשבון ייעודי בבנק ישראל ע"ש שבא כרטיסי חיוב. הכספים מוחזקים בנאמנות עבור משתתפי המערכת אך ורק לטובת הסדר כשל. גובה הביטחון שהופקד על ידי לאומי נכון ליום 31 בדצמבר 2024 הינו 74 מיליון ש"ח.

בנוסף, הוגדר נוהל הסדר כשל עבור משתתף במערכת ATM. נכון ליום 31 בדצמבר 2024 הבנק אינו נדרש להפקיד ביטחונות בגין הסדר כשל זה.

ביאור 26 - שעבודים ותנאים מגבילים (המשך)

הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים מסוג (Credit Support Annex) - CSA שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים שנוצרים בין הצדדים בעת מסחר בנגזרים. על פי ההסכמים, מידי תקופה מבוצעת מדידה של שווי כלל העסקאות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שנקבע מראש, מחויב הצד האמור להעביר לצד השני פיקדונות בגובה סכום החשיפה, עד למועד המדידה הבא. ליום 31 בדצמבר 2024 העמידה הקבוצה לטובת צדדים נגדיים פיקדונות בסכום כולל של 1,322 מיליון דולר ארה"ב (31 בדצמבר 2023 - 1,337 מיליון דולר ארה"ב).

הבנק וחברות מאוחדות מתקשרים עם צדדים נגדיים בהסכמים, לצורך ביצוע עסקאות עתידיות סחירות בבורסות בחו"ל עבורם ועבור לקוחותיהם. ליום 31 בדצמבר 2024 הפקידה הקבוצה בצדדים נגדיים הנ"ל סכום של 2,528 מיליון דולר ארה"ב (31 בדצמבר 2023 - 1,829 מיליון דולר ארה"ב).

כמו כן, הקבוצה העבירה בהעברה לתיחום חשיפה אגרות חוב בסך 1,683 מיליון דולר ארה"ב (2023 - 1,546 מיליון דולר ארה"ב). יש לציין, שעיקר הביטחונות שהועברו בגין פעילות הלקוחות בעסקאות אלו, היו כספי הלקוחות בהתאם להסכמי תיחום החשיפה שחתם הבנק עמם.

החל מיום 1 בספטמבר 2021, חלה על הבנק רפורמה בנוגע לדרישת ביטחונות ראשוניים (IM) עבור נגזרים שלא נסלקים דרך צד נגדי מרכזי (נגזרי OTC), אשר נקבעה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (ה-BCBS) והארגון הבינלאומי של רשויות ניירות ערך (ה-IOSCO). הרפורמה, אשר חלה במערך היחסים של בנק למול מוסדות פיננסיים זרים, מחייבת הפקדה של ביטחונות ראשוניים כאמור (בכפוף לסף של 50 מיליון אירו באירופה ו-50 מיליון דולר בארה"ב) מול צד נגדי מסוים, במתכונת של שעבוד חשבון ניירות ערך אצל משמורן זר על ידי כל צד בנאמנות עבור הצד האחר. כפי הרפורמה, אם בנק עובר את הרף של 50 מיליון דולר, שני הצדדים מפקידים IM בצורה של שיעבוד ניירות ערך אצל צד שלישי. נכון ליום 31 בדצמבר 2024, שיעבד הבנק ניירות ערך בסכום כולל של 1,572 מיליון דולר (2023 - 1,214 מיליון דולר).

ביום 21 במאי 2008 חתם הבנק על איגרת חוב, על פיה שעבד הבנק בשעבוד צף ראשון בדרגה, לטובת בנק ישראל, את זכויותיו לקבלת סכומים וחיובים כספיים בשקלים, המגיעים ושיגיעו לבנק מפעם לפעם מאת לקוחותיו, שהינם תאגידים (שהתאגדו לפי דיני מדינת ישראל), שאינם מפגרים בהחזר לבנק של אשראים שקיבלו מהבנק, בגין אשראים בשקלים שמשך החיים הממוצע (מח"מ) של כל אשראי אינו עולה על שלוש שנים, שניתנו וינתנו על ידי הבנק ללקוחות הנ"ל.

שעבוד זה בא להבטיח אשראים שבנק ישראל עשוי להעמיד לרשות הבנק לצורך פעילות הבנק כספק שירותי נזילות בשקלים ל-(Continuous Linked Settlement Bank) - CLS בצרוף ריבית ועלויות והוצאות הכרוכות במימוש השעבוד, עד לסך של 1.1 מיליארד ש"ח, בהתאם לתנאי הסכם האשראי שנחתם בין הצדדים לעניין זה.

ביום 26 באוקטובר 2010 הבנק חתם על איגרת חוב על פיה שעבד הבנק בשעבוד קבוע ראשון בדרגה ובהמחאה על דרך שעבוד, ללא הגבלה בסכום, לטובת בנק ישראל, את כל הנכסים והזכויות בחשבונות ספציפיים המתנהלים ע"ש בנק ישראל, במסלקת הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, ב-Euroclear Bank או בכל מסלקה אחרת עליה יסכימו הבנק ובנק ישראל. הנכסים המשועבדים בחשבון ב-Euroclear Bank, או בחשבון אחר המתנהל במסלקה מחוץ לישראל, משועבדים גם בשעבוד צף ראשון בדרגה לטובת בנק ישראל.

ביום 25 בפברואר 2021 חתם הבנק על איגרת חוב על פיה, בנוסף לשעבודים הנ"ל, שעבד לטובת בנק ישראל בשעבוד קבוע ראשון בדרגה ובהמחאה על דרך השעבוד, ללא הגבלה בסכום, את כל זכויותיו בגין ובקשר עם חלק מתיק ההלוואות לדיור המובטחות בשעבוד זכויות במקרקעין. ביום 29 בדצמבר 2021 תוקנה איגרת החוב ועודכנו ההלוואות לדיור המשועבדות במסגרת איגרת החוב. כך גם ביום 12 באפריל 2022 וביום 28 בספטמבר 2022.

שעבודים אלה באים להבטיח את כל התחייבויות הבנק בקשר עם אשראים שבנק ישראל נתן או ייתן לבנק כמפורט במסמכי האשראי, למעט אשראים שבנק ישראל עשוי להעמיד לרשות הבנק לצורך פעילות הבנק כספק שירותי נזילות בשקלים ל-CLS.

בשנים 2020-2021 ובשנים 2023-2024 סיפק בנק ישראל למערכת הבנקאית הלוואות לטווח ארוך במטרה להגדיל את היצע האשראי הבנקאי לעסקים קטנים וזעירים, זאת כנגד ביטחונות כמקובל בכל הלוואה מוניטרית הניתנת על ידי בנק ישראל. צעד זה של בנק ישראל היה חלק מהצעדים המוניטריים שננקטו במסגרת ההתמודדות עם השפעת הקורונה ומלחמת "חרבות ברזל". יתרת האשראי שניתן במסגרת תכניות אלו נכון ליום 31 לדצמבר 2024 עומדת על כ-5.8 מיליארד ש"ח.

ביאור 26 - שעבודים ותנאים מגבילים (המשך)

מקורות ושימושים

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת קיזוזים		
ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן	**4,684**	3,053
השימושים בניירות ערך שהתקבלו כביטחון ובניירות ערך של הבנק, לפי שווי הוגן, לפני השפעת קיזוזים		
ניירות ערך שהושאלו בעסקאות השאלת ניירות ערך כנגד מזומן	**11,686**	13,776

מלבד ניירות ערך אלו, נכון ליום המאזן, הועמדו כביטחון ניירות ערך נוספים המוצגים בסעיף ניירות ערך כמפורט לעיל, אשר המלווים אינם רשאים למכור או לשעבד.

בנוסף הבנק מפקיד אג"ח ממשלתיים כביטחונות לפעילות בחוזים סחירים, במקום מזומן. ניירות אלו מוחזקים בתיק הזמין.

ביאור 27א - מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

כללי

הפעילות הנ"ל כרוכה בנטילת סיכונים שהעיקריים בהם הינם:

- סיכון אשראי הנמדד על פי סכום ההפסד המירבי הצפוי אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי העסקה. לכיסוי הסיכון נדרשים ביטחונות מהלקוח בהתאם לסיכון הנובע מהעסקאות. הביטחונות הנדרשים נכללים במסגרת הנדרש בגין סך כל חבות הלקוח.
- סיכוני שוק כוללים סיכונים הנובעים משינויים בשיעורי הריבית, בשערי החליפין, במדד המחירים לצרכן, בשערי ניירות ערך/מדדים ובשערי סחורות. סיכוני השוק הנובעים מעסקאות במכשירים נגזרים, הינם חלק מסך כל סיכוני השוק של המכשירים הפיננסיים. הפעילות במכשירים נגזרים מתבצעת במסגרת הגבולות המותרים לחשיפה לסיכוני שוק, כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריונים של חברות הקבוצה.
- סיכון נזילות הנובע מאי וודאות לגבי המחיר שהבנק יצטרך לשלם לכיסוי העסקה. סיכון זה קיים בעיקר במכשירים אשר סחירותם, או סחירות נכס הבסיס, נמוכה. במסגרת הדרישות לביטחונות נלקח בחשבון סיכון זה.

ביאור 27ב - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

	31 בדצמבר 2024		
	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סך הכל
	במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים			
א) חוזי ריבית			
חוזי Forward-ו Futures	2,421	98,913	101,334
אופציות שנכתבו	1,800	5,225	7,025
אופציות שנקנו	-	4,396	4,396
Swaps[א]	63,735	395,023	458,758
סך הכל[ב]	67,956	503,557	571,513
מזה: נגזרים מגדרים[ג]	10,806	-	10,806
ב) חוזי מטבע חוץ			
חוזי Forward-ו Futures[ד]	50,047	478,315	528,362
אופציות שנכתבו	1,011	22,995	24,006
אופציות שנקנו	1,011	24,449	25,460
Swaps[א]	3,829	21,391	25,220
סך הכל	55,898	547,150	603,048
מזה: נגזרים מגדרים[ג]	-	-	-
ג) חוזים בגין מניות			
חוזי Forward-ו Futures	349	272,197	272,546
אופציות שנכתבו	365	119,617	119,982
אופציות שנקנו[ה]	538	119,538	120,076
Swaps	290	268,084	268,374
אחר	7	-	7
סך הכל	1,549	779,436	780,985
ד) חוזי סחורות ואחרים			
חוזי Forward-ו Futures	-	1,111	1,111
אופציות שנכתבו	-	28	28
אופציות שנקנו	-	28	28
Swaps	-	71	71
סך הכל	-	1,238	1,238
ה) חוזי אשראי			
הבנק ערב	-	-	-
הבנק מוטב	-	-	-
סך הכל	-	-	-
סך כל הסכום הנקוב	125,403	1,831,381	1,956,784

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 218,452 מיליון ש"ח.
(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 16,628 מיליון ש"ח.
(ג) הבנק מבצע את הגידור על ידי עסקאות החלפת ריבית IRS.
(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 20,900 מיליון ש"ח.
(ה) מזה: נסחרים בבורסה בסך 119,591 מיליון ש"ח.

ביאור 27ב - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

	31 בדצמבר 2023		
	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סך הכל
	במיליוני ש"ח		
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים			
א) חוזי ריבית			
חוזי Forward-ו Futures	2,888	69,552	72,440
אופציות שנכתבו	819	1,027	1,846
אופציות שנקנו	–	541	541
Swaps(א)	42,938	344,715	387,653
סך הכל(ב)	46,645	415,835	462,480
מזה: נגזרים מגדרים(ג)	9,921	–	9,921
ב) חוזי מטבע חוץ			
חוזי Forward-ו Futures(ד)	49,465	312,028	361,493
אופציות שנכתבו	887	19,240	20,127
אופציות שנקנו	887	20,317	21,204
Swaps(א)	3,446	21,006	24,452
סך הכל	54,685	372,591	427,276
מזה: נגזרים מגדרים(ג)	–	–	–
ג) חוזים בגין מניות			
חוזי Forward-ו Futures	1,059	206,093	207,152
אופציות שנכתבו	333	89,662	89,995
אופציות שנקנו(ה)	391	89,661	90,052
Swaps	351	158,285	158,636
אחר	7	–	7
סך הכל	2,141	543,701	545,842
ד) חוזי סחורות ואחרים			
חוזי Forward-ו Futures	–	7,084	7,084
אופציות שנכתבו	–	53	53
אופציות שנקנו	–	53	53
Swaps	–	2,212	2,212
סך הכל	–	9,402	9,402
ה) חוזי אשראי			
הבנק ערב	7	–	7
הבנק מוטב	–	–	–
סך הכל	7	–	7
סך כל הסכום הנקוב	103,478	1,341,529	1,445,007

(א) מזה: SWAPS שהתאגיד הבנקאי משלם שיעור ריבית קבוע בסך 187,057 מיליון ש"ח.
(ב) מזה: חוזי החלפת שקל-מדד בסך 16,749 מיליון ש"ח.
(ג) כולל בעיקר עסקאות גידור החלפת ריבית IRS.
(ד) מזה: חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט בסך 14,004 מיליון ש"ח.
(ה) מזה: נסחרים בבורסה בסך 89,610 מיליון ש"ח.

ביאור 27ב - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

	31 בדצמבר 2024					
	נכסים בגין נגזרים ברוטו			התחייבויות בגין נגזרים ברוטו		
	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סך הכל	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סך הכל
	במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
א) חוזי ריבית	1,174	8,145	9,319	547	7,678	8,225
מזה: נגזרים מגדרים	763	–	763	139	–	139
ב) חוזי מטבע חוץ	366	6,352	6,718	29	6,433	6,462
מזה: נגזרים מגדרים	–	–	–	–	–	–
ג) חוזים בגין מניות	52	13,082	13,134	36	13,028	13,064
ד) חוזי סחורות ואחרים	–	27	27	–	27	27
ה) חוזי אשראי	–	–	–	–	–	–
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו[א]	1,592	27,606	29,198	612	27,166	27,778
סכומים שקוזזו במאזן	–	–	–	–	–	–
יתרה מאזנית	1,592	27,606	29,198	612	27,166	27,778
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או להסדרים דומים	–	1,696	1,696	–	1,443	1,443

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משובצים בסך 5 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך 26 מיליון ש"ח.

	31 בדצמבר 2023					
	נכסים בגין נגזרים ברוטו			התחייבויות בגין נגזרים ברוטו		
	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סך הכל	נגזרים שאינם למסחר	נגזרים למסחר	סך הכל
	במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים						
א) חוזי ריבית	1,044	8,654	9,698	628	8,072	8,700
מזה: נגזרים מגדרים	766	–	766	116	–	116
ב) חוזי מטבע חוץ	305	6,600	6,905	33	7,176	7,209
מזה: נגזרים מגדרים	–	–	–	–	–	–
ג) חוזים בגין מניות	49	10,566	10,615	69	10,484	10,553
ד) חוזי סחורות ואחרים	–	200	200	–	199	199
ה) חוזי אשראי	–	–	–	–	–	–
סך הכל נכסים/התחייבויות בגין נגזרים ברוטו[א]	1,398	26,020	27,418	730	25,931	26,661
סכומים שקוזזו במאזן	–	–	–	–	–	–
יתרה מאזנית	1,398	26,020	27,418	730	25,931	26,661
מזה: שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או להסדרים דומים	–	950	950	–	1,005	1,005

(א) מזה: שווי הוגן ברוטו של נכסים בגין נגזרים משובצים בסך 8 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו של התחייבויות בגין נגזרים משובצים בסך 25 מיליון ש"ח.

ביאור 27ב - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי

1. השפעת חשבונאות גידור תזרים מזומנים על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2024		2023	
	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מנגזרים	רווח (הפסד) שסווג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח והפסד[א]	סכומים שהוכרו ברווח (הפסד) כולל אחר מנגזרים	רווח (הפסד) שסווג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לרווח והפסד[א]
	במיליוני ש"ח			
א. נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים[ב]				
חוזי ריבית[ג]	**(10)**	**8**	1	4

(א) סכומי רווח (הפסד) שסווגו מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נכללו בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית או בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בהתאם לשורה בה מוצגת השפעת הפריט המגודר.
(ב) משקף סכומים הכלולים בהערכת אפקטיביות הגידור.
(ג) הבנק מייעד נגזרים מסוימים כמכשירים מגדרים בגידור תזרים מזומנים, נגזרים המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מהלוואות שניתנו. השפעת הגידור צפויה להפחית את היקף החשיפה להלוואות שניתנו.

2. השפעת חשבונאות גידור שווי הוגן על הרווח (הפסד)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
סך כל הכנסות (הוצאות) הריבית שהוכרו בדוח רווח או הפסד	**123**	171
ההשפעה של גידורי שווי הוגן:		
א. רווח (הפסד) מגידורי שווי הוגן		
חוזי ריבית[א]		
פריטים מגודרים	**54**	238
נגזרים מגדרים	**77**[ב]	(63)[ג]
ב. רווח (הפסד) מגידורי תזרים מזומנים		
חוזי ריבית[א]		
רווח והפסד שסווג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	**(8)**	(4)

(א) הבנק מייעד נגזרים מסוימים כמכשירים מגדרים בגידור שווי הוגן, נגזרים המגדרים חשיפת ריבית המתקבלת על אגרות חוב.
(ב) רווחים בסך של כ-77 מיליון ש"ח בגין המכשיר המגדר מוינו מסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית לסעיף הכנסות מריבית. הרווחים כוללים הפסדים כוללים בסך של כ-32 מיליון ש"ח בגין השפעת שינוי בשווי הוגן, וכן רווחים בסך של כ-109 מיליון ש"ח בגין השפעת צבירת ריבית.
(ג) הפסדים בסך של כ-63 מיליון ש"ח בגין המכשיר המגדר מוינו מסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית לסעיף הכנסות מריבית. ההפסדים כוללים הפסדים בסך של כ-184 מיליון ש"ח בגין השפעת שינוי בשווי הוגן, וכן רווחים בסך של כ-121 מיליון ש"ח בגין השפעת צבירת ריבית.

ביאור 27ב - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. גידור חשבונאי (המשך)

3. פריטים מגודרים בגידור שווי הוגן

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2024			2023		
	הערך בספרים של הפריט המגודר	יחסי גידור קיימים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים	הערך בספרים של הפריט המגודר	יחסי גידור קיימים	התאמות שווי הוגן מצטבר שהגדילו (הקטינו) את הערך בספרים
	במיליוני ש"ח					
ניירות ערך - מכשירי חוב המסווגים כזמינים למכירה	**5,861**	**(691)**	**-**	5,046	(800)	(1)
כתבי התחייבות נדחים	**(3,575)**	**161**	**-**	(3,601)	115	-
הלוואות לדיור[א]	**56**	**1**	**-**	-	-	-

(א) הבנק ייעד בקשר הגידור סכום של 55 מיליון ש"ח בשיטת השכבה האחרונה, מתוך תיק הלוואות סגור (Closed Portfolio) של כ-404 מיליון ש"ח, כאשר נכון לתאריך 31 בדצמבר 2024 יתרת העלות המופחתת של התיק הסגור (Closed Portfolio) של ההלוואות עומדת על סך של כ-391 מיליון ש"ח.

4. השפעת גידור השקעה נטו בפעילות חוץ על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ועל דוח רווח או הפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2024		2023	
	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר	רווח (הפסד) שסווג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר[א]	סכומים שנזקפו לרווח (הפסד) כולל אחר	רווח (הפסד) שסווג מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר[א]
	במיליוני ש"ח			
פיקדונות ששימשו עבור גידורי השקעה, נטו				
פיקדונות במטבע חוץ	**(34)**	**-**	(86)	-

(א) סכומי רווח (הפסד) שסווגו מחדש מרווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נכללו בסעיף הכנסות (הוצאות) ריבית או בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

5. השפעת נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים על דוח רווח או הפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2024	2023
	רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים[א]	רווח (הפסד) שהוכר בהכנסות (הוצאות) מפעילות במכשירים נגזרים[א]
	במיליוני ש"ח	
נגזרים שלא יועדו כמכשירים מגדרים		
חוזי ריבית	**470**	(58)
חוזי מטבע חוץ	**1,711**	2,731
חוזים בגין מניות	**311**	249
חוזי סחורות ואחרים	**2**	4
סך הכל	**2,494**	2,926

(א) נכלל בסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.

ביאור 27ב - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

	31 בדצמבר 2024					
	בורסות	בנקים	דילרים/ ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	גופים מוסדיים	אחרים	סך הכל
	במיליוני ש"ח						
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים[א][ב]	362	6,517	10,558	26	9,712	2,023	29,198
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:							
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים	-	3,087	9,005	26	2,652	918	15,688
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל	-	3,268	1,542	-	5,352	14	10,176
סך הכל יתרה מאזנית נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים[ד]	362	162	11	-	1,708	1,091	3,334
התאמת יתרה מאזנית נטו לסיכון אשראי מאזני[ה]	13	6	(11)	-	(262)	75	(179)
סך הכל סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים	375	168	-	-	1,446	1,166	3,155
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים[ו]	1,212	16,023	21,243	56	13,767	2,226	54,527
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	1,587	16,191	21,243	56	15,213	3,392	57,682
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים[א][ג]	213	5,899	13,021	135	6,759	1,751	27,778
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:							
מכשירים פיננסיים	-	3,087	9,005	26	2,652	927	15,697
ביטחון במזומן ששועבד	-	2,347	3,335	109	2,832	-	8,623
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	213	465	681	-	1,275	824	3,458

	31 בדצמבר 2023					
	בורסות	בנקים	דילרים/ ברוקרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	גופים מוסדיים	אחרים	סך הכל
	במיליוני ש"ח						
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים[א][ב]	265	9,244	12,117	17	3,529	2,246	27,418
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:							
הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים	-	3,419	8,901	17	2,527	1,132	15,996
הפחתת סיכון אשראי בגין ביטחון במזומן שהתקבל	-	5,595	2,998	-	769	83	9,445
סך הכל יתרה מאזנית נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים[ד]	265	230	218	-	233	1,031	1,977
התאמת יתרה מאזנית נטו לסיכון אשראי מאזני[ה]	(2)	(21)	28	-	(23)	(71)	(89)
סך הכל סיכון אשראי מאזני בגין מכשירים נגזרים	263	209	246	-	210	960	1,888
סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים[ו]	951	13,583	13,907	56	8,816	2,812	40,125
סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים	1,214	13,792	14,153	56	9,026	3,772	42,013
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים[א][ג]	172	3,983	9,277	153	11,102	1,974	26,661
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:							
מכשירים פיננסיים	-	3,419	8,901	17	2,527	1,132	15,996
ביטחון במזומן ששועבד	-	484	198	103	7,320	1	8,106
סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	172	80	178	33	1,255	841	2,559

ראו הערות בעמוד הבא.

ביאור 27ב - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

הערות:

(א) הבנק לא קיזז הסכמי התחשבנות נטו.

(ב) מתוך זה יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 29,193 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 27,410 מיליון ש"ח).

(ג) מתוך זה יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 27,752 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 - 26,636 מיליון ש"ח).

(ד) יתרה מאזנית של נכסים בגין נגזרים לאחר קיזוז סכומי שווי הוגן וביטחונות שעומדים בהנחיות הקיזוז בהתאם לחוזר קיזוז נכסים והתחייבויות.

(ה) ההפרש, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לאחר הפחתת סיכון אשראי, לבין הסך של: יתרה מאזנית נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי חוץ מאזני.

(ו) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לאחר הפחתת סיכון אשראי, לבין סיכון האשראי המאזני בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

הערות כלליות:

1. בשנים 2024 ו-2023 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.
2. השפעת סיכון אשראי צד נגדי והשפעת דחיית רווח במועד ביצוע העסקה על הערכת השווי של נכסים בגין נגזרים לימים 31 בדצמבר 2024 ו-31 בדצמבר 2023 הייתה 223 מיליון ש"ח ו-231 מיליון ש"ח בהתאמה.
   השפעת סיכון אי ביצוע על הערכת השווי של התחייבויות בגין נגזרים לימים 31 בדצמבר 2024 ו-31 בדצמבר 2023 הייתה 16 מיליון ש"ח ו-16 מיליון ש"ח בהתאמה.

ביאור 27ב - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ד. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות

	31 בדצמבר 2024				
	עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל
	במיליוני ש"ח				
חוזי ריבית:					
שקל - מדד	**2,074**	**5,568**	**5,575**	**3,411**	**16,628**
אחר	**125,464**	**143,962**	**193,598**	**91,861**	**554,885**
חוזי מטבע חוץ	**387,499**	**182,296**	**28,720**	**4,533**	**603,048**
חוזים בגין מניות	**602,587**	**174,615**	**3,783**	**-**	**780,985**
חוזי סחורות ואחרים	**403**	**835**	**-**	**-**	**1,238**
סך הכל	**1,118,027**	**507,276**	**231,676**	**99,805**	**1,956,784**

	31 בדצמבר 2023				
	עד שלושה חודשים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל
	במיליוני ש"ח				
חוזי ריבית:					
שקל - מדד	2,110	5,045	6,600	2,994	16,749
אחר	94,118	96,505	178,407	76,701	445,731
חוזי מטבע חוץ	294,982	99,803	25,646	6,845	427,276
חוזים בגין מניות	399,752	141,663	4,427	-	545,842
חוזי סחורות ואחרים	2,820	6,582	7	-	9,409
סך הכל	793,782	349,598	215,087	86,540	1,445,007

ביאור 28א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים

הדיווח על מגזרי פעילות פיקוחיים מתבצע בהתאם למתכונת ולסיווגים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, כמפורט להלן:

1. מגזר משקי בית - אנשים פרטיים, למעט לקוחות הנכללים בבנקאות פרטית.
2. מגזר בנקאות פרטית - אנשים פרטיים אשר היתרה של תיק הנכסים הפיננסיים שיש להם בבנק (לרבות פיקדונות כספיים, תיקי ניירות ערך ונכסים כספיים אחרים) עולה על 3 מיליון ש"ח.
3. מגזר עסקים זעירים - עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) קטן מ-10 מיליון ש"ח.
4. מגזר עסקים קטנים - עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) גדול או שווה ל-10 מיליון ש"ח וקטן מ-50 מיליון ש"ח.
5. מגזר עסקים בינוניים - עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) גדול או שווה ל-50 מיליון ש"ח וקטן מ-250 מיליון ש"ח.
6. מגזר עסקים גדולים - עסקים שמחזור פעילותם (מחזור מכירות שנתי או היקף הכנסות שנתי) גדול או שווה ל-250 מיליון ש"ח.
7. מגזר גופים מוסדיים - מכיל לקוחות מוסדיים כהגדרתם בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, ולרבות קופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות, תעודות סל, חברות ביטוח, חברי בורסה המנהלים כספי לקוחות.
8. מגזר ניהול פיננסי - כולל את הפעילויות הבאות:

א. פעילות למסחר - השקעה בניירות ערך למסחר, פעילות עשיית שוק בניירות ערך ובמכשירים נגזרים, פעילות במכשירים נגזרים שאינם מיועדים לגידור ואינם חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של התאגיד הבנקאי, עסקאות רכש חוזר ושאילה של ניירות ערך למסחר, מכירה בחסר של ניירות ערך, שירותי חיתום של ניירות ערך.

ב. פעילות ניהול נכסים והתחייבויות - לרבות השקעה באגרות חוב זמינות למכירה ובאגרות חוב המוחזקות לפדיון, שלא שויכו למגזרי פעילות אחרים (כאשר ללווה אין חבות לבנק מלבד ניירות ערך), מכשירים נגזרים מגדרים ומכשירים נגזרים שהם חלק מניהול נכסים והתחייבויות, פיקדונות בבנקים ומבנקים בארץ ובעולם, גידור או הגנה על הפרשי שער של השקעות בשלוחות בחו"ל, פיקדונות בממשלות ושל ממשלות.

ג. פעילות השקעה ריאלית - השקעה במניות שאינן למסחר והשקעות בחברות כלולות של עסקים.

ד. אחר - שירותי ניהול, תפעול, נאמנות ומשמורת לבנקים, שירותי ייעוץ, פעילויות מכירה וניהול תיקי אשראי, פעילויות פיתוח מוצרים פיננסיים.

9. מגזר אחר - לרבות פעילויות שהופסקו, רווחים מיעודות ותוצאות אחרות הקשורות לזכויות עובדים שלא שויכו למגזרי הפעילות האחרים, פעילויות שלא שויכו למגזרים האחרים, והתאמות בין סך כל הפריטים המיוחסים למגזרים לבין סך כל הפריטים בדוח הכספי המאוחד.

סיווג לקוחות

בהתאם לחוזר, כאשר לתאגיד בנקאי אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות כלפי התאגיד הבנקאי (לרבות מסגרת אשראי וכו'), התאגיד הבנקאי רשאי לסווג אותו למגזר הפעילות הפיקוחי הרלוונטי לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10. כמו כן, כאשר לדעת הבנק מחזור ההכנסות אינו מייצג את היקף הפעילות של הלקוח יסווג הלקוח כדלקמן: לקוח שחבותו נמוכה מ-100 מיליון ש"ח בהתאם לסך הנכסים במאזן העסק כפי הכללים שפורטו בקובץ שאלות ותשובות ולקוח שחבותו עולה על 100 מיליון ש"ח יסווג למגזר עסקים גדולים.
במהלך התקופה בוצעו פעולות להשלמת מידע שחסר בעיקר בנוגע למחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. במקרים בהם המידע טרם הושלם, סווגו הלקוחות בהתאם להערכות ומידע נוסף שנמצא בידי הבנק. הבנק פועל להשלמת המידע ותהליך טיוב הנתונים.

ביאור 28א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024			
	פעילות בישראל[א]			
	משקי בית[ה]	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים
	במיליוני ש"ח			
הכנסות ריבית מחיצוניים	9,532	14	4,543	2,529
הוצאות ריבית לחיצוניים	2,885	1,239	2,777	1,874
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	6,647	(1,225)	1,766	655
בינמגזרי	(754)	1,591	2,102	1,313
סך הכנסות ריבית, נטו	5,893	366	3,868	1,968
סך הכנסות שאינן מריבית	1,043	175	925	343
סך כל הכנסות	6,936	541	4,793	2,311
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	433	-	168	3
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
לחיצוניים	2,834	128	1,634	489
בינמגזרי	2	-	-	-
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	2,836	128	1,634	489
רווח (הפסד) לפני מיסים	3,667	413	2,991	1,819
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח	1,331	149	1,084	660
רווח (הפסד) לאחר מיסים	2,336	264	1,907	1,159
חלקו של הבנק בהפסדים של חברות כלולות לאחר השפעת מס	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	2,336	264	1,907	1,159
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	-	-	-	-
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	2,336	264	1,907	1,159
יתרה ממוצעת של נכסים[ב]	163,824	400	67,666	39,118
מזה: השקעות בחברות כלולות[ב]	-	-	-	-
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור[ב]	164,915	393	69,120	39,670
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	175,057	458	75,044	39,611
יתרת חובות לא צוברים וחובות בפיגור מעל 90 יום	968	-	676	222
יתרת חובות בעייתיים אחרים	630	-	1,071	410
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור	1,615	2	2,345	846
מחיקות חשבונאיות נטו בתקופת הדיווח	367	-	177	(40)
יתרה ממוצעת של התחייבויות[ב]	139,633	33,899	102,322	59,323
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור[ב]	139,512	33,897	102,183	59,189
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	139,802	35,781	101,224	59,641
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[ב][ג]	108,445	945	59,822	43,662
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח[ג]	113,081	1,079	60,383	44,577
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול[ב][ד]	64,965	61,655	99,437	32,972
פיצול הכנסות ריבית, נטו:				
מרווח[ז] מפעילות מתן אשראי לציבור	2,329	1	1,781	850
מרווח[ז] מפעילות קבלת פיקדונות הציבור	3,122	331	1,853	944
אחר	442	34	234	174
סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו	5,893	366	3,868	1,968

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.
(ב) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
(ג) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
(ד) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
(ה) כולל הלוואות לדיור עם יתרת אשראי לציבור לסוף תקופה בסך 21.7 מיליארד ש"ח ללקוחות אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזרים העסקיים.
(ו) כולל הפסד מירידת ערך השקעה במניות Valley בסך של כ-0.6 מיליארד ש"ח. למידע נוסף ראו ביאור 15.א.
(ז) מרווח מפעילות מתן אשראי הינו הפער בין הריבית המתקבלת מהאשראי לבין עלות גיוס המקורות ששימשו להעמדת האשראי (להלן - "מחירי מעבר"). מחירי מעבר אלו הינם פונקציה של תקופה, מטבע וסוג הריבית של העסקה. מחירי מעבר הינם כלי לתמחור פנימי של הבנק המבוססים על מודלים פנימיים ושיקול דעתו של הבנק. מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הינו הפער בין מחירי המעבר לריבית המשולמת ללקוחות עבור אותם הפיקדונות.

					פעילות חו"ל				
עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	סך פעילות ישראל	אנשים פרטיים	פעילות עסקית	אחר	סך הכל פעילות חו"ל[א]	סך הכל
9,310	201	10,596	–	36,725	5	730	2	737	37,462
4,077	5,610	2,490	–	20,952	–	–	1	1	20,953
5,233	(5,409)	8,106	–	15,773	5	730	1	736	16,509
(1,180)	6,213	(8,956)	57	386	–	9	(395)	(386)	–
4,053	804	(850)	57	16,159	5	739	(394)	350	16,509
948	205	2,011	867	6,517	1	87	(6)	82	6,599
5,001	1,009	1,161	924	22,676	6	826	(400)	432	23,108
118	3	25	–	750	–	(37)	–	(37)	713
576	260	311	556	6,788	1	121	(6)	116	6,904
(1)	8	12	(21)	–	–	–	–	–	–
575	268	323	535	6,788	1	121	(6)	116	6,904
4,308	738	813	389	15,138	5	742	(394)	353	15,491
1,564	267	174	73	5,302	1	141	(22)	120	5,422
2,744	471	639	316	9,836	4	601	(372)	233	10,069
–	–	(271)[1]	–	(271)	–	–	–	–	(271)
2,744	471	368	316	9,565	4	601	(372)	233	9,798
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2,744	471	368	316	9,565	4	601	(372)	233	9,798
148,394	7,210	303,447	7,313	737,372	66	8,706	195	8,967	746,339
–	–	3,673	–	3,673	–	–	–	–	3,673
149,771	7,214	–	–	431,083	63	8,752	–	8,815	439,898
159,390	3,604	–	–	453,164	15	9,227	–	9,242	462,406
574	2	–	–	2,442	1	30	–	31	2,473
1,829	–	–	–	3,940	–	282	–	282	4,222
2,039	7	–	–	6,854	–	33	–	33	6,887
(62)	–	–	–	442	–	–	–	–	442
102,280	152,639	87,018	10,435	687,549	–	2	240	242	687,791
96,606	152,214	–	–	583,601	–	–	–	–	583,601
109,860	171,993	–	–	618,301	–	–	–	–	618,301
189,601	1,334	43,794	17,492	465,095	67	10,622	215	10,904	475,999
204,532	1,582	50,991	15,902	492,127	32	10,977	143	11,152	503,279
114,728	1,053,718	44,412	–	1,471,887	–	–	–	–	1,471,887
2,625	21	–	–	7,607	5	730	4	739	8,346
710	780	–	–	7,740	–	–	–	–	7,740
718	3	(850)	57	812	–	9	(398)	(389)	423
4,053	804	(850)	57	16,159	5	739	(394)	350	16,509

ביאור 28א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023			
	פעילות בישראל[א]			
	משקי בית[ה]	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים
	במיליוני ש"ח			
הכנסות ריבית מחיצוניים	8,922	13	4,481	2,681
הוצאות ריבית לחיצוניים	2,428	1,035	2,690	1,939
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	6,494	(1,022)	1,791	742
בינמגזרי	(546)	1,420	2,087	1,367
סך הכנסות ריבית, נטו	5,948	398	3,878	2,109
סך הכנסות שאינן מריבית	1,092	159	931	359
סך כל הכנסות	7,040	557	4,809	2,468
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	870	–	681	160
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
לחיצוניים	2,727	104	1,560	459
בינמגזרי	4	–	–	–
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	2,731	104	1,560	459
רווח (הפסד) לפני מיסים	3,439	453	2,568	1,849
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח	1,185	156	891	638
רווח (הפסד) לאחר מיסים	2,254	297	1,677	1,211
חלקו של הבנק בהפסדים של חברות כלולות לאחר השפעת מס	–	–	–	–
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	2,254	297	1,677	1,211
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	–	–	–	–
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	2,254	297	1,677	1,211
יתרה ממוצעת של נכסים[ב]	153,127	372	64,406	40,063
מזה: השקעות בחברות כלולות[ב]	–	–	–	–
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור[ב]	154,025	365	65,668	40,505
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	160,356	330	66,554	40,038
יתרת חובות לא צוברים וחובות בפיגור מעל 90 יום	1,111	–	672	286
יתרת חובות בעייתיים אחרים	654	–	1,113	383
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור	1,513	–	2,174	816
מחיקות חשבונאיות נטו בתקופת הדיווח	430	–	201	(9)
יתרה ממוצעת של התחייבויות[ב]	132,758	31,690	101,773	65,816
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור[ב]	132,640	31,688	101,637	65,724
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	137,230	32,558	103,573	62,171
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[ב][ג]	101,932	736	58,330	43,974
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח[ג]	107,923	844	58,825	43,734
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול[ב][ד]	59,334	49,433	82,199	29,472
פיצול הכנסות ריבית, נטו:				
מרווח[ז] מפעילות מתן אשראי לציבור[ח]	2,533	1	1,787	911
מרווח[ז] מפעילות קבלת פיקדונות הציבור	3,096	367	1,924	1,070
אחר[ח]	319	30	167	128
סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו	5,948	398	3,878	2,109

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.

(ב) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ג) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ד) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ה) כולל הלוואות לדיור עם יתרת אשראי לציבור לסוף תקופה בסך 20.0 מיליארד ש"ח ללקוחות אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזרים העסקיים.

(ו) כולל הפסד מירידת ערך השקעה במניות Valley בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח. למידע נוסף ראו ביאור 15.א.

(ז) מרווח מפעילות מתן אשראי הינו הפער בין הריבית המתקבלת מהאשראי לבין עלות גיוס המקורות ששימשו להעמדת האשראי (להלן - "מחירי מעבר"). מחירי מעבר אלו הינם פונקציה של תקופה, מטבע וסוג הריבית של העסקה. מחירי מעבר הינם כלי לתמחור פנימי של הבנק המבוססים על מודלים פנימיים ושיקול דעתו של הבנק. מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הינו הפער בין מחירי המעבר לריבית המשולמת ללקוחות עבור אותם הפיקדונות.

(ח) סווג מחדש - החל מהרבעון הראשון בשנת 2024 הריבית התיאורטית על ההון העצמי המיוחסת לכל מגזר פעילות מוצגת במרווח אחר במקום במרווח מפעילות מתן אשראי לציבור. מספרי ההשוואה סווגו מחדש בהתאם.

					פעילות חו"ל				
עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	סך פעילות ישראל	אנשים פרטיים	פעילות עסקית	אחר	סך הכל פעילות חו"ל	סך הכל
8,116	156	8,690	–	33,059	4	581	11	596	33,655
3,314	4,311	1,941	–	17,658	–	–	–	–	17,658
4,802	(4,155)	6,749	–	15,401	4	581	11	596	15,997
(1,259)	4,745	(7,507)	39	346	–	(31)	(315)	(346)	–
3,543	590	(758)	39	15,747	4	550	(304)	250	15,997
875	181	1,491	41	5,129	1	69	(18)	52	5,181
4,418	771	733	80	20,876	5	619	(322)	302	21,178
673	(9)	(12)	–	2,363	–	20	–	20	2,383
518	220	289	886	6,763	1	134	(4)	131	6,894
1	8	11	(24)	–	–	–	–	–	–
519	228	300	862	6,763	1	134	(4)	131	6,894
3,226	552	445	(782)	11,750	4	465	(318)	151	11,901
1,146	192	(25)	(268)	3,915	1	92	(20)	73	3,988
2,080	360	470	(514)	7,835	3	373	(298)	78	7,913
–	–	(886)[1]	–	(886)	–	–	–	–	(886)
2,080	360	(416)	(514)	6,949	3	373	(298)	78	7,027
–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2,080	360	(416)	(514)	6,949	3	373	(298)	78	7,027
139,427	3,864	280,205	7,595	689,059	52	7,580	201	7,833	696,892
–	–	4,184	–	4,184	–	–	–	–	4,184
140,373	3,869	–	–	404,805	73	7,409	–	7,482	412,287
142,404	8,046	–	–	417,728	12	8,463	–	8,475	426,203
1,477	1	–	–	3,547	–	212	–	212	3,759
1,446	20	–	–	3,616	–	199	–	199	3,815
2,135	5	–	–	6,643	–	74	–	74	6,717
(88)	–	–	–	534	–	(7)	–	(7)	527
93,342	121,426	83,897	11,402	642,104	25	3,140	130	3,295	645,399
85,739	120,941	–	–	538,369	1	1	8	10	538,379
93,814	138,478	–	–	567,824	–	–	–	–	567,824
179,736	4,175	31,909	17,071	437,863	124	9,324	319	9,767	447,630
186,352	1,244	34,934	17,683	451,539	92	10,292	253	10,637	462,176
104,295	932,658	52,412	–	1,309,803	–	–	–	–	1,309,803
2,075	19	–	–	7,326	4	584	41	629	7,955
972	561	–	–	7,990	–	–	–	–	7,990
496	10	(758)	39	431	–	(34)	(345)	(379)	52
3,543	590	(758)	39	15,747	4	550	(304)	250	15,997

ביאור 28א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			
	פעילות בישראל[א]			
	משקי בית[ה]	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים
	במיליוני ש"ח			
הכנסות ריבית מחיצוניים	6,765	11	2,733	1,395
הוצאות ריבית לחיצוניים	585	219	587	578
הכנסות ריבית, נטו:				
מחיצוניים	6,180	(208)	2,146	817
בינמגזרי	(2,392)	414	574	548
סך הכנסות ריבית, נטו	3,788	206	2,720	1,365
סך הכנסות שאינן מריבית	996	148	894	344
סך כל הכנסות	4,784	354	3,614	1,709
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	223	–	184	(12)
הוצאות תפעוליות ואחרות:				
לחיצוניים	2,684	91	1,626	435
בינמגזרי	–	–	–	–
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	2,684	91	1,626	435
רווח (הפסד) לפני מיסים	1,877	263	1,804	1,286
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח	654	93	634	451
רווח (הפסד) לאחר מיסים	1,223	170	1,170	835
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס	–	–	–	–
רווח (הפסד) נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	1,223	170	1,170	835
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	–	–	–	–
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,223	170	1,170	835
יתרה ממוצעת של נכסים[ב]	139,737	456	61,176	37,459
מזה: השקעות בחברות כלולות[ב]	–	–	–	–
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור[ב]	140,481	456	62,076	37,840
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	150,178	440	65,803	39,473
יתרת חובות לא צוברים וחובות בפיגור מעל 90 יום	857	–	439	290
יתרת חובות בעייתיים אחרים	481	27	877	259
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור	1,159	1	1,781	629
מחיקות חשבונאיות נטו בתקופת הדיווח	146	–	33	(21)
יתרה ממוצעת של התחייבויות[ב]	124,108	27,169	94,274	65,032
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור[ב]	123,996	27,169	94,151	64,946
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	128,394	29,612	100,557	70,077
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[ב][ד]	91,330	644	57,121	40,667
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח[ג]	99,971	662	58,528	42,542
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול[ב][ד]	62,339	48,626	78,277	31,837
פיצול הכנסות ריבית, נטו:				
מרווח[ו] מפעילות מתן אשראי לציבור[ח]	2,494	4	1,838	818
מרווח[ו] מפעילות קבלת פיקדונות הציבור	1,158	188	781	475
אחר[ח]	136	14	101	72
סך הכל הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו	3,788	206	2,720	1,365

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.
(ב) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
(ג) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
(ד) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
(ה) כולל הלוואות לדיור עם יתרת אשראי לציבור לסוף תקופה בסך 18.6 מיליארד ש"ח ללקוחות אשר פעילותם העסקית מסווגת למגזרים העסקיים.
(ו) מרווח מפעילות מתן אשראי הינו הפער בין הריבית המתקבלת מהאשראי לבין עלות גיוס המקורות ששימשו להעמדת האשראי (להלן - "מחירי מעבר"). מחירי מעבר אלו הינם פונקציה של תקופה, מטבע וסוג הריבית של העסקה. מחירי מעבר הינם כלי לתמחור פנימי של הבנק המבוססים על מודלים פנימיים ושיקול דעתו של הבנק. מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הינו הפער בין מחירי המעבר לריבית המשולמת ללקוחות עבור אותם הפיקדונות.
(ז) כולל הכנסות בסך של 782 מיליון ש"ח בגין עסקת המיזוג עם Valley.
(ח) סווג מחדש - החל מהרבעון הראשון בשנת 2024 הריבית התיאורטית על ההון העצמי המיוחסת לכל מגזר פעילות מוצגת במרווח אחר במקום במרווח מפעילות מתן אשראי לציבור. מספרי ההשוואה סווגו מחדש בהתאם.

					פעילות חו"ל				
עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	אחר	סך פעילות ישראל	אנשים פרטיים	פעילות עסקית	אחר	סך הכל פעילות חו"ל	סך הכל
3,885	55	3,453	–	18,297	9	455	34	498	18,795
1,042	1,428	1,127	–	5,566	–	18	–	18	5,584
2,843	(1,373)	2,326	–	12,731	9	437	34	480	13,211
(413)	1,708	(362)	24	101	1	(2)	(100)	(101)	–
2,430	335	1,964	24	12,832	10	435	(66)	379	13,211
700	186	798	849[ד]	4,915	22	61	20	103	5,018
3,130	521	2,762	873	17,747	32	496	(46)	482	18,229
20	(1)	84	–	498	1	(1)	–	–	498
511	247	345	586	6,525	12	294	4	310	6,835
–	7	13	(20)	–	–	–	–	–	–
511	254	358	566	6,525	12	294	4	310	6,835
2,599	268	2,320	307	10,724	19	203	(50)	172	10,896
907	95	777	(93)	3,518	5	42	(1)	46	3,564
1,692	173	1,543	400	7,206	14	161	(49)	126	7,332
–	–	387	–	387	–	–	–	–	387
1,692	173	1,930	400	7,593	14	161	(49)	126	7,719
–	–	–	–	–	2	4	4	10	10
1,692	173	1,930	400	7,593	12	157	(53)	116	7,709
115,156	3,186	290,346	6,633	654,149	558	10,227	2,621	13,406	667,555
–	–	1,112	–	1,112	–	–	–	–	1,112
114,975	3,193	–	–	359,021	545	10,081	–	10,626	369,647
126,628	759	–	–	383,281	62	6,425	–	6,487	389,768
416	–	–	–	2,002	–	18	–	18	2,020
2,112	4	–	–	3,760	–	214	–	214	3,974
1,354	14	–	–	4,938	–	48	–	48	4,986
67	–	–	–	225	–	39	–	39	264
91,781	130,117	70,742	11,430	614,653	1,567	5,281	639	7,487	622,140
87,554	129,580	–	–	527,396	1,563	5,228	309	7,100	534,496
97,741	130,685	–	–	557,066	5	4	9	18	557,084
135,692	2,869	31,310	17,033	376,666	115	17,080	1,845	19,040	395,706
163,247	6,844	30,585	14,846	417,225	148	7,872	398	8,418	425,643
127,135	979,141	52,980	–	1,380,335	4,189	484	–	4,673	1,385,008
1,895	17	–	(1)	7,065	2	354	122	478	7,543
316	314	–	1	3,233	8	85	(106)	(13)	3,220
219	4	1,964	24	2,534	–	(4)	(82)	(86)	2,448
2,430	335	1,964	24	12,832	10	435	(66)	379	13,211

ביאור 28א – מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים – משקי בית ובנקאות פרטית

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024								
	מגזר משקי בית				מגזר בנקאות פרטית				סך הכל אנשים פרטיים
	הלוואות לדיור	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל	הלוואות לדיור	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל	
	במיליוני ש"ח								
הכנסות ריבית מחיצוניים	7,284	77	2,171	9,532	10	–	4	14	9,546
הוצאות ריבית מחיצוניים	–	–	2,885	2,885	–	–	1,239	1,239	4,124
הכנסות ריבית, נטו:									
מחיצוניים	7,284	77	(714)	6,647	10	–	(1,235)	(1,225)	5,422
בינמגזרי	(5,682)	(7)	4,935	(754)	(5)	14	1,582	1,591	837
סך הכנסות ריבית, נטו	1,602	70	4,221	5,893	5	14	347	366	6,259
סך הכנסות שאינן מריבית	41	356	646	1,043	–	5	170	175	1,218
סך כל הכנסות	1,643	426	4,867	6,936	5	19	517	541	7,477
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	36	(2)	399	433	–	–	–	–	433
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
לחיצוניים	444	238	2,152	2,834	1	3	124	128	2,962
בינמגזרי	2	–	–	2	–	–	–	–	2
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	446	238	2,152	2,836	1	3	124	128	2,964
רווח לפני מיסים	1,161	190	2,316	3,667	4	16	393	413	4,080
הפרשה למיסים על הרווח	423	70	838	1,331	1	6	142	149	1,480
רווח לאחר מיסים	738	120	1,478	2,336	3	10	251	264	2,600
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	738	120	1,478	2,336	3	10	251	264	2,600
רווח המיוחס נקי לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	738	120	1,478	2,336	3	10	251	264	2,600
יתרה ממוצעת של נכסים[א]	135,364	4,583	23,877	163,824	198	119	83	400	164,224
מזה: השקעות בחברות כלולות[א]	–	–	–	–	–	–	–	–	–
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור[א]	135,789	4,647	24,479	164,915	198	120	75	393	165,308
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	144,387	5,161	25,509	175,057	232	138	88	458	175,515
יתרת חובות לא צוברים	677	1	203	881	–	–	–	–	881
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	–	–	87	87	–	–	–	–	87
יתרה ממוצעת של התחייבויות[א]	53	17	139,563	139,633	–	–	33,899	33,899	173,532
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור[א]	–	–	139,512	139,512	–	–	33,897	33,897	173,409
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	–	–	139,802	139,802	–	–	35,781	35,781	175,583
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[א][ב]	81,807	4,510	22,128	108,445	55	412	478	945	109,390
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח[ב]	85,989	4,515	22,577	113,081	63	478	538	1,079	114,160
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול[א][ג]	1,363	–	63,602	64,965	–	–	61,655	61,655	126,620
פיצול הכנסות ריבית, נטו:									
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור	1,266	52	1,011	2,329	1	–	–	1	2,330
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור	–	–	3,122	3,122	–	–	331	331	3,453
אחר	336	18	88	442	4	14	16	34	476
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	1,602	70	4,221	5,893	5	14	347	366	6,259

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
(ב) נכסי סיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
(ג) נכסים בניהול – לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 28א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

אנשים פרטיים - משקי בית ובנקאות פרטית (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023								
	מגזר משקי בית				מגזר בנקאות פרטית				
	הלוואות לדיור	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל	הלוואות לדיור	כרטיסי אשראי	אחר	סך הכל	סך הכל אנשים פרטיים
	במיליוני ש"ח								
הכנסות ריבית מחיצוניים	6,520	84	2,318	8,922	8	–	5	13	8,935
הוצאות ריבית מחיצוניים	6	–	2,422	2,428	–	–	1,035	1,035	3,463
הכנסות ריבית, נטו:									
מחיצוניים	6,514	84	(104)	6,494	8	–	(1,030)	(1,022)	5,472
בינמגזרי	(4,943)	(12)	4,409	(546)	(5)	13	1,412	1,420	874
סך הכנסות ריבית, נטו	1,571	72	4,305	5,948	3	13	382	398	6,346
סך הכנסות שאינן מריבית	46	375	671	1,092	–	6	153	159	1,251
סך כל הכנסות	1,617	447	4,976	7,040	3	19	535	557	7,597
הוצאות בגין הפסדי אשראי	221	37	612	870	–	–	–	–	870
הוצאות תפעוליות ואחרות:									
לחיצוניים	375	227	2,125	2,727	–	3	101	104	2,831
בינמגזרי	4	–	–	4	–	–	–	–	4
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	379	227	2,125	2,731	–	3	101	104	2,835
רווח לפני מיסים	1,017	183	2,239	3,439	3	16	434	453	3,892
הפרשה למיסים על הרווח	348	63	774	1,185	1	5	150	156	1,341
רווח לאחר מיסים	669	120	1,465	2,254	2	11	284	297	2,551
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	669	120	1,465	2,254	2	11	284	297	2,551
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	669	120	1,465	2,254	2	11	284	297	2,551
יתרה ממוצעת של נכסים[א]	123,604	4,474	25,049	153,127	161	104	107	372	153,499
מזה: השקעות בחברות כלולות[א]	–	–	–	–	–	–	–	–	–
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור[א]	123,955	4,515	25,555	154,025	161	104	100	365	154,390
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	130,410	4,468	25,478	160,356	158	94	78	330	160,686
יתרת חובות לא צוברים	688	4	339	1,031	–	–	–	–	1,031
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	–	–	80	80	–	–	–	–	80
יתרה ממוצעת של התחייבויות[א]	53	13	132,692	132,758	–	–	31,690	31,690	164,448
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור[א]	–	–	132,640	132,640	–	–	31,688	31,688	164,328
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	–	–	137,230	137,230	–	–	32,558	32,558	169,788
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[א][ב]	75,452	3,987	22,493	101,932	106	249	381	736	102,668
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח[ב]	81,475	4,237	22,211	107,923	45	360	439	844	108,767
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול[א][ג]	1,633	–	57,701	59,334	1	–	49,432	49,433	108,767
פיצול הכנסות ריבית, נטו:									
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור	1,336	59	1,138	2,533	1	–	–	1	2,534
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור	(6)	–	3,102	3,096	–	–	367	367	3,463
אחר	241	13	65	319	2	13	15	30	349
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	1,571	72	4,305	5,948	3	13	382	398	6,346

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 28א – מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024								
	מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים גדולים		
	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל
	במיליוני ש"ח								
הכנסות ריבית מחיצוניים	1,896	2,647	4,543	1,068	1,461	2,529	5,226	4,084	9,310	16,382
הוצאות ריבית מחיצוניים	577	2,200	2,777	268	1,606	1,874	594	3,483	4,077	8,728
הכנסות ריבית, נטו:										
מחיצוניים	1,319	447	1,766	800	(145)	655	4,632	601	5,233	7,654
בינמגזרי	(175)	2,277	2,102	(297)	1,610	1,313	(2,506)	1,326	(1,180)	2,235
סך הכנסות ריבית, נטו	1,144	2,724	3,868	503	1,465	1,968	2,126	1,927	4,053	9,889
סך הכנסות שאינן מריבית	169	756	925	43	300	343	494	454	948	2,216
מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי	18	95	113	2	6	8	1	2	3	124
סך כל הכנסות	1,313	3,480	4,793	546	1,765	2,311	2,620	2,381	5,001	12,105
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	83	85	168	(11)	14	3	137	(19)	118	289
הוצאות תפעוליות ואחרות:										
לחיצוניים	302	1,332	1,634	98	391	489	174	402	576	2,699
בינמגזרי	–	–	–	–	–	–	–	(1)	(1)	(1)
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	302	1,332	1,634	98	391	489	174	401	575	2,698
רווח לפני מיסים	928	2,063	2,991	459	1,360	1,819	2,309	1,999	4,308	9,118
הפרשה למיסים על הרווח	337	747	1,084	167	493	660	835	729	1,564	3,308
רווח לאחר מיסים	591	1,316	1,907	292	867	1,159	1,474	1,270	2,744	5,810
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	591	1,316	1,907	292	867	1,159	1,474	1,270	2,744	5,810
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	591	1,316	1,907	292	867	1,159	1,474	1,270	2,744	5,810
יתרה ממוצעת של נכסים[א]	25,445	42,221	67,666	16,550	22,568	39,118	75,480	72,914	148,394	255,178
מזה: השקעות בחברות כלולות[א]	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור[א]	25,896	43,224	69,120	16,794	22,876	39,670	76,161	73,610	149,771	258,561
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	26,754	48,290	75,044	16,690	22,921	39,611	81,372	78,018	159,390	274,045
יתרת חובות לא צוברים	181	406	587	14	207	221	324	249	573	1,381
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	33	56	89	–	1	1	–	1	1	91
יתרה ממוצעת של התחייבויות[א]	20,504	81,818	102,322	8,041	51,282	59,323	15,344	86,936	102,280	263,925
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור[א]	20,451	81,732	102,183	7,987	51,202	59,189	14,361	82,245	96,606	257,978
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	20,035	81,189	101,224	8,202	51,439	59,641	20,172	89,688	109,860	270,725
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[א][ב]	26,087	33,735	59,822	18,566	25,096	43,662	107,541	82,060	189,601	293,085
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח[ב]	25,781	34,602	60,383	18,157	26,420	44,577	114,160	90,372	204,532	309,492
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול[א][ג]	18,326	81,111	99,437	5,798	27,174	32,972	24,010	90,718	114,728	247,137
פיצול הכנסות ריבית, נטו:										
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור	686	1,095	1,781	335	515	850	1,607	1,018	2,625	5,256
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור	357	1,496	1,853	96	848	944	123	587	710	3,507
אחר	101	133	234	72	102	174	396	322	718	1,126
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	1,144	2,724	3,868	503	1,465	1,968	2,126	1,927	4,053	9,889

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
(ב) נכסי סיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
(ג) נכסים בניהול – לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 28א – מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

עסקים קטנים וזעירים, בינוניים וגדולים (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023									
	מגזר עסקים קטנים וזעירים			מגזר עסקים בינוניים			מגזר עסקים גדולים			
	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	בינוי ונדל"ן	אחר	סך הכל	סך הכל
	במיליוני ש"ח									
הכנסות ריבית מחיצוניים	1,817	2,664	4,481	1,123	1,558	2,681	4,427	3,689	8,116	15,278
הוצאות ריבית מחיצוניים	535	2,155	2,690	219	1,720	1,939	486	2,828	3,314	7,943
הכנסות ריבית, נטו:										
מחיצוניים	1,282	509	1,791	904	(162)	742	3,941	861	4,802	7,335
בינמגזרי	(146)	2,233	2,087	(373)	1,740	1,367	(2,144)	885	(1,259)	2,195
סך הכנסות ריבית, נטו	1,136	2,742	3,878	531	1,578	2,109	1,797	1,746	3,543	9,530
סך הכנסות שאינן מריבית	177	754	931	50	309	359	458	417	875	2,165
מזה: הכנסות מכרטיסי אשראי	17	86	103	1	7	8	1	2	3	114
סך כל הכנסות	1,313	3,496	4,809	581	1,887	2,468	2,255	2,163	4,418	11,695
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	163	518	681	55	105	160	738	(65)	673	1,514
הוצאות תפעוליות ואחרות:										
לחיצוניים	308	1,252	1,560	88	371	459	144	374	518	2,537
בינמגזרי	–	–	–	–	–	–	–	1	1	1
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	308	1,252	1,560	88	371	459	144	375	519	2,538
רווח לפני מיסים	842	1,726	2,568	438	1,411	1,849	1,373	1,853	3,226	7,643
הפרשה למיסים על הרווח	292	599	891	151	487	638	475	671	1,146	2,675
רווח לאחר מיסים	550	1,127	1,677	287	924	1,211	898	1,182	2,080	4,968
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	550	1,127	1,677	287	924	1,211	898	1,182	2,080	4,968
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	550	1,127	1,677	287	924	1,211	898	1,182	2,080	4,968
יתרה ממוצעת של נכסים[א]	24,181	40,225	64,406	16,402	23,661	40,063	65,774	73,653	139,427	243,896
מזה: השקעות בחברות כלולות[א]	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור[א]	24,611	41,057	65,668	16,644	23,861	40,505	66,324	74,049	140,373	246,546
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח	25,141	41,413	66,554	17,113	22,925	40,038	72,666	69,738	142,404	248,996
יתרת חובות לא צוברים	224	414	638	94	192	286	948	494	1,442	2,366
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום	3	31	34	–	–	–	29	6	35	69
יתרה ממוצעת של התחייבויות[א]	20,097	81,676	101,773	7,556	58,260	65,816	15,399	77,943	93,342	260,931
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור[א]	20,045	81,592	101,637	7,514	58,210	65,724	14,470	71,269	85,739	253,100
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח	20,713	82,860	103,573	7,660	54,511	62,171	14,202	79,612	93,814	259,558
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[א][ב]	24,832	33,498	58,330	19,027	24,947	43,974	93,688	86,048	179,736	282,040
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח[ב]	26,190	32,635	58,825	19,190	24,544	43,734	105,463	80,889	186,352	288,911
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול[א][ג]	16,302	65,897	82,199	4,570	24,902	29,472	21,818	82,477	104,295	215,966
פיצול הכנסות ריבית, נטו:										
מרווח מפעילות מתן אשראי לציבור	691	1,096	1,787	364	547	911	1,385	690	2,075	4,773
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות הציבור	370	1,554	1,924	110	960	1,070	134	838	972	3,966
אחר	75	92	167	57	71	128	278	218	496	791
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	1,136	2,742	3,878	531	1,578	2,109	1,797	1,746	3,543	9,530

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
(ב) נכסי סיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
(ג) נכסים בניהול – לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

ביאור 28א – מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ניהול פיננסי

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024				
	פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
	במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית מחיצוניים	549	9,995	28	24	10,596
הוצאות ריבית מחיצוניים	633	1,857	–	–	2,490
הכנסות ריבית, נטו:					
מחיצוניים	(84)	8,138	28	24	8,106
בינמגזרי	(826)	(8,260)	(160)	290	(8,956)
סך הכנסות ריבית, נטו	(910)	(122)	(132)	314	(850)
סך הכנסות שאינן מריבית	658	696	570	87	2,011
סך כל הכנסות	(252)	574	438	401	1,161
הוצאות בגין הפסדי אשראי	–	–	–	25	25
הוצאות תפעוליות ואחרות:					
לחיצוניים	152	36	42	81	311
בינמגזרי	–	4	5	3	12
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	152	40	47	84	323
רווח (הפסד) לפני מיסים	(404)	534	391	292	813
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח	(158)	168	174	(10)	174
רווח (הפסד) לאחר מיסים	(246)	366	217	302	639
חלקו של הבנק בהפסדים של חברות כלולות לאחר השפעת מס	–	–	(271)	–	(271)
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(246)	366	(54)	302	368
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	(246)	366	(54)	302	368
יתרה ממוצעת של נכסים[א]	33,437	254,678	10,486	4,846	303,447
מזה: השקעות בחברות כלולות[א]	–	–	3,673	–	3,673
יתרה ממוצעת של התחייבויות[א]	33,514	53,035	94	375	87,018
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[א][ב]	10,234	27,823	5,737	–	43,794
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח[ב]	13,268	31,344	6,379	–	50,991
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול[ג]	–	6	–	44,406	44,412
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית, נטו:					
הפרשי שער, נטו[ד]	326	77	–	–	–
הפרשי מדד, נטו[ד]	(35)	1,232	–	–	–
חשיפות ריבית, נטו[ד]	(190)	9,800	–	–	–
חשיפות למניות, נטו[ד]	105	–	–	–	–
מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי	–	(10,472)	–	–	–
סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה	206	637	–	–	–
רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב	–	(465)	–	–	–
שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד	–	464	–	–	–
הכנסות אחרות שאינן מריבית	(458)	(62)	–	–	–
סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית	(252)	574	–	–	–

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
(ב) נכסי סיכון – כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
(ג) נכסים בניהול – לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
(ד) לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

ביאור 28א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

א. מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

ניהול פיננסי (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023				
	פעילות למסחר	פעילות ניהול נכסים והתחייבויות	פעילות השקעה ריאלית	אחר	סך הכל
	במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית מחיצוניים	663	8,151	14	(138)	8,690
הוצאות ריבית מחיצוניים	624	1,321	–	(4)	1,941
הכנסות ריבית, נטו:					
מחיצוניים	39	6,830	14	(134)	6,749
בינמגזרי	(769)	(6,885)	(146)	293	(7,507)
סך הכנסות ריבית, נטו	(730)	(55)	(132)	159	(758)
סך הכנסות שאינן מריבית	697	477	216	101	1,491
סך כל הכנסות	(33)	422	84	260	733
הכנסות בגין הפסדי אשראי	–	(1)	–	(11)	(12)
הוצאות תפעוליות ואחרות:					
לחיצוניים	136	33	40	80	289
בינמגזרי	–	5	3	3	11
סך הוצאות תפעוליות ואחרות	136	38	43	83	300
רווח (הפסד) לפני מיסים	(169)	385	41	188	445
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח	(158)	91	35	7	(25)
רווח (הפסד) לאחר מיסים	(11)	294	6	181	470
חלקו של הבנק בהפסדים של חברות כלולות לאחר השפעת מס	–	–	(886)	–	(886)
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	(11)	294	(880)	181	(416)
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	(11)	294	(880)	181	(416)
יתרה ממוצעת של נכסים[א]	32,651	230,666	13,590	3,298	280,205
מזה: השקעות בחברות כלולות[א]	–	–	4,184	–	4,184
יתרה ממוצעת של התחייבויות[א]	30,575	52,743	109	470	83,897
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון[א][ב]	6,754	19,905	5,250	–	31,909
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח[ב]	5,791	23,878	5,263	2	34,934
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול[ג]	–	–	–	52,412	52,412
מרכיבי הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית, נטו:					
הפרשי שער, נטו[ד]	555	(108)	–	–	–
הפרשי מדד, נטו[ד]	4	1,004	–	–	–
חשיפות ריבית, נטו[ד]	(525)	8,060	–	–	–
חשיפות למניות, נטו[ד]	77	–	–	–	–
מרווחי ריבית שמשויכים לניהול פיננסי	–	(8,722)	–	–	–
סך הכל הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית, לפי בסיס צבירה	111	234	–	–	–
רווחים או הפסדים ממכירה או מירידת ערך שאינה זמנית של אגרות חוב	–	(331)	–	–	–
שינוי בפער בין שווי הוגן לבין בסיס צבירה של מכשירים נגזרים שנרשם ברווח והפסד	–	573	–	–	–
הכנסות אחרות שאינן מריבית	(144)	(54)	–	–	–
סך הכל הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית	(33)	422	–	–	–

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.
(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.
(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.
(ד) לרבות בגין ניירות ערך ומכשירים נגזרים.

ביאור 28א - מגזרי פעילות פיקוחיים ואזורים גיאוגרפיים (המשך)

ב. מידע על הפעילות לפי אזורים גאוגרפיים[א]

	31 בדצמבר 2024					
	ישראל	ארה"ב[ג]	בריטניה	אחר	סך הכל מחוץ לישראל	סך הכל מאוחד
	במיליוני ש"ח					
סך כל ההכנסות[ב]	**22,359**	**-**	**743**	**6**	**749**	**23,108**
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	**9,191**	**-**	**613**	**(6)**	**607**	**9,798**
סך כל הנכסים	**775,995**	**-**	**9,524**	**32**	**9,556**	**785,551**

	31 בדצמבר 2023					
	ישראל	ארה"ב[ג]	בריטניה	אחר	סך הכל מחוץ לישראל	סך הכל מאוחד
	במיליוני ש"ח					
סך כל ההכנסות (הוצאות)[ב]	20,033	-	1,148	(3)	1,145	21,178
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	6,402	-	622	3	625	7,027
סך כל הנכסים	722,775	-	8,688	34	8,722	731,497

	31 בדצמבר 2022					
	ישראל	ארה"ב[ג]	בריטניה	אחר	סך הכל מחוץ לישראל	סך הכל מאוחד
	במיליוני ש"ח					
סך כל ההכנסות[ב]	17,599	268	362	-	630	18,229
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	7,454	56	199	-	255	7,709
סך כל הנכסים	692,327	-	6,798	41	6,839	699,166

(א) הסיווג בוצע לפי מיקום המשרד.
(ב) הכנסות ריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית.
(ג) החל מיום 1 באפריל 2022 בנק לאומי ארה"ב אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley.
למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

ביאור 28ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה

א. כללי

מגזר פעילות על פי גישת הנהלה - מרכיב בתאגיד הבנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות, תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי מנכ"ל הבנק לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו. כמו כן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד.
דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק ובהתאם להחלטת הנהלת הבנק והדירקטוריון.

קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

פעילות הבנק בארץ מנוהלת כדלקמן:

1. בנקאית - מתן שירותים בנקאיים ללקוחות הפרטיים והעסקים הקטנים. קו העסקים פועל במבנה של שלושה מערכים: פרטיים, עסקים קטנים ובנקאות פרטית. השירות והמוצרים מותאמים לכל מגזרי הלקוחות באופן דיפרנציאלי, על פי אופי פעילותם הבנקאית, מאפייניהם וצרכיהם.
2. משכנתאות - מתן הלוואות המיועדות לרכישת דירת מגורים או הלוואות הניתנות במשכון דירת מגורים או נכס אחר.
3. מסחרית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות בינוניות (Middle Market) ובעלי העניין של חברות אלו.
4. עסקית - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לחברות גדולות ולחברות בינלאומיות במשק, בפעילותן בארץ ובעולם.
5. נדל"ן - מתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לענף הבינוי והנדל"ן.
6. שוקי הון - ניהול הנוסטרו של הבנק, ניהול נכסים והתחייבויות וניהול השקעות נכסים פיננסיים.
7. אחר - פעילויות שאינן נזקפות לקווי העסקים האחרים.

תוצאות הפעילות נזקפות לקו העסקים שבו מתנהל חשבון הלקוח.

- הכנסות ריבית נטו - קו העסקים מזוכה בריבית המתקבלת מהלוואות שהעמיד, בניכוי עלות גיוס המקורות (מחיר מעבר). כמו כן, קו העסקים מזוכה במחיר מעבר בגין פיקדונות שגייס בניכוי הריבית ששולמה ללקוחות.
- הכנסות שאינן מריבית (הכנסות מימון שאינן מריבית, עמלות והכנסות אחרות) - מיוחסות לקווי העסקים בהתאם לפעילות הלקוח.
- הוצאות קווי העסקים - כוללות את ההוצאות הישירות של קווי העסקים, וכן מועמסות על קווי העסקים ואת הוצאות יחידות המטה הנותנות להם שירותים.
- חלק מההכנסות מניהול נכסים והתחייבויות נזקפות לקווי העסקים בהתאם לפעילות העסקית שלהם.

תוצאות פעילות קווי העסקים, הן בצד המאזני והן בצד הרווח והפסד, נבחנות באופן שוטף על ידי מנכ"ל הבנק. בחינת התוצאות מבוצעת אל מול יעדים הנקבעים במסגרת תכנית עבודה שנתית ומול נתוני תקופה מקבילה אשתקד. כמו כן, מבוצעת בחינה של מגוון מדדים נוספים הנוגעים לפעילות קווי העסקים.

ביאור 28ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024											
	בנק								חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל		
	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות			סך הכל
	במיליוני ש"ח											
הכנסות ריבית:												
הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו	(3,133)	894	(2,239)	7,482	1,482	2,081	4,250	2,457	58	204	734	16,509
הכנסות ריבית בינמגזרי	8,607	1,206	9,813	(6,144)	1,236	(961)	(2,792)	(809)	(4)	45	(384)	-
הכנסות ריבית, נטו	5,474	2,100	7,574	1,338	2,718	1,120	1,458	1,648	54	249	350	16,509
הכנסות שאינן מריבית	1,557	483	2,040	9	584	323	426	1,651	963[ב]	521	82	6,599
סך כל ההכנסות	7,031	2,583	9,614	1,347	3,302	1,443	1,884	3,299	1,017	770	432	23,108
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	470	94	564	62	194	(139)	55	8	(8)	14	(37)	713
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,922	920	3,842	439	723	304	179	463	629	209	116	6,904
רווח לפני מס	3,639	1,569	5,208	846	2,385	1,278	1,650	2,828	396	547	353	15,491
הפרשה (הטבה) למס	1,384	597	1,981	322	907	486	627	1,064	(198)	113	120	5,422
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	2,255	972	3,227	524	1,478	792	1,023	1,441[א]	594	486	233	9,798

	יתרות ליום 31 בדצמבר 2024											
אשראי לציבור, נטו	30,579	27,574	58,153	146,630	65,101	66,216	71,054	31,057	6,843	1,256	9,209	455,519
פיקדונות הציבור	225,833	61,164	286,997	-	86,666	41,773	13,640	189,221	4	-	-	618,301

(א) כולל הפסד מירידת ערך השקעה במניות Valley בסך של כ-0.6 מיליארד ש"ח. למידע נוסף ראו ביאור 15.א.
(ב) כולל רווחי הון בגין מכירת בנייני המטה בתל-אביב בסך של כ-830 מיליון ש"ח.

ביאור 28ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023											
	בנק									חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	
	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות			סך הכל
	במיליוני ש"ח											
הכנסות ריבית:												
הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו	(2,113)	1,113	(1,000)	6,689	1,577	2,098	3,829	2,045	24	141	594	15,997
הכנסות ריבית בינמגזרי	7,732	1,051	8,783	(5,270)	1,372	(996)	(2,453)	(1,120)	1	27	(344)	–
הכנסות ריבית, נטו	5,619	2,164	7,783	1,419	2,949	1,102	1,376	925	25	168	250	15,997
הכנסות שאינן מריבית	1,558	496	2,054	15	580	331	391	1,395	67	296	52	5,181
סך כל ההכנסות	7,177	2,660	9,837	1,434	3,529	1,433	1,767	2,320	92	464	302	21,178
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	844	389	1,233	261	354	59	430	(35)	(4)	65	20	2,383
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,833	929	3,762	385	721	290	170	384	858	193	131	6,894
רווח (הפסד) לפני מס	3,500	1,342	4,842	788	2,454	1,084	1,167	1,971	(762)	206	151	11,901
הפרשה (הטבה) למס	1,197	459	1,656	269	839	371	399	674	(337)	44	73	3,988
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	2,303	883	3,186	519	1,615	713	768	403(א)	(425)	170	78	7,027
יתרות ליום 31 בדצמבר 2023												
אשראי לציבור, נטו	30,180	26,159	56,339	132,074	62,567	60,667	66,692	25,655	5,987	1,103	8,402	419,486
פיקדונות הציבור	216,898	56,087	272,985	–	88,206	36,305	10,107	160,215	6	–	–	567,824

(א) כולל הפסד מירידת ערך השקעה במניות Valley בסך של כ-1.1 מיליארד ש"ח.

ביאור 28ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

ב. מידע על מגזרי פעילות לפי גישת ההנהלה (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022											
	בנק									חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	
	אנשים פרטיים	עסקים קטנים	סך הכל בנקאית	משכנתאות	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות			סך הכל
	במיליוני ש"ח											
הכנסות ריבית:												
הכנסות ריבית מחיצוניים, נטו	786	1,254	2,040	5,168	1,535	1,336	1,776	741	14	121	480	13,211
הכנסות ריבית בינמגזרי	2,328	248	2,576	(3,832)	473	(529)	(696)	2,108	(5)	6	(101)	0
הכנסות ריבית, נטו	3,114	1,502	4,616	1,336	2,008	807	1,080	2,849	9	127	379	13,211
הכנסות שאינן מריבית	1,430	471	1,901	14	552	245	378	563	778[א]	484	103	5,018
סך כל ההכנסות	4,544	1,973	6,517	1,350	2,560	1,052	1,458	3,412	787	611	482	18,229
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	131	126	257	114	115	(16)	(57)	113	(21)	(7)	–	498
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,697	1,006	3,703	377	723	278	148	415	682	199	310	6,835
רווח לפני מס	1,716	841	2,557	859	1,722	790	1,367	2,884	126	419	172	10,896
הפרשה (הטבה) למס	587	288	875	294	589	270	467	986	(64)	101	46	3,564
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק	1,129	553	1,682	565	1,133	520	900	2,207	190	396	116	7,709
יתרות ליום 31 בדצמבר 2022												
אשראי לציבור, נטו	32,498	26,688	59,186	120,927	60,820	54,807	54,669	21,310	5,747	871	6,445	384,782
פיקדונות הציבור	202,991	55,415	258,406	–	95,839	39,617	14,423	148,773	7	–	19	557,084

(א) כולל הכנסות בסך של 782 מיליון ש"ח בגין עסקת המיזוג עם Valley.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות[א] ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024					
	הפרשה להפסדי אשראי					
	אשראי לציבור				בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור		סך הכל
	במיליוני ש"ח					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה	5,873	634	957	7,464	17	7,481
הוצאות בגין הפסדי אשראי	250	36	397	683	30	713
מחיקות חשבונאיות	(624)	(4)	(620)	(1,248)	-	(1,248)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	549	3	254	806	-	806
מחיקות חשבונאיות נטו	(75)	(1)	(366)	(442)	-	(442)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה[1]	6,048	669	988	7,705	47	7,752
[1]מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	754	29	35	818	24	842

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023					
	הפרשה להפסדי אשראי					
	אשראי לציבור				בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור		סך הכל
	במיליוני ש"ח					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה	4,420	419	732	5,571	54	5,625
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	1,550	221	649	2,420	(37)	2,383
מחיקות חשבונאיות	(455)	(6)	(662)	(1,123)	-	(1,123)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	358	-	238	596	-	596
מחיקות חשבונאיות נטו	(97)	(6)	(424)	(527)	-	(527)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה[1]	5,873	634	957	7,464	17	7,481
[1]מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	697	12	38	747	-	747

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 29 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות[א] ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
	הפרשה להפסדי אשראי					
	אשראי לציבור				בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור		סך הכל
	במיליוני ש"ח					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה	3,765	489	727	4,981	3	4,984
התאמה ליתרת הפתיחה בשל השפעת היישום לראשונה[ב]	804	(165)	22	661	26	687
יתרה ליום 1 בינואר 2022	4,569	324	749	5,642	29	5,671
הוצאות בגין הפסדי אשראי	240	112	112	464	34	498
מחיקות חשבונאיות	(589)	(17)	(370)	(976)	–	(976)
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות	471	–	241	712	–	712
מחיקות חשבונאיות נטו	(118)	(17)	(129)	(264)	–	(264)
התאמות מתרגום דוחות כספיים	5	–	–	5	–	5
בניכוי יתרות של חברת הבת בארה"ב שנמכרה[ג]	(276)	–	–	(276)	(9)	(285)
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף השנה[1]	4,420	419	732	5,571	54	5,625
[1]מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים	563	1	21	585	–	585

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר.

(ב) השפעה מצטברת בגין יישום לראשונה של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה ASU 2016-13. ראו ביאור 1.ח.

(ג) חל מיום 1 באפריל 2022 בנק לאומי ארה"ב אינו מאוחד בדוחותיו הכספיים המאוחדים של הבנק כתוצאה מעסקת המיזוג עם Valley. למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות[א] אגרות חוב לפדיון ואגרות חוב זמינות למכירה, אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[א], אגרות חוב לפדיון ואגרות חוב זמינות למכירה

	31 בדצמבר 2024					
	אשראי לציבור				בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור		סך הכל
	במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות[א]:						
שנבדקו על בסיס פרטני	257,989	–	653	258,642	130,156	388,798
שנבדקו על בסיס קבוצתי	29,241	144,633	29,890	203,764	–	203,764
סך הכל חובות[א]	287,230	144,633	30,543	462,406	130,156	592,562
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[א]:						
שנבדקו על בסיס פרטני	4,247	–	219	4,466	23	4,489
שנבדקו על בסיס קבוצתי	1,047	640	734	2,421	–	2,421
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי	5,294	640	953	6,887	23	6,910

	31 בדצמבר 2023					
	אשראי לציבור				בנקים, ממשלות ואגרות חוב לפדיון וזמינות למכירה	
	מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור		סך הכל
	במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות[א]:						
שנבדקו על בסיס פרטני	239,573	–	661	240,234	162,912	403,146
שנבדקו על בסיס קבוצתי	26,184	130,624	29,161	185,969	–	185,969
סך הכל חובות[א]:	265,757	130,624	29,822	426,203	162,912	589,115
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות[א]:						
שנבדקו על בסיס פרטני	4,324	–	275	4,599	17	4,616
שנבדקו על בסיס קבוצתי	852	622	644	2,118	–	2,118
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי	5,176	622	919	6,717	17	6,734

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

ביאור 29 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור

1. איכות אשראי ופיגורים

	31 בדצמבר 2024					
		בעייתיים[א]			חובות צוברים – מידע נוסף	
	תקינים[ד]	צוברים	לא צוברים	סך הכל	בפיגור של 90 ימים או יותר[ב]	בפיגור של 30 ועד 89 ימים[ג]
	במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
בינוי ונדל"ן – בינוי	69,273	461	352	70,086	20	31
בינוי ונדל"ן – פעילויות בנדל"ן	47,886	256	87	48,229	13	79
שירותים פיננסיים	40,502	10	9	40,521	1	22
מסחרי – אחר	94,678	2,274	702	97,654	57	113
סך הכל מסחרי	252,339	3,001	1,150	256,490	91	245
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	143,885	23	677	144,585	–	856
אנשים פרטיים – אחר	29,635	694	204	30,533	87	174
סך הכל ציבור – פעילות בישראל	425,859	3,718	2,031	431,608	178	1,275
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור-מסחרי						
בינוי ונדל"ן	11,401	165	80	11,646	–	2
מסחרי – אחר	18,394	517	183	19,094	–	2
סך הכל מסחרי	29,795	682	263	30,740	–	4
אנשים פרטיים	57	–	1	58	–	–
סך הכל ציבור – פעילות בחו"ל	29,852	682	264	30,798	–	4
סך הכל אשראי לציבור	455,711	4,400	2,295	462,406	178	1,279

(א) אשראי לציבור לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
(ב) מסווגים כחובות בעייתיים הצוברים הכנסות ריבית.
(ג) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 159 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים.
(ד) חובות תקינים כוללים חובות שאינם מסווגים כבעייתיים, עם דחיית תשלומים של 180 ימים או יותר, שניתנה בתקופת המלחמה ללווים שלא היו בקשיים פיננסיים, בסך 2.2 מיליארד ש"ח ליום 31 בדצמבר 2024 (מסחרי בסך 0.5 מיליארד ש"ח, הלוואות לדיור בסך 1.6 מיליארד ש"ח, אנשים פרטיים אחר בסך 0.1 מיליארד ש"ח).

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

	31 בדצמבר 2023					
	בעייתיים[א]				חובות צוברים - מידע נוסף	
	תקינים	צוברים	לא צוברים	סך הכל	בפיגור של 90 ימים או יותר[ב]	בפיגור של 30 ועד 89 ימים[ג]
	במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
בינוי ונדל"ן - בינוי	65,001	211	1,034	66,246	19	43
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	43,442	250	139	43,831	13	56
שירותים פיננסיים	38,756	32	34	38,822	1	17
מסחרי - אחר	91,371	2,020	666	94,057	36	113
סך הכל מסחרי	238,570	2,513	1,873	242,956	69	229
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	129,856	24	688	130,568	-	407
אנשים פרטיים - אחר	28,763	710	343	29,816	80	166
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	397,189	3,247	2,904	403,340	149	802
פעילות לווים בחו"ל						
ציבור-מסחרי						
בינוי ונדל"ן	8,937	60	93	9,090	-	3
מסחרי - אחר	12,441	657	613	13,711	-	118
סך הכל מסחרי	21,378	717	706	22,801	-	121
אנשים פרטיים	62	-	-	62	-	-
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	21,440	717	706	22,863	-	121
סך הכל אשראי לציבור	418,629	3,964	3,610	426,203	149	923

(א) אשראי לציבור לא צובר, נחות או בהשגחה מיוחדת.
(ב) מסווגים כחובות בעייתיים הצוברים הכנסות ריבית.
(ג) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 262 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים.

ביאור 29 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

1.1. איכות אשראי לפי שנות העמדת אשראי

	31 בדצמבר 2024							
	יתרת חוב רשומה של אשראי לציבור לזמן קצוב							
	2024	2023	2022	2021	2020	קודם	יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות	יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות שהומרו להלוואות לזמן קצוב	סך הכל
	במיליוני ש"ח								
פעילות לווים בישראל									
ציבור-מסחרי									
בינוי ונדל"ן - סך הכל	23,418	14,706	11,576	9,012	2,625	6,291	48,360	2,327	118,315
אשראי בדירוג ביצוע	23,243	14,285	11,173	8,804	2,553	6,057	48,241	2,316	116,672
אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי	151	46	161	53	13	8	49	6	487
אשראי בעייתי צובר	19	260	160	95	25	105	50	3	717
אשראי שאינו צובר	5	115	82	60	34	121	20	2	439
מחיקות חשבונאיות ברוטו במהלך התקופה	(5)	(18)	(24)	(85)	(6)	(6)	(33)	(3)	(180)
מסחרי אחר - סך הכל	44,549	20,560	15,724	9,944	5,278	8,375	31,465	2,280	138,175
אשראי בדירוג ביצוע	44,431	20,076	15,279	9,212	5,055	8,018	30,622	2,094	134,787
אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי	35	20	23	33	10	56	53	163	393
אשראי בעייתי צובר	65	319	260	575	155	239	660	11	2,284
אשראי שאינו צובר	18	145	162	124	58	62	130	12	711
מחיקות חשבונאיות ברוטו במהלך התקופה	(14)	(53)	(64)	(34)	(26)	(19)	(124)	(9)	(343)
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור - סך הכל	29,176	19,600	22,970	19,822	11,975	41,041	-	1	144,585
LTV עד 60%	16,232	11,002	12,412	11,153	7,453	28,168	-	1	86,421
LTV מעל 60% ועד 75%	12,811	8,399	10,425	8,305	4,464	11,901	-	-	56,305
LTV מעל 75%	133	199	133	364	58	972	-	-	1,859
אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע	28,887	19,086	22,178	19,218	11,620	39,533	-	1	140,523
אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע	120	352	567	434	210	846	-	-	2,529
בפיגור 30-89 יום	129	100	149	92	66	320	-	-	856
אשראי שאינו צובר	40	62	76	78	79	342	-	-	677
מחיקות חשבונאיות ברוטו במהלך התקופה	-	-	-	-	-	(4)	-	-	(4)
אנשים פרטיים - אחר - סך הכל	10,389	5,204	3,688	2,102	1,245	284	7,219	402	30,533
אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע	9,900	4,630	3,183	1,857	1,140	236	6,784	326	28,056
אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע	419	460	407	209	86	40	340	51	2,012
בפיגור 30-89 יום	26	38	34	16	4	3	52	1	174
בפיגור מעל 90 יום	9	32	13	5	2	-	26	-	87
אשראי שאינו צובר	35	44	51	15	13	5	17	24	204
מחיקות חשבונאיות ברוטו במהלך התקופה	(28)	(129)	(136)	(76)	(23)	(14)	(202)	(12)	(620)
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	107,532	60,070	53,958	40,880	21,123	55,991	87,044	5,010	431,608
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל	7,118	4,279	2,607	1,737	150	289	14,566	52	30,798
אשראי תקין	7,118	4,278	2,285	1,535	150	289	14,145	52	29,852
אשראי בעייתי צובר	-	1	74	202	-	-	405	-	682
אשראי שאינו צובר	-	-	248	-	-	-	16	-	264
מחיקות חשבונאיות ברוטו במהלך התקופה	-	-	(20)	-	(22)	-	(58)	-	(100)
סך הכל אשראי לציבור	114,650	64,349	56,565	42,617	21,273	56,280	101,610	5,062	462,406

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

1.1. איכות אשראי לפי שנות העמדת אשראי (המשך)

	31 בדצמבר 2023								
	יתרת חוב רשומה של אשראי לציבור לזמן קצוב							יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות	יתרת חוב רשומה של הלוואות מתחדשות שהומרו להלוואות לזמן קצוב	סך הכל
	2023	2022	2021	2020	2019	קודם				
	במיליוני ש"ח									
פעילות לווים בישראל										
ציבור-מסחרי										
בינוי ונדל"ן - סך הכל	19,809	16,824	12,837	3,934	3,321	6,450		45,103	1,799	110,077
אשראי בדירוג ביצוע	19,657	16,324	12,104	3,708	3,224	6,282		44,979	1,784	108,062
אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי	66	96	50	56	57	2		51	3	381
אשראי בעייתי צובר	42	187	75	29	25	53		46	4	461
אשראי שאינו צובר	44	217	608	141	15	113		27	8	1,173
מסחרי אחר - סך הכל	36,822	24,155	14,157	8,464	3,628	8,513		35,742	1,398	132,879
אשראי בדירוג ביצוע	36,588	23,572	13,700	8,175	3,430	8,152		34,912	1,342	129,871
אשראי שאינו בדירוג ביצוע ואינו בעייתי	107	28	35	17	5	3		60	1	256
אשראי בעייתי צובר	81	411	293	175	160	239		678	15	2,052
אשראי שאינו צובר	46	144	129	97	33	119		92	40	700
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור - סך הכל	21,519	25,977	22,057	13,239	8,859	38,916		-	1	130,568
LTV עד 60%	12,013	13,795	12,203	8,118	5,773	27,006		-	1	78,909
LTV מעל 60% ועד 75%	9,466	12,111	9,770	5,063	3,044	10,852		-	-	50,306
LTV מעל 75%	40	71	84	58	42	1,058		-	-	1,353
אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע	20,889	24,936	21,160	12,701	8,426	36,949		-	1	125,062
אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע	541	886	738	418	351	1,477		-	-	4,411
בפיגור 89-30 יום	47	88	75	54	29	114		-	-	407
אשראי שאינו צובר	42	67	84	66	53	376		-	-	688
אנשים פרטיים - אחר - סך הכל	9,517	6,361	3,724	2,014	579	308		6,914	399	29,816
אשראי שאינו בפיגור ובדירוג ביצוע	9,002	5,604	3,270	1,842	500	258		6,445	298	27,219
אשראי שאינו בפיגור ואינו בדירוג ביצוע	434	591	342	133	63	40		363	42	2,008
בפיגור 89-30 יום	29	43	23	6	3	2		59	1	166
בפיגור מעל 90 יום	14	18	8	2	1	1		35	1	80
אשראי שאינו צובר	38	105	81	31	12	7		12	57	343
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	87,667	73,317	52,775	27,651	16,387	54,187		87,759	3,597	403,340
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל	11,022	3,540	2,891	262	290	635		4,097	126	22,863
אשראי תקין	11,002	3,120	2,732	53	285	557		3,565	126	21,440
אשראי בעייתי צובר	5	102	61	-	-	78		471	-	717
אשראי שאינו צובר	15	318	98	209	5	-		61	-	706
סך הכל אשראי לציבור	98,689	76,857	55,666	27,913	16,677	54,822		91,856	3,723	426,203

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

2.א. מידע נוסף על חובות[א] לא צוברים

	31 בדצמבר 2024					
	יתרת[ב] חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה	יתרת הפרשה	יתרת[ב] חובות לא צוברים בגינם לא קיימת הפרשה	סך הכל יתרת[ב] חובות לא צוברים	יתרת קרן חוזית של חובות לא צוברים	הכנסות ריבית שנרשמו[ג]
	במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
בינוי ונדל"ן	290	77	149	439	1,044	6
מסחרי - אחר	581	356	130	711	2,556	2
סך הכל מסחרי	871	433	279	1,150	3,600	8
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	677	109	-	677	677	-
אנשים פרטיים - אחר	204	134	-	204	573	-
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	1,752	676	279	2,031	4,850	8
פעילות לווים בחו"ל						
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	147	31	117	264	496	-
סך הכל ציבור[1]	1,899	707	396	2,295	5,346	8
[1]מזה:						
נמדד פרטנית לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	1,112	581	371	1,483	3,834	
נמדד פרטנית לפי שווי הוגן של ביטחון	110	17	25	135	835	
נמדד על בסיס קבוצתי	677	109	-	677	677	

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה.

(ג) סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים, בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 163 מיליון ש"ח.

מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024 הינו 2,809 מיליון ש"ח.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

2.א. מידע נוסף על חובות[א] לא צוברים (המשך)

	31 בדצמבר 2023					
	יתרת[ב] חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה	יתרת הפרשה	יתרת[ב] חובות לא צוברים בגינם לא קיימת הפרשה	סך הכל יתרת[ב] חובות לא צוברים	יתרת קרן חוזית של חובות לא צוברים	הכנסות ריבית שנרשמו[ג]
	במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
בינוי ונדל"ן	1,018	253	155	1,173	1,592	–
מסחרי - אחר	533	283	167	700	2,517	2
סך הכל מסחרי	1,551	536	322	1,873	4,109	2
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	688	79	–	688	688	1
אנשים פרטיים - אחר	343	196	–	343	672	2
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	2,582	811	322	2,904	5,469	5
פעילות לווים בחו"ל						
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	520	81	186	706	935	4
סך הכל ציבור[1]	3,102	892	508	3,610	6,404	9
[1]מזה:						
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	1,723	654	417	2,140	4,108	
נמדד לפי שווי הוגן של ביטחון	691	159	91	782	1,608	
נמדד על בסיס קבוצתי	688	79	–	688	688	

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) יתרת חוב רשומה.
(ג) סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים, בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 642 מיליון ש"ח.
מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023 הינו 2,691 מיליון ש"ח.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

2.א. מידע נוסף על חובות[א] לא צוברים (המשך)

	31 בדצמבר 2022					
	יתרת[ב] חובות לא צוברים בגינם קיימת הפרשה	יתרת הפרשה	יתרת[ב] חובות לא צוברים בגינם לא קיימת הפרשה	סך הכל יתרת[ב] חובות לא צוברים	יתרת קרן חוזית של חובות לא צוברים	הכנסות ריבית שנרשמו[ג]
	במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
בינוי ונדל"ן	136	47	41	177	570	2
מסחרי - אחר	481	155	212	693	2,367	4
סך הכל מסחרי	617	202	253	870	2,937	6
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	559	77	-	559	579	-
אנשים פרטיים - אחר	222	115	-	222	474	1
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	1,398	394	253	1,651	3,990	7
פעילות לווים בחו"ל						
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	204	48	53	257	478	2
סך הכל ציבור[1]	1,602	442	306	1,908	4,468	9
[1]מזה:						
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים	997	364	258	1,255	3,623	
נמדד לפי שווי הוגן של ביטחון	46	1	48	94	266	
נמדד על בסיס קבוצתי	559	77	-	559	579	

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים (למעט פיקדונות בבנק ישראל) וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) יתרת חוב רשומה.
(ג) סכום הכנסות הריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הלא צוברים, בפרק הזמן בו סווגו החובות כלא צוברים.

אילו החובות שאינם צוברים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 467 מיליון ש"ח.
מידע נוסף: סך יתרת החוב הרשומה הממוצעת של חובות לא צוברים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 הינו 2,657 מיליון ש"ח.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

ב.2. מידע על חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים

1. איכות אשראי ומצב הפיגור של חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים

	ליום 31 בדצמבר 2024[א]				
	יתרת חוב רשומה				
	בעייתי		לא בעייתי		
	לא צובר	צובר הכנסות ריבית	בפיגור של 30 ימים או יותר	לא בפיגור	סך הכל
	במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל					
מסחרי	390	142	1	320	853
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	108	23	-	36	167
אנשים פרטיים - אחר	173	154	3	237	567
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	671	319	4	593	1,587
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל	171	-	-	619	790
סך הכל אשראי לציבור	842	319	4	1,212	2,377

(א) החל מיום 1 בינואר 2024 מיישם הבנק מדיניות חשבונאית חדשה לזיהוי חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים (חלף חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי). למידע נוסף ראו ביאור 1.כד.1.

	31 בדצמבר 2023[ב]			
	שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר[א] בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים	צובר[א] לא בפיגור	סך הכל
	במיליוני ש"ח			
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
בינוי ונדל"ן	289	1	80	370
מסחרי - אחר	271	2	345	618
סך הכל מסחרי	560	3	425	988
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	85	-	66	151
אנשים פרטיים - אחר	310	4	269	583
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	955	7	760	1,722
פעילות לווים בחו"ל				
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	153	-	365	518
סך הכל ציבור	1,108	7	1,125	2,240

(א) צובר הכנסות ריבית.
(ב) הגילוי המתייחס לארגונים מחדש של חובות בעייתיים שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2023 נותר במתכונתו הקודמת.

הערה: ליום 31 בדצמבר 2023 חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי בסך 1,448 מיליון ש"ח סווגו כחובות בעייתיים.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

ב.2. מידע על חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים (המשך)

2. איכות אשראי ומצב הפיגור של חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים במהלך תקופת הדיווח

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024[א]				
	יתרת חוב רשומה				
	בעייתי	לא בעייתי			
	לא צובר	צובר הכנסות ריבית	לא בפיגור	סך הכל	מחיקות חשבונאיות
	במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל					
מסחרי	165	52	17	234	50
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	62	-	-	62	1
אנשים פרטיים - אחר	154	82	1	237	57
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	381	134	18	533	108
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל	65	-	495	560	-
סך הכל ציבור	446	134	513	1,093	108

	ארגונים מחדש שבוצעו					
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר[ב]					
	2023			2022		
	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש
		במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל						
ציבור-מסחרי						
בינוי ונדל"ן	396	356	356	281	40	38
מסחרי - אחר	1,662	227	226	1,209	178	176
סך הכל מסחרי	2,058	583	582	1,490	218	214
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	109	32	32	111	41	41
אנשים פרטיים - אחר	9,169	494	492	6,426	297	296
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	11,336	1,109	1,106	8,027	556	551
פעילות לווים בחו"ל						
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	1	31	31	2	1	1
סך הכל ציבור	11,337	1,140	1,137	8,029	557	552

(א) החל מיום 1 בינואר 2024 מיישם הבנק מדיניות חשבונאית חדשה לזיהוי חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים (חלף חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי). למידע נוסף למידע נוסף ראו ביאור 1.כד.1.

(ב) הגילוי המתייחס לארגונים מחדש שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2023, נותר במתכונתו הקודמת.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

2.ב. מידע על חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים (המשך)

3. חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים במהלך תקופת הדיווח

	חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים							
	בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024[א]							
	סך הכל		סוג השינוי					
	יתרת חוב רשומה	אחוז מסך הכל	ויתור על קרן	ויתור על ריבית	הארכת תקופה	דחיית תשלומים	ויתור על ריבית, הארכת תקופה ודחיית תשלומים	ויתור על ריבית והארכת תקופה
	במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל								
מסחרי	234	0.09	22	31	109	-	-	72
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	62	0.04	-	-	11	51	-	-
אנשים פרטיים - אחר	237	0.78	-	11	118	1	3	94
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	533	0.12	22	42	238	52	3	166
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל	560	1.82	-	-	560	-	-	-
סך הכל ציבור	1,093	0.24	22	42	798	52	3	166

	השפעות כספיות של שינוי בתנאים של חובות של לווים בקשיים פיננסיים			
	בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024[א]			
	סוג השינוי			
	ויתור על קרן	ממוצע ויתור על ריבית	ממוצע הארכת תקופה	דחיית תשלומים ממוצעת
	במיליוני ש"ח	באחוזים	חודשים	חודשים
פעילות לווים בישראל				
מסחרי	129	3.69	42	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	75	11
אנשים פרטיים - אחר	27	4.19	46	3
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	156	3.92	45	11
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בחו"ל	-	-	12	-
סך הכל ציבור	156	3.92	26	11

(א) החל מיום 1 בינואר 2024 מיישם הבנק מדיניות חשבונאית חדשה לזיהוי חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים (חלף חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי). למידע נוסף למידע נוסף ראו ביאור 1.כד.1.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

ב.2. מידע על חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים (המשך)

3. חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים במהלך תקופת הדיווח (המשך)

	חובות של לווים בקשיים פיננסיים שכשלו בשנת הדיווח לאחר שעברו שינוי בתנאים[ב]			
	בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024[א]			
	סך הכל	סוג השינוי		
	יתרת חוב רשומה	ויתור על ריבית	הארכת תקופה	ויתור על ריבית והארכת תקופה
	במיליוני ש"ח			
פעילות לווים בישראל				
מסחרי	28	-	13	15
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	9	-	9	-
אנשים פרטיים - אחר	26	1	13	12
סך הכל אשראי לציבור - פעילות בישראל	63	1	35	27
סך הכל ציבור	63	1	35	27

	ארגונים מחדש שכשלו[ב]			
	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר[ג]			
	2023		2022	
	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
בינוי ונדל"ן	201	25	156	24
מסחרי - אחר	743	76	692	66
סך הכל מסחרי	944	101	848	90
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	67	29	66	13
אנשים פרטיים - אחר	3,621	130	2,661	85
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	4,632	260	3,575	188
סך הכל ציבור	4,632	260	3,575	188

(א) החל מיום 1 בינואר 2024 מיישם הבנק מדיניות חשבונאית חדשה לזיהוי חובות של לווים בקשיים פיננסיים שעברו שינוי בתנאים (חלף חובות שעברו ארגון מחדש של חוב בעייתי). למידע נוסף למידע נוסף ראו ביאור 1.כד.1.

(ב) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר בוצע להם שינוי בתנאים במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(ג) הגילוי המתייחס לארגונים מחדש שכשלו עד ליום 31 בדצמבר 2023 נותר במתכונתו הקודמת.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. אשראי לציבור (המשך)

ג.2. מידע נוסף על אשראי לא צובר בפיגור

	31 בדצמבר 2024						
	אינו בפיגור של 90 ימים או יותר	בפיגור של 90 ימים עד 180	בפיגור של מעל 180 ימים עד שנה	בפיגור מעל שנה ועד 3 שנים	בפיגור מעל 3 שנים ועד 5 שנים	בפיגור מעל 5 שנים ועד 7 שנים	בפיגור מעל 7 שנים	סך הכל
	במיליוני ש"ח							
מסחרי	**1,067**	**66**	**122**	**149**	**4**	**3**	**2**	**1,413**
הלוואות לדיור	**70**	**330**	**138**	**117**	**12**	**5**	**6**	**678**
אנשים פרטיים - אחר	**204**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**204**
סך הכל	**1,341**	**396**	**260**	**266**	**16**	**8**	**8**	**2,295**

	31 בדצמבר 2023							
	אינו בפיגור של 90 ימים או יותר	בפיגור של 90 ימים עד 180	בפיגור של מעל 180 ימים עד שנה	בפיגור מעל שנה ועד 3 שנים	בפיגור מעל 3 שנים ועד 5 שנים	בפיגור מעל 5 שנים ועד 7 שנים	בפיגור מעל 7 שנים	סך הכל
	במיליוני ש"ח							
מסחרי	1,885	290	256	77	67	1	3	2,579
הלוואות לדיור	37	343	183	107	9	7	2	688
אנשים פרטיים - אחר	343	-	-	-	-	-	-	343
סך הכל	2,265	633	439	184	76	8	5	3,610

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)[א], סוג החזר וסוג ריבית

		31 בדצמבר 2024			
		יתרת הלוואות לדיור			
		סך הכל[1]	מזה: בולט ובלון[1]	מזה: ריבית משתנה[1]	סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל
		במיליוני ש"ח			
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	**86,172**	**5,088**	**50,831**	**2,678**
	מעל 60%	**58,458**	**1,911**	**35,890**	**2,935**
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		**3**	**-**	**3**	**-**
סך הכל		**144,633**	**6,999**	**86,724**	**5,613**

		31 בדצמבר 2023			
		יתרת הלוואות לדיור			
		סך הכל[1]	מזה: בולט ובלון[1]	מזה: ריבית משתנה[1]	סיכון אשראי חוץ מאזני סך הכל
		במיליוני ש"ח			
שיעבוד ראשון: שיעור המימון	עד 60%	78,948	2,538	48,141	2,555
	מעל 60%	51,672	767	32,097	2,438
שיעבוד משני או ללא שיעבוד		4	-	4	-
סך הכל		130,624	3,305	80,242	4,993

(א) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת.

ביאור 29 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה

		31 בדצמבר 2024		
תקרת האשראי		מספר לווים[ג]	אשראי[א]	סיכון אשראי חוץ מאזני[א][ב]
אשראי ללווה באלפי ש"ח			במיליוני ש"ח	
מ	עד			
0	10	472,017	835	1,721
10	20	213,638	1,028	2,264
20	40	210,173	2,326	3,907
40	80	194,109	5,701	5,496
80	150	133,566	10,147	4,537
150	300	107,176	19,162	3,498
300	600	73,987	28,924	2,801
600	1,200	76,820	63,237	4,392
1,200	2,000	33,162	45,208	4,454
2,000	4,000	11,816	27,209	3,959
4,000	8,000	3,238	14,622	3,205
8,000	20,000	2,266	22,965	5,587
20,000	40,000	1,025	21,315	7,189
40,000	200,000	1,223	75,314	28,916
200,000	400,000	222	36,860	24,521
400,000	800,000	95	30,459	22,050
800,000	1,200,000	35	16,793	16,340
1,200,000	1,600,000	11	8,991	6,489
1,600,000	2,000,000	9	5,196	10,823
2,000,000	2,400,000	4	5,356	3,664
2,400,000	2,800,000	2	4,864	263
2,800,000	3,200,000	3	4,849	4,165
מעל 3,200,000		5	3,599	20,709
סך הכל		1,534,602	454,960	190,950

ראו הערות בעמוד הבא.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של הלווה (המשך)

תקרת האשראי		31 בדצמבר 2023		
		מספר לווים[ג]	אשראי[א]	סיכון אשראי חוץ מאזני[א][ב]
אשראי ללווה באלפי ש"ח			במיליוני ש"ח	
מ	עד			
0	10	482,704	855	1,845
10	20	220,439	1,061	2,394
20	40	212,871	2,413	3,974
40	80	192,958	5,826	5,312
80	150	134,121	10,488	4,284
150	300	103,971	18,732	3,247
300	600	71,295	27,976	2,682
600	1,200	72,677	59,649	4,351
1,200	2,000	28,875	39,195	3,998
2,000	4,000	10,074	23,308	3,499
4,000	8,000	2,934	13,219	2,966
8,000	20,000	2,220	22,153	5,884
20,000	40,000	1,029	21,613	6,553
40,000	200,000	1,166	71,282	29,671
200,000	400,000	201	35,744	21,447
400,000	800,000	76	24,556	18,505
800,000	1,200,000	21	10,649	9,679
1,200,000	1,600,000	11	8,613	6,845
1,600,000	2,000,000	8	7,039	7,133
2,000,000	2,400,000	3	3,656	3,373
2,400,000	2,800,000	2	4,107	1,001
2,800,000	3,200,000	1	958	2,027
מעל 3,200,000		5	4,797	16,680
סך הכל		1,537,662	417,889	167,350

(א) לפני השפעת הפרשות להפסדי אשראי ולאחר השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים. האשראי המאזני כולל יתרות שווי הוגן של מכשירים נגזרים בסך 2,987 מיליון ש"ח, ליום 31 בדצמבר 2023 סך של 1,679 מיליון ש"ח.
(ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
(ג) מספר הלווים לפי סך הכל אשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.

הערות:
החל במדרגת אשראי של 8,000 אלפי ש"ח נערך המיון בשיטת איחוד ספציפי, לגבי יתר הלווים הוצג האשראי באיחוד שכבות.
הגדרת "לווה" וכן הגדרת "חבות", לרבות סיכון אשראי חוץ מאזני הינן בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים לתיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים".

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. מכשירים פיננסיים חוץ - מאזניים

	31 בדצמבר			
	2024		2023	
	יתרות החוזים[א]	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים[א]	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי
	במיליוני ש"ח			
א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה - עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:				
אשראי תעודות	**1,177**	**1**	642	3
ערבויות להבטחת אשראי	**8,614**	**96**	8,453	103
ערבויות לרוכשי דירות	**42,749**	**21**	35,731	19
ערבויות והתחייבויות אחרות[ב]	**30,063**	**107**	26,548	96
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו	**14,457**	**33**	13,916	34
מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו	**14,717**	**58**	15,922	58
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן	**60,052**	**438**	54,416	339
התחייבויות להוצאת ערבויות	**40,280**	**88**	34,340	95
מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים שלא נוצלו	**2,690**	**-**	3,122	-
אישור עקרוני לשמירת שיעור ריבית[ג]	**6,613**	**-**	5,404	-

(א) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף השנה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
(ב) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת הבורסה בסך 293 מיליון ש"ח (ב-31 בדצמבר 2023 סך של 381 מיליון ש"ח).
(ג) התחייבויות למתן אשראי שניתנו ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" להוראת ניהול בנק תקין 451, נהלים למתן הלוואות לדיור.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ה. ערבויות לפי מועד פירעון

	ליום 31 בדצמבר 2024				
	עד שנה	שנה עד שלוש שנים	שלוש עד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל
	במיליוני ש"ח				
ערבויות להבטחת אשראי	**6,161**	**1,421**	**355**	**677**	**8,614**
ערבויות לרוכשי דירות	**-**	**42,749**	**-**	**-**	**42,749**
ערבויות והתחייבויות אחרות	**15,745**	**6,267**	**1,396**	**6,655**	**30,063**
סך הכל ערבויות	**21,906**	**50,437**	**1,751**	**7,332**	**81,426**

	ליום 31 בדצמבר 2023				
	עד שנה	שנה עד שלוש שנים	שלוש עד חמש שנים	מעל חמש שנים	סך הכל
	במיליוני ש"ח				
ערבויות להבטחת אשראי	5,214	2,091	399	749	8,453
ערבויות לרוכשי דירות	-	35,731	-	-	35,731
ערבויות והתחייבויות אחרות	13,334	6,449	2,509	4,256	26,548
סך הכל ערבויות	18,548	44,271	2,908	5,005	70,732

נתוני הביטחונות שלהלן משקפים ביטחונות שהבנק קיבל ספציפית כנגד ערבויות:
יתרת המזומנים אשר זמינים לבנק במטרה לפצות על הפסדים שימומשו תחת ערבויות אלה ושיפויים הסתכמו לסך של כ-250 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2023 - 302 מיליון ש"ח). כמו כן, ניירות ערך ונכסים סחירים אחרים, המוחזקים כביטחונות, הסתכמו לסך של כ-12 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2023 - 9 מיליון ש"ח).

ביאור 29 – מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ו. מכירה ורכישה של אשראי לציבור

סיכון אשראי לציבור שנמכר

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר									
	2024				2023					
	אשראי לציבור שנמכר	סיכון אשראי חוץ מאזני[א] שנמכר	מזה: סיכון אשראי בעייתי	סך הכל רווח בגין אשראי לציבור שנמכר	אשראי לציבור שנמכר	סיכון אשראי חוץ מאזני[א] שנמכר	מזה: סיכון אשראי בעייתי	סך הכל רווח בגין אשראי לציבור שנמכר	יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עבורו שירות	יתרה לסוף שנה של האשראי שנמכר, אשר הבנק נותן עבורו שירות
	במיליוני ש"ח									
סך הכל מסחרי	**473**	**567**	**–**	**–**	**1,648**	42	290	42	–	989
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	**–**	**–**	**–**	**–**	**492**	–	–	–	–	563
אנשים פרטיים – אחר	**–**	**–**	**–**	**–**	**–**	–	–	–	–	–
סך הכל סיכון אשראי לציבור	**473**	**567**	**–**	**–**	**2,140**	42	290	42	–	1,552

סיכון אשראי לציבור שנרכש

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2024			2023		
	אשראי לציבור שנרכש בתקופה	סיכון אשראי חוץ מאזני[א] שנרכש	מזה: סיכון אשראי בעייתי	אשראי לציבור שנרכש בתקופה	סיכון אשראי חוץ מאזני[א] שנרכש	מזה: סיכון אשראי בעייתי
	במיליוני ש"ח					
סך הכל מסחרי	**15,725**	**345**	**–**	13,646	–	–
אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	**–**	**–**	**–**	1,556	–	–
אנשים פרטיים – אחר	**12,308**	**–**	**–**	10,718	–	–
סך הכל סיכון אשראי לציבור	**28,033**	**345**	**–**	25,920	–	–

(א) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 29 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ז. סינדיקציות והשתתפות בסינדיקציות של הלוואות

	ליום 31 בדצמבר 2024					
	עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם[א]				עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים	
	חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק	
	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני[ב]	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני[ב]	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני[ב]
	במיליוני ש"ח					
סך הכל מסחרי	7,445	4,353	11,497	5,940	3,138	2,128
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	49	-	49	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר	-	-	-	-	-	-
סך הכל סיכון אשראי לציבור	7,494	4,353	11,546	5,940	3,138	2,128

	ליום 31 בדצמבר 2023					
	עסקאות סינדיקציה שהבנק יזם[א]				עסקאות סינדיקציה שיזמו אחרים	
	חלקו של הבנק		חלקם של אחרים		חלקו של הבנק	
	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני[ב]	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני[ב]	אשראי לציבור	סיכון אשראי חוץ מאזני[ב]
	במיליוני ש"ח					
סך הכל מסחרי	6,087	4,282	11,000	5,816	1,995	2,321
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	75	17	77	17	-	-
אנשים פרטיים - אחר	-	-	-	-	-	-
סך הכל סיכון אשראי לציבור	6,162	4,299	11,077	5,833	1,995	2,321

(א) לרבות אם התאגיד הבנקאי נותן שירות מהותי בעסקת הסינדיקציה.
(ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 30 – נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

	31 בדצמבר 2024						
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[א]				
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים לצרכן	בדולרים של ארה"ב	באירו	במטבעות אחרים	פריטים שאינם כספיים[ב]	סך הכל
	במיליוני ש"ח						
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	140,163	–	9,661	856	1,964	3,184	155,828
ניירות ערך	46,481	4,607	58,560	5,831	1,433	7,189	124,101
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	1,510	–	3,170	1	3	–	4,684
אשראי לציבור, נטו[ג]	337,629	66,050	32,530	6,385	10,998	1,927	455,519
אשראי לממשלה	650	–	294	1,565	–	–	2,509
השקעות בחברות כלולות	–	–	–	–	–	3,580	3,580
בניינים וציוד	–	–	–	–	–	2,822	2,822
נכסים בגין מכשירים נגזרים	6,880	321	9,065	146	141	12,640	29,193
נכסים אחרים	6,205	1	43	32	71	963	7,315
סך כל הנכסים	539,518	70,979	113,323	14,816	14,610	32,305	785,551
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	452,040	11,685	131,669	12,841	4,927	5,139	618,301
פיקדונות מבנקים	8,750	–	5,900	3,027	362	4	18,043
פיקדונות הממשלה	44	–	120	8	–	–	172
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	1,089	–	10,597	–	–	–	11,686
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	5,008	20,612	6,349	–	–	–	31,969
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	8,104	279	6,617	117	77	12,558	27,752
התחייבויות אחרות	6,746	8,254	124	30	138	673	15,965
סך כל ההתחייבויות	481,781	40,830	161,376	16,023	5,504	18,374	723,888
הפרש[ד]	57,737	30,149	(48,053)	(1,207)	9,106	13,931	61,663
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	611	(611)	–	–	–	–	–
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(30,150)	(3,518)	41,962	267	(9,083)	522	–
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	(781)	–	730	113	(62)	–	–
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	(308)	–	157	122	29	–	–
סך הכל כללי	27,109	26,020	(5,204)	(705)	(10)	14,453	61,663
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	(1,079)	–	1,062	118	(101)	–	–
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	(1,853)	–	1,310	501	42	–	–

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.
(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 6,887 מיליון ש"ח.
(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 30 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

	31 בדצמבר 2023						
	מטבע ישראלי		מטבע חוץ[א]				
	לא צמוד	צמוד למדד המחירים לצרכן	בדולרים של ארה"ב	באירו	במטבעות אחרים	פריטים שאינם כספיים[ב]	סך הכל
	במיליוני ש"ח						
נכסים							
מזומנים ופיקדונות בבנקים	87,257	1	10,756	2,141	3,002	2,319	105,476
ניירות ערך	83,417	4,127	58,531	4,601	4,455	4,917	160,048
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	255	–	2,797	1	–	–	3,053
אשראי לציבור, נטו[ג]	314,806	60,928	24,417	5,035	9,809	4,491	419,486
אשראי לממשלה	644	–	686	476	–	–	1,806
השקעות בחברות כלולות	–	–	–	–	–	4,014	4,014
בניינים וציוד	–	–	–	–	–	2,874	2,874
נכסים בגין מכשירים נגזרים	8,329	301	7,080	515	573	10,612	27,410
נכסים אחרים	6,247	1	2	14	77	989	7,330
סך כל הנכסים	500,955	65,358	104,269	12,783	17,916	30,216	731,497
התחייבויות							
פיקדונות הציבור	406,980	11,941	124,080	12,763	5,222	6,838	567,824
פיקדונות מבנקים	12,643	–	6,454	1,503	176	–	20,776
פיקדונות הממשלה	83	–	64	13	–	–	160
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	80	–	13,696	–	–	–	13,776
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	7,648	18,106	6,360	–	–	–	32,114
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	9,082	308	5,249	752	706	10,539	26,636
התחייבויות אחרות	5,766	9,071	130	55	178	509	15,709
סך כל ההתחייבויות	442,282	39,426	156,033	15,086	6,282	17,886	676,995
הפרש[ד]	58,673	25,932	(51,764)	(2,303)	11,634	12,330	54,502
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	752	(752)	–	–	–	–	–
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(31,512)	(4,227)	44,912	1,532	(11,968)	1,263	–
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	(1,126)	–	1,044	128	(46)	–	–
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)	(300)	–	196	99	5	–	–
סך הכל כללי	26,487	20,953	(5,612)	(544)	(375)	13,593	54,502
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	(1,478)	–	1,379	175	(76)	–	–
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)	(1,225)	–	713	531	(19)	–	–

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.
(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.
(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 6,717 מיליון ש"ח.
(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 31 – תזרימי מזומנים בהתאם למועד הפירעון החוזי[א]

	31 בדצמבר 2024		
	תזרימי מזומנים בהתאם למועד הפירעון החוזי		
	עם דרישה ועד יום	מעל יום ועד שבוע	מעל שבוע ועד חודש
	במיליוני ש"ח		
מזומנים, פיקדונות ואגרות חוב סחירות[ו]			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	92,943	54,218	4,311
אגרות חוב ממשלתיות סחירות	20	24	550
אגרות חוב סחירות אחרות	29	20	724
סך הכל מזומנים, פיקדונות ואגרות חוב סחירות	92,992	54,262	5,585
נכסים כספיים אחרים			
אשראי לציבור[ב]	16,408	21,603	55,552
נכסים כספיים אחרים למעט נגזרים	4,636	218	762
סך הכל נכסים כספיים, למעט נגזרים	21,044	21,821	56,314
התחייבויות כספיות			
פיקדונות הציבור[ז]	312,699	59,843	50,167
מזה: משקי בית ועסקים קטנים וזעירים	116,346	25,799	26,140
פיקדונות מבנקים	9,350	–	640
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו בהסכמי רכש חוזר	1,863	918	1,613
אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים	–	–	142
התחייבויות כספיות אחרות למעט נגזרים	727	1,851	136
סך הכל התחייבויות כספיות למעט נגזרים	324,639	62,612	52,698
מכשירים נגזרים, פריטים חוץ מאזניים וזכויות עובדים			
השפעת מכשירים נגזרים	18	41	(23)
התחייבויות להעמיד אשראי	371	1,726	14,909
זכויות עובדים	3	–	(2)
השפעת מכשירים נגזרים, פריטים חוץ מאזניים וזכויות עובדים	392	1,767	14,884
סך הכל תזרימים נטו (כולל בשקלים ומט"ח)[ח]	(210,995)	11,704	(5,683)
מזה במטבע חוץ:[ג]			
סך הכל מזומנים, פיקדונות ואג"ח סחירות במט"ח	7,685	3,636	974
סך הכל נכסים כספיים אחרים, למעט נגזרים במט"ח	15,124	6,016	4,807
סך הכל התחייבויות כספיות, למעט נגזרים במט"ח	80,849	16,193	15,143
השפעת מכשירים נגזרים, פריטים חוץ מאזניים וזכויות עובדים במט"ח	5	(5,796)	(18,586)
סך הכל תזרימים נטו במט"ח	(58,045)	(745)	9,224

	31 בדצמבר 2023[ט]		
	תזרימי מזומנים בהתאם למועד הפירעון החוזי		
	עם דרישה ועד יום	מעל יום ועד שבוע	מעל שבוע ועד חודש
	במיליוני ש"ח		
מזומנים, פיקדונות ואגרות חוב סחירות[ו]	54,303	53,127	3,468
נכסים כספיים אחרים, למעט נגזרים	14,604	13,154	54,211
פיקדונות הציבור[ז]	284,990	54,234	50,011
התחייבויות כספיות אחרות למעט נגזרים ופיקדונות הציבור	10,382	1,722	4,174
השפעת מכשירים נגזרים, פריטים חוץ מאזניים וזכויות עובדים	4,413	2,459	14,477
סך הכל תזרימים נטו (כולל בשקלים ומט"ח)[ח]	(230,878)	7,866	(10,983)
מזה: תזרימים נטו במט"ח[ג]	(63,034)	344	4,307

ראו הערות בעמוד 280.

	יתרה מאזנית[ד]						
שיעור תשואה אפקטיבי[ה]	סך הכל	ללא מועד פירעון	מעל 5 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	מעל שנה ועד 3 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל חודש ועד 3 חודשים
באחוזים							
1.03	152,644		363	357	383	216	32
3.87	83,245		43,977	12,864	29,422	11,660	3,087
4.59	33,667		30,042	6,738	7,779	2,254	395
4.07	269,556		74,382	19,959	37,584	14,130	3,514
5.26	453,592	20,455	202,346	55,228	92,470	62,453	41,474
1.45	13,545	3,099	2,950	429	786	729	504
5.19	467,137	23,554	205,296	55,657	93,256	63,182	41,978
3.21	613,162		8,693	2,870	12,163	92,668	80,653
3.01	276,807		1,453	2,157	9,271	59,096	39,322
4.13	18,039		2,378	199	2,533	2,620	1,361
3.93	11,686		–	–	–	1,545	5,827
2.81	31,969		4,870	9,270	14,861	2,745	2,825
0.06	8,057	2,853	222	425	502	1,091	254
3.11	682,913	2,853	16,163	12,764	30,059	100,669	90,920
	(1,441)	–	(1,011)	(494)	(645)	(513)	(233)
	88,697		2,559	5,505	20,210	37,954	6,383
	7,407		16,355	153	1,386	554	(16)
	94,663	–	17,903	5,164	20,951	37,995	6,134
	(40,883)	20,701	245,612	57,688	79,830	(61,352)	(51,562)
4.42	79,146		45,599	10,976	20,512	8,853	2,491
6.16	55,093	3,053	1,098	4,965	11,108	9,001	3,226
4.33	175,750	–	2,435	2,253	6,481	29,859	25,444
	(24,330)	–	(1,267)	(1,070)	707	(5,820)	5,668
	(17,181)	3,053	45,529	14,758	24,432	(6,185)	(25,395)

	יתרה מאזנית[ד]						
שיעור תשואה אפקטיבי[ה]	סך הכל	ללא מועד פירעון	מעל 5 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	מעל שנה ועד 3 שנים	מעל 3 חודשים ועד שנה	מעל חודש ועד 3 חודשים
באחוזים							
4.21	258,288		52,364	13,713	24,990	64,192	18,216
5.07	426,195	25,498	187,410	53,938	83,106	57,539	39,932
2.73	560,986	–	4,501	3,179	8,155	84,322	75,946
2.33	73,830	2,392	6,647	11,237	14,440	13,717	12,072
	91,245	–	18,785	4,158	21,707	33,258	5,707
	(41,578)	23,106	209,841	49,077	63,794	(9,566)	(35,577)
	(15,920)	3,698	40,342	10,077	14,373	(415)	(3,910)

ביאור 31 – תזרימי מזומנים בהתאם למועד הפירעון החוזי[א] (המשך)

הערות:

(א) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי. ההפרשה להפסדי אשראי מנוכה מהתזרימים הרלוונטיים.

(ב) תזרימי המזומנים העתידיים של הלוואות לציבור מוצגים בהתאם למועד הפירעון החוזי של הלוואות. אשראי בחשבונות עו"ש או חח"ד, אשראי מסוג ON CALL ואשראי בפיגור של 30 ימים או יותר מוצגים בעמודת "ללא מועד פירעון".

(ג) לא כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(ד) כפי שנכללה בביאור 30, "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.

(ה) שיעור תשואה אפקטיבי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

(ו) השווי ההוגן של מזומנים, פיקדונות ואג"ח סחירות אשר אינן משועבדות ליום 31 בדצמבר 2024, עומד על 250,198 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2023 – 240,054 מיליון ש"ח).

(ז) תזרימי המזומנים העתידיים של הפיקדונות מוצגים לפי מועד המשיכה האפשרי המוקדם ביותר לפי החוזה. פיקדונות הניתנים לפי חוזה למשיכה מיידית מוצגים בעמודת "עם דרישה ועד יום".

(ח) אין הפרש זה משקף בהכרח חשיפה בריבית ו/או במאזני הצמדה.

(ט) הוצג מחדש בהתאם לחוזר בנק ישראל בנושא גילוי על סיכון ריבית וגילוי על סיכון נזילות ומימון. ראו ביאור 1.כד.3.

ביאור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. כללי

הביאור כולל מידע בדבר הערכת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים על פי הנחיות המפקח על הבנקים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן במקרים אלה נאמד על פי הערך הנוכחי של תזרים המזומן העתידי המהוון בשיעור ריבית המשקף את רמת הריבית בו הייתה מבוצעת עסקה דומה ביום הדיווח. אומדן של השווי ההוגן מחושב באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הניכיון שהוא סובייקטיבי. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן המצורפת אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. בהנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית. יתר על כן, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן ולא ימומש, מאחר שברוב המקרים, עשויים להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הקבוצה כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

ב. עיקרי השיטות וההנחות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

נכסים פיננסיים

אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים. יתרת האשראי מוינה למספר קטגוריות בהתאם למגזר הפעילות וכן לדירוג האשראי של הלווים. בכל קטגוריה חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית) לפי בסיסי ההצמדה השונים. תקבולים אלה הוונו בשיעורי ריבית המשקפים את רמת הסיכון והמרווח הממוצע הגלומים באשראי באותה קטגוריה ואת תקופת האשראי.

בדרך כלל שיעור ריבית זה נקבע לפי שיעור ריבית לפיו נעשות עסקאות דומות במועד הדיווח.

השווי ההוגן של יתרות חובה בחשבונות עו"ש, הוערך בהתאם לערך במאזן.

השווי ההוגן של חובות פגומים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי ריבית אלה משקפים את שיעורי הריבית הגבוהים ביותר המשמשים את הקבוצה בעסקאות במועד הדיווח באותו מגזר.

שווי הוגן של יתרות עובר ושב (עו"ש) שסווגו כחובות פגומים חושב בהתאם לאומדן המח"מ שלהם ולפי שיעורי הריבית המירביים הנהוגים בבנק.

תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות והפרשות להפסדי אשראי.

פיקדונות בבנקים ואשראי לממשלות - שיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם בוצעו עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך - ניירות ערך סחירים לפי שווי שוק. ניירות ערך שאינם סחירים, מניות לפי עלות ואגרות חוב לפי מודל המביא בחשבון את הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים מנוכים בשיעור ניכיון מתאים והמביאים בחשבון גם את ההסתברות לכשל וערך השוק.

התחייבויות פיננסיות

פיקדונות הציבור - יתרת הפיקדונות מוינה למספר קטגוריות בהתאם למגזרי הפעילות, בסיסי ההצמדה ותקופות ההפקדה. בכל קטגוריה חושב התזרים של התשלומים העתידיים (קרן וריבית). תשלומים אלה הוונו בשיעורי ריבית המשקפים את שיעור הריבית הממוצע בו הקבוצה מגייסת פיקדונות דומים מאותה קטגוריה לתקופה שנותרה עד לפירעון.

פיקדונות מבנקים ופיקדונות מממשלות- השווי ההוגן נאמד בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי אומדן שיעורי הריבית שבהם הקבוצה עשויה לגייס פיקדונות דומים במועד הדיווח.

ביאור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים - לפי שווי שוק או בשיטת היוון תזרימי מזומנים עתידיים לפי שיעור ריבית בו הקבוצה מגייסת פיקדונות דומים, או יכולה להנפיק כתבי התחייבות דומים ביום הדיווח.

נכסים והתחייבויות פיננסיים אחרים

מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר.
מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא בזה).

	31 בדצמבר 2024				
	יתרה במאזן	שווי הוגן			
		רמה 1[א]	רמה 2[א]	רמה 3[א]	סך הכל
	במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	155,828	144,754	9,865	1,037	155,656
ניירות ערך[ב]	124,101	69,879	43,486	9,499	122,864
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	4,684	4,684	-	-	4,684
אשראי לציבור, נטו	455,519	23,123	-	430,227	453,350
אשראי לממשלות	2,509	-	984	1,453	2,437
נכסים בגין מכשירים נגזרים	29,193	7,113	18,688	3,392	29,193
נכסים פיננסיים אחרים	340	49	-	291	340
סך כל הנכסים הפיננסיים	772,174[ג]	249,602	73,023	445,899	768,524
התחייבויות פיננסיות					
פיקדונות הציבור	618,301	30,259	324,386	261,905	616,550
פיקדונות מבנקים	18,043	3,861	5,847	8,399	18,107
פיקדונות מממשלות	172	-	137	35	172
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	11,686	11,686	-	-	11,686
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	31,969	26,820	-	4,479	31,299
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	27,752	7,043	20,633	76	27,752
התחייבויות פיננסיות אחרות	3,132	438	1,555	1,139	3,132
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	711,055[ג]	80,107	352,558	276,033	708,698
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	476	-	-	476	476
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים נטו[ד]	7,913	-	-	7,913	7,913

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
(ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראו ביאור 12.
(ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 197,689 מיליון ש"ח ובסך 267,393 מיליון ש"ח, בהתאמה אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראו ביאורים 32ב-32ד.
(ד) ההתחייבות מוצגת בנטו ומתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 32א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

	31 בדצמבר 2023				
	יתרה במאזן	שווי הוגן			
		רמה 1[א]	רמה 2[א]	רמה 3[א]	סך הכל
	במיליוני ש"ח				
נכסים פיננסיים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	105,476	90,270[ה]	14,004	1,022[ה]	105,296
ניירות ערך[ב]	160,048	111,365	39,465	8,067	158,897
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	3,053	3,053	–	–	3,053
אשראי לציבור, נטו[ו]	419,486	21,610	–	394,830	416,440
אשראי לממשלות	1,806	–	472	1,263	1,735
נכסים בגין מכשירים נגזרים	27,410	5,747	18,803	2,860	27,410
נכסים פיננסיים אחרים	350	25	–	325	350
סך כל הנכסים הפיננסיים	717,629[ג]	232,070	72,744	408,367	713,181
התחייבויות פיננסיות					
פיקדונות הציבור	567,824	24,491	325,507[ה]	216,662[ה]	566,660
פיקדונות מבנקים	20,776	5,758	4,174	10,629	20,561
פיקדונות מממשלות	160	–	109	49	158
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	13,776	13,776	–	–	13,776
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים	32,114	30,117	–	911	31,028
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	26,636	5,811	20,696	129	26,636
התחייבויות פיננסיות אחרות	3,072	175	1,289	1,607	3,071
סך כל ההתחייבויות הפיננסיות	664,358[ג]	80,128	351,775	229,987	661,890
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	346	–	–	346	346
בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים נטו[ד]	8,715	–	–	8,715	8,715

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראו ביאור 12.

(ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 235,596 מיליון ש"ח ובסך 271,375 מיליון ש"ח, בהתאמה אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראו ביאורים 32ב-32ד.

(ד) ההתחייבות מוצגת בנטו ומתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

(ה) הוצג מחדש ללא היוון הנגזר ממודל פריסת העו"ש.

(ו) במהלך שנת 2024 הבנק עדכן את אומדן השווי ההוגן של האשראי לציבור, נטו. ההשפעה ליום 31 בדצמבר 2023, לו היה מיושם האומדן האמור, הנה קיטון בשווי ההוגן של האשראי לציבור, נטו בסך של כ-0.5 מיליארד ש"ח מתוך יתרה של כ-416.4 מיליארד ש"ח.

ביאור 32ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

	31 בדצמבר 2024			
	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
	במיליוני ש"ח			
נכסים				
אגרות חוב זמינות למכירה:				
אגרות חוב ממשלת ישראל	37,658	10,043	24	47,725
אגרות חוב ממשלות זרות	14,885	2,670	-	17,555
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל	176	-	-	176
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים	-	8,487	-	8,487
אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	-	6,542	4,960	11,502
אגרות חוב אחרות בישראל	741	281	-	1,022
אגרות חוב אחרות זרים	-	4,033	-	4,033
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה	53,460	32,056	4,984	90,500
מניות וקרנות שאינן למסחר:				
מניות וקרנות שאינן למסחר	3,180	-	-	3,180
ניירות ערך למסחר:				
אגרות חוב ממשלת ישראל	6,825	-	-	6,825
אגרות חוב ממשלות זרות	255	52	-	307
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל	61	-	-	61
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים	-	132	-	132
אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	-	11	1	12
אגרות חוב אחרות בישראל	137	-	-	137
אגרות חוב אחרות בחו"ל	-	71	-	71
מניות וקרנות למסחר	11	-	-	11
סך הכל ניירות ערך למסחר	7,289	266	1	7,556
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
חוזי שקל - מדד	-	63	267	330
חוזי ריבית	500	8,286	203	8,989
חוזי מטבע - חוץ	-	4,884	1,637	6,521
חוזי מניות	6,042	5,454	1,284	12,780
חוזי סחורות ואחרים	25	1	1	27
פעילות בשוק המעוף	546	-	-	546
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים	7,113	18,688	3,392	29,193
אחרים:				
אשראי ופיקדונות בגין השאלות ניירות ערך	15,928	-	-	15,928
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	4,684	-	-	4,684
אחר	48	-	-	48
סך הכל אחרים	20,660	-	-	20,660
סך כל הנכסים	91,702	51,010	8,377	151,089

ביאור 32ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

	31 בדצמבר 2024			
	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
	במיליוני ש"ח			
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
חוזי שקל - מדד	-	223	64	287
חוזי ריבית	463	7,475	-	7,938
חוזי מטבע - חוץ	-	6,261	5	6,266
חוזי מניות	6,009	6,672	7	12,688
חוזי סחורות ואחרים	25	2	-	27
פעילות בשוק המעוף	546	-	-	546
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	7,043	20,633	76	27,752
אחרים:				
פיקדונות הציבור	14,935	21	-	14,956
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	11,686	-	-	11,686
כתבי התחייבויות CLN	-	-	3,962	3,962
אחרים	438	-	-	438
סך הכל אחרים	27,059	21	3,962	31,042
סך כל התחייבויות	34,102	20,654	4,038	58,794

ביאור 32ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

	31 בדצמבר 2023			
	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
	במיליוני ש"ח			
נכסים				
אגרות חוב זמינות למכירה:				
אגרות חוב ממשלת ישראל	68,202	6,660	26	74,888
אגרות חוב ממשלות זרות	21,896	5,020	-	26,916
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל	45	-	-	45
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים	-	8,882	-	8,882
אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	-	5,062	4,889	9,951
אגרות חוב אחרות בישראל	672	151	-	823
אגרות חוב אחרות זרים	-	4,632	-	4,632
סך הכל אגרות חוב זמינות למכירה	90,815	30,407	4,915	126,137
מניות וקרנות שאינן למסחר:				
מניות וקרנות שאינן למסחר	2,011	-	-	2,011
ניירות ערך למסחר:				
אגרות חוב ממשלת ישראל	12,905	-	-	12,905
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל	436	-	-	436
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים	-	26	-	26
אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	-	20	5	25
אגרות חוב אחרות בישראל	159	-	-	159
אגרות חוב אחרות בחו"ל	-	35	2	37
מניות וקרנות למסחר	89	-	-	89
סך הכל ניירות ערך למסחר	13,589	81	7	13,677
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
חוזי שקל - מדד	-	136	200	336
חוזי ריבית	1,080	8,164	118	9,362
חוזי מטבע - חוץ	-	4,355	2,363	6,718
חוזי מניות	4,050	6,128	179	10,357
חוזי סחורות ואחרים	180	20	-	200
פעילות בשוק המעוף	437	-	-	437
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים	5,747	18,803	2,860	27,410
אחרים:				
אשראי ופיקדונות בגין השאלות ניירות ערך	14,149	-	-	14,149
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	3,053	-	-	3,053
אחר	22	-	-	22
סך הכל אחרים	17,224	-	-	17,224
סך כל הנכסים	129,386	49,291	7,782	186,459

ביאור 32ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

	31 בדצמבר 2023			
	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-			
	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן
	במיליוני ש"ח			
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
חוזי שקל - מדד	-	212	116	328
חוזי ריבית	1,165	7,207	-	8,372
חוזי מטבע - חוץ	-	7,020	6	7,026
חוזי מניות	4,030	6,237	7	10,274
חוזי סחורות ואחרים	179	20	-	199
פעילות בשוק המעוף	437	-	-	437
סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	5,811	20,696	129	26,636
אחרים:				
פיקדונות הציבור	13,682	17	-	13,699
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	13,776	-	-	13,776
כתבי התחייבויות CLN	-	-	419	419
אחרים	175	-	-	175
סך הכל אחרים	27,633	17	419	28,069
סך כל התחייבויות	33,444	20,713	548	54,705

ביאור 32ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

	31 בדצמבר 2024				
	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן	סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה
	במיליוני ש"ח				
אשראי לא צובר שגבייתו מותנית בביטחון	-	-	135	135	5
סך הכל	-	-	135	135	5

	31 בדצמבר 2023				
	מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-				
	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	סך הכל שווי הוגן	סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה
	במיליוני ש"ח				
אשראי לא צובר שגבייתו מותנית בביטחון	-	-	782	782	(127)
סך הכל	-	-	782	782	(127)

ביאור 32ג – שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024								
	שווי הוגן לתחילת השנה	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו: בדוח רווח והפסד[א]	ברווח כולל אחר[ב]	רכישות והנפקות	מכירות	סילוקים	העברות אל רמה 3[ג]	העברות מרמה 3[ג]	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2024	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2024
	במיליוני ש"ח									
נכסים										
אגרות חוב זמינות למכירה:										
ממשלת ישראל	26	(1)	(1)	–	–	–	–	–	24	(1)
MBS/ABS	4,889	(49)	4	1,061	–	(1,092)	147	–	4,960	3
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה	4,915	(50)	3	1,061	–	(1,092)	147	–	4,984	2
אגרות חוב למסחר:										
MBS/ABS	5	–	–	–	–	(4)	–	–	1	–
אחרים בחו"ל	2	–	–	–	(2)	–	–	–	–	–
סך הכל אגרות חוב למסחר	7	–	–	–	(2)	(4)	–	–	1	–
נכסים בגין מכשירים נגזרים:										
חוזי שקל – מדד	200	(10)	–	–	–	–	77	–	267	140
חוזי ריבית	118	709	–	–	–	(624)	–	–	203	143
חוזי מטבע – חוץ	2,363	(2,938)	–	2,212	–	–	–	–	1,637	1,351
חוזי מניות	179	1,105	–	–	–	–	–	–	1,284	1,261
חוזי סחורות ואחרים	–	1	–	–	–	–	–	–	1	1
סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים	2,860	(1,133)	–	2,212	–	(624)	77	–	3,392	2,896
סך כל הנכסים	7,782	(1,183)	3	3,273	(2)	(1,720)	224	–	8,377	2,898
התחייבויות										
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:										
חוזי שקל – מדד	116	(115)	–	–	–	–	63	–	64	7
חוזי מטבע – חוץ	6	(1)	–	–	–	–	–	–	5	–
חוזים בגין מניות	7	–	–	–	–	–	–	–	7	–
סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	129	(116)	–	–	–	–	63	–	76	7
סך כל אחרים	419	28	(3)	3,770	–	(252)	–	–	3,962	25
סך כל ההתחייבויות	548	(88)	(3)	3,770	–	(252)	63	–	4,038	32

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר. יתרת הרווח (הפסד) כולל אחר שטרם מומש, בגין אגרות חוב זמינות למכירה המוחזקות ליום 31 בדצמבר 2024, הסתכמה בסך 2 מיליון ש"ח.

(ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 – הועברו עסקאות פורוורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור 32ג – שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023									
		רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:								
	שווי הוגן לתחילתה שנה	בדוח רווח והפסד[א]	ברווח כולל אחר[ב]	רכישות והנפקות	מכירות	סילוקים	העברות אל רמה 3[ג]	העברות מרמה 3[ג]	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2023	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2023
	במיליוני ש"ח									
נכסים										
אגרות חוב זמינות למכירה:										
ממשלת ישראל	24	2	–	–	–	–	–	–	26	–
MBS/ABS	4,059	84	84	881	–	(393)	174	–	4,889	83
סך כל אגרות חוב זמינות למכירה	4,083	86	84	881	–	(393)	174	–	4,915	83
אגרות חוב למסחר:										
MBS/ABS	10	–	–	–	–	(5)	–	–	5	–
אחרים בחו"ל	2	–	–	–	–	(2)	2	–	2	–
סך הכל אגרות חוב למסחר	12	–	–	–	–	(7)	2	–	7	–
נכסים בגין מכשירים נגזרים:										
חוזי שקל – מדד	153	(1)	–	–	–	–	48	–	200	75
חוזי ריבית	77	475	–	–	–	(434)	–	–	118	58
חוזי מטבע – חוץ	1,823	(1,413)	–	1,953	–	–	–	–	2,363	2,131
חוזי מניות	1,715	(1,536)	–	–	–	–	–	–	179	160
חוזי סחורות ואחרים	4	(4)	–	–	–	–	–	–	–	–
סך כל נכסים בגין מכשירים נגזרים	3,772	(2,479)	–	1,953	–	(434)	48	–	2,860	2,424
סך כל הנכסים	7,867	(2,393)	84	2,834	–	(834)	224	–	7,782	2,507
התחייבויות										
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:										
חוזי שקל – מדד	148	(145)	–	–	–	–	113	–	116	26
חוזי מטבע – חוץ	4	2	–	–	–	–	–	–	6	–
חוזים בגין מניות	7	–	–	–	–	–	–	–	7	–
סך כל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	159	(143)	–	–	–	–	113	–	129	26
סך כל אחרים	–	–	–	500	–	(81)	–	–	419	–
סך כל ההתחייבויות	159	(143)	–	500	–	(81)	113	–	548	26

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) הפסדים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר. יתרת הרווח (הפסד) כולל אחר שטרם מומש, בגין אגרות חוב זמינות למכירה המוחזקות ליום 31 בדצמבר 2023, הסתכמה בסך 83 מיליון ש"ח.

(ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 – הועברו עסקאות פורוורד מדד לתקופה של מעל שנה, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.

ביאור 32ד – מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

	31 בדצמבר 2024				
	שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע[3]
	במיליוני ש"ח				
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים					
ני"ע זמינים למכירה[1]					
אגרות חוב ממשלת ישראל	24	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 205	bp 205
			הסתברות לכשל	1.68%	1.68%
			שיעור הפסד	25%	25%
אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)	4,960	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 100–230	bp 165
או מגובות משכנתאות (MBS)			הסתברות לכשל	2%–3.8%	2.90%
			שיעור פירעון מוקדם	20%	20%
			שיעור הפסד	30%	30%
ני"ע למסחר[1]					
אגרות חוב מגובות נכסים (ABS)	1	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 100–230	bp 165
או מגובות משכנתאות (MBS)			הסתברות לכשל	2%–3.8%	2.90%
			שיעור פירעון מוקדם	20%	20%
			שיעור הפסד	30%	30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים[2]					
חוזי ריבית שקל – מדד	267	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.13%–2.58%	1.35%
חוזי ריבית	203	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.15%–100%[*]	0.72%
חוזי מטבע – חוץ	1,637	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.15%–100%[*]	0.72%
חוזים בגין מניות	1,284	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.15%–100%[*]	0.72%
חוזים בגין סחורות	1	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.15%–100%[*]	0.72%
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים[2]					
חוזי ריבית שקל – מדד	64	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.13%–2.58%	1.35%
חוזי מטבע – חוץ	5	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.13%–2.58%	1.35%
חוזים בגין מניות	7	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.15%–100%	0.72%
התחייבויות אחרות	255	היוון תזרימי מזומנים	הסתברות לכשל	3.22%–3.76%	3.42%
			מח"מ אפקטיבי בשנים	0.09–0.52	0.25
	722	היוון תזרימי מזומנים	הסתברות לכשל	3.22%–3.76%	3.40%
			מח"מ אפקטיבי בשנים	0.56–1.53	0.93
	578	היוון תזרימי מזומנים	הסתברות לכשל	3.19%–3.56%	3.38%
			מח"מ אפקטיבי בשנים	4.28	4.28
	150	היוון תזרימי מזומנים	הסתברות לכשל	3.30%–3.46%	3.39%
			מח"מ אפקטיבי בשנים	0.95	0.95
	234	היוון תזרימי מזומנים	הסתברות לכשל	3.31%–3.51%	3.43%
			מח"מ אפקטיבי בשנים	2.27	2.27
	548	היוון תזרימי מזומנים	הסתברות לכשל	3.29%–3.46%	3.40%
			מח"מ אפקטיבי בשנים	1.13	1.13
	1,475	היוון תזרימי מזומנים	הסתברות לכשל	3.16%–3.54%	3.37%
			מח"מ אפקטיבי בשנים	3.08	3.08
ב. פרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
אשראי שאינו צובר שגבייתו מותנית בביטחון	135	השווי ההוגן של הביטחון			

* בגין צד נגדי שכשל.

ראו הערות בעמוד 293.

ביאור 32ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

	31 בדצמבר 2023				
	שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע[5]
	במיליוני ש"ח				
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה					
נכסים					
ניירות ערך זמינים למכירה[1]					
אגרות חוב ממשלת ישראל	26	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 205	bp 205
			הסתברות לכשל	1.68%	1.68%
			שיעור הפסד	25%	25%
אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	4,889	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 200-280	bp 240
			הסתברות לכשל	2%-3.8%	2.90%
			שיעור פירעון מוקדם	20%	20%
			שיעור הפסד	30%	30%
ני"ע למסחר[1]					
אגרות חוב מגובות נכסים (ABS) או מגובות משכנתאות (MBS)	5	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 200-280	bp 240
			הסתברות לכשל	2%-3.8%	2.90%
			שיעור פירעון מוקדם	20%	20%
			שיעור הפסד	30%	30%
אחרים זרים	2	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 105-210	bp 158
			הסתברות לכשל	1.1%-1.8%	1.45%
			שיעור הפסד	30%	30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים[2]					
חוזי ריבית שקל - מדד	198	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.03%-2.33%	1.18%
	2	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.26%-100%[*]	1.40%
חוזי ריבית	118	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.26%-100%[*]	1.40%
חוזי מטבע - חוץ	2,363	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.26%-100%[*]	1.40%
חוזים בגין מניות	179	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.26%-100%[*]	1.40%
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים[2]					
חוזי ריבית שקל - מדד	116	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.03%-2.33%	1.18%
חוזי מטבע - חוץ	6	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.03%-2.33%	1.18%
חוזים בגין מניות	7	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.26%-100%	1.40%
התחייבויות אחרות	419	היוון תזרימי מזומנים	הסתברות לכשל	4.08%-5.49%	4.70%
			מח"מ אפקטיבי בשנים	0.54-1.00	0.72
ב. פרטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה					
אשראי שאינו צובר שגבייתו מותנית בביטחון	782	השווי ההוגן של הביטחון			

* בגין צד נגדי שכשל.

ראו הערות בעמוד הבא.

ביאור 32ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל.
גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.

2. הנתונים הלא נצפים, אשר שימשו במדידת השווי ההוגן של נגזרים, הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי ההוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה.
שינוי בשיעור האינפלציה החזוי ישפיע על השווי ההוגן של העסקאות, בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקאות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקאות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן של העסקאות יגדל (יקטן).

3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל. הממוצע המשוקלל חושב על בסיס שווי הוגן יחסי של החשיפות.

ביאור 33 - בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו

השליטה בבנק

בנק ללא גרעין שליטה

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדין, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

א. יתרות

	31 בדצמבר 2024			
	בעלי עניין[ו][ח]			
	מחזיקי מניות-אחרים[יא]		נושאי משרה[א]	
	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר[ד]	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר[ד]
	במיליוני ש"ח			
נכסים:				
פיקדונות בבנקים	-	-	-	-
ניירות ערך[ה]	-	-	-	-
אשראי לציבור	19	19	4	5
הפרשה להפסדי אשראי[י]	-	-	-	-
אשראי לציבור, נטו	19	19	4	5
השקעות בחברות כלולות[ה]	-	-	-	-
נכסים אחרים	-	-	-	-
התחייבויות:				
פיקדונות הציבור	175	175	16	17
פיקדונות מבנקים	-	-	-	-
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	-	-	-	-
התחייבויות אחרות	-	-	-	-
סיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים[ז]	4	7	2	2

(א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף 80.ד(3) בהוראות הדיווח לציבור.
(ב) בהתאם לסעיף 80.ד(4) בהוראות הדיווח לציבור, תאגידים שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לפי חוק ניירות ערך, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים.
(ג) בהתאם לסעיף 80.ד(8) בהוראות הדיווח לציבור. החל מ-1 ביולי 2022, בהתאם לתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312, בוטלה הכללתם של תאגידים המוחזקים ביותר מ-10% מאמצעי השליטה, אשר הבנק אינו שולט בהם ושווי ההחזקה אינו עולה על 0.5% מהון רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים.
(ד) על בסיס היתרות לסופי החודשים.
(ה) פירוט של סעיפים אלה כלול גם בביאור 12 וביאור 15.
(ו) ביום 31 בדצמבר 2024 החזקות בעלי עניין בהון הבנק הינם ב-357,178,595 ש"ח ערך נקוב ממניות הבנק (מזה נושאי משרה: 188,706 ש"ח ערך נקוב).
(ז) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
(ח) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף 80.ד בהוראת הדיווח לציבור.
(ט) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף 80.ד(7) בהוראות הדיווח לציבור.
(י) הפרשה פרטנית בגין הפסדי אשראי.
(יא) לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בבנק, בהתאם לסעיף 80.ד(2) בהוראות הדיווח לציבור. "מחזיקי מניות אחרים" נכון ליום 31 בדצמבר 2024, כולל באמצעות גופים בבעלותם, הינם: הפניקס אחזקות בע"מ ואקסלנס השקעות בע"מ (החל מיום 28 באוגוסט 2019) ב-7.38% מהון המניות של הבנק, הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (החל מיום 12 במרס 2020) ב-6.11% מההון, מיטב דש השקעות בע"מ (החל מיום 4 ביוני 2020) ב-5.01% מההון, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ (החל מיום 18 ביוני 2021) ב-5.26% מההון.

				צדדים קשורים[ח]			
				המוחזקים על ידי הבנק		אחרים[ג]	
אחרים[ב]		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		חברות כלולות[ט]			
יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר[ד]	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר[ד]	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר[ד]	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר[ד]
–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–
5,134	5,134	–	229	2,944	3,084	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–
5,134	5,134	–	229	2,944	3,084	–	–
–	–	–	–	3,580	4,129	–	–
132	132	–	2	1	4	–	–
2,521	3,544	–	125	681	851	–	–
–	–	–	–	35	35	–	–
2	23	–	1	–	–	–	–
32	66	–	2	8	14	–	–
665	665	–	13	761	865	–	–

ביאור 33 - בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

א. יתרות (המשך)

	31 בדצמבר 2023			
	בעלי עניין[ו][ח]			
	מחזיקי מניות-אחרים[יא]		נושאי משרה[א]	
	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר[ד]	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר[ד]
	במיליוני ש"ח			
נכסים:				
פיקדונות בבנקים	-	-	-	-
ניירות ערך[ה]	-	-	-	-
אשראי לציבור	204	232	3	4
הפרשה להפסדי אשראי[י]	-	-	-	-
אשראי לציבור, נטו	204	232	3	4
השקעות בחברות כלולות[ה]	-	-	-	-
נכסים אחרים	1	2	-	-
התחייבויות:				
פיקדונות הציבור	201	252	12	13
פיקדונות מבנקים	-	-	-	-
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	-	-	-	-
התחייבויות אחרות	4	4	-	-
סיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים[ז]	8	53	2	2

(א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף 80.ד (3) בהוראות הדיווח לציבור.
(ב) בהתאם לסעיף 80.ד(4) בהוראות הדיווח לציבור, תאגידים שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין לפי חוק ניירות ערך, מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם, או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים.
(ג) בהתאם לסעיף 80.ד(8) בהוראות הדיווח לציבור. החל מ-1 ביולי 2022, בהתאם לתיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 312, בוטלה הכללתם של תאגידים המוחזקים ביותר מ-10% מאמצעי השליטה, אשר הבנק אינו שולט בהם ושווי ההחזקה אינו עולה על 0.5% מהון רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים.
(ד) על בסיס היתרות לסופי החודשים.
(ה) פירוט של סעיפים אלה כלול גם בביאור 12 וביאור 15.
(ו) ביום 31 בדצמבר 2023 החזקות בעלי עניין בהון הבנק הינם ב-479,119,344 ש"ח, ערך נקוב ממניות הבנק (מזה נושאי משרה: 191,562 ש"ח ערך נקוב).
(ז) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
(ח) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף 80.ד בהוראות הדיווח לציבור.
(ט) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף 80.ד(7) בהוראות הדיווח לציבור.
(י) הפרשה פרטנית בגין הפסדי אשראי.
(יא) לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בבנק, בהתאם לסעיף 80.ד(2) בהוראות הדיווח לציבור. "מחזיקי מניות אחרים" נכון ליום 31 בדצמבר 2023, כולל באמצעות גופים בבעלותם, הינם: הפניקס אחזקות בע"מ ואקסלנס השקעות בע"מ (החל מיום 28 באוגוסט 2019) ב-7.60% מההון, הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (החל מיום 12 במרס 2020) ב-6.31% מההון, מיטב דש השקעות בע"מ (החל מיום 4 ביוני 2020) ב-6.43% מההון, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ (החל מיום 18 ביוני 2021) ב-6.21% מההון, אלטשולר שחם בע"מ (החל מיום 27 ביוני 2022) 5.10% מההון.

				צדדים קשורים[ח]			
				המוחזקים על ידי הבנק		אחרים[ג]	
אחרים[ב]		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		חברות כלולות[ט]			
יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר[ד]	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר[ד]	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר[ד]	יתרה ליום 31 בדצמבר	היתרה הגבוהה ביותר[ד]
–	–	–	–	–	–	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–
5,025	5,608	–	7	3,016	3,133	–	–
–	–	–	–	–	–	–	–
5,025	5,608	–	7	3,016	3,133	–	–
–	–	–	–	4,014	4,078	–	–
37	82	–	–	3	5	–	–
2,946	3,845	–	4	734	828	–	–
–	–	–	–	32	37	–	–
23	23	–	9	–	–	–	–
59	115	–	–	4	52	–	–
464	546	–	1	658	1,448	–	–

ביאור 33 - בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024				
	בעלי עניין[ו]			צדדים קשורים[ו]	
	מחזיקי מניות אחרים[ח]	נושאי משרה[א]	אחרים[ב]	המוחזקים על ידי הבנק חברות כלולות[ז]	אחרים[ג]
	במיליוני ש"ח				
(הוצאות) הכנסות ריבית, נטו[ד]	(3)	–	72	169	–
הפרשה להפסדי אשראי[ט]	–	–	–	–	–
הכנסות שאינן מריבית, נטו	2	–	153	5	–
מזה: דמי ניהול ושירותים	–	–	41	9	–
הוצאות תפעוליות ואחרות[ה]	–	(68)	(17)	(19)	–
סך הכל	(1)	(68)	208	155	–

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2023				
	בעלי עניין[ו]			צדדים קשורים[ו]	
	מחזיקי מניות אחרים[ח]	נושאי משרה[א]	אחרים[ב]	המוחזקים על ידי הבנק חברות כלולות[ז]	אחרים[ג]
	במיליוני ש"ח				
(הוצאות) הכנסות ריבית, נטו[ד]	(1)	–	78	139	–
הפרשה להפסדי אשראי[ט]	–	–	–	20	–
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית, נטו	2	–	3	(7)	–
מזה: דמי ניהול ושירותים	1	–	8	14	–
הוצאות תפעוליות ואחרות[ה]	–	(41)	(8)	(19)	–
סך הכל	1	(41)	73	133	–

(א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף 80.ד(3) בהוראות הדיווח לציבור.
(ב) בהתאם לסעיף 80.ד(4) בהוראות הדיווח לציבור, תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
(ג) בהתאם לסעיף 80.ד(8) בהוראות הדיווח לציבור.
(ד) פירוט בסעיף ד להלן.
(ה) פירוט בסעיף ג להלן.
(ו) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף 80.ד בהוראת הדיווח לציבור.
(ז) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף 80.ד(7) בהוראות הדיווח לציבור.
(ח) לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בבנק, בהתאם לסעיף 80.ד(2) בהוראות הדיווח לציבור.
(ט) הפרשה פרטנית בגין הפסדי אשראי.

ביאור 33 - בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				
	בעלי עניין[ו]			צדדים קשורים[ו]	
	מחזיקי מניות אחרים[ח]	נושאי משרה[א]	אחרים[ב]	חברות כלולות[ז]	המוחזקים על ידי הבנק אחרים[ג]
	במיליוני ש"ח				
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו[ד]	1	–	(31)	43	10
הפרשה להפסדי אשראי[ט]	–	–	–	(75)	–
הוצאות שאינן מריבית, נטו	–	–	(89)	(18)	(1)
מזה: דמי ניהול ושירותים	–	–	2	5	–
הוצאות תפעוליות ואחרות[ה]	–	(50)	(5)	(19)	(19)
סך הכל	1	(50)	(125)	(69)	(10)

(א) לרבות בני משפחתם הקרובים כהגדרתם בסעיף 80.ד(3) בהוראות הדיווח לציבור.
(ב) בהתאם לסעיף 80.ד(4) בהוראות הדיווח לציבור, תאגידים, שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם מחזיק בהם שליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק 25% או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות 25% או יותר מהדירקטורים שלהם.
(ג) בהתאם לסעיף 80.ד(8) בהוראות הדיווח לציבור.
(ד) פירוט בסעיף ד להלן.
(ה) פירוט בסעיף נ להלן.
(ו) בעל עניין, צד קשור, איש קשור, כהגדרתו בסעיף 80.ד בהוראת הדיווח לציבור.
(ז) חברות כלולות או חברות מוחזקות בשליטה משותפת, בהתאם לסעיף 80.ד(7) בהוראות הדיווח לציבור.
(ח) לרבות מי שמחזיק 5% או יותר מאמצעי השליטה בבנק, בהתאם לסעיף 80.ד(2) בהוראות הדיווח לציבור.
(ט) הפרשה פרטנית בגין הפסדי אשראי.

ביאור 33 - בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק והחברות המאוחדות שלו (המשך)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2024		2023		2022	
	נושאי משרה					
	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו[א][ב][ג]	**56**	**20**	28	20	36	17
דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו[ג]	**6**	**11**	6	12	5	10

(א) לא כולל הוצאות מס שכר ומע"מ.
(ב) מזה: הטבות עובד לזמן קצר 54 מיליון ש"ח לרבות תגמול מנכ"ל לאומי פרטנרס ומנכ"ל Leumi UK Group (2023 - 37 מיליון ש"ח, 2022- 41 מיליון ש"ח) הטבות לאחר סיום העסקה 1 מיליון ש"ח (2023 - (11) מיליון ש"ח, 2022 - (6) מיליון ש"ח).
(ג) בשנת 2024 הוצאות בגין תשלומים מבוססי מניות 1.6 מיליון ש"ח (2023 - 2.1 מיליון ש"ח, 2022 - 1.3 מיליון ש"ח).

דירקטורים ונושאי משרה בבנק בוטחו על ידי הבנק במסגרת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים. פרמיית הביטוח הכוללת הסתכמה בסך 6,410 אלפי ש"ח (2023 - 7,326 אלפי ש"ח, 2022 - 8,598 אלפי ש"ח).

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעלי עניין וצדדים קשורים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2024		2023		2022	
	מאוחד	מזה: מחברות כלולות	מאוחד	מזה: מחברות כלולות	מאוחד	מזה: מחברות כלולות
	במיליוני ש"ח					
(א) בגין נכסים						
מאשראי לציבור	**392**	**196**	373	163	84	49
(ב) בגין התחייבויות						
על פיקדונות הציבור	**(154)**	**(27)**	(157)	(24)	(61)	(6)
סך הכל הכנסות ריבית, נטו	**238**	**169**	216	139	23	43

ה. מידע בדבר תנאי העסקאות והיתרות עם צדדים קשורים ובעלי עניין

עסקאות ויתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך העסקים הרגיל ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאוחדות שלו.
הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגיל עם צדדים שאינם קשורים לבנק.

ביאור 34 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק

א. תמצית דוח רווח והפסד

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
הכנסות ריבית	**36,910**	33,258	18,289
הוצאות ריבית	**20,998**	17,717	5,591
הכנסות ריבית, נטו	**15,912**	15,541	12,698
הוצאות בגין הפסדי אשראי	**737**	2,291	505
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי	**15,175**	13,250	12,193
הכנסות שאינן מריבית			
הכנסות מימון שאינן מריבית	**1,528**	1,026	1,071 (א)
עמלות	**3,572**	3,515	3,294
הכנסות אחרות	**940**	156	59
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	**6,040**	4,697	4,424
הוצאות תפעוליות ואחרות			
משכורות והוצאות נלוות	**3,597**	3,280	3,646
אחזקה ופחת בניינים וציוד	**1,469**	1,494	1,255
הוצאות אחרות	**1,548**	1,827	1,459
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	**6,614**	6,601	6,360
רווח לפני מיסים	**14,601**	11,346	10,257
הפרשה למיסים על הרווח	**5,198**	3,875	3,416
רווח לאחר מיסים	**9,403**	7,471	6,841
חלק הבנק ברווחים (בהפסדים), נטו של חברות מוחזקות לאחר מס	**395**	(444)	868 (א)
רווח נקי	**9,798**	7,027	7,709

(א) לצורכי הצגה בלבד רווח ממכירת בנק לאומי ארה"ב מוין מחלק הבנק ברווחים, נטו של חברות מוחזקות לאחר מס להכנסות מימון שאינן מריבית. למידע נוסף ראו ביאור 15.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.

ביאור 34 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)

ב. מאזן הבנק

	31 בדצמבר	
	2024	2023
	במיליוני ש"ח	
נכסים		
מזומנים ופיקדונות בבנקים	**155,572**	105,272
ניירות ערך	**118,892**	154,824
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	**4,684**	3,053
אשראי לציבור	**456,965**	421,006
הפרשה להפסדי אשראי	**(6,769)**	(6,552)
אשראי לציבור, נטו	**450,196**	414,454
אשראי לממשלות	**2,509**	1,806
השקעות בחברות מוחזקות	**15,621**	15,509
בניינים וציוד	**2,786**	2,840
נכסים בגין מכשירים נגזרים	**29,197**	27,413
נכסים אחרים	**7,159**	7,169
סך כל הנכסים	**786,616**	732,340
התחייבויות והון		
פיקדונות הציבור	**619,673**	568,990
פיקדונות מבנקים	**18,084**	20,822
פיקדונות מממשלות	**172**	160
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	**11,686**	13,776
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	**31,969**	32,114
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**27,751**	26,649
התחייבויות אחרות	**15,623**	15,332
סך כל ההתחייבויות	**724,958**	677,843
הון עצמי המיוחס לבעלי מניות הבנק	**61,658**	54,497
סך כל ההתחייבויות וההון	**786,616**	732,340

ביאור 34 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)

ג. דוח על תזרימי המזומנים

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת			
רווח נקי לשנה	**9,798**	7,027	7,709
התאמות:			
חלק הבנק בהפסדים (רווחים), נטו בלתי מחולקים של חברות מוחזקות בניכוי דיבידנד שהתקבל	**38**	641	(870)
פחת על בנינים וציוד (לרבות ירידת ערך)	**597**	660	570
הוצאות בגין הפסדי אשראי	**737**	2,291	505
רווח ממכירת תיקי אשראי	**-**	-	(15)
הפסדים, נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה	**428**	289	141
הפסדים (רווחים), נטו שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר	**19**	(90)	164
רווחים ממכירת מניות של חברות מוחזקות	**-**	-	(752)
רווחים ממימוש בניינים וציוד - נטו	**(852)**	(22)	(52)
הפרשה לירידת ערך אגרות חוב זמינות למכירה	**53**	33	42
רווחים, נטו שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות שאינן למסחר	**(264)**	(175)	(178)
הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות	**3**	7	4
מיסים נדחים - נטו	**(20)**	(711)	(259)
פיצויי פרישה ופנסיה - (קיטון) גידול בעודף העתודה על היעודה	**(207)**	171	33
ריבית שטרם התקבלה מעבר לריבית שנצברה בתקופה בגין אגרות חוב זמינות למכירה ואגרות חוב לפדיון	**(2,460)**	(2,190)	(195)
הפרשי צבירה ושער בגין אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	**149**	379	1,003
השפעת הפרשי שער על יתרות מזומנים ושווי מזומנים	**617**	(156)	(765)
אחר, נטו	**(1)**	(2)	(11)
שינוי נטו בנכסים שוטפים:			
נכסים בגין מכשירים נגזרים	**(1,784)**	(767)	(12,700)
ניירות ערך למסחר	**6,105**	(11,326)	713
נכסים אחרים	**100**	(324)	(12)
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**1,128**	3,232	8,712
התחיבויות אחרות	**606**	472	1,788
מזומנים נטו מפעילות שוטפת (לפעילות שוטפת)	**14,790**	(561)	5,575

ביאור 34 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)

ג. דוח על תזרימי המזומנים (המשך)

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה			
שינוי נטו בפיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים	**(2,190)**	2,928	123
שינוי נטו באשראי לציבור(א)	**(35,425)**	(31,518)	(66,609)
שינוי נטו באשראי לממשלה	**(705)**	(696)	(171)
שינוי נטו בניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	**(1,631)**	(19)	(587)
רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון	**(4,666)**	(3,164)	(8,550)
תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון	**1,407**	2,311	418
רכישת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר	**(186,662)**	(174,380)	(113,235)
תמורה ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה ומניות שאינן למסחר	**177,091**	87,402	95,800
תמורה מפדיון אגרות חוב זמינות למכירה	**44,452**	24,648	19,240
רכישת מניות בחברות מוחזקות	**(40)**	(10)	(355)
תמורה ממימוש השקעה בחברות מוחזקות	**-**	267	-
קיטון נטו בשטרי הון של חברות מוחזקות	**(30)**	(2,432)	306
רכישת תיקי אשראי	**(551)**	(1,556)	-
תמורה ממכירת תיקי אשראי	**308**	42	443
רכישת בניינים וציוד	**(719)**	(814)	(753)
תמורה ממימוש בניינים וציוד	**1,028**	38	109
קופה מרכזית לתשלום פיצויים	**2**	14	91
מזומנים נטו לפעילות השקעה	**(8,331)**	(96,939)	(73,730)
תזרימי מזומנים מפעילות מימון			
שינוי נטו בפיקדונות מבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים	**(2,738)**	(2,591)	(1,986)
שינוי נטו בפיקדונות הציבור	**50,679**	10,929	44,157
שינוי נטו בפיקדונות מממשלה	**12**	(87)	(52)
שינוי נטו בניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	**(2,090)**	9,824	1,906
תמורה מהנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	**7,668**	10,758	11,435
פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים	**(8,008)**	(6,874)	(61)
הנפקת מניות	**-**	-	2,736
דיבידנד ששולם לבעלי המניות	**(2,569)**	(2,081)	(1,665)
רכישה עצמית של מניות	**(682)**	(600)	-
מזומנים נטו מפעילות מימון	**42,272**	19,278	56,470
גידול (קיטון) במזומנים ושווי מזומנים	**48,731**	(78,222)	(11,685)
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה	**102,267**	180,333	191,253
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים	**(617)**	156	765
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה	**150,381**	102,267	180,333

(א) כולל פעילות שוטפת מרכישת ניכיון חייבים. ראו ביאור 1.29.

ביאור 34 - תמצית הדוחות הכספיים של הבנק (המשך)

ג. דוח על תזרימי המזומנים (המשך)

ריבית ומיסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2024	2023	2022
	במיליוני ש"ח		
ריבית שהתקבלה	**32,132**	29,078	15,106
ריבית ששולמה	**(20,574)**	(14,112)	(3,437)
דיבידנדים שהתקבלו	**270**	151	95
מיסים על הכנסה ששולמו	**(5,594)**	(4,268)	(2,297)
מיסים על הכנסה שהתקבלו	**705**	104	193

ביאור 35 - נושאים שונים ואירועים לאחר תאריך המאזן

א. מלחמת "חרבות ברזל"

החל מ-7 באוקטובר 2023, מדינת ישראל נמצאת במלחמת "חרבות ברזל".

המלחמה הובילה לשיבושים ניכרים בפעילות הכלכלית, אשר התבטאו בירידה ניכרת בתוצר ברבעון הרביעי של 2023. שנת 2024 התאפיינה בחזרה לפעילות בצל המלחמה, ובהתאוששות חלקית והדרגתית מהשפעות המלחמה. בין תחומי הפעילות העיקריים שנפגעו באופן משמעותי מהמלחמה ופעילותם טרם חזרה לרמתה טרום המלחמה, ניתן לציין את ענפי תיירות החוץ, בנייה וחקלאות.

שנת 2024 הסתכמה בקצב צמיחה נמוך משמעותית מזה שהוערך ערב המלחמה, כאשר התחזית לשנת 2025 והלאה תלויה בהתפתחויות הביטחוניות. ככל שתישמרנה הפסקות האש בגבול הצפון ובגבול עזה, הדבר צפוי לסייע בהאצת תהליך ההתאוששות של המשק, ובקיטון הסיכונים הקשורים בסנטימנט של השווקים כלפי ישראל.

על רקע המלחמה והשלכותיה המידיות וארוכות הטווח על הפעילות הכלכלית במשק ועל המצב הפיסקאלי של ישראל, דירוג האשראי של ישראל הופחת במהלך שנת 2024, וכך גם אופק הדירוג עודכן כלפי מטה לשלילי בכל חברות הדירוג המובילות. השיפור שחל בסביבת הסיכון של המשק עשוי לבוא לידי ביטוי בדירוג ובאופק הדירוג של ישראל בהמשך הדרך.

חברת S&P הפחיתה את דירוג האשראי של ישראל ל A והותירה את אופק הדירוג שלילי, חברת Moody's הפחיתה את דירוג האשראי של ישראל בשתי דרגות מ A2 ל Baa1, והותירה את אופק הדירוג שלילי, חברת Fitch הפחיתה את דירוג האשראי של ישראל ל A, תוך שמירה על אופק שלילי.

בעקבות הורדות דירוג של מדינת ישראל, סוכנויות הדירוג הורידו גם את דירוג הבנק (ובנקים אחרים) עם תחזית דירוג שלילית.

לירידות בדירוגי האשראי לא הייתה השפעה על יחסי הלימות ההון של הבנק.

ביום 21 בינואר 2025 פרסמו סוכנויות הדירוג Fitch ו-Moody's דוחות בעלי מסר חיובי, לפיו הסיכון מפני הרעה נוספת בדירוג האשראי של ישראל נבלם, ועתה, כתלות בהמשך היציבות, הכיוון עשוי להיות חיובי. סיום של המלחמה בעזה יפחית את הסיכונים הכלולים באופק השלילי של דירוג האשראי של ישראל. דהיינו, אם הסכם הפסקת האש בין ישראל לחמאס אכן יתממש במלואו, יהיה בכך כדי להפחית את מידת הסיכונים בישראל ובאזור כולו. כמו כן, צוין כי ההשלכות הכלכליות השליליות של המלחמה היו מתונות מהחששות שהיו בעת הפחתות הדירוג, ולא הייתה פגיעה של ממש בתשתיות ובהשקעות בישראל. עם זאת, הודגש כי ההסכם הנוכחי לעצירת הלחימה בגבול עזה מוגבל בהיקפו ובמשכו ולכן הארכת הפסקת האש נותרה לא וודאית, לצד אתגרים ביישום השלבים הבאים. כמו כן, אתגרים פוליטיים פנימיים וחששות ביטחוניים בישראל עלולים לעכב את ההתקדמות.

הקלות במסגרת ההתמודדות עם השלכות המלחמה

ביום 15 באוקטובר 2023 וביום 8 בנובמבר 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים מתווה סיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות מלחמת חרבות ברזל בשלושה מגזרי פעילות (משכנתאות, אשראי צרכני ואשראי עסקי), למשך שלושה חודשים, תוך הבחנה בין קבוצת הלקוחות במעגל הראשון - אוכלוסייה המתגוררת במרחק של עד 30 ק"מ מרצועת עזה, אוכלוסייה שפונתה מביתה על ידי גורם מדינתי רשמי, משרתי המילואים ומגויסי צו 8, ובעלי קרבה ראשונה להרוגי המלחמה או לחטופים או לנעדרים, לבין יתר לקוחות הבנקים.

ביום 17 בדצמבר 2023 פרסם הפיקוח על הבנקים הודעה בדבר הרחבת המתווה למשך שלושה חודשים, החל מיום 1 בינואר 2024, במסגרתה, בין היתר, הוספו למעגל הראשון חטופים ונעדרים (אשר נכללו בפועל גם במתווה הראשון), ומשתתפי מסיבת "נובה" ברעים.

ביום 4 במרס 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים הודעה בדבר הארכה נוספת של מתווה סיוע ללקוחות הבנקים להקלה על נטל האשראי והעמלות בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות הברזל" למשך שלושה חודשים, החל מיום 1 באפריל 2024, ועל הרחבתו לאוכלוסיות נוספות החל מאותו מועד.

ביום 23 ביוני 2024 הודיע בנק ישראל על הארכה והרחבה נוספת של מתווה הסיוע ללקוחות המערכת הבנקאית לשלושה חודשים נוספים החל מתאריך 1 ביולי 2024 ועד לתאריך 30 בספטמבר 2024.

ביום 22 בספטמבר 2024 הודיע בנק ישראל על הארכה והרחבה נוספת של מתווה הסיוע ללקוחות המערכת הבנקאית, לשלושה חודשים נוספים החל מתאריך 1 באוקטובר 2024 ועד לתאריך 31 בדצמבר 2024.

ביאור 35 - נושאים שונים ואירועים לאחר תאריך המאזן (המשך)

ביום 3 בדצמבר 2024 הודיע בנק ישראל על הארכה והרחבה נוספת של מתווה הסיוע ללקוחות המערכת הבנקאית לשלושה חודשים נוספים, החל מתאריך 1 בינואר 2025 ועד לתאריך 31 במרס 2025, כאשר ניתן להגיש בקשה להיכלל במתווה המעודכן החל מה-10 בדצמבר 2024 ועד 10 בפברואר 2025. בהתאם למתווה המעודכן, אוכלוסייה המתגוררת או בעלת עסק הממוקם בטווח של עד 7 ק"מ מרצועת עזה הוסרה מן הזכאות להקלות, וכן הוגדר מתווה הקלות יעודי לבעלי עסקים הפועלים באזור הצפון.

הבנק אימץ את המתווים ויישם הקלות נוספות ללקוחותיו, אשר הרחיבו את מתווי בנק ישראל.

תרומות ומענקים

מתחילת מלחמת חרבות ברזל מיקד הבנק את משאבי התרומות והאחריות החברתית שלו בשיקום אוכלוסיות שנפגעו במלחמה. בין השאר, הכריז הבנק על ליווי קיבוץ בארי; השיק את מיזם "קטיף לאומי" שמימן מלגות לסטודנטים שהתנדבו למשך תקופה משמעותית לסייע לחקלאים ברחבי הארץ; יזם את פרויקט "בגרויות לאומי" שמימן מרתוני הכנה לבגרויות לילדים באזורים שפונו מביתם; מימן לזוגות ששירתו תקופת מילואים ממושכת חתונה במסגרת "פרויקט החתונות הלאומי" ועוד.

לצד זאת, הבנק העניק תרומה ייעודית לתמיכה בחיילי וחיילות מילואים ובני/בנות זוגם, שהינם בעלי עסקים עצמאיים, ושבמקרים רבים חוו מצוקה כלכלית. המענקים ניתנו באמצעות מיזם "עוטף לעסק מילואים".

לאחר תקופת הדוח, יצא הבנק עם "פרויקט ההוקרה הלאומי", במסגרתו אנשים פרטיים שהקימו מיזם התנדבותי משמעותי במהלך המלחמה, זוכים להוקרה על פועלם ומקבלים מאות חופשות במלונות ובצימרים בצפון במימון הבנק.

ב. השקעה ב-Valley

למידע נוסף בנוגע לירידת ערך השקעה וכן בנוגע להנפקת הון מניות רגילות ב-Valley ראו ביאור 15.א.

ג. מכירת בנייני המטה בתל-אביב

"בית לין" - ביום 25 במרס 2024 הושלמה עסקת בית לין, שולמה לבנק יתרת התמורה והחזקה בנכס נמסרה לרוכשת. בגין עסקת בית לין, נכלל בתקופת הדוח רווח הון (לפני מס) של כ-271 מיליון ש"ח.

"בית מאני" - ביום 29 בפברואר 2024 הושלמה עסקת בית מאני, שולמה לבנק יתרת התמורה והחזקה בנכס נמסרה לרוכשת. בגין עסקת בית מאני, נכלל בתקופת הדוח רווח הון (לפני מס) של כ-559 מיליון ש"ח.

ד. חוק תשלום מיוחד לשם השגת יעדי התקציב (הוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2024 ושינוי שיעור מס שכר ורווח

למידע נוסף בנושא ראו ביאור 8.יג.

ה. הנפקות ופדיון מוקדם של אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים וניירות ערך מסחריים לאחר תאריך המאזן

למידע נוסף בגין הנפקות ופדיון מוקדם של אגרות חוב, כתבי התחייבות נדחים וניירות ערך מסחריים לאחר תאריך המאזן ראו ביאור 24.א.

ו. הודעת בנק ישראל - עמדה בדבר מתווה למערכת הבנקאית

ביום 26 בפברואר 2025 פרסם בנק ישראל הודעה על עמדת בנק ישראל בדבר מתווה למערכת הבנקאית. על פי ההודעה, בנק ישראל מציג עקרונות למתווה נוסף שבראייתו נכון שהמערכת הבנקאית תאמץ. עיקריו של המתווה המוצע: תקופת המתווה - ככלל, יחול בשנים 2025-2026. התקופה עשויה להתעדכן במקרים מסויימים; המערכת הבנקאית כולה תקצה למתווה סכום שנתי כולל של 1.5 מיליארד ש"ח. ככל שהמתווה יימשך שנתיים העלות תעמוד על 3 מיליארד ש"ח. כל בנק יממן הקלות ללקוחותיו בהיקף כספי הנגזר מנתח השוק שלו כפי שהיה נכון למועד פרסום המתווה; ההקלות הכספיות ללקוחות כל בנק תגובשנה על פי סלים שונים כמפורט: מתן ריבית או הטבות בתחום יתרות הזכות בחשבון העו"ש ושיפור בריביות המשולמות לטווח קצר; הפחתת שיעורי הריבית על יתרות החובה; הסטת כספים אוטומטית, מעל ליתרה מינימלית מוגדרת מראש, מהעו"ש למסלולים מניבי תשואה; מתן פטור מעמלות או הנחה משמעותית לאוכלוסיות מובחנות. ההחלטה אודות גובה הסכום המוקצה לכל סל נתונה לשיקול דעתו העסקי של כל בנק. בראיית בנק ישראל, אימוץ מתווה כאמור לעיל, מייתר את הצורך בתהליכי מיסוי ספציפיים למערכת הבנקאית ובתהליכי החקיקה שנועדו לעודד הסטה של כספים מהעו"ש למסלולים מניבי תשואה או להגביר את התמסורת מריבית בנק ישראל לפיקדונות נושאי ריבית.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

תוכן העניינים

	עמוד
א. ממשל תאגידי	
חברי דירקטוריון הבנק	310
שינויים בדירקטוריון	312
חברי הנהלת הבנק ותפקידיהם	313
מבקרת פנימית	314
שכר רואי החשבון המבקרים	317
מדיניות תגמול נושאי משרה	318
שכר נושאי משרה בכירה	319
ב. פרטים נוספים	
תרשים חברות מוחזקות עיקריות והשקעות של הבנק	322
השליטה בבנק	323
רכוש קבוע ומתקנים	323
נכסים לא מוחשיים	324
משאבי אנוש	325
מבנה ארגוני	327
הליכים משפטיים	330
הסכמים מהותיים	330
חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית	331
מיסוי	349
דירוג האשראי	349
מגזרי פעילות עיקריים לפי גישת הנהלה - פרטים נוספים	351
ג. נספחים	
שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית	357
דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני	361
מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני	364
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב שנתי	365
מאזן מאוחד - מידע רב שנתי	366

חברי דירקטוריון הבנק(*)(**)

מר אורי אלון, יושב ראש(א)(ב)

מר ששון אליה(ג)(ד)

מר רם בלינקוב(ה)(ו)

גב' אסתר דויטש, עו"ד(א)

גב' אסתר דומיניסיני(א)

מר צביקה נגן(ג)

מר דן אלכסנדר קולר(ה)(ז)

גב' לאה רות (שורץ), רו"ח(ג)(ח)

פרופ' ידידיה צבי שטרן(ה)

גב' אירית שלומי(א)

(א) דירקטור שאינו דירקטור חיצוני כאמור בסעיף 11ד(א)(2) לפקודת הבנקאות, 1941 (להלן: "**דירקטור במעמד דירקטור אחר**" ו-"**פקודת הבנקאות**", בהתאמה).

(ב) בישיבת הדירקטוריון של הבנק שהתקיימה ביום 28 בנובמבר 2024 נבחר מר אורי אלון לכהן כיו"ר דירקטוריון הבנק. כהונתו של מר אורי אלון כיו"ר הדירקטוריון בבנק החלה ביום 18 בדצמבר 2024 לאחר קבלת הודעת המפקח על הבנקים בדבר העדר התנגדותו למינוי כאמור.

(ג) דירקטור חיצוני לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "**דח"צ חוק החברות**" ו-"**חוק החברות**", בהתאמה).

(ד) מר ששון אליה נבחר לכהן כדח"צ חוק החברות על ידי האסיפה הכללית השנתית של הבנק שהתקיימה ביום 8 באוקטובר 2024 והחל את תקופת כהונתו השנייה בבנק ביום 1 בנובמבר 2024, לאחר קבלת הודעת המפקח על הבנקים בדבר העדר התנגדותו למינויו כאמור.

(ה) דירקטור חיצוני בהתאם לקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 (להלן: "**דירקטור חיצוני נב"ת 301**" ו-"**הוראת נב"ת 301**", בהתאמה).

(ו) מר רם בלינקוב נבחר לכהן כדירקטור חיצוני נב"ת 301 על ידי האסיפה הכללית השנתית של הבנק שהתקיימה ביום 8 באוקטובר 2024 והחל את תקופת כהונתו הראשונה בבנק ביום 30 באוקטובר 2024, לאחר קבלת הודעת המפקח על הבנקים בדבר העדר התנגדותו למינויו כאמור.

(ז) מר דן אלכסנדר קולר נבחר לכהן כדירקטור חיצוני נב"ת 301 על ידי האסיפה הכללית השנתית של הבנק שהתקיימה ביום 8 באוקטובר 2024 והחל את תקופת כהונתו השנייה בבנק ביום 13 בנובמבר 2024, לאחר קבלת הודעת המפקח על הבנקים בדבר העדר התנגדותו למינויו כאמור.

(ח) רו"ח לאה רות (שורץ) נבחרה לכהן כדח"צ חוק החברות על ידי האסיפה הכללית השנתית של הבנק שהתקיימה ביום 8 באוקטובר 2024 והחלה את תקופת כהונתה הראשונה בבנק ביום 29 באוקטובר 2024, לאחר קבלת הודעת המפקח על הבנקים בדבר העדר התנגדותו למינויה כאמור.

(ט) למידע נוסף אודות האסיפה הכללית השנתית ראו דיווחים מיידיים מיום 5 במאי 2024, מיום 27 באוגוסט 2024 ומיום 8 באוקטובר 2024 (אסמכתאות: 2024-01-043501, 2024-01-094861 ו-2024-01-608913, בהתאמה).

* ביום 14 באוקטובר 2024 הסתיימה כהונתה של הגב' תמר גוטליב כדח"צ חוק החברות.

* ביום 5 בדצמבר 2024 הסתיימה כהונתו של ד"ר שמואל בן צבי כדירקטור במעמד דירקטור חיצוני נב"ת 301 וכיו"ר דירקטוריון הבנק.

** לפרטים נוספים על חברי דירקטוריון הבנק, ראו פרק שינויים בדירקטוריון וכן תקנה 26 בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2024 ובאתר המגנ"א של רשות ניירות-ערך: http://www.magna.isa.gov.il.

בהתאם להוראת נב"ת 301, לפחות שליש מחברי הדירקטוריון יהיו דירקטורים חיצוניים כמשמעות מונח זה בנב"ת 301. בהתאם לכך, נכון למועד הדוח וליום פרסומו, מכהנים בדירקטוריון הבנק 6 דירקטורים חיצוניים לפי נב"ת 301 ובהם נכללים 3 דח"צים מכח חוק החברות.

כמו כן, לאור הגדרת "דירקטור בלתי תלוי" בחוק החברות, ועדת הביקורת של הדירקטוריון אישרה כי דירקטורים חיצוניים נב"ת 301 בבנק הינם דירקטורים בלתי תלויים.

בהתאם לקבוע בהוראות הפיקוח על הבנקים וכן בחוק החברות והתקנות לפיו, החליט דירקטוריון הבנק כי המספר המזערי הנדרש של דירקטורים בעלי "מומחיות חשבונאית ופיננסית" שיכהנו בדירקטוריון הבנק בכל עת וישתתפו בדיוני מליאת הדירקטוריון בטיוטת הדוחות הכספיים ואישורם, יהיה שלושה. זאת, על מנת לאפשר לדירקטוריון לעמוד בחובות המוטלות עליו בהתאם לדין ולמסמכי ההתאגדות של הבנק, ובייחוד לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של הבנק ולעריכת הדוחות הכספיים.

בקביעת המספר המזערי הנ"ל, הדירקטוריון התחשב בגודל הבנק, במורכבות פעילותו ובמגוון הסיכונים הכרוכים בה, ובמערכות והנהלים הקיימים בבנק, כגון: בקרה, ניהול סיכונים, ציות, ביקורת פנימית וביקורת רואי חשבון המבקרים. כמו כן, נלקחה בחשבון עמידת כל חברי הדירקטוריון בדרישות הכשירות לכהונה כדירקטור בבנק על פי הדין.

נכון למועד פרסום הדוח, וכפי שאישר הדירקטוריון בהסתמך על השכלתם, ניסיונם, כישוריהם וידיעותיהם, 9 מחברי הדירקטורים המכהנים בדירקטוריון עומדים בהגדרת דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכל חברי הדירקטוריון עומדים בהגדרת כשירות מקצועית בהתאם לקבוע בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), תשס"ו-2005. לפרטים אודות השכלתם וניסיונם של חברי דירקטוריון הבנק, ראו תקנה 26 בדוח התקופתי.

החל מיום 1 בינואר 2013 ובהתאם להוראת נב"ת 301, הדיונים בנוגע לדוחות הכספיים מתקיימים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון. בהתאם להוראת נב"ת 301, לפחות 2 מחברי ועדת הביקורת יהיו בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. דירקטוריון הבנק קבע כי בוועדת הביקורת של הדירקטוריון יכהנו בכל עת לפחות 3 דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. בפועל, נכון למועד פרסום הדוח 5 מתוך 6 הדירקטורים המכהנים הינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית. יצוין, כי ביום 22 ביולי 2020, אישר דירקטוריון הבנק את הפרדת ועדת תגמול מוועדת ביקורת.

להלן פירוט בעניין דרישות כשירות נוספות לחברי הדירקטוריון בהתאם להוראת נב"ת 301: 1) לפחות שליש מחברי הדירקטוריון נדרשים להיות דירקטורים בעלי "ניסיון בנקאי"; 2) לפחות מחצית מהדירקטורים נדרשים להיות בעלי "כשירות מקצועית" כמוגדר בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית פיננסית), תשס"ו-2005; 3) לפחות דירקטור אחד נדרש להיות בעל ידע וניסיון מוכח בתחום טכנולוגיית המידע.

דירקטוריון הבנק עומד בכל הדרישות האמורות. נכון למועד הדוח וליום פרסומו: 1) מכהנים בדירקטוריון הבנק 6 דירקטורים בעלי ניסיון בנקאי, אשר הינם ה"ה אורי אלון, עו"ד אסתר דויטש, צביקה נגן, דן אלכסנדר קולר, פרופ' ידידיה צבי שטרן ואירית שלומי; 2) כל חברי הדירקטוריון מוגדרים בעלי כשירות מקצועית; 3) מכהנים בדירקטוריון הבנק 2 דירקטורים שסווגו על ידי דירקטוריון הבנק כבעלי ידע וניסיון מוכח בתחום טכנולוגיית המידע אשר הינם ששון אליה וצביקה נגן.

שינויים בדירקטוריון

נכון למועד פרסום הדוחות, הדירקטוריון מונה 10 דירקטורים, וזאת בהתאם למספר חברי הדירקטוריון בתאגידים בנקאיים אשר נקבע בהוראת נב"ת 301.

במהלך שנת 2024 חלו שינויים בהרכב הדירקטוריון, כמפורט להלן:

א. ביום 20 ביוני 2024 התקבל בבנק אישור מאת המפקח על הבנקים (להלן: "**המפקח**"), לפיו: 1) המפקח מאשר, מתוקף סמכותו לפי סעיף 11ה(א)(6) לפקודת הבנקאות את הארכת כהונתו של ד"ר שמואל בן צבי, יו"ר דירקטוריון הבנק, לתקופת זמן שלא תעלה על 30 ימים ממועד תחילת כהונת הדירקטורים החדשים שייבחרו באסיפה הכללית של הבנק או עד שבוע ממועד בחירת יו"ר הדירקטוריון החדש לבנק על ידי דירקטוריון הבנק, והכול לפי המוקדם, ובלבד שלא תעלה על שישה חודשים ממועד סיום כהונתו של יו"ר הדירקטוריון, וזאת לצורך רציפות כהונת יו"ר הדירקטוריון ותקופת חפיפה. 2) המפקח מאשר, מתוקף סמכותו לפי סעיף 22(ד) להוראת נב"ת 301, כי המניין הראוי של הדירקטורים בדירקטוריון הבנק יעמוד על סך חברי הדירקטוריון המכהנים בדירקטוריון בתוספת הדירקטורים החדשים שייבחרו באסיפה הכללית של הבנק (כפוף לאישורם על ידי המפקח) ובתוספת יו"ר הדירקטוריון (שכהונתו תוארך בהתאם לס"ק 1 לעיל), וזאת עד תום כהונות הדירקטורים, לרבות יו"ר הדירקטוריון, המסיימים את כהונתם בשנת 2024. כמפורט במכתב של המפקח, האישורים כאמור ניתנו לאור הנסיבות החריגות של עיכוב בעבודת הוועדה למינוי דירקטורים, שפועלת מכח פקודת הבנקאות, בשל היעדר יו"ר לוועדה במשך תקופה ארוכה. ראו דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 20 ביוני 2024 (מס' אסמכתא: 2024-01-062725).

ב. ביום 8 באוקטובר 2024 האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות אישרה, בין היתר, את ההחלטות כדלקמן[1]:

1. למנות את מר ששון אליה כדח"צ חוק החברות. ביום 28 באוקטובר 2024 התקבלה הודעת המפקח על הבנקים בדבר העדר התנגדותו למינויו כאמור. בהתאם לכך, החלה כהונתו השנייה ביום 1 בנובמבר 2024. למידע נוסף ראו דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 29 באוקטובר 2024 (מס' אסמכתא: 2024-01-612297).

2. למנות את רו"ח לאה רות (שורץ) כדח"צ חוק החברות. רו"ח לאה רות (שורץ) החלה את כהונתה הראשונה ביום 29 באוקטובר 2024. למידע נוסף ראו דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 29 באוקטובר 2024 (מס' אסמכתא: 2024-01-612294).

3. למנות את מר רם בלינקוב כדירקטור חיצוני נב"ת 301. מר רם בלינקוב החל את כהונתו הראשונה ביום 30 באוקטובר 2024. למידע נוסף ראו דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 30 באוקטובר 2024 (מס' אסמכתא: 2024-01-612700).

4. למנות את מר דן אלכסנדר קולר כדירקטור חיצוני נב"ת 301. ביום 6 בנובמבר 2024 התקבלה הודעת המפקח על הבנקים בדבר העדר התנגדותו למינויו כאמור. בהתאם לכך החלה כהונתו השנייה ביום 13 בנובמבר 2024.

ג. ביום 14 באוקטובר 2024 הסתיימה כהונתה השלישית והאחרונה של הגב' תמר גוטליב כדח"צ חוק החברות. למידע נוסף ראו דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 15 באוקטובר 2024 (מס' אסמכתא: 2024-01-610992).

ד. ביום 5 בדצמבר 2024 סיים ד"ר שמואל בן צבי את כהונתו כדירקטור וכיו"ר דירקטוריון הבנק. למידע נוסף ראו דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 8 בדצמבר 2024 אודות סיום הכהונה (מס' אסמכתא: 2024-01-622582).

ה. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 28 בנובמבר 2024 נבחר מר אורי אלון לכהונת יושב ראש דירקטוריון הבנק. מינויו של מר אורי אלון נכנס לתוקף ביום 18 בדצמבר 2024, עם קבלת אישור הפיקוח על הבנקים בדבר העדר התנגדותו של המפקח על הבנקים למינוי. למידע נוסף ראו דיווחים מיידיים של הבנק מיום 28 בנובמבר 2024 ומיום 18 בדצמבר 2024 (מס' אסמכתאות: 2024-01-620149 ו-2024-01-625456, בהתאמה).

---

[1] למידע נוסף אודות האסיפה הכללית השנתית ראו דיווחים מיידיים מיום 5 במאי 2024, מיום 27 באוגוסט 2024 ומיום 8 באוקטובר 2024 (אסמכתאות: 2024-01-043501, 2024-01-094861 ו-2024-01-608913, בהתאמה).

חברי הנהלת הבנק ותפקידיהם[2]

מר חנן פרידמן, עו"ד
מנכ"ל

מר עומר זיו, רו"ח
משנה למנכ"ל, ראש חטיבת שוקי הון

גב' ליאת שוב, רו"ח
סגנית מנהל כללי בכיר, ראש חטיבה עסקית

מר אייל בן-חיים
סגן מנהל כללי בכיר, ראש החטיבה הבנקאית

מר אורי יוניסי, רו"ח
סגן מנהל כללי בכיר, ראש חטיבת משכנתאות

מר איל אפרת[1]
סגן מנהל כללי בכיר, ראש חטיבת טכנולוגיות

גב' חגית ארגוב, רו"ח
סגנית מנהל כללי בכיר, ראש החטיבה הפיננסית וחשבונאית ראשית

מר רונן מורי
סגן מנהל כללי בכיר, ראש חטיבת ניהול סיכונים ומנהל סיכונים ראשי

גב' תמר מס[1]
סגנית מנהל כללי בכיר, ראש חטיבת אסטרטגיה וראש חטיבת משאבי אנוש

מר אבי פולק
סגן מנהל כללי בכיר, ראש חטיבת תפעול ושירות

גב' ניצן סנדור, עו"ד[1]
סגנית מנהל כללי בכיר, יועצת משפטית ראשית, ראש חטיבת הייעוץ המשפטי ומנהלת סיכונים משפטיים

גב' בושמת בן-צבי, רו"ח
סגנית מנהל כללי בכיר, מבקרת פנימית וראש חטיבת הביקורת הפנימית

סומך חייקין
ברייטמן אלמגור זהר ושות'
רואי החשבון המבקרים המשותפים של הבנק

(1) למידע על שינויים שחלו בנוגע להנהלת הבנק ונושאי משרה בכירים במהלך שנת 2024 ועד למועד פרסום הדוח, ראו פרק מינויים ופרישות.
פרטים נוספים על חברי הנהלת הבנק, מוצגים בדוח התקופתי של הבנק לשנת 2024 ובאתר המגנ"א של רשות ניירות-ערך: http://www.magna.isa.gov.il.

(2) המידע לעיל נכון למועד פרסום הדוח ולא לתום תקופת הדיווח.

מבקרת פנימית

המבקרת הפנימית הראשית עומדת בהוראת סעיף 146(ב) לחוק החברות התשנ"ט-1999 ובהוראת סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 (להלן: "חוק הביקורת הפנימית") ועובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות סעיפים 11 ו-12 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 307 בנושא פונקציית ביקורת פנימית.

המבקרת הפנימית הראשית הינה עובדת הבנק, מועסקת במשרה מלאה במעמד חברת הנהלה, וזהו עיסוקה הבלעדי. הממונה הארגוני על המבקרת הפנימית הינו יו"ר הדירקטוריון של הבנק.

לביקורת הפנימית תכנית עבודה שנתית ותכנית עבודה רב שנתית לתקופה של עד שלוש שנים. תכנית העבודה השנתית ותכנית העבודה הרב שנתית נגזרות ממיפוי נושאי ביקורת המבוססים, בין השאר, על המסמכים המפורטים בהוראה 307. תכניות העבודה נגזרות ממתודולוגיה שיטתית של הערכת סיכונים ובקרות אשר על פיה נקבעים תדירות והיקף הביקורת בכל נושא ונושא. כך, בנושאים בעלי סיכון גבוה יותר, תדירות הביקורת תהיה אחת לשנה ובנושאים בעלי סיכון נמוך יותר, תדירות הביקורת תהיה אחת לשנתיים עד שלוש שנים. הצעה לתכנית עבודה שנתית ותכנית עבודה רב שנתית, מוגשת על ידי הביקורת הפנימית ומקבלת את אישור יו"ר הדירקטוריון, ועדת הביקורת ומליאת הדירקטוריון.

הביקורת הפנימית עושה שימוש בכלי ניטור, אנליזה ותחקורי נתונים מתקדמים, ומשקיעה משאבים רבים לחיזוק התשתית האנליטית במגוון עולמות תוכן.

תכנית העבודה השנתית ותכנית העבודה הרב שנתית מותירות בידי המבקרת הפנימית הראשית שיקול דעת לסטות מהן, בהתאם לצורך.

כמו כן, ימי הביקורת המוקצים מידי שנה לביצוע ביקורות לא מתוכננות ולבדיקת מקרים מיוחדים מאפשרים למבקרת הפנימית לבדוק נושאים העולים אד הוק, בין אם לבקשת הנהלת הבנק או ועדת הביקורת ובין אם כתוצאה מפעילויות או נושאים חדשים בקבוצה.

במסגרת עבודת הביקורת, נבחן מדגם של עסקאות מהותיות שבוצעו על ידי הבנק לרבות הליכי אישורן. לעניין זה, עסקאות מהותיות לרבות רכישה או מכירה מהותית של פעילות, "עסקאות" - כאמור בסעיף 270 לחוק החברות ו"עסקה חריגה" - כהגדרתה בחוק החברות.

תכנית העבודה השנתית ותכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית כוללות את כל נושאי הביקורת בבנק, בחברות הבנות המאוחדות המהותיות בישראל ובחברות הבנות המהותיות בחו"ל, על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 306 (כמפורט בביאור 15.ד.).

בחברות הבנות המאוחדות בישראל מכהנים כמבקרים פנימיים עובדי חטיבת הביקורת הפנימית של הבנק.

בחברת הבת באנגליה, ממונים מבקרים פנימיים מקומיים.

המבקרים הפנימיים בכל אחת מחברות הבנות המהותיות בארץ ובחו"ל, כפופים לדירקטוריון או לוועדת הביקורת שלהם וחטיבת הביקורת הפנימית בלאומי מפקחת על פעילותם המקצועית בהתאם לדרישות הוראות בנק ישראל ובכפוף לדין המקומי.

העסקת המבקרת הפנימית הראשית וצוות העובדים הכפוף לה בקבוצת לאומי בארץ הינה בהיקף של 67.9 משרות בממוצע שנתי לשנת 2024 לפי הפירוט כדלקמן:

	ממוצע משרות של המבקרים בקבוצת לאומי בארץ
הבנק	65.3
חברות בנות בישראל	1.4
פיקוח ובקרה על חברות בנות בחו"ל	1.2
סך הכל	*67.9

* מתוכן כ-1 משרות בממוצע נמצאות בחל"ד/חל"ת.

בנוסף, 3.8 משרות במיקור חוץ.
כמו כן, בשלוחה בחו"ל מועסקים מבקרים מקומיים בהיקף של 2.1 משרות (כולל מיקור חוץ).
היקף המשרות אושר על ידי ועדת הביקורת בישראל בהתבסס על תכנית העבודה השנתית והרב שנתית.
המבקרת הפנימית רשאית, במסגרת התקציב, להיעזר במיקור חוץ לביצוע עבודות הדורשות ידע מיוחד או במקרים של תקן חסר.

להלן פרוט ההטבות והסכומים ששולמו או נרשמו בגינם הפרשות לשנת 2024 באלפי ש"ח למבקרת הפנימית הראשית

שנת 2024						
שיעור בהון הבנק	תגמולים בעבור שירותים			תגמולים אחרים		
	משכורת	מענקים**	שווי אופציות	הפרשות סוציאליות	שווי הטבה	סך הכל*
	(באלפי ש"ח)					
–	1,718	1,106	101	419	106	3,450

* לא כולל מס שכר.

** ראו ביאור 1.22. לדוחות הכספיים.

היקף התשלומים למבקרת הפנימית הראשית ורכיביהם מובאים בהמלצת יו"ר הדירקטוריון לאישור ועדת הביקורת והדירקטוריון.

ועדת הביקורת והדירקטוריון סבורים שאין בהחזקת ניירות ערך על ידי המבקרת הפנימית הראשית ובתגמול הניתן לה השפעה על הפעלת שיקול דעתה המקצועי של המבקרת הפנימית הראשית.

המבקרת הפנימית הראשית פועלת על פי התקנים המקצועיים של לשכת המבקרים הפנימיים בישראל ושל הלשכה העולמית למבקרים פנימיים, IIA – The Institute of Internal Auditors.

בנוסף, המבקרת הפנימית הראשית פועלת בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, לרבות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 307 בנושא פונקצית ביקורת פנימית.

ועדת הביקורת והדירקטוריון רשמו בפניהם את הצהרתה בכתב של המבקרת הפנימית הראשית על פיה היא עומדת בכל הדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים המקובלים כאמור וכי היא פועלת גם בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על בסיס הצהרה זו, ועל בסיס תפקודה, כפי שבא לידי ביטוי בישיבות ועדת הביקורת והדירקטוריון, נחה דעתם של ועדת הביקורת והדירקטוריון כי המבקרת הפנימית הראשית עומדת בדרישות האמורות.

דוחות ותרשומות ביקורת מוגשים למבוקרים בכתב, לאחר קיום דיונים עימם על ממצאי הביקורת. בנוסף, בסמוך למועד הפצת הדוחות והתרשומות מתקיימים דיונים על ממצאים מהותיים עם ראשי החטיבות והמנכ"ל.

דוחות ותרשומות ביקורת מהותיים נדונים בוועדת הביקורת מספר פעמים בחודש. בוועדות הביקורת משתתפים בדיונים בנוסף למבקרת הפנימית הראשית ונציגי חטיבת הביקורת, גם ראשי החטיבות המבוקרות ונציגיהן.

לקראת מועד הדיון בוועדת הביקורת, קובע יו"ר ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקרת הפנימית הראשית, אלו דוחות ותרשומות ביקורת יוצגו בשלמותם לדיון בוועדת הביקורת. כמו כן, מוגשים, באופן שוטף, לעיונם של כל חברי ועדת הביקורת, תקצירי כל דוחות הביקורת והתרשומות שהופצו על ידי הביקורת הפנימית בתקופה הרלוונטית. חברי ועדת הביקורת רשאים לעיין בכל דוח ותרשומת ביקורת שהם מוצאים לנכון ולבקש מיו"ר ועדת הביקורת להציגם לדיון בשלמותם בוועדת הביקורת.

בתום המחצית הראשונה והמחצית השנייה של השנה מגישה המבקרת הפנימית הראשית ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת, לוועדת הביקורת ולדירקטוריון, דוחות סיכום פעילות הביקורת, אשר כוללים תמצית הממצאים המהותיים, המלצות המבקרת ותשובות המבוקרים.

כמו כן, מגישה המבקרת הפנימית הראשית ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל, ליו"ר ועדת הביקורת, לוועדת הביקורת ולדירקטוריון דוח שנתי מסכם של פעילות הביקורת במהלך כל השנה, הכולל גם מעקב אחר ביצוע תכנית העבודה השנתית, והערכת אפקטיביות מסגרת הבקרה הפנימית בקבוצה.

תכנית העבודה של חטיבת הביקורת הפנימית לשנת 2024 הוגשה לוועדת הביקורת ביום 27 בדצמבר 2023, אושרה בוועדה ביום 1 בינואר 2024, הוגשה לדירקטוריון ביום 8 בינואר 2024 ואושרה בדירקטוריון ביום 22 בינואר 2024.

דוח הביקורת הפנימית למחצית הראשונה של שנת 2024 הוגש לוועדת הביקורת ביום 31 ביולי 2024, דווח בוועדה ביום 7 באוגוסט 2024 ודווח בדירקטוריון ביום 14 באוגוסט 2024.

דוח הביקורת הפנימית למחצית השנייה של שנת 2024 הוגש לוועדת הביקורת ביום 17 בפברואר 2025, דווח בוועדה ביום 24 בפברואר 2025 וידווח בדירקטוריון ביום 3 במרס 2025.

הדוח השנתי של חטיבת הביקורת הפנימית לשנת 2024 הוגש לוועדת הביקורת ביום 17 בפברואר 2025, נדון בוועדת הביקורת ביום 24 בפברואר 2025 וידון בדירקטוריון ביום 24 במרס 2025.

תכנית העבודה של חטיבת הביקורת הפנימית לשנת 2025 הוגשה לוועדת הביקורת ביום 13 בינואר 2025, אושרה בוועדה ביום 20 בינואר 2025, הוגשה לדירקטוריון ביום 20 בינואר 2025 ואושרה בדירקטוריון ביום 27 בינואר 2025.

למבקרת הפנימית הראשית הומצאו מסמכים ומידע כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית וניתנה לה גישה למידע כאמור באותו סעיף ובכלל זה, קיימת גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות לנתונים הכספיים.

למבקרים המבצעים ביקורת בחברות בנות בארץ ובחברה הבת בחו"ל הומצאו מסמכים ומידע כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית וניתנה להם גישה למידע כאמור באותו סעיף ובכלל זה, קיימת גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של חברות הבנות בארץ ובחו"ל לרבות לנתונים כספיים, והכל בהתאם לדין שחל.

לדעת ועדת הביקורת והדירקטוריון היקף, אופי ורציפות פעילות המבקרת הפנימית הראשית ותכנית עבודתה הינם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית בקבוצה.

שכר רואי החשבון המבקרים (א)(ב)(ג)(ז)

	המאוחד		הבנק	
	2024	2023	**2024**	2023
	באלפי ש"ח			
עבור פעולות הביקורת:(ד)				
רואי החשבון המבקרים המשותפים	**14,973**	15,926	**11,582**	12,257
סך הכל	**14,973**	15,926	**11,582**	12,257
עבור שירותים הקשורים לביקורת:(ו)				
רואי החשבון המבקרים המשותפים	**677**	1,054	**677**	1,054
עבור שירותי המס:(ה)				
רואי החשבון המבקרים המשותפים	**374**	430	**257**	416
עבור שירותים אחרים:				
רואי החשבון המבקרים המשותפים	**4,196**	4,971	**3,155**	4,549
רואי חשבון מבקרים אחרים	**358**	110	**–**	–
סך הכל	**5,605**	6,565	**4,089**	6,019
סך הכל שכר של רואי חשבון מבקרים	**20,578**	22,491	**15,671**	18,276

א. דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואה החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו–167 לחוק החברות, התשנ"ט–1999.

ב. שכר רואה החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.

ג. כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.

ד. ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.

ה. כולל ביקורת דוחות התאמה למס, דיוני שומות וייעוץ מס.

ו. Audit related fees, כולל בעיקר: תשקיפים, אישורים מיוחדים, מכתבי נוחות וטפסים או דוחות לרשויות הדורשים את חתימתו של רואה החשבון.

ז. משרד רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) משמשים כרואי החשבון המבקרים המשותפים של הבנק החל משנת 1950 ומשרד רואי חשבון בריטמן אלמגור זהר ושות' (Deloitte) משמשים כרואי החשבון המבקרים המשותפים של הבנק החל משנת 2020.

מדיניות תגמול נושאי משרה

מדיניות תגמול נושאי משרה בבנק

ביום 4 באוגוסט 2022 אישרה האסיפה הכללית של הבנק מדיניות תגמול מעודכנת לנושאי המשרה בבנק (להלן: "מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול נכנסה לתוקף בתחילת שנת 2023 ותחול עד לתום שנת 2025. מדיניות התגמול מושתתת על הוראות תיקון 20 לחוק החברות לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק, על הקבוע בהוראה 301A להוראות ניהול בנקאי תקין בדבר מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי ועל הוראות חוק תגמול נושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), התשע"ו-2016 (להלן: "חוק מגבלת התגמול").

מדיניות התגמול קובעת את המסגרת לתגמול נושאי המשרה בבנק והיא כוללת, בין היתר, התייחסות לרכיבי התגמול הקבוע שהינו התגמול העיקרי לנושאי המשרה, הכולל משכורת קבועה, זכויות סוציאליות, תנאים נלווים למשכורת ותנאי פרישה וסיום העסקה, וכן, לרכיבי תגמול משתנה הכוללים כל תגמול שאינו קבוע ובכלל זה: מענק שנתי מדיד מותנה ביצועים, המורכב מרכיב מענק המבוסס על תשואה משוקללת להון של הבנק, רכיב מענק המבוסס על תשואת המנייה המשוקללת של הבנק בהשוואה לתשואת מדד ת"א-בנקים, רכיב מענק המבוסס על יחס היעילות המשוקלל של הבנק, ורכיבים נוספים, ככל שוועדת התגמול והדירקטוריון יחליטו לקבוע רכיבים נוספים לגבי נושאי משרה שאינם מנכ"ל הבנק; מענק אישי איכותי, המתבסס על השגת יעדים אישיים וקריטריונים איכותיים בהתאם לתחומי אחריותו של נושא המשרה הרלוונטי; ומענק מיוחד בגין אירועים מיוחדים. יצוין כי חברי הדירקטוריון לרבות יו"ר הדירקטוריון, אינם זכאים למענק שנתי משתנה. מנכ"ל הבנק אינו זכאי למענק שנתי משתנה, אלא אם יקבע אחרת על ידי האורגנים המוסמכים של הבנק.

סך המענקים המשתנים לנושא משרה מוגבל בתקרה של 8 משכורות חודשיות בשנה, כאשר בגין אירועים מיוחדים יהיו רשאים ועדת התגמול והדירקטוריון לאשר מענק מיוחד נוסף למי מנושאי המשרה, שלא יעלה על משכורת חודשית אחת.

בנוסף, לדירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישור ועדת התגמול, הסמכות להפחית (משיקולים מיוחדים) את המענק השנתי המדיד, בהתאם לשיקול דעתו. כמו כן, מדיניות התגמול קובעת, בהתאם להוראה 301A, מנגנון השבת מענקים משתנים, לרבות קריטריונים להשבה, נסיבות הפעלת מנגנון ההשבה ותקופת ההשבה.

עוד קבועים במסגרת מדיניות התגמול הסדרי דחיית תשלומי המענק המשתנה לנושאי המשרה, אשר תשלומם כפוף לעמידת הבנק ביחסי הלימות ההון הנדרשים על פי הוראות המפקח על הבנקים בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההבשלה (או תנאי ההבשלה הקבועים בתגמול הוני, ככל שהחלק הנדחה של תשלומי המענק המשתנה כאמור ניתן בצורת תגמול הוני).

מדיניות התגמול קובעת מנגנונים והסדרים שונים שנועדו לאפשר לוועדת התגמול ודירקטוריון הבנק לאשר עדכונים במדיניות התגמול או ברכיבי התגמול בתנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה שמדיניות התגמול חלה עליהם במהלך תקופת מדיניות התגמול, מבלי להידרש לקבלת אישור מחודש של האסיפה הכללית של הבנק במועד העדכון כאמור. עדכונים כאמור במדיניות ייעשו ככל שהנסיבות הקיימות במועד העדכון, יצדיקו לדעת ועדת התגמול ודירקטוריון הבנק את ביצוע העדכונים כאמור.

מדיניות התגמול קובעת עוד כי התגמול של מי מנושאי המשרה בבנק (שאינם יו"ר הדירקטוריון או המנכ"ל) יכול שיעלה בהתאם להחלטת ועדת התגמול והדירקטוריון על הרף הקבוע בסעיף 2(א) לחוק מגבלת התגמול, ובמקרה כזה חלק מהשכר של אותם נושאי משרה לא יוכר כהוצאה לצורכי מס, בהתאם לקבוע בסעיף 32(17) לפקודת מס הכנסה. עוד כוללת מדיניות התגמול מנגנון המאפשר להעלות את סך התגמול לו יהיו זכאים יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל אוטומטית עם עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק כאמור בחוק מגבלת התגמול (כאשר ככל שעדכון סך התגמול ליו"ר הדירקטוריון ו/או למנכ"ל יעלה על 5% כתוצאה מההצמדה לשיעור עליית התגמול הנמוך ביותר בבנק כאמור בחוק מגבלת התגמול, יובא העדכון לאישור ועדת התגמול והדירקטוריון).

בנוסף, מדיניות התגמול כוללת אפשרות ולפיה, בכפוף לאישור האורגנים המוסמכים בבנק ובכפוף להוראות כל דין, נושאי משרה בבנק (לרבות דירקטורים) יכול שיהיו זכאים לתגמול הוני, בצורה של אופציות, מניות או מכשירים מבוססי מניות.

למידע נוסף לגבי מדיניות התגמול כאמור ראו דוח משלים לדוח זימון האסיפה הכללית של הבנק אשר פורסם ביום 14 ביולי 2022 (אסמכתא: 2022-01-089413) וכן ביאור 2.ג22, ו-3.ג22.

שכר נושאי משרה בכירה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2024

להלן פירוט ההטבות והסכומים ששולמו או שנרשמו בגינם הפרשות לשנים 2024 ו-2023, ליושב ראש הדירקטוריון ולמקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירים בקבוצה. ההטבות המפורטות להלן אינן כוללות הטבות בגין שירותים בנקאיים, הניתנות לעובדים בבנק כגון: הטבות בריבית בגין פיקדונות כספיים בבנק, הטבות בריבית בגין משכנתאות, הנחות או פטורים מעמלות בגין שירותים בנקאיים הניתנים על ידי הבנק וכיוצ"ב. סכומי ההטבות בגין שירותים בנקאיים כאמור לגבי כל אחד ממקבלי התגמול, אינם מהותיים. ללקוחות פרטיים מסוימים של הבנק, לרבות ללקוחות הכלולים בהסדרים בין הבנק לבין קבוצות עובדים, ניתנות מעת לעת הטבות דומות לאלה הניתנות לעובדי הבנק ואף כאלו העולות עליהן.

שנת 2024								
פרטי מקבל התגמול[1]		תגמולים בעבור שירותים					תגמולים אחרים	
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק	משכורת/ דמי ניהול	מענקים[5]	שווי אופציות	הפרשות סוציאליות[3]	שווי הטבה[4]	סך הכל[2]
		%	(באלפי ש"ח)					
ד"ר מולי בן צבי[6]	יו"ר הדירקטוריון לשעבר	–	3,550	–	–	–	–	3,550
מר אורי אלון[7]	יו"ר הדירקטוריון	–	147	–	–	–	–	147
מר חנן פרידמן[8]	מנכ"ל ראשי	0.01%	3,690	–	–	632	67	4,389
מר רון בן חיים[12]	מנכ"ל לאומי פרטנרס	–	1,814	2,711	–	684	481	5,690
מר מיכאל שילר	מנכ"ל לאומי בריטניה	–	1,586	1,069	–	103	1,843	4,601
מר פיל וודהארד	מנכ"ל ABL	–	1,126	3,067	–	175	65	4,433
מר עומר זיו[9]	משנה למנכ"ל, ראש חטיבת שוקי הון	–	2,055	1,307	126	554	106	4,148
גברת בושמת בן צבי[10]	סמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת הביקורת הפנימית	–	1,718	1,106	101	419	106	3,450
מר איל אפרת[11]	סמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת טכנולוגיות	–	1,698	1,014	101	479	119	3,411

1. היקף המשרה של מקבלי התגמול הינו 100%.
2. לא כולל מע"מ ו/או מס שכר (לפי העניין).
3. הפרשות סוציאליות כוללות הפרשות לפיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, ביטוח לאומי, הפרשה לאי תחרות בגין שנת 2024 לעובדים הרלוונטיים וכן השלמת העתודות בגין הנ"ל עקב שינויים בשכר בתקופת הדוח. לעובדים הבכירים של הבנק, חוזי עבודה אישיים ומיוחדים עם הבנק. לפרטים לעניין תנאי הפרישה של הבכירים וזכאות להודעה מוקדמת בעת סיום יחסי עבודה – ראו ביאור 1.ג.22.

   מובהר כי, עלות העסקת נושאי המשרה, אינה כוללת את עלות הריבית (רכיב הריבית אשר מוצג על פי תקני החשבונאות בהוצאות תפעוליות) או עלות מיסים שאינם חלים על בעל התפקיד.
4. שווי הטבה כולל, בין היתר, רכב והוצאות טלפון.
5. כולל מענק משתנה שנתי בגין שנת 2024 לנושאי משרה בבנק (שאינם יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל הבנק) בהתאם לקבוע במדיניות התגמול של הבנק או בהתאם לקבוע במדיניות התגמול של חברת הבת הרלוונטית. לפרטים לעניין זכאות הבכירים בבנק למענקים בהתאם למדיניות התגמול לנושאי המשרה בבנק ראו ביאור 1.22.

.6 ביום 5 בדצמבר 2024 סיים ד"ר שמואל בן צבי את כהונתו כיו"ר הדירקטוריון של הבנק וכדירקטור בבנק. ביום 4 בינואר 2024 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון היוצא שחלו ממועד תחילת כהונתו כיו"ר הדירקטוריון של הבנק (16 בנובמבר 2023) ועד למועד סיום כהונתו כאמור לעיל. תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון היוצא היו מותאמים לקבוע במדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, לקבוע בהוראה 301A ביחס למבנה התגמול של יו"ר דירקטוריון בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה ולקבוע בחוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי-התרת הוצאה לצורכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 (להלן: "**חוק מגבלת התגמול**"). הסכומים המפורטים לגבי היו"ר אינם כוללים מע"מ, ששולם בתוספת לסכומים בהתאם למנגנון העסקת היו"ר.

לפירוט בדבר תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון היוצא ראו ביאור 3.ג.22. ודיווח מיידי של הבנק בדבר זימון אסיפה כללית מיום 29 בנובמבר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-130137).

.7 מר אורי אלון החל לכהן כדירקטור בבנק ביום 30 באוגוסט 2023, והחל לכהן כיו"ר הדירקטוריון של הבנק ביום 18 בדצמבר 2024 (בסעיף זה: "מועד התחילה").

תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון כמתואר להלן אושרו בוועדת התגמול ובדירקטוריון הבנק, והם יובאו לאישור האסיפה הכללית של הבנק אשר תתקיים ביום 13 במרס 2025. תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון יחולו החל ממועד התחילה וכל עוד הוא מכהן בתפקיד יו"ר הדירקטוריון. תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון הינם בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, בהתאם לקבוע בהוראה 301A ביחס למבנה התגמול של יו"ר דירקטוריון בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה ובהתאם לחוק מגבלת התגמול.

בהתאם לתנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון, הוא זכאי לתגמול קבוע בלבד ובכלל זה הוא אינו זכאי למענק שנתי משתנה. כמו כן, ובשונה משאר חברי הדירקטוריון, יו"ר הדירקטוריון אינו זכאי לתגמול הוני קבוע.

יו"ר הדירקטוריון מעמיד את שירותיו לבנק באמצעות חברת ניהול בבעלותו, כנגד הוצאת חשבונית מס לבנק. הגמול המפורט בטבלה כולל את החלק היחסי של הגמול בגין תקופת כהונתו כיו"ר הדירקטוריון בשנת הדיווח (בהתאם לתנאי כהונתו כיו"ר הדירקטוריון אשר מובאים לאישור האסיפה הכללית של הבנק), ואינו כולל גמול דירקטורים עד למועד תחילת כהונתו כיו"ר הדירקטוריון.

לפירוט בדבר תנאי הכהונה של יו"ר הדירקטוריון, כפי שאושרו בוועדת התגמול ובדירקטוריון הבנק וכפי שיובאו לאישור האסיפה הכללית של הבנק, ראו ביאור 3.ג.22. ודיווח מיידי של הבנק בדבר זימון אסיפה כללית מיום 29 בינואר 2025 (מס' אסמכתא: 2025-01-007654).

.8 מר חנן פרידמן מכהן כמנכ"ל הבנק החל מיום 1 בנובמבר 2019 ("יום התחילה"). מר פרידמן כיהן קודם לכן כנושא משרה בבנק החל מיום 1 בספטמבר 2014. ביום 23 בדצמבר 2019 אישרה האסיפה הכללית של הבנק את תנאי הכהונה וההעסקה של מנכ"ל הבנק, בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה של הבנק. תנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל נקבעו בהתאם לקבוע בהוראה 301A ולמגבלות הקבועות בחוק מגבלת התגמול, והם כוללים רכיב תגמול קבוע המשלים לתגמול המקסימלי האפשרי בבנק על פי חוק מגבלת התגמול.

בהתאם לתנאי הכהונה וההעסקה של המנכ"ל, הוא אינו זכאי למענק שנתי משתנה.

לפירוט בדבר תנאי ההעסקה של המנכ"ל ראו ביאור 2.ג.22. ודיווח מיידי של הבנק על כינוס אסיפה כללית מיום 10 בנובמבר 2019 (מס' אסמכתא: 2019-01-096531).

.9 מר עומר זיו מכהן כחבר הנהלה בבנק, החל מיום 16 באוגוסט 2016. החל מיום 12 בפברואר 2023 מונה לתפקיד ראש חטיבת שוקי הון, בדרג משנה למנכ"ל ויו"ר החברה הבת לאומי פרטנרס. תנאי הכהונה וההעסקה של מר זיו הינם בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק ולקבוע בחוק מגבלת התגמול.

.10 גברת בושמת בן צבי מכהנת כחברת הנהלה בבנק החל מיום 1 באפריל 2017. החל מיום 12 בפברואר 2023 מונתה לתפקיד מבקרת ראשית וראש חטיבת הביקורת הפנימית. תנאי הכהונה וההעסקה של גברת בן צבי הינם בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק ולקבוע בחוק מגבלת התגמול.

.11 מר איל אפרת מכהן כחבר הנהלה בבנק החל מיום 1 באוקטובר 2021, בתפקיד ראש חטיבת אסטרטגיה, דיגיטל, דאטה ופרויקטים רוחביים. החל מיום 31 בינואר 2024 מונה לתפקיד ראש חטיבת טכנולוגיות.

תנאי הכהונה וההעסקה של מר אפרת הינם בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק ולקבוע בחוק מגבלת התגמול.

12. מר רון בן חיים מכהן כמנכ"ל לאומי פרטנרס, חברה בת בבעלות ובשליטה מלאה של הבנק, החל מיום 1 באפריל 2023. המענק השנתי למר בן חיים, כמפורט בטבלה לעיל, אושר על ידי ועדת התגמול ודירקטוריון לאומי פרטנרס, וזאת בהתאם לקבוע בהסכם העסקתו ועל פי מדיניות התגמול לעובדים מרכזיים בלאומי פרטנרס.

13. הלוואות שניתנו בתנאי הטבה, ככל שניתנו, ניתנו בתנאים המקובלים לכלל העובדים בבנק וסכומיהן נקבעו על פי קריטריונים אחידים. ההלוואות הנ"ל הסתכמו בסכומים מאוד זניחים (אלפי ש"ח בודדים) ולכן לא הוצגו בטבלה.

14. דירקטורים ונושאי משרה אחרים בוטחו על ידי הבנק במסגרת פוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק ובחברות מוחזקות. פרמיית הביטוח היחסית אינה כלולה בטבלאות דלעיל בהיותה זניחה. סך כל הפרמיה הסתכמה ב-7,033 אלפי ש"ח, והיא מתייחסת לכלל נושאי המשרה בקבוצה המבוטחת.

15. התגמול הניתן לנושאי המשרה בבנק הינו בהתאם למדיניות התגמול של הבנק ובהתאם ובכפוף לקבוע בחוק מגבלת התגמול, כאשר שמונה נושאי משרה בבנק הכפופים במישרין למנכ"ל הבנק, קיבלו בגין שנת הדוח תגמול העולה על מגבלת השכר הקבועה בסעיף 2(א) לחוק זה.

16. הדירקטוריון סבור, לאחר שקיים דיונים, קיבל הסברים וחומר רקע מתאים ורלוונטי, ובחן את התגמולים, בשים לב לפעילות הבנק והקבוצה ותוצאותיהם בשנת 2024 ובשים לב למדיניות תגמול הבנק הקבוצתית ומדיניות התגמול בחברות הקבוצה, וכן לפועלו ולתפקודו של כל בכיר בבנק או בקבוצה, כי התגמול לבכירים הנ"ל כמפורט בטבלה ובהסברים לעיל, מהווה תגמול שלבטח אינו עולה על התגמול הסביר וההוגן בנסיבות העניין, בשים לב לתרומה של כל אחד מנושאי המשרה כאמור לתוצאות הפעילות של הבנק והתגמול כאמור הינו לטובת הבנק.

שנת 2023

פרטי מקבל התגמול		תגמולים בעבור שירותים					תגמולים אחרים		
שם	תפקיד	שיעור החזקה בהון הבנק	משכורת/ דמי ניהול	מענקים	שווי אופציות	הפרשות סוציאליות	שווי הטבה	סך הכל
		%	(באלפי ש"ח)					
ד"ר סאמר חאג' יחיא	יו"ר הדירקטוריון לשעבר	–	3,112	–	–	–	–	3,112
ד"ר מולי בן צבי	יו"ר הדירקטוריון	–	474	–	–	–	–	474
מר חנן פרידמן	מנכ"ל ראשי	0.01%	3,161	–	557	97	65	3,783
מר מיכאל שילר	מנכ"ל לאומי בריטניה	–	1,490	1,009	–	97	1,769	4,365
מר רון בן חיים	מנכ"ל לאומי פרטנרס	–	1,326	1,150	435	911	90	3,912
מר עומר זיו	משנה למנכ"ל, ראש חטיבת שוקי הון	–	1,994	797	258	453	105	3,607
מר חיים שקולניק	סמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת טכנולוגיות	–	1,624	927	258	359	125	3,293
מר רונן מורי	סמנכ"ל בכיר, ראש חטיבת ניהול סיכונים	–	1,255	644	170	316	89	2,474

לפרטים והסברים אודות שכר ותנאי הכהונה של נושאי המשרה המפורטים בטבלה לעיל בגין שנת 2023, ראו פרק שכר נושאי משרה בכירה בדוח הכספי של הבנק לשנת 2023 (החל מעמוד 321).

להלן תרשים חברות מוחזקות עיקריות והשקעות של הבנק

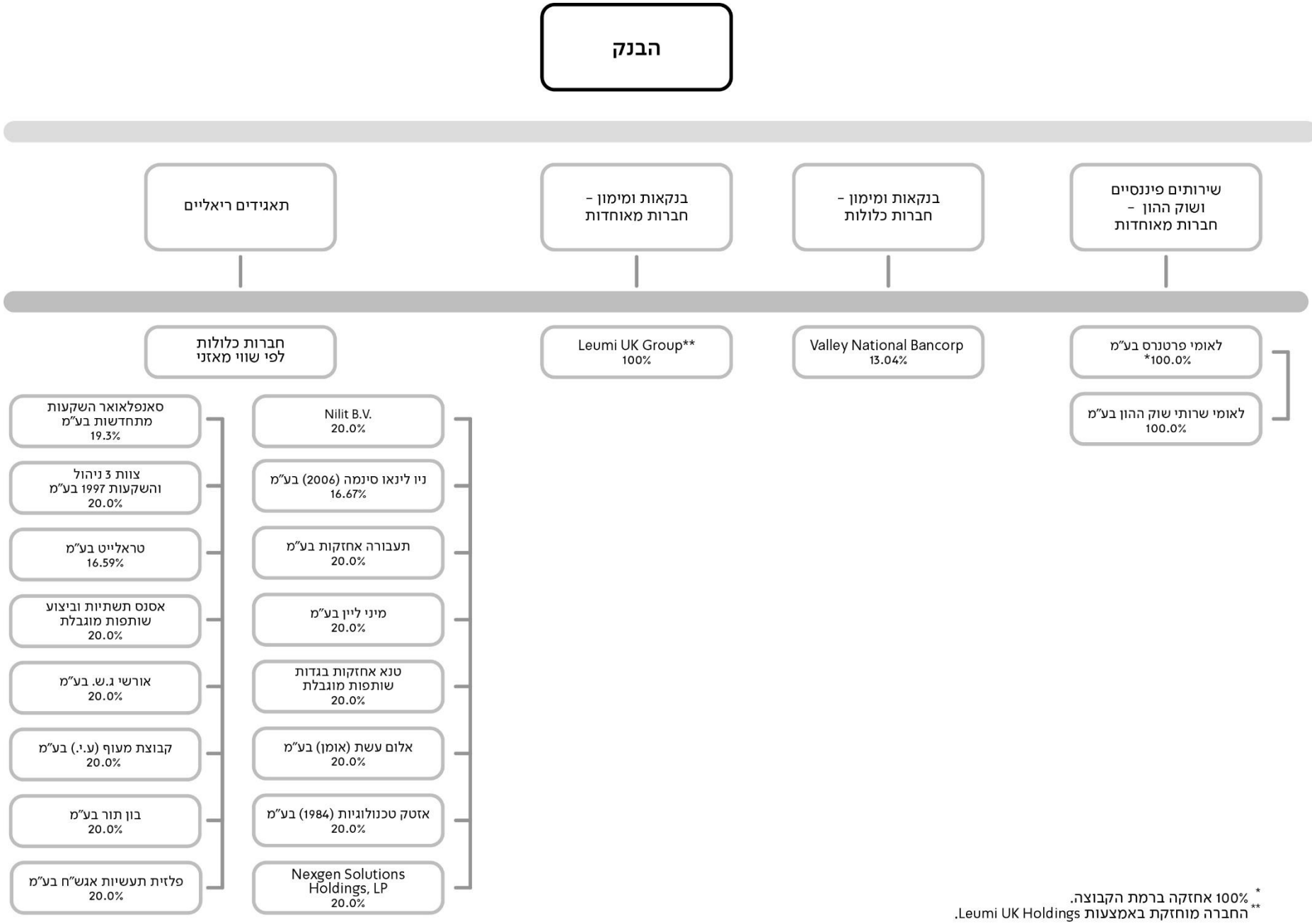

* 100% אחזקה ברמת הקבוצה.
** החברה מוחזקת באמצעות Leumi UK Holdings.

השליטה בבנק

הבנק מוגדר, על פי הקבוע בדין, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק נכון ליום 31 בדצמבר 2024, ראו דיווח מיידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 7 בינואר 2025 (אסמכתא: 2025-01-002387), דיווח מיידי על שינויים בהחזקות בעלי עניין מיום 9 בינואר 2025 (אסמכתא: 2025-01-003093), דיווח מיידי על מי שהחל להיות בעל עניין מיום 20 בינואר 2025 (אסמכתא: 2025-01-005504), דיווח מיידי על מי שהחל להיות בעל עניין מיום 3 בפברואר 2025 (אסמכתא: 2025-01-008338) ודיווח מיידי על מי שחדל להיות בעל עניין מיום 19 בפברואר 2025 (אסמכתא: 2025-01-011703). כן, ראו דיווח מיידי בעניין רשימת בעלי אמצעי שליטה מהותי בבנק ליום 31 במרס 2024 מיום 7 באפריל 2024 (אסמכתא: 2024-01-034303), דיווח מיידי על מי שהפך להיות בעל אמצעי שליטה מהותי מיום 8 באפריל 2024 (אסמכתא: 2024-01-034966) ודיווח מיידי על מי שחדל ועל מי שהפך להיות בעל אמצעי שליטה מהותי מיום 10 באוקטובר 2024 (אסמכתא: 2024-01-094861).

רכוש קבוע ומתקנים

בניינים וציוד – העלות המופחתת של בניינים וציוד הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2024 בסך 2.8 מיליארד ש"ח, בדומה ליום 31 בדצמבר 2023.

ההשקעות בבניינים וציוד ליום 31 בדצמבר 2024 הינן כדלהלן

	עלות	פחת שנצבר	יתרה להפחתה	
	31 בדצמבר			
	2024			2023
	במיליוני ש"ח			
בניינים ומקרקעין	**2,305**	**1,171**	**1,134**	1,317
ציוד, ריהוט וכלי רכב	**3,221**	**2,477**	**744**	764
עלויות תוכנה	**5,055**	**4,111**	**944**	793
סך הכל	**10,581**	**7,759**	**2,822**	2,874

בניינים וציוד אלה משמשים בעיקר לפעילות הקבוצה. בניינים שאינם בשימוש הקבוצה והמושכרים לגורמים מחוץ לקבוצה הכלולים במאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2024 מסתכמים בסך 29 מיליון ש"ח.

נדל"ן

מרבית שטחי המבנים בהם מתנהלים עסקי הקבוצה בישראל הינם בבעלות הבנק או בבעלות חברות-בנות. מרבית הנכסים בהם מתנהלים עסקי הקבוצה בחו"ל הינם בשכירות.

להלן נתונים בדבר התפלגות שטחי הבנק, בנייני בנק בע"מ ולין סיטי סנטר בע"מ

	ליום 31 בדצמבר	
	2024	2023
	באלפי מ"ר	
בעלות	**210**	235
שכירות	**65**	73
סך הכל	**275**	308

מכירת "בית מאני"

בשנת 2022 הבנק חתם על הסכם למכירת "בית מאני" (בית לאומי, משרדי הנהלה ראשית ובית מאני) ששטחו הבנוי העילי עומד על כ-13,000 מ"ר. המכירה הושלמה ביום 29 בפברואר 2024, עם מסירת הנכס. והשלמת מעבר יחידות המטה ללוד.

מכירת מחצית "בית לין"

בשנת 2023 הבנק חתם על הסכם למכירת מחצית מאחזקות "בית לין" ששטחו הבנוי העילי עומד על כ-16,600 מ"ר. המכירה הושלמה ביום 25 במרס 2024 עם מסירת הנכס והשלמת מעבר יחידות המטה ללוד.

מערכות מידע

לבנק לאומי יש שני מרכזי מחשוב עיקריים: הראשון בקרית התקשוב בלוד והשני בהר חוצבים ירושלים, אשר פועל במיקור חוץ על ידי חברת בינת – אתר HOSTING. כמו כן קיים עותק שלישי של מידע בלבד, הנשמר במתקן של Med One בפתח תקווה.

מרכזי המחשבים של הבנק בלוד ובירושלים (בהם מצוי העותק הראשון והשני) הינם מתקנים תת קרקעיים המוגנים ברמה מקובלת מפני פגיעת רקטות, לוחמה כימית ורעידות אדמה. המתקנים נבנו בטכנולוגיות מתקדמות המאפשרות תפעול שוטף ברמה גבוהה ותפקוד עצמאי בשעת חירום. התשתיות במרכז המחשבים הינן ברמת שרידות ויתירות המקבילות, להבנת הבנק, לרמת TIER3 ובהתאם לתקנים שונים.

לבנק לאומי שני מחשבי Mainframe לשימוש מערכות הייצור, הפיתוח והתאוששות בחירום.

אבטחת מידע בלאומי וההגנה בסייבר מתבססים על עקרון הסודיות הבנקאית, חוקים והוראות שונים, כגון הוראות חוק הגנת הפרטיות ותקנותיו, הוראות חוק המחשבים, הוראות בנק ישראל ותקנים בינלאומיים מקובלים של אבטחת מידע וסייבר.

מתוקף הוראות אלה ולאור אסטרטגיה ומדיניות לאומי בתחום ניהול סיכוני סייבר, נגזרת פעילות ענפה בתחום. הדגש הניתן בתחום זה הינו ליישום בקרות ומנגנוני אבטחת מידע צופות פני עתיד.

בעידן בו מתגברים האיומים מגורמי חוץ ופנים ארגוניים, נערך לאומי למתקפות מחשוב ופועל לגידור הסיכונים הנובעים ממתקפות סייבר למיניהן. בנוסף, לאומי פועל בתיאום עם הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל ובשיתוף המגזר הבנקאי, מערך הסייבר וה–CERT לאומי, לצורך חיזוק ההתמודדות מול איומי הסייבר.

התפעול והמחשוב של חברות הבת בארץ ובחו"ל מתבסס על מערכות נפרדות, כאשר האחריות הניהולית והמקצועית היא של הנהלות חברות הבת והדירקטוריונים שלהן ובהלימה לאסטרטגית ה–IT של לאומי.

בשנת 2024 השקיעה הקבוצה בציוד הכולל תוכנות כ–697 מיליון ש"ח לעומת כ–648 מיליון ש"ח בשנת 2023. התקציב הותאם לתמיכה ביעדים האסטרטגיים כפי שהוגדרו על ידי הנהלת הבנק.

לפירוט נוסף ראו ביאור 16.

נכסים לא מוחשיים

1. הבנק הוא בעל הזכויות היחיד בסימן "לאומי" ובלוגו העיצובי הנלווה אליו, בישראל, בתחום הבנקאות ושירותי המימון.
2. בנוסף, הקבוצה משתמשת לצורך פעילותה בשמות החברות ובלוגו שלהן, וכן בשמות שירותים ומוצרים, שחלקם נרשמו כסימן מסחר או כסימן שירות.
3. לקבוצה מאגרי מידע רשומים בהם נשמר, בין היתר, מידע על לקוחות, ספקים ועובדי לאומי, כאשר מיושמים אמצעים טכנולוגיים מתקדמים המיועדים לאבטח את פעילות הלקוחות ואת פעילותו העסקית של הבנק תוך צימצום הסיכונים הנובעים משימוש במערכות מידע.
4. לקבוצה זכויות קנין שונות וזכויות שימוש בתוכנות מחשב ובמערכות מידע שונות לצורך ניהול עסקיה, לרבות לצורך מתן שירותים ללקוחותיה.

משאבי אנוש

מצבה

בשנת 2024 ירדה מצבת המשרות הממוצעת בקבוצה ב-97 משרות ביחס למצבה הממוצעת בשנת 2023, ירידה של 1.2%.

	משרות[א] בסוף שנה		ממוצע משרות[א] שנתי	
	2024	2023	**2024**	2023
הבנק בארץ	**7,502**	7,516	**7,542**	7,615
חברות מאוחדות בארץ	**219**	238	**215**	236
סך כל הקבוצה בארץ	**7,721**	7,754	**7,757**	7,851
חברות מאוחדות בחו"ל	**112**	108	**108**	111
סך כל הקבוצה בארץ ובחו"ל	**7,833**	7,862	**7,865**	7,962

(א) משרה - משרה מלאה לרבות שעות נוספות ספציפיות, שעות עבודה של עובדי לשכות שירות והעסקת עובדים חיצוניים.

מצבת משרות לפי מגזרי פעילות - גישת הנהלה

	ממוצע משרות	
	2024	2023
בנקאית:		
פרטיים	**3,460**	3,489
עסקים קטנים	**1,202**	1,278
סך הכל בנקאית	**4,662**	4,767
משכנתאות	**632**	619
מסחרית	**1,095**	1,121
עסקית	**419**	397
נדל"ן	**245**	238
שוקי הון	**471**	451
אחר והתאמות	**18**	22
סך הכל בנק	**7,542**	7,615
חברות בנות בארץ	**215**	236
חברות בנות בחו"ל	**108**	111
סך הכל	**7,865**	7,962

חישוב מספר המשרות על פי מגזרי הפעילות, מתבסס על ניהול מצבת המשרות על פי קווי העסקים העיקריים בבנק, בהתאמות שונות ועל סמך אומדנים. בחישוב מספר המשרות על פי מגזרי פעילות נלקחו בחשבון גם עובדי יחידות מטה המשרתים את כלל או חלק ממגזרי הפעילות בבנק.

גיל וותק

הגיל הממוצע בבנק בסוף שנת 2024 עמד על 42.7 שנים, בהשוואה ל-42.6 בשנת 2023 ו-42.9 בשנת 2022. הוותק הממוצע בבנק בסוף שנת 2024 עמד על 13.4 שנים, בהשוואה ל-13.7 בשנת 2023 ו-14.1 בשנת 2022.

מערך התגמולים ומבנה השכר

מבנה השכר ורמת התגמול לעובדי הבנק מושפעים בעיקר מהסכמי העבודה הקיבוציים שקיימים בבנק. ככלל, התגמול השנתי הינו דיפרנציאלי ומבוסס בין היתר על מורכבות תפקידו של העובד, תרומתו לבנק, הערכת מנהליו, דרגתו ורמת שכרו.

זכויות עובדים

יחסי העבודה בין הבנק לעובדיו בישראל, למעט עובדים בעלי חוזה עבודה אישי, מושתתים בעיקרם על הסכם עבודה קיבוצי בסיסי הקרוי "חוקת עבודה" והסכמים קיבוציים והסדרים משלימים. תנאי העבודה של חברי הנהלת הבנק, עובדים בכירים ועובדים מסוימים אחרים, מוסדרים בחוזי עבודה אישיים, לפרטים נוספים ראו ביאור 22.

עלות עבודה ושכר (בבנק)*

	2024	2023	2022
	באלפי ש"ח		
עלות למשרת עובד - (ללא בונוס)	**423.4**	416.4	400.1
עלות למשרת עובד - (כולל בונוס)	**500.5**	446.1	484.9
שכר למשרת עובד - (ללא בונוס)	**269.4**	261.3	256.7
שכר למשרת עובד - (כולל בונוס)	**331.3**	285.3	324.7

* עלות למשרת עובד כוללת את עלות השירות ועלות הריבית (בניכוי תשואה צפויה) בגין עובדים פעילים.

פיתוח ארגוני ולמידה

פיתוח ארגוני ולמידה הינם כלים מרכזיים בתכנון וניהול אסטרטגי של המשאב האנושי, התאמת כישורי העובדים לצרכים העסקיים המשתנים ויישום האסטרטגיה העסקית בסביבה ארגונית משתנה. התמורות בשוק העבודה בעידן הנוכחי, מחייבות התייחסות מוגברת לחיזוק תחושת המשמעות, שימור העובדים, חיזוק ושימור הידע והתאמת מיומנויות הניהול.

הלמידה לאורך השנה התמקדה בתוכניות תומכות מיקודים אסטרטגיים בלאומי. ניתן דגש על חיזוק המקצועיות, שיפור השירות וחוויית הלקוח, פיתוח מיומנויות נדרשות ביחידות השונות, הטמעת מערכות ותהליכי עבודה תוך שמירה על גמישות והסתגלות לשינויים בשוק ודרישות הרגולציה.

השנה החולפת התאפיינה בתמהיל למידה היברידי המשלב מפגשים פרונטאליים לצד למידה מרחוק ולמידה מקוונת, על מנת להבטיח אפקטיביות של הלמידה לצד גמישות המאפשרת למידה בכל זמן ובכל מקום. בסך הכל נרשמו בשנת 2024 כ-263,000 שעות למידה בארגון.

לצורך שימור הידע בארגון, וכחלק מהצורך להבטיח המשכיות ארגונית ועסקית, בוצע מיפוי של עובדים שהנם בעלי ידע ייחודי והשפעה מהותית. אל מול מיפוי זה, גובשו פתרונות הכוללים פעולות של תיעוד ידע, העברת ידע לעובדים נוספים, מיכון תהליכים, גיבוי על ידי ספקים חיצוניים, והקמת מנגנוני גיבוי.

אחריות חברתית ומעורבות בקהילה

כקבוצה פיננסית בעלת השפעה מרכזית על החברה והכלכלה בישראל, אנו רואים במחויבותנו לקהילה עוגן חברתי וערכי הפעילות של הבנק בתחום האחריות החברתית מביאה לידי ביטוי את המחויבות שלנו להעצמת החברה והכלכלה בישראל ומהווה המשך ישיר לפעילות הרציפה וארוכת השנים של בנק לאומי, כארגון עסקי הפועל בתוך הקהילה ולמען הקהילה.

בשנת 2024, המדיניות החברתית של הבנק התמקדה בשיקום אוכלוסיות שנפגעו במלחמה ומאירועי ה-7 באוקטובר. בתוך כך, הכריז הבנק על שורת יוזמות ייחודיות שנועדו לסייע ולתמוך באוכלוסיות שונות. בין השאר:

- לאומי היה הגוף העסקי הראשון בישראל שהודיע על ליווי של יישוב שנפגע בעוטף, ומלווה עד היום את קיבוץ בארי ותושביו.
- פרויקט "מלגת קטיף לאומי" במסגרת הפרויקט, התנדבו סטודנטים לסייע בקטיף ובעיבוד השדות במשך חודש שלם בתמורה לקבלת מלגה מהבנק עבור שנת לימודים אקדמית.
- מיזם "בגרויות לאומי": מימון הקמת מערכי למידה ברחבי הארץ לצד קורסי למידה מקוונים לבגרויות לתלמידי תיכון ששגרת לימודיהם נפגעה, בדגש על אלו שפונו מבתיהם במלחמה.
- פרויקט "החתונות הלאומי": מימון אירוע חתונה עבור זוגות ששירתו במילואים במהלך המלחמה. השירותים לאירוע סופקו גם על ידי בעלי עסקים מהצפון והדרום.

בנוסף למיזמים נבחרים אלו, בנק לאומי תרם, בין השאר, גם למרכזים רפואיים ברחבי הארץ, אשר קלטו וטיפלו באלפי פצועים במלחמה, תוך מימון רכישת ציוד רפואי מתקדם ותמיכה בהרחבת מחלקות טראומה ושיקום. בשנת 2024, הוגדל היקף ההשקעה בקהילה לאור שנת מלחמה ועמד על כ-77 מיליון ש"ח. אלפי עובדי לאומי מכל יחידות הבנק התנדבו בפעילויות רבות בהם הושקעו יותר מ-25,000 שעות התנדבות.

מינויים ופרישות

מינויים

מר **איל אפרת**, ראש חטיבת אסטרטגיה, דיגיטל, דאטה ופרויקטים רוחביים וחבר הנהלת הבנק, בדרג סמנכ"ל בכיר, מונה לתפקיד ראש חטיבת טכנולוגיות, החל מיום 31 בינואר 2024.

גב' **תמר מס**, מונתה לתפקיד ראש חטיבת אסטרטגיה ומטה, כחברת הנהלת הבנק, בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מיום 13 במרס 2024. החל מיום 3 במרס 2025, מונתה לתפקיד ראש חטיבת אסטרטגיה וראש חטיבת משאבי אנוש.

עו"ד **ניצן סנדור**, מונתה לתפקיד ראש חטיבת הייעוץ המשפטי, כחברת הנהלת הבנק בדרג סמנכ"ל בכיר, החל מיום 9 בספטמבר 2024.

פרישות

עו"ד **מיכל אלטרמן**, ראש חטיבת הייעוץ המשפטי וחברת הנהלת הבנק, סיימה את תפקידה במהלך רבעון ראשון 2024.

גב' **אביבית קליין**, ראש חטיבת משאבי אנוש וחברת הנהלת הבנק, סיימה את תפקידה ביום 28 באוקטובר 2024, לאחר 30 שנות עבודה בלאומי.

מבנה ארגוני

המבנה הארגוני בקבוצת לאומי מחולק לפי קווי עסקים וחטיבות מטה.

להלן תיאור תחומי האחריות של קווי העסקים, הממוקדים בפלחי השוק השונים

החטיבה הבנקאית – מנהלת את פעילות לקוחות משקי בית, עסקים קטנים ולקוחות עתירי ממון בארץ ובעולם, המקבלים את מכלול השירותים באמצעות מערך הסניפים ומגוון ערוצי הפצה טכנולוגיים/ישירים. השירות והמוצרים מותאמים לכל מגזרי הלקוחות באופן דיפרנציאלי, על פי אופי פעילותם הבנקאית, מאפייניהם וצרכיהם הבנקאיים והשירותים.

בנוסף, החטיבה הבנקאית אחראית על מערך ייעוץ השקעות המנהל את מרכזי הייעוץ, על פעילות VIDEA ועל מרכזי הבנקאות.

חטיבת משכנתאות – מרכזת את כלל פעילות הבנק בהעמדת משכנתאות והלוואות לדיור לכלל לקוחות הבנק ולקוחות בנקים אחרים הנוטלים משכנתאות מבנק לאומי.

החטיבה העסקית – מרכזת את כלל פעילות הלקוחות העסקיים (מלבד עסקים קטנים המנוהלים בחטיבה הבנקאית – ראו לעיל) ומספקת להם מגוון שירותים הכולל, בין היתר, מימון להון חוזר ומלאי, מימון פרויקטאלי ותכניות השקעה, פקטורינג, סחר ומימון בינ"ל, פעילות השקעות, עסקאות גידורים וכיו"ב. בנוסף בחטיבה מנוהלות עסקאות הסינדיקציה ומכירת החובות תוך אופטימיזציה של תיק האשראי. לקוחות החטיבה משויכים לקווי עסקים:

- **מערך עסקי** – מנהל את פעילות החברות העסקיות הגדולות במשק על בסיס התמחות ענפית וסינרגיה בין תחומים.
- **מערך מסחרי** – מנהל את פעילות החברות העסקיות הבינוניות (Middle Market) באמצעות מרכזי עסקים בפריסה גיאוגרפית.
- **מערך בנייה ונדל"ן** – מנהל את פעילות חברות הבנייה, היזמים והקבלנים הגדולים במשק, תוך התמחות ומיומנות ספציפית בכל תחומי הנדל"ן במשק.
- **מערך לאומיטק** – מנהל את פעילות חברות ההייטק וקרנות הון-סיכון בקבוצה, תוך התמחות ומיומנות ספציפית בתעשיית הטכנולוגיה על כל מגזריה.
- **מערך תשתיות ומימון מורכב** – מנהל את פעילות מימון הפרויקטים בתחומי התשתיות והאנרגיה ותומך בפעילות המערכים האחרים באמצעות ענפים המתמחים בסינדיקציה, מימון בינ"ל, פקטורינג, מימון מיזוגים ורכישות ותוכניות השקעה.

החטיבה העסקית אחראית גם על אגף אשראים מיוחדים – המטפל בהקטנת חשיפה בלקוחות עסקיים שנקלעו לקשיים וכן בגביית חובות באמצעות מימוש ביטחונות בדרך משפטית ותוך הגעה להסדר חוב במקומות המתאימים.

חטיבת שוקי הון – אחראית על ניהול הנכסים הכספיים של הקבוצה במטבע מקומי ובמט"ח, ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, גיבוש מדיניות מחירים ומרווחים פיננסיים של הבנק, ניהול הנוסטרו, פעילות חדר העסקות, פיתוח מוצרים פיננסיים ומוצרי השקעה ריכוז שירותים תפעוליים לשוק ההון וניהול לקוחות פיננסיים מקומיים וזרים.

להלן תחומי האחריות של חטיבות המטה המעניקות שירות לקווי העסקים

חטיבה פיננסית – אחראית על ריכוז והכנת תכנית העבודה של הבנק, ניהול מרכזי הרווח והמדידה הפיננסית והניהולית, מדידת ההון של הקבוצה, הכנת תקציב ההוצאות של הבנק והמעקב לביצועו. החטיבה אחראית על מערך החשבונאות, אשר אמון על ניהול, פיתוח וקביעת הנהלים החשבונאיים בבנק, ניהול החשבונות בבנק, הכנת הדוחות הכספיים של הבנק ושל הקבוצה והקשר עם בנק ישראל בכל הנושאים החשבונאיים והדיווחים בגינם.

חטיבת משאבי אנוש – אחראית על גיבוש אסטרטגיית משאבי אנוש בבנק ויישומה, יחסי עבודה, שכר ותגמול, פיתוח ארגוני ולמידה, גיוס והשמה, חוויית עובד, רווחה וטיפול בפרט.

חטיבת טכנולוגיות – אחראית על כלל היבטי המחשוב בבנק, זמינות ויציבות התשתיות, המערכות הפלטפורמות והממשקים המשמשים את הבנק ואת לקוחותיו. במסגרת זאת אחראית על ניהול טכנולוגיות המידע, פיתוח טכנולוגי, ניהול המוצרים הדיגיטליים, תקשורת, סייבר ואבטחת מידע. החטיבה מרכזת את אסטרטגיית ה-IT ומדיניות טכנולוגיות המידע ברמת הקבוצה.

חטיבת תפעול ושירות – עוסקת בשלושה נושאים עיקריים: מוקדים מקצועיים ייעודיים; דסקים עסקיים הנותנים מענה לחטיבות העסקיות; שירותי בינוי ולוגיסטיקה.

חטיבת הייעוץ המשפטי – אחראית על הייעוץ המשפטי הכולל של הבנק ושל חברות הבנות בארץ ועל ניהול הסיכונים המשפטיים וניהול סיכון הרגולציה של הבנק והקבוצה. כמו כן, אחראית החטיבה על הלשכה לפניות הציבור.

חטיבת ניהול סיכונים – אחראית על ניהול הסיכונים ברמת הקבוצה, יצירת תמונה כוללת ועדכנית של הסיכון לצורך קבלת החלטות, יצירת תשתית לבחינת הסיכונים הגלומים בפעילויות חדשות, הובלה בכתיבת מדיניות הסיכונים של הבנק, סיוע לדירקטוריון בגיבוש תיאבון הסיכון של הבנק והובלת תהליך הערכת נאותות הלימות ההון (ICAAP).
בנוסף, החטיבה כוללת את מערך ציות ואכיפה האחראי ליישום תכנית הציות בבנק.

חטיבת אסטרטגיה – אמונה על גיבוש ויישום אסטרטגיה בקבוצת לאומי, הובלת פרויקטים אסטרטגיים ותהליכיים, ניהול הדאטה, מתן שירותי אנליזה ובניית מודלים ליחידות הבנק, לרבות מודלי אשראי וניהול תחום ה-ESG.

חטיבת הביקורת הפנימית – אחראית באופן עצמאי ובלתי תלוי, על הביקורת בקבוצת לאומי.

נושאים נוספים

הנפקת כתבי אופציה ומניות

לפרטים אודות הנפקת כתבי אופציה ראו ביאור 23.א.

הסכם קיבוצי בנושא זכויות עובדים

ביום 16 באפריל 2023 חתם הבנק עם ארגון העובדים על הסכם קיבוצי מיוחד לשנים 2023-2026.

למידע נוסף ראו ביאור 23.א. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2023 ודיווח מיידי מיום 16 באפריל 2023.

ניהול המשאב האנושי בתקופת "חרבות ברזל"

הבנק פועל על בסיס התקנות וההנחיות שמפורסמות על ידי גורמי ממשלה, וכן נוקט בשורה של צעדים נוספים על מנת לאפשר המשכיות עסקית בעת הזו.

מבנה ארגוני
בנק לאומי לישראל בע"מ

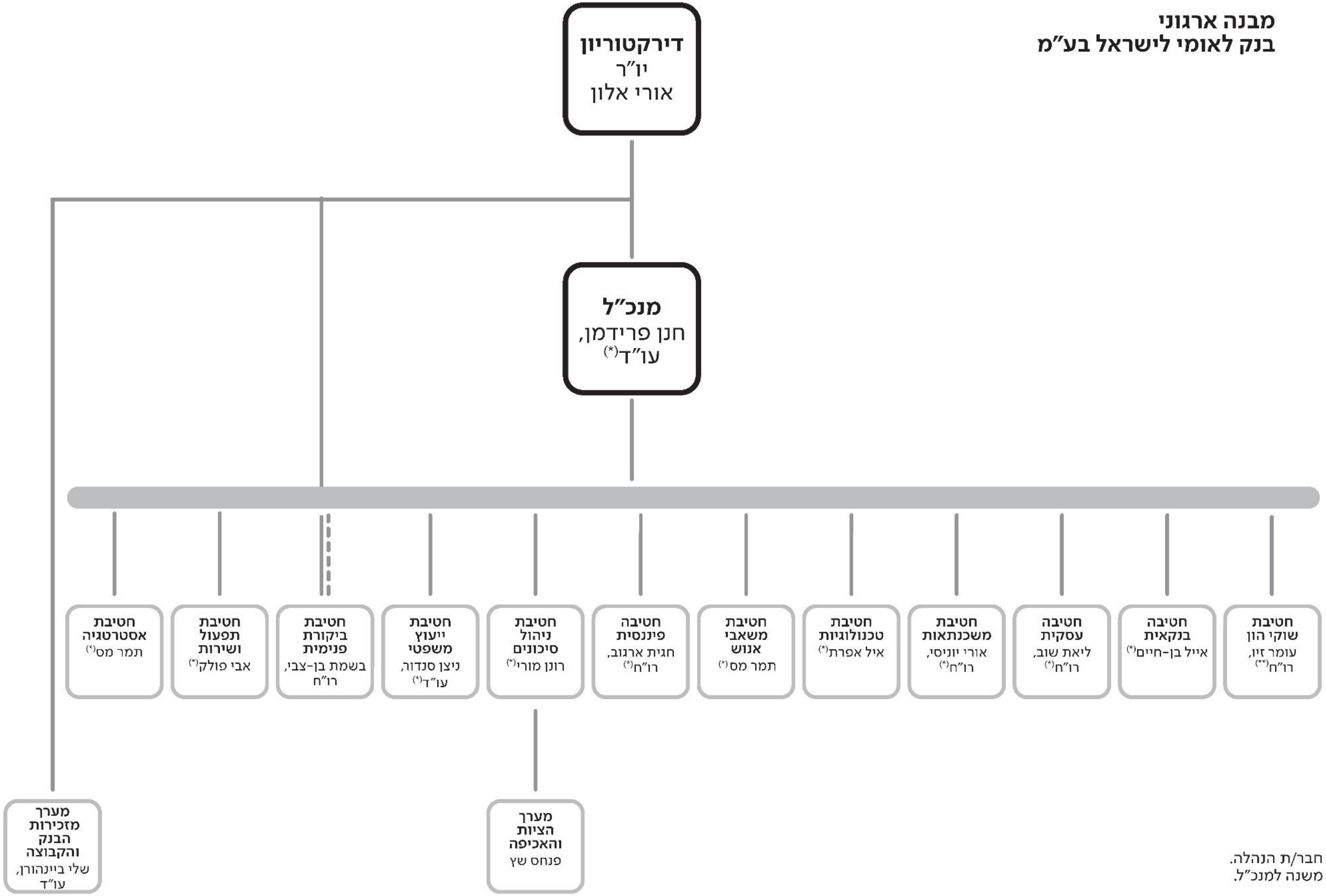

* חבר/ת הנהלה.
** משנה למנכ"ל.

הליכים משפטיים

1. הבנק צד להליכים משפטיים, לרבות בקשות לאישור תובענות ייצוגיות, שננקטו נגדו על ידי לקוחותיו (לרבות לקוחות בעבר) וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק במהלך עסקיו הרגיל.
לדעת הנהלת הבנק, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים לכל התביעות.

עילות התביעות נגד הבנק שונות ומגוונות ועימן נמנות, בין היתר, טענות בקשר עם ביצוע הוראות, ניהול החשבון, ריביות, חיובי עמלות, נושאים הקשורים לניירות ערך, יחסי עבודה ופגיעה בפרטיות.

למידע בנוגע לתביעות נגד הבנק, בסכומים מהותיים, ראו ביאור 25.

2. במסגרת נקיטת אמצעים לגביית חובות במהלך עסקיו הרגיל נוקט הבנק, בין השאר, בהליכים משפטיים שונים נגד חייבים וערבים ובהליכים למימוש בטוחות. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות להפסדי אשראי שבוצעו על ידי הבנק על יסוד הערכת מכלול הסיכונים הכרוכים באשראי למגזרי המשק השונים ובהתחשב בהיקף המידע על החייב/הערב הנוגע בדבר, איתנותו הפיננסית והבטוחות שניתנו לבנק להבטחת פירעון החוב.

הסכמים מהותיים

1. הבנק העניק לנושאי משרה ולאחרים כתבי שיפוי. למידע ראו ביאור 25.ז.

2. למידע בנוגע להסכמים הנוגעים לחברות הבנות ראו ביאור 35 ופרק חברות מוחזקות עיקריות בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

3. למידע בנוגע להסכמים עם רשות המיסים ראו ביאור 8.

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו - ראו פרק מידע צופה פני עתיד.

בתקופת הדוח פורסמו הצעות לשינויים רגולטורים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. חלק מההוראות מצויות בשלבים שונים של דיונים ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל.

בפרק זה מפורטות הוראות אשר נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח והוראות הצפויות להיכנס לתוקף, אשר פורסמו לאחר מועד החתימה על הדוח הכספי לשנת 2023, אשר השפעתן על הבנק עשויה להיות משמעותית.

לתיאור של הוראות שפורסמו בתקופת הדוח לפני מועד החתימה על הדוח הכספי לשנת 2023 ראו פרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי לשנת 2023.

הוראות הפיקוח על הבנקים

מדיניות ותנאים כלליים למבקש היתר החזקה בתאגידים בנקאיים, בנותני שירותי תשלום בעלי חשיבות יציבותית ובתאגידי החזקה בהם

במדיניות שפורסמה ביום 19 בינואר 2025 מפורטים קווים מנחים לבדיקת בקשה לקבלת היתר החזקה בבנק, בנותן שירותי תשלום בעלי חשיבות יציבותית או בתאגיד החזקה בהם בהתאם לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. עיקרי המדיניות - היתר ההחזקה יוגבל ויעמוד לכל היותר על שיעור של עד 10% מכל סוג של אמצעי שליטה בתאגיד שהחזקתו טעונה היתר ובלבד שיש בו בעל שליטה ושהוא לא הונפק לציבור; בבנק בעל היקף פעילות קטן (כהגדרתו בחוק הבנקאות (שירות ללקוח)), תשמ"א-1981 שיש בו בעל שליטה ושלא הונפק לציבור, היתר ההחזקה יעמוד על שיעור של עד 20% תוך שזכות ההצבעה והזכות למינוי דירקטורים תוגבלנה לשיעור של עד 10% וזאת לתקופה של עד עשר שנים, שלאחריה היתר החזקה יוגבל ויעמוד לכל היותר על שיעור של עד 10% מכל סוג של אמצעי שליטה; בנוסף, במסמך המדיניות התייחסות גם לדרך החזקת אמצעי שליטה, לחוסן הכלכלי ויושרה אישית ועסקית של מבקש ההיתר, התייחסות לשיקולים שיש לשקול בעת בחינת בקשה להיתר החזקה על ידי קרן השקעות פרטית, וכן הנתונים והמסמכים שעל הקרן להציג בבקשתה.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 368 - יישום תקן של בנקאות פתוחה בישראל

ביום 7 באפריל 2024 פורסם תיקון להוראה, שעיקרו התאמות טכניות בסטנדרט הטכנולוגי (הנספח להוראה) אשר נועדו לתמוך בהעברת מידע אודות לקוחות שהם תאגידים גדולים וכן תיקונים בסטנדרט בתחום שירות ייזום התשלומים.

ביחס לפעילות תאגידים (קטנים וגדולים) - מקורות המידע נדרשו לסמן כל חשבון כחשבון פרטי או חשבון תאגיד. בנוסף, הובהר כי פעילות התאגידים תיעשה באמצעות מורשה שייבחר מטעם התאגיד.

ביחס לפעילות ייזום התשלומים - נדרש לאפשר ליוזם תשלומים שהוא גם נותן שירות מידע פיננסי לקשר בין פעולת ייזום התשלומים שבוצעה באמצעותו לבין תנועה בדף העו"ש של הלקוח. בנוסף נדרש לאפשר ללקוח לבחור את החשבון ממנו יבוצע התשלום (בבנק המנהל את חשבון התשלום).

חובת העברת מידע בחשבונות של תאגידים גדולים נכנסה לתוקף ביום 14 באפריל 2024 והבנק עומד בהוראה. מועד התחילה לעניין חובת הגישה לשירות יזום תשלום הוא יום 6 בדצמבר 2024 ביחס לייזום תשלום בסיסי, ויום 6 ביוני 2026 ביחס לשירות ייזום תשלומים מתקדם.

ביום 10 באוקטובר 2024 פורסם תיקון נוסף להוראה, אשר נועד לקבוע את ההתאמות הנדרשות בהוראה עקב חקיקת חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום ויזום תשלום, התשפ"ג-2023 ("חוק ייזום תשלום"). כמו כן, נכללו בתיקון הבהרות לצורך יישום חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב-2021 ("חוק שירות מידע פיננסי") בהיבטים הנוגעים ללקוחות שהינם תאגידים. התיקון, בין היתר, מרחיב את תחולת ההוראה, בהתאם לזו הקבועה בחוק ייזום תשלום ובחוק שירות מידע פיננסי, לעניין הגופים המפוקחים על ידי הפיקוח על הבנקים, כך שתחול גם על תאגידים שבשליטת נותני שירותי תשלום בעל חשיבות יציבותית ועל בנקים זרים. בנוסף, במסגרת התיקון הותאמו ההוראות הנוגעות לחובת מתן הגישה החלה על התאגיד הבנקאי המשמש כמנהל חשבון תשלום לשירות ייזום התשלום, חובות מנהל חשבון תשלום כלפי המשלם שמטרתן שמירת עניינו של המשלם בקבלת שירותי ייזום בסיסי וחובות החלות על יוזם בסיסי.

ביום 19 בנובמבר 2024 פורסמה טיוטת תיקון להוראה, במסגרתה מוצע לעדכן את הנספח להוראה, המפרט את הסטנדרט הטכנולוגי, כך שיתוסף סטנדרט הרשאה לחיוב.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 425 – דוחות שנתיים ללקוחות התאגידים הבנקאיים

בתיקון ההוראה שפורסם ביום 29 ביולי 2024 נקבע כי שיעור התשואה בתיק השקעות (פיקדון ניירות ערך), המנוהל על ידי מנהל תיקים עבור לקוח, ידווח ללקוח על ידי מנהל תיק ההשקעות, ולא על ידי התאגיד הבנקאי.

תיקון הוראת ניהול בנקאי מספר 414 – גילוי עלות שירותים בניירות ערך

בתיקון שפורסם ביום 29 ביולי 2024 נקבע כי תאגיד בנקאי ישלח ללקוח המחזיק פיקדון ניירות ערך בבנק, אחת לחצי שנה, הודעה בדבר שיעור ממוצע משוקלל של עמלות שנגבו מלקוחות התאגיד הבנקאי שמחזיקים פיקדונות ניירות ערך בשווי דומה לפיקדון ניירות הערך שמחזיק הלקוח.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 417 בנושא פעילות תאגיד בנקאי במערכת סגורה

ביום 20 במאי 2024 פורסם תיקון הוראה 417, המבטל את הדרישה להחזיר לחשבון המקור בתום תקופה כספים שהופקדו על ידי לקוח בתאגיד בנקאי בו לא מנוהלת פעילותו הבנקאית השוטפת, ומאפשר ללקוח להותיר את הכספים בתאגיד בנקאי כאמור לצורך הפקדתם לתקופה נוספת.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 447 בנושא פרסום שיעורי ריבית על פיקדונות ויתרות זכות בחשבון

ביום 20 במאי 2024 פורסמה הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה הכוללת הנחיות למערכת הבנקאית בנוגע להצגת המידע על פיקדונות ועל יתרות זכות בחשבון. במסגרת ההוראה נקבעו כללים ומבנה אחיד להצגת המידע לציבור באופן שיסייע ללקוחות לבצע השוואה בין הצעות הערך של התאגידים הבנקאיים השונים, וכן נקבעה חובה להציע ללקוחות מנגנון חיפוש ביישומים הדיגיטליים שיאפשר להם לקבל מידע ממוקד ביחס לפיקדונות הנותנים מענה לצרכיהם. תחילת ההוראה ביום 1 באפריל 2025.

טיוטת הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מספר 447A – בעניין פרסום מידע מרוכז על קרנות כספיות ומק"מ

ביום 31 בדצמבר 2024 פורסמה טיוטת ההוראה, במטרה להגדיל את חשיפת לקוחות המערכת הבנקאית לקרנות כספיות קיימות וחדשות ולהגביר את יכולת ההשוואה של הלקוחות ואת התחרות במערכת הפיננסית. טיוטת ההוראה מציעה הנגשת מידע לכלל ציבור לקוחות הבנקים, כך שיחד עם פרסום המידע הנדרש ביחס לפיקדונות הקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 447 בנושא "פרסום שיעורי ריבית על פיקדונות ועל יתרות זכות בחשבון", יפורסם מידע, בפורמט אחיד, אודות הקרנות הכספיות ואודות מק"מ.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 369 וקובץ שאלות ותשובות בנושא ניהול סיכוני מודלים

ביום 21 באוגוסט 2024 פורסמה הוראת ניהול בנקאי חדשה העוסקת בהיבטים העיקריים של ניהול אפקטיבי של סיכוני מודלים. התפישה בהוראה החדשה הינה שיש לנהל סיכון מודל בדומה לניהול סיכונים מסוגים אחרים. ההוראה מתייחסת, בין היתר, לתהליכי פיתוח, יישום ושימוש הולמים במודלים, תהליך תיקוף המודל וכן מנגנוני הממשל התאגידי והבקרה שיש לעגן ביחס לכל מודל וביחס לכלל המודלים. ההוראה מחליפה את מכתב המפקח בנושא תיקוף מודלים מחודש אוקטובר 2010 והיא מבוססת על ההנחיה של הרגולטורים האמריקאים בנושא ניהול סיכוני מודל (SR Letter11-7). תחילת ההוראה ביום 21 באוגוסט 2025 (ככלל, למעט מודלים חריגים לגביהם נקבעו מועדים שונים).

במקביל לפרסום ההוראה פורסם קובץ שאלות ותשובות המהווה ריכוז של עמדות הפיקוח על הבנקים לגבי סוגיות שונות הנוגעות ליישום ההוראה ובכללן סיכוני מודלים, תיקוף מודלים, ממשל תאגידי, מדיניות ובקרות.

מכתב בנק ישראל – היתר כללי למתן שירותים בנקאיים מסויימים (לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981)

ביום 16 ביוני 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים היתר כללי עדכני, אשר מחליף את ההיתר משנת 2022, ומרחיב את השירותים הבנקאיים הפיזיים שבנק רשאי לספק ללקוחות מחוץ לכותלי הסניף, תוך התאמה למאפייני הלקוחות וצרכיהם. עיקרי ההיתר: (1) פירוט השירותים הבנקאיים שבנק יכול לספק ללקוחותיו מחוץ לכותלי הסניף באמצעות עובד הבנק שהוסמך לכך; (2) מתן היתר לנהל עסקים ולספק בכל מקום שירותים בנקאיים ללקוחות שיש להם קושי אובייקטיבי להגיע לסניף, וכן ללקוחות בעלי הבנה פיננסית, לפי קריטריונים שהבנק יקבע, למעט שירותים מסוימים המפורטים בהיתר; (3) מתן היתר לבנק לבצע פעולות מסוימות שלא באמצעות עובד הבנק. ביום 31 בדצמבר 2024 ניתן לבנק היתר לפעול בהתאם למתכונת המבוקשת על ידו, בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2029.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 206 – מדידה והלימות הון – סיכון תפעולי וקובץ שאלות ותשובות הנוגעות ליישום ההוראה

ביום 23 ביוני 2024 פורסם עדכון להוראה במסגרתה אומצה הוראת ועדת באזל מחודש דצמבר 2017 בנושא חישוב דרישות הון בגין סיכון תפעולי, וזאת בהתאם למדיניות האימוץ של סטנדרטים בינלאומיים מקובלים בנושאי פיקוח על בנקים. העדכון מגדיר מהו סיכון תפעולי, וקובע, בין היתר, את אופן חישוב הקצאת ההון שעל התאגיד הבנקאי לבצע בגין סיכון תפעולי. תחילת ההוראה ביום 1 בינואר 2026. לעניין דרישת חישוב נכסי סיכון משוקללים בגין סיכון תפעולי – הגישה הסטנדרטית , על אף האמור בהוראה, עד ליום 31 בדצמבר 2028, מכפיל ההפסד הפנימי ILM יקבע על אחד (1).

במקביל לעדכון ההוראה, פורסם באותו מועד קובץ שאלות ותשובות הנוגעות ליישום ההוראה. השאלות והתשובות עוסקות, בין היתר, באופן הטיפול החשבונאי בהפסד תפעולי, בהחזרים כספיים ללקוחות עקב תקלה תפעולית ובעלויות בגין נכס שנפגע או נהרס. ביום 29 בינואר 2025 פורסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות הנוגעות ליישום ההוראה, לפיו התווספו לקובץ שאלות ותשובות העוסקות באופן הכללת נכסים בגין נגזרים בסעיף "נכסים נושאי ריבית"; בחישוב הממוצע השנתי של ההחזרים בגין סיכון תפעולי; ובכך שלא קיימת דוגמא להפסד הנובע מאירוע סיכון תפעולי בעל השפעה פיננסית חד משמעית, שנרשם זמנית בחשבונות מעבר או בחשבונות ארעיים ואינו משתקף עדיין ברווח והפסד.

הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה מספר 364 - ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע, אבטחת המידע והגנת הסייבר וכן מכתב מאת הפיקוח על הבנקים בדבר היערכות התאגידים הבנקאיים ליישום ההוראה

ביום 18 בנובמבר 2024 פורסמה הוראת ניהול בנקאי חדשה שנועדה להתאים את המסגרת הרגולטורית לניהול סיכונים טכנולוגיים לסביבה הטכנולוגית המשתנה, לאיומים החדשים ולרגולציה המקובלת בעולם בהקשר זה. ההוראה מתייחסת, בין היתר, להיבטי ממשל תאגידי, לניהול סיכוני טכנולוגיית המידע, לניהול סיכוני אבטחת מידע והגנת הסייבר, לניהול אירועי כשל טכנולוגיים ואירועי אבטחת מידע, לדיווח בנושא סיכוני טכנולוגיית המידע, לניהול המשכיות עסקית ועוד, ועתידה להחליף את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 357 בנושא "ניהול טכנולוגיית המידע", את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 361 בנושא "ניהול הגנת הסייבר" ואת הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 363 בנושא "ניהול סיכוני סייבר בשרשרת אספקה". מועד תחילת ההוראה - 18 במאי 2026. בנוסף להוראה, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 18 בנובמבר 2024, מכתב היערכות ליישום ההוראה. במסגרת המכתב, קבע הפיקוח הנחיות ליישום ההוראה, ובינהן - קביעת תהליכי ניהול מתאימים, ביצוע סקר מיפוי פערים אל מול דרישות תוך קביעת תכנית עבודה מתאימה, הקצאת משאבים מתאימים. כמו כן, ציין הפיקוח כי יקיים פגישות תקופתיות עם התאגידים הבנקאיים על מנת לבחון את אופן ההתקדמות ביישום ההוראה ועמידתו הצפויה בתאריך היישום.

עדכון של המדיניות והתנאים הכלליים למתן היתרי החזקה בתאגידים בנקאיים, בנותני שירותי תשלום בעלי חשיבות יציבותית ובתאגידי החזקה בהם, לגופים המנהלים כספי לקוחות

בהתאם לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 כל החזקה באמצעי שליטה בתאגיד בנקאי, בנותן שירותי תשלום בעל חשיבות יציבותית או בתאגידי החזקה (להלן: "תאגיד שההחזקה בו טעונה היתר") בשיעור העולה על 5% מחייבת קבלת היתר החזקה מנגיד בנק ישראל לאחר התייעצות בוועדת הרישיונות. מדיניות הפיקוח על הבנקים, כפי שפורסמה ביוני 2016, מאפשרת לבעלי השליטה בגופים המנהלים כספי לקוחות (קופות גמל, מבטחים וקרנות נאמנות) להחזיק בשיעור של עד 7.5% מאמצעי השליטה בתאגיד שההחזקה בו טעונה היתר כאשר סך ההחזקה של כל גוף המנהל כספי לקוחות, הנשלט על ידי מבקש ההיתר, לא יעלה על 5% מכל סוג של אמצעי שליטה בתאגיד שההחזקה בו טעונה היתר.

ביום 14 ביולי 2024 פרסם המפקח על הבנקים עדכון של המדיניות והתנאים הכללים הנ"ל אשר עיקריו: הוסרה המגבלה לפיה סך ההחזקה של קופות גמל או מבטחים, הנשלטים על ידי מבקש ההיתר לא יעלה, כל אחד, על 5% מכל סוג של אמצעי שליטה בתאגיד שההחזקה בו טעונה היתר, למעט ביחס להגבלה על פעילות הקרנות שנותרת בעינה בשיעור של 5%; קציבת תקופת ההיתרים עד ליום 31 בדצמבר 2029 והוספת דרישות דיווח לפיקוח של בעלי ההיתר בנושאים שונים.

עדכון קובץ שאלות ותשובות ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301A בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

ביום 19 באוגוסט 2024 פורסם עדכון לקובץ שאלות ותשובות לפיו ניתן לשלם תגמול הוני במניות לדירקטורים, בכפוף לכך שאין מניעה על פי תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000 (לשלם גמול הוני לדירקטורים, בכפוף לקיומן של כלל הדרישות בהוראה לעניין תגמול דירקטורים ובכפוף לקיומם של התנאים לפיהם תגמול הוני יחשב תגמול קבוע. בהתאם לשו"ת ניתן להעניק לראשונה או לעדכן את התגמול ההוני במניות לכלל הדירקטורים בעת מינוי או חידוש כהונה של אחד מהדירקטורים החיצוניים.

מכתב המפקח על הבנקים - דגשים לשיפור ההוגנות של הבנק מול הלקוחות ולחיזוק אמון הציבור במערכת הבנקאית

ביום 5 באוגוסט 2024 התקבל מכתב מהמפקח על הבנקים במסגרתו התבקש הדירקטוריון לחזור ולבחון את סט הצעדים שהבנק מפעיל ונותן ביחס ללקוחותיו בתקופה זו, בין היתר, ביחס לשיעור הריבית על יתרה שלילית בעו"ש, על פיקדונות ועל יתרת זכות בעו"ש, וזאת בשים לב להשפעות של אלו על אמון הציבור ולהוגנות הנדרשת מהבנק ביחסיו עם לקוחותיו.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 בנושא חשיפות גדולות

ביום 4 בפברואר 2025 פורסם עדכון להוראה המבוסס על התקן שפרסמה ועדת באזל בשנת 2014, במסגרת רפורמת באזל III, למדידה והגבלה של חשיפות גדולות במטרה להגן על יציבות התאגידים הבנקאיים מפני הפסדים שמקורם בכשל פתאומי של צד נגדי. ההוראה מחליפה את הוראה הקיימת "מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים". במסגרת ההוראה, נקבעו, בין היתר, הגדרות חלופיות להגדרות הקיימות נכון להיום בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 לעניין "לווה", "קבוצת לווים", "לווה העוסק בפעילות ספקולטיבית", "לווה מפוקח" ו"קבוצת לווים בנקאית". בנוסף עודכנו מגבלות החשיפה של התאגיד הבנקאי לצדדים נגדיים שונים וכן עודכנו הדרישות לעניין אופן מדידת החשיפה והוגדרו חשיפות הפטורות מדרישות ההוראה. תחילת ההוראה ביום 1 בינואר 2026. תאגיד בנקאי רשאי ליישם את ההוראה לפני מועד התחילה, ובלבד שיישם את כל דרישות ההוראה בכללותן. ביום 1 בינואר 2025 פורסם עדכון בעניין ההוראה הקיימת - "מגבלות על חבות של לווה ושל

קבוצת לווים" – ביום 30 ביולי 2023 ניתנה החרגה לחברת כרטיסי אשראי מעמידה במגבלה שבסעיף 4(ב)(2) להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 ביחס לחבות של קבוצת לווים בנקאית, וכן נקבע כי חבות זו לא תיכלל במגבלה המצרפית של לווים גדולים (סעיף 4(ה) להוראה הנ"ל). זאת, עד ליום 31 בדצמבר 2024. נוכח כניסתה הצפויה של ההוראה החדשה " חשיפות גדולות" ("ההוראה החדשה"), אשר תחליף את הוראה 313 בה הוחלט, בין השאר, להחריג חבויות הנובעות לחברות כרטיסי אשראי כתוצאה מתפעול כרטיסי חיוב בנקאיים, הוחלט להאריך את התקופה האמורה לעיל וזאת עד ליום 1 בינואר 2026 או מועד היישום המוקדם של הוראה חדשה, המוקדם מביניהם.

עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 411 - ניהול סיכוני איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

ביום 2 בספטמבר 2024 פורסם עדכון להוראה העוסק בשימוש בתעודות זהות שתוקפן פקע לעניין סעיף 3(א)(1) לצו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשס"א-2001 (להלן:" הצו"). במסגרת העדכון, נוסף להוראה נספח ב'6 הקובע, כהוראת שעה, כי לעניין סעיף 3(א)(1) לצו, רשאי תאגיד בנקאי לאמת את פרטי הזיהוי של מקבל השירות על פי תעודת זהות שאינה כוללת אמצעי זיהוי ביומטריים ולא מוטבע עליה תוקף, וזאת אף אם תוקפה של התעודה פקע. הוראת שעה זו תעמוד בתוקף עד ליום 31 בינואר 2025. הרקע לעדכון הוא שהחל מחודש אוגוסט 2024 תחלנה לפקוע הדרגתית תעודות זהות ישנות שאינן כוללות אמצעי זיהוי ביומטריים, ועליהן לא מוטבע תוקף התעודה, ומטרתו להקל על המערכת הבנקאית בהתנהלות הפיננסית אל מול לקוחות בעלי תעודות אלו.

תיקון הוראת ניהול בנקאי מספר 451 בנושא נהלים למתן הלוואות לדיור

ביום 1 באוקטובר 2024 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראה, לפיו נדחה מועד התחילה של סעיף 15ב1 להוראה העוסק בפירעון מוקדם של הלוואה בבנק באמצעות הלוואה מבנק אחר, ליום 1 באפריל 2025 וזאת על רקע פניות שהתקבלו מהמערכת הבנקאית לאור מורכבות התהליך והצורך בגיבוש הסדר בין בנקאי שיאפשר את יישום ההוראה ויביא לשיפור תהליך מחזור הלוואה באמצעות הלוואה מתאגיד בנקאי אחר.

ביטול הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 358 - ניהול עסקים מחוץ למשרדי התאגיד הבנקאי

ביום 19 בספטמבר 2024 ביטל הפיקוח על הבנקים את ההוראה וזאת במסגרת תהליך בחינה תקופתי של ההסדרה הקיימת בפיקוח על הבנקים, מאחר שהנושא מוסדר באמצעות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 וההיתרים המיוחדים הניתנים מכח סעיף 28(א) לחוק.

הכרזה על "סכמת כרטיסי חיוב" כמערכת תשלומים מבוקרת

ביום 31 ביולי 2024 הכריז נגיד בנק ישראל על מערכת "סכמת כרטיסי חיוב" (המהווה סט כללים בין מנפיקים לבין סולקים בישראל לעניין פעילותם בתחום כרטיסי החיוב ומופעלת על ידי חברת שבא) כמערכת מבוקרת לפי חוק מערכות תשלומים, התשס"ח-2008. ההכרזה תאפשר לבנק ישראל לפקח על הסכמה כדי להבטיח את יציבותה ויעילותה.

מכתב הפיקוח על הבנקים בנושא "התפתחויות בענף הבינוי והנדל"ן"

ביום 15 באוקטובר 2024 נשלח מכתב לתאגידים הבנקאיים במסגרתו התייחס הפיקוח על הבנקים לעלייה הנוספת שחלה בשנה האחרונה ביחס לרמת הסיכון של החשיפות לענף הבינוי והנדל"ן וכן פירט שורה של התפתחויות שחלו בענף: השפעות ההאטה באתרי בנייה רבים נוכח מחסור בכח אדם; השפעת גידול בעלויות המימון של הפרויקטים נוכח ההאטה בבנייה או במכירות; השפעת התייקרות עלויות הבנייה על רווחיות הפרויקטים; השפעת הגידול בעלויות המימון על שווי הקרקעות שנרכשו בשנים האחרות; השפעת עלייה משמעותית במכירות דירות באמצעות מבצעי עידוד שונים מטעם היזמים תוך הימנעות מהורדת מחירים; השפעת גידול במשקלו היחסי של אשראי לנדל"ן מניב למשרדים ולמסחר בשיעור מימון גבוה; השפעת ירידת בפעילות בתחום הנדל"ן המניב למגורים וגידול בהיקף ובחומרת החובות הבעייתיים בענף. לאור זאת, דרש הפיקוח כי הדירקטוריון יקיים דיון בהשפעת ההתפתחויות כאמור על הסיכונים לחשיפות, הן בענף הבינוי והן בתיק הדיור, ובהשפעתן על הלימת הבקרות והכללים במדיניות האשראי הקיימת וכן בהמלצות שיגובשו לצעדים מתאימים, לרבות קביעת מגבלות, לפי הצורך. בנוסף, דרש הפיקוח להמשיך להתאים את ההפרשה להפסדי אשראי באופן שייתן ביטוי נאות להמשך העלייה בסיכון האמור ולהמשיך להתאים את הגילוי הכמותי והאיכותי בדוח הדירקטוריון וההנהלה להמשך העלייה בסיכון ולאופן שבו הבנק מנהל את הסיכון ומביא בחשבון את העלייה בסיכון בהפרשה להפסדי אשראי שלו.

עדכון קובץ שאלות ותשובות ליישום הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 333 בנושא סיכון ריבית בתיק הבנקאי

ביום 19 בינואר 2025 פורסם העדכון לקובץ השאלות והתשובות, לפיו לצורך חישוב השפעת הזעזועים הסטנדרטיים על השווי הכלכלי של ההון ובהתאם לכללים שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור, יש לחשב את השווי ההוגן של פיקדונות הציבור תוך שימוש בריבית היוון בה להערכת התאגיד הבנקאי הוא היה מגייס פיקדון דומה במועד החישוב, בהתאם לתרחיש הריבית הרלוונטי ובכפוף להנחיות המפורטות בקובץ שאלות ותשובות.

הפיקוח על הבנקים - עדכון מסמך מדיניות צעדי פיקוח, תיקון ואכיפה

ביום 5 בדצמבר 2024 פורסם מסמך עדכני בעניין מדיניות צעדי פיקוח, תיקון ואכיפה. המסמך מתאר את עקרונות היסוד להפעלת הצעדים השונים של הפיקוח על הבנקים כדי לוודא שליקויים אכן מתוקנים בפועל, ואת כלי ההרתעה השונים העומדים לרשותו. במסמך התייחסות לנושאים הבאים: (1) תפקידיו המרכזיים של הפיקוח על הבנקים - בין היתר,

שמירה על יציבותם של התאגידים המפוקחים ועל ענייני הלקוחות. לצורך כך, נוקט פעילות מנע, פעילות פיקוחית שוטפת, וסנקציות; (2) עקרונות יסוד – הפיקוח על הבנקים מיישם בעבודתו סטנדרטים בינלאומיים מיטביים המיושמים על ידי הרגולטורים המובילים בעולם. בין סטנדרטים אלה, פיקוח ממוקד סיכון, והתערבות מוקדמת; (3) ממשל תאגידי ומנגנוני אכיפה פנימיים בתאגידים המפוקחים – הוראות ניהול בנקאי תקין בתחום הממשל התאגידי קובעות דרישות מפורטות של ממשל תאגידי, החלות בנוסף על הדין הכללי; (4) פעילות פיקוחית שוטפת – זיהוי והערכה של סיכונים וליקויים ופירוט דרישות פיקוחיות; (5) נקיטת סנקציות – הפעלת אמצעי אכיפה לתיקון ליקויים, ביניהם צעדים בעלי אופי פרסונאלי, אכיפה מנהלית והטלת עיצום כספי; (6) העברת מידע לצורך אכיפה פלילית או לרגולטורים אחרים – בכל מקרה של חשד לביצוע עבירה פלילית פועל הפיקוח על הבנקים על פי סעיף 15א לפקודת הבנקאות, הקובע כי חרף חובת הסודיות רשאי הפיקוח על הבנקים להעביר ידיעות ומסמכים לצרכי תביעה פלילית באישור הנגיד.

מכתב המפקח על הבנקים בנושא היערכות המערכת הבנקאית לסיכוני סייבר הנובעים מיכולות מחשוב קוונטי

ביום 7 בינואר 2025 פרסם הפיקוח על הבנקים את המכתב, המתאר את ההתפתחויות האחרונות בתחום המחשוב הקוונטי ואת הסיכונים הגלומים בתחום למערכת הפיננסית, ומדגיש את החשיבות בהיערכות המערכת הבנקאית להתמודדות עם סיכוני אבטחת המידע והסייבר הקשורים למחשוב קוונטי, ובפרט סיכוני פריצת הצפנה בעידן המחשוב הקוונטי, וזאת בהתאמה להתפתחויות הכוללות בתחום. במכתב נקבע כי בהתאם לקבוע בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 364 ("ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע, אבטחת המידע והגנת הסייבר"), התאגידים הבנקאיים נדרשים לפעול לכל הפחות בתחומים הבאים: העלאת מודעות לנושא בתאגיד הבנקאי, מעקב שוטף אחר התפתחויות בתחום המחשוב הקוואנטי והערכת סיכוני הסייבר הנלווים; מיפוי וניהול נכסי מידע מוצפנים; היערכות לפיתוח מיומנויות ויכולות להתמודדות עם סיכוני סייבר הקשורים למחשוב קוונטי (בהתאם להתפתחויות בנושא). בנוסף, נקבע כי על הבנק לבנות תכנית היערכות ראשונית, הנותנת מענה לנושאים שפורט במכתב. התכנית תידון בדירקטוריון ובהנהלה. כן נקבע כי תכנית ההיערכות תועבר למנהלת אגף טכנולוגיה, חדשנות וסייבר בפיקוח על הבנקים בתוך שנה מיום המכתב (דהיינו עד יום 7 בינואר 2026). את נושא מיפוי וניהול נכסי מידע מוצפנים (סעיף 7 למכתב) יש להשלים במסגרת היערכות הבנק לעמידה בדרישות הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 364.

טיוטת עדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 201 מדידה והלימות הון מבוא, תחולה וחישוב דרישת

ביום 11 בפברואר 2025 נשלחה לתאגידים הבנקאיים טיוטת ההוראה, לפיה מוצע להחליף את הוראת ניהול בנקאי מספר 201 בהוראה חדשה, במטרה לשפר את ההלימה בין דרישות ההון הפיקוחיות החלות על התאגידים הבנקאיים בישראל לבין המלצות ועדת באזל ונוהגים מקובלים בעולם. טיוטת ההוראה כוללת התייחסות לנושאים הבאים – דרישות הון מבוססות סיכון, נכסי סיכון, כריות ההון, דרישות הון מגזריות, סיווג בנקים לפי חשיבות מערכתית מקומית, תוספת הון לבנקים בעלי חשיבות מערכתית מקומית. כמו כן, לעניין כרית ההון האנטי-מחזורית – מוצע כי הכרית תועמד בתחילה על שיעור של 0% וכי בנק ישראל יבחן בהמשך את הצורך בגיבוש שיטת כיול לכרית זו ובעדכון שיעורה. הבנק בוחן התייחסותו לטיוטה והשפעותיה האפשריות.

הוראות מתחום הצרכנות הבנקאית

עדכונים לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008

ביום 31 ביולי 2024 פורסמו מספר עדכונים לכללים, אשר עיקרם: (א) עדכון הגדרת "עסק קטן" באופן המחריג מההגדרה קרנות הון סיכון ותאגיד המציג השקעה של קרן הון סיכון בסכום העולה על 5 מיליון ש"ח; (ב) הוספת סעיף המאפשר לתאגיד בנקאי להכניס לתוקף בקשת לקוח להצטרף לשירות מסלולי עמלות או לבטלו לפני תחילת חודש קלנדרי; (ג) קביעה כי על תאגיד בנקאי להשיב חיוב ללקוח בתוך 5 ימים, במקרה של החזרת שיק מסיבה טכנית מחמת טעות; (ד) ביטול אפשרות התאגיד הבנקאי לגבות תשלום נוסף עבור תוספת עמודים במסגרת איתור מסמכים לבקשת לקוח; (ה) קביעת מחיר מקסימום לשירות "טיפול בבקשה להלוואה לדיור"; (ו) עדכון מבנה המחיר לעמלת "ערבות בנקאית המבוטחת בפיקדון כספי ספציפי" לעמלה בסכום שקלי במקום עמלה שיעורית באחוזים משווי הפיקדון, וכן הוספת עמלה חדשה עבור שירות "ערבות בנקאית המבוטחת בפיקדון כספי ספציפי לצורך הסכם שכירות לדירת מגורים"; (ז) הסדרת אופן גביית עמלת פירעון מוקדם בהלוואת משכנתא; (ח) הוספת שירות "כיסוי אוטומטי של יתרת חובה בחשבון מט"ח"; (ט) הטבות במחירי שירותים המוצעים בערוצי בנקאות בתקשורת.

כמו כן, ביום 5 בנובמבר 2024 פורסם עדכון נוסף לכללים במסגרתו התווסף פרק נוסף לתעריפון העמלות הנוגע לאפליקציות תשלום (למעט אפליקציית תשלום של תאגיד בנקאי המשמשת רק לקוחות שמנהלים חשבון עו"ש באותו תאגיד בנקאי) ומתייחס לשירות של קבלת תשלום, ביצוע הוראת תשלום, ודמי מנוי לשירות. בהתאם לתיקון, ניתן יהיה לגבות עמלות בגין שירותי קבלת תשלום וביצוע הוראות תשלום מלקוחות המקבלים תשלומים או מעבירים תשלומים באמצעות אפליקציות תשלומים, בהיקף פעילות של יותר מ-25 אלפי ש"ח בשנה קלנדרית, בכל אחד מהשירותים. היקף הפעילות האמור נקבע לתקופה של שנתיים ולאחר מכן אם תאגיד בנקאי יהיה מעוניין לעדכן את הסף יהיה עליו לקבל את אישור המפקח. בנוסף, תתאפשר גביית עמלת דמי מנוי על שירותים מיוחדים, שיינתנו ללקוחות של אפליקציות התשלום שיחפצו בכך, מעבר לשירותי העברת וקבלת תשלומים. הסעיף התווסף במטרה לאפשר גמישות עסקית והוספה של שירותים חדשים ובעלי ערך ללקוחות שיבחרו להצטרף אליהם. גביית העמלות בגין שירותים מסוג זה תתאפשר בכפוף לאישור המפקח על הבנקים.

חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מספר 32) (סגירת סניפי בנק קבועים), התשפ"ד-2024

ביום 25 ביולי 2024 פורסם התיקון לחוק, לפיו כל החלטה בבקשה לסגירת סניף בנק תהא טעונה אישור של ועדת הרישיונות, ולפיו הוארך פרק הזמן העומד לרשותו של המפקח על הבנקים לצורך מתן החלטה בבקשה לסגירת סניף ל-90 ימים מיום קבלת הבקשה או מיום קבלת פרטים נוספים הדרושים לבדיקת הבקשה, לפי העניין. כמו כן, הוספה חובת דיווח של המפקח על הבנקים לוועדת הכלכלה של הכנסת, פעמיים בשנה, על יישום הוראות ההסדר הנוגע לסגירת סניפים קבועים.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מספר 38) (הודעה ללקוח על יתרת זכות בחשבון עובר ושב), התשפ"ה-2024

ביום 27 בינואר 2025 עברה הצעת החוק לדיון בוועדה כהכנה לקריאה שנייה ושלישית. על פי ההצעה, במקרה בו תהא ללקוח פרטי יתרת זכות של 15,000 שקלים ומעלה למשך רבעון אחד לפחות בחשבון העו"ש - הבנק יחויב להודיע לו על כך בתחילת כל רבעון, ולהבהיר כי באפשרותו לבחון חלופות השקעה שעשויות להשיא תשואה גבוהה יותר. בנוסף מוצע, כי המפקח על הבנקים יהיה רשאי לקבוע הוראות באשר לאותן הודעות ובכלל זה לנוסח ההודעות והפניה למידע על חלופות השקעה וכי המפקח על הבנקים יוכל להטיל על הבנקים עיצום כספי בסך 50 אלף שקלים בגין כל הפרה.

בנק ישראל - קול קורא להתייחסות הציבור - הקריטריונים הנשקלים בתהליך בחינת בקשות בנקים לסגירת סניפים קבועים

ביום 24 בדצמבר 2024 פירסם הפיקוח על הבנקים קול קורא לציבור. במסמך משוקפים לציבור מכלול הקריטריונים הנשקלים על ידי הפיקוח על הבנקים במסגרת תהליך הבחינה של בקשות בנקים לסגור סניפים קבועים, וביניהם: החלופות המוצעות להמשך מתן השירותים; סבירות המרחק בין הסניף הנסגר והסניף הקולט; מאפייני הלקוחות;מאפייני סביבת הסניף הספציפי ועוד. הפיקוח על הבנקים מזמין את הציבור הרחב לשתף, להגיב ולהעביר התייחסויות בנוגע לקריטריונים המפורטים.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - מתן שירותי הפקדה בכל כספומט בנקאי), התשפ"ה-2024

ביום 30 בדצמבר 2024 הוגשה בכנסת הצעת החוק (פרטית), לפיה מוצע לחייב כל תאגיד בנקאי לאפשר לכל לקוח עם חשבון בנק פעיל בישראל לבצע פעולות של הפקדת מזומן והמחאות בנקאיות בכל מכשיר כספומט בנקאי. לשם יישום ההסדר, מוצע כי התאגידים הבנקאיים יבצעו התאמות במערכותיהם כך שידווחו אחד לשני על ההפקדה ועל הצורך בזיכוי הלקוח בסכום הפעולה.

יוזמות בתחום הגברת התחרות

הודעת הממונה על התחרות על כוונתה להכריז, בכפוף לשימוע, על חמש הקבוצות הבנקאיות העיקריות כקבוצת ריכוז ועל כל אחד מהבנקים בהן כחבר בקבוצת ריכוז בענף סל השירותים הבנקאיים ללקוחות קמעונאיים

ביום 26 במרס 2024 הודיעה הממונה על התחרות כי בכוונתה להכריז, בכפוף לשימוע, על חמש הקבוצות הבנקאיות העיקריות (ובהן הבנק) כקבוצת ריכוז בענף סל השירותים הבנקאיים ללקוחות קמעונאיים (משקי בית ועסקים קטנים) ועל כל אחד מהבנקים בהן כחבר בקבוצת הריכוז, במסגרת סמכותה זו שוקלת הממונה להחיל על הבנקים הנ"ל הוראות בתחום הפיקדונות כמפורט להלן: (1) חובה להציע פיקדון כספי פריק, ללא תלות בחשבון העו"ש או בפעולות בנקאיות אחרות שמבצע הלקוח, וכן הנגשת קרן כספית ללקוחות הקמעונאיים כמוצר חוץ בנקאי דומה לפיקדון הבנקאי; (2) חובות הצגת מידע השוואתי ללקוח על מחירים וביצועי פיקדונות, לרבות מידע על קרן כספית; (3) חיוב להציע פיקדונות בתנאים דומים לגופים חוץ-בנקאיים שיבקשו לפעול כ"מרכזי כספים"; (4) חובת ניוד של פיקדונות. בחודש אוקטובר 2024 נערך לבנק שימוע בפני הממונה.

הודעת הממונה על התחרות בדבר מבנה הבעלות בחברת מרכז סליקה בנקאי בע"מ (מס"ב)

ביום 31 במרס 2024 הודיעה הממונה על התחרות כי אין בכוונתה להאריך את הפטור לפיו הוחרג ההסדר הכובל הנוגע למבנה הבעלות של חמשת הבנקים הגדולים במס"ב ועל כן הוא יפוג ביום 18 ביוני 2025. המשמעות היא שהצדדים להסדר (לרבות הבנק) יצטרכו לפנות לבית הדין כדי לקבל אישור להסדר הקיים, כנגד עמדת הממונה, ולחלופין לצמצם את שיעורי ההחזקות שלהם במס"ב לשיעור שיהא מקובל על הממונה עד למועד פקיעת הפטור, ביום 18 ביוני 2025 או מועד מאוחר יותר שייקבע על ידי הממונה. ביום 24 בפברואר 2025 הגיש הבנק יחד עם ארבעת הבנקים הנוספים המחזיקים במס"ב בקשה לבית הדין לתחרות לקבלת סעד הצהרתי, לפיו מבנה הבעלות במס"ב הוא הסדר שכבילותיו נקבעו על פי דין, ולחילופין בקשה לאישור הסדר כובל שפרטיו מפורטים בבקשה.

חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מספר 31), התשפ"ד-2024

ביום 23 ביולי 2024 פורסם התיקון לחוק לפיו: (א) בנק בעל היקף פעילות בינוני (היקף נכסיו הוא בין 5% ל-10% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל) לא ישלוט בתאגיד שהוא סולק בעל היקף פעילות רחב (סולק אשר סלק 20% או יותר ממספר העסקאות בכרטיסי חיוב שנסלקו בישראל בידי סולקים או מסכום התמורה הכולל ששולם לספקים בישראל בידי סולקים בשנה); (ב) בנק בעל היקף פעילות בינוני לא יהיה בעצמו סולק בעל היקף פעילות רחב; (ג) אם בנק בעל היקף פעילות בינוני החזיק באמצעי שליטה בסולק בעל היקף פעילות רחב ובאופן פסיבי (בלי להגדיל את אחזקותיו באותו סולק) הפך לשולט באותו תאגיד, איסור השליטה לא יחול לגביו לתקופת זמן בת שנתיים ותשעה חודשים, במהלכה יידרש למכור את אחזקותיו, כך שלא יהיה שולט באותו סולק; (ד) בנק בעל היקף פעילות רחב (היקף נכסיו מעל 10% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל) ששלט או שהחזיק אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב טרם יום 30 בינואר 2023, יהיה רשאי להמשיך ולשלוט או להחזיק אמצעי שליטה באותה חברה, עד תום ארבע שנים ושלושה חודשים מיום התחילה, קרי עד ליום 1 במאי 2027.

אם בתקופה האמורה פחת שיעור החזקותיו של הבנק באמצעי השליטה בחברה ל-40% או פחות, ו-25% לפחות מאמצעי השליטה בחברה הונפקו לציבור - עד תום חמש שנים ושלושה חודשים מיום התחילה, קרי לעד יום 1 במאי 2028; (ה) לבטל את האיסור על גוף מוסדי גדול לרכוש מבנק בעל היקף פעילות רחב ברכישה ראשונה אמצעי שליטה בחברת כרטיסי חיוב. (תיקון זה רלוונטי רק למכירת חברת כאל שעודנה בבעלות הבנקים דיסקונט והבינלאומי).

הקמת צוות לבחינת צמצום ארביטראז' רגולטורי במכשירי השקעה וחסכון לטווח קצר ובינוני

ביום 18 באפריל 2024 פרסם משרד האוצר קול קורא לקבלת התייחסות ועמדות הציבור ביחס לצמצום הארביטראז' הרגולטורי במכשירי השקעה וחיסכון לטווח קצר ובינוני. שר האוצר החליט על הקמת צוות במשרד האוצר בראשות מנכ"ל המשרד ובהשתתפות רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, רשות ניירות ערך, רשות המיסים, אגף הכלכלן הראשי, אגף החשב הכללי ואגף התקציבים, שמטרותיו יהיו לבחון את האסדרה הקיימת על מכשירי השקעה וחיסכון מנוהלים לטווח קצר ובינוני - פוליסות חסכון, קופות גמל להשקעה וקרנות נאמנות כולל מיפוי פערים רגולטוריים ומיסויים; ולגבש המלצות למתווה האסדרה הראוי לשם קידום התחרות במכשירים וטובת החוסכים והמשקיעים. הצוות פנה לציבור לקבלת התייחסותו בנושא. ביום 13 בפברואר 2025 פורסם דוח ביניים להערות הציבור מאת הצוות לצמצום הפערים במכשירי השקעה בחיסכון לטווח קצר ובינוני. על פי דוח הביניים, זוהה ארביטראז' רגולטורי ומיסויי בין המוצרים, אשר משפיע על החלטות החוסך ועל רווחתו; היעדרו של מתווך פיננסי המעניק לחוסך ייעוץ "הוליסטי" מקשה על החוסך לתכנן תכנון ראוי של ניהול חסכונותיו ומוביל להתאמת מוצרים שאינה בהכרח אופטימאלית; הארביטראז' המיסויי עלול לגרור העדפה בין המוצרים משיקולים שאינם בהכרח משיאים את תועלת הצרכן, ואינו תואם את עיקרון הניטרליות של מערכת מס מיטבית. על רקע זה ואתגרים נוספים מציע הצוות מספר הצעות וביניהן, החלת מערכת דחיית מס אחידה למגוון מוצרי ההשקעה והחיסכון; קידום תשתית נאותה להקמת פלטפורמה אחת לצפייה וניהול כלל מכשירי החיסכון וההשקעה של החוסכים; צמצום היקף הטבות המס בתחום; שינוי בסוגי הרישיונות למתווכים.

החלטת רשות התחרות לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל בנוגע להסדר סליקה צולבת

ביום 15 במאי 2024 פרסמה הממונה על התחרות את החלטתה בדבר מתן פטור בעניין הסדר הסליקה הצולבת בכרטיסי החיוב הבינלאומיים ויזה ומסטרקארד בין חברות ישראכרט, מקס, כאל, טרנזילה, קארדקום, בנק לאומי, בנק דיסקונט והבנק הבינלאומי. הפטור ניתן עד ליום 31 בדצמבר 2028 והוא מותנה בין היתר, בחובה לצרף "שחקן חדש" להסכם ללא דיחוי, באופן שוויוני וללא עלות; באיסור להפלות לקוחות, סולקים ומנפיקים; באיסור החל על צד להסכם לקשור בין סליקת כרטיסי חיוב המונפקים על ידי צד להסכם לבין סליקת כרטיסי חיוב המונפקים על ידי מי שאינו צד להסכם, באיסור על סולק להגיע להסכמות עם בית עסק המונעות מבית העסק או מגבילות אותו לתת הנחות ללקוחותיו התלויות באמצעי התשלום בו משתמש הלקוח.

הודעה על תיקון תנאי פטור מאישור הסדר כובל לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 בעניין פעולה משותפת של הבנקים במסגרת שבא

ביום 5 באוגוסט 2024 פרסמה ברשומות הודעת הממונה על התחרות, לפי סעיף 14 לחוק, בדבר תיקון תנאי פטור מאישור להסדר כובל בעניין פעולה משותפת של הבנקים במסגרת שבא במערכת לאישור עסקאות בכרטיסי חיוב ולפעולות משיכת מזומן, ממשק סליקה בין סולקים ומנפיקים, תוכנה למסופים. הצדדים להסדר הינם בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, שירותי בנק אוטומטיים בע"מ. התנאים לפטור (שניתן עד ליום 31 בדצמבר 2028) מסדירים את חובותיה של שבא לאפשר חיבור למערכותיה באופן שוויוני ופתוח. כמו כן, חל איסור על שבא לפגוע בפעילות של יצרני מסופים אשר מתחרים בשבא, ומחייבים אותה לבצע תהליך הסמכה לתקן EMV באופן שוויוני לכל המוסמכים. התנאי אשר הגדיר את תחומי הפעילות המותרים לשבא בוטל, כאשר כניסה לתחומי פעילות חדשים כפופה לכללי התחרות הכלכלית (פטור סוג למיזמים משותפים) (הוראת שעה), התשס"ו-2006.

הודעה על מתן פטור בתנאים מאישור להסדר כובל לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 בעניין פעילות משותפת של מנפיקי כרטיסי חיוב ומתפעלי מכשירים אוטומטיים

ביום 4 בנובמבר 2024 פורסמה ברשומות הודעת הממונה על התחרות, לפי סעיף 14 לחוק, בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל בעניין פעילות משותפת של מנפיקי כרטיסי חיוב ומתפעלי מכשירים אוטומטיים בקשר עם ממשק סליקת ATM לצורך התחשבנות ומשיכת כספים בגין פעולות שבוצעו במכשירים אוטומטיים. הצדדים להסדר הינם: בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, בנק ירושלים בע"מ, בנק יהב לעובדי מדינה בע"מ, וואן זירו הבנק הדיגיטלי בע"מ, כספונט בע"מ, א.ט.מ.ס מטריקס בע"מ ואופק אגודת אשראי שיתופית בע"מ. התנאים לפטור מחייבים את הצדדים להסדר, בין היתר, לצרף אליו, באופן שוויוני ובלא עלות, כל מנפיק או מתפעל מכשירים אוטומטיים שירצה להצטרף אליו; לבצע את כל הפעולות הנדרשות לחיבור משתתף חדש למערכת סליקת ה-ATM המרכזית, בתוך זמן סביר ובלא עלות ולקבוע מנגנון קבלת החלטות ויישוב סכסוכים שיאפשר ייצוג הולם ושוויוני לכל הצדדים להסדר ולכל סוגי המשתתפים בו. תוקפו של הפטור עד ליום 30 ביולי 2029.

חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, תשפ"ג-2023

בהמשך למפורט בפרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי לשנת 2023, לעניין פרסום החוק, המאפשר, בין היתר, לגופים חוץ בנקאיים להיכנס לתחום שירותי התשלום ולאור כניסתו לתוקף ביום 6 ביוני 2024, במהלך החודשים מאי- יולי 2024, פרסמה רשות ניירות ערך שורה של הוראות הנוגעות לחובת הרישוי החלה על חברות תשלומים ונותני שירות ייזום בסיסי (לרבות הפטור מחובת הרישוי) ולדרישות שיחולו על בעלי רישיון כאמור. בנוסף, במהלך חודש ספטמבר 2024 פרסמה רשות ניירות ערך טיוטת הוראה לחברות תשלומים ובעלי רישיון או אישור ייזום בסיסי בנושא דיווחים לרשות ניירות ערך, לפיה מוצע לקבוע מנגנוני דיווח תקופתיים ומיידיים לרשות ניירות ערך; וכן פרסמה הוראה שתכליתה הסדרתם של היבטים צרכניים ומעשיים ביחס למתן שירות נלווה על ידי חברת תשלומים, בין אם מכח חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום ובין אם מכח חוק אשראי הוגן, התשנ"ג-1993 החל על הלוואה ובפרט על עסקת אשראי הניתן גם אגב פעולת תשלום. ההוראה כוללת, בין היתר, התייחסות להסדרים הנוגעים לאי הטעיה ואופן השיווק של שירותים נלווים לצורך שמירה על ענייני הלקוחות של חברות התשלומים, להיבטי ממשל תאגידי ולחובת גילוי בכל הנוגע לשירות נלווה.

ביום 14 ביולי 2024 פורסמה טיוטת צו לדחיית מועד התחילה של החוק בקשר לחובת הגישה לייזום בסיסי לפי סעיף 35(א) לחוק. לגבי מנהל חשבון תשלום שהוא תאגיד בנקאי או נותן שירותי תשלום יציבותי ותאגיד בשליטתו - נדחה מועד התחילה מיום 6 בדצמבר 2024 ליום 6 ביוני 2025; לגבי מנהל חשבון תשלום שהוא בעל רישיון למתן שירותי פיקדון ואשראי - נדחה מועד התחילה מיום 6 במרס 2025 ליום 6 בספטמבר 2025 כן מוצע כי חובת מתן הגישה ליוזמים מפוקחים (לרבות אלו שמפוקחים שלא על ידי הפיקוח על הבנקים), לצורך ייזום הוראת תשלום בודדת, תחול עד ליום התחילה המעודכן כדי לא לפגוע בשירות יזום תשלומים שניתן כבר היום.

מכתב המפקח על הבנקים - פעילות התאגידים הבנקאיים מול לקוחות מסוג נותני שירותי תשלום

ביום 23 ביוני 2024, בעקבות כניסתו לתוקף של חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום וייזום תשלום, התשפ"ג-2023, פורסם מכתב המפקח על הבנקים בעניין פעילות התאגידים הבנקאיים אל מול לקוחות מסוג נותני שירותי תשלום. המכתב קובע, בין היתר, כי תאגיד הבנקאי יפתח חשבון בנק לנותן שירותי תשלום, לרבות חשבון מרובה נהנים לטובת לקוחות נותן שירותי התשלום, כנדרש בחוק, אלא אם קיימים טעמים סבירים שלא לפתוח חשבון, וכי תאגיד בנקאי יבצע פעולות בחשבון כאמור, אלא אם קיימים טעמים סבירים שלא לבצע אותן. פתיחה וניהול של חשבונות כאמור ייעשו תוך ניהול סיכונים וניטור הפעילות באופן המותאם לרמת הסיכון ולפעילות הרלוונטית של כל אחד מנותני שירותי התשלום.

חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מספר 31), התשפ"ד-2024

ביום 3 ביולי 2024 פורסם התיקון לחוק במסגרתו בוצעו תיקונים עקיפים בחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, ובחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, במטרה לאפשר השקת קרנות כספיות חדשות בעלות מאפיינים דומים יותר למאפייני הפיקדונות הכספיים (קרן בסיכון נמוך, תשואה צפויה מוערכת מראש ומועדים קבועים). ערוצי ההפצה של קרנות אלה יורחבו, כך שניתן יהיה להפיצן לא רק על ידי יועץ השקעות או משווק השקעות, באופן שיגדיל את נגישותן לכלל הציבור. תחילת החוק ביום 3 באוקטובר 2024.

במסגרת החוק, הוסמכה רשות ניירות ערך לקבוע הוראות וכללים אשר יחולו ביחס לקרנות הכספיות (הן בנוגע למוצר והן בנוגע לתיווכו לציבור). (ביום 11 בספטמבר 2024 פרסמה רשות ניירות ערך את ההוראות הבאות: (1) הוראה למנהלי קרנות ונאמנים בדבר תנאים שיחולו לגבי קרן כספית לפי סעיפים 47(ב), 97, 129ג (2) ו-(3) לחוק השקעות משותפות בנאמנות, תשנ"ד-1994 במסגרתה נקבעו, בין היתר, כללים לעניין הנכסים אשר יוחזקו בקרן כספית ומגבלותיהם, אופן חישוב ופרסום מחירים ותנאים לעניין הצגת תשואה צפויה; תנאים למתן הודעה מוקדמת לפדיון יחידות בקרן כספית מועדים קבועים ודרישות דיווח וגילוי בתשקיף בדוח שנתי ועוד (2) הוראה לעוסקים בייעוץ השקעות או שיווק השקעות לגבי קרן כספית לפי סעיף 3(א)(14) ו-(ד) לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, תשנ"ה-1995. ההוראה קובעת את חובותיהם של נותני שירות בקרן כספית, בעניינים של גילוי ללקוח אודות מאפייני הקרן הכספית, גילוי על ניגודי עניינים וחובות הדיווח לרשות; (3) הוראה בדבר נוסחת חישוב תשואה ותקופות פרסום תשואה לפי סעיף 73(ב)(1) לחוק השקעות משותפות בנאמנות, תשנ"ד-1994 וזאת חלף תקנות השקעות משותפות בנאמנות(חישוב תשואה), תשנ"ה-1995.

לצד הוראות אלו, פרסמה רשות ניירות ערך גם כללים הנוגעים להיבטים אלו: (1) ביום 19 בספטמבר 2024 פורסמו כללי הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות או בשיווק השקעות (הודעה של עוסק בלא רישיון על כוונתו לעסוק בייעוץ השקעות או בשיווק השקעות לגבי קרן כספית), התשפ"ד-2024, הנוגעים להודעה שנדרש למסור לרשות ואופן הגשתה; (2) ביום 23 בספטמבר 2024 פורסמו כללי השקעות משותפות בנאמנות (הוראות ליצירה ופדיון יחידות של קרן מועדים קבועים, גילוי פרטי תשקיף של קרן כספית ופרטים נוספים שיש להציג לגבי קרן כספית בפרסום), התשפ"ד-2024; (3) ביום 25 בספטמבר 2024 פורסמו כללי השקעות משותפות בנאמנות (חישוב נתח שוק), התשפ"ד-2024.

בנק ישראל - דוח הביניים של הצוות לבחינת מתווה למתן רישיון בנק לגופים חוץ בנקאיים

ביום 14 באוקטובר 2024 פרסם בנק ישראל להערות הציבור את דוח הביניים. עיקרי ההמלצות נוגעות לשלושה תחומים הדורשים תיקוני חקיקה ורגולציה בנקאית וקביעת מדיניות פיקוחית: (1) מתן אפשרות לגוף חוץ בנקאי שיקבל רישיון בנק לשמור על עיסוקיו הקיימים ולפעול במודל עסקי גמיש, בין היתר, באמצעות מתן פטור מהחובה להציע את מלוא השירותים שמחויבים כיום מכח החוק כגון פתיחת חשבון עו"ש וניהולו, קבלת פיקדון בשקלים ובמט"ח ומכירת שיקים בנקאיים בשקלים ובמט"ח. בנוסף, אם בנק קטן יבחר לפתוח ולנהל חשבון עו"ש, מוצע כי הוא יהיה רשאי להציע שירותי עו"ש חלקיים (כגון: הצעת אחד או יותר משירותי התשלום והשירותים הבנקאיים הקיימים כדוגמת מזומן, שיקים, כרטיסי חיוב, מתן הוראות תשלום באמצעים דיגיטליים וכו'). כמו כן, מוצע להחריג בנק קטן מהחובות הקבועות לעניין עמידה בתעריפון המובנה בחקיקה; לפטור בנק קטן מחובות ניוד בין בנקים ובנקאות פתוחה, לתקן את צו איסור הלבנת הון לתאגידים בנקאיים כך שניתן יהיה להסתמך על "הכר את הלקוח" שבוצע על ידי בנק אחר; לפרסם מסמך הבהרות בנוגע להוראות הצרכניות החלות על בנק קטן הפועל ללא סניפים ועוד. כן מוצע להעניק סמכות למפקח על הבנקים לפטור באופן זמני בנק קטן וכן גוף שיקבל רישיון בנק, ממתן שירותים ללקוחות ופעילויות עתירי סיכון. עוד מוצע להרחיב את רשימת העיסוקים המותרים של בנק קטן מעבר לרשימה הקיימת כיום לגבי בנקים, וכן לאפשר למפקח הוספת עיסוקים בהתאם להתפתחויות הטכנולוגיות והפיננסיות. (2) גיבוש מדיניות פיקוח המותאמת לגודל ולמורכבות הבנקים, לצורך קביעת אסדרה בתחומי היציבות, הממשל התאגידי וניהול הסיכונים - מוצע להתאים את הרגולציה הפיקוחית לגודל ולמורכבות הבנק באמצעות קביעת שתי דרגות פיקוח חדשות, ומעבר הדרגתי בין דרגות אלה. (3) מוצע לאפשר לחברות החזקה השולטות בגופים מוסדיים לשלוט גם בבנק קטן. חברות ההחזקה לא יידרשו למכור את הבנק עם חציית הסף של בנק קטן, ככל שהגידול בפעילותו הינו אורגני ולא נובע מרכישות נוספות. עוד הומלץ לקבוע כי היתר החזקה בבנק קטן יידרש רק בהחזקה של מעל 10% מכל סוג של אמצעי השליטה, כל עוד ישנו שולט בבנק והבנק לא הונפק לציבור; וכי ככל שלא חל על גוף חוץ-בנקאי חוק הגבלת שכר בכירים, הוא ימשיך לא לחול עליו לתקופה של חמש שנים מעת קבלת רישיון הבנק.

מכתב הפיקוח על הבנקים בעניין החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות במערכת הבנקאות בישראל - הגנות ינוקא

ביום 15 באוקטובר 2024 נשלח מכתב לתאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי במסגרתו הבהיר הפיקוח על הבנקים את פרשנותו לעניין תחולת הגנות הינוקא אשר נקבעו במסגרת סעיף 9(א) לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), תשע"ז-2013 לאור תקנות הבנקאות (רישוי) (בנק בעל היקף פעילות רחב), תשפ"ג-2023. במסגרת זו, הבהיר הפיקוח על הבנקים כי בתקופת המעבר הקבועה בחוק חלות על הבנק הגנות ינוקא הקבועות בחוק, לרבות החובה שלא לבצע באמצעות חברה מתפעלת (כהגדרתה בחוק) אחת, תפעול הנפקה של יותר מ-52% מסך כרטיסי האשראי החדשים שהבנק מנפיק ללקוחותיו, לפי סעיף 9(א)(1)(ב) לחוק בתקופה שמיום 31 בינואר 2024 ועד 31 בינואר 2028. לאור הבהרה זו, הבנק פועל לעמוד בפרשנות הפיקוח על הבנקים.

קול קורא בנושא מודלי תגמול בפעילות הציבור בניירות ערך

ביום 12 בנובמבר 2024 פרסם צוות בין משרדי שכולל את בנק ישראל, רשות ניירות ערך ואגף התקציבים במשרד האוצר, קול קורא לקבלת התייחסות הציבור בנוגע לשינויים אפשריים במבנה העמלות והתגמול בפעילות הציבור בניירות ערך. במסגרת הקול הקורא צוין, בין היתר, כי המהלך נועד להגביר שקיפות, לקדם תחרות ולשפר את השירות ללקוחות הפועלים בשוק ההון. כמו כן, צוין כי הצוות מצא שבמצב הנוכחי ישנם מספר אתגרים מרכזיים: קושי בהשוואת עלויות בין נותני שירותים שונים הנובע משונות במבנה העמלות, הנגשה מוגבלת של שירותי ייעוץ ההשקעות והיעדר הלימה בין השירותים הניתנים לבין התשלום עבורם. במסגרת עבודתו, הגדיר הצוות ארבעה עקרונות מרכזיים שיעמדו בבסיס הרפורמה המתוכננת: קידום תחרות באמצעות מודלי עלויות פשוטים וברורים אשר ישפרו את יכולת ההשוואה בין ספקי שירות שונים ויכולת תמחור אופטימלית על ידי הלקוח; יצירת הלימה בין השירות שניתן בפועל לבין התגמול עבורו; סטנדרטיזציה בין מוצרים דומים והגברת שקיפות מודלי התמחור; ויצירת תמריץ להנגשת שוק ההון לציבור באמצעות מתווכים פיננסיים מקצועיים ומורשים. במסגרת הקול הקורא, הצוות מבקש לקבל מהציבור התייחסות למגוון נושאים הנגזרים מעקרונות אלו, ובהם: מבנה עמלות דמי ניהול פיקדון ניירות ערך, הבחנה בין מוצרים לעניין עמלות קנייה ומכירה, מודל התגמול עבור שירותי ייעוץ השקעות, עמלות הפצה בקרנות נאמנות, עלויות הנגבות על ידי יצרני הנכסים הפיננסיים, ואפשרות ליצירת מסלולי השקעה מובנים בעלות קבועה למשקיע.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - ניוד פקדונות ללקוחות הבנקים ללא העברת חשבון בנק), התשפ"ה-2024

ביום 18 בדצמבר 2024 עברה בכנסת בקריאה טרומית הצעת החוק, לפיה מוצע לקבוע כי תאגיד בנקאי לא יסרב לקלוט פיקדון כספי או תכנית חסכון מבנק אחר, ינהל עבור לקוחותיו המניידים את פיקדונותיהם את הליך הניוד, ולא יתנה קליטה כאמור בהתקשרות בפתיחת חשבון בנק אצל הבנק הקולט או בשירות אחר עמו, ובלבד שהפיקדון או התוכנית המקוריים פועלים בתאגיד בנקאי שאינו זר. כן מוצע לחייב את כל הבנקים להציע לציבור הרחב לנייד אליהם את פיקדונותיו או חסכונותיו, כאשר שיעור הריבית המוצעת על ידי הבנק הקולט לא יפחת משיעור הריבית הממוצעת שאותו בנק משלם ללקוחותיו עבור פיקדון או תכנית חסכון דומים. בנוסף, מוצע לקבוע כי ניוד פיקדון או תכנית חסכון לא ייחשב כמשיכה טרם המועד, וכי התאגיד הבנקאי המקורי לא יטיל כל מגבלה ולא יגבה כל תשלום בגין הניוד. אולם, בעוד על הריבית יוכלו הבנקים להתחרות, שאר הוראות הפיקדון המקורי יישארו בעינן. עוד מוצע, לאפשר למפקח על הבנקים להטיל עיצום כספי בסך מיליון וחצי ש"ח על מפרי הוראות

הצעת החוק, וכן להחיל שקיפות בכל הנוגע לפרסום הנתונים הנוגעים לכמות הפיקדונות ותוכניות החיסכון שהועברו מתאגיד בנקאי אחד לאחר מכח הוראות הצעת החוק. ביום 16 בפברואר 2025 הוגשה לועדת הכלכלה הצעת חוק מתוקנת, לפיה חלף ניוד הפקדונות המתואר לעיל, מוצע כי בנקים יאפשרו ללקוחות לבצע הפקדת כספים בפקדון כספי במטבע ישראלי ב"חשבון במערכת סגורה" – חשבון של יחיד המשמש להחזקה וניהול פיקדונות כספיים בבנק, אשר מקורם בחשבון של אותו יחיד שהוא בעל הפיקדון בבנק אחר או בבנק הדואר, ובלבד שהכספים המנוהלים בו מועברים חזרה לחשבון שממנו הועברו.

תזכיר חוק שירות מידע פיננסי (תיקון מספר 3), התשפ"ה-2025

ביום 2 בפברואר 2025 פורסם תזכיר החוק, לפיו מוצע כי לאור הקשיים הקיימים בחיבור חשבונות של תאגידים לשירות מידע פיננסי המבוצע באמצעות מערכת הממשק למידע פיננסי, לקבוע הוראות מעבר לעניין חשבונות של תאגיד שהוקמו לפני יום התחילה של תיקון זה, לפיהן לא יהיה צורך במתן הרשאה ייחודית לצורך מתן גישה לנותן שירות מידע פיננסי אלא מי שהוא בעל ההרשאה הגבוהה ביותר בתאגיד יהיה רשאי, כברירת מחדל, גם לתת הרשאה למתן גישה לנותן שירות מידע פיננסי. כמו כן, מוצע לאפשר תקופת מעבר שנייה לבעלי רישיון שירות מידע פיננסי שתעמוד על תקופה בת שנתיים ממועד כניסת התיקון לתוקף. במסגרת זאת, מוצע לאפשר לבעלי רישיון שירות מידע פיננסי לגשת למידע פיננסי על אודות הלקוח בדרך של גישה למידע באמצעות פרטי הלקוח ועל בסיס זה לתת ללקוח שירות וזאת רק ביחס לחשבונות של תאגידים.

צעדים רגולטוריים עקב מלחמת "חרבות ברזל"

על רקע הימשכות מלחמת "חרבות ברזל" והשלכותיה על האוכלוסייה, המשק והכלכלה בישראל, ובתוך כך על משקי הבית והעסקים, קבעו הפיקוח על הבנקים ורגולטורים נוספים, שורה של צעדים רגולטוריים, ובהם התאמות, הקלות ודחיות מועדים בהוראות רגולטוריות שונות, במטרה להבטיח המשכיות עסקית ומתן שירותים רציף על ידי המערכת הבנקאית, בהתאמה למגבלות המצב הביטחוני, וכן לצורך הענקת הסיוע הנדרש ללקוחות המערכת הבנקאית, תוך רגישות מוגברת לצורכי הלקוחות והקשיים עמם הם מתמודדים. כמו כן אושרו בחקיקה הסדרים שונים שנועדו לתת מענה לצרכי המשק, אוכלוסיות מסוימות והציבור בעקבות המלחמה ולחלקם יש השפעה על פעילות הבנק. להלן עיקרי הצעדים האמורים:

הוראות הפיקוח על הבנקים

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 251 בעניין התאמות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם מלחמת "חרבות ברזל" (הוראת שעה)

בימים 16 באוקטובר 2023, 31 באוקטובר 2023, 21 בנובמבר 2023, 28 בדצמבר 2023 ו-7 בפברואר 2024 פורסמו התאמות שונות להוראות ניהול בנקאי תקין בעקבות המלחמה, שעמדו בתוקף עד ליום 31 במרס 2024 (למעט אם צוין אחרת). התאמות אלו פורטו בפרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי לשנת 2023.

ביום 31 במרס 2024 הוארך תוקפן של חלק מההתאמות עד ליום 30 ביוני 2024 (למעט אם צוין אחרת). ביום 30 ביוני 2024 הוארך בשנית תוקפן של חלק מההתאמות, וביום 31 באוקטובר 2024 הוארך פעם נוספת תוקפן של חלק מההתאמות, כמפורט להלן, עד ליום 31 בדצמבר 2024 (למעט אם צוין אחרת). ביום 31 בדצמבר 2024 הוארך פעם נוספת תוקפן של חלק מההתאמות:

- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 בנושא "ניהול סיכון אשראי" – ביום 31 באוקטובר 2024 ניתנה ארכה של שלושה חודשים לקבלת דוח כספי עדכני מלווים (סך הכל שנים עשר חודשים ממועד הדוח הכספי). כמו כן, הוארכה התקופה לקבלת נתונים כספיים חצי שנתיים מלווים בשלושה חודשים (סך הכל שישה חודשים מתום התקופה המסתיימת ביום 30 ביוני 2024). תוקף ההקלות עד 31 בדצמבר 2024. ביום 31 בדצמבר 2024 ניתנה ארכה של שישה חודשים נוספים לקבלת דוח כספי עדכני מלווים (סך הכל שמונה עשר חודשים ממועד הדוח הכספי) וכן הוארכה התקופה לקבלת נתונים כספיים חצי שנתיים מלווים בשישה חודשים נוספים (סך הכל שנים עשר חודשים מתום התקופה המסתיימת ביום 30 ביוני 2024).
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 360 בנושא "רוטציה וחופשה רציפה" – אם משך הזמן המרבי שהגדיר התאגיד הבנקאי למילוי תפקיד רגיש על ידי מנהל או עובד פג עד 31 בדצמבר 2023, התאגיד הבנקאי רשאי להאריך את משך הזמן המרבי עד 30 ביוני 2024. הארכה לניצול חופשה רציפה בשנת 2023 שניתנה עד ליום 30 באפריל 2024 עומדת בתוקפה. תוקף ההקלות פג ביום 30 ביוני 2024.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 449 בנושא "פישוט הסכמים ללקוח" – ההוראה המחייבת קיום חובת גילוי נאות באמצעות טופס ייחודי לא תחול ביחס לבקשת לקוח לדחיית תשלומים במסגרת הסכם למתן אשראי, ככל שמדובר בדחיה לפי המתווה לסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות ברזל". ביום 30 ביוני 2024 הוארך תוקף ההקלה עד ליום 31 בדצמבר 2024. ביום 31 בדצמבר 2024 הוארך תוקף ההקלה עד למועד סיום תוקפו של מתווה הסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות ברזל" (דהיינו עד ליום 31 במרס 2025).
- כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992 – לא תידרש חתימת לקוח לבקשת לקוח לדחיית תשלומים לפי המתווה לסיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות ברזל", ובלבד שתתקבל הסכמת הלקוח, לרבות בשיחה טלפונית מתועדת. ביום 31 בדצמבר 2024 הוארך תוקף ההקלה עד למועד

סיום תוקפו של מתווה הסיוע ללקוחות בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות ברזל" (דהיינו עד ליום 31 במרס 2025). בהלוואה לדיור של שני לווים או יותר – אם קיים קושי של אחד הלווים לחתום על מסמכי ההלוואה בשל מלחמת "חרבות ברזל", לא תידרש חתימתו של אותו לווה על מסמכי ההלוואה, ובלבד שינקטו הליכים מתאימים לזיהויו ותתקבל הסכמתו המתועדת. ביום 30 ביוני 2024 הוארך תוקף ההקלות עד ליום 31 בדצמבר 2024. ביום 31 בדצמבר 2024 הוארך תוקף ההקלה עד ליום 31 בדצמבר 2025.

- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 301 בנושא "דירקטוריון" – הקלה בעניין הארכת מועדים לאישור פרוטוקול ולהפצת טיוטת מסמך פירוט החלטות. תוקף ההקלות פג ביום 30 ביוני 2024.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 בנושא "מגבלות למתן הלוואות לדיור" – נקבע פטור ממגבלות מסוימות למתן הלוואה לדיור ביחס להלוואה למטרת בניית ממ"ד הפטורה מהיתר על פי תקנות התכנון והבנייה (עבודות ומבנים הפטורים מהיתר) (הוראת שעה – חרבות ברזל), התשפ"ד-2023, ושסכומה אינו עולה על 200,000 ש"ח. הפטור ניתן ביחס למגבלות הקבועות בסעיפים 5 עד 8 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 – המגבלה על העמדת הלוואה לדיור בשיעור החזר מהכנסה העולה על 40%; המגבלה של 66.6% בשיעור הריבית המשתנה מתוך סך ההלוואה לדיור; המגבלה על תקופת פירעון סופי של מקסימום 30 שנה בהלוואה לדיור). ביום 7 בפברואר 2024 נקבע כי הפטור ממגבלות אלו יחול גם על הלוואה לשיפור מיגון בדירת מגורים (שסכומה אינו עולה על 200,000 ש"ח) כמפורט ברשימת פיקוד העורף; כמו כן נקבע פטור ביחס להגבלות אלו מהמגבלה על שיעור המימון (LTV), הקבועה בסעיף 4 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 (ביום 14 באוקטובר 2024 נקבע כי תוקף הפטורים הוארך – עד ליום 25 באוקטובר 2025). כמו כן, נקבע כי תאגיד בנקאי יהיה רשאי להעניק הלוואה לכל מטרה במשכון דירה (הלוואה לדיור שלא למטרת רכישת זכות במקרקעין), בשיעור מימון עד 70% במקום 50%, ובלבד שסכום ההלוואה שמעל שיעור מימון של 50% לא יעלה על 200,000 ש"ח. ביום 30 ביוני 2024 הוארך תוקף ההקלה בעניין הלוואה לכל מטרה במשכון דירה, עד ליום 31 בדצמבר 2024. ביום 31 בדצמבר 2024 הוארך תוקף ההקלה בעניין הלוואה לכל מטרה במשכון דירה, עד ליום 31 בדצמבר 2025.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 350 בנושא "ניהול סיכונים תפעוליים" – תאגידים בנקאיים, שסוף התקופה המחזורית לביצוע סקר הפערים הרב שנתי בנושא סיכונים תפעוליים (סקר שהינו תהליך מתמשך של מפת הסיכונים התפעוליים של הבנק) שהם נדרשים לו הסתיים עד ליום 31 במרס 2024, יהיו רשאים להשלימו עד ליום 30 ביוני 2024. תוקף ההקלות פג ביום 30 ביוני 2024.
- הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 357 בנושא "ניהול טכנולוגיית המידע" – תאגידים בנקאיים נדרשים לבצע סקר בטיחות עבור מערכות שבסיכון גבוה ומערכות בנקאות בתקשורת אחת לשמונה עשר חודשים. נקבע כי תתאפשר דחיה של המועד האחרון לעריכת הסקר ביחס למערכות כאמור שתקופת שמונה עשר החודשים מסתיימת לגביהן בפרק הזמן בו חלה הוראת השעה. הדחיה תתאפשר לפרק זמן של עד חצי שנה, אך לא יאוחר מיום 30 ביוני 2024. מנהל הסיכונים הראשי יידרש לאשר ולתעד את הדחיה, תוך שהוא מבטיח כי התאגיד הבנקאי יעשה מאמץ סביר לעריכת סקר אף קודם למועד האחרון האפשרי. תוקף ההקלות פג ביום 30 ביוני 2024.

מתווה סיוע ללקוחות הבנקים בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות הברזל"

בהמשך למפורט בפרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי לשנת 2023, ביום 4 במרס 2024 פורסמה הודעה בדבר הארכה נוספת של מתווה סיוע ללקוחות הבנקים להקלה על נטל האשראי והעמלות בהתמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות הברזל" למשך שלושה חודשים, החל מיום 1 באפריל 2024, ועל הרחבתו לאוכלוסיות נוספות החל מאותו מועד. בהתאם להודעה יתווספו לקבוצת הלקוחות במעגל הראשון תושבי שמונה ישובים בצפון, שהתקבלה החלטת ממשלה לפנות אותם, אך הם טרם פונו בפועל; חיילי מילואים שאושפזו בבית חולים לתקופה של שבעה ימים לפחות בשל פציעה שנגרמה להם במהלך המלחמה; ונפגעי מסיבת "פסייאדק" ונפגעי מפגש ההיערכות לפסטיבל "מידברן". תנאי המתווה בהתייחס לקבוצת הלקוחות במעגל הראשון הורחבו בחודשים אפריל-יוני באופן הבא: מתן פטור לחיילי מילואים מחיוב בריבית על יתרת החובה בחשבון העו"ש (ביחס ללקוח הנמצא ביתרת חובה ערב מועד פרסום מתווה זה) וזאת עד ליתרת חובה של 10,000 ש"ח למשך שלושה חודשים, בהתאם ליתרות החובה בפועל; מתן ההטבות להם זכאים חיילי מילואים מכח המתווה יעשה באופן יזום על ידי הבנק לתקופה של שלושה חודשים, ללא צורך באסמכתא.

לאור הימשכות המצב הביטחוני השורר במדינה והשלכותיו על ההתנהלות הפיננסית של האוכלוסיות השונות, הודיע בנק ישראל ביום 23 ביוני 2024, על הארכה והרחבה נוספת של מתווה הסיוע ללקוחות המערכת הבנקאית אותו פרסם, לשלושה חודשים נוספים החל מתאריך 1 ביולי 2024 ועד לתאריך 30 בספטמבר 2024. בהתאם להודעה, התקופה להגשת הבקשות לדחיית הלוואות במסגרת המתווה, תוארך בשלושה חודשים נוספים; פטור מתשלום מרבית העמלות המשמשות לניהול השוטף של חשבון העו"ש (בהתאם לטבלה המעודכנת המופיעה בנספח להודעה) ופטור מריבית על יתרת חובה בחשבון עו"ש הוארכו במסגרת המתווה בשלושה חודשים נוספים לאוכלוסיית המעגל הראשון; בהתייחס לפטור מריבית על יתרת חובה בחשבון עו"ש עסקי לבעלי עסקים, הפטור הורחב וניתן לכל עסק עם מחזור פעילות שנתי של עד 10 מיליון ש"ח (במקום 5 מיליון ש"ח). בנוסף הורחבה אוכלוסיית בעלי העסקים הזכאים לפטור מחיוב בריבית על יתרת החובה בחשבון העו"ש (ביחס

ללקוח הנמצא ביתרת חובה ערב מועד פרסום מתווה זה) וזאת עד ליתרת חובה של 30,000 ש"ח למשך שלושה חודשים, בהתאם ליתרות החובה בפועל; המשך מתן ההטבות להם זכאים חיילי מילואים - פטור מעמלות וספיגת ריבית ביתרת חובה בעו"ש ובחשבון העסקי בהתאם לתנאי המתווה (המעגל הראשון) הוארך לתקופה של שלושה חודשים נוספים.

ביום 22 בספטמבר 2024 הודיע בנק ישראל על הארכה נוספת של המתווה לשלושה חודשים נוספים, החל מתאריך 1 באוקטובר 2024 ועד לתאריך 31 בדצמבר 2024 ועל ביצוע התאמות באוכלוסיית הזכאים המעגל הראשון באופן הבא: בהתייחס לתושבי הדרום - ההקלות הניתנות במסגרת המתווה יינתנו לאוכלוסייה המתגוררת או בעלת עסק הממוקם בטווח של עד 7 ק"מ מרצועת עזה (במקום עד 30 ק"מ מרצועת עזה). שאר קבוצות האוכלוסייה במעגל הראשון נשארו ללא שינוי. כמו כן, בהתאם להודעה, התקופה להגשת הבקשות לדחיית הלוואות במסגרת המתווה, הוארכה בשלושה חודשים נוספים עד לסוף שנת 2024. עם זאת, תקופת דחיית התשלומים המצטברת המקסימלית במסגרת המתווה תהיה תשעה חודשים לכל הלוואה. לקוחות שדחו את התשלומים לתקופה של תשעה חודשים ועדיין מתקשים מבחינה כספית לעמוד בתשלומי ההלוואה, יפנו לבנק בו מתנהל חשבונם בבקשה לבחינת הקלות. חרף האמור, תתאפשר דחיית תשלומי הלוואות ומשכנתאות לתקופה של עד שנים עשר חודשים במצטבר לאוכלוסיות הבאות: אוכלוסייה שמתגוררת או בעלת עסק באחד מהיישובים בצפון אשר פונו על ידי גורם רשמי נכון לתאריך 7בנובמבר 2023; אוכלוסייה שמתגוררת באחד מהיישובים בצפון אשר התקבלה החלטת ממשלה לפנות את היישוב אך טרם פונה בפועל, בהתאם לרשימה המופיעה באתר בנק ישראל; וכן לחיילי מילואים הנמצאים בשירות מילואים פעיל בתקופת המתווה המעודכן. בנוסף, ההקלות הנוגעות לפטור מתשלום מרבית העמלות המשמשות לניהול השוטף של חשבון העו"ש ולפטור מריבית על יתרת חובה בחשבון עו"ש יוארכו במסגרת המתווה בשלושה חודשים נוספים לאוכלוסיית המעגל הראשון, בדומה לתנאי המתווה המקוריים. זאת ועוד, הבנק ימשיך לתת באופן יזום לחיילי מילואים שנמצאים בשירות פעיל את ההטבות הבאות לתקופה של שלושה חודשים נוספים: פטור מעמלות וספיגת ריבית ביתרת חובה בחשבון העו"ש ובחשבון העסקי בהתאם לתנאי המתווה (המעגל הראשון).

ביום 3 בדצמבר 2024 הודיע בנק ישראל הודיע בנק ישראל על הארכת מתווה הסיוע המקיף שאומץ על ידי הבנקים התמודדות עם השלכות מלחמת "חרבות הברזל", ואשר צויין בפסקאות הקודמות לעיל, וזאת מיום 1 בינואר 2025 ועד ליום 31 במרס 2025. במסגרת הארכת המתווה בוצעו שינויים במתווה, ואלה עיקריהם: (א) ההקלות הניתנות במסגרת המתווה יינתנו לתושבי הצפון שפונו מביתם; חשבונות חטופים ונעדרים ובעלי קרבה ראשונה להרוגי המלחמה, חטופים או נעדרים; חיילי מילואים; חיילי מילואים שאושפזו לתקופה של 7 ימים לפחות בשל פציעה שנגרמה מהמלחמה ונפגעי המסיבות "נובה", "פסייאדק" ו"מידברן". הארכת המתווה לא תכלול את האוכלוסייה המתגוררת או בעלת עסק הממוקם בטווח של עד 7 ק"מ מרצועת עזה. מתן הקלות לאוכלוסייה זו יהיה לשיקול דעת הבנק;

כמו כן, ביום 3 בדצמבר 2024 הודיע בנק ישראל על גיבוש מתווה יעודי נוסף לבעלי עסקים הפועלים באזור הצפון, במסגרתו תינתן הקלה בדחיית אשראי עסקי, בכפוף לבקשת לקוח, ובהתקיים המאפיינים הבאים - עסק עם מחזור פעילות עד 25 מיליון ש"ח לשנה, זכאי לדחות אשראי עסקי בסכום מצטבר של עד 2 מיליון ש"ח, לא כולל הלוואות בשיתוף פעולה מסחרי עם צד שלישי. ההקלה תינתן בכפוף לתנאים המצויינים במתווה ולאוכלוסייה הנכללת בגדר הקריטריונים המצויינים בו.

הודעת בנק ישראל - עמדה בדבר מתווה למערכת הבנקאית

ביום 26 בפברואר 2025 פרסם בנק ישראל הודעה על עמדת בנק ישראל בדבר מתווה למערכת הבנקאית. על פי ההודעה, בנק ישראל מציג עקרונות למתווה נוסף שבראייתו נכון שהמערכת הבנקאית תאמץ. עיקריו של המתווה המוצע: תקופת המתווה - ככלל, יחול בשנים 2025-2026. התקופה עשויה להתעדכן במקרים מסויימים; המערכת הבנקאית כולה תקצה למתווה סכום שנתי כולל של 1.5 מיליארד ש"ח. ככל שהמתווה יימשך שנתיים העלות תעמוד על 3 מיליארד ש"ח. כל בנק יממן הקלות ללקוחותיו בהיקף כספי הנגזר מנתח השוק שלו כפי שהיה נכון למועד פרסום המתווה; ההקלות הכספיות ללקוחות כל בנק תגובשנה על פי סלים שונים כמפורט : מתן ריבית או הטבות בתחום יתרות הזכות בחשבון העו"ש ושיפור בריביות המשולמות לטווח קצר; הפחתת שיעורי הריבית על יתרות החובה; הסטת כספים אוטומטית, מעל ליתרה מינימלית מוגדרת מראש, מהעו"ש למסלולים מניבי תשואה; מתן פטור מעמלות או הנחה משמעותית לאוכלוסיות מובחנות. ההחלטה אודות גובה הסכום המוקצה לכל סל נתונה לשיקול דעתו העסקי של כל בנק. בראיית בנק ישראל, אימוץ מתווה כאמור לעיל, מייתר את הצורך בתהליכי מיסוי ספציפיים למערכת הבנקאית ובתהליכי החקיקה שנועדו לעודד הסטה של כספים מהעו"ש למסלולים מניבי תשואה או להגביר את התמסורת מריבית בנק ישראל לפקדונות נושאי ריבית.

מכתב המפקח על הבנקים בעניין מלחמת "חרבות ברזל" - הבהרות לגבי אופן יישום תקנות שיקים ללא כיסוי (סייגים לתחולת החוק), התשפ"ד-2023

ביום 2 באפריל 2024 פרסם המפקח מכתב לפיו בהמשך לתקנות שיקים ללא כיסוי (סייגים לתחולת החוק), התשפ"ד-2023, בהן נקבע, בין היתר, כי שיק שסורב בחשבונו של משרת מילואים או בן/ת הזוג במהלך התקופה הקבועה בתקנות (מיום 7 באוקטובר 2023 ועד ליום 21 בינואר 2024), ייגרע ממניין השיקים לעניין סעיף 2(א) לחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981. עוד נקבע בתקנות, כי המבקש את גריעת השיק יפנה לבנק, אלא אם כן התקיימות התנאים (שירות מילואים) הובאה לידיעת הבנק במסגרת פעולה אחרת. במכתב המפקח מובהר כי עצם יכולתו של הבנק לזהות את חשבון הלקוח כחשבון של חייל מילואים על בסיס מענקי מילואים שהוזרמו לחשבון ייחשב כמידע על שירות מילואים שהובא לידיעת הבנק במסגרת ביצוע

פעולה אחרת. גריעה, הנובעת מזיהוי משרת המילואים כאמור בתקופה הקבועה בתקנות, תוחל באופן רטרואקטיבי ביחס לשיקים שסורבו בתקופה זו.

תכנוני הון ומדיניות חלוקת רווחים

במכתב מיום 16 במאי 2024 הורה המפקח לתאגידים הבנקאיים לשוב ולבחון את תכנון ההון, את מדיניות חלוקת הדיבידנדים וביצוע רכישות עצמיות של מניות לתקופה הקרובה, תוך שימת לב ליחסי ההון בפועל ולכריות ההוניות הנדרשות בתרחישים האפשריים השונים וזאת על רקע הימשכות המלחמה והמצב הגיאופוליטי הנוכחי.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בנושא מגבלת חבות ענפית

עקב התמשכות מלחמת "חרבות ברזל", ובמטרה לתמוך בצרכי האשראי של המשק, הפיקוח על הבנקים האריך בשנתיים נוספות (עד ליום 31 בדצמבר 2027) הקלה זמנית קיימת בשיעור מגבלת ענף בינוי ונדלן כך שסך חבויות ענף בינוי ונדל"ן לא יעלה על הגבוה מבין: סך חבויות "בינוי נדל"ן ותעשייה ומסחר של מוצרי בנייה" לא יעלה על 26% מסך חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי; וסך חבויות "בינוי נדל"ן ותעשייה ומסחר של מוצרי בנייה" בניכוי חבויות למימון פרויקטים בשותפות המגזר הציבורי עם המגזר הפרטי הכלולות בענף "עבודות הנדסה אזרחית" לא יעלה על 22% מסך חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי. בנוסף, הפיקוח על הבנקים הוסיף הקלה בנוגע לשיעור המגבלה לענף שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח, כך שעד ליום 31 בדצמבר 2027 המגבלה לפיה סך החבויות של הענף לא תעלה על 20% מסך כל חבויות הציבור לבנק תיבחן בנפרד ביחס לפעילות בישראל ופעילות בחו"ל, כאשר המגבלה המצרפית (ישראל וחו"ל") לא תעלה על 25%.

הוראות הממונה על שיתוף בנתוני אשראי

תיקון הוראה מספר 201 בנושא דיווח על נתוני אשראי

בתיקון ההוראה מיום 9 בנובמבר 2023 נקבע כי פיגור בתשלום חוב למקור מידע פיננסי ידווח למאגר רק לאחר 60 יום (חלף 30 יום) מהמועד שבו נוצר הסכום שלא שולם, וזאת ביחס לדיווחים עבור חודשים אוקטובר ונובמבר 2023. נוכח התמשכות המלחמה הוארך התיקון מעת לעת וביום 30 בספטמבר 2024 הוארך התיקון פעם נוספת, ביחס לדיווחים עד חודש דצמבר 2024. ביום 24 בדצמבר 2024 הוחלט על ידי הממונה על שיתוף בנתוני אשראי, שלא להאריך את התיקון פעם נוספת.

צעדים שפורסמו על ידי גופים נוספים וחקיקה ייעודית

צו הגנה על מענקים מיוחדים (חרבות ברזל) (תיקון התוספת לחוק) (מספר 3), התשפ"ד-2024

בהמשך לאמור בפרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי לשנת 2023, לעניין פרסום חוק הגנה על מענקים מיוחדים (חרבות ברזל), התשפ"ד-2023, מיום 1 בנובמבר 2023, ביום 27 במאי 2024, פורסם צו הגנה על מענקים מיוחדים (חרבות ברזל) (תיקון התוספת לחוק) (מספר 3), התשפ"ד-2024 במסגרתו נקבעו מענקים מוגנים נוספים - מענק התארגנות לצורך הצטיידות בשל הימשכות תקופת הפינוי או הריענון ולצורך היערכות לחגים, מוגבל בסכום - 1000 ש"ח לאדם ועד 5000 ש"ח למשפחה וכן מענק סיוע מוגן לעסקים ברשויות מקומיות מוטות תיירות - ביישובי ספר וביישובים שנכללו באזור המיוחד ברמת הגולן.

חוק הסמכת צבא הגנה לישראל ושירות הביטחון הכללי לביצוע פעולה בחומר מחשב המשמש להפעלת מצלמה נייחת ופעולה בו (הוראת שעה - חרבות ברזל) (תיקון), התשפ"ד-2024

בהמשך לאמור בפרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי לשנת 2023, לעניין פרסום החוק, ביום 5 ביוני 2024 פורסם התיקון לחוק, אשר מאריך את תוקף החוק עד ליום 31 בדצמבר 2024. ביום 25 בדצמבר 2024 פורסם תיקון נוסף לחוק - חוק הסמכת צה"ל ושב"כ לביצוע חדירה לחומר מחשב המשמש להפעלת מצלמה נייחת ופעולה בו (הוראת שעה חרבות ברזל) (תיקון מספר 3), התשפ"ה-2024, אשר מאריך את תוקף החוק עד ליום 30 ביוני 2025.

צו הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מספר 5 והוראת שעה - חרבות ברזל) (הארכת תקופת הוראת השעה) (מספר 3), התשפ"ד-2024

בהמשך לאמור בפרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי לשנת 2023, לעניין פרסום חוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מספר 5 והוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2023, ביום 30 ביוני 2024 פורסם צו הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מספר 5 והוראת שעה - חרבות ברזל) (הארכת תקופת הוראת השעה) (מספר 3), התשפ"ד-2024 המאריך את הוראת השעה עד ליום 6 באוקטובר 2024.

חוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מספר 5 והוראת שעה - חרבות ברזל) (תיקון מספר 3), התשפ"ה-2025

בהמשך לאמור בפרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי לשנת 2023 לעניין פרסום חוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מספר 5 והוראת שעה - חרבות ברזל), התשפ"ד-2023 ("החוק"), ביום 30 בספטמבר 2024 פורסם תיקון נוסף לחוק, אשר מאריך את תוקף הוראת השעה לתקופה נוספת ועד ליום 7 בפברואר 2025. ביום 6 בפברואר 2025 פורסם חוק הגנה על עובדים בשעת חירום (תיקון מספר 5 והוראת שעה - חרבות ברזל) (תיקון מספר 3), התשפ"ה-2024 המאריך את תוקף הוראת השעה לתקופה נוספת ועד ליום 30 ביוני 2026 וכן קובע תקופות הגנה שונות ביחס לקבוצות השונות, כמפורט בחוק.

נושאים נוספים

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מספר 4 - הוראת שעה - נגיף הקורונה החדש) (תיקון מספר 2), התשפ"ג-2023

בהמשך למפורט בפרק חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית בדוח ממשל תאגידי לשנת 2023, תיקון מספר 4 לחוק קובע מסלול ייעודי לטיפול בחובות של חייבים (תאגידים ויחידים) שנפגעו ממשבר הקורונה, המאפשר לחייב, בין היתר, להגיע להסדר חוב מוסכם כחלופה להליכי חדלות פירעון מלאים. ביום 21 במרס 2023 הוארך תוקפו של התיקון האמור בשנים עשר חודשים נוספים, עד ליום 17 במרס 2024. ביום 14 במרס 2024 פורסם כי הוארך תוקפו של התיקון פעם נוספת, עד ליום 17 בדצמבר 2024.

הצעת חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מספר 9) (עיכוב הליכים זמני בהליך הסדר חוב), התשפ"ד-2024

ביום 11 בנובמבר 2024 פורסמה הצעת החוק לפיה מוצע לתקן את חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018 (להלן: החוק), במטרה לעגן בו, באופן קבוע, מסלול שיעודד הסדרי חוב ויאפשר לקבל עיכוב הליכים בתקופת המשא ומתן לגיבושם כדי להגביר את הסיכוי להגיע אליהם. התיקון המוצע מעגן בחלק י' לחוק, העוסק בהליכי הסדר חוב שלא במסגרת צו לפתיחת הליכים, את זכותו של חייב המציע הסדר חוב, בין אם החייב הוא יחיד ובין אם הוא תאגיד, לבקש מבית המשפט סעד זמני מסוג עיכוב הליכים, ואת התנאים שבהם יהיה רשאי בית המשפט להורות על סעד זמני כאמור. התיקון המוצע נועד להחליף את ההסדר הזמני שנכלל בחוק כהוראת שעה בתקופת מגפת הקורונה - חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון מספר 4 - הוראת שעה - נגיף הקורונה החדש), התשפ"א-2021 (להלן: "הוראת השעה"), שעומד עדין בתוקפו וצפוי לפקוע בדצמבר 2024. במסגרת הוראת השעה התווספו לחלק י' לחוק הוראות מיוחדות, לתקופה מוגבלת, שאפשרו לחייבים לקבל מבית המשפט עיכוב הליכים זמני לתקופה של עד ארבעה חודשים לצורך ניהול משא ומתן לגיבוש הסדר חוב. הצעת החוק מציעה לעגן בחוק באופן קבוע את אותו הסעד שעוגן בו עד עתה באופן זמני בלבד במסגרת הוראת השעה, אולם, התיקון המוצע נבדל מהוראת השעה בכמה היבטים מהותיים ויסודיים, שתכליתם להגן על האינטרסים של הנושים, לספק מענה לבעיות שנוצרו בתקופת יישום הוראת השעה, ולהפחית את החשש מפני ניצול לרעה של עיכוב ההליכים. ביום 12 בדצמבר 2024 פורסם צו חדלות פירעון ושיקום כלכלי (הארכת התקופה הקובעת לעניין הגשת בקשה לעיכוב הליכים לשם גיבוש הסדר חוב), התשפ"ה-2024, המאריך בשלושה חודשים, עד ליום 17 במרס 2025, את התקופה בה ימשיכו לעמוד בתוקפן ההוראות המיוחדות שבסעיף 1 להוראת השעה. ביום 20 בינואר 2025 פורסמה טיוטת תקנות חדלות פירעון ושיקום כלכלי (תיקון) (צו עיכוב הליכים זמני בהליך לאישור הסדר חוב), התשפ"ה-2025. במסגרת הטיוטה, מוצע תיקון לתקנות חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ט-2019 לצורך השלמת ההסדרים הכלולים בהצעת החוק הנ"ל. הטיוטה עוסקת, בין היתר, בנושאים הבאים: הפרטים והמסמכים שחייב המגיש בקשה להבאת הסדר חוב לאישור בעלי העניין בו יידרש לצרף לבקשה אם ברצונו לבקש גם צו עיכוב הליכים זמני; היבטים פרוצדורליים שונים הנובעים ממתן צו עיכוב הליכים זמני על ידי בית המשפט; הוראות בנוגע למנהל הסדר שמונה בהליך שבמסגרתו ניתן צו כאמור.

הצעת חוק החברות (תיקון מספר 37) (ממשל תאגידי בחברות ציבוריות שאין בהן בעל שליטה), התשפ"ג-2023 וטיוטת תקנות החברות (הקלות בעסקאות עם בעלי עניין) (תיקון), התשפ"ד-2024

ביום 1 באפריל 2024 אישרה מליאת הכנסת בקריאה ראשונה את ההצעה לתיקון חוק החברות בעניין חברות ציבוריות שאין בהן בעל שליטה, באופן שיתאים את כללי הממשל התאגידי בחוק החברות לחברות שבהן מבנה הבעלות מבוזר. בנוסף, כוללת הצעת החוק מספר תיקונים הרלוונטיים לכלל החברות. עיקרי ההצעה: תיקון הגדרת "שליטה"; שינוי הרכב הדירקטוריון בחברה שאין בה בעל שליטה כך שיורכב מרוב דירקטורים בלתי תלויים; קביעת הסדר שמתיר לחברה לקבוע גמול נוסף שישולם לדירקטור בלתי תלוי שמכהן כיו"ר דירקטוריון; טיוב הליך מינוי הדירקטורים ואופן אישור עסקאות עם דירקטורים בחברה ובעלי מניות דומיננטיים.

בנוסף, ביום 7 ביולי 2024, פורסמה טיוטת תקנות במסגרתה מוצע להוסיף הקלות ביחס למנגנון האישור של עסקה חריגה של החברה עם מי שמשמש בה דירקטור בדומה להקלות הקיימות היום במסגרת התקנות ביחס לעסקאות עם בעל שליטה.

מסמך הבורסה על מעבר למסחר בבורסה בימים ב'-ו'

ביום 3 בפברואר 2025 פרסמה הבורסה מסמך, לפיו תעבור הבורסה למסחר בימים ב'-ו'. המסמך מתאר את עיקרי המתווה המתוכנן לפעילות מערכות הבורסה עם המעבר למסחר בימים ב'-ו' ועוסק בתחומים הבאים: מועדי המסחר, תכולת יום המסחר ביום ו', מועדי הסליקה, מערכת מס"ר - דיווח עסקאות מחוץ לבורסה, הוראות סליקה ומעו"ף, שינויים בעולם הנגזרים, לוחות זמנים מתוכננים. על פי המסמך, הוחלט כי השינוי בימי המסחר ייכנס לתוקפו בינואר 2026.

הודעת הבורסה לניירות ערך בדבר החלטת דירקטוריון הבורסה לפיה חברות המחלקות דיבידנד יחוייבו להכריז על סכום הדיבידנד הסופי למניה

ביום 22 במאי 2024 אישר דירקטוריון הבורסה תיקון לכללי הבורסה לפיו חברות המחלקות דיבידנד יחויבו לדווח את סכום הדיבידנד למניה לציבור וזאת חלף דיווח על סכום הדיבידנד הכללי שיחולק. בהתאם לתיקון ניתן יהיה לעדכן את סכום הדיבידנד הסופי למניה עד שני ימי מסחר לפני היום הקובע לתשלום, ובמקרה של מימושים של ניירות ערך המירים למניות

מהמועד הנ"ל ועד המועד הקובע לתשלום, סכום הדיבידנד למניה לא ישתנה וסכום הדיבידנד הכללי יגדל. ההחלטה תיכנס לתוקף, בכפוף לאישור הרשויות, ביום 1 בפברואר 2025.

תזכיר חוק שירותי תשלום (תיקון) (הגנה על הצרכן מפני עוסקים המבצעים הפרות בנסיבות מחמירות), התשפ"ד-2024 וכן חוק להגנה על הצרכן מפני עוסקים המבצעים הפרות בנסיבות מחמירות (תיקוני חקיקה), התשפ"ד-2024

ביום 17 ביוני 2024 פורסם תזכיר חוק שירותי תשלום, במסגרתו מוצע לתקן את הסדר האחריות הקבוע בסעיף 24 לחוק כך שתורחב האחריות שתוטל על נותן שירותי התשלום בנסיבות של שימוש לרעה ברכיב החיוני של אמצעי התשלום. התזכיר מציע להטיל את האחריות על נותן שירותי התשלום, בין היתר, גם במצב בו המשלם העמיד את הרכיב החיוני לרשות אדם אחר שהתחזה בפניו כנותן שירותי התשלום או כמוטב.

כמו כן, ביום 4 ביולי 2024 פורסם התיקון לחוק, אשר נועד להתמודד עם תופעה של עוקץ ועושק אזרחים ותיקים וצרכנים אחרים הנמצאים בעמדת חולשה, באמצעות חיזוק האכיפה המנהלית. במסגרת החוק בוצעו מספר תיקונים עקיפים: (1) תוקן חוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981 באופן שהסמיך את הממונה על הרשות להגנת הצרכן ולסחר הוגן ("הממונה") לבקש מבית המשפט צו חיפוש בחומר מחשב, לקבוע כי עוסק הוא מפר בנסיבות מחמירות ולהעביר מידע על אודות קביעה כאמור לנותן שירותי תשלום ולמנהל מערכת ההוצאה לפועל; (2) תוקן חוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 באופן שקביעה על עוסק כמפר בנסיבות מחמירות תביא לכך שלא ייפתחו בעניינו תיקים חדשים, יסגרו תיקים פעילים שהוגדרו בחוק בהם העוסק הוא הזוכה ויעוכבו כספים והליכים לטובתו של זוכה, מרגע קבלת ההודעה ועד לקבלת החלטה סופית בעניינו; (3) תוקן חוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019 והתווספה חובה על נותן שירותי תשלום להפסיק לבצע פעולת תשלום מובטחת בנסיבות שבהן הממונה הודיע על כוונתו לקבוע כי מוטב הוא עוסק מפר בנסיבות מחמירות או במקרה שבו הממונה מודיע על קביעה כאמור, כאשר אופן הפסקת ביצוע פעולת התשלום משתנה בהתאם לסוג ההודעה.

הצעת חוק לעידוד פעילות בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשפ"ד-2024

ביום 26 ביוני 2024 פורסמה הצעת חוק לעידוד פעילות בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשפ"ד-2024 במסגרתה מוצע להרחיב את השימוש בניירות ערך מסחריים (נעמי"ם) למימון פעילותם של תאגידים; להרחיב את האפשרות של רישום למסחר של חברות רישום כפול בבורסה בישראל; להקים תשתית ליצירת קרנות נאמנות אלטרנטיביות; ולהגביר את העניין והפעילות בשוק ההון באמצעות פעילות של ייעוץ כללי.

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מספר 247), התשפ"ד-2024

ביום 16 ביולי 2024 פורסם התיקון לחוק, העוסק בתכנית חסכון לכל ילד. בהתאם לתיקון, הורים שבחרו בילדם הראשון להפקיד את הכספים בבנק, ובילדם השני לא יעשו בחירה אקטיבית, ברירת המחדל עבור ילדם השני תהא הפקדות בקופת גמל במסלול מוגבר. כמו כן ניתן יהיה לשנות את מסלול ההפקדה, כך שיתאפשר למי שהחל להפקיד בפיקדון בנקאי במסגרת "חיסכון לכל ילד", לעבור להפקיד בקופת גמל. סכומים שהופקדו עד למעבר יישארו בפיקדון המקורי. מועד תחילת החוק יהא ביום 1 בינואר 2025.

חוק הגנת הפרטיות (תיקון מספר 13), התשפ"ד-2024

ביום 14 באוגוסט 2024 פורסם ברשומות תיקון לחוק אשר מתאים את דיני הגנת הפרטיות הישראלים לסטנדרטים המקובלים בעולם, ובפרט לתקנות הכלליות להגנה על מידע של האיחוד האירופי (ה-GDPR). התיקון לחוק כולל, בין היתר, הרחבה של החובה למינוי ממונה על אבטחת מידע, צמצום משמעותי של חובת רישום מאגרי המידע לצד חובה חדשה ליידוע הרשות להגנת הפרטיות ביחס למאגרי מידע מסוימים, קביעת חובת מינוי ממונה על הגנת הפרטיות במקרים מסוימים, קביעת הוראות חדשות בעניין חוות דעת מקדמית בדבר עמידת מאגר מידע בדרישות החוק שתינתן על ידי הרשות לבקשת בעל שליטה במאגר מידע או מחזיק, ועוד. התיקון לחוק כולל הרחבה משמעותית של סמכויות וכלי האכיפה של הרשות להגנת הפרטיות ובתי המשפט וכולל בין היתר, את האפשרות להטיל עיצומים כספיים שעשויים להגיע בנסיבות מסוימות למיליוני שקלים, ואת האפשרות להטיל חלק מהעיצומים הכספיים ללא מתן אפשרות לריפוי ההפרה. מועד תחילת התיקון לחוק יהא שנה ממועד הפרסום.

הנחיית הרשות להגנת הפרטיות מספר 1/2024: תפקיד הדירקטוריון בקיום חובות התאגיד לפי תקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע)

ביום 12 בספטמבר 2024 פרסמה הרשות להגנת הפרטיות עמדה לפיה בחברות אשר עיבוד מידע אישי מצוי בליבת הפעילות שלהן, או חברות שפעילותן יוצרת סיכון מוגבר לפגיעה בפרטיות, על הדירקטוריון מוטלת חובה לפקח על ציות החברה לחוק הגנת הפרטיות, התשמ"ע-1981 ולתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע) תשע"ז-2017, בהתאם לעקרונות שפורטו בהנחיה. כמו כן, באחריות הדירקטוריון לוודא גיבוש, אימוץ ויישום של מדיניות בדבר אופן ביצוע דרישות החוק והתקנות בחברה, לרבות חובת הדיווח המיידי לרשות להגנת הפרטיות על קרות אירועי אבטחת מידע. בהתאם להנחיה, על הדירקטוריון, בין היתר, להיות מעורב משמעותית בביצוע הדרישות הבאות כולל קיום דיון בעניינן: (1) קביעת מסמך הגדרות למאגר שהחברה מחויבת לערוך; (2) אישור העקרונות המרכזיים בנוהל אבטחת המידע הארגוני; (3) קביעת הפעולות הנדרשות בעקבות תוצאות סקר הסיכונים, מבדקי חדירות והביקורת התקופתית שהחברה מחויבת לערוך בהתאם לרמת האבטחה של מאגריה

לפי התקנות, ובעקבות בחינת אירועי האבטחה שאירעו בחברה; (4) קיום דיון רבעוני או שנתי, על פי רמת האבטחה של המאגר לפי התקנות, באירועי אבטחת המידע שהתרחשו בארגון; (5) קיום דיון בתוצאות הביקורת התקופתית בנוגע לעמידה בתקנות, שיש לקיימה אחת לשנתיים.

רשות הגנת הפרטיות - מדריך פעולה ליישום תקנה 10(ד) לתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע) לשמירת קבצי תיעוד ולוגים

ביום 29 בספטמבר 2024 פרסמה רשות הגנת הפרטיות מדריך אשר מבהיר את האופן בו יש ליישם את תקנה 10(ד) לתקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע) שעניינה שמירת נתוני תיעוד במערכות מאגר מידע, אשר חלה עליו רמת האבטחה הבינונית או הגבוהה. כמו כן, המדריך מציע קווים מנחים באמצעותם בעל המאגר והמחזיק יוכלו לוודא את עמידתם בהוראות התקנות, בין היתר, בכל הנוגע לניהול מנגנון תיעוד שיאפשר ביקורת על הגישה למערכות המאגר וכן לבדיקה בדיעבד של אירועי אבטחה או ליקויים אחרים, תוך הבטחת זמינותם של נתונים אלה ומניעת זליגתם.

רשות הגנת הפרטיות - מסמך פירוט האתגרים במעבר של מאגרי מידע ומערכות המאגר לענן

ביום 8 בספטמבר 2024 הרשות פרסמה מסמך העוסק באתגרים השונים אותם על ארגונים לבחון בעת ביצוע מעבר לטכנולוגיית ענן והנחיות ליישום. המסמך מתמקד בנושאים הבאים: הגדרות שגויות, ממשקי API שלא אובטחו כראוי, חוסר התאמה של הארכיטקטורה הנוכחית, חוסר אסטרטגיה במעבר לענן, אובדן נתונים, סיכוני אבטחה.

רשות הגנת הפרטיות - מסמך עקרונות הגנת הפרטיות בהתמודדות עם אירועי חירום

ביום 19 בספטמבר 2024 פרסמה הרשות מסמך במסגרתו הציגה את העקרונות והכללים המרכזיים לפיהם יש לפעול לשם מניעת וצמצום הפגיעה בפרטיות בעת התמודדות עם אירועי חירום כגון מלחמה, אסונות טבע, אירועי טרור בהיקפים גדולים ומגפות, אשר מחייבים גורמים שונים לפעול באופן שונה מאופן פעולתם בעת שגרה. עקרונות וכללים אלו עוסקים בנושאים הבאים: עקרון ההסכמה, חובת היידוע, עקרון צמידות המטרה, עקרון המידתיות, עקרון צמצום המידע, גישה למידע על אודות נפטרים, ואבטחת מידע בעת חירום. לעמדת הרשות, יישום עקרונות וכללים אלו באופן המתואר במסמך עשוי לאפשר איזון ראוי בין הצורך לפעול בדחיפות וביעילות בעת חירום, לבין החובה להגן על הזכות לפרטיות ולצמצם את הפגיעה בה.

רשות הגנת הפרטיות - הנחייה מספר 2/2024 - העברת בעלות במאגר מידע לפי חוק הגנת הפרטיות

ביום 22 בדצמבר 2024 פורסמה ההנחיה, במסגרתה מדגישה הרשות כי שינוי זהות בעל השליטה במאגר מידע עשויה להשפיע על נושאי המידע ועל זכויותיהם, ומשכך במקרים אלה חשוב לשים לב בין היתר: (א) העברת הבעלות במאגר איננה מאפשרת שינוי במטרת השימוש במאגר המידע; (ב) להרחבת מטרות השימוש במידע או שינויו, מצריכה קבלת הסכמת נושאי המידע עבור המטרה החדשה טרם העברת הבעלות במאגר המידע; (ג) אם העברת הבעלות במאגר המידע לא כרוכה בשינוי מטרת עיבוד המידע, בדרך כלל ניתן יהיה להסתפק בעדכון נושאי המידע בדבר העברת הבעלות, ללא צורך לקבל הסכמה פוזיטיבית שלהם. העדכון ייעשה באמצעות שליחת דוא"ל לנושאי המידע הכולל את זהות בעל המאגר החדש ופרטי ההתקשרות עמו.

הרשות מדגישה כי במקרים בהם מאפייני בעל המאגר המקבל שונים מאלה של בעל המאגר המקורי, באופן מהותי העלול להשפיע במידה ניכרת על זכויות נושא המידע או החורג משמעותית מציפיותיו לגבי נסיבות איסוף המידע והשימוש בו, או במקרים בהם יש להניח כי נושא המידע לא היה מתקשר עם בעל המאגר המקבל - יש לקבל את הסכמת נושא המידע מראש, גם אם לא חל שינוי במטרות השימוש במידע.

רשות הגנת הפרטיות - מדריך לטכנולוגיות מגבירות פרטיות

ביום 23 בפברואר 2025 פורסם המדריך, הכולל בין היתר, הצגת סקירה של טכנולוגיות מגבירות -פרטיות נפוצות ומתפתחות; הצגת דוגמאות ושיקולים לשילוב טכנולוגיות מגבירות-פרטיות כחלק מהמענה להגנת הפרטיות בתהליכים, מערכות ופרויקטים. המדריך מציין, בין היתר, כי טכנולוגיות מגבירות-פרטיות (Privacy-Enhancing Technologies - PETs) הן אוסף של גישות ופתרונות דיגיטליים המסייעים להגנה על מידע אישי. השימוש בטכנולוגיות מגבירות-פרטיות מאפשר להפיק את הערך הנדרש מהמידע תוך שמירה על הפרטיות והגנה על המידע האישי באמצעות: ערפול המידע האישי הנדרש לשימוש וצמצום רמת הפירוט שלו; הקטנת הסיכון לחשיפת המידע האישי במהלך העיבוד; הגברת השליטה בשימוש במידע האישי.

רשות הגנת הפרטיות - טיוטת גילוי דעת בנושא הסכמה בדיני הגנת הפרטיות

ביום 25 בפברואר 2025 פורסמה הטיוטה להערות הציבור, לפיה מציגה ומבהירה הרשות את עמדתה בעניין יישום עקרון ההסכמה בראי המציאות הדיגיטלית המתפתחת, וכן ביחס לתחולת חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981. במסגרת הטיוטה ניתנה התייחסות לנושא תוכן הבקשה לקבלת הסכמה מדעת; רצון חופשי, פערי כוח והסכמה "חשודה"; אופן קבלת ההסכמה; עיבוד מידע ללא הסכמה, הסתמכות על הסכמות; חזרה מהסכמה. בטיוטה אף פורטו המלצות לחיזוק הליך קבלת הסכמה מקוונת.

רשות ניירות ערך - דוח ביקורת רוחב בנושא גילוי ודיווח בדבר סיכוני איכות סביבה

ביום 3 בספטמבר 2024 פרסמה רשות ניירות ערך דוח ריכוז ממצאי ביקורת רוחב שערכה, בנושא גילוי ודיווח בדבר סיכוני איכות סביבה בתאגידים מדווחים. הדוח מפרט סוגיות מרכזיות שעלו במסגרת הביקורת, וזאת במטרה לשקף בפני התאגידים את עמדת סגל הרשות בנושא, ולתרום לשיפור התנהלותם ולטיוב הנתונים המדווחים בהתאם להוראות הדין. עיקרי הממצאים וההמלצות עוסקים בנושאים הבאים: גילוי איכותי וכמותי בנוגע לסיכונים סביבתיים, לרבות דירוג השפעת הסיכונים בפרק "דיון בגורמי סיכון" בדוח תיאור עסק התאגיד, הערכת כלל ההשפעות הנובעות מהתממשות סיכוני אקלים ומתן גילוי בהתאם להשפעות אלו, מעורבות הדירקטוריון וההנהלה בנושא ניהול סיכוני סביבה (בגיבוש מדיניות, קביעת נהלים ופיקוח שוטף), זיהוי והערכת סיכוני סביבה, קביעת תכנית עבודה לניהול סיכוני סביבה ופיקוח אחר יישומה.

טיוטת תזכיר חוק ניירות ערך (הסדרת פעילות ברוקר דילר)(תיקון מספר..), התשפ"ד-2024

ביום 13 באוקטובר 2024 פורסמה להערות הציבור טיוטת תזכיר החוק. מטרת החוק המוצע להניח תשתית לפיקוח ולאסדרה כוללים ומקיפים של פעילות הברוקר דילר בישראל על מנת לספק הגנה נאותה לציבור המשקיעים, להגביר את אמון הציבור בפעילות ולפתח את השוק. טיוטת התזכיר, בין היתר, מגדירה את הפעילות המוסדרת וחריגיה; קובעת חובת רישוי למי שעוסק בפעילות המוסדרת ואת התנאים לקבלת רישיון והיתרי שליטה; קובעת דרישה לקבלת היתר לצורך מתן שירותים נלווים ועיסוקים נוספים; קובעת דרישות הון עצמי, דרישות ארגוניות וחובות ממשל תאגידי שיחולו על בעלי רישיון ברוקר דילר ורישיון חבר בורסה; קובעת חובות של בעל רישיון ברוקר דילר כלפי לקוחותיו; מעניקה סמכות לרשות ניירות ערך לקבוע הוראות שונות לצרכי פיקוח ואכיפה, וכן קובעת הוראות בעניין סוחרים גדולים.

טיוטת התכנית הכלכלית לשנת 2025 - שינויים מבניים

ביום 14 באוקטובר 2024 פרסם משרד האוצר, להערות הציבור, את טיוטת התכנית הכלכלית לשנת 2025. במסגרת הטיוטה מוצע, בין היתר: (1) להטיל על שר האוצר בשיתוף עם נגיד בנק ישראל להקים צוות בין-משרדי שיבחן הטלת מס מיוחד על פעילות הבנקים בשנת 2026; (2) להקים ועדה ציבורית אשר תגבש המלצות להגברת התחרות בשירותים הבנקאיים למגזר הקמעונאי ובכלל זאת תגבש המלצה בעניין הכנסה של שחקנים פיננסיים וריאליים נוספים שיוכלו לקבל פיקדונות מהציבור ולתת אשראי כאחת למגזר הקמעונאי; (3) להרחיב את מאגר נתוני האשראי הקיים כך שיאסוף מידע גם על תאגידים, לרבות ממקורות מידע נוספים וכן להטמיע מספר תיקונים למאגר נתוני האשראי הקיים שישפרו את פעילותו ויאפשרו גישה איכותית ורציפה למידע עבור נותני האשראי; (4) להטיל על ראש הממשלה ומשרד האוצר, בשיתוף עם נגיד בנק ישראל, להקים ועדה לבחינת הצורך, היכולת והדרכים להנגיש נתונים המצויים אצל גופים פיננסיים במשק ורגולטוריים פיננסיים לטובת עיבוד נתונים וביצוע מחקרים וכן להפקת סטטיסטיקה רשמית לרבות לצורך עמידה בדרישות דיווח בינלאומיות, שיתמכו בגיבוש עמדות בנושאי מדיניות כלכלית ופיננסית ממשלתית; (5) להטיל על שר האוצר להקים ועדה ציבורית לבחינת השפעת היקף הנכסים המנוהלים בידי הגופים הפיננסיים ואופן ניהולם על המשק הישראלי; (6) לקדם את השלמת הליכי חקיקה לצעדים מהתכניות הכלכליות לשנים 2023 ו-2024 אשר צפויים להגדיל את הכנסות המדינה ממיסים. בין הליכי חקיקה אלה, הצעת החקיקה לתיקון סעיף 2(ז) לחוק צמצום השימוש במזומן בנוסח אשר נכלל בסעיף 50(3) להצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2023 ו-2024), התשפ"ג-2023, כך שהאיסור על מתן הלוואות במזומן יחול גם על גוף פיננסי מפוקח, כהגדרתו בחוק צמצום השימוש במזומן, בסכום המגבלה הקבועה בחוק על מתן הלוואות במזומן.

הצעת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2025), התשפ"ה-2024

ביום 4 בדצמבר 2024 פורסמה הצעת החוק, לפיה מוצע בין היתר לשנות את מנגנון העדכון של מדרגת הגבייה המופחתת לעניין גביית דמי ביטוח לאומי (להוראות בעניין זה קיימת השפעה ישירה גם על דמי ביטוח בריאות). עוד מוצע להקפיא ולהפחית את דמי ההבראה של כלל העובדים במשק הזכאים לדמי הבראה בשנת 2025 כמפורט בהצעת החוק. כמו כן, במסגרת הצעת החוק, הצעות תיקון בעניין פקודת מס הכנסה וחוק מס ערך מוסף, שמטרתן להגדיל את ההשקעות בתעשיית ההייטק, ביניהן בעניין פטור ממס על רווחי הון לתושבי חוץ.

רשות ניירות ערך - דוח הביניים של הצוות הבין-משרדי לבחינת השימוש בבינה מלאכותית בסקטור הפיננסי

ביום 5 בנובמבר 2024 פרסמה רשות ניירות ערך, להערות הציבור, את דוח הביניים אשר נועד להתמודד באופן ראשוני עם הפוטנציאל והאתגרים הכרוכים בשימוש בבינה מלאכותית. גישת הצוות דוגלת בעידוד פעילות בינה מלאכותית בסקטור הפיננסי לצד קביעת רגולציה מותאמת, מקום בו הדבר נדרש, כאשר העמדה היא שבשלב זה רצוי לנקוט בכלי אסדרה רכים וגמישים בנושא. המלצות הצוות נוגעות, בין היתר, לסוגיות הבאות: האם נדרש לספק הסבר ביחס לאופן פעולת המערכת וכן לאופן בו התקבלה החלטה ספציפית על ידי הבינה המלאכותית ("חובת הסברתיות" כללית ופרטנית בהתאמה); מתי ובאיזה אופן נדרשת מעורבות אנושית; מתי חלות חובת יידוע וגילוי על השימוש במערכת בינה מלאכותית; הזכות לפרטיות והגנה על מידע אישי; אפליה והטיות (Biases); אחריות הגוף המפוקח; ממשל בינה מלאכותית (AI Governance); גישה מבוססת סיכונים על בסיס יצירת מדרג סיכונים; יציבות פיננסית; דיני התחרות; וסיכונים תפעוליים, בהם סיכוני סייבר, סיכוני צד שלישי, הונאה ודיסאינפורמציה. כמו כן, דוח הביניים כולל התייחסות לפעולות תשתיתיות הנדרשות בצד הרגולטורי על מנת להפוך את הרגולציה בתחום הבינה המלאכותית למתקדמת ואפקטיבית. כך למשל, מוצע לעדכן את הצעת החוק הממשלתית שעניינה "ארגז חול רגולטורי" בסקטור הפיננסי, המניחה אסדרה ייעודית ואחודה עבור כלל הרגולטורים

הפיננסיים להקמת סביבת ניסוי, והרחבתה לשם הגברת האפקטיביות הפוטנציאלית שלה; לקדם וודאות רגולטורית באמצעות כלים שונים כדוגמת מסמכי מדיניות, מענה לפניות מקדמיות ועוד; לשקול הקניית סמכויות רגולטוריות לתת הוראות נדרשות על רקע שינויים בטכנולוגיה; ולקדם פעילות פיקוחית המבוססת על טכנולוגיית בינה מלאכותית (Suptech).

הבורסה לניירות ערך-הצעה לתיקון ההנחיות בדבר רישום למסחר של קרנות סל כך שתתאפשר הנפקת קרן סל על נכס דיגיטלי

ביום 15 בינואר 2025 פורסמה טיוטת ההצעה. עד היום לא ניתן היה לרשום למסחר קרן סל על נכס דיגיטלי, אך לאחר אישור רשות ניירות ערך להנפיק קרנות נאמנות על נכס דיגיטלי, הבורסה מבקשת להרחיב את ההנחיות בעניין זה. על פי התיקון המוצע, נכס דיגיטלי יוכל לשמש כנכס מעקב, אם הוא נסחר במערכות מסחר אשר מחשב מדדים בינלאומי משתמש בשערים המתפרסמים על ידו לצורך חישוב מדדים. ההנחה היא כי מחשבי המדדים הבינלאומיים מסתמכים לצורך חישוב המדדים על נתוני מערכות המסחר לנכסים דיגיטליים המובילות בעולם, העומדות בקריטריונים מחמירים, איכותיים וכמותיים של מחשבי המדדים הבינלאומיים.

קול קורא לבחינת ההיתכנות בפיתוח וקידום שוק עסקאות מכר חוזר (Repo) במשק הישראלי

ביום 6 בפברואר 2025 פורסם הקול הקורא על ידי צוות משותף מטעם אגף החשכ"ל במשרד האוצר, בנק ישראל, רשות ניירות ערך והבורסה, הבוחן את ההיתכנות לפתח ולקדם שוק עסקאות מכר חוזר ("Repo") של אגרות חוב ממשלתיות. במסגרת כך, מתבקשת התייחסות הציבור ביחס לנושאים שונים.

הצעת חוק להסדרת עסקאות איגוח, התשפ"ה-2025

ביום 18 בפברואר 2025 פורסמה הצעת החוק, במטרה להסדיר את נושא עסקאות האיגוח בישראל על מנת להביא לפיתוח השוק בעניין. עסקת איגוח הינה עסקה שבה נעשית המחאה של תזרים מזומנים צפוי וידוע מראש, הנובע מתיק אשראי או מחיובים אחרים (המכונה בחוק "נכס מגבה"), מאדם אחד או יותר (המכונה בחוק "יזם") לתאגיד אשר מנפיק תעודות התחייבות שפירעונן מובטח על ידי התזרים האמור (המכונה בחוק "תאגיד ייעודי"). השימוש בתאגיד הייעודי נועד לאפשר השקעה בתעודות התחייבות שהסיכון הכרוך בהן ממוקד לנכסים המגבים בלבד בלא הסיכון שכרוך בהשקעה בכלל נכסי היזם. על פי ההצעה, לא תיעשה עסקת איגוח אלא בהתאם להוראות לפי הצעת החוק. בנוסף, הצעת החוק כוללת הוראות ומגבלות על סוגי הנכסים המגבים ואופן ביצוע עסקאות האיגוח, לצד קביעת אחריות על הגורמים המעורבים בעסקאות ופיקוח רגולטורי עליהם, הכולל הטלת עיצומים כספיים על צדדים כאמור שהם תאגידים מפוקחים והטלת קנסות פליליים על יזמים שאינם תאגידים מפוקחים שהתקשרו בעסקאות איגוח בניגוד להוראות החוק, וזאת במטרה להבטיח כי עסקאות האיגוח יתבצעו תוך ניהול סיכונים נאות ורגולציה מתאימה.

מיסוי

שיעורי המס

המיסים החלים על הרווח של התאגידים הבנקאיים כוללים מס חברות המוטל על פי פקודת מס הכנסה ומס רווח המוטל על פי חוק מס ערך מוסף ובשנים 2024 ו-2025 מס נוסף על פי חוק תשלום מס מיוחד (ראו ביאור 8.יג.). להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על תאגידים בנקאיים:

- שיעור מס חברות: 23%.
- שיעור מס רווח: 17% (החל משנת 2026 – 18%).
- שיעור מס מיוחד:
  לשנת 2024 – 4.5%.[1]
  לשנת 2025 – 6%.[1]
- שיעור מס כולל:
  לשנים 2024-2025 – 34.19% בתוספת מס מיוחד כמפורט בביאור 8.יג.
  לשנים 2026 ואילך – 34.75%.

יתרות המיסים הנדחים חושבו בהתאם לשיעורי המס הצפויים לחול במועד ההיפוך, למעט לעניין חוק תשלום מס מיוחד.

דירוג האשראי

להלן דירוג האשראי והתחזית של המדינה והבנק ליום 3 במרס 2025

	דירוג חברת	ארוך טווח	תחזית	קצר טווח
מדינת ישראל	Moody's	Baa1	negative	P-2
	S&P	A	negative	A-1
	Fitch	A	negative	F1
בנק לאומי: מט"ח	Moody's	Baa1	negative	P-2
	S&P	BBB+	negative	A-2
	Fitch	A-	negative	F1
	Fitch	A- (xgs)	negative	F1 (xgs)
דירוג מקומי (בישראל)	S&P מעלות	AAA	negative	A-1+
	מידרוג	Aaa	stable	P-1

להלן התפתחות דירוג האשראי ותחזית הדירוג של הבנק מה-1 בינואר 2024 ועד ליום 3 במרס 2025

ב-13 בפברואר 2024 סוכנות הדירוג Moody's הודיעה כי בעקבות הורדת דירוג מדינת ישראל מדירוג A1 לדירוג A2 עם תחזית שלילית, הסוכנות מורידה גם את דירוג הפיקדונות לטווח ארוך ל-A3 ולטווח קצר ל-P-2 של הבנק ושל בנקים ישראלים נוספים, וכן את דירוג ה-CRR של הבנק ושל בנקים ישראלים נוספים ל-A2, עם תחזית שלילית.

ב-6 באפריל 2024 סוכנות הדירוג Fitch הודיעה כי בעקבות הסרת דירוג מדינת ישראל מרשימת מעקב שלילית (RWN), הסירה את דירוג ה-IDR של הבנק לטווח ארוך מרשימת מעקב שלילית, ואישררה את הדירוג לטווח ארוך ברמת A ולטווח קצר ברמת F1+, אופק שלילי.

ב-2 במאי 2024 סוכנות הדירוג S&P הודיעה כי בעקבות הורדת דירוג מדינת ישראל מדירוג AA-/A-1+ לדירוג A+/A-1 עם תחזית שלילית, הסוכנות מורידה את הדירוג (הארוך והקצר) של הבנק ושל בנקים ישראלים נוספים מ A/A-1 ל A-/A-2 עם תחזית שלילית.

ב-2 במאי 2024 סוכנות הדירוג S&P מעלות הודיעה כי בעקבות הורדת דירוג מדינת ישראל מדירוג AA-/A-1+ לדירוג A+/A-1 עם תחזית שלילית, הסוכנות הורידה את תחזית הדירוג של הבנק ושל בנקים ישראלים אחרים לשלילית מיציבה ואישררה את דירוג הבנק.

ב-1 באוגוסט 2024 סוכנות הדירוג S&P אישררה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

[1] בכפוף לתקרה לתשלום כמפורט בביאור 8.יג. בדוחות הכספיים.

ב-6 באוגוסט 2024 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישררה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-15 באוגוסט 2024 סוכנות הדירוג Moody's אישררה את דירוג ואת תחזית הדירוג השלילית.

ב-15 באוגוסט 2024 סוכנות הדירוג Fitch הודיעה כי בעקבות הורדת הדירוג של מדינת ישראל מדירוג A+ לדירוג A עם תחזית שלילית, הסוכנות מורידה גם את דירוג הבנק (ובנקים אחרים) לטווח ארוך מדירוג A לדירוג A- עם תחזית דירוג שלילית ולטווח קצר מ F1+ ל F1.

ב-6 באוקטובר 2024 סוכנות הדירוג Moody's הודיעה כי בעקבות הורדת דירוג מדינת ישראל מדירוג A2 לדירוג Baa1 עם תחזית שלילית, הסוכנות מורידה גם את דירוג הפיקדונות לטווח ארוך ל Baa1 עם תחזית דירוג שלילית ומאשררת את הדירוג לטווח קצר P-2. דירוג ה-BCA של הבנק נותר ללא שינוי.

ב-8 באוקטובר 2024 סוכנות הדירוג S&P הודיעה כי בעקבות הורדת הדירוג של מדינת ישראל מדירוג A+ לדירוג A עם תחזית שלילית, הסוכנות מורידה גם את דירוג הבנק (ובנקים אחרים) לטווח ארוך מדירוג A- לדירוג BBB+ עם תחזית דירוג שלילית ומאשררת הדירוג לטווח קצר A-2.

ב-8 באוקטובר 2024 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישררה את דירוג הבנק.

ב-6 בנובמבר 2024 סוכנות הדירוג מידרוג אישררה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-13 בנובמבר 2024 סוכנות הדירוג Fitch אישררה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-4 בדצמבר 2024 סוכנות הדירוג Fitch אישררה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ביום 21 בינואר 2025 פרסמו סוכנויות הדירוג Fitch ו-Moody's דוחות בעלי מסר חיובי, לפיו הסיכון מפני הרעה נוספת בדירוג האשראי של ישראל נבלם, ועתה, כתלות בהמשך היציבות, הכיוון עשוי להיות חיובי. סיום של המלחמה בעזה יפחית את הסיכונים הכלולים באופק השלילי של דירוג האשראי של ישראל. דהיינו, אם הסכם הפסקת האש בין ישראל לחמאס אכן יתממש במלואו, יהיה בכך כדי להפחית את מידת הסיכונים בישראל ובאזור כולו. כמו כן, צוין כי ההשלכות הכלכליות השליליות של המלחמה היו מתונות מהחששות שהיו בעת הפחתות הדירוג, ולא הייתה פגיעה של ממש בתשתיות ובהשקעות בישראל. עם זאת, הודגש כי ההסכם הנוכחי לעצירת הלחימה בגבול עזה מוגבל בהיקפו ובמשכו ולכן הארכת הפסקת האש נותרה לא וודאית, לצד אתגרים ביישום השלבים הבאים. כמו כן, אתגרים פוליטיים פנימיים וחששות ביטחוניים בישראל עלולים לעכב את ההתקדמות.

לפרטים אודות השפעה אפשרית של הורדת דירוג מדינת ישראל על יחסי הלימות ההון של הבנק ראו פרק הון והלימות ההון בדוח הדירקטוריון וההנהלה.

מגזרי פעילות עיקריים לפי גישת הנהלה - פרטים נוספים

א. גישת הנהלה - מגזר בנקאות קמעונאית

כללי

מגזר הבנקאות הקמעונאית מאופיין במתן הצעות ערך ושירותים פיננסיים ללקוחות משקי בית, עסקים קטנים ולקוחות עתירי ממון בארץ ובעולם (private banking). הצעות ושירותים אלו מוענקים ללקוחות בהתאם לצרכיהם המשתנים והעדפותיהם ובהתאם למאפיינים רלוונטיים אחרים.

מבנה המגזר ומאפייניו

סניפים:

לקוחות משקי בית ועסקים קטנים - פריסה רחבה של 184 סניפים, שלוחות ומרכזי שירות הפרוסים בכל רחבי הארץ. השירות ללקוחות בסניף ניתן על ידי בנקאים בצוותים ייעודים על פי מגזרי הלקוחות. צוותים אלו מרכזים את הטיפול בלקוח על כל היבטיו ומתמחים בטיפול על פי מאפייני הלקוח וצרכיו.

לקוחות בנקאות פרטית - המגזר בארץ מנוהל בחמישה מרכזי בנקאות פרטית ייחודיים בפריסה ארצית: שניים בתל-אביב, ירושלים, חיפה והרצליה פיתוח. המרכזים משרתים לקוחות פרטיים אמידים, תושבי ישראל ותושבי חוץ ומכירים את צרכיהם, העדפותיהם ותחומי התעניינותם של הלקוחות. בנוסף מנהל המערך שלושה סניפים ייעודיים לפלח לקוחות בעלי תיקי השקעות של 4 מיליון ש"ח ועד 10 מיליון ש"ח הממוקמים בתל-אביב, הרצליה פיתוח וחיפה.

ערוצים ישירים ודיגיטליים:

השירותים הבנקאיים ניתנים באתר ובאפליקציית לאומי במרכזי הבנקאות, במרכזי הייעוץ, במבואות הטכנולוגיות ועל ידי פתרונות מתקדמים נוספים. בשנת 2024 87.6% מהלקוחות ביצעו פעולות בדיגיטל באתר או באפליקציית לאומי.

חלק משמעותי מהאשראי הקמעונאי בשנת 2024 ניתן באופן אוטומטי על ידי מודלים. המגזר פועל, בין השאר, הן להרחבת היקף הלקוחות מקבלי שירות מרחוק במרכזים השונים והן להרחבת הפעילות בערוצים הדיגיטליים.

כמו כן, אפליקציית הבנקאות PEPPER, משמשת כחשבון בנק לכל דבר, מאפשרת ביצוע מגוון פעולות באופן מלא בדיגיטל, באמצעות טכנולוגיות מתקדמות וחווית משתמש מותאמת ואישית.

התפתחויות בשווקים של המגזר ובמאפייני הלקוחות

המגזר מושפע מהשינויים בנתונים הדמוגרפים והכלכליים באוכלוסיית המדינה, משינויים בצריכה הפרטית וכן ממאפייני החיסכון של הלקוחות.

התחרות במגזר גוברת ונמצאת במגמת התחזקות. בשנים האחרונות התפתחה בבנקאות הקמעונאית תחרות מצד גופים פיננסיים ואחרים ובעיקר חברות כרטיסי האשראי (בתחום האשראי הצרכני), חברות הביטוח, רשתות השיווק הקמעונאיות ומיזמים טכנולוגיים פיננסיים. חלק מהתחרות נעשית על ידי גופים שאינם מבוקרים על ידי בנק ישראל או שאינם מבוקרים כלל, ושאינם עובדים תחת המגבלות שחלות על הבנקים.

מוצרים ושירותים

אשראי פרטי: הבנק מציע ללקוחות מוצרי אשראי שונים המתאימים לצרכיהם ולשלבים השונים בחייהם. עדיין, רמת המינוף של משקי הבית בישראל נמוכה יחסית למדינות מפותחות בעולם, אולם המגמה הנה של עליית היקפי האשראי ועמה הסיכון.

מדיניות הבנק הינה לפעול לפיזור סיכון האשראי על ידי קביעת גובה מסגרות חשיפה בתיק האשראי. ניהול תיק האשראי מבוצע לפי שיקולי סיכון ותשואה מול סיכון.

לקוחות

הבנק ערוך להציע את שירותיו בהתאמה לקבוצות האוכלוסייה השונות במגזר.

ב. גישת הנהלה – מגזר משכנתאות

חטיבת המשכנתאות מתמחה במתן משכנתאות למשקי בית ומתעניינים במשכנתא לרכישת נכס חדש/יד שניה, למתן הלוואות לכל מטרה על בסיס הנכס המשועבד לבנק וביצוע מחזורים לבעלי משכנתא קיימת. הבנק מציע הלוואות המיועדות לרכישת דירת מגורים או הלוואות הניתנות במשכון דירת מגורים או נכס אחר. ההלוואות ניתנות הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות, באמצעות 91 נציגויות הפועלות בסניפי לאומי ובמרחב הדיגיטלי הפועל במרחב על אזורי המשויכים לחטיבת המשכנתאות.

בנוסף, לאומי מציע ללקוחות כל הבנקים אשר מתעניינים בלקיחת משכנתא או במחזור משכנתא, לקיים פגישת ייעוץ עם בנקאי המשכנתאות של לאומי ב–ZOOM מבלי הצורך להגיע לסניף, ובנוסף לחתום על מסמכי המשכנתא בדיגיטל מבלי להגיע לסניפי הבנק.

לאומי פעיל בכלל השוק ובנוסף בפעילויות ממקדות למגזרי אוכלוסייה כגון – המגזר החרדי, החברה הערבית, בני הגיל השלישי ותושבי חוץ כמו כן מעמיד הבנק משכנתאות בקיבוצים ולקבוצות רכישה. אלו ניתנים תוך הכרות עם צרכי המגזרים ומענה התואם את צרכיהם.

לבנק מוצרים ייחודיים ובכלל זה משכנתא פסק זמן המאפשרת סל חודשי הפסקה של המשכנתא, מגוון מסלולי הצמדה שונים – ריבית קבועה לא צמודה לתקופות שונות, צמודות, בולט ל–15 שנה, ומשכנתאות לא צמודות.

ג. גישת הנהלה – מגזר בנקאות מסחרית

כללי

הבנקאות המסחרית – מתמחה במתן מכלול השירותים הפיננסיים לחברות העסקיות הבינוניות (Middle Market) בכל ענפי המשק. בנוסף מטופלים לעיתים במגזר זה בעלי העניין של החברות העסקיות במגזר הכוללים את בעלי המניות ובעלי תפקידים בכירים.

השירות והשיווק לחברות אלה מתבצעים באופן פרטני הכולל, מימון עסקאות באמצעות מכשירי אשראי תפורים לצרכים הייחודיים של הלקוחות, התאמת מוצרי השקעה ומכשירים פיננסיים לגידור סיכונים, מימון עסקאות סחר בינלאומי, וכן מימון חברות הזנק.

מבנה המגזר ומאפייניו

ניהול המגזר בארץ נעשה על ידי המערך לבנקאות מסחרית ומערך לאומיטק, אשר הינם חלק מהחטיבה העסקית. השירות ללקוחות ניתן על ידי מנהלי קשרי לקוחות, המרכזים את שירותי הקבוצה מול הלקוח, שירותי התפעול ניתנים באמצעות עובדי חטיבת התפעול וכן באמצעות שירותים טכנולוגיים וכו'. המערך לבנקאות מסחרית עובד במודל עסקי של 11 מרכזי עסקים בפריסה גאוגרפית, מתוך מטרה לתת את השירות המיטבי ללקוח המסחרי בזמני תגובה קצרים. מערך לאומי טק פועל באמצעות מרכז עסקים לאומי טק הממוקם בהרצליה.

התפתחות בשווקים של המגזר ובמאפייני לקוחותיו

פעילותם העיקרית של לקוחות המגזר מבוצעת בשוק המקומי בענפי המשק השונים כגון: תעשיה, תשתיות, הייטק, מסחר ושירותים, נדל"ן ועוד, וכן בשווקים בחו"ל.

מוצרים ושירותים

למערך לבנקאות מסחרית ולמערך לאומיטק מגוון רחב של מוצרים המיועדים ללקוחותיהם השונים, הכולל בין היתר: מימון צרכי הון חוזר, מימון השקעות לזמן ארוך, מימון סחר חוץ, מימון נדל"ן מניב וליווי CONSTRUCTION LOAN, ניכיון חשבוניות ופקטורינג, מימון מיזוגים ורכישות, ייעוץ בהשקעות ופאסיב ועוד. במערך לאומיטק מוצרי אשראי נוספים וייעודיים לחברות טכנולוגיה לרבות מימון ונצ'ר לנדינג ואשראי SAAS.

לקוחות

הלקוחות המשתייכים למגזר בנקאות מסחרית הינם חברות עסקיות בינוניות מענפי המשק השונים: מסחר, תעשייה, נדל"ן, היי טק ועוד. כמו כן, משתייכים למגזר זה גם בעלי העניין בחברות אלו.

ככלל, ישויכו למגזר בנקאות מסחרית, לקוחות עם היקף מסגרות אשראי מאושרות של מעל 12.5 מיליון ש"ח ועד 150 מיליון ש"ח (כולל), ו/או לקוחות עם מסגרות מאושרות של 250 מיליון ש"ח המיועדות למימון נדל"ן או לקוחות עם מחזור עסקים של מעל 20 מיליון ש"ח ועד 600 מיליון ש"ח. כמו כן, כולל המגזר חברות טכנולוגיה בכל היקף מסגרות אשראי ומחזור עסקים.

ד. גישת הנהלה – מגזר בנקאות עסקית

כללי

מגזר הבנקאות העסקית מתמחה במתן שירותים בנקאיים ופיננסיים לתאגידים גדולים, חלקם בעלי פעילות רב לאומית. השירותים הניתנים מבוססים על מתן פתרון כולל לצרכי הלקוח, תוך ראיית מגוון עסקיו והתאמת המימון לצרכיו הספציפיים.

מבנה המגזר ומאפייניו

המגזר לבנקאות עסקית מנוהל בישראל על ידי המערך העסקי ומערך תשתיות ומימון בינלאומי בחטיבה העסקית. המערך העסקי פועל באמצעות שני סקטורים עסקיים: סקטור תיירות, טכנולוגיה, ביטחוניות ורשויות וסקטור תעשיה, תחבורה, כימיה ופיננסיים. השירות ללקוחות ניתן על ידי מנהלי קשרי לקוחות, המרכזים את שירותי הקבוצה מול הלקוח ומתמחים בענף המשק בו פועל הלקוח. המגזר מספק מגוון מקיף של שירותי בנקאות לכל סוגי החברות בענפים השונים, וכן ככל שרלוונטי בשלוחות הבנק בחו"ל. עסקאות מיוחדות/מורכבות כגון מימון רכישת אמצעי שליטה, בדיקת תכניות השקעה ומימון פרויקטים, פעילות סחר בינלאומי, מימון חייבי חו"ל/חייבים מקומיים, עסקאות מימון המתבצעות בדרך של סינדיקציה, ועוד מלוות על ידי יחידות ייעודיות המתמחות בטיפול בעסקאות מסוג זה, בשל מורכבותן ורמת הסיכון הגלומה בהן.

מערך תשתיות ומימון בינלאומי פועל באמצעות שני סקטורים עסקיים: סקטור תשתיות ואנרגיה וסקטור מימון בינלאומי, שכולל גם את מימון תחומי המלונאות בארץ וחוות שרתים בארץ. ליווי הלקוחות ניתן על ידי מנהלי קשרי לקוחות, המתמחים בענף המשק בו פועל הלקוח במתווי מימון פרויקטאלי ומימון חברות, לפי העניין. עסקאות מימון מיוחדות/ מורכבות כגון מימון אמצעי שליטה, בדיקת תכניות השקעה, פעילות סחר בינ"ל, עסקאות מימון המתבצעות בדרך של סינדיקציה ועוד, מלוות על ידי יחידות ייעודיות המתמחות בטיפול בעסקאות מסוג זה, אשר נמצאת תחת אחריות המערך.

התפתחויות בשווקים של המגזר ובמאפייני הלקוחות

המגזר העסקי מנהל את סיכוני האשראי במשנה זהירות תוך בחינה שוטפת של אוכלוסיות הלקוחות ובהתמקדות בלקוחות הרגישים ובחינת מגמות ההתפתחויות וההשלכות עליהם.

בתחומי התשתיות מתבצע מעקב אחר פוטנציאל העסקאות, בדגש על מכרזי החשב הכללי וכן אחר פוטנציאל העסקאות בתחומי האנרגיה הקונבנציונלית והאנרגיה המתחדשת.

מוצרים ושירותים

השירותים הניתנים כוללים, בין השאר: מימון שוטף על פי צרכי הלקוחות, מימון השקעות לשימור הפעילות והרחבתה, מתן פתרונות בתחום המימון והסחר הבינלאומי (לרבות מימון בביטוח אשראי או חברות ביטוח פרטיות של פרויקטים בחו"ל), מימון מיזוגים ורכישות, העמדת מימון בעסקאות גדולות באמצעות ארגון סינדיקטים תוך שיתוף הגופים המוסדיים ובנקים ישראלים וזרים, מכשירים פיננסיים להגנה מפני סיכוני מטבע, סיכוני ריבית ושינויים במחירי סחורות, ליווי שוטף של יזמים אשר ניגשים למכרזי מדינה בתחומי התשתיות הלאומיות והאנרגיה, הובלה של סגירות פיננסיות, תוך ארגון סינדיקציה ככל שנדרש וכן ליווי של היזמים לאורך תקופת ההקמה ותקופת ההפעלה של הפרויקטים. כמו כן, הטיפול כולל יזום שירותים בנקאיים, לחברות, למנהלים ולעובדי החברות.

לקוחות

הלקוחות המשתייכים למגזר זה מאופיינים ברובם במעמד מוביל בשוק ובדומיננטיות בתחום עיסוקם, החברות הן בחלקן ציבוריות ממגוון ענפי משק שונים, בעלות מבנה ארגוני מורכב הכולל מספר רבדים של ניהול ומוטת שליטה רחבה.

ככלל, ישויכו למגזר בנקאות עסקית, לקוחות עם היקף מסגרות מאושרות של מעל 150 מיליון ש"ח או לקוחות עם מחזור עסקים של מעל 600 מיליון ש"ח.

ה. גישת הנהלה - מגזר נדל"ן

כללי

מערך הנדל"ן מתמחה במתן שירותים בנקאיים ופיננסיים ללקוחות שעיקר עיסוקם בתחום הבנייה והנדל"ן. מימון ענף הבנייה נעשה תוך שימוש במכשירים ובכלי ניתוח ייחודיים למגזר, תוך נקיטת מדיניות שקולה. מימון הפרויקטים נעשה במתכונת הליווי הסגור (Construction Loan), עם פיקוח ומעקב הדוקים ותוך שימת דגש על בחינה מדוקדקת של כל פרויקט.

מבנה המגזר ומאפייניו

הנדל"ן בלאומי מנוהל בישראל ברובו על ידי מערך בנייה ונדל"ן בחטיבה העסקית. המערך מספק מגוון מקיף של שירותי בנקאות לחברות הבנייה וליזמים והקבלנים הגדולים במשק, תוך התמחות ומיומנות ספציפית בכל תחומי הנדל"ן במשק. חשבונות הלקוחות מנוהלים בחטיבת התפעול. השירות ללקוחות ניתן על ידי מנהלי קשרי לקוחות, המרכזים את שירותי הקבוצה מול הלקוח ומתמחים בענף המשק בו פועל הלקוח.

התפתחויות בשווקים של המגזר ובמאפייני הלקוחות

מערך הנדל"ן מנהל את סיכוני האשראי במשנה זהירות תוך בחינה שוטפת של אוכלוסיות הלקוחות ובהתמקדות בלקוחות הרגישים ובחינת מגמות ההתפתחויות וההשלכות עליהם.

בתחום הבנייה למגורים, על פי הנתונים הזמינים, נראה ששנת 2024 אופיינה בהאטה מסוימת בהתחלות הבנייה ביחס לשנים האחרונות, לצד ירידה משמעותית יותר בגמר ומסירת דירות, כפי הנראה בשל הירידה בהיקף כח אדם בחלק מאתרי הבנייה, תוך החלפה של עובדי בנייה פלסטינים בעובדי בנייה אחרים (ישראלים וזרים). ההאטה בהתחלות הבנייה באה ברקע סביבת אינפלציה וריבית גבוהות והמשך המחסור בכח אדם מיומן, אך לצד מגמת שיפור בביקוש לרכישת דירות ובנפח פעילות גבוה יחסית לשנתיים האחרונות, אשר לוותה גם בעליית מחירים. מחירי הדירות עשויים להמשיך ולעלות במהלך השנה הקרובה, כפי הנראה בשיעור חד-ספרתי. זאת, על רקע המשך חששות בציבור ממחסור עתידי בהיצע דיור, כמו גם לאור המשך התאוששות של הביקוש לרכישת דירות, בפרט בעקבות תהליך הורדת הריבית, שצפוי להתחיל במחצית השנייה של 2025.

בתחום הנדל"ן למסחר, ערב המלחמה, חלה האטה בפעילות ענפי המסחר הקמעונאי, זאת לאור ההרעה בסביבת המאקרו (פגיעת האינפלציה ועליית הריבית בכח הקנייה של הציבור, לצד התגברות חוסר הוודאות הכלכלית והיחלשות הסנטימנט הצרכני) והמשך התרחבות נתח הסחר המקוון. מאז פרוץ המלחמה הושפעה הפעילות במרכזי המסחר לחיוב מהתמיכות הממשלתיות הנרחבות במשקי הבית וממיעוט יציאות ישראלים לחו"ל. הדעיכה הצפויה של השפעות אלה במהלך השנה הקרובה, לצד הפגיעה בכח הקנייה של הציבור כתוצאה מהעלאות המיסים ותעריפי השירותים הממשלתיים בראשית 2025, עלולות להוביל לפגיעה בפעילות המרכזים המסחריים במהלך 2025. עיקר ההשפעה השלילית עשויה להיות מורגשת במרכזים המסחריים הגדולים, בעוד שמרכזים שכונתיים עשויים להפגין המשך ביצועים טובים יותר.

שוק המשרדים חווה האטה ניכרת בביקוש מאז המחצית השנייה של 2022, לרבות ירידה מתמשכת במחירי השכירות בתל-אביב וסביבתה הקרובה וירידה משמעותית בשיעורי התפוסה בחלק מפרברי תל-אביב. תהליך ההתאוששות של המשק מהמלחמה, ככל שיצבור תאוצה, עשוי לתמוך בהתייצבות מחירי שכירות המשרדים במהלך השנה הקרובה וייתכן גם בעלייה מחודשת שלהם, בפרט בתל-אביב. מנגד, המשך גידול משמעותי בהיצע המשרדים החדשים (בפרט בפרברי תל-אביב ובירושלים), הם גורמים שעשויים עשוי להכביד על המחירים והתפוסות בשוק בשנה הקרובה וייתכן אף להוביל לירידה בהם, בפרט בפרברי תל-אביב ובירושלים.

בשנת 2025, צפויה הפעילות בתחום הנדל"ן להיות מושפעת מהגורמים הבאים: המצב המאקרו כלכלי; שינויים רגולטוריים, במיוחד אלו הנוגעים לשוק המגורים; המשך מימוש התכניות הממשלתיות בדגש על תחום הדיור, השלמת פרויקטי בנייה וכן מהיקפי ההשקעות של המדינה בתחום התשתיות הלאומיות.

מוצרים ושירותים

המימון בתחום הבנייה והנדל"ן נעשה על ידי שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים בתהליך קבלת ההחלטות והבקרה אחר הליווי הפיננסי הניתן לפרויקטים ולנכסים השונים. המימון נעשה תוך מכוונות לגיוון תיק האשראי והבחנה בין המגזרים השונים - מגורים, נכסים מניבים בייעוד למסחר ומשרדים, בנייה לתעשייה ומסחר. מימון פרויקטים במהלך תקופת ההקמה ובמיוחד למגורים יבוצע ככלל בשיטת הליווי הסגור (Construction Loan) המאפשרת פיקוח צמוד בתדירות גבוהה על הפרויקט המלווה.

כמו כן, במסגרת המימון של תחום הבנייה והנדל"ן, המגזר מטפל בליווי עסקאות נדל"ן בחו"ל, במתן אשראי, בליווי הייזום והפיתוח של פרויקטים בנדל"ן ומלונאות, זאת באמצעות שלוחת הבנק באנגליה וגיוסים אותם מבצע הבנק באמצעות שיתופי פעולה בארה"ב.

מימון הפעילות העסקית במוקדים העיקריים של הבנק בחו"ל, תורם לפיזור סיכונים באמצעות חשיפה לסביבות מאקרו כלכליות שונות ולמאפיינים שונים של לקוחות. על כן, תמהיל מימון הנדל"ן של הבנק, מורכב גם מעסקאות של שלוחת הבנק באנגליה וגיוסים אותם מבצע הבנק באמצעות שיתופי פעולה בארה"ב.

לקוחות

לקוחות המערך הן החברות הגדולות והבינוניות במשק בתחום ייזום הנדל"ן, קבלנות הביצוע והתשתית וחברות עסקיות נבחרות העוסקות בייזום נדל"ן וקבלנות ובתחום הנכסים המניבים.

המידע המובא בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראו פרק מידע צופה פני עתיד.

ו. גישת הנהלה - מגזר שוקי הון

כללי

הניהול הפיננסי של הבנק והקבוצה, כולל את ניהול חדר העסקות וכן מעניק שירותים שונים לבנקים ומשקיעים מוסדיים ומשמש כ"מנהל לקוח" עבורם. להלן תחומי הפעילות העיקריים של המגזר:

- ניהול הנוסטרו על דרך של השקעת האמצעים הכספיים העצמיים של הבנק במכשירי השקעה סחירים ולא סחירים וניהול ההשקעות הישירות במניות של חברות סחירות ושאינן סחירות, כאשר ניהול ההשקעות הריאליות מתבצע על ידי לאומי פרטנרס.
- ניהול חדר עסקות, המספקים שירותי מסחר ללקוחות הבנק, ובכלל זה עשיית שוק, בעיקר במטבעות, בניירות ערך, ובמכשירים נגזרים.
- ניהול המקורות והשימושים והנזילות.
- ניהול החשיפות לסיכוני השוק - לרבות ניהול חשיפות בסיס, ריבית ונזילות.
- ניהול מחירים על ידי קביעת מחירי המעבר (Transfer Prices), ותמחור עסקאות פיננסיות מיוחדות.
- ניהול הפעילות הבנקאית של לקוחות מוסדיים ותאגידים אחרים בעלי פעילות נרחבת בשוק ההון.
- פיתוח מכשירים פיננסיים.

מבנה המגזר

הניהול הפיננסי מבוצע על ידי חטיבת שוקי הון, שמרכזת ומתאמת את הנושא ברמת הקבוצה. פעילות הניהול הפיננסי כוללת את ניהול התיק הבנקאי ואת התיק למסחר, וכן מתן שירות ללקוחות הפועלים בשוקי ההון והכספים לרבות הלקוחות המוסדיים. הפעילות בתיק הבנקאי מנוהלת במערך ניהול פיננסי וכוללת את ניהול המקורות והשימושים, ואת החשיפות לסיכוני שוק ונזילות ותיקי הנוסטרו. הפעילות למסחר מתבצעת על ידי חדר עסקות ויחידות הנוסטרו בשקלים ובמט"ח.

הכלים המרכזיים לניהול התיק הבנקאי הינם מחירי מעבר, פעילות בתיק הנוסטרו הזמין למכירה, התיק לפדיון ושימוש במכשירים נגזרים.

תחומי האחריות העיקריים של אגף ALM הם ניהול ההון הפיננסי של הבנק והחשיפות לסיכוני שוק, ניהול הנזילות העסקית והסטטוטורית וסיכון הנזילות, וכן הקצאת המקורות לשימושים השונים באמצעות יישום מדיניות מחירי המעבר. מדיניות זו נקבעת בהתאם לצורכי הבנק, לתכנון וניהול תמהיל המקורות והשימושים ולהתפתחויות בסביבה העסקית ובתחזיות. במסגרת זו נקבעת גם המתודולוגיה להתחשבנות בין מרכזי הרווח, וכן מתומחרות עסקאות מורכבות ומיוחדות.

הניהול השוטף של הנזילות מיושם בהתאם למדיניות הבנק ועל פי ההוראות המחייבות. הניהול מתבצע על ידי יחידה ייעודית שתפקידה המרכזי הינו תכנון וניהול אופטימלי של יתרות הנזילות, בכפוף לתיאבון הסיכון, תוך הבטחת רמת נזילות המאפשרת פעילות עסקית, עמידה בכל ההתחייבויות הכספיות של הבנק בסביבה עסקית רגילה, וגם בתרחישי קיצון. המדידה, הניתוח, התכנון, והדיווח מתבצע באמצעות מערכת לניהול סיכונים OneSumX, המספקת מידע רחב על כל הפעילות הפיננסית של הבנק ועל סיכוני השוק והנזילות הגלומים בה. המערכת מאפשרת בחינה ומעקב אחר ההשפעה של תרחישים שונים (מחיר וכמות), על הרווחיות הפיננסית והון הבנק.

לתיאור עיקרי מדיניות ההשקעות בניירות ערך (נוסטרו) ראו פרק המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון סעיף ניירות ערך.

רווח המגזר

רווח המגזר מושפע בעיקר מפעילות הנוסטרו, חדר העסקות וניהול ALM ומניהול לקוחות ותאגידים אחרים בעלי פעילות נרחבת בשוק ההון וכן התוצאות של החברות הכלולות הריאליות. להלן המרכיבים העיקריים של הרווח הנקי:

- התוצאות של ניהול סיכוני השוק, ובכלל זה השינויים החלים במחירי המעבר. הכנסות והוצאות כתוצאה משינויים במחירי המעבר נזקפים במלואם למגזר הפיננסי, שאליו מועברים גם כל סיכוני השוק ממגזרי הפעילות האחרים.
- רווחים/הפסדים ממימוש ניירות ערך והפרשות לירידת ערך בגין ירידת ערך של ניירות ערך שאינן בעלות אופי זמני ורווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי שוק של ניירות ערך למסחר.
- התאמות לשווי שוק של מכשירים נגזרים.
- השפעות הפרשי שער מט"ח/שקל ומדד המחירים לצרכן, לרבות התאמות מתרגום של ההשקעות בחו"ל כולל השפעת המס המתייחס.
- הכנסה הנובעת מפעילות עשיית שוק.
- הכנסות/הוצאות הנובעות מהשקעת יעודות לפנסיה, לחופשת יובל, וחופשה רגילה.
- עלויות מסוימות הקשורות להתחייבויות פנסיוניות המחושבות על בסיס אקטוארי.
- רווחי חברות כלולות.

ההוצאות התפעוליות של המגזר כוללות בעיקר את ההוצאות התפעוליות הישירות וכן הוצאות עקיפות, הכרוכות בניהול סיכוני השוק, ניהול תיקי ניירות הערך העצמיים (הנוסטרו), וניהול חדר העסקות.

מוצרים ושירותים

עיקר הפעילות במגזר זה היא שירותי קסטודי, ברוקראז' ונגזרים סחירים ולא סחירים. כמו כן, הבנק נותן שירותים תפעוליים לחברות ניהול קופות גמל, קרנות נאמנות וקרנות השקעה.

לקוחות

הלקוחות המשתייכים למגזר זה הינם חברות ביטוח, קופות גמל, קרנות השתלמות, קרנות פנסיה, קרנות נאמנות, קרנות סל, בנקים מסחריים ובנקים להשקעות, וכן לקוחות אחרים הפעילים באופן אינטנסיבי בשוקי ההון.

שיעורי הכנסות והוצאות[א] וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' – יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – נכסים

	2024			2023			2022		
	יתרה ממוצעת[ב]	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת[ב]	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה	יתרה ממוצעת[ב]	הכנסות ריבית	שיעור הכנסה
	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים
נכסים נושאי ריבית									
אשראי לציבור[ג]									
בישראל	**423,901**	**26,128**	**6.16**	395,467	24,360	6.16	350,329	14,842	4.24
מחוץ לישראל	**8,992**	**736**	**8.19**	7,483	594	7.94	10,617	466	4.39
סך הכל[ט]	**432,893**	**26,864**	**6.21**	402,950	24,954	6.19	360,946	15,308	4.24
אשראי לממשלה									
בישראל	**1,626**	**73**	**4.49**	1,209	54	4.47	1,160	46	3.97
מחוץ לישראל	**–**	**–**	**–**	–	–	–	–	–	–
סך הכל	**1,626**	**73**	**4.49**	1,209	54	4.47	1,160	46	3.97
פיקדונות בבנקים									
בישראל	**13,294**	**609**	**4.58**	15,072	613	4.07	15,929	215	1.35
מחוץ לישראל	**192**	**1**	**0.52**	243	–	–	185	–	–
סך הכל	**13,486**	**610**	**4.52**	15,315	613	4.00	16,114	215	1.33
פיקדונות בבנקים מרכזיים									
בישראל	**96,650**	**4,326**	**4.48**	78,781	3,478	4.41	132,593	1,693	1.28
מחוץ לישראל	**–**	**–**	**–**	39	2	5.13	993	5	0.50
סך הכל	**96,650**	**4,326**	**4.48**	78,820	3,480	4.42	133,586	1,698	1.27
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר									
בישראל	**3,297**	**174**	**5.28**	2,839	127	4.47	2,473	33	1.33
מחוץ לישראל	**–**	**–**	**–**	–	–	–	–	–	–
סך הכל	**3,297**	**174**	**5.28**	2,839	127	4.47	2,473	33	1.33
אג"ח מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה[ד]									
בישראל	**119,346**	**5,040**	**4.22**	113,356	4,167	3.68	79,347	1,411	1.78
מחוץ לישראל	**–**	**–**	**–**	–	–	–	1,108	27	2.44
סך הכל	**119,346**	**5,040**	**4.22**	113,356	4,167	3.68	80,455	1,438	1.79
אג"ח למסחר[ד]									
בישראל	**9,318**	**375**	**4.02**	7,276	260	3.57	2,981	57	1.91
מחוץ לישראל	**–**	**–**	**–**	–	–	–	–	–	–
סך הכל	**9,318**	**375**	**4.02**	7,276	260	3.57	2,981	57	1.91
סך כל הנכסים נושאי ריבית	**676,616**	**37,462**	**5.54**	621,765	33,655	5.41	597,715	18,795	3.14
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית	**6,566**			6,188			6,074		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית[ה]	**66,537**			72,760			65,432		
סך כל הנכסים[יא]	**749,719**	**37,462**		700,713	33,655		669,221	18,795	
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות מחוץ לישראל	**9,184**	**737**	**8.02**	7,765	596	7.68	12,903	498	3.86

ראו הערות בעמוד 360.

חלק ב' – יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – התחייבויות והון

	2024			2023			2022		
	יתרה ממוצעת[2]	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה	יתרה ממוצעת[2]	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה	יתרה ממוצעת[2]	הוצאות ריבית	שיעור הוצאה
	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים
התחייבויות נושאות ריבית									
פיקדונות הציבור									
בישראל	**441,617**	**18,428**	**4.17**	381,508	15,678	4.11	279,202	4,386	1.57
לפי דרישה	**136,628**	**5,035**	**3.69**	117,020	4,376	3.74	108,114	1,254	1.16
לזמן קצוב	**304,989**	**13,393**	**4.39**	264,488	11,302	4.27	171,088	3,132	1.83
מחוץ לישראל	**–**	**–**	**–**	5	–	–	3,191	18	0.56
לפי דרישה	**–**	**–**	**–**	5	–	–	1,874	2	0.11
לזמן קצוב	**–**	**–**	**–**	–	–	–	1,317	16	1.21
סך הכל	**441,617**	**18,428**	**4.17**	381,513	15,678	4.11	282,393	4,404	1.56
פיקדונות הממשלה									
בישראל	**109**	**2**	**1.83**	225	2	0.89	275	2	0.73
מחוץ לישראל	**–**	**–**	**–**	–	–	–	–	–	–
סך הכל	**109**	**2**	**1.83**	225	2	0.89	275	2	0.73
פיקדונות מבנקים מרכזיים									
בישראל	**7,981**	**89**	**1.12**	14,325	12	0.08	16,953	11	0.06
מחוץ לישראל	**–**	**–**	**–**	–	–	–	–	–	–
סך הכל	**7,981**	**89**	**1.12**	14,325	12	0.08	16,953	11	0.06
פיקדונות מבנקים									
בישראל	**10,917**	**295**	**2.70**	6,001	105	1.75	6,465	33	0.51
מחוץ לישראל	**65**	**1**	**1.54**	14	–	–	39	–	–
סך הכל	**10,982**	**296**	**2.70**	6,015	105	1.75	6,504	33	0.51
ני"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר									
בישראל	**10,790**	**633**	**5.87**	10,627	630	5.93	3,388	61	1.80
מחוץ לישראל	**–**	**–**	**–**	–	–	–	–	–	–
סך הכל	**10,790**	**633**	**5.87**	10,627	630	5.93	3,388	61	1.80
אגרות חוב									
בישראל	**31,138**	**1,505**	**4.83**	29,243	1,231	4.21	23,165	1,073	4.63
מחוץ לישראל	**–**	**–**	**–**	–	–	–	–	–	–
סך הכל	**31,138**	**1,505**	**4.83**	29,243	1,231	4.21	23,165	1,073	4.63
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית	**502,617**	**20,953**	**4.17**	441,948	17,658	4.00	332,678	5,584	1.68
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית	**141,984**			156,866			252,103		
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית	**1,786**			1,891			1,694		
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית[1]	**41,404**			44,694			35,665		
סך כל ההתחייבויות	**687,791**	**20,953**		645,399	17,658		622,140	5,584	
סך כל האמצעים ההוניים	**61,928**			55,314			47,081		
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים	**749,719**	**20,953**		700,713	17,658		669,221	5,584	
פער הריבית		**16,509**	**1.37**		15,997	1.41		13,211	1.46
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית[3][4]									
בישראל	**667,432**	**15,773**	**2.36**	614,000	15,401	2.51	584,812	12,731	2.18
מחוץ לישראל	**9,184**	**736**	**8.01**	7,765	596	7.68	12,903	480	3.72
סך הכל	**676,616**	**16,509**	**2.44**	621,765	15,997	2.57	597,715	13,211	2.21
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל	**65**	**1**	**1.54**	19	–	–	3,230	18	0.56

ראו הערות בעמוד 360.

חלק ג' – יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית – מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

	2024			2023			2022		
	יתרה ממוצעת[3]	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת[3]	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת[3]	הכנסות (הוצאות) ריבית	שיעור הכנסה (הוצאה)
	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים
מטבע ישראלי לא צמוד									
סך נכסים נושאי ריבית	**477,324**	**26,560**	**5.56**	445,361	24,832	5.58	434,967	12,186	2.80
סך התחייבויות נושאות ריבית	**345,598**	**(13,250)**	**(3.83)**	296,619	(10,750)	(3.62)	233,554	(2,547)	(1.09)
פער הריבית			**1.73**			1.96			1.71
מטבע ישראלי צמוד מדד									
סך נכסים נושאי ריבית	**69,110**	**4,226**	**6.11**	62,458	3,593	5.75	56,585	4,232	7.48
סך התחייבויות נושאות ריבית	**29,346**	**(1,303)**	**(4.44)**	27,864	(1,135)	(4.07)	23,756	(1,364)	(5.74)
פער הריבית			**1.67**			1.68			1.74
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ)									
סך נכסים נושאי ריבית	**120,998**	**5,939**	**4.91**	106,181	4,634	4.36	93,260	1,879	2.01
סך התחייבויות נושאות ריבית	**127,608**	**(6,399)**	**(5.01)**	117,446	(5,773)	(4.92)	72,138	(1,655)	(2.29)
פער הריבית			**(0.10)**			(0.56)			(0.28)
סך פעילות בישראל									
סך נכסים נושאי ריבית	**667,432**	**36,725**	**5.50**	614,000	33,059	5.38	584,812	18,297	3.13
סך התחייבויות נושאות ריבית	**502,552**	**(20,952)**	**(4.17)**	441,929	(17,658)	(4.00)	329,448	(5,566)	(1.69)
פער הריבית			**1.33**			1.38			1.44

ראו הערות בעמוד הבא.

חלק ד' – ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

	2024 לעומת 2023			2023 לעומת 2022		
	גידול (קיטון) בגלל שינוי(ח)		שינוי נטו	גידול (קיטון) בגלל שינוי(ח)		שינוי נטו
	כמות	מחיר		כמות	מחיר	
	במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי ריבית						
אשראי לציבור						
בישראל	**1,753**	**15**	**1,768**	2,780	6,738	9,518
מחוץ לישראל	**124**	**18**	**142**	(249)	377	128
סך הכל	**1,877**	**33**	**1,910**	2,531	7,115	9,646
נכסים נושאי ריבית אחרים						
בישראל	**1,088**	**810**	**1,898**	(635)	5,879	5,244
מחוץ לישראל	**–**	**(1)**	**(1)**	(14)	(16)	(30)
סך הכל	**1,088**	**809**	**1,897**	(649)	5,863	5,214
סך הכל הכנסות הריבית	**2,965**	**842**	**3,807**	1,882	12,978	14,860
התחייבויות נושאות ריבית						
פיקדונות הציבור						
בישראל	**2,508**	**242**	**2,750**	4,204	7,088	11,292
מחוץ לישראל	**–**	**–**	**–**	–	(18)	(18)
סך הכל	**2,508**	**242**	**2,750**	4,204	7,070	11,274
התחייבויות נושאות ריבית אחרות						
בישראל	**21**	**523**	**544**	333	467	800
מחוץ לישראל	**1**	**–**	**1**	–	–	–
סך הכל	**22**	**523**	**545**	333	467	800
סך הכל הוצאות הריבית	**2,530**	**765**	**3,295**	4,537	7,537	12,074
סך הכל ריבית, נטו	**435**	**77**	**512**	(2,655)	5,441	2,786

הערות:

(א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.

(ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיסי נתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות בחו"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.

(ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.

(ד) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך של(3,380) מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2023 – (3,821) מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2022 – (1,666) מיליון ש"ח).

(ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

(ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, והתחייבויות לא כספיות.

(ז) תשואה נטו – הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.

(ח) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.

(ט) עמלות בסך של 381 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (31 בדצמבר 2023 – 393 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2022 – 481 מיליון ש"ח).

(י) התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית (NIM) לרבעון הרביעי לשנת 2024 ולשנת 2023 הינה כ-2.21% וכ-2.40%, בהתאמה.

(יא) סך הנכסים ברבעון הרביעי של שנת 2024 ושל שנת 2023 עמדו על סך 766,914 מיליון ש"ח ו-716,843 מיליון ש"ח, בהתאמה.

דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר							
	2024				2023			
	4	3	2	1	4	3	2	1
	במיליוני ש"ח							
הכנסות ריבית	8,877	9,966	9,792	8,827	8,662	8,758	8,663	7,572
הוצאות ריבית	5,058	5,421	5,414	5,060	4,812	4,823	4,379	3,644
הכנסות ריבית, נטו	3,819	4,545	4,378	3,767	3,850	3,935	4,284	3,928
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	197	312	(18)	222	668	991	318	406
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	3,622	4,233	4,396	3,545	3,182	2,944	3,966	3,522
הכנסות שאינן מריבית								
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	686	(46)	446	734	336	435	483	25
עמלות	994	984	910	935	936	963	890	948
הכנסות אחרות	48	40	9	859	25	3	39	98
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	1,728	978	1,365	2,528	1,297	1,401	1,412	1,071
הוצאות תפעוליות ואחרות								
משכורות והוצאות נלוות	910	933	882	1,071	872	852	915	845
אחזקה ופחת בניינים וציוד	385	386	374	375	390	449	361	341
הוצאות אחרות	417	397	395	379	598	421	407	443
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	1,712	1,716	1,651	1,825	1,860	1,722	1,683	1,629
רווח לפני מיסים	3,638	3,495	4,110	4,248	2,619	2,623	3,695	2,964
הפרשה למיסים על הרווח	1,294	1,285	1,340	1,503	869	866	1,364	889
רווח לאחר מיסים	2,344	2,210	2,770	2,745	1,750	1,757	2,331	2,075
חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) נטו, של חברות כלולות לאחר השפעת המס	107	83	(501)	40	76	10	122	(1,094)
רווח נקי:								
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	2,451	2,293	2,269	2,785	1,826	1,767	2,453	981
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה[א]	–	–	–	–	–	–	–	–
המיוחס לבעלי מניות הבנק	2,451	2,293	2,269	2,785	1,826	1,767	2,453	981
רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים):								
רווח נקי בסיסי ומדולל המיוחס לבעלי מניות הבנק	1.63	1.51	1.49	1.83	1.20	1.15	1.59	0.64

(א) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי

	שנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר							
	2024			2023				
	4	3	2	1	4	3	2	1
	במיליוני ש"ח							
הוצאה (הכנסה) פרטנית בגין הפסדי אשראי	(23)	(63)	(86)	(156)	192	122	19	17
הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי	220	375	68	378	476	869	299	389
סך כל ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי	197	312	(18)	222	668	991	318	406
מזה:								
הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי מסחרי	69	166	(60)	75	365	722	112	351
הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לדיור	46	14	(27)	3	102	75	31	13
הוצאות להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי פרטי אחר	71	113	69	144	204	197	174	74
הוצאות (הכנסות) להפסדי אשראי בגין סיכון אשראי לבנקים, ממשלות ואגרות חוב	11	19	–	–	(3)	(3)	1	(32)
סך כל ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי	197	312	(18)	222	668	991	318	406
יחסים באחוזים(א):								
שיעור ההוצאה (הכנסה) הפרטנית בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	(0.02)	(0.06)	(0.08)	(0.15)	0.18	0.12	0.02	0.02
שיעור ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	0.17	0.28	(0.02)	0.21	0.63	0.95	0.31	0.41
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור	0.08	0.10	0.20	0.03	0.12	0.17	0.14	0.08
שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור	5.40	6.16	12.81	1.73	7.44	11.20	10.58	6.24

(א) על בסיס שנתי.

הכנסות שאינן מריבית

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר							
	2024			2023				
	4	3	2	1	4	3	2	1
	במיליוני ש"ח							
הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית	686	(46)	446	734	336	435	483	25
עמלות	994	984	910	935	936	963	890	948
הכנסות אחרות	48	40	9	859	25	3	39	98
סך הכל	1,728	978	1,365	2,528	1,297	1,401	1,412	1,071

עמלות

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר							
	2024				2023			
	4	3	2	1	4	3	2	1
	במיליוני ש"ח							
ניהול חשבון	147	147	143	145	147	158	152	159
כרטיסי אשראי	104	109	112	97	76	105	104	98
פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים	176	165	149	164	151	149	136	155
עמלות הפצת מוצרים פיננסיים	56	52	49	48	46	47	45	46
ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים	29	28	27	27	25	25	25	24
טיפול באשראי	66	63	54	72	51	65	59	73
הפרשי המרה	132	139	116	111	116	124	118	143
פעילות סחר חוץ	35	38	36	39	39	40	38	43
הכנסות נטו משירות תיקי אשראי	3	1	1	1	2	1	1	1
דמי ניהול ועמלות מביטוח חיים וביטוח דירות	8	9	9	10	10	10	11	10
עמלות מעסקי מימון	212	206	189	196	248	211	173	169
עמלות אחרות	26	27	25	25	25	28	28	27
סך כל העמלות	994	984	910	935	936	963	890	948

הוצאות שכר

	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר							
	2024				2023			
	4	3	2	1	4	3	2	1
	במיליוני ש"ח							
שכר ונלוות	811	846	796	986	781	766	831	754
הוצאות פנסיה, פיצויים ופרישה	99	87	86	85	91	86	84	91
סך הכל הוצאות שכר	910	933	882	1,071	872	852	915	845

מאזן מאוחד לסוף רבעון – מידע רב רבעוני

	31 בדצמבר							
	2024				2023			
	4	3	2	1	4	3	2	1
	במיליוני ש"ח							
נכסים								
מזומנים ופיקדונות בבנקים	155,828	136,673	128,278	144,064	105,476	101,311	116,678	134,381
ניירות ערך:								
אגרות חוב מוחזקות לפדיון	18,867	19,036	17,668	16,962	15,406	15,834	15,054	14,790
אגרות חוב זמינות למכירה	90,500	87,756	98,037	110,165	126,137	103,740	91,303	76,284
מניות שאינן למסחר	7,178	6,021	5,578	5,432	4,828	4,684	4,360	4,367
ניירות ערך למסחר	7,556	8,465	7,290	5,165	13,677	7,121	7,323	3,933
סך הכל ניירות ערך	124,101	121,278	128,573	137,724	160,048	131,379	118,040	99,374
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	4,684	5,936	1,538	2,288	3,053	2,930	1,278	3,282
אשראי לציבור	462,406	453,772	440,480	435,537	426,203	423,477	415,047	409,136
הפרשה להפסדי אשראי	(6,887)	(6,821)	(6,681)	(6,955)	(6,717)	(6,216)	(5,482)	(5,319)
אשראי לציבור, נטו	455,519	446,951	433,799	428,582	419,486	417,261	409,565	403,817
אשראי לממשלות	2,509	1,957	1,918	1,387	1,806	1,356	1,194	1,123
השקעות בחברות כלולות	3,580	3,462	3,358	4,129	4,014	4,078	3,976	3,786
בניינים וציוד	2,822	2,721	2,688	2,682	2,874	2,795	2,792	2,767
נכסים בגין מכשירים נגזרים	29,193	27,509	26,679	25,745	27,410	32,615	26,173	26,959
נכסים אחרים	7,315	7,152	7,208	7,072	7,330	7,036	7,161	6,988
סך כל הנכסים	785,551	753,639	734,039	753,673	731,497	700,761	686,857	682,477
התחייבויות והון								
פיקדונות הציבור	618,301	588,305	581,187	595,805	567,824	544,519	533,977	532,906
פיקדונות מבנקים	18,043	18,970	18,179	24,139	20,776	16,068	19,793	24,042
פיקדונות מממשלות	172	102	109	101	160	213	190	383
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	11,686	12,312	8,633	6,307	13,776	16,853	11,007	4,739
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	31,969	32,061	29,369	30,902	32,114	27,569	31,585	28,288
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	27,752	26,500	24,156	23,591	26,636	28,503	23,107	25,601
התחייבויות אחרות	15,965	15,126	13,966	15,695	15,709	14,513	15,422	16,722
סך כל ההתחייבויות	723,888	693,376	675,599	696,540	676,995	648,238	635,081	632,681
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	61,658	60,258	58,435	57,128	54,497	52,518	51,771	49,791
זכויות שאינן מקנות שליטה	5	5	5	5	5	5	5	5
סך כל ההון	61,663	60,263	58,440	57,133	54,502	52,523	51,776	49,796
סך כל ההתחייבויות וההון	785,551	753,639	734,039	753,673	731,497	700,761	686,857	682,477

דוח רווח והפסד מאוחד לשנים 2020-2024 - מידע רב שנתי

	2024	2023	2022	2021	2020
	במיליוני ש"ח				
הכנסות ריבית	**37,462**	33,655	18,795	11,672	10,175
הוצאות ריבית	**20,953**	17,658	5,584	1,326	1,452
הכנסות ריבית, נטו	**16,509**	15,997	13,211	10,346	8,723
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	**713**	2,383	498	(812)	2,552
הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	**15,796**	13,614	12,713	11,158	6,171
הכנסות שאינן מריבית					
הכנסות מימון שאינן מריבית	**1,820**	1,279	1,408	1,714	1,026
עמלות	**3,823**	3,737	3,535	3,506	3,281
הכנסות אחרות	**956**	165	75	291	59
סך כל ההכנסות שאינן מריבית	**6,599**	5,181	5,018	5,511	4,366
הוצאות תפעוליות ואחרות					
משכורות והוצאות נלוות	**3,796**	3,484	3,935	4,242	3,742
אחזקה ופחת בניינים וציוד	**1,520**	1,541	1,357	1,535	1,602
הוצאות אחרות	**1,588**	1,869	1,543	1,651	1,702
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	**6,904**	6,894	6,835	7,428	7,046
רווח לפני מיסים	**15,491**	11,901	10,896	9,241	3,491
הפרשה למיסים על הרווח	**5,422**	3,988	3,564	3,275	1,356
רווח לאחר מיסים	**10,069**	7,913	7,332	5,966	2,135
חלקו של התאגיד הבנקאי ב(הפסדים) רווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס	**(271)**	(886)	387	101	(13)
רווח נקי					
לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	**9,798**	7,027	7,719	6,067	2,122
המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	**–(א)**	–(א)	(10)	(39)	(20)
המיוחס לבעלי מניות הבנק	**9,798**	7,027	7,709	6,028	2,102
רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים):					
רווח נקי בסיסי המיוחס לבעלי מניות הבנק	**6.46**	4.58	5.14	4.15	1.44
רווח נקי מדולל המיוחס לבעלי מניות הבנק	**6.46**	4.58	5.14	4.15	1.44

(א) סכומים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

מאזן מאוחד ליום 31 בדצמבר - מידע רב שנתי

	2024	2023	2022	2021	2020
	במיליוני ש"ח				
נכסים					
מזומנים ופיקדונות בבנקים	**155,828**	105,476	186,569	197,402	136,194
<u>ניירות ערך:</u>					
אגרות חוב מוחזקות לפדיון	**18,867**	15,406	14,528	8,031	7,002
אגרות חוב זמינות למכירה	**90,500**	126,137	61,809	71,430	76,927
מניות שאינן למסחר	**7,178**	4,828	4,353	4,344	4,335
ניירות ערך למסחר	**7,556**	13,677	2,260	3,122	4,033
סך הכל ניירות ערך	**124,101**	160,048	82,950	86,927	92,297
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	**4,684**	3,053	3,034	2,447	3,019
אשראי לציבור	**462,406**	426,203	389,768	347,391	300,631
הפרשה להפסדי אשראי	**(6,887)**	(6,717)	(4,986)	(4,512)	(5,290)
אשראי לציבור, נטו	**455,519**	419,486	384,782	342,879	295,341
אשראי לממשלות	**2,509**	1,806	1,109	940	632
השקעות בחברות כלולות	**3,580**	4,014	4,947	1,113	795
בניינים וציוד	**2,822**	2,874	2,735	2,720	2,932
מוניטין	**–**	–	–	14	15
נכסים בגין מכשירים נגזרים	**29,193**	27,410	26,638	14,027	15,252
נכסים אחרים	**7,315**	7,330	6,402	7,985	9,558
סך כל הנכסים	**785,551**	731,497	699,166	656,454	556,035
התחייבויות והון					
פיקדונות הציבור	**618,301**	567,824	557,084	537,269	447,031
פיקדונות מבנקים	**18,043**	20,776	22,306	25,370	15,143
פיקדונות מממשלות	**172**	160	247	300	208
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	**11,686**	13,776	3,952	2,282	605
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	**31,969**	32,114	27,805	15,428	16,303
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	**27,752**	26,636	23,311	15,551	17,315
התחייבויות אחרות	**15,965**	15,709	15,018	18,202	21,335
סך כל ההתחייבויות	**723,888**	676,995	649,723	614,402	517,940
זכויות שאינן מקנות שליטה	**5**	5	5	442	431
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	**61,658**	54,497	49,438	41,610	37,664
סך כל ההון	**61,663**	54,502	49,443	42,052	38,095
סך כל ההתחייבויות וההון	**785,551**	731,497	699,166	656,454	556,035

מילון מונחים

מונח	הגדרה
א	
אובליגו	מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.
איגוח	פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח, באמצעות אגרות חוב.
אירוע קיברנטי (סייבר)	אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשוב ו/או מערכות ותשתיות משובצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.
אנשים פרטיים	יחידים שאינם תאגידים (רשומים או לא רשומים) ואינם עוסקים בפעילות עסקית. אנשים פרטיים מוגדרים בהתאם להוראות בנק ישראל כך שבקטגוריה זו נכללות הלוואות ליחידים שאינן למטרות עסקיות אשר מסווגים לענף משק אנשים פרטיים בהתאם להגדרות אחידות של הלמ"ס לרבות משקי בית ובנקאות פרטית.
ארגון מחדש של חוב בעייתי	חוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים.
אשראי on call	אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.
אשראי בהשגחה מיוחדת	אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.
אשראי דוקומנטרי מותנה - SBLC	אשראי דוקומנטרי מותנה הוא ערבות בנקאית בניסוח של אשראי דוקומנטרי מסחרי, אשר מטרתו העיקרית היא להבטיח ביצוע תשלום. אשראי דוקומנטרי מותנה דומה לערבות בכך שהוא מהווה התחייבות של בנק לשלם את הסכום הנקוב בו כנגד מסמך דרישת תשלום מהמוטב, בעוד שלאשראי דוקומנטרי מסחרי בו נדרשת הצגת מסמכים שונים על מנת להפוך את התחייבות הבנק למוחלטת.
אשראי נחות	אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

מונח	הגדרה
אשראי לא צובר	אשראי מאזני הנבחן על בסיס פרטני, ואשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב הנבחן על בסיס פרטני יסווג כלא צובר בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים רצופים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי לא צובר אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו. בנוסף, חוב לא צובר ייחשב גם חוב שנבחן פרטנית ואשר תנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי.
ב	
באזל 2/באזל 3	הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.
ה	
הון עצמי רובד 1	הון על בסיס מתמשך - going concern capital. הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 "מדידה והלימות ההון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".
הון פיקוחי	הון המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).
הון רובד 2	שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי ההון החדשים הכשירים שמהווים ההון המותנה (contingent convertible - CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושיומרו למניות הבנק בקרות אירוע מכונן (point of non viability). בנוסף, במסגרת הון זה נכללים פריטים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.
החשיפה בעת הכשל EAD - (Exposure At Default)	ההיקף הצפוי של חשיפתו של צד נגדי בעת כשל אשראי.

מונח	הגדרה
הסכמי רכש/מכר חוזר (Repurchase agreement or reverse repurchase)	הסכמי ריפו אלה הם הסכמים לרכישה או למכירת נייר ערך תמורת מזומנים או ניירות ערך כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.
הפרשה פרטנית	הפרשה שנקבעת לגבי כל חוב שנבחן פרטנית, למעט הלוואות לדיור (ובכלל זה כל חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי וכפוף לבחינה פרטנית בהתאם למדיניות הבנק). סכום ההפרשה נאמד בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהוון בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב או כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון או כאשר צפויה תפיסת נכס, בהתאם לשווי הוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש ותוך הפעלת מקדמי ביטחון זהירים. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את הלווים הרלוונטיים.
הפרשה קבוצתית	הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, וכן בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם לא צוברים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות באומדני הבנק ביחס לסבירות הניצול של הפריטים החוץ מאזניים השונים.
ח	
חבות	סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים שכוללת אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC). חבות מחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 של הפיקוח על הבנקים.
חוב בפיגור	פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם הוא (כולו או חלקו) לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפירעון. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שנקבעה על ידי הנהלת הבנק.
חוזה אופציה	מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.
חישוב אקטוארי	כל חישוב הנותן ביטוי לתנאי אי וודאות, כלומר, מותאם לסיכון. לדוגמא, משקף את ניסיון העבר והערכת ההנהלה לגבי מועדי הפרישה הצפויים של עובדי הבנק וההטבות הצפויות עם הפרישה, המיוחסות ליניארית על פני תקופת העבודה הצפויה.

מונח	הגדרה
חשיפות חוץ מאזניות	חשיפות אלו נובעות ממחויבות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמאות לחשיפות אלו הן, בין היתר: • התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; • מסגרות אשראי לא מנוצלות; • התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; • התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. • ועוד.
חשיפת בסיס הצמדה ושער חליפין	החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש בין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה. החשיפה לסיכוני הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה. ההון החשוף ברמת הבנק, כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוחזקות.
י	
יחס הלימות ההון	יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.
יחס כיסוי נזילות	יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.
יחס מימון יציב	יחס מימון יציב נטו נועד לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח. המדידה הן במאוחד והן בסולו מתבצעת אחת לרבעון והדרישה לעמוד ביחס של 100%.
יחס מינוף	מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.
כ	
כתבי התחייבות נדחים	כתבי התחייבות שהזכויות לפיהם נדחות מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים של התאגיד הבנקאי, למעט כתבי התחייבות אחרים מאותו סוג.

מונח	הגדרה
מ	
מבני איגוח	מבנים שהוקמו במטרה להעביר לבעלי האג"ח תזרימים הנובעים ממכשירים/נכסים אחרים. לצורך כך, מוקמת חברה ייעודית (Entity SPE - Special Purpose) שקולטת את הנכסים היוצרים תזרים מזומנים שמועבר על ידי יוצרם (originator) ומסיטה את תקבולי תזרים המזומנים המסוים ממנה אל בעלי האג"ח זאת בהתאם למבנה שמוסכם עם בעלי האג"ח לפי סדר הקדימויות הגלום בסדרות האג"ח השונות (tranche). המחאת הזכויות כאמור יוצרת מבנה משפטי שבו נושי ה-SPE לא יוכלו לרדת לנכסי הישות המעבירה וגם לא יהיו חשופים לסיכונים הגלומים מפעילויות האחרות של הישות, וכי כל מהותה של ה-SPE היא קבלת תקבולי תזרים המזומנים המדובר והעברה לבעלי האג"ח.
מודל ההון הכלכלי	הבנק נעזר במודל ההון הכלכלי, המתבסס על דירוגי הלווים, על מנת להעריך את סיכון האשראי ברמת המכלול של תיק האשראי ובחתכים שונים מתוכו.
מכשירים נגזרים משובצים (Embedded Derivative)	נגזרים משובצים הינם מכשירים נגזרים, אשר משובצים (embedded) במסגרת חוזים ומכשירים פיננסיים אחרים או חוזים מסחריים לרכישה או מכירה של מוצרים ושירותים (חוזים אלו מכונים בספרות החשבונאית כ"חוזים מארחים" Host Contract). הטיפול החשבונאי מבוצע בהתאם למהות הכלכלית של הפריטים והעסקאות ולא בהתאם לצורתם המשפטית ולאור זאת, מכשירים נגזרים משובצים שעל פי מאפיינים כלכליים אינם קשורים באופן ברור והדוק לחוזה המארח מופרדים ממנו לצורכי המדידה בספרי הבנק.
מניות רדומות	מניות המוחזקות במישרין על ידי החברה עצמה. ממניות אלה נשללו הזכויות בהון ובהצבעה בחברה.
מרווח Bid-Ask	המרווח בין מחיר הרכישה ומחיר המכירה המוצעים. זהו למעשה ההבדל בין המחיר הגבוה ביותר שקונה מוכן לשלם עבור נכס והמחיר הנמוך ביותר בו מוכר מוכן למכור אותו.
משך חיים ממוצע (מח"מ)	משך חיים ממוצע (מח"מ) נמדד בשנים ומשקלל את תשלומי הריבית התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפדיון הסופי.
נ	
נגזר אשראי	חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.
נדבך 1	הקצאת הון מזערי כנגד סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבך 1 שנקבעו על ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות נוהל בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.
ניהול נכסים והתחייבויות - ALM	ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונו של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.

מונח	הגדרה
נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)	נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחוץ מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק, משוקללת בסיכון המיוחס לה בהתאם להוראות נוהל בנקאי תקין מספר 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגינו נדרש הבנק להחזיק דרישת ההון הרגולטורי במסגרת הדרישות להלימות ההון.
נקודת בסיס - BP	מאית של אחוז אחד המשמש כמודד לגבי שיעורי ריבית.
ס	
סיכון אשראי	סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו.
סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות)	סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות) הינו הסיכון שהתנהלות מול הלקוחות אשר אינה הוגנת, שקופה ומותאמת לצרכיו תוביל להפסדים כתוצאה מנזקים משפטיים, קנסות או נזקי מוניטין.
סיכון נזילות	סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.
סיכון תפעולי	סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי.
סיכון שיורי	הסיכון השיורי, הוא הסיכון שנשאר אחרי שיוך כל הסיכונים הספציפיים. לדוגמה: כאשר אדם רוכש נכס, הוא נחשף לחבילה של סיכונים שונים. רבים מהסיכונים הללו אינם ייחודיים לנכס שנרכש, אלא משקפים תרחישים רחבים יותר, כמו למשל עלייה או ירידה של מניות, העלאה או הורדה של שערי ריבית או שינוי קצב הצמיחה בכלכלה או בתעשייה מסוימת. ניתן לצמצם את החשיפה אליו באמצעות גיוון.
סיכוני בסיס	סיכון הבסיס, אשר מתבטא בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה.
סיכוני ריבית	סיכון להפסד או לירידת ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.
סיכון אסטרטגי	סיכון עסקי הכולל את ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על הון, רווחים, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של ההחלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים, רגולטורים וטכנולוגים.
סיכון מוניטין	הסיכון שפרסום או גילוי ציבורי של עסקה או נוהג הקשור ללקוחות, כמו גם תוצאות עסקיות ואירועים הקשורים לקבוצה, ישפיע באופן שלילי על אמון הציבור בקבוצה או יגרמו לירידה בבסיס הלקוחות או יגררו עלויות משפטיות גבוהות או ירידה בהכנסות.

מונח	הגדרה
סיכוני שוק	סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים).
סינדיקציה	עסקה שבה מספר מלווים חולקים מתן הלוואה ללווה יחיד, אך כל מלווה מעמיד הלוואה בסכום מסוים ללווה ויש לו את הזכות להיפרע ממנו. לעיתים קרובות, קבוצות של מלווים מממנות יחד אותן הלוואות כאשר הסכום שהועמד גדול יותר מהנכונות של מלווה יחיד כלשהו להלוות.
ע	
עלות ריבית	מרכיב הריבית שמוקצה לשנה שוטפת ומסווג כחלק מהוצאות אחרות.
עלות שירות	כל מרכיבי עלות ההטבה לעובדים המוקצים לתקופה מסוימת.
ר	
רווח בסיסי למניה	הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.
רווח מדולל למניה	חלוקת הרווח או ההפסד המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם, בממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בהתחשב בהשפעת כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.
רווח/הפסד אקטוארי	בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
ריבית העוגן	ריבית הנקבעת לפי בסיס אובייקטיבי חיצוני היינו, שלתאגיד לא תהיה השפעה ישירה בקביעתה, על פי נוסחה קבועה מראש.
ש	
שווי הוגן	ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסית בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית: • רמה 1 – שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק; • רמה 2 – שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים; • רמה 3 – שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.
שוק פעיל	שוק בו עסקאות בנכס או בהתחייבויות מתקיימות בתדירות ובנפח מספיקים על מנת לספק מידע על התמחור על בסיס שוטף.
שיעור התשואה הפנימי (שת"פ)	מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.

מונח	הגדרה
שיעור התשואה להון	היחס בין התשואה של עסק (רווח נקי) לבין ההון העצמי שלו. שיעור זה מודד את יכולות הבנק ביצירת רווחים מהנכסים נטו, וממחיש עד כמה יעיל הבנק בניצול השקעות נוספות ליצירת גידול בהכנסותיו. התשואה להון בבנקים מתבטאת ביחסים אלה: • רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע; • רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע בניכוי יתרה ממוצעת של מניות בכורה שנכללו בהון העצמי.
ת	
תאגיד עזר	תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.
תהליך הסקירה הפיקוחי SREP - (Supervisory Review Process)	התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח ולהשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכוניהם. במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפנימי שננקט על ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת לרגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק והאיתנות הפיננסית שלו.
תכנית הטבה מוגדרת	סכומי קצבה או ביטוח קבועים וידועים מראש המשולמים לזכאים, בין שאלה תלויים בתוצאות ההשקעות של קרן הקצבה או המבטח.
תשואה להון	רווח נקי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע.
A	
ABS - Assets Back Securities (אגרות חוב מגובות נכסים)	נייר ערך שהבטוחות שניתנו לו, או השיעבוד, לגבי תשלומי הריבית והקרן, הינם תשואה על מסמך פיננסי מסוים.
B	
BSC - Balanced Score Card	כלי ניהולי למדידת ביצועי הבנק וקווי העסקים שלו במגוון נושאים כמותיים ואיכותיים אותם הגדירה הנהלת הבנק במסגרת התכנית האסטרטגית.
B.O.T - Build Operate Transfer	מימון פרויקטים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרויקט לממשלה.

מונח	הגדרה
C	
CECL - Current Expected Credit Losses	מודל הפרשות להפסדי אשראי צפויים.
CDO - Collateralized Debt Obligation	אגרות חוב המגובות על ידי תיק אגרות חוב ו/או הלוואות ברמות "בכירות" (seniority) ובדירוגים שונים.
CDS - Credit Default Swap	מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.
CLO - Collateralized Loan Obligation	איגרת חוב המגובה בתיק הלוואות.
COSO - Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission	מודל מובנה של בקרה פנימית. מטרת מסגרת המודל הינה לסייע לעסקים ולישויות אחרות להעריך, לאמוד ולהעצים את מערכות הבקרה הפנימית הפועלות אצלם.
Cross Border Activity ("פעילות חוצת גבולות")	מונח המתייחס להסדרי מימון שונים שחוצים גבולות לאומיים, כגון מתן הלוואות לאנשים וגופים במדינה אחרת, מכתבי אשראי, קיבולים בנקאיים וכו'.
CVA - Credit Valuation Adjustment	חישוב סיכון האשראי בנגזרים משקף את תוחלת ההפסד הצפוי לבנק במקרה בו הצד הנגדי לעסקה יגיע למצב של כשל אשראי.
D	
DFA - Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act	ה-(DFA) הינו חוק פדראלי אמריקאי אשר נכנס לתוקף ב-28 ביולי 2010 ומכיל רפורמה מקיפה ברגולציה הפיננסית, שלה השלכות שונות על קבוצת לאומי, שהעיקרית בהן מתייחסת לעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC) מתחום החלף (Swap).
E	
EMIR - European Market Infrastructure Regulation	רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.
F	
FATCA - Foreign Accounts Tax Compliance Act	חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.
FDIC - Federal Deposit Insurance Corporation	התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות ואחת מרשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב.
FHLMC - Freddie Mac	סוכנות המסונפת לממשלת ארה"ב הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).
FNMA - Fannie Mae	חברה ציבורית בחסות ממשלת ארה"ב הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).
FORWARD (חוזה אקדמה)	חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגנים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.

מונח	הגדרה
FUTURE (חוזה עתידי)	חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשווקי הון מאורגנים.
G	
GNMA - Ginnie Mea	חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).
I	
ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process	תהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם, על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.
L	
LGD - Loss Given Default (שיעור ההפסד בהינתן כשל)	השיעור מתוך חשיפת האשראי הכללית של הלווה במועד הכשל (EAD) אשר צפוי לגרום נזק לבנק בקרות אירוע הכשל.
LTV (שיעור המימון)	השיעור שמהווה המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף מימד אחד של סיכון ההלוואה, כאשר יחס LTV גבוה משקף סיכון גבוה יותר לבנק נותן האשראי.
M	
MBS - Mortgage Back Securities (אגרות חוב מגובות משכנתאות)	אגרות חוב המגובות בנכסים פיננסיים שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות בנכסים פיננסיים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.
N	
NIM - Net Interest Margin	היחס שבין הכנסות ריבית נטו ליתרה ממוצעת של נכסים נושאי ריבית.
NPL - Non Preforming Loan	אשראי בעייתי שאינו צובר ריבית.
O	
OECD	ארגון בינלאומי של המדינות המפותחות המקבלות את עקרונות הדמוקרטיה הליברלית והשוק החופשי. הארגון הינו פלטפורמה לדיון במדיניות, השוואת ביצועים, איתור פתרונות לקשיים וגיבוש קודים, עקרונות מנחים וסטנדרטים משותפים לביצוע מדיניות כלכלית וחברתית ברמה הלאומית. במסגרת הארגון כל מדינה חברה יכולה לתרום באופן משמעותי לקביעת מדיניות הארגון וניסוח קווי פעולה משותפים.
P	
PD - Probability of Default (כשל תוך שנה מיום הדירוג בתקופה נתונה)	מונח המתאר את ההסתברות שהלווה יגיע למצב של כשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה ממועד ביצוע הדירוג. המונח מספק הערכה של הסבירות שלווה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו כפי התנאים החוזיים של חובותיו.
PSU (יחידות מניה חסומות תלויות ביצוע)	מענק בצורת מניות אשר הינן חסומות ותלויות בביצועים עתידיים של התאגיד הבנקאי.

מונח	הגדרה
R	
RORAC (תשואה להון מותאמת סיכון)	שיטה המשווה תשואות על השקעות שונות הלוקחת בחשבון את הסיכון. התשואה בפועל מתואמת על ידי מדידת חשיפות הנכס לסיכון ומתאמת כלפי מטה את התשואה על נכסים מסוכנים יותר. יעילות השיטה תלויה בדיוק הערכה של הסיכון בנכסים שונים, ועד כמה ה"עונש" המוטל על נכסים מסוכנים יותר אכן משקף את דרגת סלידת הסיכון של כל משקיע נתון. לסוגים חדשים של נכסים, כמו נגזרים פיננסיים הערכת סיכון הוא דבר מאוד לא וודאי, לאור הניסיון בדבר התנהגות מחיריהם בפועל.
RSU (יחידות מניה חסומות)	מניה רגילה שעל פי תנאי ההנפקה שלה לא ניתנת למסחר חופשי במשך פרק זמן מסוים או עד שיקרה או שלא יקרה אירוע מסוים ופרק זמן זה טרם חלף ו/או אירוע זה עוד לא התממש.
S	
SBA - Small Business Administration	סוכנות ממשלתית אמריקאית לתמיכה בעסקים קטנים בארה"ב.
SCDO - Synthetic Collateralized Debt Obligation	הסכם המגובה על ידי תיק CDS (שהינן נגזרות) ברמות בכירות (Seniority) שונות.
SWAP	סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.
V	
VaR - Value at Risk (ערך בסיכון)	הינו מודל למדידת ההפסד המקסימאלי הצפוי בשל התממשות סיכוני השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרות המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיר הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכוני השוק בפעילויות שונות.

אינדקס

א

אומדנים חשבונאיים קריטיים 3, 47, 109
איגוח 348, 367, 371
אקטוארי 122, 146, 147, 170, 196, 200, 202, 203, 204, 356, 369, 373
ארגון מחדש של חובות בעייתיים 142, 153

ב

באזל 44, 45, 47, 62, 77, 99, 194, 211, 214, 218, 219, 227, 332, 333, 335, 368, 371
ביטחונות 75, 81, 107, 110, 122, 141, 146, 226, 227, 228, 271, 273, 327
בניינים וציוד 32, 35, 124, 126, 128, 129, 131, 148, 152, 161, 190, 191, 276, 277, 301, 302, 303, 304, 323, 361, 364, 365, 366
בקרות 3, 99, 100, 108, 115, 117, 118, 119, 122, 123, 145, 324, 368, 376

ג

גידור 53, 92, 125, 131, 135, 144, 145, 155, 157, 169, 170, 228, 230, 232, 233, 237

ד

דוח מאוחד על הרווח הכולל 4, 125
דוח על השינויים בהון 4, 127
דוח על תזרימי מזומנים 4, 128, 129, 130
דוח רווח והפסד 4, 27, 124, 301, 309, 361, 365
דיבידנד 14, 39, 46, 127, 128, 129, 156, 189, 211, 212, 217, 303, 304, 344, 374

ה

הון והלימות ההון 3, 13, 16, 24, 27, 34, 35, 44, 99, 112, 350, 355
הון מניות 127, 186, 307
הון עצמי רובד 1 12, 27, 44, 45, 46, 48, 107, 211, 214, 215, 216, 217, 368
הון רובד 1 נוסף 45
הון רובד 2 44, 45, 194, 215, 216, 368
הלבנת הון 103, 104, 223, 334, 339
הלוואות לדיור 36, 47, 54, 55, 64, 68, 71, 72, 81, 84, 85, 86, 87, 110, 136, 139, 141, 143, 211, 215, 233, 238, 240, 242, 244, 245, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 272, 274, 275, 334, 341, 369
הנכסים המשועבדים 227
הנפקה 42, 43, 149, 186, 192, 210, 212, 213, 225, 339, 377
הסביבה הכלכלית 132, 133, 134
הפחתת סיכון אשראי 79, 234, 235
הפרשה לירידת ערך 128, 152, 156, 303
הפרשה למס 12, 187, 254
הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 139
הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 45, 74, 139, 368, 369
התחייבויות בגין הטבות לעובדים 34, 125, 195

ו

ועדת 18, 47, 62, 77, 200, 201, 211, 214, 218, 219, 224, 227, 311, 314, 315, 316, 318, 321, 332, 333, 335, 336, 368, 371

ח

חובות בעייתיים 65, 68, 109, 110, 136, 141, 143, 182, 183, 238, 240, 242, 265
חובות פגומים 141, 166, 214, 281, 360

י

ירידת ערך 24, 37, 59, 112, 128, 134, 136, 140, 143, 144, 149, 152, 153, 175, 186, 187, 303, 356

ל

לווים גדולים 334
לקוחות עסקיים 15

מ

מאזן מאוחד 4, 126, 309, 364, 366
מבנה ארגוני 4, 61, 309, 327, 353
מגבלות 15, 19, 62, 66, 67, 70, 71, 72, 73, 77, 79, 81, 89, 90, 92, 93, 96, 97, 99, 119, 219, 235, 271, 294, 296, 333, 334, 341
מגזרי פעילות 3, 4, 29, 50, 53, 54, 55, 70, 131, 151, 152, 153, 237, 238, 240, 242, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 306, 309, 325, 351
מגזרי פעילות – גישת ההנהלה 3, 4, 50, 131, 251, 252, 253, 254, 309, 351
מגזרי פעילות פיקוחיים 3, 29, 53, 54, 55, 131, 151, 237, 238, 240, 242, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250
מדד המחירים לצרכן 19, 28, 132, 135, 198, 209, 212
מדינות זרות 79, 104
מדיניות חשבונאית 3, 47, 109, 153, 265, 266, 267, 268
מדיניות ניהול סיכונים 61, 99
מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים 216
מוסדות פיננסיים זרים 80, 171, 172, 174, 176, 227, 284, 286
מוסדיים 10, 42, 48, 53, 54, 55, 79, 80, 94, 151, 157, 158, 159, 160, 193, 200, 213, 225, 234, 237, 239, 241, 243, 339, 355, 363
מזומנים ושווי מזומנים 128, 129, 303, 304
מיזוגים ורכישות 59, 327, 352, 353
מימון ממונף 88
מינוף 7, 12, 49, 131, 214, 217, 368, 370
מיסוי 4, 19, 102, 151, 208, 309, 342, 349
מיסים נדחים 114, 128, 133, 151, 154, 163, 164, 165, 166, 192, 303
מכשירי הון 45, 368
ממשלה 9, 18, 19, 89, 129, 138, 185, 276, 277, 304, 347, 357, 358, 374
מסגרות אשראי 35, 272, 352, 370

נ

נגזרים 7, 20, 31, 35, 44, 47, 49, 53, 66, 67, 71, 72, 79, 80, 85, 86, 87, 92, 94, 111, 126, 128, 131, 133, 136, 137, 138, 144, 145, 148, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 217, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 237, 248, 249, 271, 272, 274, 275, 276, 277,278, 280, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 289, 290, 291, 292, 293, 302, 303, 333, 355, 356, 360, 363, 364, 366, 371, 377

נזילות 12, 13, 15, 79, 89, 94, 95, 96, 101, 153, 218, 227, 355, 370

ניירות ערך 14, 15, 24, 35, 37, 38, 39, 40, 42, 46, 49, 53, 66, 67, 71, 72, 80, 87, 103, 104, 105, 111, 112, 113, 126, 128, 131, 132, 138, 140, 141, 143, 144, 146, 153, 155, 171, 172, 173, 174, 175, 179, 180, 181, 182, 183, 195, 201, 208, 209, 210, 212, 213, 217, 220, 224, 225, 226, 227, 228, 233, 237, 248, 249, 255, 256, 257, 273, 276, 277, 278, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 292, 293, 294, 296, 302, 303, 315, 332, 337, 338, 339, 344, 347, 348, 355, 356, 364, 366, 369

נכסי סיכון 44, 47, 48, 214, 215, 238, 240, 242, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 332, 335, 368, 371, 372

נכסים אחרים 80, 126, 128, 131, 192, 202, 203, 276, 277, 294, 296, 302, 303, 357, 360, 364, 366, 367, 371

ס

סייבר 15, 61, 100, 224, 324, 328, 333, 335, 347, 367

סיכון מוניטין 61, 101, 102, 106, 108, 372

סיכון מימון 94

סיכון נזילות 97, 108, 153, 228, 280, 372

סיכון ריבית 89, 90, 108, 153, 280, 334

סיכוני אשראי 3, 15, 24, 30, 36, 39, 58, 61, 64, 88, 101, 131, 145, 229, 371

סיכוני שוק 3, 15, 44, 61, 89, 215, 228, 371, 373

סיכונים אחרים 3, 103, 106, 107

סיכונים תפעוליים 3, 15, 61, 99, 100, 341, 371

ע

עמלות 9, 12, 14, 21, 22, 23, 31, 50, 57, 103, 124, 131, 136, 137, 148, 157, 158, 159, 160, 162, 220, 251, 301, 330, 332, 335, 339, 360, 361, 362, 363, 365

ענפי משק 36, 37, 64, 70, 71, 72, 88, 101, 102, 109, 353

ערך בסיכון 377

פ

פחת והפחתות 32

פיקדונות הציבור 14, 28, 35, 40, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 87, 94, 126, 131, 155, 193, 238, 240, 242, 244, 245, 246, 247, 252, 253, 254, 276, 277, 278, 281, 282, 283, 285, 287, 294, 296, 300, 302, 334, 358, 360, 364, 366

פנסיה 32, 40, 47, 53, 112, 122, 125, 128, 146, 147, 161, 162, 170, 196, 197, 198, 200, 202, 204, 214, 223, 237, 303, 319, 356, 363, 373

צ

צדדים קשורים 132, 295, 297, 298, 299, 300

ק

קיזוז נכסים והתחייבויות 148, 151, 235

ר

רגולציה 4, 7, 9, 11, 15, 20, 21, 28, 61, 64, 65, 81, 103, 104, 309, 331, 337, 338, 340, 341, 343, 344, 347, 375

רואי החשבון המבקרים 4, 115, 119, 120, 121, 123, 313, 317

רווח למניה 131, 151, 168

ריכוזיות לווה 107

ריכוזיות ענפית 77, 107

ש

שווי הוגן 34, 37, 90, 91, 111, 125, 131, 132, 134, 137, 138, 143, 144, 145, 148, 152, 153, 157, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 177, 203, 228, 231, 232, 233, 235, 248, 249, 262, 263, 264, 271, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 360, 373

שכר רואי החשבון המבקרים 4, 309, 317

ת

תגמול 4, 147, 148, 197, 198, 199, 200, 201, 205, 209, 210, 223, 224, 300, 309, 311, 318, 319, 320, 321, 325, 333, 339

תיאבון הסיכון 37, 59, 61, 62, 64, 68, 70, 73, 84, 89, 96, 107, 109, 110, 139, 328, 355

תיק בנקאי 90, 91, 92

תיק למסחר 37, 38, 39, 108, 355

תשואה להון 7, 26, 374, 377

תשואה להון מותאמת סיכון 377

תשלום מבוסס מניות 127, 128, 131, 135, 148, 161, 208, 209, 303